
8
3 d
50

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
10 G
40

Ex Libris Congis Missionis Domus Romanæ Montis Citorij

PRODROMI
AD
REFVTATIONEM
ALCORANI.
PARS QVARTA.

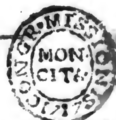
In qua ex Euangelicis & Alcoranicis Legibus; & ex Christianorum ac Mahumetanorum moribus inter se collatis: Agarenicæ Sectæ falsitas; & Christianæ Religionis veritas comprobatur.

ROMÆ, Typis Sac.Cong.de Prop.Fide.
M. DC. XCI.

Superiorum Permissu.

INDEX

CAPITVM.

PRoœmium. pagina. 1.

Cap. I. Præmittuntur quædam pro resolutione huius quæstionis. p. 5.

Cap. II. Comparantur inter se leges Religionis Christianæ, & Sectæ Mahumetanicæ. p. 16.

Cap. III. Proponuntur, & explicantur leges peculiares practicæ Religionis Mahumetanicæ. p. 37.

Cap. IV. Prima Mahumetanicæ Legis radix, seu fundamentum practicum: Purificatio. p. 46.

Cap. V. Secundum Eslamiticæ Sectæ fundamentum practicum: Oratio. p. 65.

Cap. VI. Tertium Eslamiticæ Se-

ctæ fundamentum practicum Eleemosyna. p. 111.
Cap. VII. Quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum: Ieiunium. pag. 124.
Cap. VIII. Quintum Eslamiticæ Sectæ fundamentum: Peregrinatio. p. 135.
Cap. IX. Animaduersiones in primum Mahumetanicæ Sectæ fundamentum practicum: nempe Purificationem. p. 159.
Cap. X. Expenditur secundum fundamentum: Orationis. p. 180.
Cap. XI. Tertium fundamentum de Eleemosyna, ad trutinam reuocatur. p. 194.
Cap. XII. Expenditur quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum, nempe Ieiunium. p. 215.
Cap. XIII. Examen quinti Mahumeticæ Religionis fundamenti: nempe Peregrinationis. p. 226.
Cap. XIV. Discutitur prohibitio à vino, & ludo, facta à Mahu-

meto.

meto. p. 241.
Cap. XV. De præcepto Circumcisionis. p. 251.
Cap. XVI. De prohibitione quorumdam ciborum. p. 259.
Cap. XVII. Vtrùm Mahumetani habeant Sacrificium. p. 265.
Cap. XVIII. Expenduntur quædam practicæ Alcorani Sanctiones, quæ vel erroris, vel defectus notam merentur: ac primùm, de pœna Talionis. p. 281.
Cap. XIX. De Iuramento. p. 302.
Cap. XX. De Repudio. p. 318.
Cap. XXI. De Polygamia. p. 340.
Cap. XXII. De Virginitate, ac cælibatu. p. 375.
Cap. XXIII. De Bello pro Religione. p. 387.
Cap. XXIV. De Vindicta priuata. pag. 420.
Cap. XXV. De disputatione circa Religionem. p. 437.
Cap. XXVI. Aliæ quędam ex Alcorano sanctiones censoria virga

curſim

cursim castigantur. p. 462
Cap. XXVII. (per errorem 28.) Fabulosa, falsa, impia, ac superstitiosa, quæ in Alcorano continentur, ex parte referuntur. pag. 501.
Conclusio totius operis. p. 777.

PROOEMIVM.

Vm neque ex Sacrarum Scripturarum authoritate, neque ex miraculorum testimonio, neque ex dogmatum veritate, probare possint Mahumetani sectam suam esse à Deo: & ex opposito, Christianæ Religionis non nisi Deum authorem esse ex ijsdem capitibus apertissimè demonstretur: superest, vt in hac quarta Prodromi nostri parte videamus, vtrùm saltem ex vitæ morumque probitate, ac sanctitate, &c ex virtutum tam moralium, quam diuinarum ornamento, quæ ex vi & instituto propriæ legis in illis reperiantur, in vera Religione se esse ostendere possint. Ipsi

certè iactant se pios, iustitiæ fideique cultores; mutuæ inter se charitatis, & cum exteris hospitalitatis sedulos obseruatores. Ieiunia, preces, sacras peregrinationes, eleemosynas se frequentare gloriantur. In Templis, seu Oratorijs, summam reuerentiam; in priuatis domibus admirabilem per omnia modestiam, & continentiam præseferunt: itaut in his omnibus Christianos ipsos videantur aliquibus ex nostris aliquantò superare. Quis igitur non putet eos in recta Religione versari, cum præsertim vnum Deum colant, impensèque venerentur: Idola detestentur: Paradisi, Gehennæ, supremi Iudicij fidem æquè ac Christiani profiteantur: fidem ipsam cum operibus coniungendam putent: pænitentiam ad salutem æternam necessariam esse existiment. Credas Mahumetum minimè errasse, cum Sura 3. ال عمران vers. 109. *De Familia Amran*, pronunciauit de suis Arabibus كنتم خير امّة أخرجت للناس: *Estis optima gens*,

quæ

quæ producta ſit inter homines. Quærendum igitur eſt hîc à nobis, ac videndum, vtrùm vitæ probitas, & virtutum ſiue moralium, ſiue diuinarum praxis tam validum ſint argumentum veræ religionis, vt vbi hæc reperiantur, ibi etiam Religio vera eſſe cenſenda ſit.

Præmittuntur quædam pro resolutione huius quæstionis.

Caput Primum.

Ntequam ad propositam quæstionem respondeamus: quædã præmittenda sunt, in quibus, vt puto, Mahumetani ipsi nobiscum conuenient.

Primò igitur dicendum est, vitæ probitatem & integritatem ex multis capitibus oriri posse. Primò: ex simpliciori gentis natura. Ita videmus rusticos, longèque à magnis Vrbibus dissitos, quales sũt pastores, agricolæ, & villarum incolæ,

esse homines valde probos, & innocentes. Hoc autem euenit non ex motiuo virtutis, sed ex inhabilitate, vt ita dicam, ad malum patrandum. Assiduus enim labor, viuendi austeritas, & parsimonia, abductio à commercio improborum, consuetudo cum alijs sui similibus, efficiunt in illis veluti naturalem vitæ integritatem. Secundò: ex regionum,& climatum qualitate: neque enim negari potest,diuersitatem locorum, morum quoque vitæque diuersitatem magnam progignere. Id euenit, vt puto,ex qualitate ac temperamento cæli. Hinc Aristoteles in lib. Problem.sect.14.quæst. 1.quærit,*cur efferis & aspectibus & moribus sint,qui in nimio,vel æstu,vel frigore colunt?* & respondet, hoc ipsum, quòd ibi vitam degant, causam esse cur tales sint. *Optima enim temperies* (inquit) *non corpori solùm, verùm etiam intelligentiæ hominis prodest. Excessus autem omnes dimouent; & vt corporis, ita etiam mentis temperamentum peruertunt.* Hinc Interpres Galeni, mores bifariam diuidit: alios *innatos* vocat,

cat, alios *acquiſitos*. Ait enim: *Innati mores ſunt ex complexione, ſiue conſtitutione naturali: acquiſiti parantur & doctrina, & conſuetudine.* Vt autem ſinguli homines habent peculiares mores ex diuerſa conſtitutione corporis: ita ſingulæ gentes in viuendi agendique ratione, ex diuerſo cæli temperamento inter ſe diſſident. Quin & regiones etiam ob hanc ipſam cauſam diuerſa animalia, diuerſas plantas, diuerſa metalla, lapideſque producunt; diuerſa etiam hominum corpora, longiora, vel breuiora, nigriora, vel candidiora, formoſiora, vel turpiora: diuerſas etiam animi qualitates. Hic ingenioſiores homines naſcuntur, ibi hebetiores: hìc ad literas proni, ibi ad arma: hìc ad Religionem, ibi ad mercaturam. Quamobrem non mirum, ſi in moribus & vitæ ratione homines inter ſe iuxta regionum varietatem diſſident. Hinc Titus Liuius Dec. 5. lib. 5. *Tam Ciuitatum, quam ſingulorum hominum mores ſunt. Gentes quoque aliæ iracundæ, aliæ audaces, quædam timidæ. Hæ*

in vinum; in Venerem proniores illæ sunt. Athenienſium populum fama eſt, celerem, & ſupra vires audacem eſſe ad conandum: Lacedæmoniorum cunctatorem, & vix in ea quæ fidit; ingredientem. Non negauerim, & totam Aſiæ regionem inaniora parere ingenia; & Rhodiorum tumidiorem ſermonem eſſe, quòd excellere inter finitimas nationes videantur. Inter Platonis placita, illud item obſeruatur: *ex varijs Cæli locis aſpectibùſue diuerſas ingenerari morum κράσεις*, ſiue contemperationes. Innuit hoc ipſum Ariſtophanes, docens, immanendum eſſe τρόποις ἐπιχωρίοις *moribus Regioni cuique proprijs:* & apud Græcos vulgatum eſt, νόμος & χώρα, *Lex, & regio:* quaſi regionis natura, ſit habitatoribus Lex morum. Tertiò: Ex rebus ipſis, quibus homines vtuntur, vel aſſueuerunt: Hinc Cicero in Orat. contra Rullum, in fine: *Non ingenerantur mores* (inquit) *tam à ſtirpe generis, ac ſeminis; quàm ex ijs rebus, quæ nobis ad vitæ conſuetudinem ſuppeditantur, quibus alimur, & viuimus. Chartaginienſes fraudolenti, ac menda-*

mendaces, non genere, sed natura loci, quòd propter portus suos, multis & varijs mercatorum sermonibus ad studium fallendi studio quæstus vocabantur. Ligures Montani, duri, atque agrestes. Docuit ager ipse nihil ferendo, nisi multa cultura, & magno labore quæsitum. Campani semper superbi, bonitate agrorum, & fructuum magnitudine, vrbis salubritate, &c. Hinc videmus magnas vrbes, in quibus multa est hominum extraneorum frequentia, & rerum copia, & supremus Dominatus, magnis etiam vitijs & sceleribus abundare; minusque in ijs iustitiam, pietatem, temperantiam, ac religionem coli, quàm in exiguis oppidis, ad quæ raró peregrinus vllus accedit, & vbi nec deliciarum copia, nec honorum ambitus, nec immodicus diuitiarum appetitus, honestos, ac genuinos mores corrumpunt. Quartò ex prima institutione, & assuetudine. Si enim aliqua in Gente, vel Religione, ita homines instituantur, atque ita assuescant, vt aliquid in contrarium facere, vel monstri, vel summi sceleris loco habeatur,

beatur, non videas facilè vllum, qui illud audeat committere: nam pudor ipſe vetat, & reuerentia aliorum. Apud Malauares populos, (vt refert P. Vincentius Maria ſupra laudatus lib. 3. Itineris ad Indias Orientales) excreare, vel ſpuere, & multo magis pædere, etiam ſi ſumma neceſſitas vrgeat, neminem videas. Hæc eſt regionis illius conſuetudo, cuius apud alias gentes cura nulla habetur. Quod in hoc accidit apud hos populos, idem alijs in alijs rebus vſu venit, præcipuè ad Religionem ſpectantibus. Sunt etiam inter Chriſtianos nationes quædam, vel Vrbes, vel Oppida, aut Vici, in quibus viros in Templis cum fæminis gregatim orare, maximum piaculum haberetur: ſeorſim viri, ſeorſim fæminæ conueniunt, & precantur. Apud Æthiopes Chriſtianos, nemini niſi nudis pedibus ingredi in Templum licet: ibi verò flagitium eſt ridere, ſermocinari, deambulare, aut aliquid denique meditari, quod non ad cæleſtia ac diuina referatur. Refert hoc Oſorius li. 9. de rebus Ema-

Emanuelis. Id fert prima loci institutio, & inolita Populo consuetudo. Hæc eadem in alijs locis aliquantò negliguntur. Fæminæ Mahumetanorum operta velamine facie ac persona, per vias incedunt. Ea est illis consuetudo, quam Christianæ etiam fæminæ ibidem obseruant. Si & hìc Romæ, & alibi vsus hoc obtinuisset, idem & hìc obseruaretur. Quintò: Ex disciplina, & studio, quo quis & alieno magisterio, & proprio conatu nititur inolita naturæ vitia tollere, vel quantum potest, minuere, & virtutes oppositas inserere. Qua in re iuxta conatum, vel studium à se adhibitum, ita vnusquisque magis, vel minus, bonus euadet. Sextò: Ex naturæ bonitate, ac facilitate fit, vt quis sine multo studio ac labore, probus, & honestus appareat. Sunt enim quidam, qui cum Salomone, *sortiti sunt animam bonam*. Hi tamen, si occasio se præbeat, non rarò, & facilè, in vitia degenerant: quemadmodum Salomoni ipsi contigisse Sacræ literæ testantur. Postremò, ex peculiari Dei gratia & auxilio

lio vera hominibus virtus, probitas, & sanctitas conceditur. Licet enim semper sit ex benignitate & gratia Dei, quòd homo rectè agat; cum tamen hoc euenit ex causis iam dictis, & absque motiuo supernaturali, dicitur operari iuxta vires naturæ: postremo autem hoc modo, iuxta vires gratiæ, ac supernaturaliter; id quod non potest ei concedi, qui veram fidem, ac religionem rectam non habet, saltem subsequenter.

Dico secundò: non posse naturaliter cognosci, quando quis ex puris naturæ viribus, vniuersali Dei gratia adiutus; quando verò ex speciali eius gratia & auxilio benè operetur. Nam, præterquam quòd hoc tantummodo ex lumine fidei habetur: videmus etiam eodem fere modo bene operari fidelem, ac infidelem, etiam in rebus ad Religionem spectantibus: imò aliquando accidit, vt infideles dum hæc operantur, feruentius, & accuratius se gerant (quantum exterius apparet) quàm fideles. Hoc negari non potest, cum experientia illud manifestè

feſtè demonſtret. Videmus aliquos Mahumetanos, vel Iudæos, atque etiam Ethnicos, non ſolùm eſſe iuſtos, temperatos, prudentes, fortes, miſericordes, modeſtos, hoſpitales, &c. Sed etiam Deum, vel Deos ſuos, timere, & amare: Religionem ſanctè colere: preces ſumma cum attentione & reuerentia effundere: in rerum diuinarum contemplatione diu immorari: cælum, & cæleſtem beatitudinem anxiè ſperare: myſteria, quæ à Deo reuelata credunt, & nos etiam credimus, firmiter tenere, & pro his aliquando pænas & mortem perferre: poſtremò de his ipſis rebus libros ſatis doctè conſcribere.

Dico tertiò: Fieri quidem poſſe, ſaltem aliquando, vt in falſa Religione quibuſdam in rebus melius moraliter viuatur, & opera materialia religionis ipſius, melius, apparenter, quàm in vera exerceantur: nam vt dixit Chriſtus: *Prudentiores filij tenebrarum, filijs lucis in generatione ſua ſunt:* vniuerſaliter tamen loquendo, hoc non contingit, neque continge-

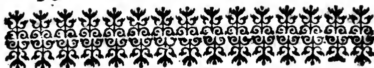
tingere poteſt. Et ſi tota ſimul ratio vitæ complexè accipiatur in vera, & in falſa Religione; ſemper melior erit in vera, quàm in falſa. Hoc manifeſtius patebit in ſecta Mahumetana, & alijs, & in Religione Chriſtiana cum inter ſe comparabuntur.

Dico quartò: Non eſſe ſignum certum veræ Religionis, quòd ſemper in ea vniuerſaliter laudabilius viuatur, quàm in falſa, dummodo habeat huiuſmodi leges, & inſtituta, vt ſi ſecundùm illa viuatur, meliores ſint in ea homines, quàm in falſa. Neque verò neceſsè eſt, vel etiam contingit, vt ſemper in vera Religione omnes viuant iuxta leges illius: ſufficit vt plerique, vel ſaltem aliqua pars eas obſeruent: ita tamen vt hæ ſemper maneant in ſuo robore; & ſi quis contra eas peccet, ſecundùm eaſdem puniatur, & corrigatur: vel ſaltem communi conſenſu non approbetur, immò tamquam malum damnetur, & pro illicito habeatur, id quod contra leges admittitur.

His

His positis: dico absolutè, Religionem Christianam veram, & bonam esse: Mahumetanam autem falsam, & malam; quia Christiana meliores, & sanctiores leges habet, quàm Mahumetana; & vniuersaliter, & vt plurimum in ea melius, & laudabilius viuitur, quàm in ista. Et quidem valdè stulti, ne dicam impij sunt illi, qui, eoquòd inter Christianos mala aliquot, vel scandala videant, vel iniustitiam aliquam, aut iniuriam ipsi patiantur, statim Mahumetanos meliores esse proclamant. Vtinam hi per aliquod tempus sub illorum tyrannide vixissent, & fraudes, sæuitiam, impietatem, iniustitiam, flagitia, & spurcitias eorum experti fuissent! aliter certè loquerentur.

Com-

Comparantur inter ſe Leges Religionis Chriſtianæ, & Sectæ Mahumetanicæ.

Caput Secundum.

On loquor de legibus pertinentibus ad dogmata, ſeu ad ea, quæ credenda ſunt tanquam à Deo reuelata: ſed de ijs, quæ ſpectant ad praxim: nam de primis iam ſatis in tertia parte diſſerui: & dico, Alcoranum, quæ eſt lex primaria, & diuina Mahumetanorum, nihil boni, ac veri continere

tam

tam quoad virtutes morales, quàm quoad exercitium religionis, cultumque diuinum, quod in Euangelio, & libris Apostolicis (quæ est Lex Christianorum) multò plenius, & perfectius non contineatur. Alcoranus quippe, iuxta Sapientium Moslemorum doctrinam, continet الاحكام, والقصص, والوعظ : *Iudicia, Historias, & Paræneses*. Historiæ non faciunt ad rem nostram. Paræneses sunt hortamenta ad bonum, & ad actus virtutum. His plenum est Testamentum nouum; nec reperies in Alcorano rem vllam laude dignam, ad quam Mahumetus hortetur, vt ad eandem Christus, atque eius Apostoli, melius, & efficacius non hortentur. Iudicia spectant partim ad religionem, partim ad Ius merè politicum. De secundis, non est quod disceptemus: nam apud Christianos quilibet ferè Princeps absolutus habet leges suas peculiares, quamuis plerique Cæsareis etiam vtantur. Neque Christus venit ad leges ciuiles ferendas: non enim insti-

tuere volebat Regnum temporale, ſed ſpirituale, & æternum. Quamobrem mundanas leges in ſuo robore reliquit, præter eas, quæ diuinæ legi aduerſabantur: quas propterea Chriſtiani reiecerunt. Et, ſi quid huiuſmodi in illis adhuc reperiatur: neque probatur, neque licitum cenſetur, quamuis ad maius malum vitandum, aliquando toleretur. Ob hanc rationem poſſunt, imò tenentur Chriſtiani ſeruare leges politicas Principum infidelium, ſub quibus viuunt, dummodo Chriſtianæ Religionis ſtatutis non aduerſentur. Comparare verò leges politicas Alcorani, cum legibus eiuſdem generis cæterorum Principum, & præſertim Chriſtianorum, ad rem noſtram non pertinet. Nihil enim refert diſquirere, quid hic, vel illi decernant circa teſtamenta, circa hæreditates adeundas, circa coniugia, circa pœnas reorum, & & alia huiuſmodi, quæ ad commune Ius Gentium ſpectare noſcuntur.

Eſt tamen magnum diſcrimen inter leges politicas Alcorani, & aliarum Gen-

tium.

tium. Nam Alcoranicæ leges ſupponuntur immediatè traditæ à Deo, & ideò ſemper pertinent ad negocium Religionis: & ſi quid in illis iniuſti contineatur, non poteſt corrigi per aliam legem: & præterea vitiat ipſam Religionem. Aliarum verò gentium politicæ leges, ſi quid contra ius & fas contineant, corrigi poſſunt vel per aliam legem politicam, vel per cenſuram Religionis, quæ proinde nihil ex ijs detrimenti patitur. *Si* itaque inueniamus in Alcorano aliquid, quod naturali lumine cognoſcatur malè ſtatutum, ſequitur neceſſariò Mahumetanicam legem non poſſe eſſe à Deo, & conſequenter Moſlemos in falſa Religione verſari.

Eſt autem in confeſſo non ſolùm apud Mahumetanos, ſed etiam apud alias Gentes, & apud Hebræos ipſos Chriſtiani nominis hoſtes (quantum videre potui), in tota lege Euangelica nihil præcipi aut proponi qnoad virtutes, ac mores, quod rectæ rationi conſonum non ſit: neque vllus vnquam poterit, vel in

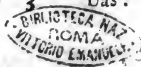
quatuor Euangelistis, vel in alijs libris Apostolicis reperire, quod possit meritò ab homine sapiente reprehendi. Vtrùm verò hæc eadem laus Alcorano tribui possit, alibi fusius discutiemus cum Alcoranum ipsum, si Deo placuerit, confutabimus. Nunc satis sit duas illius leges afferre ex secunda Sura, quæ inscribitur البقرة *Vacca*. Prima est vers. 223. his verbis : نساوكم حرث لكم فاتوا حرثكم انّى شيتم : *Mulieres vestræ sunt ager vobis : venite ergo ad agrum vestrum quomodocumque volueritis*. Communis nostrorum opinio est, per hæc verba concedi à Mahumeto viris vsum nefarium cum suis vxoribus: & reuera talis fuit illius mens, licet Doctores Moslemi recentiores eum ab hac tam turpi nota liberare conentur. Dicunt enim repugnare verba præcedentia: فاتوهن من حيث امركم الله : *venite ad eas deunde præcepit vobis Deus* ; explicat Gelaleddinus :

وهو

وهو القُبل : *nempe à parte anteriori.* Sed respondemus, hunc versum manifestè abrogatum fuisse per sequentem, in quo conceditur illis, vt accedant à quacumque parte velint : hoc enim significat vox Arabica أنّي . Vel dicendum est, idem esse من حيث امركم الله , *deunde præcepit vobis Deus*, ac أنّي شيتم , *quomodocumque volueritis :* Nam non inuenimus in toto Alcorano aliud Dei præceptum circa hoc. Sed legitimus sensus primorum verborum est, vt accedant ad eas, quatenus præcepit ipsis Deus; idest, extra tempus menstrui. Et ita intellexisse videtur Gelal. dum glossauit :

فاتوهن للجماع من حيث امركم الله بتجنبه فى الحيض ؛

Venite ergo ad eas ad coitum cum illis; quatenus præcepit vobis Deus, vt abstineatis ab eo in menstruo : idest, dummodo obseruetis id, quod præcepit vobis Deus, &c. Eodem modo insignis Doctor Ebn-Ab-

bas: من حيث امركم الله ان تجتنبوهن :
quatenus præcepit vobis Deus vt abſtineatis ab eis: nempe in menſtruo.

Dicunt ſecundò: Mahumetum in Alcorano non ſemel ſodomiticum ſcelus improbaſſe; imò & pænam illi ſtatuiſſe.

Reſpondemus, ſemper in Alcorano agi de huiuſmodi flagitio inter ſolos mares, cuiuſmodi erat inter Sodomitas: nunquam de eo, quod fit inter maritum & coniugem, vel inter virum, & fæminam. Neque verò illi, quod inter ſolos mares perpetratur, pænam vllam ſtatuit Mahumetus; ſed tantùm dicit: فآذوهما فان تابا واصلحا فاعرضوا عنهما ان الله كان توابا رحيما :
Facite illis aliquid moleſti (explicat Gelal: بالسبّ والضرب بالنعال : *conuicia ingerendo, & crepidis verberando*) *Quòd ſi eos pænituerit, & ſe correxerint, recedite ab eis* (Gelal.

lal. ولا تاذوهما *& ne molestetis eos :) nam Deus propitiabilis est, & misericors.* Flagitio illi, cui Deus in lege sua atrocissimæ mortis supplicium constituit, & quod in Sodomitis ignis ac sulphuris diluuio puniuit, Mahumetus iocularem, ac ludicram pænam sanciuit, quam etiam indulgeri voluit, si flagitiosi illi pænitentiam, vel resiipiscentiam aliquam ostendissent. Quid, oro, mitius ac lenius agi poterat cum eo, qui lectum dormiendo comminxisset?

Dicunt tertiò: Verba Alcorani in suo vero sensu esse accipienda: nimirum, conceditur quidem viris, vt accedant ad vxores quomodocumque, & vndecumque voluerint, videlicet, vt ait Gelaleddinus, cum alijs Expositoribus من قيام وقعود واضطجاع واقبال وادبار : *Stando, sedendo, iacendo, à parte anteriori, à posteriori:* sed cum hoc, vt semper semen effundat in vas naturale. Reddit autem rationem Geláledd. huius Alcoranicæ Sanctionis, di-

cens : نزل ردًا لقول اليهود مَن اتي امراتــــه فى قبلها من جهــة دبرها جاء الولد احــــول :

Hoc dictum fuit ad respondendum Iu dæis, qui dicebant : Qui coierit cum vxore sua in vase quidem anteriori, sed à parte posteriori, procreabit filium sagaciorem, & ingeniosiorem. Idem confirmat Iahias, & alij ab eo allegati. Ne igitur Mahumetani his Iudæorum ineptijs crederent, præcepit illis, vt cum vxoribus quocumque modo vellent, siue à parte anteriori, siue à posteriori, siue iacendo, siue stando, siue sedendo coirent.

Ego verò existimo hæc esse Doctorum Mosle morum recentiorum miserrima subterfugia ad prophetam suum excusandum : & credo re vera Mahumetum nefarium hoc scelus viris cum vxoribus suis concessisse. Et certè hæc fuit mens illius: & primi illius asseclæ, & alij deinceps ita sensere, & in praxi obseruauere : neque dubito hodie quoque ab illis obseruari, præsertim cum ad sodomiticum etiam

etiam cum maribus flagitium videamus eos esse tam procliues, & absque vlla verecundia illud passim exercere. Sed audiamus circa hoc S. Petrum Paschasium Episcopum Giennensem, & Martyrē, qui historiarum, rerumq; Mahumetanicarum erat peritissimus, vtpote inter Mahumetanos natus, & vsque ad mortem, quam ab ijs pro Christi fide passus est, commoratus: in libro de Historia Mahumetanica, Titulo 1. cap. 4. num. 36. ita scribentem: *Quarta facultas & licentia à Mahometo concessa, est valde vilis, & ignara; quia euidenter naturæ opponitur, & contrariatur. Legitur enim in Maurorum libris, quòd aliqui illorum Mahometum interrogauerunt; si licitum illis esset & concessum, relicta concipiendi natura, vti suis mulieribus ad nutum voluntatis ipsorum. Et respondit Mahumetus: Vestræ mulieres sunt ager vester: seminate vbicumque vobis placuerit. Vnde ipsemet Mahometus in diebus menstrualibus suarum mulierum, vtebatur illis vase præpostero. Et sic Axa* (Aiscia) *vxor illius, circa hoc dedit contra*

tra Mahometum testimonium pessimum & vile, sic dicens: Mahometus mihi iussit, meam operire naturam, quando volebat coire mecum tempore menstrui. Et insuper Maymona vxor illius dixit; quòd quando Mahometus cum aliqua ex suis mulieribus cubare volebat, iubebat illam, quæ tunc habebat menstruum, quòd naturam suam cooperuisset, pannisque etiam eam comprimeret; & tunc vtebatur illa. Et circa hanc materiam Maurus quidam illum interrogavit dicens: Quid faciam, quando mea est in menstruis vxor? Et respondit illi Mahometus: Comprime super eius naturam femoralia illius (nam femoralibus vtuntur mulieres Mahometanæ), & reliquis eius membris, seu corporis partibus, scito te pro tua voluntate vti posse. Nunquam tantus ac tam sanctus vir hæc conscripsisset, si ea vere in Mahumetanorum libris non legisset.

Verùm vt admittamus benignam, licet falsam, recentiorum Mossemorum interpretationem: videturne præceptum honestati ac modestiæ consentaneum,

neum, vt maritus vtatur vxore ſua, quantumuis ad prolem ſuſcipiendam, vndecumque, & quomodocumque libido ſuggeſſerit? Quænam hæc tanta turpido? quæ belluina rabies rei Venereæ? Præſcribitne Mahumetus leges hominibus, an pecudibus? Et tamen pecudes, atque omnia bruta, ſeruant ſemper certam regulam in coitu. Sunt ne præcepta hæc digna libro illo, quem à Deo traditum fuiſſe, & in eſſentia Dei cuſtodiri contendunt?

Altera lex, ſeu ſanctio, eſt in eadem Sura, verſ. 229. & 230. his verbis.

الطلاق مرّتان ... فان طلقها فلا تحلّ له بعد

حتى تنكح زوجاً غيره فان طلقها فلا جناح

عليهما ان يتراجعا ان ظنّا ان يقيما حدود الله:

Repudium conceditur duabus vicibus. Et mox: *Quòd ſi* (tertiò) *repudiet illam* (vir eius), *non licebit deinde recipere illam, niſi prius nubat alteri viro. Quòd ſi is repudiet illam; nullum erit piaculum vtri-*

vtrique (nempe fœminæ repudiatæ , & primo viro) *si iterum simul coniugio copulentur: dummodo existiment se seruare posse statuta Dei*. Vsus huius legis hodiernus est huiusmodi. Qui bis repudiatam vxorem, cupit tertiò recipere, si illa ad hoc consentiat, aduocat aliquem, qui coram se, rem cum illa habeat. Postea is recipit eam iterum in vxorem.

Hanc legem esse non solùm contra legem diuinam, sed etiam contra omnem rationem naturalem, cæcus prorsus est, qui non videt. Nam in Pentateucho, Deuter. c. 24. ita præscribit Deus de muliere semel à viro repudiata: *Cumque egressa, alterum maritum duxerit, & ille quoque oderit eam, dederitque ei libellum repudij, & dimiserit de domo sua, vel certè mortuus fuerit, non poterit prior maritus recipere eam in vxorem, quia polluta est, & abominabilis facta est coram Domino, ne peccare facias terram tuam*. En tibi Prophetam illum, qui Pentateuchum, & Euangelium toties commendat, ac seruandum esse affirmat. Abutitur nimi-

rum

rum Pentateucho, & Euangelio, ea desumens ex vtroque, quæ in rem ipsius tantummodo facere videntur. Patet sanè naturali lumine, quàm iustè Deus Optimus Maximus per Moysem statuerit, ne repudiata, vbi alteri viro nupserit, ad primum possit redire. Hinc enim sequerentur iræ, rixæ, inimicitiæ, & alia sexcenta mala: magna quoque facilitas ad vxores repudiandas, cum semper esset libertas illas reducendi. Posset præterea mulier ansam repudio præbere, vt cum aliquo amasio libidinem suam posset explere, cum spe iterum ad priorem maritum redeundi: & propterea secundo marito necem fortasse moliretur. Hæc omnia mala, quæ per Diuinum præceptum cauentur, per Mahumeticam legem inuehuntur.

Præterea est prorsus irrationale, & naturæ ipsi repugnans, vt non possit primus vir vxorem bis à se repudiatam recipere, nisi illa alteri viro se se ante prostituerit. Honestius igitur erit, vxorem suam ab altero subactam, quàm intactam,

ctam, maritalis thori consortio iterum admittere. Neque satis est, si dicant Moslemi, concubitum illum cum alio viro, esse verum coniugium. Nam cum coniugij effectus sit vnio inter duo (vt habetur Genesis cap. 2. *Relinquet homo patrem suum, & matrem suam, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carnem vnam*), Alcoranus huic fini omninò repugnat, dum vetat, ne fœmina possit vniri cum vno viro, nisi prius cum altero vniatur. Vnio quippè cũ vno, vnioni cum altero aduersatur; vt apparet quotidie in viris, qui alia fæmina præter suam vxorem abutuntur: & in fæminis, quæ alium virum præter suum semel degustauerunt. Sed certum est, hoc non esse verum matrimonium, sed fornicationem, & adulterium, in fraudem ipsius matrimonij: & hoc prætextu vtuntur fæminæ Mahumetanæ suapte natura lasciuissimæ, ad explendas libidines suas, curantes varijs artibus repudium geminatum à viris, à quibus sciunt se amari, vt possint alicuius amasij voluntati inseruire: cer-

certæ enim ſunt, ſe non poſſe iterum à viris ſuis reuocari, (à quibus tamen ſciunt ſe ardenter amari, ac propterea ab illis reuocandas) ; niſi antea alicui ſe proſtituerint.

Sed perſtant Moſlemi, hoc eſſe verum matrimonium (nam apud illos, matrimonia ad paucos, & aliquando ad vnum menſem, vt in Peregrinatione Meccana, contra omnium Gentium conſuetudinem, & contra naturæ ipſius dictamen, celebrantur) : illud tamen meritò fieri in pænam leuitatis, & inconſtantiæ mariti. Sed contrà: quia hîc maior fit iniuria vxori, quàm marito, dum cogitur, quò poſſit ad primum maritum redire, ſe alteri ſubſternere. Quid enim deliquit mulier, ſi vir iniuſtè, & ſine eius culpa ſecundò eam repudiarit? Si verò hic iuſtè eam à ſe reiecit, vel etiam ſi ipſa ſpontè repudium voluit, non debet innocenter puniri ipſe, cum tanto probro ſuæ vxoris. Non deerant aliæ pænæ congruæ & honeſtæ, quibus vel mariti, vel vxoris inconſtantia puniri poſſet.

ſet. Poſtremò per hanc Alcoranicam ſanctionem, lata via aperitur ad ſexcentas fraudes in matrimonijs celebrandis. Satis ſit hæc duo exempla attuliſſe ex innumeris, quæ ſunt in Alcorano, ſanctionum iniquarum, rectæque rationi, & naturæ lumini repugnantium. Quid vero huiuſmodi in lege Chriſti reperies? Quám longè abeſt hæc ab huiuſmodi obſcænitatibus? Quàm pura, quàm ſancta, quàm recta, ac iuſta eſſe cognoſcitur?

Si igitur reperiamus legem Chriſti perfectiorem, & ſanctiorem lege Mahumeti, cũ hoc pręterea, quòd in lege Chriſti nihil mali, nihil iniuſti, nihil quod pium, ſanctũ, honeſtum, ac rationabile non ſit, reperiatur: in lege autem Mahumetica, nonnullis laudabilibus exceptis, multa improbanda, rectæ que rationi aduerſãtia admixta ſint: concludendũ erit neceſſarió, veram Religionem non apud Mahumetanos, ſed apud Chriſtianos, reperiri. Huc accedit, in Euangelica lege non ſolùm contineri, & quidem perfectius, omnia illa, quæ

la, quæ in Alcoranica laudabilia continentur, sed plura alia, quæ summam illius perfectionem, ac sanctitatem demonstrant. Vbi enim in Alcorano Amor Dei ex toto corde, ex tota anima, ex omnibus viribus? vbi dilectio inimicorum? vbi orare pro persequentibus, & calumniantibus nos? vbi benefacere his, qui nos oderunt? vbi carnalibus voluptatibus etiam licitis, per votum perpetuæ virginitatis, vel castitatis, renunciare? vbi relinquere omnia, & abnegare seipsum, & Christum, crucem ferendo, sequi propter amorem ipsius Christi, & spem vitæ æternæ? vbi auditur, *Beati pauperes spiritu?* vbi, *Beati qui lugent?* vbi præcipitur coniugium cum vnica vxore, quam nunquam repudiare, aliam ducendo, sit fas, etiam si propterea Regnum esset amittendum? vbi peccata interna, præsertim concupiscentiæ, à Mahumeto vel damnantur, vel prohibentur? certè Ahmed filius Abdalhalimi in sua Apologia, pag. mihi 379. affirmat Deum dixisse Mahumeto:

مَن همّ بحسنة فلم يعملها كُتبت لـه حسنة فان
عملها كتبت لـه عشر ومن همّ بسيّئة فلم يعملها
لم يُكتب شيًا فان عملها كتبت سيّة واحدة ؛

Qui propoſuerit animo facere vnam rem bonam, ſed non fecerit: abſcribetur ei vna res bona (ideſt merces illius illi tribuetur). *Si autem fecerit; adſcribentur ei decem bona. Si verò propoſuerit animo facere vnam rem malam, & non fecerit: nihil mali illi imputabitur. Si autem fecerit: imputabitur ei tantùm vnum malum.* At ex Chriſti doctrina, damnantur, & pæna cenſentur digna, non ſolum opera mala, ſed etia deſideria, imò cogitationes malæ, quamuis in ſola delectatione mali abſque deſiderio verſentur. Neque ſolúm opera mala, verùm etiam huiuſmodi deſideria, & cogitationes cuiuſcumque ſpeciei, in confeſſione ſacerdotibus ſunt manifeſtanda, vt ab eorum reatu poſſit aliquis abſolui: alioqui æternis Gehennæ incendijs erit obnoxius. Innumera

numera alia ſunt in lege Chriſti præcepta, & conſilia plena perfectionis, ac ſanctitatis, quorum ne veſtigium quidem in Alcorano reperitur.

Huc accedit, legem Euangelicam totam tendere, ad formandum hominem ſpiritualem, & internum, & diſponendum illum ad æternam beatitudinem. Et ideo non agit de iudicijs, & diſpoſitionibus ciuilibus, quibus terrenæ ac mundanæ res gubernantur. Alcoranus verò è conuerſo totus eſt in tradendis legibus pro bellis, coniugijs, hæreditatibus, & huiuſmodi. Plura etiam ſancit circa exteriores ritus in precibus, peregrinationibus, lotionibus, purgationibus, diſtinctionibus ciborum, & alijs huius generis, quæ nihil conferunt ad internam, & veram ſanctitatem. Quamobrem Mahumetani toti ſunt in his rebus, ad ſuperſtitionem potius quàm ad pietatem ſpectantibus: & de ſola exteriori apparentique bonitate, ſibi plaudunt, ac ſatisfaciunt: atque interim (vt exprobrat illis

Algazelus) الباطن خراب ومشحون بخبايـــت

الكبر والعجب والجهـــل والريــــــــــا :

id quod eſt interius, deſolatum eſt, & oppletum vitiys ſuperbiæ, faſtus, inſcitiæ, & hypocriſis. Prophetam ſcilicet ſuum in hoc imitantur.

Vt verò ordine aliquo procedamus, exordiemur à legibus ac ritibus peculiaribus ſectæ Mahumetanicæ ad praxin ſpectantibus; & deinde ad ea, quæ circa virtutes morales cæteris nationibus communia ſunt, in Mahumetanis diſcutienda tranſibimus, & in vtriſque illos cum Chriſtianis, atque etiam cum alijs gentibus comparabimus: vt manifeſtè appareat, quanto interuallo in ijs quæ tam ad religionem, quàm ad Ethicam ſpectant, Moſlemi non ſolùm à Chriſtianis, ſed ab alijs etiam gentibus, ſaltem in aliquibus rebus, ſuperentur: ac proinde non vltra ſibi propter virtutum prærogatiuam de vera religione blandiantur.

Pro-

Proponuntur, & explicantur leges peculiares practicæ Religionis Mahumetanicæ.

Caput Tertium.

Gregorius Abul-Phargius filius Alhakimi, Author Arabs, sed Christianus, qui tamen apud ipsos Mahumetanos magnam habet fidem, & æstimationem, in Tractatu suo, quem inscripsit لمع اخبار العرب : *Elucidarium Historiarum Arabum*, sect. 3. ita Mahumetanicæ religionis praxin proponit:

بالجمعة اصول شريعة الاسلام الطهارة فى حواشى
الانسان واطرافه لارسالها وملاقاتها النجاسات :
والصلوة وهى خضوع وتواضع لرب العزّة : والزكاة وهى
مواساة و معونة وافضال : والصيام وهوضورباضة وتذليل
وقمع الشهوة تحصل به رقة القلب وصفا النفس :
والحجّ وهو مثال الخروج عن الدنيا والاقبال على الاخرة
واكثر ما فيه من المناسك امتحان وابتلاء العبد
بامتثاله ما شرع له وذلك كالعسى والهرولة فى
الطواف ورمى الجمار وامّا الجمعة والاعياد فجعلت
مجمعاً للامّة يتلاقون ويتزاورون ويستريحون فيها
عن كدّ الكدح : وامّا الختان فهو سنة فيه
ابتلاء وامتحان وتسليم : واما تحريم الميتة والدم
فهى كراهية النفس ونفار الطبع ما يوجب الامتناع
منها : *In summa radices Legis Eslamiticæ*
sunt;

sunt; Mũdities in extremis hominis partibus (nempe in obscænis, & pudendis), *& in oris vestimentorum eius, eò quòd dependeant, & in immunda incidant. Oratio, quæ est demissio sui, & humiliatio Domino Maiestatis. Eleemosyna, quæ est communicatio in miserijs, & auxilium, & liberalitas. Ieiunium, quod est domatio, & depressio, & subiugatio concupiscentiæ; qua producitur contritio cordis, & puritas animæ. Peregrinatio, quæ est typus exitus ex hoc mundo, & profectionis in aliud seculum. Et pleræque, quæ in hac sunt ceremoniæ, seu sacræ obseruationes, sunt ad probationem & exercitationem hominis in obseruantia eorum, quæ præcepta sunt ei: cuiusmodi sunt, cursus, & incessus, modò lentus, modò festinatus in circumeundo fanum Meccæ, & iactatio lapillorum. Dies autem Veneris, & alia Festa, instituta sunt ad congregandum populum, quò sese mutuò inuisant ac salutent, & à laborum tædio requiescant. Porrò Circumcisio, est statuta ad probationem, & experimentum, & traditionem sui Deo. Denique prohibitionem*

morticini, & ſanguinis, ex eò quòd hæc natura abhorreat & refugiat, ſatis perſuadetur neceſſariam, vel conuenientem fuiſſe.

His ab Ablu-Phargio nimis honorificè commemoratis, conformia ſunt, quæ in Alcorano, & in diuerſis Mahumetanicæ Sectæ Profeſſionibus leguntur.

In Libro باب شرايع الاسلام: *De Legibus Eſlamiticis*, Interrogatione 2. hæc habentur: واذا قيل لك عمود الاسلام

فقل دعايم الاسلام بخمس : شهادة ان لا اله الاّ اللـه

وحده لا شريك له : والزكوة المكنوبة : والصلوة

المفروضة : و صوم رمضان والحجّ الى بيت

اللـه الحرام مَن استطاع اليه سبيلاً :

Interrogatus, quæ ſint baſes Religionis Eſlam: reſponde: ſunt quinque: Profeſſio vnitatis Dei: Eleemoſyna præſcripta: Oratio ſtatuta: Ieiunium menſis Romadan: Peregrinatio ad Delubrum Meccanum pro

iis,

ijs, qui possunt talem peregrinationem suscipere. Interrogatio vero vndecima est huiusmodi : واذا قيل لك ما وجوه شرايعك

تقل شهادة لا اله الا الله وحده لا شريك له والاقرار

ان محمدا عبده ورسوله : والصلوة المكتوبة : والزكوة

المفروضة : وصيام شهر رمضان : وحج البيت الحرام :

والغسل من الجنابة : والاختتان : الجهاد فى سبيل الله :

والامر بالمعروف : والنهى عن المنكر : وحب

الصالحين : وبغض الفاسقين : وكظم الغيظ : والعفو

عن الجاهل : وبر الوالدين : والترحيب بالضيف :

وحسن المساحة للضيق : والرفق بالمملوك : واكرام

العشيرة : والنصيحة لجميع المسلمين وايمنتهم

وتحليل ما حل الله وتحريم ما حرم الله :

Cum tibi dictum fuerit : Quænam continentur in tuis legibus? Responde : Professio Vnitatis Dei, & legationis Mahumeti serui

ſerui eius: Oratio præſcripta: Eleemoſyna ſtatuta: Ieiunium menſis Rhomadan: Peregrinatio ad Fanum Meccanum: Abluere ſe a pollutione: Circumciſio: Pugnare pro religione: Præcipere iuſtum: Prohibere iniuſtum: Amare probos: Odio inſequi improbos: Refrænare iram: Compati ignorantibus: Debitum officium præſtare parentibus: Perbenignè excipere hoſpites: Leniter agere cum afflictis: Facilem eſſe cum captiuis: Honorare contribules: Bene conſulere omnibus Moſlemis, & Antiſtitibus eorum: Licita habere quæ Deus conceſſit; & quæ prohibuit, illicita. Pleraque ex his ſpectant ad virtutes morales, & ad legem gentium, ſeu naturæ: ſicut etiam ea, quæ ponuntur in Interrog. 12. ſequenti; excepto peculiari ſtatuto ex Alcorano: اعتزال النساء فى المحيض حتى يطهرن

فاذا يطهرن فاتوهن من حيث امركم الله :

Abſtinere à fœminis in menſtruo: Vbi verò menſtruum ceſſauerit, accedere ad eas ex vnde præcepit Deus.

Inter-

Interrogatio 13. hæc præterea continet: واذ قيل لك كم فى جسدك من السنّة : فقل سبعة : الاخذ من شعر الراس اذا طال وقصّ الشارب اذا طال : ونتف شعر الابطين : وحلق العانة : وسواك الفم : وتقليم الاظفار : والاستنجاء بالماء وبالحجارة اذا لم تجد الماء :

Interrogatus, quot tibi res præcipiantur à Sonna (ſeu Traditione) *circa corpus tuum: Reſponde ſeptem: Tondere capillos capitis, cum creuerint: attondere myſtaces cum excreuerint: euellere pilos axillarum: radere pubem: abluere os, reuoluendo in eo aquam: præcidere vngues: abſtergere, ſeu abluere aqua vel lapillis obſcæna poſt ſtercus, ſeu lotium egeſtum, ſeu emiſſum crepitum.*

Miror in nulla formula Profeſſionis Eſlamiticæ reperiri prohibitionem vini, & alearum ludi; quæ non ſemel in Alcora-

corano damnantur, præſertim Sura 2. البقرة, *Vacca*. v. 218. his verbis: يسـلونك عن الخمر والميسر قل فيهما اثم كبير ومنافـع للناس واثمهما اكبر مـن نفعهمـا : *Interrogabunt te de vino, & ludo alearum. Reſponde: In vtroque eſt peccatum graue, & vtilitates hominibus: ſed peccatum prænalet vtilitatibus vtriuſque.*

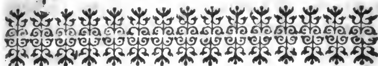
Præterea in Alcorano prohibetur caro ſuilla, & Idolothytum, ſeu ſacrificatum idolis, præter alia iam dicta: Sura 16. النحل, *Apis*: verſ. 119. his verbis: انما حرم عليكم الميتة والدم ولحم الخنزير وما اهل لغير الله به : *Vtiq; prohibuit vobis*(Deus)*morticinum, & ſanguinem, & carnem porci & quod immolatum eſt aliĳ præter Deum*. In Sura 5. المايدة, *Menſa* v. 4. alia adduntur: حرمت عليكم الميتـة والدم ولحم الخنزير وما اهل لغير الله به والمنخنقة والموقودة والمتردية والنطيحـة

وما

وما اكل السبع الّا ما ذكّيم وما ذبح عـلى النصب
وان تستقسموا بـالازلام ذلكم فسـق :

Probibita ſunt vobis morticinum, & ſanguis, & caro ſuilla, & idolothytum (ſuper quo inuocatum eſt nomen aliud, quàm Dei), *& ſuffocatum, & quod occiſum eſt percuſſione, & quod cadens ab alto mortuum eſt, & quod ictum cornu alterius animalis interijt: & id, ex quo fera comedit (niſi adhuc viuum à vobis occidatur); & quod immolatum eſt ſuper ſtatuas* (i. ſimulacris Idolorum). *Quòd etiam quæratis partitionem per ſagittas, præuaricatio eſt.* Erat hoc genus ſortilegij per extractionem caſualem ſeptem ſagittarum; de qua dicemus in Refutatione Alcorani.

Pri-

Prima Mahumetanicæ Legis radix, seu fundamentum practicum: Purificatio.

Caput Quartum.

Rimum, quod ad suæ legis praxin maximè pertinere existimant Moslemi est الطهارة, *Purificatio*. Quidam verò putant, hanc referendam esse ad الصلوة, *Orationem*, & esse partem illius. Nam, vt scripsit Ebnol-Athir: لا يقبل الله الصلاة بغير الطهور: *Non accipiet Deus orationem sine purificatione.* Et Algazelus: مفتح الصلاة الطهور: *Clauis oratio-*

orationis est Purificatio. Plerique tamen ponunt eam vt radicem distinctam, & quidem primariam, cum habeatur dixisse Mahumetum; بنى الدين على النظافة *Ædificata est Religio super munditiam*: atque etiam; الطهور نصف الايمان : *Purificatio est dimidium fidei*.

Existimabit Lector, hanc Mahumetanorum Purificationem, de qua tam magnifica prædicantur, in penitissimo propter admissa scelera & propter Deum illis ostensum dolore; atque in exacta eorum cum lacrymis confessione, seriaque detestatione, & demum in grauibus ad illorum expiationem pænis spontè assumptis sitam esse. Nihil tale. Tota fundatur in verbis Alcorani, Sura 5. المايدة vers. 7. يا ايها الذين امنوا اذا قمتم الى الصلوة فاغسلوا وجوهكم وايديكم الى المرافق وامسحوا بروسكم وارجلكم الى الكعبين وان كنتم جنبا فاطهروا وان كنتم مرضى او على سفر او جاء احد

احد منكم من الغايط او لامســتم النساء فلم تجدوا
ماءً فتيمّموا صعيدًا طيّبًا فامسحوا بوجوهكم وايديكم
منه ما يريد الله ليجعل عليكم من حُرج ولكـــن
يريد ليطهّركم وليتمّ نعمته عليكم لعلكم تشكرون :

O qui credidiſtis, cum ſurrexeritis ad orandum, abluite facies, & manus veſtras vſque ad cubitos: & perfricate capita veſtra, & pedes veſtros vſque ad talos; & ſi fueritis polluti ſemine, purificamini. Quod ſi infirmi, aut mulieres contrectaueritis, neque inueneritis aquam, accipite pulverem mundum, & confricate eo facies, & manus veſtras. Non vult Deus ponere ſuper vos anguſtiam vllam (obligando vos ad vtendum ſemper aqua in purificatione), *ſed vult* (1. ſufficit ei) *purificare vos, & perficere gratiam ſuam ſuper vos, vt gratias ipſi agatis*. Super hæc Alcorani verba conſtruunt Moſlemi totam molem ridiculæ ſuæ Purificationis, quam præcipuam Religionis ſuæ partem eſſe contendunt.

De-

Decem Purificationis huius ſpecies aſſignat Sciaher-Settanius : quarum prima eſt المضمضة *Gargarizatio*; ſeu oris ac palati collutio. Secunda: الاستنشاق , *Narium, aqua immiſſa, purgatio*. Tertia : قص الشارب , *myſtacum tonſura*. Quarta: الفرق , *capillorum ac barbæ deſcriminatio*. Quinta : السواك , *dentium confricatio*. Sexta : الاستنجاء , *mundatio ab ijs quæ ab ano, & mentula, ſeu cunno egrediuntur*; nempe ſtercore, lotio , ſemine, & vento . Septima : تقليم الاظفار , *vnguium præſectio*. Octaua: نتف الابط , *pilorum axillarum euulſio*. Nona : حلق العانة , *raſura pubis*. Decima: الختان , *Circumciſio*. Addit Algazelus غسل البراجم , *ablutionem articulorum digitalium*: Et طهارة الرواجب *purgationem flexurarum eorundem articulorum , ſeu vngium extremorum* . Et ne quis forte has eſſe quiſquilias exiſtimet, affirmant, Abrahæ ex Dei præcepto hæc omnia in vſu fuiſſe.

Sed videamus, quid de hoc الطهارة *Purificationis* articulo Moſlemi ipſi ſcribant, ne quis me illis aliquid falsò imputaſſe ſuſpicetur. Vtar autem Authore inter Mahumetanos recepto, ac probato, nomine علي بن محمد : *Aly Ben Mohămad*, qui ſcripſit Anno Hegiræ 1090. nempe Chriſti 1577. Quamuis hic potius videatur ſcriptor, vel collector, quã Author illius libri, in quo habentur omnia, quæ ad ſupradicta Moſlemicæ legis ſundamenta ſpectant, eorumq; ritus exactiſſimè referuntur, ac præcipuorum Doctorum teſtimonio firmantur. Omnia ſumma fide ex Arabico idiomate tranſferam: titulos tantùm librorum, & capitum, & alia quædam notabiliora Arabicè etiam reponam: quædam porrò, quæ parum, aut nihil ad argumentum faciunt, reſecabo. Sit igitur.

كتاب الطهارة :

Liber de Purificatione.

DIxit Deus Altissimus (*in Alcorano Sura* 5.) O Fideles, cum surgetis ad orandum, lauate facies vestras, & manus vestras vsque ad cubitos: & confricate capita vestra, & pedes vestros vsque ad talos. Præscibit igitur الطهارة *Purificatio*, ablutionem trium membrorum, & confricationem capitis. Cubiti autem & tali ingrediuntur in ablutionem. Porrò confricatio capitis fieri præcipitur vsque ad antias [*1. comam dependentem super frontem*] & hæc est eminentior pars capitis: ex eo quod habetur per relationem Almogheiræ filij Sciaabæ; Mahumetum Prophetam, cum peruenisset ad cœtum hominum [*Arab.* سباطة قوم] minxisse, & deinde se purificasse, & affricasse manum super antias suas, & super soccos suos.

Traditiones autem circa Purificationem sunt: abluere manus ter antequam immittantur in vas (*in quo est aqua pro* الوضوء *sacra lotione*) vbi euigilauerit is, qui ea vsurus est, a somno suo: & inuocatio nominis Dei Altissimi in principio huius sacræ purificationis; & dentium confricatio: & gargarizatio, immissa aqua intra os: & narium per aquæ immissionem purgatio: & confricatio auricularum: & discriminatio, cum attractione, barbæ & digitorum. Et repetitio lotionis fiet tribus vicibus. Et requiritur, vt sacra Purificatione mundandus, habeat intentionem se purificandi, & confricando ambiat totum caput suum: & faciat cum ordine sacram lotionem, & incipiat per id quod suggesserit illi Deus, de memoria sui cum faustis auspicijs (*Arab.* فيبدأ بما بدأ الله تعالى بذكره وبالميامن).

Violat autem الوضوء *sacram lotionem* quidquid egreditur ex السبيلين *duabus vijs*

(1. *ex partibus obscœnis anterioribus & posterioribus*): & sanguis, & pus, & sanies cum egreditur è corpore, & transgreditur ad locum, qui iudicatur obnoxius esse purificationi: & vomitus cum fuerit pleno ore: & somnus siue iacentis, siue accumbentis, siue adhærentis alicui rei, quæ si remoueatur, decidat dormiens ab ea: & occupatio mentis seu intellectus ex deliquio: & insania, (*vel mania*): & risus dissolutus, in omni oratione in qua fiunt inclinationes, & adorationes. Et obligat ablutio ad gargarizationem, & narium purgationem, & lotionem reliqui corporis. Et Statutum ablutionis est, vt incipiat qui lauandus est, ab ablutione manuum, & pudendorum suorum: & auferat sordes si sint in eius corpore; (deinde emundet se sacra lotione الوضوء ad orationem) exceptis pedibus. Deinde effundat aquam super caput suum, & cæterum corpus tribus vicibus. Deinde recedat ab eo loco, & lauet pedes suos. Et non tenetur mulier

diſſoluere comas ſuas in ablutione, dum perueniat aqua ad radices capillorum.

Ea verò, quibus neceſſaria eſt ablutio, ſunt, انزال المنى على وجه الدفق والشهوة مـــن الرجل والمراة والتقاء الختانين مـــن غير انزال والحيض والنفاس : Emiſſio ſpermatis per modum effuſionis, & carnalis cupido viri & fœminæ : & occurſus duorum ſponſorum (*fortè, laſciuus complexus ſponſi, & ſponſæ*) ſine emiſſione ſeminis: & menſtruum: & puerperium (*ſeu partus*). Et ſanciuit Legatus Dei (*Mahumetus*) ablutionem pro die Veneris, & duabus Feſtiuitatibus (*quarum prima ſolenniſſimè celebratur poſt ieiunium menſis Rhomadan: ſecunda verò in ſacrificijs Meccanis, ſed minus ſolenniter*); & pro præparatione ad ſacram Peregrinationem. Et non eſt facienda الغسل *ablutio* in lacu aquatorio, neque in torrente (*ſeu vado*): & tamen in vtroque fit الوضو *ſacra mundatio*. Purificatio autem ab الاحداث excrementis (*ſter-*

(*ſtercore*, *lotio*, *ſemine*, *& vento*) fieri poteſt aqua pluuia, & torrentium, (*ſeu vadorum*), & fontium, & ſtagnorum, & piſcinarum, & puteorum, & marium. Sed non licet ex aqua expreſſa ex arboribus, & fructibus, neque ex aqua cui præualeat alia aqua artificialis, ſicut ſirupum (*ſeu ſorbettum*), acetum, aqua roſacea, aqua extracta ex fabis, iuſculum, & aqua ex vitibus; & licet fieri الطهارة *purificatio* cum aqua, cui admixta ſit res aliqua munda, ſiue alteretur aqua, ſiue pura remaneat: ſicut aqua myrrhæ, & aqua commixta cum herba alkali, & ſapone, ſeu ſmegmate, & croco. Omnis autem aqua iugiter fluens, ſi ceciderit in eam aliquid immundum, non eſt apta ad الوضوء *ſacram emundationem*, ſiue pauca fuerit, ſiue multa. Nam Propheta Mahumetus pręcepit cuſtodiri aquam ab immūditijs, & dixit: Nullo modo mingat aliquis veſtrum in aquam iugiter manantem; & nullo modo abluatur in ea à pollutione ſeminis. Idemque dixit: Cum eui-

gilauerit quis vestrum à somno suo, nullo modo immergat manum suam intra vas (*in quo est aqua ad sacram emundationem*) donec lauet eam ter, quia ipse ignorat vbi fuerit, vel quid egerit noctu manus eius. Porrò etiamsi aliqua immunditia cecide- rit in aquam currentem, erit tamen licita ad sacram lotionem, dummodo nullum vestigium appareat eiusdem immũditiæ, sed effluxerit cum cursu aquæ. Cum ceciderit in stagnum magnum, cuius nullũ latus mouetur ad motum lateris alterius, aliquid immundum in vnum latus; erit licita sacra emundatio in altero latere, ad quod non pertigit immunditia. Animal mortuum, quod viuens nõ currit in aqua, non inquinat eam, vt culices, mures, crabrones, seu vespæ, & scorpiones. Mors etiam eorum, quæ viuunt in aqua, non corrumpit eam, vt piscium, ranarum, & cancrorum. Aqua vsuali, non licet vti ad purificationem ab excrementis corporis. Et aqua vsualis, quotiescunque cessauerit in ea immunditia, aut sordes: aut ad vsum delata fuerit in-

vtre,

vtre, & omni pelle probè aptata & concinata; iam munda & apta est ad orationem, & sacram emundationem, præter pellem porci, & hominis. Pili autem morticini, & ossa, & lana, & cornua eius, munda sunt. Cum ceciderit in puteum aliquid immundum, exhaurietur aqua eius, & sic puteus remanebit purificatus. Quòd si mortuus fuerit in eo mus, aut passerculus, aut quid simile, aut auis sudania, aut lacerta venenosa; exhauriantur ex eo à viginti vsque ad triginta situlæ, iuxta magnitudinem vel paruitatem situlæ. Quòd si mortua fuerit in eo columba, aut gallina, aut felis: exhauriantur à quadraginta ad sexaginta situlæ. Si autem mortuus fuerit in eo canis, aut ouis, aut iumentum, aut homo: exhauriatur tota aqua illius. Quòd si intumuerit animal, vel corruptum fuerit: exhauriatur tota aqua illius, siue paruum fuerit animal, siue magnum. Numerus autem sitularum computetur cum situla mediæ capacitatis iuxta vsum earum, quæ adhibentur in puteis illius regio-

regionis. Quòd si euacuata fuerit ex eo aqua cum situla magna: licebit computare ad mensuram seu quantitatem situlæ mediæ. Quòd si puteus fuerit ex aqua fluenti, nec possit exhauriri: necesse erit educere ex eo tantam aquam, quanta in eo tunc reperitur (*nulla habita ratione illius, quæ superuenit*). Fertur dixisse Mohammed filius Alhasan: Educantur ex eo ducentæ vsque ad trecentas situlas: cumque inuentus fuerit in puteo mus, aut aliud animal, quod nesciunt à quanto tempore inciderit, neque intumuerit, neque computruerit, repetant orationem vnus diei & noctis, vbi fuerint sacra lotione mundati, & lauerint omnem rem super quam inciderit aqua eius. Quòd si intumuerit, & computruerit; repetant orationem trium dierum ac noctium, iuxta sententiam Abu-honeiphæ. Iuxta sententiam autem Abu Ioseph, & Mohammed, non est quod repetant aliquid, donec certificentur ex quoto tempore ceciderit. Reliquiæ rei comestæ ab homine, vel ab animali, cuius

cuius caro comeditur, mundæ ſunt. At reliquiæ rei comeſtæ à cane, vel ſue, vel à volucribus feris, vel ab animalibus, quæ ſunt in domibus, vt ſerpentibus, & muribus! abominabiles ſunt. Reliquiæ autem relictæ à mulo & aſino dubium eſt vtrùm licitæ ſint. Quòd ſi quis nihil præter eas inuenerit, faciat ſacram lotionem aqua, vel puluere: nam vtram harum lotionum elegerit, licita erit.

باب التيمم :

Caput: De mundatione ſacra in defectu aquæ.

QVI aquam non inuenerit, quia ſcilicet in itinere, vel ab Vrbe per milliare aut plus remotus reperiatur: vel aquam quidem inuenerit, ſed cum ſit ægrotus, timet ab aqua morbi augmentum; vel cum ſit exterus, timet ne ſi aqua abluatur, frigus illi nocumen-

cumentum vel mortem poſſit afferre: emundet ſe puluere è ſuperficie terræ deſumpto. Duplex autem eſt hæc emundatio. Altera, qua puluere facies confricatur; altera qua confricantur manus vſque ad cubitos. Eadem verò erit, ſiue fiat ob pollutionem ſeminis, ſiue ob excrementa ventris, atque etiam ob ſanguinem. Et iuxta Abu-Honeipham, & Mohammedum fieri poteſt cum omni genere terræ, nempe puluere, arena, lapillis, ſaxis grandioribus, gypſo, calce viua, ſtibio, radanbacho (*Arabicè* الردنبج *quid ſit neſcio*). Sed Abu-Ioſeph cenſet fieri non poſſe niſi per puluerem, & ſpeciatim per arenam.

Reſoluit Author dubia, quæ inſurgere poſſunt circa hanc ſpeciem Purificationis, quæ nihil faciunt ad rem noſtram.

* * *

باب

باب المسح :

Caput de Confricatione.

AFfricatio manuum ſuper ſoccos (*ſeu ſoleas*) ſufficit, iuxta Traditionem, pro omni immunditia pertinente ad excrementa ventris, quæ exigit الوضو ſacram emundationem (*per aquam, vel puluerem*), dum non fuerint ſocci perfectè purificati; tum aliquis excrementa ventris egeſſerit. Siquis maneat in loco, faciat confricationem per vnum diem cum nocte eius. Si verò ſit in itinere, faciat eam per tres dies cum ſuis noctibus, incipiens eam ſtatim poſt purgationem ventris. Confricatio ſuper ſoccos fiat in parte munda eorum, ſtriatim, cum digitorum extremitatibus, retrahendo eos ad ſe verſus tibias: fiet autē tribus digitis. Illicita verò eſt ſuper ſoccum, in quo ſit ſciſſura magna, qualis

lis erit si ad tres digitos perueniat.

Omitto varias quæstiunculas circa hanc affricationem, sunt enim omnes leuissimæ, & prorsus de lana caprina.

باب الحيض :

Caput de Menstruo.

CVm ea, quæ in hoc capite de mulierum menstruatarum purificatione continentur, possinit aliqua ex parte Mahumetani Mosaicæ legis authoritate defendere, ideò prætermittenda putaui.

باب الانجاس :

Caput de Immunditijs.

PVrificatio immunditiæ requiritur in corpore illius, qui oraturus est, & in loco, in quo orare debet. Potest autem fieri hæc purificatio cum aqua, & cum

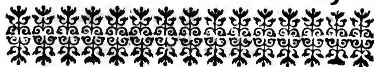
cum omni qnod purum fluit per modum aquæ, si possit cum hoc auferri immunditia; cuiusmodi est acetum, & aqua rosacea. Cum autem immunditia, quæ debet amputari, inciderit in soccos; & iam exsiccata, fuerit terræ affricata: licebit orare. Pollutio ex semine, quæ est vna ex immunditijs, abluenda est, dum est recens: si autem in veste exsiccata fuerit, satis erit eam manu confricare. *Si* in speculum, vel gladium: satis erit vtrumque abstergere. *Si* quid immundum in terram ceciderit, & exsiccatum fuerit à sole, nec remanserit vestigium eius, fas erit orare in eo loco: sed non potest ex eo accipi puluis seu arena ad faciendam sacram emundationem. Cui autem inciderit immunditia crassior, vt sanguis, stercus, lotium, & vinum, tantæ quantitatis, quantæ est drachma, vel minoris: licebit orare cum ea: Quòd si maior fuerit, non licebit. Quòd si immũditia fuerit leuis, vt lotium animalis, quod manducatur: licebit orare cum ea, si non pertigerit ad præstantiorem

rem

ſtem partem veſtis. Si immunditia eſt clara & certa, debet auferri quantum fieri poteſt, ne remaneat vllum illius veſtigium. Si autem dubia, auferatur donec qui dubitat, credat, ſatis eſſe ablatam. Mundatio ab ijs, quæ egrediuntur ab ano & mentula, eſt iuxta traditionem. Sufficiet in hoc vti lapide, vel re ſimili, affricando cum eo pudenda & obſcæna, donec emundet ea: ſed ſatius erit emundare aqua: imò neceſſariò adhibebitur aqua, ſi materia egeſta tranſgreſſa fuerit limites ani, vel penis: neque licebit vti ad hoc genus purificationis: بعظم ولا بروث ولا بطعام ولا بيمينه oſſe, neque fimo aſini, neque re, quæ apta ſit ad cibum; neque manu dextera.

Hæc ſunt grauiſſima ſtatuta de primo ac præcipuo Eſlamiticæ Religionis fundamento, quo alia etiam in ſequentibus dicenda occurrent. Veniamus iam ad ſecundum Fundamentum.

Secun-

Secundum Eslamiticæ sectæ fundamentum practicum : Oratio.

Caput Quintum.

E hac latè scribit Author noster. Referam præcipua eiusdem verbis : cætera satis erit breuiter innuisse. Tam verò de Oratione, quam de Purificatione, & cæteris Moslemorum ritibus, seu fundamentis, diffusè tractant multi etiam ex nostris, apud quos poterit Lector non solum ea recognoscere quæ hic refero; sed multa alia præterea videre, quæ breuitatis causa prætermitto.

كتاب الصلوة :

Liber de Oratione.

PRimum tempus (*ſeu principium*) Orationis الفجر *Auroræ*, erit cum illuxerit aurora ſecunda; & hæc eſt albedo conſueta in horizonte. Vltimum verò tempus (*ſeu finis*) eius erit quandiu non fuerit ortus Sol.

Primum tempus orationis الظهر *Meridiei*, erit cum زال الشمس cæperit ſol declinare ad occaſũ. Vltimum autem tempus eius, iuxta Abu-Honeipham, erit

اذا صار ظل كل شئ مثليه سوى فئ الزوال :

cum facta fuerit vmbra cuiuſlibet rei duplo maior quàm ſit ipſa res, excepta vmbra ipſius declinationis Solis: (*hæc ſcilicet non debet eſſe duplo maior Sole*). Sed in ſententia Abu-Ioſeph, & Mohammed: cum facta fuerit vmbra cuiuſlibet rei, ſicut res ipſa.

Et

Et primum tempus Orationis العصر *pomeridianæ*, erit cum egressum fuerit tempus meridiei, iuxtà duas sententias. Vltimum verò tempus erit, quandiu Sol non occubuerit.

Primum autem tempus Orationis المغرب *occasus Solis*, erit cum occiderit Sol: & vltimum tempus eius erit, quandiu non defecerint crepusculi, nempe albedo, quæ apparet in horizonte post rubedinem, iuxta Abu-Honeipham. Sed in sententia vtriusque, (*nempe Abu-Ioseph, & Mohammed*) est ipsa rubedo.

Primum porrò tempus Orationis العشاء *Vesperæ*, erit cum desierint crepusculi: & vltimum tempus erit, quandiu non illuxerit aurora.

Primum denique tempus Orationis الوتر *singularis*, erit post Vesperam: & vltimum tempus eius erit, quandiu non illuxerit aurora secunda.

Assignantur hìc tempora quinque Orationum, quæ quotidie tenentur persoluere Mahumetani ex præscripto Alcorani: ita vt, intra illud tempus, quod cuique orationi

præscribitur, persoluatur eadem oratio; nec incipiatur ante terminum præscriptum principio illius, nec absoluatur post terminum præscriptum fini illius. Possunt tamen vel anticipari, vel postponi, si ita vel necessitas, vel commodum requirat. Inter has orationes ponitur صلاة الوتر *Oratio singularis, quæ non pertinet ad præceptum, sed est supererogationis, vel consuetudinis.*

بــــــاب الاذان :

Caput de Præcentione.

Agitur in hoc acpite de Præcone, seu Præcentore, qui Arabicè dicitur المؤذن *cuius officium est, innuere è turribus tempora quinque prædictarum orationum, dicendo alta voce,* الله اكبر الله اكبر Deus Maximus: Deus Maximus, *cum alijs verbis, quibus excitat homines ad orationem, vertendo se primò erga Templum Meccæ; deinde ad dexteram & sinistram.*

باب

باب شروط الصلوة السبق
تتقدمها :

Caput de Conditionibus Orationis, quæ præcedunt eam.

ORationem persoluturo necesse est præmittere purificationem ab excrementis ventris, & immunditijs alijs, iuxta iam dicta, & operire partes pudendas suas. Pudenda autem in viris computantur, quæ sunt sub vmbilico vsque ad genua inclusiuè. Corpus autem fæminæ liberæ totum est pudendum præter faciem, ac manus, & pedes. Quæ verò pudenda sunt in viris eadem pudenda sunt in ancillis: & præterea venter, & dorsum earum pudenda sunt: & nihil aliud. Qui non inuenerit aquam,

qua auferat immunditias, oret cum illis. Qui non inuenerit veſtimentum, oret nudus, ſed ſedeat, nutibus exprimens incuruationes, & adorationes (*ſolitas fieri in oratione*). Poterit etiam ſtare: ſed melius eſt ſedere (*forte propter modeſtiam*).

Debet etiam habere intentionem orationis illius, quam facturus eſt; & conuertere ſe verſus Keblam (*i. Templum Meccanum*) ſi ſciat in qua parte ſit, & ſi id poſſit ſine periculo: alioqui vertat ſe quò voluerit.

باب صفة الصلوة :

Caput de eo quod conuenit Orationi.

STatuta circa orationem ſunt ſex. التحريمة Tahrima (*videtur eſſe purificatio, vel præparatio: propriè eſt, prohibitio*) والقيام & Statio: والقراءة & Lectio: والركوع & capitis dorſique inclinatio: والسجود

والسجود & adoratio, incuruando se, ita vt fronte terra tangatur والقعدة الاخيرة مقدار التشهد & sessio finalis per spatium, quo fiat Testificatio : (1. لا اله الا الله محمد رسول الله : *Non est Deus præter Deum: Mahumetus Legatus Dei.*) Quod verò additur super hoc, est سنة sonna (1. *traditio*). Cum verò quis in orationem ingressus fuerit, magnificet Deum (1. *dicat* اكبر الله اكبر الله : *Maximus Deus : Maximus Deus*) & eleuet manus suas dum Deum ita magnificat, ita vt pertranseat pollicibus suis infima auricularum suarum : & applicet manum dexteram super sinistram, ponatque vtramque sub vmbilico, deinde dicat : سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى جدك وجل ثناؤك ولا اله غيرك :

Laus tua, Deus, & cum laude tua : & benedictum sit nomen tuum ; & exaltetur dignitas tua, & glorificetur laus tua : &

non eſt Deus alius præter te. Et confugiet ad auxilium Dei contra Satanam lapidatum (1. *eiectum flammis è cælo)* & dicet: In nomine Dei Miſeratoris Miſericordis: & ſecretò profert hæc duo vltima verba. Deinde leget Proœmium Alcorani, & vnam Suram cum eo, ſeu tres verſus è qua Sura voluerit. Et cum dixerit Emamus (1. *Antiſtes*) verba vltima Proœmij ولا الضّالين *& non errantium*, reſpondebit Miniſter cum eo ſecretò, *Amen*. Deinde magnificabit Deum (*dicens* اكبر الله *Maximus Deus*) & dorſum caputque inclinabit: & ponet manus ſuas ſuper genua ſua, & dilatabit digitos ſuos, & extendet dorſum ſuum, & non eleuabit caput ſuum, neque inflectet illud deorſum. Et dum ſe inclinabit, dicet ad minus ter: سبحان ربى العظيم Laus Domino meo magno. Deinde eleuabit caput ſuum & dicet. Audiuit Deus eum, qui laudauit eum. Reſpondebit Miniſter: Domine noſter, tibi laus. Cum-

Cumque assederit (استوى *se aequaliter composuerit.*) assurgens magnificabit Deum, & faciet adorationem (*procumbens capite ad terram*) innitens manibus suis; & ponet faciem suam inter manus suas, & tanget terram naso, & fronte sua. Sed iuxta Abu-Honeipham, satis erit vno tantum ex his (*nempe aut naso, aut fronte*) sed Abu-Ioseph, & Mohammed nolunt posse nasum prætermitti, sine iusta causa. Licebit etiam inniti fronte super fasciam cydaris, aut super oram vestis. Deinde exeret brachia sua, & remouebit ventrem suum à femoribus suis (*Arab.* : ويجافي بطنه عن فخذيــــــــــه *idest*, *exporriget ventrem quantum poterit*); & conuertet digitos pedum suorum versus Keblam (*Meccanum Templum*) & dicet, dum ita adorat, ter ad minus:

سبحان ربي الاعلى Laus Domino meo Altissimo. Deinde eleuabit caput suum, & magnificabit (*dicet* اكبر الله) & cum aliquantum quieuerit (*Arab.* اطمان *dorsum incuruauerit*) adorans fronte ad ter-

terram demissa; magnificabit, & componet se totum æqualiter (*Arab.* استوى) stans supra plantas pedum suorum: & non sedebit, neque innitetur manibus suis super terram: & faciet in inclinatione (*capitis & dorsi*) secunda sicut fecit in prima; excepto quòd, auxilium quidem implorabit á Deo, sed non vtetur verbis illis اعوذ بالله من الشيطان &c. Confugio ad auxilium Dei contra Satanam &c. Neque eleuabit manus suas, nisi in Magnificatione prima. Cum autem eleuauerit caput post adorationem secundam; expandet pedem suum sinistrum, & sedebit super eum, & firmiter figet dexterum, & conuertet digitos suos versus Keblam, & ponet manus suas super femora sua, & expandet digitos suos, & testificabitur his verbis: Reuerentiæ Deo, & orationes, & bona. Pax super te, ò Propheta, & misericordia Dei, & benedictiònes eius. Pax super nos, & super seruos Dei probos. Testificor, quòd non est Deus nisi Deus; & testificor, quòd Mahumetus est seruus

eius,

eius, & legatus eius. Et nihil addet ad hæc in Sessione prima. In duabus verò vltimis incuruationibus leget primam suram Alcorani specialiter. Cum autem federit in fine orationis, sedebit sicut in principio, & testificabitur, & orabit pro Propheta, cui sit pax: & faciet precationem quam volet, verbis similibus verbis Alcorani, & precibus ex traditione acceptis, & non verbis quæ sint hominibus vsitata. Deinde salutabit (*populum*) à dextris suis, dicens السلام عليكم ورحمة الله Pax super vos, & misericordia Dei. Et eodem modo salutabit à sinistris. (*Et nonnullis interiectis eiusdem farinæ, pergit*): Qui orat cum vno, constituat eum ad dexteram suam: qui verò cum duobus, præcedat vtrumque. Non licet viris (*in orando*) fœminas imitari. Per ordinem disponantur viri; deinde pueri; deinde hermaphroditi: & deinde mulieres. (*Probabile est apud Mahumetanos esse multos hermaphroditos, ob assiduum vsum Veneris præposteræ: &*

eadem

eadem ferè voce exprimitur الخنثى *herma-phroditus ; &* الخناثة *cynædus*). Si ſteterit mulier ad latus viri, ita vt ambo coniungantur in oratione:vitiabitur oratio viri. Non decet mulieres intereſſe cætui (*virorum*). Qui mundus eſt, non orabit poſt eum, qui patitur frequentem fluxum vrinæ : neque quæ munda eſt, poſt eam,cui menſtruorum reliquiæ perſeuerent: neque legendi peritus,poſt idiotam : neque veſtitus, poſt nudum: (*& paulò poſt*). Neque decet orantem ludere veſte, aut corpore ; neque remouere lapillos (*è ſolo, ne lædant genua*) niſi aliter non poſſit orare ; & tunc æquet eos vna vice (*i. citò, ne alijs moleſtiam pariat, neue ipſe ab oratione diuertatur*) : neque ſtrepitum edere,dilatando, & adſtringendo digitos: neque oſtentare veſtem ſuam: neque forfice tondere capillos ſuos; neque adſtringere veſtem: neque vertere ſe huc illuc : neque inniti alicui rei (*Arab.* قعدى *eſt etiam inſidere*

nati-

natibus super crura): neque salutare lingua, vel manu; neque consistere forma quadrata (*Arabicè* تربع *videtur esse, genibus flexis, sed erecto corpore, non autem versus terram curuato, orare*) nisi cum iusta causa: neque comedere, neque bibere. Si quem vrgeat ventris necessitas, discedat: & si fuerit Antistes, relinquat alium loco sui: & postea emundet sacra purificatione (*partes obscænas*), & redeat ad adorationem, quam si à principio resumat, melius erit. Si obdormiens, semine polluatur: vel si in insaniam vertatur; vel deliquium patiatur, vel si immodestè cachinnauerit in oratione, repetat eam à capite cum sacra lotione. Si loquutus fuerit in oratione, vel data opera, vel per incuriam: vana erit oratio illius.

Quæ sequuntur in hoc Authore circa Orationem, ad prolixitatem euitandam, summatim tantùm per capita attingam.

باب قضاء الفوايــــت :

Caput de Supplemento prætermiſſorum.

AGit de ſupplendis ijs, quæ ob incuriam, vel aliam ob cauſam, in oratione prætermiſſa ſunt; vel etiam de ipſis orationibus ſupplendis, ſi temporibus præſcriptis non ſint perſolutæ.

بـــــاب الاوقــــــات :

Caput de Temporibus ſtatutis.

AGit de temporibus, ſeu horis quinque orationum, diurnis, & nocturnis; matutinis, pomeridianis, ac veſpertinis.

باب

باب النوافل :

Caput de Supererogatorijs.

AGit de orationibus, quæ cum non ſint à lege præſcriptæ, fiunt ſponte, & ex mera deuotione: atque etiam de quibuſdam ritibus, qui non ex obligatione, ſed ex conſuetudine in ipſa oratione à quibuſdam ſeruantur.

باب سجدة السهو :

Caput de Adoratione omiſſa per incuriam.

AGit de ſupplemento adorationum omiſſarum in oratione per obliuionem, vel incuriam: quemadmodum etiam aliorum defectuum circa alios ritus neceſſarios.

باب صلاة المريض ؛

Caput de Oratione Infirmi.

AGit, quomodo orare debeat Infirmus, & quo pacto supplere debeat incuruationes, adorationes, & alia requisita Orationis, à quibus impeditur propter morbum.

باب سجود التلاوة ؛

Caput de Adorationibus Lectionis.

AGit de adorationibus, seu totius corporis incuruationibus fieri solitis, dum in Oratione interseritur lectio Alcorani. Huiusmodi autem adorationes fiunt in quatuordecim locis Alcorani.

باب

باب صلوة المسافر :

Caput de Oratione Iter habentis.

AGit de modo, quo ſe gerere debeant circa quinque Orationes, & earum ceremonias, illi, qui in itinere reperiuntur.

باب صلوة الجمعة :

Caput de Oratione Congregationis.

AGit de Oratione, quæ fit in publico hominum conuentu, qui celebrari non poteſt niſi in Vrbe numeroſa, & in eiuſdem Meskita, & cum facultate Sultani. In ea interuenit Emamus, ſeu Antiſtes, qui habet concionem ad populum, Legit Alcoranum, & facit alia præſcripta. Porrò الجمعة *Congregatio* eſt dies Veneris, ſeu feria ſexta,

præſcribitur, perſoluatur eadem oratio; nec incipiatur ante terminum præſcriptum principio illius, nec abſoluatur poſt terminum præſcriptum fini illius. Poſſunt tamen vel anticipari, vel poſtponi, ſi ita vel neceſſitas, vel commodum requirat. Inter has orationes ponitur صلاة الوتر *Oratio ſingularis, quæ non pertinet ad præceptum, ſed eſt ſupererogationis, vel conſuetudinis.*

بـــــاب الاذان :

Caput de Præcentione.

Agitur in hoc acpite de Præcone, ſeu Præcentore, qui Arabicè dicitur المؤذن *cuius officium eſt, innuere è turribus tempora quinque prædictarum orationum, dicendo alta voce,* الله اكبر الله اكبر Deus Maximus: Deus Maximus, *cum alijs verbis, quibus excitat homines ad orationem, vertendo ſe primò erga Templum Meccæ; deinde ad dexteram & ſiniſtram.*

باب شروط الصلوة التى
تتقدمها :

Caput de Conditionibus Orationis, quæ præcedunt eam.

ORationem persoluturo necesse est præmittere purificationem ab excrementis ventris, & immunditijs alijs, iuxta iam dicta, & operire partes pudendas suas. Pudenda autem in viris computantur, quæ sunt sub vmbilico vsque ad genua inclusiuè. Corpus autem fæminæ liberæ totum est pudendum præter faciem, ac manus, & pedes. Quæ verò pudenda sunt in viris eadem pudenda sunt in ancillis: & præterea venter, & dorsum earum pudenda sunt: & nihil aliud. Qui non inuenerit aquam,

qua auferat immunditias, oret cum illis. Qui non inuenerit vestimentum, oret nudus, sed sedeat, nutibus exprimens incuruationes, & adorationes (*solitas fieri in oratione*). Poterit etiam stare: sed melius est sedere (*fortè propter modestiam*).

Debet etiam habere intentionem orationis illius, quam facturus est; & conuertere se versus Keblam (*i. Templum Meccanum*) si sciat in qua parte sit, & si id possit sine periculo: alioqui vertat se quò voluerit.

باب صفة الصلوة :

Caput de eo quod conuenit Orationi.

STatuta circa orationem sunt sex. التحريمة Tahrima (*videtur esse purificatio, vel præparatio: propriè est, prohibitio*) والقيام & Statio: والقراة & Lectio: والركوع & capitis dorsique inclinatio: والسجود

السجود, & adoratio, incuruando ſe, ita vt fronte terra tangatur والقعدة الاخيرة مقدار التشهد & ſeſſio finalis per ſpatium, quo ſiat Teſtificatio : (I. لا اله الا الله محمد رسول الله : *Non eſt Deus præter Deum: Mahumetus Legatus Dei.*) Quod verò additur ſuper hoc,eſt سنة ſonna (I. *traditio*). Cum verò quis in orationem ingreſſus fuerit, magnificet Deum (I. *dicat* اكبر الله اكبر الله : *Maximus Deus : Maximus Deus*) & eleuet manus ſuas dum Deum ita magnificat, ita vt pertranſeat pollicibus ſuis infima auricularum ſuarum : & applicet manum dexteram ſuper ſiniſtram, ponatque vtramque ſub vmbilico, deinde dicat : سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى جدك وجل ثناوك ولا اله غيرك :

Laus tua, Deus, & cum laude tua : & benedictum ſit nomen tuum ; & exaltetur dignitas tua, & glorificetur laus tua : &

non eſt Deus alius præter te. Et confugiet ad auxilium Dei contra Satanam lapidatum (1. *eiectum flammis è cælo*) & dicet: In nomine Dei Miſeratoris Miſericordis: & ſecretò profert hæc duo vltima verba. Deinde leget Proœmium Alcorani, & vnam Suram cum eo, ſeu tres verſus è qua Sura voluerit. Et cum dixerit Emamus (1. *Antiſtes*) verba vltima Proœmij ولا الضّالين, *& non errantium*;

reſpondebit Miniſter cum eo ſecretò, *Amen*. Deinde magnificabit Deum (*dicens* اكبر الله *Maximus Deus*) & dorſum caputque inclinabit: & ponet manus ſuas ſuper genua ſua, & dilatabit digitos ſuos, & extendet dorſum ſuum, & non eleuabit caput ſuum, neque inflectet illud deorſum. Et dum ſe inclinabit, dicet ad minus ter: سبحان ربّى العظيم

Laus Domino meo magno. Deinde eleuabit caput ſuum & dicet. Audiuit Deus eum, qui laudauit eum. Reſpondebit Miniſter: Domine noſter, tibi laus.

Cum-

Cumque assederit (استوى *se æqualiter composuerit.*) assurgens magnificabit Deum, & faciet adorationem (*procumbens capite ad terram*) innitens manibus suis; & ponet faciem suam inter manus suas, & tanget terram naso, & fronte sua. Sed iuxta Abu-Honeipham, satis erit vno tantum ex his (*nempe aut naso, aut fronte*) sed Abu-Ioseph, & Mohammed nolunt posse nasum prætermitti, sine iusta causa. Licebit etiam inniti fronte super fasciam cydaris, aut super oram vestis. Deinde exeret brachia sua, & remouebit ventrem suum à femoribus suis (*Arab.* : ويجافي بطنه عن فخذيه *idest, exporriget ventrem quantum poterit*) ; & conuertet digitos pedum suorum versus Keblam (*Meccanum Templum*) & dicet, dum ita adorat, ter ad minus:

سبحان ربي الاعلى Laus Domino meo Altissimo. Deinde eleuabit caput suum, & magnificabit (*dicet* اكبر الله) & cum aliquantum quieuerit (*Arab.* اطمان *dorsum incuruauerit*) adorans fronte ad

ter-

terram demiſſa; magnificabit, & componet ſe totum æqualiter (*Arab.* استوى) ſtans ſupra plantas pedum ſuorum: & non ſedebit, neque innitetur manibus ſuis ſuper terram: & faciet in inclinatione (*capitis & dorſi*) ſecunda ſicut fecit in prima; excepto quòd, auxilium quidem implorabit á Deo, ſed non vtetur verbis illis اعوذ بالله من الشيطان &c. Confugio ad auxilium Dei contra Satanam &c. Neque eleuabit manus ſuas, niſi in Magnificatione prima. Cum autem eleuauerit caput poſt adorationem ſecundam; expandet pedem ſuum ſiniſtrum, & ſedebit ſuper eum, & firmiter figet dexterum, & conuertet digitos ſuos verſus Keblam, & ponet manus ſuas ſuper femora ſua, & expandet digitos ſuos, & teſtificabitur his verbis: Reuerentiæ Deo, & orationes, & bona. Pax ſuper te, ò Propheta, & miſericordia Dei, & benedictiònes eius. Pax ſuper nos, & ſuper ſeruos Dei probos. Teſtificor, quòd non eſt Deus niſi Deus; & teſtificor, quòd Mahumetus eſt ſeruus

eius,

eius, & legatus eius. Et nihil addet ad hæc in Sessione prima. In duabus verò vltimis incuruationibus leget primam suram Alcorani specialiter. Cum autem sederit in fine orationis, sedebit sicut in principio, & testificabitur, & orabit pro Propheta, cui sit pax: & faciet precationem quam volet, verbis similibus verbis Alcorani, & precibus ex traditione acceptis, & non verbis quæ sint hominibus vsitata. Deinde salutabit (*populum*) à dextris suis, dicens السلام عليكم ورحمة الله Pax super vos, & misericordia Dei. Et eodem modo salutabit à sinistris. (*Et nonnullis interiectis eiusdem farinæ, pergit*): Qui orat cum vno, constituat eum ad dexteram suam: qui verò cum duobus, præcedat vtrumque. Non licet viris (*in orando*) fæminas imitari. Per ordinem disponantur viri; deinde pueri; deinde hermaphroditi: & deinde mulieres. (*Probabile est apud Mahumetanos esse multos hermaphroditos, ob assiduum vsum Veneris præposteræ: &*

eadem

eadem ferè voce exprimitur الخنثى *herma-phroditus ; & الخناثة cynædus)*. Si ſteterit mulier ad latus viri, ita vt ambo coniungantur in oratione: vitiabitur oratio viri. Non decet mulieres intereſſe cætui (*virorum*). Qui mundus eſt, non orabit poſt eum, qui patitur frequentem fluxum vrinæ: neque quæ munda eſt, poſt eam, cui menſtruorum reliquiæ perſeuerent: neque legendi peritus, poſt idiotam: neque veſtitus, poſt nudum: (*& paulò poſt*). Neque decet orantem ludere veſte, aut corpore; neque remouere lapillos (*è ſolo, ne lædant genua*) niſi aliter non poſſit orare; & tunc æquet eos vna vice (*1. citò, ne alijs moleſtiam pariat, neue ipſe ab oratione diuertatur*): neque ſtrepitum edere, dilatando, & adſtringendo digitos: neque oſtentare veſtem ſuam: neque forfice tondere capillos ſuos; neque adſtringere veſtem: neque vertere ſe huc illuc: neque inniti alicui rei (*Arab.* قعى *eſt etiam inſidere nati-*

natibus super crura): neque salutare lingua, vel manu; neque consistere forma quadrata (*Arabicè* تربع *videtur esse, genibus flexis, sed erecto corpore, non autem versus terram curuato, orare*) nisi cum iusta causa: neque comedere, neque bibere. Si quem vrgeat ventris necessitas, discedat: & si fuerit Antistes, relinquat alium loco sui: & postea emundet sacra purificatione (*partes obscænas)*, & redeat ad adorationem, quam si à principio resumat, melius erit. Si obdormiens, semine polluatur: vel si in insaniam vertatur; vel deliquium patiatur, vel si immodestè cachinnauerit in oratione, repetat eam à capite cum sacra lotione. Si loquutus fuerit in oratione, vel data opera, vel per incuriam: vana erit oratio illius.

Quæ sequuntur in hoc Authore circa Orationem, ad prolixitatem euitandam, summatim tantùm per capita attingam.

باب

باب قضاء الفوايت :

Caput de Supplemento prætermissorum.

AGit de supplendis ijs, quæ ob incuriam, vel aliam ob causam, in oratione prætermissa sunt; vel etiam de ipsis orationibus supplendis, si temporibus præscriptis non sint persolutæ.

باب الاوقات :

Caput de Temporibus statutis.

AGit de temporibus, seu horis quinque orationum, diurnis, & nocturnis; matutinis, pomeridianis, ac vespertinis.

باب

بـــاب النوافـــــل : ؛

Caput de Supererogatorijs.

AGit de orationibus, quæ cum non ſint à lege præſcripta, fiunt ſponte, & ex mera deuotione: atque etiam de quibuſdam ritibus, qui non ex obligatione, ſed ex conſuetudine in ipſa oratione à quibuſdam ſeruantur.

بـــاب سجدة السهـــو :

Caput de Adoratione omiſſa per incuriam.

AGit de ſupplemento adorationum omiſſarum in oratione per obliuionem, vel incuriam: quemadmodum etiam aliorum defectuum circa alios ritus neceſſarios.

باب صلوة المسافر :

Caput de Oratione Iter habentis.

AGit de modo, quo ſe gerere debeant circa quinque Orationes, & earum ceremonias, illi, qui in itinere reperiuntur.

باب صلوة الجمعة :

Caput de Oratione Congregationis.

AGit de Oratione, quæ fit in publico hominum conuentu, qui celebrari non poteſt niſi in Vrbe numeroſa, & in eiuſdem Meskita, & cum facultate Sultani. In ea interuenit Emamus, ſeu Antiſtes, qui habet concionem ad populum, Legit Alcoranum, & facit alia præſcripta. Porrò الجمعة *Congregatio* eſt dies Veneris, ſeu feria ſexta,

Mahumetanis feſtiua. *Sed hic videtur accipi pro ſolenniori conuentu populi cum ſuo Emamo, ſeu Antiſtite.*

باب صلوة العيدين :

Caput de Oratione duorum Feſtorum.

AGit de oratione; quæ fit in Bairam magno, quando ſoluitur ieiunium Rhomadan: & de ea quæ fit in Bairam paruo, in ſolenni mactatione pecudum in Mecca. In his duabus ſolennitatibus, præter orationes conſuetas, habentur etiam conciones ab Emamo; quibus inſtruit populum in ritibus eorundem Feſtorum.

باب

باب صلوة الكسوف :

Caput de oratione in eclypsi Solis.

AGit de peculiari oratione, quæ publicè fieri debet in eclypsi Solis ab Emamo cum populo, in qua perseuerare debent donec Sol recuperet splendorem suum. fiunt in ea solitæ incuruationes cũ lectionibus Alcorani: sed non habetur concio ab Emamo. In eclypsi Lunæ non fit oratio publica, sed vnusquisque facit eam priuatim. Hunc superstitiosum ritum in eclypsi Solis & Lunæ obseruant plures nationes Orientales, & præsertim Chinenses, seu Synenses; quia putant hos duos planetas tunc temporis in graui aliquo periculo versari. Sed Mahumetani, saltem aliqui, dicunt hoc se facere, ad malignos eorumdem influxus euitandos.

باب صلوة الاستسقاء :

Caput de Oratione ad pluuiam petendam.

AGit de oratione ad petendam pluuiam, quam quidam volunt faciendam esse tantùm priuatim. Alij publicè, cum præsentia Emami, & concione, debere esse censent.

باب قيام شهر
رمضان :

Caput de statione mensis Rhomadan.

AGit de oratione, quæ fieri solet à populo cum Emamo in mense Rhomadan post vesperam cum quinque ترويحات *respirationibus, ad quarum singulas, bis salutem Mahumeto apprecantur.*

باب

باب صلوة الخوف :

Caput de oratione pro Timore.

Agit, quomodo orare debeant Moslemi, quando contra hostes decertant, & timent ne ab ipsis superentur.

باب صلوة الجنايز :

Caput de oratione in exequijs Mortuorum.

Agit de ijs, quæ facienda sunt in funere mortuorum: quæ placuit hic summatim recensere. Morti proximus collocetur cum vultu conuerso versus Meccam: & suggeratur illi professio fidei Eslamiticæ: *Non est Deus nisi vnus; & Mahumetus est legatus eius.* Vbi quis mortuus fuerit, alligetur barba eius, &

occludantur oculi eius : deinde modeſtè lauetur lotione ſacra , quæ dicitur الوضو : ſed neque os eius, neque nares aqua purgentur. Deinde aqua effundatur ſuper eum : & ſuffitu adoleatur lectulus eius. Deinde iterum lauetur aqua cum herbis, vel folijs quibuſdam decocta, vel etiam aqua pura in horum defectu. Deinde lauetur caput & barba eius cum hærba althæa. Tum collocetur ſuper latus dexterum, & iterum lauetur aqua cum folijs ſedri. Deinde qui eum lauat, ſedere faciat eum, & admoueat tergum eius ad pectus ſuum, & leuiter attrectet ventrem eius : quòd ſi quid exierit ab eo, abluat illud; nec repetat lotionem eius. Poſtea veſtiet eum veſtibus funebribus : & ponet vnguenta odorifera in capite eius, & barba eius, & flores palmæ (*Arabicè* الكافور *camphoram, vel aliud aroma*) ſuper manus, pedes, genua, & frontem eius (*his quippe membris vſus eſt in oratione*). Vir veſtietur tribus veſtibus, ſubucula, tunica, &

fascia: sufficient etiam duæ. Mulier quinque vestibus induetur: subucula, tunica, hamaro (الحمار *videtur esse vestis rubra*) panno super vbera, & fascia. Satis etiam erunt tres. Componentur capilli fæminæ super pectus eius: neque pectine discriminabuntur capilli, aut barba defuncti; neque tondebuntur capilli eius, neque præcidentur vngues eius. Suffitus autem fiet singulis vestibus lugubribus, antequam defunctus illis induatur. His peractis, orent super eum, incipientes à dignioribus; quales sunt Sultanus, Kadi, Emamus: deinde orabunt propinquiores defuncti. Quòd si non potuerit fieri oratio super eum, fiet super sepulcrum eius per tres dies in hyeme, & septem in æstate. Neque postea fiat alia oratio. Is autem qui orat, stabit è regione pectoris defuncti: Oratio verò consistet in semel dicendo, اكبر الله *Maximus Deus*: & postea, الحمد الله *Laus Deo*, & postremo, سبحانك *Laus tua*. Deinde iterum dicet اكبر الله *Maximus*

Deus : & salutabit Mahumetum dicens: السلام عليك يا نبى الله : *Pax super te, ò Propheta Dei*. Deinde dicet tertiò; *Maximus Deus* : orans pro se, & pro mortuo, & pro Moslemis. Tum dicet quartò : *Maximus Deus :* & salutabit iterum Mahumetum. Deinde deferent cadauer in feretro ad sepulcrum, quòd effodietur cum ingressu, qui respiciat Meccam. Qui verò deponit illud in fouea; dicet بسم الله وعلى ملة رسول الله : *In nomine Dei : & super religionum* (vel, *exaltetur religio*) *Legati Dei*. Et conuertet faciem eius versus Meccam : & operiet eum cumulo arenæ, super quem laterculos componet.

باب صلوة الشهيد :

Caput de Oratione pro martyre.

Agit de oratione facienda super eum, qui occisus fuit in bello contra infideles : nam hunc Moslemi martyrem appellant,

lant; sicut etiam illum qui iniustè à fidelibus occisus est.

باب صلوة فى الكعبة

Caput de oratione facienda in Delubro Meccæ.

AGit de oratione quæ fieri debet in Templo Meccano, præsertim cum Emamo, seu Præfecto Sacrorum.

Præter hæc, quæ de Moslemorum precibus scribit Author, addit in fine totius Operis breuem tractatum de eadem materia, quem hìc ex Arabico summa fide translatum, pro maiori Lectorum notitia reponam.

كتاب

كتاب شروط الصلاة :

Liber de Conditionibus Orationis.

In nomine Dei Miſeratoris Miſericordis.

LAus Deo Domino ſeculorum : & oratio & pax ſuper legatum eius Mahumetum, & familiam eius vniuerſam.

شروط الصلاة :

Conditiones Orationis.

HÆ ſunt octo. Prima الوضو (*Sacra emundatio*) per aquam abſolutam : vel التيمم (*Sacra emundatio*) per puluerem, defi-

deficiente aqua. Secunda eſt munditiès veſtium ab omni immunditia parua, vel magna. Tertia: Mundities loci, in quo orandum eſt. Quarta: emundatio corporis à ſemine, lotio, ſtercore, & ſimilibus. Quinta: Tectio pudendorum. Sunt autem pudenda in viris ab vmbilico vſque ad genua. In fœminis autem omnia ſunt pudenda, præter faciem, manus, & pedes. In ancillis eadem pudenda ſunt, quæ in viris, excepto ventre & dorſo, quæ in his ſunt pudenda. Sexta: Conuerſio erga Keblam (i. *Templum Meccanum*). Septima: Intentio. Octaua: Notitia temporum ſtatutorum ad quinque orationes. Qui vnam ex his octo conditionibus prætermiſerit, ſiue data opera, ſiue per incuriam, aut obliuionem; non rectè faciet orationem ſuam.

†

اركان

أركان الصلاة :

Baſes Orationis.

HÆ ſunt ſex. Prima تكبير الافتتاح : Magnificatio felicis principij (i. *dicere* الله اكبر *Maximus Deus, pro fœlici auſpicio orationis*). Secunda : Stare. Tertia : Lectio Alcorani, legendo aliquid ex eo breue & facile. Quarta : الركوع Incuruatio capitis, & dorſi. Quinta : السجود Adoratio (i. *incuruatio totius corporis genibus flexis, tangendo terram naſo, & fronte*). Sexta : Seſſio vltima per ſpatium Teſtificationis(i. *illorum verborum* لا اله الا الله محمد رسول الله : *Non eſt Deus niſi Deus : Mahumetus Legatus Dei*). Qui omiſerit aliquam ex his ſex baſibus, vitiabitur oratio eius; & reſumet à capite orationem ſuam.

ما يجب في الصلاة :

Necessaria in Oratione.

HÆc sunt septem. Primum: Legere determinato tempore primam Suram Alcorani (*Arabicè* تعيين قراة الفاتحة :) & cum ea aliquid aliud ex eodem Alcorano in duabus incuruationibus primis. Secundum: Sessio prima. Tertium: Lectio Testificationis (*Non est deus nisi Deus, &c.*) in sessione vltima (*quæ sessio erit*) per spatium ipsius Testificationis. Quartum: Prolatio clara Alcorani, vbi elata voce proferendus erit. Quintum: Lectio Alcorani submissa voce, vbi secretò recitandus est. Sextum القنوت في الوتر : Deuota assistentia in Vatero (*1. singulari. Videtur genus, seu pars orationis*). Septimum تعديل الاركان , Recta dispositio basium (*idest, ordinatim eas obseruare*). Qui autem aliquid ex his septem reliquerit; si cognouerit id fuisse per incuriam, faciet duas adorationes pro huius-

huiusmodi incuria. Si autem reliquerit data opera, nihil est, quo suppleat: nam oratio eius nihil valet (*& repetenda est.*

سُنَن الصلاة ,

Traditiones circa Orationem.

TRaditiones circa orationem sunt quatuordecim. Prima est, eleuatio manuum cum Magnificatione (*dicendo* اكبر الله *Maximus Deus*) itaut pertingat pollicibus ad extrema auricularum suarum. Secunda: Ponere manum dexteram super sinistram sub vmbilico. Tertia: Laudare Deum Altissimum. Quarta: Dicere اعوذ بالله, &c. Confugio ad Deum (*vt liberet me à Satana lapidato*). Quinta: بسم الله الرحمن الرحيم In Nomine Dei Miseratoris, Misericordis. Sexta: Respondere: Amen, post præcedentia. Septima: التسميع Præconium (*propriè, aliquid dicere alta voce vt audiatur*). Octaua: Laudare Deum (*dice-*

(*dicere* الحمد لله). Nona: Laudes Dei cum incuruationibus. Decima: Laudes Dei cum adorationibus. Vndecima: Lectio Testificationis in sessione prima. Duodecima: Lectio Suræ primæ in duabus vltimis incuruationibus. Decima tertia: Magnificationes Dei, præter eam quæ fit pro felici principio. Decima quarta: Salutatio (*scilicet, apprecari salutem Mahumeto, & familiæ eius*). Qui reliquerit aliquam ex his traditionibus per incuriam, siue data opera, ad nihil tenebitur: erit tamen culpabilis omissio, si sit voluntaria.

فيما يستحبّ في الصلاة :

De ijs, quæ requiruntur in Oratione tamquam laudabilia.

HÆc sunt viginti quinque. Primum Vt mundus ac nitibus sit locus vbi quis

quis consistit oraturus vsque ad eum locum in quo facienda est adoratio. Secundum : In incuruationibus vsque ad pedes. Tertium : In adorationibus vsque ad apicem nasi. Quartum : In sessione (*ponendo nates super crura, & flectendo caput*) vsque ad sinum. Quintum : In lectione Alcorani per tres versus, præter Suram primam. Sextum : Magnificatio Dei post id quod præmissum est (*nempe post lectionem Alcorani*) occultè, & sine extensione vocis. Septimum : Positio manuum super genu, cum dilatatione digitorum. Octauum: Dilatatio, seu extensio dorsi. Nonum : Æquatio capitis & humerorum ad (*ostendendam*) imbecillitatem suam. (*Arabicè* العجز). Decimum : Eleuatio capitis. Vndecimum : Cum quis voluerit facere adorationes, ponet genu suum primùm super terram, deinde manus suas. Duodecimum : Ponat faciem suam super terram; & sit adoratio inter volas manuum eius. Decimum tertium : Incipiat à naso suo (i. *primùm tangat naso terram*).

De-

Decimum quartum: Ponet in terra frontem ſuam in adoratione, poſtquam poſuerit naſum ſuum. Improbatur autem, vt fiat adoratio cum vno tantùm ex his, (*nempe cum fronte ſola, aut cum ſolo naſo: vel innitendo fronte humi*) cum ſpira cydaris, niſi adſit iuſta cauſa. Decimum quintum: Vt diſcooperiat medietatem brachiorum ſuorum. Decimum ſextum: Vt amoueat (*i. exporrigat quantum poteſt*) ventrem ſuum à femoribus ſuis. Decimum ſeptimum: Vt vertat digitos pedum ſuorum erga Meccam. Decimum octauum: Vt laudet Deum in hoc ter. (*dicat tribus vicibus:* الحمد لله *Laus Deo*). Decimum nonum: Vt eleuet caput ſuum magnificans Deum. Vigeſimum: Vt eleuet manus ſuas poſt eleuationem capitis. Vigeſimum primum: Vt eleuet genu ſuum poſt eleuationem manuum ſuarum ab adoratione ſecunda. Vigeſimum ſecundum: Cum eleuauerit caput ſuum poſt incuruationem ſecundam, expandet in modum ſtrati pedem ſuum ſiniſtrum, & ſedebit ſuper illum. Vi-

geſimum tertium: Firmiter figet dexterum (*pedem*) ſuum, & ponet ſummitates digitorum pedis ſui dexteri verſus Keblam (*Templum Meccanum*). Vigeſimum quartum: Ponet manus ſuas ſuper femora ſua; deinde extendet digitos ſuos, & teſtificabitur (*vnitatem Dei, & legationem Mahumeti*) cum corde ſuo: & orabit ſuper Prophetam Mahumetum. Vigeſimum quintum: Cum hæc compleuerit, reſtat vt ſalutet (*eos qui ſunt præſentes*) à dextris, ac ſiniſtris ſuis. Et quod eſt præter hæc, pertinet ad quendam decorem & ornatum: vt, affricare manibus faciem (*& barbam*) poſt ſalutationem (*populi, ſeu Mahumeti*): & dicere: الحمد لله والثناء والتسبيح. Laus Deo, & præconium, & canticum. Quòd ſi quis ex his aliquid omiſerit; ad nihil præterea tenebitur neque culpam vllam committet. Nihilominus ſeruabit & faciet hæc ad magnificandum Deum, & præmium ac mercedem obtinebit. Et hæc obſeruare, præſtantius eſt, & melius.

ما يكره فى الصلاة :

Quæ improbentur in Oratione.

HÆC ſunt decem. Primum. التربيع orare quadrata forma (*cum corpore erecto, licet genibus flexis : nam tunc homo videtur quadratus*) ſine legitima cauſa. Secundum. Recitare verſus Alcorani æquales. (*Arab.* تعديل الايات) Tertium. Expanſio brachiorum. Quartum. Vertere oculos huc atque illuc. Quintum. Nictare oculis in oratione ſine iuſta cauſa. Sextum. amouere lapillos à loco adorationis (*ne ſcilicet noceant genibus aut fronti*) ſine neceſſitate. Septimum. Legere libros in oratione. Octauum. Facere orationes ſupererogationis. Nonum. Iocari manibus, lingua, capillis, veſte, aut alia re corporis. Decimum. Cum quis fuerit in Me-

skita; si ſtet ſolus, & cæteri omnes ſimul, eſt res odioſa. Oportet igitur (*ſi ſtat ſolus, quia moleſtiam aliquam recipit ab alijs*) vt diſcedat ab eis; ne ſit aliquid odioſum in oratione.

ما يفسد فى الصلاة :

Quæ vitient Orationem.

HÆc ſunt quatuordecim. Primum. Tuſſis grauis, & reciprocata ſine cauſa neceſſaria. Secundum. Reſpondere ſternutanti, illis verbis ; ارحمك الله Misereatur tui Deus (*ſicut nos dicimus, Deus te ſaluet*). Tertium. Si orans incipiat cum fauſtis auſpicijs ſuper alium, quàm ſuper Emamum ſuum. Quartum. Dicere , لا اله الا الله : Non eſt Deus niſi Deus; ſi intendat per hæc verba reſpondere alicui , à quo interrogetur. Quòd ſi non intendat per hæc niſi ſigna, (*i. aliquid innuere*) non vitiabit orationem. Quintum. Detectio pudendorum.

Se-

Sextum. Elata voce flere propter dolorem, aut aliquod accidens, nisi propter memoriam Paradisi, vel Gehennæ. Septimum. Restituere salutationem manu, vel lingua. Octauum. Meminisse prætermissorum, si non exciderit ordo. Nonum. Multa occupatio in actione. Decimum. Mutua colloquia. Decimum primum. Comedere. Decimum secundum. Bibere. Decimum tertium. Risus immodestus, cum cachinnis. Decimum quartum. Deliquium.

Hæc omnia vitiant orationem, siue fiant data opera, siue per incuriam: & necesse est repetere eam.

فرايض الوضوءُ :

Sanctiones Sacræ Purificationis.

HÆ sunt quatuor. Prima. Abluere faciem. Secunda. Lauare manus cum cubitis. Tertia. Confricare ante-

 riorem

riorem partem capitis. Quarta. Lauare pedes. Quòd ſi quis vnam ex his prætermiſerit, aut partem eius: non admittitur oratio illius; ſed ſi vult eam facere, debet repetere.

سنن الوضوء:

Traditiones Sacræ Purificationis.

HÆ ſunt decem. Prima. Dicere بسم الله: *In nomine Dei*, in principio ſacræ purificationis. Secunda. Lauare manus antequam immittantur intra vas (*in quo eſt aqua ad ſacram purificationem*). Tertia. Dentium confricatio. Quarta. Gargarizatio (*ſeu oris collutio*). Quinta. Narium, immittendo aquam, purgatio. Sexta. Confricatio auricularum aqua vna. Septima. Barbæ ac digitorum diſcriminatio. Octaua. Repetitio lotionis. Nona. Emundatio à ſtercore, lotio, ſpermate, & vento emiſſo

per

per anum, cum aqua; si inueniantur. Decima. Eadem emundatio (*in defectu aquæ*) cum lapide, vel gleba, vel frusto luti ficci, vel laterculo, vel alia re æquiualenti.

ما يستحبّ في الوضوء :

Quæ requirantur in sacra Purificatione.

HÆc sunt sex. Primum: Intentio. Secundum الموالاة : Continuatio sine intermissione. Tertium. Principium cum manu dextra. Quartum. Obseruantia ordinis. Quintum. Ambire totum caput, quando affricatur. Sextum. Incipere cum eo quod ostendit Deus excelsus (*nempe* بسم الله, *In nomine Dei: vel simili*).

اداب الوضوء

Ritus ex traditione in sacra Purificatione.

HI sunt sex. Primus. Relinquere sermonem, excepta precatione consueta, quæ fit ad lotionem singulorum membrorum. Secundus. Gargarizatio, seu ablutio oris, & narium per aquam manu dextera. Tertius. Emunctio narium manu sinistra. Quartus. Cooperire pudenda post ablutionem eorum ab excrementis in latrina. Quintus. Omittere conuersioné ad Kaabam, & obuertere illi terga in latrina. Sextus. Omittere conuersionem ad solem, & lunam, & obuertere illis terga cum in deserto. *(deest aliquid, puta; orat, vel mingit &c.)*.

نوافل

نوافـل الـوضوء:

Supererogatoria in ſacra Purificatione.

HÆc ſunt ſex. Primum. Confricatio ceruicis. Secundum. Affricatio manuum ad parietem poſt purificationem ab excrementis penis, & ani. Tertium. Memoria precationis ad lotionem cuiuſlibet membri. Quartum. Aſperſio aquæ ſuper femoralia poſt abſolutam ſacram purificationem. Quintum. Aſperſio aquæ ſuper membrum genitalem poſt emundationem ab excrementis (*ſtercoris, lotij, &c.*) Sextum. Lauare manus poſt affricationem earum ad parietem.

مكراهية

كراهيــة الوضو :

Quæ improbentur in ſacra Purificatione.

HÆc ſunt ſex. Primum. Effundere aquam ſuper faciem, impetu eam incutiendo. Secundum. Purgare nares immittendo in eas aquam manu dextera. Tertium. Gargarizatio, & dentium confricatio manu ſiniſtra. Quartum. Sermonem habere cum mundantur pudenda. Quintum. Spuere in aquam; & in eam mingere, & ſtercus egerere. Sextum. Intueri pudenda, dum quis eſt in latrina.

مبــــعى الـــوضو:

Prohibita in ſacra Purificatione.

HÆc ſunt ſex. Primum. Prodigere plus quam tres vncias aquæ. Secun-

cundum. Lauare membra præcepta plus vel minus tribus ñicibus. Tertium. Confricare pedes nudos. Quartum. Detegere pudenda in ſacra purificatione. Quintum. Emundare pudenda manu dextera. Sextum. Proijcere lotium, & ſtercus in aquam. Hæc omnia prohibentur.

نـواقـض الـــوضو :

Quæ diſſoluant ſacram Purificationem.

HÆc ſunt ſeptem. Primum, quod exit ex genitalibus, vel ex ano, vel ex alia parte corporis, præter ſputum, & mucum narium; & quod exit ab auriculis, & oculis: per hæc enim non diſſoluitur ſacra purificatio. Secundum. Vomitus pleno ore. Tertium. Somnus captus ab eo, qui vel adhæret alicui rei, vel accumbit, vel iacet. Quartum. Riſus profuſus ac diſſolutus.

Quin-

Quintum. Deliquium. Sextum. Mania (*vel amentia*). Septimum الردة Repetitio (*vel apostasia*).

فرايض الغسل :

Præcepta Lotionis.

HÆc sunt tria. Primum. Gargarizatio. Secundum. Dentium confricatio. Tertium. Lotio totius cæteri corporis.

سنن الغسل :

Traditiones Lotionis.

HÆ sunt sex. Prima. Vt incipiat, qui se lauat, à lotione manuum. Secunda. Vt lauet genitalia. Tertia. Vt remoueat immunditiam quam habuerit in corpore. Quarta. Vt faciat sacram purificationem ad orationem. Quinta. Vt effundat ter aquam super reli-

quum

quum corpus. Sexta. Vt lauet pedes, poſtquam abſoluerit lotionem omnium cæterorum membrorum.

المعان الموجبة الغسل :

De his propter quæ fieri debet Lotio.

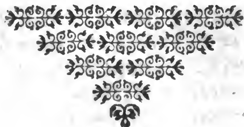
HÆc ſunt in duplici differentia. Prima verſatur circa verum & certum; cuiuſmodi eſt emiſſio ſeminis per modum plenæ effuſionis, & carnalis concupiſcentiæ viri & fœminæ, in ſtatu ſomni, & vigiliæ. Altera dicitur iudiciaria, cuiuſmodi eſt, quando quis expergiſcitur è ſomno, & inuenit in veſtibus ſuis ſperma effuſum, & iudicat eſſe abluendum ad maiorem ſecuritatem.

Lotio, qua quis lauatur, eſt quadruplex, iuxta Abu-Honeipham: Prima, lotio feriæ ſextæ. Secunda, lotio duorum Feſtorum. Tertia, lotio ſtationis in Monte Araphat. Quarta, lotio in præpara-

paratione ad ſacra Meccana in Peregrinatione.

Explicit Liber cum adiutorio Dei excelſi, quem ſcripſit pauper humilis Aly filius Mohammed: Anno milleſimo nonageſimo (*Hagiræ: Chriſti autem* 1577.)

Hæc ſunt Mahumetanicæ Orationis dogmata, ac ritus, prout ipſimet Moſlemi referunt, in quibus geſticulationem potius mimicam, quam veram orationem Chriſtianus Lector agnoſcet.

Ter-

Tertium Eſlamiticæ Sectæ fundamentnm practicum: Eleemoſyna.

Caput Sextum.

Anc appellat Mahumetus in Alcorano الزكاة à verbo زكى, quod augeri, & iuſtum purumque eſſe ſignificat: quia nempe per eleemoſynam augentur bona eorum, qui eam tribuunt; & ijdem iuſtificantur, ac purificantur à Deo. Eſt autem duplex eleemoſyna apud Mahumetanos: altera ſpontanea, quæ dicitur الصدقة, quaſi iuſtitia: altera à lege præcepta, de qua hic agimus, & quæ verius vectigalis, tributi, ac decimarum pro vſu belli, & Prin-

& Principis, ac Reipublicæ, quàm eleemosynæ nomen meretur. Hæc autem de illa habentur in allegato Authore.

كتاب الزكوة :

Liber de Eleemosyna. *(Seu Decimis)*

DEcimæ soluendæ sunt ab homine libero, fideli, adultæ ætatis, & intellectu prædito, cum habuerit نصابا Stabile *(id est facultates, quibus Decimæ impositæ sunt)* integrum, proprium, & perfectum; & possederit illud per vnum annum. Neque debentur Decimæ à puero, neque ab amenti, neque ab eo, qui sibi pretium inscripsit libertatis suæ *(1. qui se redemit pecunia à captiuitate, vel seruitute)*. Ille quoque cuius facultates omnes grauatæ sunt ære alieno, à Decimis eximitur. Quòd si habuerit plus quàm debitum *(vt, si debeat quinquaginta, & remaneant illi sexaginta libera)*: soluet pro Decimis id, quod sibi super-

superfluum fuerit, (الفاضل : *ex eo quod excedit debitum*) cum peruenerit ad Stabile. Neque debentur Decimæ pro circuitu habitationis; neque pro vestibus corporis, neque pro supellectilibus ædium; neque pro iumentis ad equitandum (الركوب *super quæ conscenditur*) neque pro seruis, qui seruiunt (*dominis suis: nec habentur vt venales*): neque pro armis, quæ sint ad proprium vsum. Neque licet persoluere Decimas nisi cum intentione eas soluendi in ea mensura, & quantitate, quæ conuenit persoluenti. Qui autem erogauerit omnes facultates suas in eleemosiynam, sine intentione soluendi Decimas; liber erit ab obligatione illas soluendi.

باب زكوة الابل :

Caput de Decimis pro Camelis.

NOn ſoluuntur Decimæ pro minus quám quinque camelis paſcuis, & anniculis. Pro quinque igitur camelis vſque ad nouem incluſiuè, ſoluetur pro decimis vna ouis. Pro decem autem, donec perueniant ad quatuordecim, duæ oues. Pro quindecim verò, donec non excedant nouemdecim, tres oues. A viginti vſque ad viginti quatuor, quatuor oues. Ab hoc numero vſque ad triginta quinque incluſiuè, vna ouis fæta. Si fuerint triginta ſex, ſoluatur vna ouis, quæ lactet, quandiu non excedant quadraginta quinque. Cum autem ad quadraginta ſex peruenerint, ſoluatur vnus camelus triennis, donec ſexaginta non excedant. A ſexaginta ſex vſque ad nonaginta; duæ oues lactan-

lactantes. A nonaginta & vno vſque ad centum viginti, duo cameli triennes. Tunc verò repetatur à capite ſolutio decimarum: ſoluaturque pro quinque camelis vna ouis cum duobus camelis triennibus: & pro decem camelis duæ oues: & pro quindecim tres oues: & pro viginti, quatuor oues: & pro viginti quinque, vna ouis fæta, donec perueniant ad centum & quinquaginta: tunc enim ſoluentur tres cameli triennes. Deinde repetatur à capite ſolutio decimarum, & perpetuò ſeruetur, itaut pro quinque camelis ſoluatur vna ouis: pro decem, duæ: pro quindecim, tres: pro viginti, quatuor: pro viginti quinque, ouis fæta: pro triginta ſex, ouis lactanea. Cumque peruenerint ad centum nonaginta ſex, ſoluantur quatuor cameli triennes, donec perueniant ad ducentos. Deinde reſumatur à capite ſolutionis ordo, ſemperque ſeruetur, quemadmodum reſumitur à numero quinario, qui eſt poſt centum quinquaginta.

باب صدقـــة البقر :

Caput de eleemosyna pro bobus.

NOn debetur eleemosyna pro minus quàm triginta bobus. Cum igitur fuerint triginta pascuales, & annicu-li, debetur pro illis vitulus, vel vitula. Pro quadraginta autem, bos annosus, vel vacca annosa. Deinceps nihil est addendum (in sententia Abu-Ioseph, & Mohammed) donec perueniant ad sexaginta: & tunc debentur pro illis duo vituli, vel duæ vitulæ. Pro septuaginta verò, vacca annosa, & vitulus. Pro octoginta, duæ vaccæ annosæ. Pro nonaginta, tres vituli. Pro centum, duo vituli, & vna vacca annosa. Et secundum hoc variabitur statutum à lege in omni decade, de vitulo in vaccam annosam; & de vacca annosa in vitulum. Bubali verò, & boues, pro eodē computātur.

باب

بـاب صدقـة الغنم :

Caput de eleemosyna pro ouibus.

NOn debetur eleemosyna pro minus quàm quadraginta ouibus. Cum igitur quadraginta fuerint, pascuæ, & anniculæ, dabitur pro illis vna ouis; donec perueniant ad centum viginti; post hunc enim numerum dabuntur duæ oues, donec perueniant ad ducentas; quo numero completo, dabuntur tres oues, donec perueniant ad quadringentas: tunc enim dabuntur quatuor oues. Deinceps pro quolibet centenario, dabitur vna ouis. Eadem verò erit ratio de ouibus ac de capris.

باب زكوة الخيل

Caput de Decimis pro equis.

CVm fuerint equi & equæ paſcuales, & abſoluerint annum, erit in electione domini eorum dare pro ſingulis equis vnum denarium; vel ſi voluerit, taxare pretium eorum, & dare pro ſingulis ducentis drachmis, quinque drachmas. Neque eſt in maſculis aliquid ſingulare quoad decimas. Iuxta Abu-Honeipham, & Mohammed, nihil datur pro equis, neque pro mulis,& aſinis, niſi exponantur mercaturæ. Neque pro his, qui ablactantur, neque pro vitulis, & agnis adultis, iuxta eoſdem Doctores, ſoluendæ ſunt decimæ, niſi fuerint cum illis alij iam grandes. Sed Abu-Ioſeph cenſet dandum eſſe vnum ex illis. Licet autem ſoluere pretium pro ijs rebus, quæ dantur in decimas. Non ſoluuntur decimæ pro beſtijs, quæ laborant, atque

ope-

operibus inſeruiunt, neq; pro prægnantibus, neque pro ijs, quæ detinentur in paſcuis. Non accipiet Quæſtor, ſeu Exactor decimarum, meliora facultatum, neque deteriora; ſed continebit ſe in medio. Qui habet ſtabile, ſi in declinatione anni lucrabitur facultates eiuſdem generis, cuius eſt ſtabile; aggregabit lucrum facultatibus ſuis, & ſoluet decimas pro eo. Beſtia paſcualis eſt, quæ moratur in paſcuis per maiorem partem anni ſui, vel ſaltem per dimidiam partem eius. Decimæ, iuxta Abu-Honeipham, & Abu-Ioſeph, exiguntur pro toto Stabili, ſine remiſſione (*Arabice* دون العفو; *poteſt etiam verti: præter id quod condonatur*). Si perierint facultates poſt contractum debitum decimarum pro eis, ceſſabit obligatio decimarum. Si autem anteriores fuerint decimæ per annum, & dominus poſſidet Stabile, poterunt exigi.

Recenſet deinde Author alia, quæ pertinent ad النصاب *Stabile, ad ea ſcilicet bona, quibus imponuntur Decimæ. Primum*

est الفضة *Argentum. Secundum,* الذهب *Aurum. Tertium* العروض *Bona accidentalia, seu aduentitia. Quartum* الزرع و الثمار *Agri, & fructus. Deinde prosequitur, declarando, in quæ, vel in quos Decimæ prædictæ debeant expendi.*

باب من يجوز دفع الصدقة اليه
ومن لا يجوز:

Caput de ijs, quibus liceat tradere eleemosynam: & quibus non liceat tradere.

HAbetur in Alcorano: Eleemosynæ debentur pauperibus, & egenis, & ijs, qui operam suam impendunt pro illis colligendis (*Quæstoribus, seu Exactoribus*

earum)

earum)& ijs qui procurant mutuam vnionem cordium (*sequestris concordiæ & pacis*): & pro redimendis captiuis: & debitoribus: & pro Via Dei (1. *pro stipendio eorum, qui pugnant contra infideles*): & illis, qui detinentur in itinere. Ex his octo speciebus excluduntur illi, qui procurant mutuam vnionem inter fideles: Nam Deus ipse corroborauit, & vniuit omnes fideles in religione Eslamitica. Pauper verò est, qui habet aliquid modicum: Egenus autem, seu mendicus est, qui nihil habet. Excluduntur etiam Quæstores & exactores decimarum, nam his penditur ab Emamo merces laboris sui. Captiui etiam debent pro libertate sua se inuicem adiuuare; vel adiuuari ab illis, qui soluto pretio libertatem redemerunt. Debitores sunt, qui ære alieno grauantur. Pro via Dei, intelliguntur ij, qui pugnant, vel pugnauerunt pro religione (*contra infideles*). Qui detinentur in itinere (*Arabicè* بنوا السبيل *filij semitæ*) sunt qui habent facultates in patria sua, sed reperiuntur in loco, in quo nihil

nihil habent. Hi ſunt, quibus decimæ debentur. Licet autem illi, qui voluerit, continere ſe in vna tantùm ſpecie eorum, in decimarum ſuarum traditione. Non licet autem dare decimas tributario (1. *Iudæo, vel Chriſtiano, aut Sabæo, vel alijs exteris receptis ſub fidem cum tributo*): & non ædificetur cum illis Meskita, neque fons, ſeu puteus; neque pons; neque emantur veſtes funebres ad inuoluendum mortuum; neq; ematur cum ea captiuus, vt libertate donetur. Neque dabuntur decimæ diuiti. Neque dabit quis eas patri ſuo, & auo ſuo, etiam ſi ſint ſublimis conditionis: neque filio ſuo, neque filio filij ſui, etiam ſi ſint infimæ conditionis: neque matri ſuæ, neque matri matris ſuæ, neque vxori ſuæ. Neque dabit eas vxor viro ſuo, iuxta Abu-Honeipham; ſed iuxta alios, poterit dare. Neque dabit eas quis ſeruo ſuo, qui ſe redemit ſoluta pecunia (1. *liberto ſuo*) neque captiuo ſuo, neque captiuo diuitis, neque filio diuitis, cum fuerit paruulus. Neque dabuntur Deci-

mæ

mæ Hascemitis, qui sunt ex familijs; &c.

Ponit alios casus, in quibus liceat, vel non liceat dare decimas: & deinde agit de eleemosyna, quæ fieri solet in solutione ieiunij mensis Rhomadan, seu in Bairam magno: & inter alia hæc habet.

Datur autem pro solutione ieiunij in eleemosynam, dimidium Sahi ex frumento; aut vnum Sahum ex dactylis, aut zibibo, aut hordeo. Sahum autem, iuxta nonnullos, continet octo libras: iuxta alios autem quinque libras, & tertiam partem libræ.

Hactenus de Decimis, seu eleemosyna à lege præscripta: quæ à Mahumeto, vt constat ex Alcorano, potissimum pro expensis in bella, instituta fuit.

Quar-

Quartum Eſlamiticæ Sectæ fundamentum : Ieiunium.

Caput Septimum.

VM nulla prope ſit gens, quæ aliquod ieiunij genus non habeat: non mirum ſi Mahumetani quoque ſuum ieiunium obſeruent, vel obſeruare ab Alcorano cogantur. Mirum tamen, quòd ieiunium tam ridiculum & abſurdum Mahumetus ſuis præſcripſerit, vt ex ijs quæ de eo ab Authore ſcribuntur, apparet.

كتاب الصوم :

Liber de Ieiunio.

IEiunium eſt duplicis generis: obligatorium, & ſupererogatorium. Obligatorium item duplex eſt: alterum, quod dependet à tempore ipſo; veluti ieiunium menſis Rhomadan; & quod fit ex voto, determinatum ad certum tempus. Validum autem eſt ieiunium cum intentione illius habita in nocte. Quòd ſi quis non habuerit intentionem, donec adueniant vltimæ partes noctis, habeat eam ab eo tempore vſque ad receſſum noctis. Alterum eſt, quod imponitur pro delicto ad modum ieiunij menſis Rhomadan, & illius, quod fit pro voto ſoluendo. Neque valet alicui hoc ieiunium, niſi cum intentione habita à nocte præcedenti. Ieiunium autem omne ſupererogatorium, debet fieri cum intentione nocte precedenti ante finem eiuſdem noctis. Oportet verò vt homi-

nes

nes explorent nouam lunam in die vigesima nona mensis Sciaaban: &, si viderint illam, incipiant ieiunium: neque ieiunandum est die dubia (*cum scilicet non constat apparuisse nouam lunam*) nisi spontè, & ex deuotione. Quòd si noua luna lateat in nubibus, perficiant numerum mensis Sciaaban triginta diebus, deinde ieiunent. Quòd si quis viderit lunam nouam Rhomadan, solus ipse ieiunet, etiam si Emamus non suscipiat testimonium eius. Si autem fuerit in aëre aliquod impedimentum (*ob quod non possit noua luna videri*), suscipiat Emamus testimonium vnius hominis veridici, qui afferat se nouam lunam vidisse, siue vir sit, siue mulier; siue liber, siue seruus. Si autem nullum in aëre sit impedimentum, nullius recipiatur testimonium, donec videant nouam lunam multi homines, ex quorum testimonio certa scientia possit haberi.

Tempus autem ieiunij incipit à puncto ortus auroræ secundæ, vsque ad occasum solis. Est autem ieiunium absti-

nentia

nentia à cibo, & potu, & coitu venereo, per totum diem integrum, cum intentione. Quòd si is, qui ieiunat, comedat, aut bibat, aut coëat, per obliuioné: non intelligitur soluisse ieiunium, neque pæna vlla ei debetur. Quòd si ipse putauerit, per hoc solui ieiunium suum, & postea comederit data opera: incurret pænam, & non erit pro eo expiatio. Quòd si dormierit, & semine pollutus fuerit: vel aspexerit mulierem, & semen emiserit; vel vnguentis delibitus fuerit: vel stibio oculos illiuerit, vel osculatus fuerit, non violabit ieiunium. Quòd si se inhonestè tangendo semen emiserit, incurret pænam, neque erit pro eo expiatio. neque est difficultas in osculo, cum quis poterit fidere sibi ipsi: sed improbatur, si fidere sibi non possit: Quòd si semen emiserit (*propter osculum*) non ideò violabit ieiunium. *Si* data opera hauserit aquam pleno ore, incurret pænam, neque erit pro eo expiatio. Qui deglutierit calculum, aut nucleum, aut ferrum, data opera; fran-

get ieiunium. Qui volens, coierit in vaſe anteriori, aut poſteriori; aut comederit, aut biberit quod comeditur in prandio, vel quod adhibetur ad medicinam; incurret pœnam, & expiatio eius erit ſicut expiatio diuortij. Qui ſponte coierit in vaſe præter naturam, aut cum beſtia, & emiſerit ſemen; incurret pœnam, & non erit pro eo expiatio. Et non eſt expiatio in fractione ieiunij extra menſem Rhomadan. Qui clyſtere vſus fuerit, aut nares aqua abluerit, aut aliquid ſtillauerit in aures ſuas, vel medicinam adhibuerit in partibus intrinſecis ſeu profundioribus, aut in apertura cerebri; ita vt medicina perueniat ad ventrem, vel cerebrum; violabit ieiunium, & obnoxius erit pœnæ. Quòd ſi inſtillauerit aliquid in foramine penis, vel vberum, non franget ieiunium, in ſententia Abu-Honeiphæ, contra ſententiam Abu-Ioſeph. Qui guſtauerit quidquam ore ſuo, non franget ieiunium: ſed non debet hoc facere. Neque debet mulier manducare cibum pro puero ſuo, cum

fuerit

fuerit ei de hoc dubium (*an liceat, nec ne*) sed masticare tantùm cibum, non frangit ieiunium, quamuis neque hoc facere conueniat. Cum intrauerit in guttur alicuius granum tenue, vel puluis viæ, vel fumus croci, non frangit ieiunium. Qui fuerit infirmus in mense Rhomadan, & timuerit, ne ieiunium augeat morbum suum, frangat ieiunium, & soluat pœnam (*impositam à lege*). Qui est in itinere, non tenetur ad ieiunium: sed tamen si ieiunet, melius faciet. Si autem frangat ieiunium, exsoluendo pœnam, licebit. Si infirmus, & viator, mortui fuerint in infirmitate, vel in itinere; non erunt pœnæ obnoxij. Si autem infirmus conualuerit, & viator iter absoluerit, & postea mortui fuerint, obnoxij erunt pœnæ, quamdiu ille valetudine recuperata fruetur; hic verò consistet in patria. Pœnam autem (*seu satisfactionem*) pro ieiunio Rhomadan, si quis voluerit partiri (*& non totam simul, sed per partes exsoluere*), poterit: &, si voluerit, poterit eam continuatim persoluere. Quòd si

distulerit eam donec ingrediatur Rhomadan secundus; ieiunabit in secundo Rhomadan; & post eum, satisfaciet primo, neque tenebitur alia re ieiunium redimere. Prægnans, & lactans, cum metuerint aliquid mali pueris suis, soluant ieiunium, & subeant pænam: neque alia re ieiunium redimant. Senex decrepitus, qui non potest ieiunare, soluat ieiunium: sed det cibum quotidie vni pauperi, sicut datur pro expiatione. Qui mortuus fuerit obnoxius pœnæ ieiunij Rhomadan, præcipiat in testamento, vt propinquus (*hæres*) suus det quotidie pro se vni pauperi dimidium Sahi ex tritico; vel sahum vnum ex dactylis, aut hordeo. Qui incæperit ieiunium spontaneum, vel orationem spontaneam, & deinde fecerit aliquid per quod irrita fiant; absoluat ac perficiat ea (*idest*, *quod remanet ex illis*). Cum puer peruenerit ad ætatem adultam; itemque cum infidelis aliquis susceperit Mahumetismum in vna ex diebus Rhomadan, in reliquis sequentibus diebus abstineant à

come-

comeſtione diurna, & ieiunent per id tempus quod ſequitur, neque obnoxij ſint vlli pænæ (*ſatisfactoriæ*) pro tempore, quod præceſſit.

Omitto alios caſus eiuſdem furfuris circa hoc ieiunium Mahumetanicum: ſolum noto, pænam illam, de qua hic ſæpe fit mentio, impoſitam ſoluentibus ieiunium, quæ Arabicè dicitur القضاء *Iudicium*, ſeu *ſententia*, & الكفارة *expiatio*, explicari in Alcorano, Sura 2. البقرة *Vacca*, verſ. 184. & ſeqq. his verbis: يا ايها الذين امنوا كُتِبَ عليكم الصيام كما كُتِبَ على الذين من قبلكم لعلكم تتقون : اياما معدودات فمَن كان منكم مريضا او على سفر فعدّة من ايام اخر وعلى الذين يطيقونه فدْيَة طعامُ مسكين فمَن تطوّع خيرا فهو خيرٌ له وان تصوموا خيرٌ لكم ان كنتم تعلمون : شهر رمضان الذى اُنْزِلَ فيه القوان هدًى

للناس وبينات من الهدى والفرقان فمن شهد منكم
الشهر فليصمه فمن كان مريضا او على سفر فعدة
من ايام اخر يريد الله بكم اليسر ولا يريد بكم
العسر ولتكملوا العدة ولتكبروا الله على ما هداكم
.... احل لكم ليلة الصيام الرفث الى نسائكم
هن لباس لكم وانتم لباس لهن علم الله انكم كنتم
تختانون انفسكم فتاب عليكم وعفى عنكم فالان
باشروهن وابتغوا ما كتب الله لكم وكلوا واشربوا
حتى يتبين لكم الخيط الابيض من الخيط الاسود من
الفجر ثم اتموا الصيام الى الليل ولا تباشروهن وانتم
عاكفون في المساجد تلك حدود الله فلا تقربوها :

O qui credidiſtis (i. ò Moſlemi) *præſcriptum eſt vobis ieiunium , ſicut præſcriptum fuit illis , qui fuerunt ante vos , vt vos timeatis* (tranſgreſſionem illius) . *Dies numeratos* (habebit hoc ieiunium) .

Qui

Qui autem fuerit ex vobis (eo tempore) *ægrotus, vel in itinere*; (accipiatur ab eo ad ieiunandum) *numerus æqualis ex diebus alijs. At super eos, qui potuerint illud* (seruare, & tamen non seruauerint, imponitur transgressionis suæ) *redemptio: cibatio vnius pauperis. Qui autem sponte præstiterit* (id quod est) *melius* (lautius cibando pauperem vel plures pauperes, quàm lex præcipiat) *hoc melius erit illi. Et quòd ieiunetis, melius erit vobis* (quàm frangere ieiunium, vel cibare pauperem), *si scieritis. Mensis Rhomadan* (destinatus est vobis ad ieiunandum) *in quo demissus fuit Alcoranus* (è cælo) *directio hominibus, & declarationes ex Distinctione* (i. distinctionis rerum licitarum ab illicitis, & veritatis á mendacio). *Itaque qui præsens fuerit ex vobis huic mensi, ieiunet illum. Qui autem ægrotus fuerit, vel in itinere*; (accipiat) *numerum* (æqualem) *aliorum dierum. Vult Deus* (in hoc ostendere) *vobiscum facilitatem; & non vult* (ostendere) *vobiscum difficultatem: &* (tantùm) *vt compleatis*

numerum (horum dierum) *: & vt magnificetis Deum, eò quòd direxerit vos . . . . . . Conceditur vobis nocte ieiunij coniugalis copula cum vxoribus vestris. Ipsæ sunt indumentum vobis, & vos estis indumentum illis* (per mutuos amplexus, & actus venereos). *Nouit Deus, quòd vos fraudabatis inuicem vos ipsos* (abstinendo à coitu nocte ieiunij) *: propterea misertus est vtestri, & indulsit vobis. Nunc igitur coite cum illis, & auidè appetite* (copulam), *quam præscripsit vobis Deus : & comedite, & bibite* (per totam noctem) *donec appareat distinctè vobis filum album à filo nigro in aurora. Deinde perficitè* (1. perfectè obseruate) *ieiunium* (ab aurora) *vsque ad noctem : & ne coëatis cum illis* (1. vxoribus) *& commoramini assiduè in Meskitis. Isti sunt termini Dei,* (ab eo vobis præscripti). *Ne ergo approximetis eis* (1. ne eos transgrediamini.)

Ex his Alcorani verbis facilius intelligentur ea, quæ supra ab Authore dicta sunt.

Quin-

Quintum Eslamiticæ sectæ fundamentum, Peregrinatio.

Caput Octauum.

Eregrinatio Meccana, quæ dicitur حج, non fuit à Mahumeto instituta, sed ex vsu Ethnicorum Arabum ab eo accepta, suisque asseclis præscripta. Imò, si credimus Scriptoribus Mahumetanis, ab ipso Adam, & cæteris antiquis Patribus, & Prophetis obseruata fuit. Sed videamus quid de ea scribat noster Author.

كتاب الحج :

Liber de Peregrinatione.

Peregrinatio debetur ab ijs, qui sunt in adulta ætate, intellectu præditi, integris viribus, & quibus sit copia viatici, & camela ad iter, ex facultatibus non spectantibus ad habitationem, neque ad res necessarias, neque ad expensas familiæ vsque ad reditum à peregrinatione. Oportet etiam vt via sit tuta, & secura. Et conceditur quoque mulieri, dummodo habeat fidum socium (Arab. مَحْرَم *arcanorum conscium, ac participem*) vel coniugem, qui peregrinentur cum ea: neque liceat illi, sine vno ex his duobus peregrinari. &c.

Cum autem quis voluerit الاحرام (*præparare se ad sacra Meccanæ Visitationis*) lauabit se, aut sacram purificationem adhibebit: sed lauare se erit melius: & indue-

induetur duabus veſtibus nouis, aut lotis, & faſcia, & pallio; contrectabitque res odoriferas, ſi habuerit: & orabit cum duabus incuruationibus, & dicet: O Deus, ego volo facere peregrinationem Meccanam: proſpera, ac facilita eam mihi, & ſuſcipe eam à me. Deinde poſt quam ſic orauerit, dicet لبيك (*Ecce adſum tibi obediens*). Quòd ſi fuerit ſeparatus ab alijs in peregrinatione, proferet eadem verba cum intentione peregrinationis, dicens: Ecce adſum tibi obediens, ò Deus: Ecce adſum tibi obediens: Ecce adſum tibi obediens: Non eſt tibi ſocius in diuinitate; ecce adſum tibi obediens. Certè laus, & felicitas tibi, & regnum: & non eſt ſocius tibi in diuinitate. Et non debet omittere aliquid ex his verbis: poterit tamen aliquid addere, ſi voluerit. Cum autem prædicta verba protulerit, iamque ſe ad ſacram peregrinationem diſpoſuerit, cauebit ab ijs, quæ prohibuit Deus, nempe ab acceſſu venereo ad fæminas, alijſque

flagi-

flagitijs ac transgressionibus, & ab altercationibus. Non occidet animalia venatica (*quæ scilicet in venatu occidi solent*) neque nutu ostendet ea alijs, vel alio modo monstrabit, vt occidant ea. Non inductur tunica, neque femoralibus, neque cydari, neque cucullo, neque tunica Persica, neque soccis; sed si inuenerit crepidas, scindet eas in extremitate ad talos. Non cooperiet caput suum, neque faciem suam. Non contrectabit res odoriferas. Non radet caput suum, neque pilos corporis sui; neque tondebit quidquam barbæ suæ, neque vnguium suorum. Non induat vestem tinctam varso (, الورس, *herba quæ nascitur in sola Arabia*) neque croco (زعفران *Zaferano*) neque osphoro (عصفر *herba, qua tinguntur vestes*). Nisi fuerit lota, non excutiatur. Conceditur illi vt lauetur, & ingrediatur in balneum, & sedeat ad vmbram in domo, vel in gestatorio, & præcingat se medium hamiano (الهميان *videtur genus lintei*). Et non lauabit caput suum, neque barbam suam

hate-

hatemio (الخطمى , *videtur genus herbæ*) Et ſæpe repetet اللهم لبيك : *O Deus ecce adſum tibi obediens* : poſt orationem, & quoties aſcenderit in locum altum, vel deſcenderit in vallem.

Cum autem ingreſſus fuerit Meccam, incipiet à Templo illius, cumque ob oculos habuerit illud, magnificabit Deũ (*dicens* اكبر الله) & dicet لا اله الا الله : *Non eſt Deus niſi Deus*. Deinde incipiet à Lapide nigro, & conuertet ſe ad eum, & magnificabit Deum: & eleuabit manus ſuas, & manu tanget eum, & oſculabitur eum, ſi potuerit, ſine incommodo aliorum. Poſtea incipiet à dextris ſuis ex ea parte, quæ reſpicit ianuam, & depoſito humi pallio ſuo, circuibit Templum ſepties extra murum, qui ambit illud; & primis tribus vicibus celeriter incedet; in reliquis verò quatuor, lentius: & manu, vel oſculo, tanget Lapidem nigrum quoties tranſibit ante illum, ſi potuerit, & ſigillabit circuitus cum huiuſmodi oſculo, vel tactu manus. Deinde veniet ad locum vbi conſiſtitur, vel

vel in eam partem Templi, quæ sibi fuerit facilior, & orabit cum duabus incuruationibus. Prædictus autem circuitus dicitur طواف القدوم *Circuitus aduentus*: & fit ex consuetudine (*in primo aduentu peregrinorum*) sed non est necessarius. Habitatores autem Meccæ non solent facere hunc circuitum.

Deinde egredietur ad montem Sapham, & ascendet super eum: & conuertet se versus Kaabam (*Templum Meccæ*): & magnificabit Deum, & dicet لا اله الا الله: Non est Deus, nisi Deus; & orabit pro Propheta Mahumeto. Et orabit Deum pro necessitatibus suis, & lento passu descendet versus montem Meruam. Cumq; peruenerit ad imum vallis, velociter curret per duo milliaria inter vmbras arborum, donec perueniat ad montem Meruam, super quem ascendet, & faciet idem, quod fecit in Sapha: & circuibit, septies, incipiens à Sapha, & absoluens in Merua: deinde consistet in Mecca in statu peregrini (*Arab.* مُحْرِمًا)

& cir-

& circuibit Kaabam, quoties ipsi videbitur. Die verò ante potationem (*ex puteo Zamzam*) Emamus habet concionem, in qua instruit homines (*de ijs quæ spectant ad*) exitum in Vallem Minæ, & orationem in Monte Araphat, & stationem (*in eo*), & regressum (*ab eo*). Cumque fecerit orationem auroræ in die potationis in Mecca, egredietur in Minam, ibique consistet, donec persoluat orationem auroræ in die (*qua visitandus est*) Mons Araphat, ad quem diriget se, ibique consistet, donec sol declinet: & tunc orabit Emamus cum hominibus orationem meridianam, & pomeridianam eodem tempore, sed habebit concionem ante orationem, instruens homines circa orationem, & stationem in Araphat, & in Mozdalephat, & iactum lapillorum, & mactationem (*pecudum*), & circuitus in visitatione. Et orabit cum eis orationem meridianam, & pomeridianam in tempore meridiei ad vocem præconis, cum duabus consistentijs (*seu stationibus*). Qui verò orauerit in ca-

in carauana (*seu mansione*) sua solus, persoluet vnamquamque ex his tempore suo, iuxta Abu-Honeipham: sed contrarium asserunt Abu-Ioseph, & Mohammed. Deinde perget ad locum stationis iuxta Montem Araphat, qui totus est locus stationis, excepta parte concaua ipsius. Debet autem Emamus consistere in Monte Araphat super camelam suam, & aduocare homines, ac docere eos sacros ritus. Et necesse est vt lauetur ante stationem in Araphat, & studiosè se gerat in precatione (*Arabicè* الدعاء, *etiam inuitatione*). Cum autem occubuerit sol, reuertetur Emamus cum peregrinis, lento passu & commodo, donec perueniant in Mozdalephat: & consistant in ea iuxta Montem ibi situm, vbi orabit Emamus cum populo orationem occasus solis, & vesperæ, cum voce præconis, & statione. Cum autem apparuerit aurora, persoluet Emamus cum peregrinis orationem auroræ in extremitate noctis. Deinde stabunt homines cum eo, & orabit. Mozdalephat autem tota est

ta est locus orationis, excepta concauitate Mohasseri. Deinde reuertetur Emamus cum peregrinis ante ortum Solis; & veniet in Minam: & incipiet iacere lapillos Akebæ (*Arabicè* العقبة, *quia fortè iaciuntur post humeros, à parte anteriori inter crura sub genitalibus*): & iaciet eos à concauo vallis, eruntque septem lapilli, qualis est calculus, qui digitis iacitur. Magnificabit autem Deum ad singulos lapillos, nec consistet post eorum iactum: & concidet Talbit (*i. non amplius proferet verba illa* اللهم لبيك: *O Deus ecce adsum tibi obsequens*) post primum lapillum. Deinde immolabit (*pecudes suas*) si voluerit. Deinde radet caput, vel tondebit; sed melius erit radere. Iamque licita erunt ei omnia, præter fæminas. Deinde veniet Meccam ea die, vel sequenti, vel perendie; & circuibit Templum circuitu qui dicitur طواف الزيارة *Circuitus Visitationis*, septem vicibus. Quòd si cucurrerit inter Sapham, & Meruam, post circuitum aduentus, non

curret celeriter in hoc circuitu, nam non tenetur currere. Quòd si non præcesserit cursus *(inter Sapham, & Meruam)*: velociter incedet in hoc circuitu, & curret post illum, sicut prædiximus: & licitus erit ei vsus fœminarum. Hic autem circuitus statutus est à lege in Peregrinatione; nec probatur eius dilatio vltra tres dies. Quòd si quis vlterius distulerit, debitor erit sanguinis *(1. victimæ immolandæ)* iuxta Abu-Honeipham.

Deinde redibit in Minam, ibique consistet. Cumque occubuerit Sol secundæ diei Sacrificiorum, iaciet ter lapillos, incipiens ab ea parte quæ respicit Templum, & iaciet cum septem siliculis, magnificans Deum ad singulos siliculos, & post iactos lapillos stabit. Deinde iaciet lapillum Akebæ eodem modo, & non stabit post *(quam iecerit)* eum. Cumque fuerit dies crastinus, iaciet lapillos tertios post occasum solis eodem modo. Cumque voluerit accelerare egressum è Mina, exibit anticipatè ad Meccam. Si autem morari voluerit, iaciet lapillos

tertios

tertios die quarta post occasum Solis. Quòd si anticipet iactum lapidum hac die ante occasum Solis post ortum auroræ, licebit, iuxta Abu-Honeipham. Improbatur autem quòd præmittat aliquis sarcinas suas ad Meccam, & moretur (*in Mina*) donec iaciat lapillos. Cum autem egressus fuerit vt eat in Meccam, descendat in Mohasseb. Deinde circumeat Caabam septem vicibus, non currens in eis. Et hic est circuitus الصَّدر *Sadar* (1. *reditus*), & necessarius est omnibus, præter Meccanos. Deinde reuertatur ad familiam suam. Quòd si (*Peregrinus*) non ingressus fuerit Meccam, sed perrexerit in Araphat, ibique constiterit, iuxta id quod prædiximus, iam non tenebitur ad طواف القدوم *Circuitum aduentus*, neque ad aliud vice illius. Qui autem peruenerit *ad* stationem in Araphat à declinatione Solis diei (*in quo visitatur*) Araphat vsque ad ortum auroræ diei immolationis pecudum, iam assequutus est peregrinationem (1. *satis-*

 fecit

fecit illi). Qui autem transierit per Araphat, & somno, vel mentis deliquio oppressus fuerit, vel nescierit illum esse montem Araphat: satis erit ei hoc, absque eo quod ibi constiterit. Mulieres autem in his omnibus gerant se sicut viri, excepto quòd hæ non detegent capita sua, sed tantùm vultus suos: neque efferent vocem suam in illis verbis اللهم لبيك *O Deus ecce tibi adsum obediens*: neque velociter incedent circumeundo Caabam: neque current per duo milliaria (*inter Sapham, & Meruam*): neque radent caput suum, sed tantùm attondebunt.

Hæc sunt quæ ad Meccanam Peregrinationem generaliter requiruntur. Interiectis deinde nonnullis, quæ ad peculiarem quorumdam peregrinationem spectant, prosequitur Author.

باب

باب الجنابات :

Caput de ijs quæ vitari debent.

SI is, qui præparat se ad sacram peregrinationem, odorifera aliqua re perfundatur, obnoxius erit expiationi (1. *ieiunio*, *vel eleemosyna peccatum hoc expiabit*). Si hoc fecerit in vno membro integro, nec excesserit: nihilominus culpam expiabit. Si in minus quam integro membro, faciat eleemosynam. Si induatur veste consuta, vel cooperiat caput diem integrum, debet sanguinem (1. *immolet ouem*) Si minus quàm per totum diem, faciet eleemosynam. Si radat caput, aut aliquid amplius: debet sanguinem. Si autem radat minus, quàm totum caput: dabit eleemosynam. Si radat loca (*pilosa*) ad cucurbitulas pro trahendo sanguine affigendas, debet sanguinem: sed in sententia Abu-Honei-

phæ, & aliorum, eleemosynam. Si præciderit vngues manuum, vel pedum suorum, debet sanguinem: itemque si absciderit (*pilos*) manus, vel pedis sui. Si præciderit minus quàm quinque vngues, dabit eleemosynam. Si præciderit quinque vngues separatos, manuum, vel pedum suorum, iuxta quosdam debet sanguinem: iuxta alios, eleemosynam. Si vnguento, vel odore se perfuderit, aut raserit se, sine iusta causa: erit in electione eius, mactare ouem, vel dare in eleemosynam sex pauperibus tria saha cibi; vel ieiunare tres dies. Qui libidinosè osculatus fuerit, aut tetigerit, debet sanguinem. Qui coierit in vase naturali, vel præposterè, siue semen emiserit, siue non emiserit, antequam consistat in Araphat, profanabit peregrinationem suam, & debitor erit ouis immolandæ: & procedet in peregrinatione sua sicut cæteri qui non profanauerunt eam, & obnoxius erit iudicio (*nimirum pœna imposita ab Alcorano huic flagitio*): Non tamen tenebitur ad separandum se ab vxore sua, cum

cum qua peregrinationem suscepit, in iudicio (*dum scilicet subit pœnam*). Qui autem coierit post consistentiam in Araphat, non profanabit peregrinationem suam, sed offeret camelum in eleemosynam. Qui coierit post rasum caput; immolabit ouem. Qui coierit in visitatione (*sacrorum locorum*) antequam quater circumeat Kaabam, profanabit eam: procedet tamen in ea, & absoluet eam; sed debitor erit ouis. Quòd si coierit post quartum circuitum, mactabit quidem ouem, sed non profanabit visitationem suam, nec obnoxius erit iudicio eius. Qui coierit per obliuionem, (*vel incuriam*) erit ac si coisset data opera. Qui fecerit circuitum aduentus, inquinatus excrementis; debitor erit eleemosynæ. Quòd si circumierit pollutus semine, mactabit ouem. Qui obierit circuitum الزيارة *Visitationis*, inquinatus excrementis, mactibit ouem: qui verò pollutus semine; camelum, vel bouem. Sed melius erit, vt repetat circuitum; quamdiu moratur in Mecca; nec debi-

tor erit victimæ. Qui obierit circuitum الصَدر *reditus*, inquinatus excrementis, dabit eleemosynam: qui autem pollutus semine, dabit ouem. Qui omiserit tres ex circuitibus الزيارة *visitationis*, aut minus: dabit ouem. Qui quater, manebit semper in statu peregrini, donec faciat illos. Qui reliquerit tres ex circuitibus الصدر *aduentus*, dabit eleemosynam: si verò quatuor, aut omnes; dabit ouem. Qui reliquerit cursum inter Sapham & Meruam, dabit ouem; & ita peregrinatio eius erit perfecta. Qui reuersus fuerit ex Araphat ante Emamum, dabit ouem. Qui omiserit stationem Mozdalephæ, debitor est sanguinis. Qui reliquerit iactum lapillorum his diebus omnibus, debitor est sanguinis. Quòd si reliquerit vnam ex tribus iactationibus lapillorum, debet eleemosynam. Si autem reliquerit iactum lapilli Akabæ in die sacrificiorum, debitor erit sanguinis, iuxta Abu-Honeipham.

Cum

Cum autem Peregrinus (*Arabicè* المحرم) occiderit animal ex ijs, quæ venatu capiuntur; aut oſtenderit illud alijs occidendum; tenebitur ad reſtitutionem illius, ſiue id fecerit data opera, ſiue per inaduertentiam, aut incuriam: ſiue fuerit in principio peregrinationis, ſiue in regreſſu ab ea. Reſtitutio autem erit, iuxta Abu-Honeipham, & Abu-Ioſeph, vt computet pretium animalis in loco, in quo occidit illud, vel loco illi proximo. Si erit in locis deſertis (*vbi non eſt Iudex*), computet pretium eius vir aliquis iuſtus. Deinde ipſe eliget, ſi voluerit, pretio eius emere donum (*1. ouem, vel bouem, aut camelum*) & immolare illud in Mecca, ſi perueniat ad donum (*1. ſi pretium tantum ſit, vt eo emi poſſit huiuſmodi donum*): vel ſi voluerit, emat cibum eo pretio, & det illum in eleemoſynam pauperibus, ita vt ſingulis pauperibus det dimidium Sahi ex frumento, vel vnum ſahum ex dactylis, vel hordeo: vel ſi voluerit, pro omni dimidio ſahi

ex frumento, ieiunet vnum diem, itemque pro omni ſaho ex hordeo. Quòd ſi ſuperfuerit ex cibo minus quàm dimidium ſahi, erit in electione eius, vel facere ex eo eleemoſynam, vel ieiunare vnum diem integrum. Dixit autem Mohammed: Oportet in re occiſa venatu, inſpicere quid ſit illi ſimile (*vt reſtitutio fiat ad æqualitatem quantum fieri poteſt*). Pro capreolo dabitur ouis, itemque pro hyæna. Pro lepore, capella. Pro ſtruthiocamela, camela. Pro glire campeſtri, capella quadrimeſtris. Qui vulnerauerit animal venatile, vel euulſerit plumas auis, vel abſciderit pedes animalis venatilis, quod egreſſum fuerit è ſeptis, in quibus detinebatur, ſoluet pretium integrum (*totius animalis*). Qui fregerit oua animalis huiuſmodi, ſoluet pretium eius. Quòd ſi ex ouo egreſſus fuerit pullus mortuus, ſoluet pretium illius viui. Nulla debetur compenſatio pro occiſione corui, milui, lupi, ſerpentis, ſcorpionis, & muris. Nihil etiam debetur pro occiſo culice,

lice, vel pulice, aut cane mordaci, aut simia. Qui autem occiderit pediculum, aut locustam, det pro eleemosyna quod vult: & dactylus melior est, quám locusta (1. *poterit pro eleemosyna dare dactylum*). Qui occiderit animal, cuius caro non comeditur, vt leonem, & huiusmodi; restitutioni obnoxius erit; sed pretium eius non excedet ouem. Quòd si huiusmodi fera insilierit in peregrinum, & ipse occiderit eam, ad nihil tenebitur. Si peregrinus coactus fuerit necessitate ad comedendum carnem animalis venatilis, & occiderit illud, tenebitur ad restitutionem. Neque est difficultas, quòd peregrinus (*pro restitutione animalis venatilis*) immolet ouem, & bouem, & camelum, & gallinam, & anatem (*seu anserem*) Cascariensem (*ita dictam à Cascar oppido insigni*). Quòd si occiderit plumipedem (*domesticam*) aut capreolum cicurem, tenebitur ad restitutionem. Si peregrinus obtulerit in victimam animal venatile; ex huiusmodi victima nefas erit comedere. Non ta-

men

men eſt difficultas, vt comedat ca[r]
animalis venatilis, quod captum fui[t]
occiſum ab eo, qui non erat peregri[nus]
dummodò peregrinus non common[u]
uerit illud occidendum ab eo, n[ec]
præceperit ei, vt caperet illud. Et
venatili peregrini, occiſo ab eo,
non eſt peregrinus, debetur reſtit[u]
Si peregrinus abſciderit ſtipulam,
arborem, quæ á nullo poſſidetur,
eſt ex ijs, quas plantant & nutriun[t]
mines, perſoluet pretium eius. .
Cum duo peregrini participabunt i[n]
ciſione venatilis, ſoluent ſinguli pre[tium]
integrum. Si verò duo non pere[grini]
participauerint in occiſione ven[atilis]
(*capti vel monſtrati*) à peregrino; ſi[n]
reſtituent vnam partem (*nempe*
dium). Cum autem peregrinus vend[ide]
rit, aut emerit venatile, contractu[s]
nullus.

Deinde agit de ijs, qui aggreſſi ſacrā
grinationem, impediuntur ab hoſtibus,
bo, aut alia re, ne eam proſequantur.
ſatis erit mittere ouem, quæ certa
immo

immoletur in Mecca, neque fas erit extra Meccam eam immolare. Si verò iam missa oue, peregrino cesset impedimentum, debet prosequi peregrinationem, & visitare loca sacra, & mactare ouem à se missam, si non dum fuerit mactata: quòd si non possit suo tempore ouem immolare, nisi omittat alios ritus peregrinationis, & visitationis: liber erit ab illis. Si verò alterutrum ex his omittere cogatur, vt vni possit satisfacere, nimirum vel mactationi, vel sacræ visitationis ritibus: liber erit, vt eligat vtrum voluerit. Qui sunt in Mecca, si impediantur ab vna parte peregrinationis, seu visitationis exsequenda, non absoluuntur ab alia complenda, si non sint impediti ab eadem.

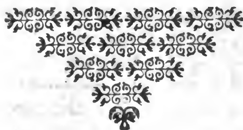
Postremò agit de الهدى *Munere, seu oblatione ad Meccam à Peregrinis deferenda, quam vel ouium, vel boum, vel camelorum esse debere affirmat. Quæcumque autem sit,* non debet habere truncas aures totas, vel quoad maiorem partem: neque caudam, neque manum, neque pedem,

pedem, neque cui desit oculus: n
quæ sit macilenta, aut infirma, ita vt
possit ire ad locum, vbi immolar
bet. Ouis semper offerri potest, e
ptis duobus casibus, nempe, si poll
semine obeat طواف الزيارة *circuitum*
sitationis: & si quis coeat carnaliter
stationem Araphat: tunc enim offe
dus est camelus. Camelus autem &
sufficiunt pro septem personis, qu
mul conueniant in eo offerendo.
vnus voluerit partem suam carnis,
licebit reliquis habere (*ex ea*). No
cet immolare victimas nisi in Mec
Potest dari ex illis eleemosyna paup
bus Meccæ, & alijs. In camelis
lior est النحر iugulatio: in bobus au
& in ouibus الذبح mactatio (*Videtu*
scrimen, quòd النحر *sit propriè scinder*
vel secare iugulum: at verò الذبح *trunc*
seu abscindere caput à collo, quod fac
præcipuè in volatilibus). Melius est vt
mo assistat immolationi victimarum
rum per seipsum, si possit honestè:
de

det in eleemosynam strata & lora earum: neque det ex his mercedem lanio. Qui duxerit camelam (*immolandam*) si necesse habuerit ea vti ad equitandum, vtatur. si hæc habuerit lac, non mulgeat eam; sed leuiter aspergat vbera eius aqua frigida, vt cesset lac. Si quis duxerit animal immolandum ex obligatione (*non ex mera deuotione*) & hoc pereat in via, tenebitur aliud substituere: similiter si incidat ei vitium magnum. Sed tunc poterit facere de vitiato quod voluerit. Ornandum autem est monilibus (*frondium, ac florum*) animal quod Meccam ducitur ad immolandum, excepto eo quòd mittitur ab impedito in itinere; & eo, quod mittitur in pænam admissi alicuius reatus.

Et hæc sunt, quæ spectant ad Peregrinationem Meccanam: in quibus, quemadmodum etiam in alijs, quæ superius ex Arabico idiomate transtuli, quædam fortasse minus propriè expressi, eo quòd aliud significent in communi vsu loquen- di,

di, aliud cum de ritibus, & ceremonijs ad religionem ſpectantibus adhibentur: quod etiam apud nos, & alias gentes vſu venire certiſſimum eſt. Supereſt nunc, vt de quinque prædictis Mahumetanicæ ſectæ fundamentis ad praxin pertinentibus, breuiter diſſeramus.

Ani-

Animaduersiones in primum Mahumetanicæ Sectæ fundamentum practicum: nempe Purificationem.

Caput Nonum.

Ahumetus, vt imposturis suis fidem inueniret, authoritatem illis à Pentateucho mendicauit. Sed quàm infeliciter, vix dici potest. Prohibuit Deus in illo animalia quædam tamquam immunda: & præterea statuit certa piacula, seu expiationes, pro quibusdam alijs rebus, quas legalem impuritatem

cem continere declarauit. Hæc o
non solúm in voluntate Dei, sed e
in ratione fundata esse scripsit Heb
rum doctissimus R. Moyses Ægyp
in מורה *More*, & מדע *Maddaà*
cum contradixissent non pauci ex
dæis; hos illius libros proscripsere, f
misque tradendos esse decreuere.
alijs pluribus Ægyptium defendent
dissidium magnum inter Iudæos,
sertim Hispanos, & Gallos, excit
est. Quamobrem qui illum impu
bant, ad sacra Christianorum Trib
lia recurrerunt, quo libros eius pro
bi iuberent. Verùm cum firmissi
esset non solum apud Christianos,
etiam apud sapientiores Iudæos, pr
pta omnia Dei, etiam ceremoniali
ratione fundata esse; iuxta dictum
uid, Psal. 111. *Fidelia omnia manda*
eius: facta in veritate, & æquitate;
nuerunt sapientissimi ac prudenti
Patres, prædictos Moysis libros conc
nare: & tandem etiam Iudæi omn
ill

illis recipiendis ac probandis conuenere. Accidit hoc anno Christi 1232. Duplici verò modo intelligi potest, præcepta Dei ceremonialia fundata esse in ratione: Primò respectu finis à Deo intenti, & pro portionis, seu conuenientiæ eorum cum eodem fine, siue morali, siue allegorico. Exempli causa: Deus prohibuit suem, intendendo per hoc prohibere peccata carnalia: sus enim ob naturalem immunditiam, aptissimum symbolum est ad impura & obscæna peccata significanda. Ita iussit occidi Agnum immaculatum, ea die qua populus Hebræus liberatus fuit à captiuitate Pharaonis: vt significaret mortem Christi, quem agnus ille, ob puritatem, & mansuetudinem, aptissimè repræsentabat, vt humanum genus à captiuitate Dæmonis liberaret. Et ita de reliquis. Secundò in ratione physica, seu naturali, prohibendo v. g. animalia, quæ vel venenosa erant, vt stellionem: vel insalubria, & suem: vel inepta ad comedendum, vt noctuam, aut vespertilionem. Et eodem modo de-

clarando immunda illa, quæ ſuapte natura immunda ſunt, vel talia communiter exiſtimantur, vt lepram, menſtruum, gonorrhæam, cadauer. Addebat Moyſes Ægyptius, ceſſante fine præcepti ceremonialis, etiam præceptum ceſſaturum: illud, vt puto, innuere volens, cum præcepta omnia ceremonialia tradita ſint in ordine ad Meſſiam venturum, ita vt eſſent figuræ illius, & legis, Eccleſiæque eius: vbi Meſſias cum noua lege aduenisset, ceſſatura omnia præcepta ceremonialia. Hinc, vt puto, tota Hiſpanorum Iudæorum contra Ægyptium indignatio, & maleuolentia. Certè non ſolùm S. Paulus ſcripſit ad Rom. cap. 10. *Finis legis Chriſtus*. Et 1. ad Cor. cap. 10. *Omnia in figuram contingebant illis*: ſed antiquiores etiam Hebræi, vt alibi vidimus, docent omnia à Prophetis ſcripta, ſpectare tantummodo ad dies Meſſiæ. Sed ad rem noſtram veniamus, & reiecta in alium locum animalium prohibitione facta à Mahumeto, de præclara Purificatione illius agamus.

Patet

Patet naturæ lumine, non debere rationabiliter poni legalem immunditiam in ijs, quæ communia, quotidiana, ac necessaria sunt omnibus hominibus: vt in excrementis ventris, oris, narium, aurium &c. Neque Deus in his immunditiam vllam legalem posuit in lege sua. Imò neq; Talmudistæ in sua Miscna, pro his expiationem vllam constituunt: cum tamen in ea penè innumera, & pleraque futilia expianda recenseant. Nam nimis graue, ne dicam iniquum, videretur, propter hæc aliquem immundum declarare, ita vt vel à sacrorum participatione, vel à communi commercio propterea esset separandus. Huc accedit, naturam ipsam vniuersos docere, vt ab his sine vlla lege, se emundent, ac solerter purificent. At Mahumetus nulla ferè alia in re immunditiam posuit, propter quam purificatio sit adhibenda, quàm in his ipsis, quæ diximus: ita vt si post exoneratum ventrem, vel emissum lotium, vel ventum, non reperiatur aqua; puluis, vel lapilli adhibeantur, non

solùm ad obscæna & pudenda, sed et
ad manus & faciem purificandam,
que emundandam. Quis vnquam hu
modi ineptias audiuit? Sed didicit
Mahumetus, vt puto, à Thalmud
Codice *Berachoth*, cap. 2. vbi cum p
cipiatur, lauandas esse manus ab eo,
legit: *Audi Israel*, *&c.* addit R. F
bena: *Qui non habuerit aquas, vt ab
manus suas; puluere sibi illas detergat,
lapillis, vel festucis*: & tam præcla
rubricam in Rituali suo apponendam
se iudicauit. Addidit tamen, huius
di puluerem debere esse صعيدا طيبا;
sumptum è superficie terræ, & bonum.
puluis, quantumuis bonus sit, nunq
bonus erit ad manus, faciemque ablu
das, ac purificandas; sed potius in
nandas, & conspurcandas.

Reliquas quisquilias, & ineptias h
purificationis, nimis longum, at
etiam Lectori molestum esset singi
tim discutere: quamobrem sinam,
quilibet per se illas perpendat. Vr
no

non omittam: puduisse Algazelum sanctionum tam stultarum Prophetæ sui, easque correxisse, statuendo quatuor gradus purificationis. Primum, تطهير الظاهر عن الأحداث والاخباث والفضلات: *Mundationem exterioris* (1. corporis) *ab excrementis ventris, impuritatibus, & superfluitatibus*. Secundum, تطهير الخوارج عن الجرايم والاثام: *Mundationem membrorum à sceleribus, & iniquitatibus*. Tertium, تطهير القلب عن الاخلاق المذمومة والرذايل المقوتة: *Mundationem cordis à vitijs, & prauis habitibus*. Quartum, تطهير السرّ عمّا سوى اللّه تعالى *Mundationem secreti* (1. cordis) *ab omni re, præter Deum*. Hæc procul dubio furatus est Algazelus ab aliquo libro Christianorum: vel saltem didicit ex modo purificationis spiritualis eorum. Certè sapuit plusquam Propheta suus; & vehementer doluit, gentem suam esse to-

tam in his extrinſecis purificationibus, ſeu potius ſuperſtitionibus, cum interea habeat الباطن خراب ومحون بخبايث الكبـر والعجب والجهل *internum* (1. animam) *deſolatum*, *& repletum vitijs ſuperbiæ*, *faſtus*, *inſcitiæ*, *& hypocriſis*. Sciat autem lector, horum pleraque, quæ de الطهارة *Purificatione* ſanxiſſe fertur Mahumetus (nam multa habentur non ex Alcorano, ſed per traditionem) deſumpta eſſe ex prædicto libro Thalmudico מִשְׁנָה *Miſcnà* Ord. 6. טָהֳרוֹת *Taharoth de Purificationibus*: quem librum, vt pote ſuperſtitionibus, & impietatibus ſcatentem, Iuſtinianus Imperator in Nouel. Conſtit. 146.tit.de Hebræis: prohibuit legi etiam in Synagogis eorum; his verbis. *Quæ verò Deuteroſis* (1. Miſcnà) *quaſi ſecundaria traditio ab ipſis dicitur*, *in vniuerſum interdicimus*, *vt quæ ſacris libris comprehenſa non ſit*, *neq; deſuper tradita per Prophetas*: *ſed excerpta quædam virorum contineat*, *qui terrena duntaxat loquantur*, *ve-*

que

que quidquam in se diuini habeant Numinis, *&c.* Aliqua etiam à Meccanis Idololatris vsitata, Mahumetum retinuisse, certissimum est.

Sed obijcient nobis Mahumetani, etiam Christianos vti suis purificationibus, præsertim in baptismo, in celebratione Sacrificij, in vsu aquæ lustralis, & huiusmodi.

Respondeo, nos non damnare absolutè ritum purificationum, quæ, vel à Deo immediatè, vel ab hominibus piè, ac religiosè institutæ sunt; sed superstitiones, & ritus vanos ac ridiculos, atque etiam spurcos & obscænos, cuiusmodi in Mahumetanica purificatione continentur. Christiani vtuntur aqua in baptismo ex Diuina Christi institutione, solùm tamquam signo, & quidem aptissimo, non ad auferendam immunditiam corporis, sed ad abluendam animam à peccatis. Hæc autem ablutio non fit per solam aquam, sed per professionem veræ fidei, & per subiectionem legi Christi, quæ fieri debet à baptizando si sit

adultus; vel ab ijs, qui in baptiſmo illum ſuſcipiunt, ſi ſint infantes. Hoc manifeſtè docet S. Petrus, Epiſt. 1. cap. 3. ita alloquens Fideles: *Nunc vos ſaluos facit baptiſma: non carnis depoſitio ſordium, ſed conſcientiæ bonæ interrogatio in Deum per reſurrectipnem Ieſu Chriſti*. Quod ſpectat ad Sacerdotes, qui manus, vel digitos abluunt ante ſacrificij oblationem, vel etiam Sacrificio iam peracto: dicimus, eos hoc facere ex quadam decentia, & reuerentia, atque etiam, vt per hoc intelligant quanta cum puritate diuinum illud miniſterium debeant exercere. Demum aqua à Sacerdotibus inuocatione diuini nominis, & alijs ritibus ex ſacris Scripturis acceptis, benedicta, non deſeruit ad legalem purificationem, ſed ad ſpiritualem ſanctificationem per actum fidei, ac religionis, quem in illius vſu Fideles exercent. Cæteræ Chriſtianorum ablutiones, ſeu purificationes, ſunt merè ciuiles: neque vllam ipſi habent, aut agnoſcunt purificationem legalem, ſcientes, omnes per Meſſiæ ad-

uen-

uentum, quem illæ præſignabant, auferendas fuiſſe, etiam iuxta ſententiam ſapientiorum Hebræorum, ac Mahumetanorum. Quòd verò Mahumetus ceremonias ac ritus Moſaicæ legis, & præſertim harum purificationum, a Chriſto tanquam inutiles, & ſuperfluos ſublatos, in legem ſuam reuocauerit, manifeſtè oſtendit eiuſdem legis vanitatem ac falſitatem, & illam non poſſe eſſe à Deo, vt alibi ex profeſſo probabimus.

Illud porrò certum eſt, nullam purificationem, aut mundationem corporis, poſſe per ſe conferre homini perfectionem vllam, aut ſanctitatem in anima: imò homines, qui exterioris munditiei valde ſunt ſtudioſi, molles atque effæminati plerumque inueniuntur. Legales quoque purificationes à Moyſe præſcriptæ, non efficiebant per ſe homines meliores, vel Deo gratiores, ſed tantùm reddebant illos habiles ad commercium politicum, & Eccleſiaſticum; Non negamus tamen, quatenus continebant actum obedientiæ, religionis, ac fidei, etiam

etiam gratiam aliquam non indign
benè diſpoſitis contuliſſe.

Scio quidem Mahumetanos (
pleroſque) ſibi perſuadere, per ha
poris purificationes animam quo
peccatorum etiam grauiſſimorum
bus emundari. Sed præter quam
eſt contra omnem rationem,
ablutionem partium obſcænarum
etiam totius corporis, ſcelera & fl
quælibet, quantumuis enormia, e
tur, cum ex ſacris Scripturis co
Dauid, & alios Fideles, non abl
corpus aquis; ſed amarè flendo,
miſque ſtratum ipſum noctu irrig
ieiunando, orando, ſupplicando
mo contrito, & cinere, & cilicio
cata expiaſſe, eorumque veniam
nuiſſe: eſt etiam contra Alcoranu
ſum, in quo Mahumetus nunquam
lera & flagitia, ſeu alia peccata, p
rificationem vllam deleri docet; ſe
nas alias temporales, aut ætern
illis ſtatuit: purificationem verò
pro peccatis, ſed pro corporeis im
d

ditijs emundandis, ad orationem decentius persoluendam, illum instituisse, manifestissimè patet.

Cæterùm si multiplicitas purificationum affert secum maiorem perfectionem ac sanctitatem in religione; multò sanctiores & perfectiores erunt Iudæi, quàm Mahumetani, cum illi multò plura habeant emundationum & lustrationum genera, quàm hi, vt manifestè patet non solùm ex libro Leuitici, sed etiam ex iam cõmemorato libro Miscnà, præsertim Ord. 6. *Taharoth*. Romani etiã veteres, aliæque gentes idololatræ, habuerunt olim lustrationes & expiationes suas, plures fortasse, vel non pauciores quàm Moslemi. Et hoc etiam tempore in India Orientali, in regno Mogolitano, vt refert Clemens Tosius Abbas è Congregatione Syluestrina, in sua India Orientali, tomo 1. homines illarum regionum, præsertim illi, qui Baneani appellãtur, bis in die se abluunt, ac purificant, existimantes per hoc se etiam à peccatis purgari atque emundari. Præterea P. Vin-

centius

centius Maria à S. Catharina Senensi Carmelita discalceatus, in Opere suo inscripto Italicè *Viaggio all'Indie Orientali*, & alij plures Authores, qui easdem regiones perlustrarunt, testantur multa Indorum millia eodem tempore se se intra fluuium immergere vsque ad pectus: Regem verò, Reginam, ac Regni Proceres idem facere plerumque in priuatis balneis, seu stagnis, & quidem sæpius in die; id autem non tantùm ob corporalem munditiam, quantùm ob actum religionis exercendum. Hoc faciunt potissimum Brachmanes illi, qui in regno magni Mogolis habitant: hi enim frequentissimè aquis corpus abstergunt: & ante Solis ortum omnes ad fluuium accurrunt, & in eo alij pectore tenus, alij vsque ad collum immersi, se se à peccatis purgare contendunt. Præterea ante omnia Pagodda seu Delubra idolorum, stagna quædam aquarum habent, in quibus antequam ad orationem, vel sacrificium accedant, se se diligenter abluunt: tantique faciunt huiusmodi

iusmodi lauacra, quanti nos sacras baptismatis aquas. Duo potissimùm flumina sunt apud eos celeberrima atque sanctissima, nempe Ganges; & aliud quod *Casson* appellant, inter montes Tauri decurrens. Si quis in vno saltem ex his se possit abluere, iam se beatum, atque in gratia confirmatum existimat. Multi propterea non solùm se in his abluunt, sed etiam totos immergunt, vitamque in illis vltrò relinquunt.

Placuit hæc referre, vt intelligant Moslemi, quàm infirmum & vanum sit primum ac præcipuum Religionis suæ fundamentum, cum & à Iudæis, & ab Ethnicis in eo superentur: simulque agnoscant, purificationes suas nihil ad sanctitatem, nihil ad virtutem, nihil ad æternam vitam conferre.

Non tamen negauerim Mahumetanis, moderatam aliquam, ac rationabilem munditiem in corpore, ad orationem, resque sacras decentius peragendas, landabiliter præmitti. Et quidem Rab. Moyses in *Morè Neuochim* lib. 3.

cap.

cap.47. docet, *finem purificationu galium fuisse, vt deuotio, reuerenti zelus ingrediendi Sanctuarium homi augeretur; dum tam perfectè mundo debere esse intelligerent, vt illud ingre tur*. Et idem Author in *Iad Chaz* Tract. *de Lauacris*, cap. vlt. loque ablutione per aquam à lege præcep præsertim Sacerdotibus ante ingre Sanctuarij, hæc habet: *Ablutio huiu mysticum quid significat. Quemadm qui attento animo parat se mundare, c se abluit, ritè*, (1. legaliter) *mund etiamsi nihil innouetur in corpore eiu qui attento animo parat mundare an suam à sordibus spiritualibus: hoc est gitationibus peruersis, & à malis habit cum proponit apud se recedere ab eiu consilijs, & admouet animam suam ad scientiæ & virtutis, ritè mundatur; illud Ezech.* cap. 36. *Et spargam vos aquam mundam, & mundabim omnibus inquinamentis vestris &c.*

At verò Mahumeticæ purificat ritus huiusmodi sunt, vt nihil in se

tinea

tineant, nisi ineptum, ridiculum, superstitiosum, & aptum potiùs ad inquinandum, quàm ad emundandum hominem, & in corpore, & in anima, Nam, vt cætera prætermittam, tanta illa, & tam frequens cum pudendis, & obscænis partibus manuum familiaritas in ijsdem aqua, seu puluere, seu lapillis, glebisue, emundandis, eorumque pilis radendis, quoties quis vel minxerit, vel egesserit, vel pepederit, vel spermate inquinatus fuerit, & maximam habet indecentiam, & grauissimum libidinis excitandæ periculum. Nec dubito, Mahumetanos, suapte natura ad Venerem præsertim nefariam, procliuissimos, tam sordida; spurcaque purificatione se plerumque ad inhonestos actus prouocare. Certè Iudæi, quamuis alioqui impuri, & obscæni, adeò in hoc rigidos, ac seueros se profitentur, vt iubeant abscindi manum illius, qui ob quamcunque, etiam grauissimam necessitatem infra vmbilicum illam extenderit. Ita habetur in Cod. *Sciabath*. Et in Cod. *Sanhedrin Ierosolymitano*.

mitano. Sed præcipuè in Cod. *Niddà*. cap. 2. *Col Haiad*: vbi R: Tarphon ita ſanxit. *Quicunque introduxerit manum ſuam infra vmbilicum, abſcindatur*. Cumque dictum fuiſſet illi, neſcio quem habere ſpinam infixam in ventre, & niſi extraheret illam, de ſalute periclitari: reſpondit: *Satius eſt ſcindi ventrem eius, quàm vt deſcendat in Infernum*. Hoc ipſum decernitur in *Miſcnà*, Ord. 6. *Taharoth*. Cod. 7. cap. 2. *Col Haiad*. Nimius ſanè hic rigor, ſi Rabbinorum decretum, vt verba ſonant, accipiatur. Sed puto, eos parabolicè loquutos fuiſſe: ſolúmque oſtendere voluiſſe, quanta hac in re circumſpectione & cautela homines vti deberent: eodem modo, quo Chriſtus Dominus iuſſit abſcindi manum, vel pedem, & erui oculum, ſi quid horum ſcandalum alicui afferret. Quamobrem vt magnum Sanctum venerantur R. Iudam Ben Rabban Simeonis, & communiter vocant eum רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ i. *Magiſtrum noſtrum ſanctum*,

quia

quia nunquam obſcæna ſua inſpexerat, vel tetigerat, vt refert Rau Haai in lib. *Aruch*. Si huius modeſtiæ fuiſſet Mahumetus, alios ſanè purificationis ritus ſuis præſcripſiſſet.

Sed petent à nobis Mahumetani, quænam ſit Chriſtianorum purificatio?

Reſpondemus, purificationem noſtram eſſe illam, quam præſcripſit Deus, non ſolùm Iſraelitis, ſed vniuerſis gentibus, per Iſaiam Prophetam, cap. 1. his verbis *Lauamini: mundi eſtote:* (non aquis à ſordibus corporeis, ſed) *auferte malum cogitationum veſtrarum ab oculis meis: quieſcite agere peruersè: diſcite benefacere: quærite iudicium: ſubuenite oppreſſo: iudicate pupillo: defendite viduam*. Hoc facimus præcipuè per Sacramentum Confeſſionis à Chriſto inſtitutæ; ex cuius vi tenetur quilibet fidelis omnia peccata ſua, etiam occultiſſima, & ſola cogitatione voluntariè admiſſa, Sacerdoti manifeſtare, explicando ſpeciem peccati, cum numero, & circumſtantijs. Hoc autem facere debet cum dolore in-

timo offensæ Dei, cum deteſtatione & abominatione omnium peccatorum; veroque ac firmo propoſito ea in poſterum fugiendi, ac redintegrandi id totum, in quo alios, ſiue circa famam, ſiue circa vitam, ſiue circa facultates ſe læſiſſe cognoſcit. Debet inſuper acceptare, & exequi pænam illam, quam ſacerdos pro culpis perpetratis illi impoſuerit: cuiuſmodi ſunt orationes, eleemoſynæ, ieiunia, peregrinationes, atque aliæ etiam grauiores, pro maiori vel minori grauitate culparum. Neque tamen per hoc credimus, totam illi pænam à Deo condonatam fuiſſe, ſed remanere ei alias pænas in futuro ſeculo ad tempus luendas, niſi pro illis in hac vita vel actibus intenſis amoris Dei, & doloris de illo tanquam ſummo bono à ſe offenſo: vel ieiunijs, cilicijs, eleemoſynis, precibus, lacrymis, alijſque pijs operibus pro debito ſatisfecerit.

Optimum etiam purificationis genus eſſe exiſtimamus, flagella à Deo incuſſa, morborum, egeſtatis, amiſſionis carorum,

rum, & similia, patienter libenterque perferre: iniurias & damna, quæ ab alijs, etiam iniustè, sustinemus, non vlcisci, imò æquo animo pati; & pro ijs, qui nos ita lædunt, orare, illisque bona pro malis reddere. Præterea seueriorem viuendi disciplinam, & præsertim claustralem sponte suscipere, id quod inter Christianos ferè innumeri faciunt, etiam fæminæ, quæ non solùm perpetuæ castitati, paupertati, & obedientiæ, vt viri; sed etiam perpetuo se carceri obstringunt. Hæ, & aliæ huiusmodi sunt purificationes Christianorum, per quas putant se à peccatis suis expiari, & gratos Deo, æternæq; felicitati aptos reddi confidunt: quamuis cum his omnibus, de propria salute timidi semper sint, ac soliciti.

Expenditur ſecundum fundamentum: Orationis.

Caput Decimum.

I rectè res perpendatur, vt Mahumetanorũ purificatio, ita & eorumdem oratio, potius occupatio peſſima, vel ſalstem inutilis, quàm religionis erga Deum obſequium, appellanda eſt. Vt enim ex ipſorum teſtimonio vidimus, tota ſita eſt in lotionibus, purgationibus, manuum, pedumque geſticulationibus, atque actibus mimicis; capitis, dorſique incuruationibus, corporis totius vſque ad terram iactationibus,

bus, & alijs huiusmodi actionibus histrionicis. Quid verò orent, itaut verè dici possit oratio, vix agnosci potest, nisi quòd inter corporeos huiusmodi motus, auditur aliquando اكبر الله *Deus Maximus*: سبحان الله *Laus Dei*: الحمد لله *Laudatio Deo*, لا اله الا الله, &c. *Non est Deus, nisi Deus*: السلام على محمد, *Salus sit Mahumeto*, & aliquot versiculi Alcorani, præsertim septem illi, qui in principio illius ponuntur: quæ vix orationis nomen merentur.

Verum quidem est, Mahumetanos persoluere has suas orationes, quæcumque tandem illæ sint, maxima cum attentione ac reuerentia. At etiam in alijs falsis religionibus, quales sunt hodie Iudæorum, Brachmanum, & aliorum Orientalium: & olim Romanorum, Spartanorum, Ægyptiorum, & aliarum gentium, non minor, & fortasse maior attentio ac reuerentia exterior in rebus sacris fuisse & esse reperitur. Huiusmodi attentionem, & studium pietatis in falsis

religionibus, Dæmones ipsi procurant ac fouent, ad conciliandam fraudibus suis fidem : quemadmodum è conuerso in vera religione hoc idem pro viribus impedire atque exturbare conantur. Id alibi præmonui. Cæterùm hæc tanta Mahumetanorum in orationibus suis exterior pietas & attentio, partim ex vsu, partim ex hypocrisi oriri manifestè cognoscitur. Referam hic verba D. Ricauti superius sæpè laudati, in Historia Othomannica, lib 2. cap. 2. *Inter omnes* (inquit) *mundi nationes, nulla est, in qua tanta hypocrisis, quanta in Mahumetana reperiatur. Sunt qui libenter orant publicè in plateis, & in triuijs, ac compitis, vt ab alijs obseruentur, & laudentur. Et quidem notatu dignum est, quod vbi Mahumetani vident magnam hominum multitudinem, & præsertim Christianorum, à quibus ipsi videri possint, statim extrahunt humique extendunt strophiolum suum, genuque super illud posito, orare incipiunt.* Idem referunt cæteri, qui inter eos fuere.

Quamuis autem hoc quinque quotidiana-

dianarum orationum præceptum onerosum & graue videatur Mahumetanis: cum tamen huiusmodi orationes possint anticipari, vel postponi, vel simul omnes persolui, illarum onus non parum per hoc minuitur. *Sed hic* quoque illud animaduertendum, quod circa purificationem commonui, orationes huiusmodi exteriores, quales sunt Mahumetanorum, ad perfectionem & sanctitatem hominis nihil per se aut parum conferre posse, nisi virtutes alias interiores, vt fidei, charitatis, pietatis, & huiusmodi, comites habeant, quæ in vera tantùm religione reperiuntur.

Quamuis autem Christiani non habeant communiter ex præcepto numerum precationum statutarum: habent tamen illum omnes, qui inter eos sunt Deo specialiter dicati, præcipuamque Christianorum partem constituunt. Hi enim tenentur septies, partim diu, partim noctu, statas preces persoluere, præter alias spontaneas. Hæ autem consistunt non in gesticulationibus, neque

actibus histrionicis corporis, sed in psalmis, hymnis, alijsque obsecrationibus Deo deuotè offerendis: neque tamen hæc eorum oratio caret motibus aliquot decentibus & grauibus corporis, præsertim inclinationibus capitis, flexionibus genuum, & alijs huiusmodi, quos in honorem Dei omnes ferè gentes ex lumine naturæ exercere consueuerunt. Cæteri verò Christianorum, nullum quidem habent præceptum statutarum precum, excepto, assistendi Sacrificio diebus festis, & orandi quando instat aliqua publica, aut priuata necessitas: sed omnes arctantur præcepto vniuersali Christi, qui dixit omnibus asseclis suis Lucæ cap. 18. *Oportet semper orare, & non deficere*. Et quidem S. Paulus, alijque Apostoli in libris suis nihil magis fidelibus inculcant, quam frequentem orationem. Et, vt credo, nulli, vel paucissimi inter Christianos reperientur, qui saltem bis in die, mane & vespere, vel noctu, preces aliquas ad Deum non effundant. Præterea ferè omnes, nisi pere-

peregrè absint, quotidie in templis religiosè assistunt, dum Sacrificium Deo offertur: & omnes, nisi sint prorsus agrestes, & in syluis enutriti, peculiares preces habent, quas vel domi, vel in Templo, vel alibi quotidie persoluunt: itaut pauci inter eos reperiantur, etiam laici, qui quinquies in die non orent: alij attentius, maiorique cum reuerentia, alij verò minus attentè, minusque reuerenter: quemadmodum etiam inter Mosle-mos vsu venit. Et quidem in Christianæ Religionis exordijs, ferè assidua erat Fidelium oratio, sacrorumque mysteriorum frequentia. Quamobrem scribit de illis S. Lucas in Actis cap. 3. *Erant autem perseuerantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus*. Præterea Ismael filius Aly asserit, Christianos æui sui plures, quàm Moslemos, orationes habuisse. En eius verba in Cap. في ذكر امة النصارى

De commemoratione gentis Christianorum:

واما صلوات النصارى فانها سبع عند الفجر والضحى والظهر والعصر والمغرب والعشا ونصف الليل يقرون فيها الزبور المنزل على داوود تبعًا لليهود في ذلك والسجود في صلاتهم غير محدود قد يسجدون في الركعة الواحدة خمسين سجدة ولا يتوضون للصلاة وينكرون الوضو على المسلمين واليهود يقولون الاصل طهارة القلب : *Orationes Christianorum sunt septem. Prima, in aurora. Secunda, Sole iam altius prouecto. Tertia, in meridie. Quarta, medio spatio inter meridiem, & occasum Solis. Quinta, in occasu Solis. Sexta, in principio noctis. Septima, in media nocte. Recitant in ijs orationibus Psalmos Dauidis ad imitationem Iudaeorum: adorationes autem in precibus eorum sunt sine numero: itaut aliquando in vnica precatione faciant quinquaginta adorationes. Non vtuntur purificatione ante orationem, & improbant purificationem Iudaeorum, & Ma-*

Mahumetanorum, asserentes fundamentum ponendum esse in puritate cordis. Ita est: & ita docuit Christus: & ita dictat ratio ipsa. Corporis enim munditia nihil per se confert ad orationem; præsertim si cor sit immundum. In primitiua tamen Ecclesia, ante orationem, propter quamdam decentiam, corpus, vel saltem manus abluebant: vt refert Nicolaus Lancicius tom. 1. Opusc. 3. cap. 2. §. 68. Quod verò asserat Ismael, Christianos habere septem tempora orationum, alludit sine dubio ad septem Horas Canonicas, quibus non solùm Ecclesiastici, sed etiam laici, ab initio assistebant, & hodie quoque non pauci, dum ab Ecclesiasticis persoluuntur, assistunt. Neque verò Christiani tantummodo, sed etiam Sabæi, seu Sabaitæ, qui putant se originem trahere à Sabæo filio Henoch, Mahumetanos in numero orationum superant, si credimus eidem Ismaeli, qui Cap. 3. فى ذكر اصناف الامم: *De commemoratione diuersarum gentium*, hæc habet:

والاما

وللصابيين عبادات منها سبع صلوات منها خمس

توافق صلوات المسلمين والسادسة الضحى والسابعة

نصف الليـــل : *Et Sabæi habent peculiares religionis ritus, inter quos ſunt ſeptem orationes, ex quibus quinque conueniunt cum orationibus Moſlemorum : ſexta autem eſt mane prouecto iam Sole : ſeptima verò in media nocte*. Addit Author : وصلاتـــهم

كصلاة المسلمين من النيـة وتحريم الكلام فيها وان

لا يخلطها المصلى بشى من غيرهـــــــا :

Oratio verò eorum eſt ſicut oratio Moſlemorum quoad intentionem, & prohibitionem ſermonis in ea, & ne is, qui orat, intermiſceat aliquid alienum ab ea. Quid igitur tantum iactant ſe Mahumetani de ſuis orationibus, cum non ſolùm à Chriſtianis, ſed etiam à Sabæis in illis ſuperentur? Affirmat porrò R. Moyſes Ben-Maimonis, Hebræorum doctiſſimus, in epiſt. ad Proſelyt. relig. ritus illos, quos obſeruant Mahumetani in ſuis orationibus, deſum-

desumptos fuisse ab antiquis idololatris, qui ijsdem vtebantur, dum spurcissimum idolum suum Baal-Peor colebant.

Postremò non legimus, Deum imposuisse Israelitis onus aliquod vniuersale orationum, seu precum quotidianarum: sed reliquit in cuiuslibet libera pietate, vel potius in arbitrio, & prudenti dispositione eorum, qui præsunt religioni, numerum, tempus, & modum precum: quemadmodum scribit Maimonides in *Iad Chazakah*, in Tractat. *de precib. & benedict. Sacerdotum*, cap. 1. §. 4. vbi refert, Ezram summum Sacerdotem cum Consistorio suo constituisse omnibus Israelitis quotidie duplicem orationem, matutinam, & vespertinam, respondentem duplici Sacrificio iugi. Cum verò offertur Sacrificium superadditum; decreuerunt tertiam orationem esse superaddendam. Decreuerunt etiam vnam orationem nocturnam, quæ tamen nullam induceret obligationem. Præterea in die ieiunij tantùm, vnam orationem

insti-

institituerunt, quæ vocatur *clausulæ*, prope occasum Solis. Tres igitur orationes præscripsit Ezra cum Consistorio quotidianas Israelitis; matutinam, & vespertinam, cuius obligatio ad omnes pertineret; & nocturnam, quæ esset libera vniuscuiusque voluntati. Nihil tamen in his orationibus commiscuerunt earum nugarum, & quisquiliarum, quas Mahumetus orationibus suis admiscuit. Porrò orationem aliquam non solùm mane, & vespere, sed etiam noctu, & interdiu effundere, commune est omnibus Christianis, idque faciunt partim sponte, partim vt diuino præcepto satisfaciant. Quamuis enim Christus peculiaria orandi tempora non præscripserit: quia tamen oratio est de iure diuino, & necessaria ad æternam salutem, ideo tenentur Fideles omnes sub graui culpa orare, præsertim cum publica, aut priuata necessitas requirit; & ita vt non nimis diu ab oratione desistant.

Porrò non expediebat orationis tempora, præsertim frequentia, vniuersim Fideli-

delibus ſtatuere, cum plerique ita vel publicis, vel priuatis negocijs diſtenti ſint, vt vix tempus aliquod certum, ac liberum ad orandum habere poſſent: & Mahumetani ipſi precum ſuarum tempora vel differunt, vel permiſcent, vel omittunt: niſi forte quando publicè à Chriſtianis, vel alijs obſeruari ſe vident: tunc enim ad pietatem oſtentandam, ſtato tempore preces, ſeu geſticulationes ſuas perſoluunt.

Quòd verò nonnulli, etiam è noſtris, qui inter Mahumetanos fuerunt, referunt de admirabili illa attentione & reuerentia, quam Mahumetani in orationibus ſuis oſtentant, iam dixi oriri poſſe partim ex aſtu Dæmonis, partim ex naturali illi genti hypocriſi, partim denique ex conſuetudine. Sed quantacumque ſit illorum attentio, & animi fictio in orando, nunquam certè perueniet ad eam, quæ in Brachmanibus Indorum apparet. De his enim loquens P. Vincentius Maria ſupra laudatus, in ſuo Itinere ad Indias Orientales, lib. 2. aſſerit ſe vidiſſe

mul-

multos, qui ab aliquot annis antea, perſtabant brachijs in forma Crucis extenſis immobiliter orantes : inter quos vnus erat in Surate, qui per decem continuos annos in eo ſitu perſiſtebat. Plures orant genibus flexis, ac manibus iunctis, ab ortu Solis vſque ad occaſum. Quidam prope Suratem per duos annos immobilis perſiſtebat, oculis in Cælum defixis. Accidit vt ebrius quidam miles è noſtris, euaginato gladio minitaretur ſe illum occiſurum, niſi oculos demitteret, atque inde moueretur. Cumque ille nihilominus tamquam lapis immotus perſiſteret; miles elato gladio humerum illi ſiniſtrum grauiſſimè vulnerauit,peneque abſcidit. Noſtri verò miſericordia moti, chirurgum ſuum accerſiuerunt, vt curaret illum. Sed omnem curam pertinaciſſimè reiecit, ne tantillum ab oratione ſua diſtraheretur. Hæc pauca libuit referre, vt intelligant Mahumetani quantùm poſſint & efficiant Dæmones, in falſis Sectis per hæc orationum figmēta, fide concilianda: neque defuerunt,

neque

neque desunt inter nostros qui eodem modo à Dæmone decipiantur.

Non tamen putet Lector, hanc Mahumetanorum in oratione attentionem & reuerentiam, tantam esse, quantam quidam ex nostris referunt. Ex ijs enim, quæ superius dicta sunt de eorum regulis & statutis, manifestè contrarium colligitur, nimirum eorum orationes non esse sine aliqua irreuerentia, vel in risu, vel in colloquutione, vel in alijs leuitatibus. Credo tamen, quando ab alijs, & præsertim Christianis & Iudæis, videntur, ab his se quantum possunt temperare. Certum etiam mihi est, non paucos eorum huiusmodi orationes prætermittere, præsertim si nemo sit, qui eos vel notare, vel punire possit. Neque solùm hoc in oratione, sed etiam in ieiunio, in abstinentia à cibis vetitis, & alijs præceptis Alcorani, faciunt.

Tertium fundamentum de Eleemosyna, ad trutinam reuocatur.

Caput Vndecimum.

IAM præmonui, fundamentum hoc, quod الزكاة *Zakat* appellatur, non esse propriè eleemosynã, sed speciem tributi, aut decimarum, quas Moslemi soluere coguntur ex proprijs facultatibus, præcipuè pro expensis in bella contra infideles; hoc enim significant verba toties in Alcorano repetita في سبيل الله *pro via Dei*. Et quidem hic fuit scopus vnicus Mahumeti: sed vt ambitionem

nem, & rapacitatem suam aliqua pietatis larua cohonestaret, expensas quas pro dilatando imperio suo, ac finitimis populis iniustè sibi subijciendis, á suis exigebat: pro religione tuenda se accipere mentiebatur. Vtque mendacio suo fidem inueniret, alijs etiam nonnullis pijs operibus, huiusmodi decimas, seu verius rapinas, destinauit; itaut & in pauperes atque egenos alendos: in earum quæstoribus mercedem soluendam: in sequestres concordiæ & vnionis inter Mossemos remunerandos: in captiuos redimendos: in ære alieno grauatos subleuandos: in eos, qui domi suæ diuites, in aliena regione pauperes detinebantur, adiuuandos, earum pars aliqua impenderetur. Ab his tamen excluduntur à Doctoribus Quæstores, Sequestres vnionis inter Mossemos, & captiui redimendi.

Si hoc fundamentum census, vel decimarum, in res pias, & præsertim in bella contra Infideles impendendarum, perfectionem aliquam aut sanctitatem

confert in Religione, negari non potest, non minus apud Christianos, quàm apud Mahumetanos huiusmodi fundamentum reperiri. Verùm cum ea, quæ per vim à populis extorquentur, grauia plerumque sint, & odiosa ijsdem populis, quamuis sub specie pietatis exigantur: ideò exigui, & sæpe nullius meriti esse existimanda sunt. Quamobrem in Christiana Religione plerumque sponte, & ex propriæ pietatis motiuo, fideles bona sua Deo offerre consueuerunt: & ipsi Ecclesiarum ac Monasteriorum reditus, qui ferè vbique copiosissimi sunt, vel saltem fuere, ab Imperatoribus, Regibus, Principibus, alijsque opulentis viris spontè relicti sunt.

Vt autem intelligat Lector, quænam sit apud Mahumetanos huius fundamenti praxis, audiat verba D. Ricauti, de cuius fide, vtpote inter illos diu commorati, dubitari non potest. Ita igitur ille lib. 2. Histor. Othom: cap. 4. *Ex vi huius præcepti, quilibet priuatus tenetur soluere vnum pro singulis centenarijs omnium*

sua-

ſuarum facultatum ad pauperes adiuuandos. Verùm auaritia, & politica apud Turcas ita præualet, vt diuites ne teruncium quidem ſoluant, etiamſi hoc præceptum fuerit tanquam quid eſſentiale ſuæ religionis. Auaritia eos diſſuadet, ne tanta bonorum ſuorum portione ſe ſpolient. Politica verò non patitur, vt palam fiat, in quoto facultates eorum conſiſtant; id quod ex computo decimarum, ſeu tributi, facilè poſſet penetrari. Itaque pauperes tantummodo obſeruant adamuſſim hoc præceptum, quod alij obſtinatè contendunt eſſe ſuperuacaneum, eo quòd nunquam potuerit cadere in mentem Dei, vt propter illius obſeruantiam, de vita, ac facultatibus amittendis periclitarentur.

Præter *Zacat*, ſeu præceptũ decimarum, habent etiã Mahumetani vſum frequentem الصدقة *Sadcat*, nempe eleemoſynæ ſpontaneæ, itaut quotidie ſaltem aliquid cibi pauperibus præbere dicantur. Mira ſunt quæ de hac in pauperes, & inter ſe mutua eorum charitate referuntur. Neque ſolùm erga homines, ſed etiam erga

bruta animalia pietatem suam extendunt, cibum ac potum præbentes volucribus, canibus, ac felibus, atque copiosos reditus in testamentis suis condendis, relinquentes, vt Xenodochia, seu hospitalia, pro his animantibus excipiendis & alendis, construantur. Verúm qui adeò humani sunt erga bestias, tantumdem se inhumanos & crudeles erga homines, Christianos præsertim Europæos, se ostendunt, occasionem omnem eos vexandi atque opprimendi captantes, quemadmodum refert P. Vincentius Maria superius allegatus lib. 1. cap. 15.

Notandum verò, cum hac apparenti Mahumetanorum charitate, coniunctam esse magnam fraudandi, fallendi, ac furandi consuetudinē. Ita enim scribunt de illis tanquam oculati testes, Gabriel Sionita, & Ioannes Hesronita Maronitæ è monte Libano, Interpretes Regij, in tractatu *de nonnullis Orientalium urbibus*: *Velut bruta animantia, & rationis penitus expertes, in omnia vitia præcipites*

pites ruunt: & voluptatibus, ac cænosa libidine immersi, detestandisque erroribus implicitì, nullum non scelus admittunt. Sodomiticum vitium pro peccato non habent. Falsa testimonia, periuria, rapinas, extorsiones, latrocinia, pauperum atque aduenarum oppressiones, circumuentionesque, ac peiora, his tanquam leuiora & communia pro nihilo ducunt: adeoque præter exteriores quasdam ceremonias, quæ plerumque in lotione, oratione, templorum visitatione, eleemosynis, peregrinatione, annuo ieiunio, ciborumque delectu consistunt; nulla penitus est disciplina. Certè Arabes, qui veri ac legitimi præ cæteris, Mahumetani existimantur, atque Alcoranicæ legis obseruantiores, in hac verò erga egenos, & inter se mutua charitate excellentiores habentur, adeo rapinis addicti sunt, vt frequenter peregrinos ad Meccam religionis causa proficiscentes, expolient, ac deprædentur: itaut necesse fuerit magno Turcarum Tyranno multis equitum millibus eosdem peregrinos associare, eosque ab Arabum incursionibus tue-

ri. Quin nec huiusmodi deprædationes ac latrocinia, peccatum vllum existimant.

Ne autem sibi de suis eleemosynis adeo Mahumetani blandiantur; audiant quid de Indis Orientalibus Idololatris se vidisse testatur idem P. Vincentius Maria lib. 3. cap. 25. *Pauperes* (inquit), *qui ad ianuas mendicantes circumeunt, in regnis Mogol, & Idialchan, plurimi sunt; imò integræ eorum cohortes cum ducibus, & antesignanis eleemoynam exigentes vagantur. At verò nunquam huiusmodi pauperum turmas vidi inter Malauares, & Canares, fortasse quia cum hi sint ditiores, quotidie dilargiuntur oryzam, & alia comestibilia quibuslibet ad Templa concurrentibus: sed præcipuè, quia in his regionibus sunt Xenodochia, seu publica hospitia, in quibus necessaria ad victum cuilibet benignè præbentur. Præterea nullus à domo & mensa sua reÿcit homines suæ sectæ, multòque minus Brachmanes. Quamobrem domus Magnatum, & multò magis Palatia Regũ semper plena sunt hospitibus, quibus mensa*

libe-

liberaliter præbetur. Et si vera sunt quæ ab ipsis referuntur, quidam Principes, magnique viri inter eos, vt egenis subuenirent, atque eleemosynas dilargirentur, se se regno, facultatibus, & vita ipsa spoliauerunt. Inter Brachmanum præcepta, hoc refert ibid. c. 16. *Nulla tibi transeat dies, quin eleemosynam largiaris.*

Videant igitur Moslemi, hoc Sectæ suæ fundamentum, non esse adeò firmum ac stabile, vt super illud vera religio consistere possit: præsertim, quia, si res rectè perpendatur, eorum eleemosynæ sunt ex rebus leuibus, & facilè parabilibus, cum ferè in cibis vulgarissimis liberalitatem suam ostentent; & ex ductu potius naturæ, quàm ex religionis motiuo ea donent, quæ ne inter rurales quidem & agrestes pauperibus, seu hospitibus denegentur; imò etiam vltrò offerantur. At enim Mahumetani ditiores ac potentiores condunt amplissima legata pro publicis operibus, qualia sunt Meskitæ seu Templa, Xenodochia, Nosocomia pontes, fontes, & huius-

modi

modi construendis, vel annuis reditibus augendis. Ita ferunt: verùm non pietatis vel charitatis studium eos ad hoc impellit, sed ne Imperator, vel illius Præfecti omnia post mortem diripiant: ideo relinquentes filijs, ac domesticis quantum Regis, & ministrorum famem excitare non possit, malunt cætera in opera publica insumere, quàm Dominantium cupiditati, & rapacitati exponere.

Iam verò, si de Christianorum eleemosynis loquamur, non est dubium, quin hi profusiores in illis sint, semperque fuerint, quàm Mahumetani. Sed quia, *cum faciunt eleemosynam, non canunt tuba ante se*, vt Christi monitum obseruent: ideo minus in hoc eorum pietas apparet, minusque notatur. Et nihilominus etiam cum hac eorum modestia, & circumspectione; in largitate erga pauperes, & loca sacra, vel pia, personasque Deo dicatas, Mosslemis longè superiores esse, quilibet, qui rem attentius inspexerit, manifeste cognoscet. Quando enim Imperator vllus, aut Prin-

ceps

ceps Mahumetanus Meskitæ alicui, vel loco, aut perſonis ſacris, oppida, vrbes, prouincias, regna elargitus eſt, vel vectigalia fecit, vt Conſtantinus, & alij Imperatores, ac Reges, Principeſque Chriſtiani, Romano Pontifici, eiuſque Eccleſiæ, atque etiam alijs Eccleſijs, ac Monaſterijs fecerunt? Vbi verò, tam multa, tamque auguſta, ac magnifica Templa (niſi fortè à Chriſtianis conſtructa, & ab illis occupata), tot pretioſiſſimis argenti, auri, gemmarum, ſupellectilibus ornata; tam ſplendido & copioſo ſacrorum Miniſtrorum numero exculta, tam opimis reditibus ditata, quæ in noſtris oris ſtupori ſunt, in Mahumetanorum vrbibus reperientur? Poſſuntne Moſlemi tot, tamque numeroſos virorum, & virginum Deo conſecratos intra religioſa ſepta cætus, quot Chriſtiani oſtendere: vel his aliquot Sanctones, & Deruitios ſuos comparare? Monachi illi, quos, antequam Mahumetus ex Inferno erumperet, S. Benedictus inſtituit, viginti duo millia Cænobia ſatis

ampla

ampla & commoda quondam numerabant. Nunquam tot tabernas, potius quàm Cænobia, Mahumetanorum Pseudomonachi enumerauere, nec enumerabunt in posterum. Hæc porrò omnia Regum, Principum, ac priuatorum virorum munificentia, liberalitate, & pietate instituta sunt, iisdemque conseruantur. Vnum Mahumetanis Christianæ charitatis, & Diuinæ Prouidentiæ prodigium ob oculos ponam, quamuis ita manifestum est omnibus, vt ipsi etiam illud videre cogantur. Religiosi illi, qui Fratres Minores appellantur, per totum Christianum Orbem, atque inter Mahumetanos etiam, & Infideles diffusi, si cum ipsis eiusdem institutio sacræ Virgines censeantur, ad aliquot centena millia ascendunt. Horum plerique nullos habent reditus, nullos fundos, nullas vineas, nulla oliueta, nullos agros frugiferos: imò ne horreum quidem domi, vel cellarium. Pecuniam vel tangere, scelus existimant: nihil in crastinum seruant: sed viuunt in dies. Et nihilomi-
-nus

nus nulla est inter Christianos vrbs, nullũ oppidum, nullum ferè rus, aut pagus, vbi Templum, domum, & viridariũ non habeant, & vbi quotidianis Fidelium eleemosynis ita commodè non sustententur, vt ex ijs, quæ hodie ipsis superfluunt, pauperibus in crastino copiosè non distribuant. Neque victum solùm, sed vestitum, domesticam supellectilem, libros, & ad scientiarum studiũ necessaria; ad Templum etiam, & Sacrorum cultum ornamenta serica, argentea, aurea, Christiana charitas copiosè illis non suppeditet; vt verissimum sit in illis, id quod de primis Christi asseclis scripsit S. Paulus Epist. 2. ad Corinth. cap. 6. *Sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia possidentes.* Hoc autem admiratus quidam Turcarum Sultanus, vt ferunt, coactus est fateri: Magnum esse S. Francisci miraculum. Sed poterat etiam dicere: Magnum esse Christianæ charitatis prodigium. Omitto, quanta sit eleemosynarum profusio in innumera propè Xenodochia, & Noso-

ſocomia;pauperumque puerorum,& puellarum; & adoleſcentium, qui in literis, honeſtiſque artibus exercentur, Collegia. Neque aliquid dico de immenſa pauperum, & egenorum turba, qui ſemper à Chriſtiana pietate ſeu clam, ſeu palam, ſubſidij aliquid quotidiani accipiunt: vt monſtri loco habeatur, ſi quis ex illis fame perijſſe compertus fuerit: neque de tot nobilium familijs, quæ ob varia infortunia ad pauperiem redactæ, ab opulentiorum liberalitate ſecretis auxilijs quotidie ſuſtentantur: neque demum de immenſa pecuniarum vi, quæ in redimendis è barbarorum manibus captiuis, inſumitur, quæ certè Mahumetanis ignota eſſe nullo modo poteſt. Neque ſolùm ad viuos, ſed ad mortuos etiam Chriſtianorum eleemoſynæ extenduntur: ita vt nullus ſit vel tenuiſſimæ fortunæ, qui pro defunctorum fidelium animabus, quas purgatorijs pœnis expiari credimus, aliquam pecuniæ ſummam in ſacrificia, ac pia opera non eroget. Plerique verò, qui cenſum habent copio-

piosiorem, magnam in hoc idem auri summam expendunt, nec pauci ex Principibus ad multa centena aureorum millia perueniunt, quorum annuo fructu fidelium animæ per sacrificia, ac preces adiuuentur.

Hæc autem omnia in cunctis Christiani Orbis Prouincijs, quamuis fortasse non æqualiter vbique, seruari certissimum est: atque id, singula Regna, Prouincias, Vrbes, oppida enumerando, posset apertè demonstrari. Sed opus esset immensum. Satis sit, ea, quæ fiunt in Vrbe Roma, Augustissima Christianæ religionis Sede, & omnium Vrbium Regina, breuiter innuere. Sunt in ea ædes sacræ, Deoque dicatæ, trecentæ supra quadraginta. Inter has principem locum tenet Templum S. Petri, adeò amplum, magnificum, & augustum, vt de eo verè dici possit id quod de Salomonis Throno scriptum est lib. 3. reg. cap. 10. *Non est factum tale opus in vniuersis regnis*. Cæterarum pleræque, amplæ, splendidæ, & ornatæ: reliquæ, medio-

cres.

cres. Omnes tamen miniſtros ſuos habent plures, vel pauciores, iuxta ipſarum dignitatem, & congruos commodoſque reditus, quibus & miniſtri ipſi alantur, & quæ ad diuinum cultum ſpectant comparentur, & quibus ædes ipſæ conſeruentur, inſtaurentur, & augeantur.

His ſæpè adiunctæ & addictæ ſunt illę, quæ Societates, Confraternitates, & Archiconfraternitates vulgò appellantur, & ferè ad centum viginti perueniunt. Hæ autem omnes opera pietatis & charitatis exercent, præſertim erga pauperes & ægrotos ſodalitij ſui: & in dotibus, eiuſdem ſodalitij, alijſque pauperibus puellis, ſubminiſtrandis.

Enumerantur Romæ Xenodochia, & Noſocomia publica ſupra quindecim, in quorum aliquibus non rarò ſupra mille ægroti vel pauperes excipiuntur. Anno verò ſeculari in huiuſmodi hoſpitijs multa peregrinorum millia opiparè lautèque à Nobilibus & Principibus Viris aluntur: & hi eorumdem menſæ tan-

quam

quam famuli inseruiunt. Sunt præterea alia hospitia, & valetudinaria peculiaribus nationibus addicta, quæ ferè ad triginta perueniunt.

Sunt quoque plures puellarum, puerorum, & mulierum, præsertim pænitentium, domus, in quibus hæ assiduè morantur & aluntur. Huiusmodi verò domus, supra sexdecim enumerantur. Et quidem nonnullæ adeò habitatoribus abundant, vt aliquando ad aliquot centenaria puerorum, vel puellarum perueniant. His addi possunt triginta per Vrbem distributæ scholæ, ad instruendas in literis & artibus miseras puellas, quæ per vias otiosè vagantur, sub honesta prudentique matrona, cui merces laboris sui publico sumptu persoluitur.

Numerantur etiam viginti ac sex Collegia, seu Seminaria, in quibus pueri, & adolescentes in artibus liberalibus ac scientijs gratuitò instruuntur. Præcipua ex his, omnibus patent, & in ijs tantummodò literæ docentur. In reliquis, quæ ad peculiares plerumque nationes spe-

ctant, non solùm disciplinæ traduntur, sed etiam alimenta, & reliqua ad vitam necessaria subministrantur.

Eorum verò, qui ex vtroque sexu religiosum Institutum in communi viuentes profitentur, Collegia vel monasteria, trecentorum septuaginta numerum excedunt.

Quotannis verò mille quingétis puellis pecunia ad dotem præbetur, quæ ad multa aureorum millia peruenit. Nihil dico de priuatis ciuium eleemosynis, præsertim Cardinalium, Principum, ac Prælatorum: hæ autem plerumque occultè fiunt, præsertim si sint copiosiores, & ad nobiles familias paupertate laborantes subleuandas erogentur.

Verùm vt corã Sole Sydera delitescunt, ita si singulorum eleemosynas ijs, quæ à Pontifice Maximo fiunt comparemus, vix apparebunt: Nam præter pecuniam, quam cum in publicũ prodit, atq; in alijs occasionibus plurimis, pauperibus distribuit: per maiorem Eleemosynarium decem millia aureorum erogat in pauperes, qui

qui mendicare erubeſcunt; in Noſoco-
mia, domos religioſas, atque alia loca
pia. Bis in hebdomada panem paupe-
ribus in ædibus Vaticanis copiosè impar-
titur, ita vt quingentis aureis in ſingu-
los menſes æſtimetur; quingentos item
aureos ſingulis menſibus erogat ad ſubſi-
dium pauperum nobilium, & eorum qui
paupertatem ſuam celare coguntur. In
præcipuis anni feſtis, quæ ad ſex & vigin-
ti perueniunt, intra Sacri Palatij ſepta
ingenti pauperum turbæ, cuiuſque gene-
ris & ætatis, quarta pars Iulij in ſingulos
diſtribuitur, & ad ſex ſaltem aureorum
millia peruenit ſumma quotannis. Præ-
terea mille ac ducentos aureos, in mu-
lieres, quæ pauperes puellas inſtruant in
artibus ac literis, impendit. Præterea
duo aureorum millia quotannis in qua-
tuor præcipuis ſolemnitatibus diſtri-
buuntur. Hactenus de ijs, quæ per
maiorem ac publicum Eleemoſynarium
erogantur. Quæ verò per ſecretum di-
largitur, præſertim nobilibus ad pau-
pertatem redactis, tria aureorum mil-

lia ſingulis menſibus computantur. Verùm quotidianæ miſerorum neceſſitates (nam omnes & Romæ, & alibi egeſtate vel calamitate preſſi, ad communem Patrem confugiunt) adeò hanc ſummam accreuere, vt in libris ſecreti eleemoſynarij ad centum aureorum millia nonnunquam perueniſſe comperta ſit.

His accedit eleemoſyna illa, quæ *Campi Sancti* vulgò appellatur, in qua ſingulis ſextis ferijs pluſquam duobus millibus pauperibus ſexquilibra panis; & vini vaſculum, quod vulgò dicitur *foglietta*, ſingulis diſtribuitur. Præterea in ipſo Palatio quotidie menſa tredecim pauperibus peregrinis exhibetur, cui aliquando Pontifex ipſe aſſiſtit, qui etiam feria quinta ſanctioris Hebdomadæ duodecim hoſpitibus peregrinis pedes abluit, & ad menſam tanquam famulus miniſtrat.

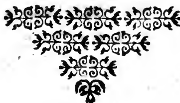
Nihil hîc dico non de eleemoſynis, ſed de theſauris, quos non rarò Romani Pontifices inſumunt in auxilium Imperatoris, & Regum Chriſtianorum ad

bella contra hostes religionis sustinenda: nam ne Mahumetani quidem hoc ignorare possunt.

Postremò illud ob oculos pono, Romam esse velut asylum pauperum totius Christiani Orbis: cumque assiduè illis referta sit, omnium tamen necessitati abundè occurrit. Reliquæ verò Christianorum Vrbes, atque oppida illam in hac erga pauperes præsertim proprios, charitate, & liberalitate egregiè imitantur.

Non est itaque quòd Mahumetani propter suum Zacat, vel Sedcat, existiment se Christianos in hac parte superare, vel etiam æquare. Quamuis enim multa impendant & elargiantur, vel in pauperes, vel in opera publica (id quod non negamus) quia tamen hæc potius ad pompam, & ostentationem, & plerumque ad effugiendam Principum suorum rapacitatem, quàm ex motiuo veræ charitatis, quæ in falsa religione esse non potest, faciunt: plura apparent, quàm re vera sint: Neque quia Christiani non omnibus indiscriminatim petentibus e-

leemosynam præbeant, ideò minorem pietatem, charitatem, & liberalitatem habere censendi sunt. Prudenter omninò hoc faciunt, ne otiosos, nebulones, ac fures foueant. Plures enim, vt laborem effugiant, vel vt lautiùs viuant, pauperes se simulant, verisque pauperibus stipem subripiunt: ideò plerique Christiani Principes, vagos & errones, vel se in aliqua arte, aut opere exercere compellunt; vel, si id recusent, ex vrbibus & terris suis eijciunt. Omnes enim virtutes à prudentia debent regulari, & consequenter etiam charitas, quæ si prudentia careat, in vitium sæpè Reipublicæ perniciosum degenerat.

Expenditur quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum; nempe Ieiunium.

Caput Duodecimum.

Eiunium Mahumetanorum ridiculum prorſus videtur. Et impudenter mentitur Mahumetus, dum affirmat eſſe illud idem, quod traditum fuit ijs, qui præceſſerunt ipſos Mahumetanos. Cum enim hi non poſſint eſſe niſi vel Iudæi, vel Chriſtiani; neutris fuit vnquam à Deo præſcripta tam abſurda forma ieiunij, quæ in hoc ſita eſt, vt per menſem lunarem nihil comedant, aut bi-

bant tempore diurno; nimirum ab eo auroræ crepuſculo, quo poſſit filum album à nigro diſcerni, vſque ad principium noctis: donec ſcilicet huiuſmodi diſcretio inter hæc duo fila fieri poſſit; reliquo verò tempore per totam noctem comedant, bibant, ingurgitentur, delaſſentur in vxoribus ſubagitandis, & per vias vrbis in morem ebriorum vel fanaticorum curſitantes, bacchanalia veriùs celebrent, quàm ieiunium. Præcipit nihilominus prudentiſſimus Legiſlator, vt diurno tempore non ſolùm à cibo, potu, & fœminis abſtineant; ſed etiam in Meſkitis orando commorentur: quaſi verò fieri poſſit, vt quis poſt exactam in crapula, commeſſationibus, ludis, & libidinibus totam noctem, poſſit in die ſequenti orationi vacare. Verùm boni Moſlemi, ſi diuites, nobiles, & opulenti ſint, tota die ſtertunt, ſoporeque oppreſſi, omnem diurnam famem, & ſitim aſtutè fallunt. Vulgus verò tenuiorum, præſertim opificum & agricolarum, victum ſibi labore acquirere coguntur.

guntur. Ridicula autem sunt, quæ in hoc ieiunio Doctores Moslemi superstitiosè obseruanda præscribunt, quemadmodum superius ex eorundem canonibus retulimus. Cuiusmodi sunt, quòd si quis deglutierit calculum, aut nucleum, aut frustum ferri, frangat ieiunium: quemadmodum etiam qui clystere vsus fuerit; aut nares aqua abluerit, vel aliquid stillauerit in aures suas, & in sententia nonnullorum, etiam in foramine vberum, & pudendi: & aliæ huiusmodi ineptiæ: quasi hæc ad cibum, potumque pertineant; vel aures, aut nares, aut vbera, vel partes corporis obscænæ, comedant, aut bibant.

Nihilominus cum his omnibus absurdis, videtur hoc ieiunium valdè rigidum esse, & grauius quàm ieiunium Christianorum. Cum enim circumuoluatur per omnes anni menses; quando incidit in æstatem, maximam habet difficultatem, cum ne gutta quidem aquæ liceat sitim, quamtumuis ardentissimam, temperare. Cùm è contra Christiani liquida om-

omnia, etiam vinum, & ſuccos, aliaſque potiones liberè, quoties volunt, bibere poſſint: ientaculum etiam veſpere adhibeant, vſque ad ſeptem vel octo vncias cibi: itaut non re, ſed nomine ieiunium dicendum eſſe videatur.

Sed primò notandum eſt, neque in Pentateucho, neque in Euangelio inueniri præſcriptam à Deo, vel à Chriſto formam vllam ieiunij determinatam: imò neque diem, neque tempus vllum ieiunio deſtinatum. Ieiunia verò, quæ tàm Hebræi, quàm Chriſtiani obſeruant, non à Deo, vel à Chriſto immediatè, ſed à Prophetis, vel Apoſtolis, vel à Patribus Synagogæ, vel ab Eccleſia inſtituta fuerunt. Non tamen negamus, vel Moyſem per legem oralem (vt loquuntur Hebræi) à Deo receptam, vel Apoſtolos ex mandato Chriſti, aliquam circa ieiunium regulam, vel formam inſtituiſſe. Illud ex Euangelio habemus, quòd Chriſtus ieiunium quidem probauerit, ac commendauerit, moderatum tamen, ac diſcretum eſſe voluerit. Quamobrem

obrem cum dixiſſent illi Ioannis Baptiſtæ diſcipuli (vt refert. S. Matthæus Cap. 9.) *Quare nos, & Phariſæi ieiunamus frequenter: diſcipuli autem tui non ieiunant? Reſpondit eis Ieſus: Nunquid poſſunt filij Sponſi lugere, quandiu cum illis eſt ſponſus? Venient autem dies, cum auferetur ab eis ſponſus, & tunc ieiunabunt.* Hoc idem obiecerunt illi Scribæ & Phariſæi, Luc. cap. 5. dicentes: *Quare diſcipuli Ioannis ieiunant frequenter, & obſecrationes faciunt, ſimiliter & Phariſæorum: tui autem edunt, & bibunt? Quibus ipſe ait: Nunquid poteſtis filios Sponſi, dum cum illis eſt Sponſus, facere ieiunare? Venient autem dies, cum ablatus fuerit ab illis Sponſus, tunc ieiunabunt in illis diebus.*

Deinde notandum eſt, ieiunium propriè eſſe abſtinentiam ab omni cibo & potu per aliquod tempus, & communiter per ſpatium diei naturalis, nempe viginti quatuor horarum, à media ſcilicet nocte, vſque ad ſequentem mediam noctem: vel à veſpera vnius diei, vſque ad veſperam alterius ſequentis. Vbi verò

per

per plures dies continuatur ieiunium, vnica tantùm comestio circa meridiem, vel in vespere fieri debet: & vanum, atque absurdum existimandum est ieiunium illud, in quo vel per totum diem comeditur & bibitur, & per totam noctem sine potu & cibo dormitur, seu aliud agitur: vel è conuerso, vt faciunt Mahumetani; in quo tota nox in cibo & potu transigitur: tota verò dies in somnum, vel aliud opus insumitur.

Tertiò notandum est, in comestione, quæ fit post ieiunium, nullam esse circa qualitatem ciborum præscriptionem. Quamobrem Iudæi in ieiunijs suis quolibet eduliorum genere vtuntur: idem Mahumetani obseruant. Christiani verò ex Apostolorum, Maiorumque suorum traditione, in ieiunijs suis à carnibus, ouis, ac lacticinijs abstinent: & aliquibus in locis, præsertim Orientalibus, etiam à piscibus, & à vino: itaut herbis tantummodo, & leguminibus vnà cum pane, & aqua vescantur.

Notandum vltimò, primos Christianos,

nos, & alios qui per aliquot secula sequuti sunt, vnica tantùm comestione circa vesperam vsos fuisse: ientaculum omne, quod hodie apud multos in vsu est, prorsus ignorasse; imò à vino etiam abstinuisse, nec interdiu cibi aliquid gustasse; omnem etiam potum interdiu euitasse, probabilius censeo: non enim Iudæis in hoc inferiores esse voluisse credendum est. Decurrentibus verò ætatibus, ac deficiente primo illo Christianæ obseruantiæ vigore; corporibus etiam quotidie infirmioribus: cæperunt vti potu & ientaculo, non ex Christianarum legum præscripto, sed ex quadam Pontificum conniuentia, atque humanæ imbecillitatis compassione. Quamobrem si hodiernum Christianorum ieiunium, præsertim in Europa, aliquanto laxius videtur, non vitio religionis, vel legis, sed hominum vsui, vel abusui tribuendum est. Non tamen plurimi desunt vbique, qui ieiunium rigidè obseruent, nihil præter vnicam comestionem per spatium diei naturalis,

comedendo, aut bibendo.

Et nihilominus ieiunium Christianorum cum hac, quam diximus, laxitate, multò difficilius & rigidius est ieiunio Mahumetanorum, cuius tota difficultas reducitur ad abstinentiam a potu diurno, quando Mensis Rhomadan incidit in æstatem.

Primò, ob qualitatem ciborum. Nam Mahumetani in suo ieiunio carnibus, ouis, lacticinijs, & cibis quibusque optimis, & peculiari industria paratis, vescuntur: Christiani plerique solis herbis & leguminibus prandent, vel cænant. Nam quamuis etiam piscibus vti possint, quia tamen hi non vbique reperiuntur, & plerumque carò venduntur; solùm à nobilibus, & ab ijs qui sunt commodiores emi possunt: cæteri plerumque piscibus salitis, vel siccatis, quorum vile est pretium, mensam adornant. Siue autem pisces sint, siue herbæ, vel legumina, omnia sunt leuissimi nutrimenti, & quamuis citò satient, seu potius impleant, citò tamen famem reuocant, corpusque ex-

extenuant ac debilitant. Hoc autem incommodum non habet ieiunium Mahumetanorum. Porrò non pauci inueniuntur Christiani, qui carnibus, ouis, ac lacticinijs semel in die vescentes, nihil aliud intra spatium diei naturalis comedunt, & sæpe ne bibunt quidem. Id facilius Mahumetanis succedet, quibus per integram noctem conceditur huiusmodi cibis se ingurgitare.

Secundò, ob quantitatem: nam vt diximus, Mahumetani à primis noctis crepusculis, vsque ad ortum auroræ, cænam suam, vel potius cænas protrahunt: quæ causa est, vt cum mensis Rhomadan incidit in hyemem, vel etiam in ver, vel autumnum; nullam prorsus habere possit difficultatem.

Tertiò, quoad numerum: nam ieiunium Mahumetanorum non excedit mensem lunarem (i. dies circiter viginti nouem.) At ieiunium Christianorum, præter quadraginta dies specialiter destinatos, complectitur etiam alios plures dies per annum, qui vniuersaliter tres

supra

ſupra viginti numerantur ; præter ieiunia particularium prouinciarum, ac regionum, in illis præcepta. Huc accedit, nullum eſſe Religioſorum inſtitutum, quod alia plura ſupradictis, quæ ſunt omnibus communia, præſcripta non habeat; itaut non pauci dimidiam anni partem ieiunent. Frequentiſſima etiam ſunt inter Chriſtianos, & præſertim fæminas, ieiunia ſponte ſuſcepta, quæ non rarò pane tantùm & aqua tranſiguntur.

Atqui, vt Mahumetani ipſi ſapientiores fatentur, verum, Deoque ſemper acceptum ieiunium eſt, à vitijs, & terrenis affectibus abſtinere: a cibo autem & potu ſe retrahere, non verò à peccatis & iniquitatibus: nihil prodeſt, nihilque à Deo æſtimari, ſacræ paginæ teſtantnr. Neque ex Pentateucho, vel Euangelio, vt ſuperius præmonui habemus præceptum aliquod circa modum, vel formam ieiunij: nam Deus hoc prudentiæ eorum, qui religioni præſuturi eſſent, reliquit: quamobrem ſiue illi rigidiorem, ſiue molliorem ieiunandi formam præſcripſerint,

pserint, non multum refert ad hominis perfectionem, ac sanctitatem: quæ si in ieiuniorum austeritate & rigore sita esset, tam Mahumetani, quàm Christiani, à Brachmanibus Indorum, alijsque Ethnicis longè superarentur.

Non dubito tamen, quin sicut inter Christianos, ita inter Mahumetanos non pauci ieiuniũ suũ frangant: sed pauciores fortasse Mahumetani, ob metũ pęnæ: nam ieiunij violatores, præsertim si culpã frequẽtent, grauissimè puniuntur. Christianis verò nulla, vel modica pæna statuitur, cũ quilibet possit excusationem aliquam nõ ieiunandi prætendere. Quamobrem tantò gratius conuenit, vt sit Deo Christianorum ieiunium, quantò magis est voluntarium. Verùm vt scribit Gabriel Bremond aliàs laudatus, in suo Itinerario lib. 3. c. 4. *Artifices atque operarij soli inter Moslemos rigidè ieiunium Rhomadan obseruant* (quia scilicèt hi liberius, ac facilius puniri possunt): *Magnates ac Principes illud velut iocum derident: diuites verò illud transferunt:* ad Kalendas Græcas, vt puto.

Examen quinti Mahumeticæ Religionis fundamenti; nempe Peregrinationis.

Caput Decimum tertium.

Vtant Mahumetani, se solos peregrinationem habere; neque prorſus falluntur, cum eorum peregrinatio tot abſurda, ac ridicula contineat, vt alia nulla ei ſimilis inueniatur. Conſtantiſſima eſt eorumdem opinio, peregrinationem Meccanam à primo parente Adam inceptam fuiſſe. Cum verò

verò illis obijcitur, Templum Meccanum ab Abraham & Iſmael, iuxta Alcorani relatum, conſtructum fuiſſe: reſpondent: Templum ab Adam viſitatum, tempore diluuij in Cælum ab Angelis tranſlatum fuiſſe: Abraham verò aliud ſimile, Dei iuſſu ædificaſſe, quod deinceps ipſe Abraham, & Prophetæ omnes viſitauerunt.

Iam ſupra expoſui, quibus ritibus ſeſe Moſlemi ad hanc peregrinationem præparent: quid in viſitatione templi Meccani, aliorumque ſacrorum, vt ipſi exiſtimant, locorum obſeruare debeant: à quibuſnam rebus eo tempore abſtinendum ſit: quid ſacrificij, vel potius donarij loco offerre teneantur. Inter hæc, obſeruanda præcipuè occurrunt:

Primum: conceditur illis, vt vxorem, vel aliam fæminam ſecum ducere poſſint; quia nimirum qui in peregrinatione Meccana naſcuntur, cenſentur eſſe nobiles, non ſecus ac ſi Mahumeti eſſent conſanguinei. Quamobrem conatur vnuſquiſque, imò (quantum legi) tene-

tur, vel ex propria vxore, vel ex alia fœmina prolem suscipere: & ideò qui vxorem non ducunt secum, cum illa, quam comitem habent in peregrinatione, vel cum alia fœmina Meccana contrahunt matrimonium temporaneum, quod scilicet tandiù consistat, quandiù morantur in Mecca: & deinde euanescit coniugium, & mulier potest iterum nubere, cui vult.

Secundum: in præparatione ad peregrinationem, cum quibusdam laudabilibus, plura admiscentur friuola ac superstitiosa, cuiusmodi sunt, non indui femoralibus, neque soccis, vel vti crepidis scissis ad talos: itemque neque caput, neque faciem operire, neque res odoriferas contrectare, quas tamen primò Mahumetus præceperat: neque caput radere, neque pilos corporis, neque vngues præcidere, & aliæ huiusmodi quisquiliæ, quæ ad pietatem nihil faciunt, sed potius ad risum.

Tertium: cursus ille festinatus saltitando, humerosque agitando primis tribus

bus vicibus in circuitu Caabæ, magnam habet leuitatem, & indecentiam; quam obrem fæminis interdicitur. Ridiculum verò, quòd tribus primis vicibus ita currant, ac saltitent: quatuor autem lentè, & veluti spatiantes incedant, vt Tigellius ille Sardus, de quo Horatius Serm. lib. 1. Sat. 3.

Nil æquale homini fuit illi; sæpè velut qui
Currebat fugiens hostem: persæpe velut qui
Iunonis sacra ferret.

Eadem leuitas & scurrilitas notanda in visitatione duorum montium Saphæ & Meruæ, in quibus nullum aliud religionis vestigium erat, quàm quòd duorum idolorum simulacra in eorum vertice à Meccanis culta fuissent.

Quartum: maximam etiam superstitionem præsefert iactus ille lapillorum, præcipuè sub genitalibus inter crura, quo stultè putant se Dæmonem lapidare. Atqui melius grandioribus lapidibus hoc facerent, quandoquidem putant Dæ-

monem, veluti corporeum, percuti posse, ac vulnerari. Sed sciat Lector, hos circuitus, & iactus lapillorum, Arabes idololatras ab Indis item idolorum cultoribus desumpsisse, & Mahumetum pro lege suis statuisse. Ita affirmat Author Speculi Historialis, lib. 24. relatus in Disputatione cuiusdam eruditissimi Christiani cum Principe Saracenorum, Basileæ impressi cum Alcorano, & alijs opusculis, Anno 1550. vbi sic loquitur Christianus: *Duarum Indiæ Gentium, quæ vocantur Zechian, & Albarachuma, antiqua consuetudo fuit, nudos, decaluatos, magnisque vlulatibus personantes, simulacra Dæmonum circuire; angulos quoque deosculari, & proijcere lapides in aceruum, qui, quasi pro honore, dijs extruebatur. Inde enim est, quod in libro Salomonis dicitur: Qui proijcit lapides in aceruum Mercurij. Hæc ergo consuetudo cum ab Indis ad Arabes descendisset, eamque suo tempore apud Meccam in honore Veneris Machumet celebrari reperisset, sic illam manere præcepit, cum tamen cætera idololatriæ præstigia remouis-*

mouisset. Illud verò soli Veneri in illa celebratione dicitur exhiberi solitum, vt lapilli retro, id est sub genitalibus membris proijcerentur, eò quòd Venus illis maximè partibus dominetur. Unde adhuc ita fit in Domo Dei, quam tu vocas illicitam; idest, vbi nihil licet, nisi quod sacrum est. Verumtamen, cum hoc à nudis ex toto hominibus semper fieri soleret, non tulit hoc humana verecundia. Instituerunt aliqui, vt proiectores lapidum, paruo saltem linteolo renes obtegerent, ne omninò denudati homines, canum impudentiam imitarentur. Hactenus Christianus ille, quem non est credibile, aliquid in his fingere, aut mentiri voluisse, dum cum Mahumetanorum Principe loqueretur.

Quintum: mactatio illa ouium, seu boum, aut camelorum, aliquid magnum esse videtur: nam (quemadmodum ferunt) aliquando ad trecenta, vel quadringenta millia pecudum perueniunt, quas cum iugulauerint, vnusquisque suas comedit: quod verò superest, pauperibus, vel alijs non habentibus

impartitur. Hoc tamen parùm vel nihil confert ad religionem, nisi quatenus continet exteriorem actum fraternæ charitatis, qui sæpe etiam inter màlos & scelestos inuenitur. Imò asserunt, vt certum, notumque omnibus, in nulla Mahumetanorũ secta maioré charitaté, & vt ita dicam, amicabilitatem inueniri, quàm inter Sectã Atheistarum, quæ inter eos, præsertim Constantinopoli, latissimè patet: & aliquando (nisi fortè semper) Magnus Sultanus est Antistes illius. Cæterùm hoc tot pecudum excidium, quod fit in valle Minæ, nullo modo est sacrificium: Mahumetani enim ipsi sapientes, vt alibi diximus, vnanimiter consentiunt, Mahumetum nullum sacrificium instituisse. Sed de hoc infra ex professo agemus.

Sextum: friuola prorsus & ridicula sunt, quæ in peregrinatione vitanda præscribuntur, præsertim circa mactationem animalium non solùm venaticorum, sed etiam pediculorum, & locustarum. Illud verò admirandum, quòd nefas

nefas ſit occidere pediculum, aut locuſtam, vel etiam formicam, aut muſcam; non autem coruum, aut miluum, aut lupum, neque pulicem, vel culicem. Reſpondebunt fortaſſe Moſlemi Doctores, has omnes nugas circa peregrinationem continere myſteria, quemadmodum multa in Pentateucho à Deo præcepta ſunt, quæ ſi ſuperficie tenus tantùm conſiderentur, leuia prorſus, ac propè ſuperſtitioſa apparent. Sed quæ in Pentateucho habentur, tam nos, quàm Iudæi, & Mahumetani, certò ſcimus à Deo præſcripta fuiſſe; quamobrem etiam certiſſimè credimus, ſumma cum ſapientia & prudentia, & non ſine arcanis myſterijs fuiſſe diſpoſita. Quæ autem Mahumetus, vel in Alcorano, vel in Sonna præſcripſit, præſertim circa hanc peregrinationem, vel Doctores Moſlemi inſtituerunt; neque nos, neque Iudæi credimus eſſe à Deo: neque Mahumetani etiam rationem vllam habent hoc credendi. Cæterùm non ſolùm nos & Iudæi, ſed etiam plures Mahumetani

ſciunt,

ſciunt, & tenent, hos peregrinationis Meccanæ ritus, quemadmodum etiam purificationis, orationis, ieiunij, decimarum, & huiuſmodi rerum, pleroſque ab Arabibus Ethnicis deſumptos fuiſſe: Huc accedit, cuilibet Impoſtori, vel nebuloni, liberum eſſe myſteria in ſuis ineptijs ac nugis fingere illis ſimilia, quæ Expoſitores Alcorani in illius malè conſutis verbis expiſcantur.

Poſtremò non eſt omittendum, peregrinationem hanc Meccanā non tam ad pietatem exercendam, quàm ad lucrum captandum, & ad pænas Principi debitas ob delicta commiſſa fugiendas, à Moſlemis capeſſi: & Mahumetus ipſe in Alcorano Sura 2. البقرة *Vacca*. v. 197. concedit, vt in Peregrinatione diuitias per mercaturam acquirant: id quod non paucis eſt vnicum motiuum huius itineris. Libet hic referre verba Gabrielis Bremond, lib. 1. cap. 29. *Eorum*, inquit, *qui hoc iter ſuſcipiunt, quidam habent pro ſcopo pietatem: alij verò mercaturam. Verùm Magnates illud non ineunt, niſi vt ſup-*

plicia

plicia euitent, quæ propter delictum aliquod merentur. Nam hæc peregrinatio ab omni culpa absoluit: & si quis vir primarius vult effugere ne capiatur, abscondit se in turba peregrinorum: cumque à Mecca regressus fuerit, nullus amplius est, qui eius delicta requirat, nisi fortè Magnus Sultanus absolutè necem illius, vel pœnam velit.

Reliquum est, vt sanctissimas, & grauissimas Christianorum peregrinationes huic Meccanæ ridiculæ ac stramineæ opponamus. Non vna tantùm apud nos est peregrinatio: sed tot ferè, quot in Orbe Christiano loca, religione aliqua peculiari conspicua, reperiuntur. Præcipua tamen, & vniuerso Orbi communis est peregrinatio Romana ad sacra Principum Apostolorum corpora veneranda. Erat olim hæc ferè continua, & copiosissima: paulatim verò tepescente pietate, aliquantò diminuta est. Nihilominus nunc etiam quotidie exteri Romam peregrini adueniunt, & in sacris Maioris Hebdomadæ, ac Paschatis diebus, multa eorum millia quotannis numeran-

merantur, ita vt ad triginta millia totis illis diebus perueniant, nimirum tot ferè, quot ad peregrinationem Meccanam concurrunt. Et plerique publicis sumptibus, saltem per triduum, excipiuntur. At verò peregrinatio illa, quæ seculari anno, nempe vigesimo quoque quinto agitur, huiusmodi est, vt vix credibilis esse videatur. Vnam tantùm ex his referam, quæ præsentis seculi principio sub Clemente Octauo Pontifice Maximo celebrata fuit. Ad hanc parari iussit Pontifex amplum hospitium, in quo Episcopi, alijque viri exteri Deo dicati exciperentur, ac per decem dies percommodè alerentur: in aliorum verò exterorũ peregrinorũ expensas, supra trecenta aureorũ millia manu sua pleraque distribuit. In ipso Episcoporum hospitio ipsemet Pontifex ad mensam inseruiuit, multisque eorum pedes manibus suis lauit, quos deinde nonnulli Purpurati linteo abstergebant. Fuere hi supra quatuor millia, partim Episcopi, partim Ecclesiastici inferioris ordinis. Hoc

idem

idem Christianæ humilitatis obsequium exhibuit Clemens alijs peregrinis in hospitio Sanctissimæ Trinitatis, vbi nunc duodecim, nunc triginta peregrinis pedes lauit, atque lotos osculatus est, duobus purpuratis illum adiuuantibus. Hanc peregrinationem multi Principes Magni ex pietatis tantùm motiuo suscepere. Cæterorum verò, qui ex varijs Christiani Orbis regionibus aduenere, tot fuerunt, vt in commemorato sanctissimæ Trinitatis hospitio, ducenta septuaginta millia peregrinorũ recensita sint, præter ducentas, ac quadraginta octo aliorum societates, quarũ numerus ad quinquaginta quatuor millia, & sexcenta perueniebat. Ita vt quidam, qui exactius computum deduxerunt, loci illius hospitũ virorum, quadringenta quadraginta quatuor millia; fæminarũ verò viginti quinque millia recensuerint. In alijs verò per Vrbem nationalibus hospitijs, supra quinquaginta millia recepta esse scribuntur. His verò omnibus hospitibus sumptuosa mensa, & copiosus ciborum numerus apponeba-

nebatur, ad quam plerumque Principes viri, tam Ecclesiastici, quàm sæculares, tamquam famuli humilitèr ministrabant. Postremò tanta fuit hoc anno Peregrinorum multitudo, vt ad terdecies centena millia peruenisse scribantur. Inter hos fuerunt etiam quidam hæretici, & quidem non pauci, qui curiositatis tantùm gratia se Romam trastulerunt. At vbi Pontificem Maximum, tamquam famulum, pauperum pedes abluere, & osculari, ijsque ad mensam inseruire: & Purpuratos, ac Principes eum in hoc imitari viderunt; hæresi abiurata, ad Catholicam Fidem rediere. Inter hos erant quidam Germaniæ Principes. Duo etiam Turcæ Mahumetani, qui Constantinopoli Romam venerant, inter Peregrinos sese immiscuere. Cumque vidissent sibi quoque pedes lauari, atque eadem Christianæ humanitatis obsequia sibi ac cæteris exhiberi; diuina gratia illustrati, Mahumeto abiurato, Christianam Religionem amplexi sunt. Idem fœminæ cuidam Turcæ, ac duobus

eius

eius filijs contigisse refertur.

Porrò in hac peregrinatione, omnes triginta vicibus quatuor Templa præcipua, quæ Patriarchalia dicuntur, itinere ferè sex milliarium, pedites inuisebant (nisi ætas, vel infirmitas aliud exegisset) humili, deuotoque incessu, & ferè per totum iter orantes, vel psalmos, aut alias preces canentes, vel recitantes; & præterea eleemosynas pauperibus largè distribuentes. Præcipua verò cura erat, peccata per sacramentum pænitentiæ expiare, vitamque in melius commutare: itaut qui peccatores Romam venerant, iusti in patriam regrederentur.

Si Meccana peregrinatio cum hac comparetur, sordescet omninò, ac putescet, & indigna prorsus erit, quæ nominetur. Sciant autem Mahumetani, alias etiam esse Christianas peregrinationes, vt Lauretanam, Assisinatem, Compostellanam, Ierosolymitanam, & huiusmodi, quæ non minori religione ac pietate, quàm Romana, peraguntur. Et

quam-

quamuis in his minor sit peregrinorum numerus, sæpè tamen Meccanæ turbam vel æquat, vel excedit. Hæ verò pleræque quot annis aguntur.

Non omittam tamen addere: etiam Idololatras, Indos, ac Brachmanes, aliasque huiusmodi Gentes, peregrinationes suas, & fortasse Mahumetana numerosiores, habere. Quamobrem peregrinatio per se, non est veræ Religionis character, sed ex circumstantijs debet æstimari. Porrò Mahumetana, licet pauca aliqua videatur habere laudabilia: tot tamen superstitionibus, nugis, atque ineptijs admixta est, vt nullo modo veræ Religionis argumentum, vel signum possit existimari

Discu-

Discutitur prohibitio à vino & ludo, facta à Mahumeto.

Caput Decimum quartum.

I Mahumetus ex motiuo virtutis temperantiæ, vel abstinentiæ, vini vsum assedis suis prohibuisset, esset tamen tanquam indiscretus atque imprudens condemnandus. Magna quippe leuitas fuisset, omnibus mortalibus (nam omnibus tam hominibus, quam Genijs Alcoranum suum obseruandum prædicabat), illud prohibere, quod ab Orbe propè condito omnibus in vsu fuisset: esset nihilominus saltem excusandus, vel tolerã-

dus. Verùm rationes, propter quas illud interdixit, illum ſtultitiæ ac ſupeſtitionis omninò condemnant. In *Doctrina Mahumeti*, ex Arabico in Latinum tranſlata, quæ apud Mahumetanos diuinæ habetur authoritatis: & impreſſa reperitur cum libro Alcorani Baſilææ, anno 1550. ſcribitur; *duos Angelos, Arut, & Marut* (de quibus etiam mentio fit in Alcorano,) *miſſos à Deo in terram, vt humanum genus regerent, ac iudicarent cauſas ſingulorum, quadam die vino à fæmina quadam inebriatos; cum hæc eſſet pulcherrima, amore & cupiditate eius incaluiſſe, ac propterea de concubitu eam requiſiſſe. Quamobrem, iubente Deo, appenſi ſunt per catenas ferreas per pedes, demiſſis capitibus, in puteo quodam Babylonis, ita vſque ad diem Iudicij permanſuri.* Hoc diuinæ iuſtitiæ exemplum Mahumetum adduxit, vt vinum prohiberet. Alij alias cauſas afferunt. Probabiliſſimum mihi eſt, vinum & ludum ſuis interdixiſſe, vt promptiores & expeditiores eſſent ad bella; atque etiam vt expenſas in vinum

num fugeret pro militibus sustentandis; cum aqua facillimè vbique reperiatur.

Sed ipsemet duas causas exponit, quæ illum ad hanc legẽ ferendã adduxerunt. Prima est, quam supra retulimus; nempe quia cum in vino & ludo sit magna vtilitas: maius tamen damnum in vtroque reperitur. Sed non ex vino, aut ludo, verùm ex hominum intemperantia hoc damnum procedit. Etiam ex pulchritudine, ex auro, & argento; itemque ex tormentis bellicis, alijsque multis, maiora fortasse mala proueniunt, quàm bona: non tamen hæc damnanda, vel aufereda sunt: sed immoderatus, atque inordinatus illorum vsus cohibendus. Negandum tamen est absolutè, in vino maius malum quàm bonum reperiri. Nam, exempli causa, hic Romæ (& idem alibi) vbi sunt supra centum viginti millia hominum bibentium vinum; vt duo vel tria millia (quod certè non est) quotidie ab immoderato eius vsu inebrientur, vel lædantur: cæteri omnes nutriuntur, roborantur, & melius ad labores subeundos,

ad literarum ſtudia excolenda , & ad alia opera peragenda diſponuntur. Multi etiam ægroti, ægri, ſenes, imbecilles, vini ope recreantur, & ſalutem, & robur acquirunt. Quamobrem præcipit Deus per Salomonem in Prouerbijs, cap. 31. *Date ſiceram mærentibus, & vinum his qui amaro ſunt corde. Bibant; & obliuiſcantur egeſtatis ſuæ, & laboris ſui non recordentur amplius.* Certè quadruplo maiora damna ex pecunia, ex fæminis, & alijs plurimis, quàm ex vino oriuntur: nec per ſeptuaginta annos, ſiuè Romæ, ſiue alibi vbi fuerim, audiui vnquam ex vino grande aliquod, atque extraordinarium malum ortum fuiſſe, Quamobrem tàm Gelaleddinus, quàm Zamchaſcerius, duo primarij Alcorani Interpretes, volunt, prohibitionem Mahumeti non cadere ſupra vinum, ac ludum abſolutè, ſed في تعاطيهما *ſupra nimium ſtudium, & applicationem in vtroque:* Quamuis Iahias aſſerat, Mahumetum, جاء بتحريمها قليلها و كثيرها: *prohibuiſſe vinum tàm in magna, quàm in parua quantitate*, fortaſ-

fortaſſe ob cauſam ſequentem.

Altera igitur cauſa, ob quam vinum prohibuit, eſt, ex eo quòd intrinſecè malum, & Diaboli inuentum abominabile ſit. Nam, vt puto, iuxta Encratiſtarum errorem, vinum fel Diaboli eſſe exiſtimauit. Sic igitur habet Sura 5. *De Menſa*, ver. 96. ان الخمر والميسر رجس ومن عمل الشيطان فاجتنبوه. *Profectò vinum, & ludus ſunt abominatio ex opere Satanæ: itaque fugite illa*. Sed Moſlemi, agnoſcentes fortaſſe hanc Prophetæ ſui ſanctionē falſam eſſe, & iniquam; in vino bibendo ita profuſi ſunt, vt cæteros à ſecta ſua extraneos facilè ſuperent. Et certè Mahumetus ipſe anteà vini vſum ſuis liberè concedebat: imò in Sura 16. النحل *Apes*. Ver. 70. non ſolùm vinum probat, ſed etiam concedit vſque ad ebrietatem: ità enim loquitur ومن ثمرات النخيل والاعناب تتخذون منه سكرا ورزقا حسنا وفى ذلك لاية لقوم يعقلون. *Et de fructibus palmarum, &*

vuarum, percipitis ebrietatem, & victum. Sanè in hoc quidem est signum (1. argumentum diuinæ prouidentiæ) *illis, qui intellectu præditi sunt*. Procul dubio fructus vuæ, ex quo quis inebriatur, non potest esse nisi vinum: & hoc est argumentum diuinæ prouidentiæ: ergo impossibile est, esse abominationem, & opus Satanæ. Pugnat igitur secum turpiter Mahumetus in re, quæ consistit in facto, & necessariò vera est, vel falsa.

Quòd autem vinum ex se, suaque natura, malum non sit, imò bonum & laudabile; manifestè patet: quia apud omnes nationes, apud quas reperitur, etiam veram religionem profitentes; imò & apud ipsos Arabes; semper fuit in vsu: & Mahumetus etiam per aliquod tempus vinum sibi, suisque concessit: quippe ad multa vtilissimum, ac propè necessarium. Et Noë vir iustus ac sanctissimus illius author fuit, non autem Satanas. Sacræ etiam Scripturæ, vinum sæpè laudant, & commendant. Et Melchise-

chisedech Rex Salem, Summusque Dei Sacerdos, Abrahæ victori vinum obtulit; neque hic illud recusauit. Et quidem Mahumetus profitetur se Abrahæ esse sectatorem. Isaac quoque vinum bibit à filio suo Iacob oblatum; Gen. cap. 27. vbi idem Isaac inter alias benedictiones, *abundantiam vini* ipsi Iacob precatus est verbis illis: *Frumento & vino stabiliui eum.* Voluit prætereà Deus Opt. Max. in Sacrificijs suis vinum adhiberi, quod Sacerdotes biberent, vt patet Exod. cap. 29. Leuit. cap. 15: & alibi. Christus ipse non solùm bibit vinum, sed aquas etiam in vinum conuertit, ex quo alij bibere possent, vt refert S. Ioan. cap. 2. Et Sacrificium nouæ legis in pane, vinoque instituit: nullusque ferè est in tota Sacra Scriptura liber, in quo vini vsus moderatus non approbetur. Quamobrem valdè suspicor Mahumetum in vino prohibendo, errorem suum accepisse, vel ab Hæreticis Aquarijs, qui, vt refert S. Augustinus, lib. de Hæres. cap. 4. adeò à vino abhorrebant, vt non nisi in aqua

consecrandum esse affirmarent: vel à Catharistis, qui, vt scribit idem cap. 46. vuis vescebantur, sicut Mahumetani; sed vinum detestabantur, asserentes esse fel Diaboli: vel ab Encratitis, qui, teste eodem Augustino, dicebant, vinum nullo pacto bibendum esse, eò quòd vites è Satana & terra illud produxissent. Idem sentiebant hæretici Seueriani.

Ex his constat, prohibitionem vini factam à Mahumeto, nullum continere virtutis, seu perfectionis actum, sed hæresim, stultitiam, & superstitionem. At benè est, quòd Mahumetani, non contenti varijs, & voluptuosis potionibus ex dactylis, & alijs rebus confectis, quæ vino æquiualent, & non minus illo ebrietatem inducunt, & fortasse melioris, & sapidioris sunt substantiæ; vinum etiam liberè & largissimè bibunt.

Per hoc tamen non negamus, abstinentiam à vino, sicut ab alijs cibis & potionibus palato gratioribus, ex motiuo temperantiæ, vel afflictionis carnis, ad eam à prauis voluptatibus cohibendam,

esse

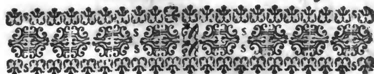
esse laudandam, vt pote actum Christianæ virtutis. Et quidem non pauci etiam inter Christianos propter hanc causam sponte abstinent á vino, carnibus, atque etiam lacticinijs & ouis: non tamen propterea earumdem rerum vsum in cæteris damnant: neque credunt hæc ipsa, suapte natura, mala esse, aut illicita. Cæterùm non desunt etiam inter modernos Infideles, qui à vino superstitiosè abstineant. Et inter fideles quoque plures sunt abstemij, & tamen vitiosi & mali. Ex opposito autem plurimi bibunt vinum, & nihilominus sunt viri optimi: & profectò plerique sancti vinum biberunt.

Quòd de vino dictum est, de ludo dicendum. Duplex autem est ludus: alius qui plerumque fraudibus, periurijs, ac pactis cum Dæmone ansam præbet, vel graue malum, & sæpè exterminium affert familijs. Hunc etiam Christianæ leges, tam sacræ, quam politicæ, seuerissimè interdicunt. Alter verò est prorsus innocens, & tantummodò ad animum à curis subleuandum, & ad corpus labo-
ribus

ribus defessum recreandum, vel etiam salutis causa exercendum adhibetur. Hic si intra limites moderationis contineatur, non solum nullum vitium est, sed etiam continet actum virtutis Eutrapeliæ: & cum ex motiuo virtutis exercetur, non potest esse sine aliquo merito apud Deum. Quamobrem etiam viri religiosissimi ac sanctissimi eodem se aliquando recreant: nec tamen putant ludum suum Deo displicere. De quo verò ludo Mahumetus loquatur, incertum est apud Expositores. Nam dictio الميسر, qua ille vtitur, valdè ambigua est. Communiter tamen accipitur pro القمار ludo alearum, qui generatim (præsertim quando fit lucri causa) ab omnibus improbatur, nisi forté de moderato lucro pactum illum cohonestet.

†

De

De præcepto Circumcisionis.

Caput Decimum quintum.

VM Mahumetani inter religionis suæ præcepta, circumcisionem enumerent; mirum quòd Mahumetus nihil de ea, & ne ipsum quidem nomen, in Alcorano habeat: Hoc autem argumentum est, vel illum non fuisse circumcisum, vel circumcisionem improbasse. Mahumetani tamen, se per traditionem præceptum hoc ab eo accepisse contendunt: imò communiter tenent, illum natum fuisse circumcisum. Multi tamen à Gabriele, & non nulli (quod

(quod verius fortaſſe eſt) ab auo ſuo Abdalmotalleb præputium illi abſciſſum fuiſſe affirmant. Verùm communis ſententia eſt, Mahumetum, & Mahumetanos, retinuiſſe vſum circumciſionis, quem iam inuenerant inter Arabes Ethnicos, ab Iſmaelis poſteris deriuatum. Quidquid ſit, certum eſt, circumciſionem non eſſe apud Arabes aliquod Sacramentum, vel aliud pertinens ad fundamenta religionis, ſed ſignum diſtinctiuum ipſorum ab alijs gentibus, atque etiam à Iudæis: Quamuis enim etiam hi circumcidantur, diuerſo tamen à Mahumetanis ritu, & forma vtuntur. Et nihilominus ſi Mahumetani fiant, non tamen iterum circumcidi coguntur.

Ex dictis, & dicendis, manifeſtè conuincitur, circumciſionem Mahumetanicam, nullam importare ſanctitatem aut perfectionem religionis; ſed idem propè eſſe præputium abſcindere, ac barbam tondere, vel vngues præcidere. Et quidem nonnulli, inter quos eſt Gabriel Bremond lib. 3. cap. 3. qui inter Mahumeta-

metanos diu, & familiariter versatus est; putant Mahumetum circumcisionem admisisse, quia Orientales valde longum præputium habent, quod impedimento illis est ad actum coniugalem; & præterea contrahit multas sordes, ob quas Mollemi existimant se ineptos reddi ad orationem.

Sed quicquid sit; certum est ex sententia non solùm Christianorum (qui hoc habent ex doctrina Christi, & Apostolorum; imò & Prophetarum) sed etiam veterum & sapientiorum Hebræorum, circumcisionem, ac cæteras leges ceremoniales, ac iudiciarias (præter eas quæ spectant etiam ad morales) per aduentum Messiæ abolendas fuisse: & Mahumetani ipsi, vt alibi diximus, ex authoritate Alcorani, Sura 3. vers. 49. credunt Christum omnia, vel saltem multa, præsertim circa licita, & illicita, ex Pentateucho aboleuisse. Porrò præter has authoritates; est etiam ratio manifesta, cur omnia hæc, & præsertim circumcisio, in aduentu Messiæ essent cessatura. Cum enim

enim tam in sententia Christianorum, quàm Hebræorum, omnia essent in ordine ad Messiam venturum, & figuræ, ac signa illius, ac nouæ legis per ipsum instituendæ: figuræ verò ac signa, iuxta Philosophos, nullam aliam per se habeant bonitatem, quàm rei figuratæ, ac significatæ; manifestum est, si res significata iam præsens sit, & oculis exposita, signa esse omnino superflua & impertinentia. Quòd autem circumcisio *Signum* fuerit, habetur manifestè ex lib. Genes. cap. 17. vbi sic loquitur Deus ad Abraham: *Hoc est pactum meum, quod obseruabitis inter me, & vos, & semen tuum post te: circumcidetur ex vobis omne masculinum: & circumcidetis carnem præputij vestri, vt sit in signum fœderis inter me, & vos.* Eodem modo S. Paulus in Epist. ad Rom. cap. 4. loquens de Abraham, scribit: *Et signum accepit circumcisionis, signaculum iustitiæ fidei*: id est Messiæ, & iustitiæ conferendæ per fidem, & legem eius. Siue autem in verbis Dei allegatis *pactum* significet legem Christi, siue ipsũ

Chri-

Christum: cum iam ipsum pactum aduenerit, inutile prorsus, & superuacaneum, imò & fidelitati Dei iniurium, erit signum circumcisionis, quasi verò Deus pacto suo non stetisset.

Atqui non solùm vana, & inutilis, sed etiam pudicitiæ, & modestiæ, atque honestati perniciosa est Moslemorum circumcisio. Non enim eam adhibent infantibus octo dierum, sicut Hebræi; sed pueris, & adolescentibus grandiusculis, septem, decem, duodecim, & quindecim annorum, Nemo verò non intelligit quanti periculi sit, præsertim Moslemis in masculam Venerem pronissimis, huiusmodi puerorum, seu adolescentium, præsertim si formosiores sint, verenda intueri, & attrectare illis modis, & blanditijs, quibus consueuerunt. Periculosius etiam hoc est in puellis grandiusculis, nam & hæ multis in locis solent circumcidi. Neque obijciant, etiam Abraham circumcidisse Ismaelem quindemnem. Nam hic erat filius illius, & ipse vir sanctissimus, ac senex centena-

rius:

rius: quamobrem abſque vllo periculo poterat hoc facere.

Concludo cum S. Paulo ad Galat c.6. *In Chriſto Ieſu neque circumciſio aliquid valet, neque præputium; ſed fides, quæ per charitatem operatur*. Nam (vt ſcribit idem ad Corinth. Ep. 1. cap. 7.) *Circumciſio nihil eſt, & præputium nihil eſt, ſed obſeruatio mandatorum Dei*. Porrò Deus non ſolùm per Chriſtum, & Apoſtolos, ſed etiam per Prophetas manifeſtè oſtendit, ſe non tam curare de circumciſione carnali, quàm de ſpirituali, per carnalem ſignificata. Quamobrem dixit Moyſes Iſraëlitis Deuter. c. 10. *Circumcidite igitur præputium cordis veſtri, & ceruicem veſtram ne induretis amplius*. Et Deus ipſe per Ieremiam cap.4. *Circumcidimini Domino, & auferte præputia cordium veſtrorum, ne forte egrediatur, vt ignis, indignatio mea*. Quòd ſi Mahumetani cenſent circumciſionem ad Religionem pertinere, imperfectus eſt Alcoranus, qui nullam illius mentionem faciat; & tamen vnanimi conſenſu aſſerunt, in Alcora-

corano omnia (nempe quæ ad religionem ſpectant) contineri. Si autem putant illam eſſe merum ſignum politicum ad gentem ſuam ab alijs diſtinguendam: valdè ſtultos ſe oſtendunt, qui ſignum illud èlegerint, quod ſine pudore, & dolore fieri non poteſt, & quod viliſſimæ Hæbræorum gentis proprium eſt. Quamuis enim diuerſa ratione, nihilominus tam Hebræi, quàm Moſlemi præputium recidunt.

Petent fortaſſe à nobis Mahumetani, cur Chriſtus circumcidi voluerit, quemadmodum in Euangelio S. Lucæ cap. 2. aſſeritur, ſi per ipſius aduentum circumciſio erat abolenda.

Reſpondemus primò: quando Chriſtus circumciſus fuit, fuiſſe infantem octo dierum; cumque communiter crederetur non differre à cæteris infantibus, ſi circumciſus non fuiſſet, non eſſet æſtimatus Iudæus; nec deinde pro Meſſia, qui Iudæus eſſe debebat, receptus. Secundò; non conueniſſe abrogari legem veterem, niſi poſt ſufficientem nouæ pro-

mulgationem. Hæc verò necdum lata aut promulgata fuerat. Tertiò; id fecit, vt ostenderet se authorem veteris legis, quemadmodum futurus erat nouæ, eiusque praxim in seipso honorificè, vt ita dicam, sepeliret. Postremò ob rationem, quam affert S. Paulus in Epist. ad Romanos cap. 15. illis verbis: *Dico enim Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones Patrum*; nimirum voluit Christus circumcidi, & alia etiam præcepta ceremonialia veteris legis obseruare, vt ostenderet, verè à Deo tradita fuisse tamquam signa, per quæ antiquis Patribus futuram per Christum redemptionem promittebat: & per hoc de huiusmodi promissione dubitandum non esse, demonstraret.

De

De prohibitione quorumdam ciborum.

Caput Decimum sextum.

AM diximus, Mahumetum cibos aliquos in Alcorano prohibere, tamquam immundos & illicitos, partim ex Pentateucho, partim ex proprio cerebro desumptos: nimirum, morticinum, sanguinem, carnem suillam, idolothytum, suffocatum; occisum percussione: mortuum ex casu ab alto: occisum cornu alterius animalis: id, de quo fera comederit, si iam sit mortuum: & id quod immolatū est super statuas. Hoc autem vltimum videtur esse

idem cum idolothyto, vel cum eo, super quod inuocatum est nomen idolorum.

Nihil hæc faciunt ad perfectionem & sanctitatem religionis, nisi fiant ex motiuo virtutis temperantiæ, vt supra etiam de vino dictum est. Quòd autem ex hoc motiuo non fiant, patet, quia quæ hic prohibentur, non sunt res magni pretij, aut æstimationis: imò pleraque vt noxia, vel praui saporis, aut malæ nutritionis, à plerisque reijciuntur, vt morticinum, sanguis, & caro suilla. Idolothytum, nempe oblatum idolis, illicitum censendum erit, quando illius comestio gignere possit scandalum, vel offensionem: alioqui nihil cogit ad abstinentiam ab illo. Cætera, nihil habent propter quod comedi non possint, nisi meram superstitionem.

Ceterùm cum Christus, vt iam demonstratum est, hanc legem ceremonialem circa cibos mundos & immundos abrogauerit, non nisi stultè, impiè, & impudenter Mahumetus illam renouare conatur. Notandum tamen est, quòd ho-

mo aſtutus, & guloſus, illa tantùm ex Pentateucho in Alcoranum ſuum coniecerit, quæ viliora ſunt, & etiam abſque vlla lege, à pleriſque euitantur.

Obijcient fortaſſe nobis Mahumetani, etiam Apoſtolos, quemadmodum habetur in eorum Actibus, cap. 15. poſt promulgatam iam legem Euangelicam, præcepiſſe fidelibus, vt abſtinerent ab idolothytis, à fornicatione, à ſuffocato, & ſanguine: & quidem non ex motiuo temperantiæ, ſed obſeruantiæ veteris legis.

Reſpondemus, Apoſtolos prudentiſſimè voluiſſe, Gentes quæ Chriſtianam religionem ſuſceperant, ab his abſtinere, non ex motiuo temperantiæ, vel obſeruantiæ veteris legis, ſed ex motiuo concordiæ & charitatis inter nouos fideles. Cum enim Iudæi, qui in Chriſtum crediderant, obſeruantiam legis Moſaicæ circa ceremonialia mordicus retinendã eſſe contenderent, neq; id poſſet illis facilè diſſuaderi: imò cogere vellẽt etiã gentes, quæ crediderant ad eamdem obſeruantiam: Apoſtoli, vt ortam ſeditionẽ, & Iu-

dæorum,ac Gentium fidelium dissidium componerent, decreuerunt imponere, seu potius permittere,ea occasione vtrisque abstinentiam ab his quatuor, nempe ab idolothyto, quod licet per se non sit illicitum, erat tamen tale, quia comedi non poterat sine scandalo: à fornicatione, quæ suapte natura illicita est, & peccatum: à sanguine, qui antequam per legem Mosaicam Iudæis prohiberetur, prohibitus fuerat Noë, & filijs eius, & consequenter omnibus gentibus posteris eorum: & à suffocato, quod Iudæis tantùm prohibitum fuerat. Itaque sapientissimè Apostoli ad concordandos Iudæos, & Gentiles, qui Christo nomen dederant, hæc quatuor prohibuerunt, nempe fornicationem ex se illicitam: idolothytum illicitum tantùm ex scandalo adiuncto: sanguinem, qui prohibitus fuerat Gentibus: & morticinum, quod Iudæis interdictum fuerat, quamuis neutrum horum duorum esset per se illicitum. Hoc tamen Apostolicum scitum non fuit perpetuum (excepto quoad forni-

nica-

nicationem) ſed tantum pro illo tempore, ita exigente neceſſitate, propter quam Mahumetus ipſe in Alcorano decernit, comedi poſſe illicita, quæ ipſe prohibuerat. Nec refert quòd multi Chriſtianorum Orientalium hoc tempore illud obſeruent, hoc enim tribuendum eſt eorum ſimplicitati, vel ignorantiæ, ſed de his nos parùm curamus.

Quantò Mahumetanica laudabilior eſt Chriſti fidelium abſtinentia, qui ad carnem affligendam, atque edomandam, ne contta ſpiritum inſurgens, hominem ad illicitas cupiditates prouocet; & præterea ad Deo magis placendum per abſtinentiam à cibis, quæ auidius appetuntur, & ſuauius ſapiunt, non ſolúm bis in hebdomada à carnibus abſtinent: & per ſexaginta fere ieiuniorum ſuorum dies, etiam ab ouis, & lacticinijs, præſertim in Quadrageſima, vt maiorum ſuorum ſtatuta obſeruent, pleriſque in locis ſe continent, ſed ſponte etiam ſine huiuſmodi cibis multi alios dies tranſigant:

itaut quidam vna tantùm die in hebdomada illis vescantur. Ex Religiosis verò plures sunt, qui ex instituto carnem nunquam comedunt : quidam etiam præter carnem, etiam ab ouis & lacticinijs perpetuò abstinent. Neque hoc contenti, non pauci inter Christianos ex eiusdem virtutis motiuo, pane tantùm, & aqua, sale tem aliquibus diebus, vitam sustentant.

Vtrum

Vtrùm Mahumetani habeant Sacrificium.

Caput Decimum ſeptimum.

VM Sacrificium præcipuus ſit religionis actus, & veluti character neceſſarius illius; mirum eſt, à Mahumetanis inter ſectæ ſuæ fundamenta non recenſeri. Et quidem ipſi putant ſe Sacrificium offerre, cum oues, boues, & camelos, & quidem magno in numero, immolant in valle Mina, quando peragunt Meccanam peregrinationem. Verùm iam ſupra monuimus, nullo modo hoc eſſe, vel dici poſſe verum Sacrificium. Nam in communi omnium ſenſu,

ſu, verum ac proprium Sacrificium eſt, quod Deo offertur à miniſtris ad hoc peculiariter initiatis, in templo, vel altari, in materia à Deo deſtinata, vel ſaltem illi grata, & accepta, & itaut illud ipſum, quod offertur, conſumatur, & quodámodo deſtruatur, ſaltem quoad aliquam partem, in ſolum obſequium Dei. Et quia ſacrificium, iuxta omnium ſententiam, offertur Deo, non ſolúm ad proteſtandum ſupremum illius dominium, ſed etiam pro populi neceſſitatibus, & præcipuè pro peccatis: hæc verò frequentia ſunt, & quotidiana; ſacrificium etiam, quotidianum, vel ſaltem frequens eſſe debet. Has ſacrificij regulas Deus ipſe per Moyſem docuit in Pentateucho: quas etiam in lege naturali ſeruatas fuiſſe credendum eſt. Nam tunc etiam deſignabantur Sacerdotes, qui, vt plerique tenent, erant primogeniti, vel patres familias. Erant etiam loca deſtinata pro ſacrificijs, nempè luci, qui pro Templis inſeruiebant, & aræ; vt patet ex ſacrificijs Noë, Abrahæ, & aliorum Patriarcharum.

rum. Materia etiam sacrificij plerumque tota insumebatur in obsequium Dei, à quo non est dubium fuisse antiquis Patribus demonstratam. Frequenter etiam, vel saltem quandocumque necessitas, vel conuenientia exigebat, sacrificia oblata fuisse, patet exemplo Abrahæ, Iacob, & aliorum: præsertim Iob, qui saltem septimo quoque die sacrificia pro filijs offerebat.

Posset hìc obijci, Abel non fuisse primogenitum, & tamen sacrificium obtulisse. Itemque agnum, qui in vespere Paschæ immolabatur, non à Sacerdotibus, sed ab vniuersis, qui erant in familia, mactatùm fuisse; neque partem aliquam illius consumptam, vel destructam in solum obsequium Dei: nam totus à domesticis comedebatur. Respondeo; cum Adam esset vnicus summus Princeps, summusque Sacerdos in mundo, consentaneum erat, vt haberet alios Sacerdotes subditos, ac ministros: hi autem esse non poterant nisi duo filij eius, quorum vnus erat Abel. Quod pertinet

ad

ad agnum Paschalem, responderi potest, mactationem illius non fuisse sacrificium, sed potius sacramentum, aut mysterium. Et nihilominus dici probabiliter potest, etiam illud sacrificium fuisse, & agnum immolatum fuisse à patribus familias, ad quos tunc spectabat munus Sacerdotij: nondum enim constitutum fuerat certum Sacerdotium per legem Moysis. Neque negari potest, aliquam saltem partem agni, in obsequium Dei consumptam fuisse: tum quia sanguine illius, postes & superliminaria domorum imbuebantur: tum quia quidquid residuum erat (& saltem cum ossibus pars aliqua carnis remanebat) igne consumebatur. Quòd verò etiam Prophetas, vt Eliam, Elisæum, & alios, sacrificia obtulisse legamus, quos non constat Sacerdotes fuisse; dicimus, Prophetas etiam tamquam Sacerdotes vngi consueuisse, ac propterea ex diuina dispensatione sacrificium offerre potuisse. Denique casus particulares nullam vim habent contra legem vniuersalem.

Ex dictis intelligi manifestè poterit, Mahumetanos nullum habere verum sacrificium. Primò, quia nulli sunt apud eos Sacerdotes, neque ministri initiati, & consecrati, quorum proprium est, etiã in sententia Aristotelis in lib. Politic. & Ciceronis in lib. 4. Academic. quæst. diuina curare, & sacrificia, ac victimas pro omnibus offerre. Habent sanè suos Emamos: verùm hi præsunt tantummodo in Meskitis, dum fiunt orationes, & in peregrinatione Meccana, & fortasse etiam in alij rebus; sed non est eorum peculiare munus, victimas offerre, vel sacrificare: vnusquisque enim è populo suas pecudes iugulat, & coquit in valle Mina.

Secundò, quia neque in templo, neque super altare, huiusmodi pecudes immolant, sed confusim in valle prædicta eas occidunt.

Tertiò, quia hoc eorum sacrificium non fit in materia, quæ Deo grata sit: nam mactant camelum, qui inter immunda animalia in Pentateucho recensetur

setur: oues verò, & boues, quamuis à lege veteri pro sacrificio essent destinati; deinde tamen manifestè declarauit Deus per Prophetas, sibi huiusmodi sacrificia per se non placere, sed quatenus erant ab ipso instituta, vt figuræ sacrificij Christi: atque adeò se ea reiecturum. Quamobrem dixit idem, Isaiæ cap. 1. loquens cum Israelitis: *Quo mihi multitudinem victimarum vestrarum, dicit Dominus? plenus sum. Holocausta arietum, & adipem pinguium, & sanguinem vitulorum, & agnorum, & hircorum nolui. Ne offeratis vltra sacrificium frustra.* Idem repetit per Ieremiam, cap. 6. dicens: *Holocautomata vestra non sunt accepta: & victimæ vestræ non placuerunt mihi.* Et rursum per Amos, cap. 5. *Quòd si obtuleritis mihi holocautomata, & munera vestra, non suscipiam: & vota pinguium vestrorum non respiciam.* Plura alia sunt in sacris literis loca, in quibus ostendit Deus, se nolle amplius huiusmodi sacrificia, quæ propterea in noua lege per Christum sublata sunt, ea etiam ex causa, quam supra

dixi-

diximus, nempe quia erant figuræ, & signa veri sacrificij à Christo oblati; de quo mox dicemus,

Quartò, quia cum de essentia sacrificij sit, vt aliquid in solum Dei obsequium consumatur, vel destruatur: Mahumetani pecudes suas nulla alia ratione destruunt, nisi eas in obsequium ventris insumendo. Et quamuis etiam amicis, & pauperibus aliquid ex illis impertiantur; hoc tamen non sufficit ad rationem veri sacrificij: non enim fit destructio immediatè, & formaliter, in solum obsequium Dei: alioqui omnis eleemosyna dici posset verè & propriè sacrificium.

Postremò, cum sacrificium institutum sit propter necessitates vrgentes, & ad expianda peccata populi; exigit, vt sæpè, vel saltem quandocumque necessitas vrget, à Sacerdotibus offeratur: atque ideo Deus voluit in Pentateucho, sacrificium perpetuum esse, & quotidianum. Nulla autem regula melior, & verior esse potest, quàm quæ à Deo ipso tradita est, & dictatur à lumine naturæ.

Quam-

Quamobrem nulla vnquam gens reperta eſt, quæ ſemel tantùm in anno ſacrificium offerret; ſed omnes iuxta præſentem neceſſitatem illud offerre conſueuerunt.

Verùm ſuperuacaneum eſt illud probare Mahumetanis, quod ipſi vltrò fatentur. Inſignis Doctor, & Alcorani commentator, Ahmed Ebno-Mohammed Abul-Abbas Thalebienſis, exponens verſum 182. Suræ 3. ال عمران *Familia Amran*, qui eſt huiuſmodi: الذين قالوا

ان الله عهد الينا الا نومن لرسول حتى ياتينا

بقربان تاكله النار قل قد جاءكم رسل من

قبل بالبينات وبالذي قلتم فلما قتلتموهم ان

كنتم صادقين : *Illis, qui dixerunt: Deus pepigit nobiſcum, vt non crederemus vlli Legato, niſi veniret ad nos cum ſacrificio, quod abſumeret ignis: Reſponde: Iam venerunt ad vos Legati cum euidentibus argumentis, & cum eo* (ſacrificio) *quod*

quod dicitis: quare ergo occidiftis eos, fi eftis veraces? hæc fcribit : قال الكلبيّ نزلت

فى كعب بن الاشراف وملك بن الصيف ووهب بن

يهوذا وزيد بن التابوت وفنحاص بن عازورا اتوا

النبى صمّ وقالوا يا محمد تزعم ان الله بعثك الينا

رسولاً وان الله قد عهد الينا فى التوراة ان لا نومن

لرسول يزعم انه جاء من عند الله حتى يأتينا

بقربان تاكله النار فان جيتنا به صدّقناك

فنزلت : وقال السدّى ان الله تعالى امر بنى اسراييل

فى التوراة ان جاءكم من احد يزعم انه نبىّ الله فلا

تصدقوه حتى ياتيكم بقربان تاكله النار حتى

ياتيكم المسيح عيسى بن مريم و محمد فاذا اتياكم

فامنوا بهما فانهما يأتيان بغير قربان :

Dixit Calebius: Reuelata funt hac verba, quando Caab filius Afciaraf, & Malec fi-

S *lius*

lius Saiph, & Vaheb filius Iehudà, & Zaid filius Tabut, & Phinchas filius Azurà (Iudæi) venerunt ad Prophetam Mahumetum, & dixerunt ei: O Mahumete, tu asseris te missum fuisse ad nos legatum à Deo. Atqui Deus iam contestatus est nos in Pentateucho, ne crederemus vlli legato, qui assereret se à Deo mißum fuisse, nisi veniret ad nos cum sacrificio, quod ab igne consumeretur. Porrò si tu veneris ad nos cum illo, credemus tibi. Propterea reuelauit Deus Mahumeto hunc versiculum. Dixit autem Alsaddius: Deus Excelsus præcepit filijs Israel in Pentateucho dicens: Si quis venerit ad vos, qui asserat, se esse Prophetam Dei, ne credatis ei, donec veniat ad vos cum sacrificio, quod ab igne consumatur; vsquequò veniat ad vos Christus Iesus filius Mariæ, & Mahumetus. Cum autem hi duo venerint ad vos, credite in vtrumque; nam vterque veniet sine vllo sacrificio. Quamuis falsum sit, Deum in Pentateucho hoc præcepisse; nec minus falsum, Christum venisse sine sacrificio: vltro tamen concedimus, Mahumetum sine sacrificio venisse

nisse, vt ex eorum testimonio constet, in Secta Mahumetana nullum esse sacrificium, vt iam euidentissimè probauimus.

Ex hoc autem conuincitur, religionem Mahumetanam non posse esse veram, cum careat fundamento, seu charactere illo, sine quo religio vera, & perfecta non potest consistere. Nam non solùm ex lege Diuina, sed etiam ex omnibus legibus humanis, & ex omnium gentium tam præteritarum, quàm præsentium vsu, manifestè habemus, in omni religione reperiri sacrificium, & templa, & altaria, & ministros ad illud offerendum. Et hoc manifestè docet Aristoteles in Politicis, lib. 6. his verbis: *Alia species Magistratus est circa rem diuinam, veluti Sacerdotes, & Æditui circa templa: vt conseruentur quæ sunt, & erigantur ruinosa ædificia, & cætera omnia, quæ pertinent ad diuinum cultum. Euenit autem alicubi, curam hanc esse vnam, vt in paruis Ciuitatibus: alibi verò plures separatas à Sacerdotio, vt sacrificuli, æditui,*

& custodes sacrarum pecuniarum. Huic consequens est illa, quæ circa sacrificia publica, quodcumque Sacerdotibus lex non committit, sed ex publico fiunt. Vocant autem eos, qui istis præsunt, alij Reges sacrorum, alij Pontifices Maximos. Necessaria ergo officia sunt circa hæc, vt illa repetamus, circa rem diuinam, &c. & lib.7. cap.8. Enumerans ea, quæ necessaria sunt in Ciuitate, seu Republica, ponit: *Quintum, ac primum circa rem diuinam, cultum, quod vocant sacrificium.* Et in fine asserit, in Ciuitate bene constituta, *necessarios esse Sacerdotes.* Intelligunt scilicet omnes, naturæ lumine dictante, cum homines nullo alio exteriori obsequio absolutè recognoscant, & venerentur supremum Dei dominium, quàm sacrificio (nulli quippè creaturæ sacrificium, & ea quæ ad illud peragendum requiruntur, nempe templa, altaria, sacerdotes, sed soli Deo, in communi omnium sensu conueniunt; cætera autem, quæ Deo exhibentur, vt preces, adorationes, suffitus, & alia huiusmodi, etiam hominibus tribuun-

buuntur), nullam esse, vel prorsus inanem, religionem illam, quæ huiusmodi supremi Diuinæ Maiestatis dominij protestatione careat, cuiusmodi est Mahumetana, in qua non solùm sacrificij, sed ne Sacerdotis quidem, aut altaris nomen auditur.

Hoc verò de Christiana religione dici non potest, in qua non solùm sunt templa, & altaria, & Sacerdotes peculiari ritu consecrati, & à cæteris etiam habitu ipso distincti, sed etiam sacrificium verum, & perfectissimum à Christo institutum. Neque enim verum est, illum non venisse cum sacrificio: imò hoc necessariò ei competebat, cum esset Sacerdos, & Pontifex Maximus in æternum secundúm ordinem Melchisedec: ita enim vocat eum Deus in Psal. 110. vt Mahumetani ipsi Doctores fatentur. Nullum verò aliud obtulit sacrificium, quàm semetipsum, offerendo se Deo in ara Crucis, ibique se per mortem quodammodo consumendo, ac destruendo, pro æterna hominum salute: quemad-

modum præclarissimè ostendit S. Paulus in Epist. ad Hebræos. Idem autem Sacrificium voluit quotidie offerri à Sacerdotibus in religione Christiana, sub speciebus, seu accidentibus, panis & vini, in corpore, & sanguine suo, modo prorsus ineffabili, sed Deo non impossibili. Et quamuis in hoc sacrificio, quod quotidie à nobis offertur, non destruatur, seu immoletur Christus per mortem, sicut in Cruce: quia tamen id quod à Sacerdotibus offertur, est illud ipsum verè, & realiter, quod oblatum fuit in Cruce, & habet eosdem effectus, & eamdem virtutem; ideo verè, & propriè sacrificium appellatur. Præterea destruuntur species panis, & vini, sub quibus est corpus & sanguis Christi, & censentur nomine ipsius corporis, & sanguinis, cuius vtriusque quodammodo vices extrinsecùs gerunt. Sunt etiam huius rei aliæ rationes, quas hìc afferre necessarium non existimo. Porrò sacrificij huius veritatem prædixit Malachias Propheta, cap. 1. vbi Deus ipse ita Iudæorum sacerdo-

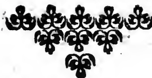
tes alloquitur: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim Solis vsque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda.* Hoc autem Malachiæ vaticinium, omnino verificatur de sacrificio, quod offertur in Religione Christiana: hoc enim non potest esse purius, ac mundius, cum sit corpus, & sanguis illius, qui in Sacris literis *Agnus Immaculatus* appellatur. Offertur verò & sacrificatur in omni loco ab ortu Solis vsque ad occasum, etiam inter Mahumetanos, & Idololatras, à Sacerdotibus Christianis: neque solùm in omni loco, sed etiam in omni tempore: & nullum prope est momentum diei naturalis, qui continet horas viginti quatuor, in quo, aliquo in loco sacrificium hoc non offeratur: itaut hoc solum, & vnicum, verè dicendum sit, *iuge Sacrificium*. Huius altissimum, ac profundissimum mysterium, hîc eo modo, quo fieri posset, Moslemis explica-

modum præclarissimè ostendit S. Paulus in Epist. ad Hebræos. Idem autem Sacrificium voluit quotidie offerri à Sacerdotibus in religione Christiana, sub speciebus, seu accidentibus, panis & vini, in corpore, & sanguine suo, modo prorsus ineffabili, sed Deo non impossibili. Et quamuis in hoc sacrificio, quod quotidie à nobis offertur, non destruatur, seu immoletur Christus per mortem, sicut in Cruce: quia tamen id quod à Sacerdotibus offertur, est illud ipsum verè, & realiter, quod oblatum fuit in Cruce, & habet eosdem effectus, & eamdem virtutem; ideo verè, & propriè sacrificium appellatur. Præterea destruuntur species panis, & vini, sub quibus est corpus & sanguis Christi, & censentur nomine ipsius corporis, & sanguinis, cuius vtriusque quodammodo vices extrinsecùs gerunt. Sunt etiam huius rei aliæ rationes, quas hìc afferre necessarium non existimo. Porrò sacrificij huius veritatem prædixit Malachias Propheta, cap. 1. vbi Deus ipse ita Iudæorum sacerdo-

tes alloquitur: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim Solis vsque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda*. Hoc autem Malachiæ vaticinium, omnino verificatur de sacrificio, quod offertur in Religione Christiana: hoc enim non potest esse purius, ac mundius, cum sit corpus, & sanguis illius, qui in Sacris literis *Agnus Immaculatus* appellatur. Offertur verò & sacrificatur in omni loco ab ortu Solis vsque ad occasum, etiam inter Mahumetanos, & Idololatras, à Sacerdotibus Christianis: neque solùm in omni loco, sed etiam in omni tempore: & nullum prope est momentum diei naturalis, qui continet horas viginti quatuor, in quo, aliquo in loco sacrificium hoc non offeratur: itaut hoc solum, & vnicum, verè dicendum sit, *iuge Sacrificium*. Huius altissimum, ac profundissimum mysterium, hîc eo modo, quo fieri posset, Moslemis explica-

rem, si illius capaces eos esse crederem. Sed alibi fortè hoc præstabo; nempè cum ad explicandam, seu confutandam Suram 5. Alcorani deuenero. In ea enim agitur de Mensa admirabili, quam Christus in festo Paschatis è Cælo descendere fecit super Apostolos: in quo procul dubio ad arcanum sacrificij huius mysterium alluditur, quamuis Mahumetus, vt psittacus, ibidem loquatur ex eo, quod à Christianis audierat: neque sciat, neq; intelligat quid loquatur. Transeo iam ad alia.

Expen-

Expenduntur quædam practicæ Alcorani sanctiones, quæ vel erroris, vel defectus notam merentur: ac primùm, de pœna talionis.

Caput Decimum octauum.

Actenus ea Alcorani statuta discussimus, quæ laudabilia videbantur; & quorum praxi Mahumetani religionem suam Christiana perfectiorem esse iactabant: nempe purificationem, orationem, ieiunium, & cætera superius recensita: & nihilominus euidenter ostendimus, in his ipsis tot super-

perstitiones, absurda, & ineptias reperiri; vt cum ijs, quæ à Christianis in eodem genere fiunt, comparata, bases potius, & fulcra impietatis, quàm fundamenta, vel radices veræ religionis, aut virtutis sint appellanda.

Superest nunc, vt ea ex Alcorano ad trutinam libremus, quæ non solùm nihil continent, quod perfectionem vllam præseferat: sed notam quoque erroris, vel saltem defectus merentur, præsertim si cum sanctissimis, ac perfectissimis Euangelicæ legis præceptis componantur. Iam supra in principio duo ex his adnotaui, quæ naturæ ipsius legi ac lumini repugnare ostendi. Hic nonnulla alia eiusdem penè furfuris subijciam (cæteris ad confutationem Alcorani reseruatis), ex quibus manifestissimè pateat, Mahumetanos, vt in mala lege, ita in falsa religione versari.

Primùm igitur sit, quòd spectat ad pœnam Talionis; quam alij *contrapassum*, appellant. De hac ita sancitur Sura 2. البقرة

البقرة *Vacca*, verf. 175. يا ايها الذين امنوا
كُتِبَ عليكم القصاص فى القتلى الحرّ بالحرّ والعبد
بالعبد والانثى بالانثى فمَن عُفِىَ له من اخيه شىءٌ
فاتباع بالمعروف واداءٌ اليه باحسان ذلك تخفيف من
ربّكم ورحمة فمَن اعتدا بعد ذلك فله عذاب اليم
ولكم فى القصاص حيوة يا اولى الالباب لعلكم
تتّقون . *O qui credidiftis : ftatuta eſt vobis pæna talionis pro occifis. Liber (* occidatur*) pro libero, & feruus pro feruo, & fæmina pro fæmina. At verò cui condonatum fuerit à fratre fuo aliquid; infectatio cum eo, quod iuftum eft : & diffolutio illi cum beneficentia.* (Explicat Gloffa Gelalis : *Si homicidæ condonatum fuerit aliquid de pæna ob effufum fanguinem fratris fui, nempe hominis fidelis : poteft tamen ille qui condonauit, conuenire homicidam coram iudice, exigendo ab eo aliquam fummam pecuniæ iuftam (dummodo non condona-*

donauerit absolutè totam pœnam, tunc enim nihil poterit exigere) : homicida verò soluet illi hanc summam cum beneficentia, (idest quàm primùm.) Istud est alleuiatio à Domino vestro, & misericordia. (Explicat eadem Glossa : *Deus in hac lege talionis vtitur vobiscum facilitate, & benignitate, non cogens ad infligendam parem pœnam, vel ad soluendam multam : quemadmodum coegit Iudæos ad pœnam talionis, & Christianos ad soluendam multam pro ea*). *Porrò qui hostiliter egerit post hoc; procul dubio erit illi pœna dolorifica*. (Explicat Glossa : *Qui postquam condonauit iniuriam, vel pœnam homicidæ, hostiliter egerit in illum, grauissimè punietur*). *Et vobis in pœna talionis est vita, ò præditi prudentia; vt vos timeatis*. Nimirum, iuxta eandem Glossam; *Homines prudentes, dum sciunt, si alium occidant, se quoque occidendos esse ex vi talionis; cauent ac timent alios occidere; & ita conseruant vitam suam*. Quòd verò statuit Alcoranus occidendam esse fœminam pro fœmina, & seruum pro seruo; declarauit traditio, vt ait Gelaledd. etiam masculum occidi debere pro fœmina.

mina: In seruis verò attendendam esse religionem, ne scilicet occidatur seruus fidelis pro infideli, siue seruo, siue libero.

De eadem pœna ita statuitur Sura 5. المايدة *Mensa*, vers. 40. وكتبنا عليهم فيها

ان النفس بالنفس والعين بالعين والانف بالانف

والاذن بالاذن والسنّ بالسنّ والجروح قصاص فمن

تصدق به فهو كفارة له ومن لم يحكم بما انزل

الله فاوليك الظالمون : *Et statuimus illis in eo* (1. Iudæis in Pentateucho), *vt redderetur anima pro anima, & oculus pro oculo, & nasus pro naso, & auris pro aure, & dens pro dente, & vulnera punirentur pœna talionis. Sed qui eleemosynam dederit pro ea* (1. pecunia se redemerit ab ea pœna), *hæc erit illi expiatio. Qui autem nõ iudicauerit iuxta, id quod reuelauit Deus: hi erunt iniqui.* Vult igitur Mahumetus obseruari pœnam talionis Iudæis impositam; dum pronunciat iniquos illos, qui non iudicant iuxta id, quod reuelauit Deus.

Deus. Sed capitur laqueo suo: nam Deus non reuelauit, pœnam talionis redimi posse pecunia: imò oppositum prorsus habetur ex verbis Pentateuchi: ergo Mahumetus est iniquus. Nihil dico, de appendice facta ab illo, *nasi*, & *auris*; quasi diuini præcepti defectum corrigere vellet: nam Deus hæc duo minimè posuit in lege sua; sed Mahumetus ex Rabbinorum glossis desumpsit, qui non solùm nasum, & aurem, sed etiam mentulam ijs, quæ Deus præscripsit, addiderunt. Verùm his nugis relictis, ad rem nostram veniamus.

Dico igitur, legem talionis latam quidem fuisse à Deo; sed pertinere ad ea præcepta, quæ Deus ipse apud Exechielem, cap. 20. vocauit *non bona*, dicens de Israelitis: *Et ego dedi eis præcepta non bona, & iudicia, in quibus non viuent*. Et talis etiam fuit lex repudij, & polygamiæ, & aliæ plures. (quamuis quædam ex his potius permissiones, vel dissimulationes, quàm leges dicendæ sint). Conueniunt enim omnes, vel saltem plerique Do-

ctores

ctores non solùm Christiani, sed etiam Hebræi, & inter alios Hebræorum doctissimus R. Moyses filius Maimonis, præcepta pleraque ceremonialia, ad quæ reducuntur etiam iudiciaria, tradita fuisse à Deo non ex primaria intentione, neque ex motiuo bonitatis ipsorum præceptorum: sed in ordine ad aliud, quod primariò, & directè intendebat; velut is, qui vtitur medio, in quo nihil est boni, vel appetibilis, nisi in ordine ad finem intentum per se verè appetibilem. Audiatur prædictus R. Moyses (libentius enim vtor authoritate Hebræorum, quàm Christianorum, quia hi minus suspecti sunt Mahumetanis, quàm nostri) in libro *Moreh Hanneuochim* part. 3. cap. 32. dum loquitur de præceptis ceremonialibus, & sacrificijs, quæ antea communia erant alijs nationibus, etiam Idololatris: *Reliquit itaque* (inquit) *Creator species illas culturæ, seu modos; transtulitque eos à cultu creaturæ ad cultum Creatoris; & à rebus phantasticæ imaginationis, quæ non habebant veritatem; ad nomen suum:*

suum; præcepitque nobis offerre illa. Et mox subdit: *Factumque est per istam prouidentiam diuinam, quòd nomen idololatriæ deletum est in Iudæis: & fundata est, & confirmata basis maxima, & verax in cordibus nostris.* Deinde ita obijcit sibi ipsi: *Dices mihi: Quomodo erunt præcepta, & prohibitiones, & opera magna, & cum multa valde diligentia tradita & consummata; cum cuncta, & singula non sint intenta propter se, sed propter rem aliam?* Atque ita respondet: *Ecce in ipsa lege dicitur huic materiæ simile, Exodi cap. 13. Et non deduxit eos Deus per viam terræ Philisthym, quæ propè est. Ait enim Deus: Ne fortè pæniteat populum, cum viderit bellum sibi imminere, & reuertatur in Ægyptum. Et circumduxit Deus populum per viam deserti, & maris rubri. Sicut igitur circumduxit eos, & deuiauit à via recta, & compendiosa, cuius rei principalis intentio fuit, vitare illud, cuius tolerantia non erat corporibus eorum possibilis secundùm naturam; idest constanter aduersa pati, & resistere aduersarijs: & ideo duxit eos per aliam viam, vt impleretur*

tur principalis eius intentio: sic vtique dedit nobis præcepta ista, quæ memorauimus, ad vitandum illud, cuius susceptio non erat possibilis secundùm naturam animabus nostris, vt perficeretur principalis intentio, quæ sanè erat notitia Creatoris, & elongatio ab idololatria. Deinde respondet obiectioni: Cur Deus, cum posset sine istis præceptis habere intentum principale, efficiendo, vt Hebræi non timerent Philistæos: vel, vt homines ipsum colerent, & amarent sine præceptis promissionum, & minarum, id non fecerit: respondet, inquam, Deum nolle facere miracula in natura vniuersali; sed relinquere homini liberum arbitrium ad benè, vel malè operandum.

Hæc doctrina Magistri Hebræorum verissima est (quamuis non probem, Deum reliquisse, ac retinuisse ceremonias, ac sacrificia pro Iudæis, quæ antea communia erant gentibus etiam idololatris). Nam, vt omittamus exemplum ab ipso allatum, de itinere filiorum Israel ab Ægypto in terram Chanaan: est lucu-

lentissimum exemplum in lib. 1. Reg. c. 8. vbi, cum Israelitæ postulassent Regem à Samuele, qui eos tamquam pater gubernabat; & de hoc conquereretur Samuel cum Deo; dixit illi Deus: *Audi vocem populi in omnibus, quæ loquuntur tibi: non enim te abiecerunt, sed me, ne regnem super eos.* Et paulò post repetit præceptum dicens: *Audi vocem eorum, & constitue super eos Regem.* Hic manifestè cernitur Deus dare præceptum Samueli de ea re, quam ipse per se, & ex primaria intentione non probabat, imò improbabat, quia ei displicebat. Atqui ideo dedit, quia intentio eius primaria erat, per hoc vel castigare populum ingratum, vel liberare Samuelem à violentia illius, vel aliquod aliud, quod esset per se bonum. Nam proprium Dei est, etiam ex malis bonum aliquod retrahere.

Placuit hæc aliquantò fusius differere, non solùm propter legem talionis, sed etiam propter alia eiusdem generis statuta à Mahumeto in Alcorano sub vmbra

autho-

authoritatis Pentateuchi : atque vt hinc magis appareat, quàm iustè ac rationabiliter huiusmodi præcepta ceremonialia ac iudiciaria sublata sint à Christo, vtpote nullam per se bonitatem, vel vtilitatem habentia, nisi quatenus erant figuræ legis gratiæ, nec data a Deo ex primaria intentione, sed in ordine ad aliud, quod primariò intendebat. Hoc verò cum habuerit effectum per legem Euangelicam, superuacanea iam sunt illa, per quæ intendebatur.

Vt igitur ad propositum redeam, dico; legem talionis latam quidem fuisse à Deo in Pentateucho, Exodi cap. 21. Leuit. cap. 24. Deuteron. cap. 19. Verùm non ex primaria intentione, & tamquam per se bonam: sed ad terrorem populo illi rudi & duræ ceruicis incutiendum; qui alioqui sine hoc terrore facillimè in ea delicta præceps ruisset. Id patet ex verbis ipsis legis, Deuteron. cap. 19. *Vt audientes cæteri, timorem habeant; & nequaquam talia audeant facere.*

Cæterùm, verissimam esse puto glos-

ſam R. Salomonis, & aliorum Hebræorum ſapientiorum: nempe, Deum non intendiſſe per hanc legem, exactam illam, ac rigidam, & quodammodo mathematicam compenſationem, quam verba ſonant: nimirum, vt oculus, vel dens erueretur; vel manus, aut pes abſcinderetur, vel par vulnus infligeretur illi, qui alium in his iiſdem læſiſſet: ſed solùm ſignificare voluiſſe (& id in praxi ſeruatum fuiſſe) taxandum eſſe à iudicibus, quantum damnum, quantaque iniuria eſſet excuſſio oculi, v. g. reſpectu perſonæ, cui excuſsus fuerat; ac tantum pecuniæ illi ſoluendum. Ioſephus verò cognomento Flauius, qui item fuit inter Hebræos ſapientiſſimus, affirmat, inſpiciendam fuiſſe voluntatem eius, qui paſſus fuerat: & ſi hic voluiſſet, vt aduerſarij oculus erueretur, eruendum: ſi pecuniam maluiſſet, pecuniam ſecundùm æſtimationem iudicum exſoluendam. Verùm cum in Sacris literis non inueniamus exempla (quantum videre potui) huius rigidæ compenſationis, ne in homici-

micidio quidem; verior R. Salomonis ſententia exiſtimanda eſt.

Sed quidquid ſit: ſi in hoc præcepto verè Deus rigidam talionis pęnam intendit: dicendum eſt cum Maiemonide, hanc Dei intentionem fuiſſe ſecundariam, nec tamen per eam hanc legem approbaſſe tamquam per ſe bonam. Quamobrem doctiſſimus Philoſophus ac Theologus Alphonſus Toſtatus Hiſpanus Epiſcopus Abulenſis, in cap. 5. Matth. quæſt. 323. ſcribit: *Dato, quód non eſſet ſimpliciter iuſta talionis pæna: tamen Iudæis, qui adhuc erant rudes circa legiſlationem, iuſta videbatur. Et hoc ſufficiebat ad hoc, quod Deus talem legem imponeret. Nam in omnibus alijs legibus, non obſeruauit Deus quod ſimpliciter erat iuſtum, ſed id, quod conueniebat Iudæis, & videbatur eis rectum. Omnibus autem viris rudibus videtur valde iuſtum contrapaſſum, ſiue talio: ideo conueniebat Iudæis talis lex.* In hoc autem vir doctiſſimus cum R. Moyſe conſentit, quamu's ex diuerſa ratione, quæ vt ingenuè fatear, mihi non placet, quamuis

ſententia ipſa non diſpliceat, imò maximè arrideat: nempe talionis pænam poſſe in ſe ſicut non bonam, ita non iuſtam cenſeri: quamuis neque malam, neque iniuſtam appellari. Hæc autem ſententia euidentur probatur.

Primò, quia lex illa, quæ non conformatur cum prima regula, quæ eſt infallibilis, non poteſt eſſe bona. Sed Deus, qui eſt prima regula, & infallibilis, nunquam punit reos ad menſuram culpæ, ſed ſemper exigit pænas ab eis citrà condignum: ergo lex talionis non poterit eſſe bona.

Secundò: quia etiamſi huiuſmodi lex fuerit ab aliquibus nationibus admiſſa, ſemper tamen, vel tacitè, vel expreſsè appoſita fuit conditio, vt talionis pæna poſſet per pecuniam, vel aliud compenſari, ſi pars læſa contenta fuiſſet: vel ſaltem talis fuit apud omnes praxis huius legis. In duodecim tabulis legum Romanarum, ita ſanciebatur: *Si membrum rupſit, ni cum eo pacit: talio eſto*: nimirum, ſi is, cui membrum ruptum fuerat, cum

eo qui ruperat, de pecunia pro compensatione non pacisceretur, in eum pæna talionis exerceretur. Hebræi, vt iam vidimus, per nummariam satisfactionem talionem remittebant. Athenienses (vt refert Gullielmus Postellus, cap. de Magistr. Athenien.) hac ratione talionem exercebant. Coniecto reo in vincula, si de cæde ageretur, per præcones vocabantur interfecti hominis necessarij, domestici, parentes, amici, quorum arbitrio de pæna statuebatur, ferebaturque sententia secundùm damni accepti rationem. Itaque satis erat damnum pecunia compensare. Subdit Author, hunc morem esse hodie Turcis in vsu: pro voluntate enim partis læsæ, vel infertur rigorosè reo pæna talionis, vel pecunia compensatur ab eodem reo. Æstimant autem hominem solidũ sexaginta asprorum millibus; nempe mille ac ducentis aureis nummis nostris. Hæc summa compensat mortis damnum. Dimidium soluitur pro dimidio homine. Dimidius autem homo censetur, cui pes, manus,

oculus, aut præcipuæ partis vſus deeſt. Denique hæc pæna in ciuilibus Chriſtianorum legibus, quemadmodum Iuſtinianus pronunciat, abijt propè in deſuetudinem, ita ut in toto iure ciuili, vix vlla talionis veſtigia appareant.

Tertiò, quia lex talionis à viris ſapientioribus improbatur. Ariſtoteles lib. 5. Moral. Nicomachiorum, cap. 5. ita ſcribit: *Videtur autem nonnullis & retaliatio abſolutè, & ſimpliciter ius ipſum eſſe, quemadmodum Pythagorei dicebant: ius enim abſolutè eſſe retaliationem definiebant. Verùm retaliatio, neq; ad diſtributiuum ius, neque ad emendatiuum accommodatur. Volunt tamen ipſi, Rhadamanti quoque ius hoc dicere:*

Si contra paſſus fuerit, quod fecerit idem;
Iudicium planè rectum, vindictaque fiet.

Sæpènumero enim diſſidet: vt ſi magiſtratum quis gerens percuſſerit, repercutiendus non eſt. Si autem magiſtratum gerentem quis percuſſerit, non ſolùm eſt percutien-

tiendus: sed supplicio insuper afficiendus? Adde quòd spontene, an inuiti fecerimus, multum refert. Hactenus Princeps Philosophorum, qui prudenter notat, Pithagoreos sententiæ suæ pro retaliatione asserenda, nullum alium Authorem habuisse, quàm Rhadamantum iudicem Inferorum. Aulus Gellius lib. 20. Noct. Actic. c. 1. introducit Fauorinum Philosophum disceptantem cum Sexto Cæcilio Iurisconsulto contra talionem, in lege duodecim Tabularum positam: hoc modo: *Nonnulla autem in istis legibus nec consistere quidem, sicut dixi, visa sunt; velut illa lex talionis. Præter enim vlciscendi acerbitatem: ne procedere quidem executio iustæ talionis potest. Nam cui membrum ab alio ruptum est; si ipsi itidem rumpere per talionem velit: quæro, an efficere possit rumpendi pariter membri æquilibrium: in qua re primùm ea difficultas est inexplicabilis.* Refert alia absurda, & propè impossibilia, quæ secum fert lex talionis. Ne verò inter extraneos, & Ethnicos Authores, Christianos prætermittam, referam

tam hìc quæ de talione ſcribit ſupra laudatus Alphonſus Toſtatus in cap.5. Math.q.323. in hæc verba: *Dicendum, quòd non eſt contrapaſſum ſimpliciter iuſtum, ideſt ſemper iuſtum quantùm ad omnes cauſas, & quantùm ad omnes perſonas; licet contingat eſſe aliquando iuſtum.* Et aliquibus interpoſitis ſubdit: *Ratio eſt, quia in iuſtitia diſtributiua quæritur medium vel æqualitas non rei, ſed rationis, vel dignitatis, vt dicitur 5. Ethicorum. Et ideo ibi quæritur æqualitas geometrica, & non arithmetica: ſcilicet æqualitas proportionis quæ eſt geometrica; & non æqualitas quantitatis, quæ eſt arithmetica. Sed cantrapaſſum dicit æqualitatem arithmeticam, quæ eſt æqualitas rei, & non proportionis, vel diguitatis. Ideo rariſſimum eſt, quòd in iuſtitia diſtributiua conueniat contrapaſſum. De iuſtitia autem commutatiua dicendum eſt, quòd contrapaſſum magis æpplicatur ad eam, quàm ad diſtributiuam; & tamen non conuenit ſemper contrapaſſum in commutatiua, vt patet in exemplo de Rege percutiente ruſticum, & repercuſſo ab eodem.* Tandem

con-

concludit, tunc solùm talionem, seu contrapassum fore iustum, quando in personis, meritis, damno, iniuria, & ipsa percussione, seu læsione erit omnimoda æqualitas. Hoc autem moraliter impossibile videtur.

Postremò Christus supremus legislator, legem talionis nullo modo in Euangelio suo ratam esse voluit; imò aliam legem prorsus contrariam illi apposuit, verbis illis apud Matth. cap. 5. *Audistis, quia dictum est: Oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego autem dico vobis, non resistere malo: sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram.* Per quæ non intendit prohibere, ne hominum delicta publica authoritate pro iustitiæ debito puniantur: sed tantùm appetitum vindictæ, & multò magis vindictam priuatam damnare: & id quod perfectius est, asseclis suis suadere. Cæterùm talionis legem minimè probauit.

Respondebunt Moslemi; Mahumetum, quamuis talionem admiserit, eius

tamen

tamen rigorem temperasse, concedendo, vt is cui membrum aliquod abscissum fuisset, vel cognati & domestici eius, possent, si ita vellent, pecunia compensari; vel etiam iniuriam, vel damnum condonare.

Verùm non sequitur ex hoc, vt talionis legem non probauerit in suo Alcorano. Quòd verò liberum reliquerit parti læsæ, iniuriam, vel damnum condonare, vel pecuniam eius vice accipere, videtur maiorem fomitem præbere appetitui vindictæ, quàm si libertatem illam non reliquisset. Iam enim videtur, non iudex, sed pars læsa contra lædentem sententiam ferre, si velit in eo pænam talionis rigidè exerceri. Pauci verò reperientur, qui id non velint, cum vindictæ appetitus sit in hominibus, & præsertim Turcis, & alijs Mahumetanis, innatus. Illa verò æstimatio integri, vel dimidij hominis per pecuniam, quæ in causa talionis fieri dicitur in tribunalibus Mahumetanorum, videtur res prorsus ridicula, & quæ (vt *Sapientes lo*-

quun-

quuntur) petat principium. Non enim homines ex mole corporis æſtimandi ſunt: ſed attendenda eſt in illis dignitas, nobilitas, vtilitas Reipublicæ, doctrina, & alia huiuſmodi; quæ cum non ſint in omnibus æqualia, imò in aliquibus omnia hæc deſint; abſurdiſſimum erit aſſignare pretium ducentorum, vel plurium aureorum vniuerſaliter pro vnoquoque homine. *Si verò pretium* non ex corpore, ſed ex qualitatibus hominis taxandum ſit, ampliſſima porta patebit non ſolùm ijs, qui damnum, vel iniuriam paſſi ſunt, ſed etiam iudicibus ad magnam pecuniarum vim diripiendam: præſertim cum Mahumetanorum Tribunalia furandi occaſiones auidiſſimè aucupentur.

Ex hactenus dictis patet, quanta ſit Euangelicę legis excellentia ſupra legem Alcoranicam, cum nihil hæc contineat, quod iuſtum, bonum, ac perfectum non ſit: illa verò ea etiam, quæ neque bona, neque iuſta, & multò minus perfecta ſunt, admittat.

De

De Iuramento.

Caput Decimum nonum.

VÆ de iuramento ſancit Mahumetus in Alcorano, ſi benè perpendantur, nullo modo poſſunt ab erroris nota ſaluari: Primò, in Sura 2. iam allegata, verſ. 225. & ſeqq. ita ſuos alloquitur: ولا تجعلوا اللّهَ عُرضةً لايمانكم أن تبرّوا و تتقوا و تصلحوا بين الناس والله سميع عليم : لا يواخذكم الله باللغو في ايمانكم ولكن يواخذكم

بما

بما كسبت قلوبكم والله غفور حليم : للذين
يولون من نسايهم تربص اربعة اشهر فان فاوا فان
الله غفور رحيم : وان عزموا الطلاق فان الله سميع
عليم : *Et ne ponatis Deum scopum iuramentis vestris, quòd iuste agetis, & pÿ eritis, & concordiam ponetis inter homines: nam Deus erit audiens, sciens. Non puniet vos Deus ob dictum inconsideratum in iuramentis vestris: sed puniet vos ob id, quod approbauerint corda vestra: & Deus est indultor, mansuetus. Illis, qui iurauerint,* (se non habituros esse rem cum aliqua) *ex vxoribus suis,* (conceditur) *expectatio quatuor mensium. Quòd si resilierint* (intra id tempus, vel post illud á iuramento, & habuerint rem cum illis:) *vtique Deus erit indultor, misericors. Quòd si decreuerint repudium: vtique Deus erit auditor, scitor.*

Prohibet primò Mahumetus suis, ne faciant Deum عرضة *scopum*, seu نصبا *si-*

gnum

gnum, in quod sagittæ conijciuntur (nam ita Gelaledd. interpretatur) iuramentorum suorum: ne scilicet multiplicent iuramenta per eum: ita enim explicat Gelal. cum Zamchascerio : بان تكثروا الحلف بـــه

itaut multiplicetis iuramentum per eum. Deinde vetat, ne hæc iuramentorum multiplicatio fiat iurando, se iustè acturos, & pios futuros, & concordiam inter homines posituros. Tertiò, Deum non puniturum homines ob iuramentum inconsideratum; nimirum vt explicat Geläleddinus, ما يسبق اليه اللسان غير قصد

الحلف نحو لا والله بلى والله فلا اثم فيـــه ولا كفارة:

Quod præuenit lingua sine interna intentione iurandi: vt cum aliquis dicit: Non per Deum: Ita per Deum. Neq; in hoc est vllum peccatum, nec requiritur vlla expiatio: sed ob illud, quod fit cum asséſu interno. Quartò, illis, qui iurauerunt, se non congressuros cum aliqua vxorum suarum, cōcedit posse intra spatiū quatuor mensiū, vel

vel etiam illis elapsis, resilire á iuramento, & rem habere cum illa, donec repudiet eam, & id absq; vlla culpa: hoc enim sonant verba illa: *Deus erit indultor, misericors.*

Antequam prædictas Alcorani sanctiones èxamini exponam, aduertendum moneo, verba illa ان تبرّوا, *quòd iustè agetis, &c.* exponi à Gelaledd. Iahia, & nonnullis alijs in sensu negatiuo, أن لا تبرّوا *quòd non iustè agetis, &c.* & subdit Gelaledd. فيكره اليمين على ذلك ويسنّ فيه الحنث ويامر بخلافها على فعل البرّ و نحوه فهى طاعته : *Et improbat iuramentum super hoc; & decernit hoc esse periurium, & præcipit oppositum eius, nempe facere quod iustum est, & alia similia. Hæc enim spectant ad obedientiam eius.* Iahias refert ex Alhasano, huiusmodi iuramenta impia de non faciendis rebus iustis, & à Deo præceptis, consueta fuisse Meccanis idololatris. At verò Zamchascerius exponit eadem verba af-

ba affirmatiuè, vt re vera exponenda ſunt. Vult nihilominus, Mahumetum iuramenta huiuſmodi vetuiſſe على الاولى ان

الرجل كان يحلف على بعض الخيرات من صلــة رحم

او اصلاح ذات بين الناس او احسان عــلى احــد

او عبادة ثم يقول اخاف اللــــه ان احنث فى يمينى

فيترك البرّ ارادة البرّ فى يمينــــه فقيل لــهم لا

تجعلوا الله عرضة لايمانكم اى جاحزًا لما حلفتم عليه:

primis illis (qui eum ſequuti ſunt). *Nam quiſpiam ex eis iurabat, ſe facturum aliqua bona ſpectantia ad miſericordiam, ſeu pacem componendam inter homines, ſeu beneficentiam erga aliquem, ſeu actum pietatis erga Deum. Deinde dicebat: Timeo Deum, ne peierauerim in iuramento meo. Ideo omittebat id quod iuſtum erat, ob deſiderium iuſtitiæ in ſuo iuramento. Vnde dictum fuit illis: Ne ponatis Deum ſcopum iuramentorum veſtrorum: ideſt, diremptorem eorum, quæ iuraſtis*. Videtur improbare abuſum eorum

eorum, qui cum iurassent, se aliquid boni facturos; suspicantes deinde aliquid melius esse illo, iterum iurabant se illud aliud facturos: cum secundum hoc iuramentum non sit necessarium. Refert Zamchascerius in hanc rem dictum Mahumeti: قال النبى صّ لعبد الرحمن بـــن سمرة

اذا حلفت على يمين فرايتَ غيرها خيرًا منها فايتِ

الذى هو خير وكفّر عن يمينك اى عـــلى شىءٍ ممّـا

تحلف عليـــــــه : *Dixit Propheta Mahumetus Abdal-Rahmano filio Samaræ: Cum iuraueris te facturum aliquid, & deinde cognoueris esse aliud melius illo; fac id, quod est melius, & libera te ab eo, quod antea te facturum iuraueras.*

Cum his benignis explicationibus, verba Alcorani nullam videntur mereri censuram, siue in sensu affirmatiuo accipiantur, siue negatiuo. Cæterùm, cum præcipit non esse multiplicanda iuramenta, quibus aliquis iurat se non futurum iustum, aut pium, &c. videtur ea

probare, vel concedere, si semel, aut bis fiant: tunc enim non multiplicantur. Quemadmodum, cum Deus in Deuteronomio cap. 17. sancit de Rege, *ne multiplicet sibi equos, neque vxores*, non prohibet, ne aliquot equos, & vnam saltem vxorem habeat. Quòd si, *ponere Deum scopum iuramentis*, iuxta aliorum explicationem, intelligatur pro, *simpliciter per Deum iurare:* nullum erit malum, imò erit actus religionis, iurare se iustè pièque acturum (accipiendo iuxta Zamchascerium verba Alcorani affirmatiuè) vel beneficum in alios futurum.

Obijcient nobis in hoc Mahumetani doctrinam Christi in Euangelio Matth. cap. 5. vbi loquens cum Discipulis suis, dixit eis. *Audistis quia dictum est antiquis: Non periurabis: reddes autem Domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis, non iurare omninò. Sit autem sermo vester: Est, est: Non, non. Quod autem his abundantius est, à malo est.*

Respondeo, non intendisse Christum

per

per hæc verba, damnare iuramentum tamquam illicitum, quando est necessarium, & fit cum debitis circumstantijs: hæc enim esset hæresis: sed auferre à suis asseclis, præsertim, qui perfectiorem vitam erant professuri, cuiusmodi erant Apostoli, prauam consuetudinem iurandi, quæ tunc in populo Iudaico vigebat, vocando scilicet Deum, vel aliquid ad Deum peculiariter spectans, in testem pro rebus etiam leuibus ac friuolis. Cæterùm non est negandum, iuramentum non solùm ad perfectionem nō pertinere, sed præterea imperfectionem etiam aliquam dicere; non quòd malum sit, Deum in testem vocare, sed quòd ab hominibus non vocetur nisi ex mala causa, nempe ex eo quòd alij de aliorum veracitate, & fide suspicentur. Quòd si omnes probi essent ac veraces, quemadmodum fuissent in statu innocentiæ, & erunt in Cælo: superfluum esset omne iuramentum. Volebat igitur Christus sectatores suos ita sinceros esse, & veridicos, vt nullus ab alio fraudem, vel do-

lum ſuſpicaretur. Et vt alius alij fidem haberet, ſatis eſſe: *eſt, eſt: non, non*: ideſt ſimplex affirmatio, vel negatio. Propterea addidit: *Quod autem his abundantius eſt, à malo eſt*: ideſt ab infidelitate, & fraudolentia, quas alij in alijs experiuntur, vel ſuſpicantur. Porrò ſi hoc idem intendit Mahumetus, cum prohibuit ſuis aſſeclis etiam pro rebus pijs ac iuſtis iuramentum: laudandus eſt, non damnandus. Ex alijs tamen conſtat, nullo modo talem in eo mentem fuiſſe.

Secundò; eximit Mahumetus ab omni culpa & pœna, iuramenta temerè, præcipitanter, & inconſideratè prolata, quamtumuis falſa ſint, dummodo non ſit in ijs plenus aſſenſus voluntatis: hoc enim ſignificant verba illa مـــا كسبت قلوبكم: *quod lucrata fuerint*, vel, *acquiſierint corda veſtra*. Verùm cum hoc ſit, vt minimum, nomen Dei in vanum aſſumere: repugnat dictum Mahumeti legi Dei, Exodi cap. 20. *Nec enim habebit inſontem Dominus eum, qui aſſumpſerit nomen Domini Dei ſui in vanum*. Porrò inconſi-

consideratio & præcipitatio in iureiurando, non excusat prorsus à culpa, & consequenter neque à pæna. Vnusquisque enim tenetur cautus esse tam in dictis, quàm in factis, ne quid agat, aut dicat temerè, & contra rationem, præsertim verò, vbi agitur de iuramento. Addo, ex verbis Alcorani etiam deduci, iuramentum falsum, ore tantùm prolatum voluntariè, nullum esse peccatum, dummodò non concurrat assensus voluntatis, itaut interius non intendat verè iurare; sed tantúm, id quod falsum est, alijs vt verum persuadere. Nam dictio اللغو est id quod verbis profertur sine mentis assensu.

Tertiò: concedit Mahumetus illi, qui iurauerit, se non habiturùm rem cum vxore sua, posse frangere iuramentum intra spatium quatuor mensium, atque etiam post illud, donec vxorem repudiet. Hoc verò videtur esse prorsus contra rationem. Nam, vel fuit iuramentum illud iustum, vel iniustum. Si iustum; cogi debet ad illud seruandum.

Si iniuſtum ; debet iuramentum illud prorſus irritari. Eſt verò contra omnem rationem, vt legiſlator concedat alicui iuramentum iuſtum violare quandocumque voluerit. Et quidem Mahumetus id concedit ſuis in Sura 66. quæ inſcribitur التحريم *Prohibitio*, v.2. his verbis: قد فرض الله تحلة ايمانكم والله موليكم وهو العليم الحكيم : *Iam ſanxit Deus vobis diſſolutionem iuramentorum veſtrorum: & Deus eſt Dominus veſter: & ipſe eſt ſciens, ſapiens.* Hanc tam amplam ac benignam licentiam indulſit ſuis ex occaſione, quam refert Iahias, cui alij Expoſitores conſentiunt; his verbis: ان حفصة زارت اباها فرجعت فوجدت رسول الله مع مارية امّ ابراهيم فى البيت فلما خرجت مارية دخلت حفصة على رسول الله فقالت امّا اني قد رايتُ من كان معك فى البيت فقال والله لارضينّك والله لا اطيها ابدًا فلا تخبرى بهذا

بهذا احدا فانطلقت حفصة الى عايشة فاخبرتها :

Profecta fuerat Haphsa(vxor Mahumeti) *ad visitandum patrem suum: & reuersa inuenit Legatum Dei cum Maria matre Ebrahimi* (ancilla eius) *in domo sua: Egressa autem Maria, intrauit Haphsa ad Legatum Dei; & dixit: Non ne ego vidi, quænam esset tecum in domo mea? Cui Legatus Dei dixit: Per Deum iuro, me complaciturum tibi: Per Deum iuro, me nunquam in posterum concubiturum cum ea. Quæso te, ne hoc vlli manifestes. Sed Haphsa pergens ad Aisam* (vxorem aliam Mahumeti), *retulit ei hoc totum.* Addit Zamchascerius: propter hoc Mahumetum repudiasse Haphsam, & separasse se ab vxoribus suis, & per mensem in domo Mariæ commoratum fuisse. (Addunt quidam, vt rem magis gratam faceret Haphsæ, & cæteris vxoribus suis, legem promulgasse, qua vetabat, ne quis cum ancillis vltra rem haberet). Sed descendisse Gabrielem, & præcepisse Mahumeto, vt Haphsam ad se reduceret. Cum verò

Mahu-

Mahumeto nimis arduum eſſet à Mariæ commercio abſtinere, quemadmodum iurauerat ſe facturum; finxit apparuiſſe ſibi Deum, atque à iuramento abſoluiſſe: inſuper arguiſſe, quòd ea prohiberet, quæ Deus conceſſerat; vt placeret Haphſæ, & alijs vxoribus ſuis. Et prætere a declaraſſe ſibi, poſſe Moſlemos per ſe diſſoluere iuramenta ſua. Ita igitur, Deum ſibi in Sura iam allegata dicentem introducit: يا ايها النبى لِمَ تحرّم ما احلّ الله لك تبتغى مرضات ازواجك والله غفور رحيم : قد فرض الله لكم تحلّة ايمانكم والله موليكم وهو العليم الحكيم : *O Propheta: quare prohibes id, quod Deus conceſſit tibi, ob deſiderium complacendi vxoribus tuis. Sed Deus eſt indultor & miſericors* (1. ignoſcit tibi, & condonat hoc peccatum.) *Iam Deus ſanxit, poſſe à vobis diſſolui iuramenta veſtra: nam ipſe eſt dominus veſter: & ipſe eſt ſciens, ſapiens.*

Non mirum, ſi Mahumetus, cum impotens

potens eſſet ad frænandam libidinem ſuam, victus muliebribus delicijs, non ſolũ ſeſe à iuramento abſoluerit, ſed ſuis etiam aſſeclis, iuramenti ſoluendi ampliſſimam facultatem conceſſerit. Erubeſcebat ſcilicet ſi ſolus periurus fuiſſet: quamobrem voluit in periurio ſuo ſocios multos habere. Neque excuſat illum, quòd Doctores Moſſemi velint, ita ab eo hanc facultatem ſoluendi ſe à iuramento conceſſam, vt qui ſe abſoluere vellet, obnoxius eſſet quibuſdam pœnis, quas Sura 5. quæ المايدة *Menſa*, inſcribitur, præſcripſit, verſ. 95. vbi repetens nonnulla ex ijs, quæ in Sura 2. dixerat, hæc habet:

لا يؤاخذكم الله باللغو فى ايمانكم ولكن يؤاخذكم
بما عقدتم الايمان فكفارته اطعام عشرة مساكين
من اوسط ما تطعمون اهليكم او كسوتهم او تحرير
رقبة فمن لم يجد فصيام ثلاثة ايام ذلك كفارة
ايمانكم اذا حلفتم واحفظوا ايمانكم :

Non puniet vos Deus ob dictum temerè prolatum

latum in iuramentis vestris (i. quòd falsum aliquid inconsideratè ac temerè iuraueritis) *: sed puniet vos propter id, supra quod obstrinxeritis iuramenta* (i. quod cum intentione ac deliberatione iuraueritis). *Itaque expiatio eius* (i. periurij, vel potius violati iuramenti) *erit cibare decem pauperes ex mediocri alimento, quo cibatis familias vestras : vel vestire eos : vel redimere captiuum. Qui autem hæc præstare non potuerit, ieiunet tres dies. Hæc est expiatio iuramentorum vestrorum, cum iuraueritis.* (addit Gelaleddinus explicationis gratia : *& iuramentum violaueritis*) *Et obseruate iuramenta vestra.* Per hæc verba, credunt Moslemi, (& docet Alcoranus ipse, vt vidimus) liberum esse sibi iuramenta quælibet violare, & (vt manifestè ex verbis ipsis colligitur) falsum iurare, cum hoc, quòd ex communi, tenuique victu prandium exhibeant decem pauperibus; vel eos vestiant; vel captiuum redimant; vel tres dies ieiunent. In qua satisfactione, vel expiatione, manifestè apparet Mahumeti oscitantia ob

ma-

magnam compensationum disparitatem: nam ad decem pauperes mediocriter semel cibandos, decem nummi iulij superflui sunt: ad vestiendos verò, ne centum quidem sufficient. Ad redimendum autem captiuum, vt minimum, triginta, vel quadraginta aurei requirentur. At verò ieiunium trium dierum more Mahumetanico, præsertim extra tempus æstiuum, nullo modo pro pæna, vel satisfatione reputandum est. Verùm quidquid sit de huiusmodi pænis, vel satisfactionibus, nullo modo probari potest, imò rationi, naturæq; repugnat, quòd liberum sit cuique vel peierare, vel saltem iuramenta violare per compensationem quamcumq; leuissimã, vel non adeo grauem, qualem præscribit Alcoranus: præsertim si iuramenti violatio vergat in alterius damnum, vel iniuriam. Sed poterat tuta conscientia Mahumetus huiusmodi de iuramento leges illis præscribere, qui, vt omnes qui inter eos versati sunt fatẽtur, fidem nullã norunt, nulla iuramenta obseruãt: quin omnia hæc pro vilissimo pretio venum exponunt.

De

De Repudio.

Caput Vigesimum.

AM superius innui, Mahumetum in Alcorano concedere viris repudium vxorum suarum. Id præcipuè facit. **Sura 2.** البقرة *Vacca*, vers. 229. vbi ita statuit: الطلاق مرّتين فامساك بمعروف او تسريح باحسان : فان طلّقها فلا تحلّ من بعد حتى تنكح زوجًا غيره فان طلّقها فلا جناح عليهما ان يتراجعا ان ظنّا ان يقيما حدود الله وتلك حدود الله يبيّنها لقوم يعلمون : *Repudium duabus*

bus vicibus conceditur: deinde vel retinendæ sunt vxores, & iustè cum eis agendum: vel dimittendæ humaniter ac beneficè. Quòd si quis tertiò repudiet vxorem, non licebit ei vltra eam accipere, nisi nubat alteri viro: qui si eam repudiet, poterit primus vir illam sine piaculo recipere; dummodo existiment se seruare posse leges à Deo præscriptas coniugatis, quas ipse manifestabit hominibus doctis.
Et in eadem Sura, verſ. 237. hæc addit:

لا جناح عليكم ان طلقتم النسآء ما لم تمسّوهنّ او
تفرضوا لهنّ فريضةً ومتّعوهنّ على الموسع قدرهُ وعلى
المقتدر قدرهُ متاعًا بالمعروف حقًّا على المحسنين : وان
طلقتموهنّ من قبل ان تمسوهنّ وقد فرضتم لهـــنّ
فريضةً فنصف ما فرضتم الّا ان تعفون او يعفو الذى
بيده عقدة النكاح وان تعفـــوا اقـــرب للتقوى ولا
تنسوا الفضل بينكم ان الله بما تعملون بصيـــرٌ :

Nullum erit vobis peccatum, si repudietis vxores, quas nondum tetigistis, neque do-
tem

tem illis aſſignaſtis. Sed præbete eis ſubſidium aliquod ad vſum neceſſarium. Qui in hoc liberalis fuerit, largius à Deo remunerabitur: qui verò parcior, minus præmium recipiet (vel, ditior tribuat iuxta ſtatum ſuum: pauper verò iuxta ſuum, nulla habita ratione conditionis vxoris). *Hoc ſubſidium honeſtum eſt, & conueniens beneficis. Quòd ſi repudietis eas, antequam eas tetigeritis, & iam aſſignaueritis illis dotem: relinquetis illis dimidium eius, quod aſſignaueritis: niſi indulſerint* (coniuges aliquid ſibi inuicem): *aut niſi indulſerit* (totum vxori) *ille, in cuius manu eſt nexus coniugij* (i. maritus, ſeu procurator). *Si autem aliquid indulſeritis; magis Deo placebitis. Et ne obliuiſcamini liberalitatis inter vos: nam Deus id, quod operamini, intuetur.* Omitto alia, quæ de vxorum repudio ſtatuit Mahumetus in Alcorano, quia parum faciunt ad ſubſtantiam rei. Neque etiam aliquid dico de tertio illo repudio, poſt quod non poteſt maritus iterum vxorem repudiatam recipere, niſi ſe alij viro ſubſternat; à quo ſi repudietur, poterit

terit primus vir cum illa iterum copulari. Nam de hoc iam ſupra ſatis multa dicta ſunt: Vnum tantùm hîc probare contendo, nullo modo licuiſſe Mahumeto, repudium concedere: ac propterea Alcoranum, legem malam, atque iniuſtam continere.

Opponent nobis Mahumetani Pentateuchum: ſed nos Euangelium illis è conuerſo reponemus. Nam Chriſtus apud S. Matthæum, cap. 19. interrogatus à Phariſæis, vtrùm liceret homini dimittere vxorem ſuam quacumque ex cauſa, reſpondit: *Non legiſtis, quia qui fecit hominem ab initio, maſculum & feminam fecit eos? Et dixit: Propter hoc dimittet homo patrem, & matrem, & adhærebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna. Itaque iam non ſunt duo, ſed vna caro. Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet.* Cum autem obieciſſent illi Phariſæi, mandatum Moyſi de libello repudij, quod habetur Deuter. cap. 24. reſpondit illis: *Moyſes ad duritiam cordis veſtri permiſit vobis dimittere vxores veſtras: ab initio au-*

tem non fuit sic. Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit vxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: & qui dimissam duxerit moechatur. Eadem ferè leguntur apud S. Marcum, cap. 10. Ex quibus manifestè constat, Christum à lege sua repudium prorsus reiecisse tamquam illicitum, ex tribus rationibus.

Prima continetur in illis verbis Matth. cap. 19. *Qui fecit hominem ab initio, masculum, & fœminam fecit eos. Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.* Nimirum Deus fuit primus author coniugij inter virum, & mulierem, quo eos ita vniuit, vt nulli liceat eos disiungere, ac separare.

Secunda deducitur specialiter ex verbis illis: *Propter hoc dimittet homo patrem, & matrem, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna: itaque iam non sunt duo, sed vna caro.* Quasi ita Deus virum, ac fœminam per coniugium vniuerit, vt ex duobus vnum quiddam tertium fecerit, in quo neutrum amplius in esse suo recogno-

gno-

gnosceretur. Hinc fortasse acceperunt Thalmudistæ ansam fingendi, Deum creasse primum hominem androgynum, nempe vtroque sexu præditum: itaut idem corpus, masculi simul & fœminæ officio fungeretur. *Deinde* verò secuisse per medium corpus illud, & vnam partem in masculum, alteram in fœminam ingeniosiùs aptasse, quò coniugale officium possent exercere. Videnda hæc in Thalmud in *Berescit Rabbà, Parascià* 8. &c. Verùm fabulæ sunt hæ, quibus tamen non dubito, Hebræos Doctores innuere voluisse veritatem, quæ in verbis Christi continetur, nempe virum & vxorem non esse duos, sed vnam carnem; ac propterea non licere, nec posse vllo modo separari.

Tertia ratio continetur in verbis illis: *Ab initio autem non fuit sic:* quæ apertè demonstrant, repudij legem, vel vsum, in primis mundi ætatibus prorsus ignotam fuisse, nimirum vsque ad egressum Israelitarum ex Ægypto, transactis iam plusquam duobus millibus & quadringentis

annis à creatione Adam. Prima autem mundi secula, procul dubio naturæ legem melius norant, & seruabant, quàm posteriora. Deinde verò inter alias gentes, præter Hebræos, rarissimum fuisse repudium legimus. Testis est Valerius Maximus Author Ethnicus, lib. 2. *Factorum, ac dictorum memorabilium*, cap. 1. *ab Vrbe condita vsq; ad vigesimum & quingentesimum annum, repudium inter vxorem, & virum, nullum intercessisse. Primus autem* (vt idem addit) *Spurius Carbilius vxorem sterilitatis causa dimisit: qui, quamquam tolerabili ratione motus videbatur, reprehensione tamen non caruit, quia ne cupiditatem quidem liberorum, coniugali fidei præponi debuisse arbitrabantur*. Erubescant Mahumetani, & Hebræi ad hanc tantam Romanorum adhuc Ethnicorum moderationem, ac temperantiam. Et quidem sanctissimi viri, quamuis vxores steriles haberent, nunquam tamen adduci potuere, vt repudij libellum ijsdem darent. Id manifestum est in Abraham respectu Saræ: in Isaac respectu Rebec-

cæ:

cæ: in Iacob respectu Rachelis: in Elcana respectu Annæ: in Zacharia respectu Elisabeth, & alijs. Et quamuis Abraham domo eiecerit ancillam Hagar, non tamen per hoc eam repudiauit, sed tantùm diuortium fecit ab ea, vt Saræ complaceret. Imò Doctores Hebræi, & quidam etiam ex Christianis, putant, Abraham post mortem Saræ illam reuocasse, & esse eamdem cum illa, quæ Gen. cap. 25. appellatur *Cetura*. Sed alia procul dubio fuit Cetura ab Hagar.

Præter rationes á Christo allatas, ex alijs etiam conuincitur, illicitum esse repudium.

Primò, quia est contra legem naturæ; quod licèt satìs probetur ex ipsis Christi rationibus; vlterius tamen demonstratur: quia maris ac fœminæ coniunctio est ex instituto naturæ: vt patet èxemplo omnium animalium. Ergo eorumdem disiunctio erit contra institutum, legemque naturæ, præsertim in homine, qui non temerè & casu, vt cætera animalia, sed ex cognitione, & ap-

probatione finis operatur: neque intendit coniugium vagum, sed fixum, & cum certa fæmina determinatum.

Obijcient Mahumetani: Id quod est contra legem naturæ, nunquam licitum esse potest: At repudium in lege Moysi licitum fuit, alioqui Deus illud nunquam permisisset: non erit igitur contra legem naturæ.

Respondeo, quædam esse contra legem naturæ primariò, cuiusmodi sunt, alteri facere quod tibi non vis: vel nullum Deum agnoscere, aut colere. Quædam verò secundariò, cuiusmodi sunt, vsura, polygamia, & repudium. Prima illa nunquam licita esse possunt, neque à Deo concedi. Hæc verò secunda, quamuis ex sua natura illicita, possunt tamen à Deo ex iustis causis ita concedi, vel potius permitti, aut dissimulari, vt in illis faciendis homines à peccato excusentur. Causæ autem, quæ Deum ad repudium Hebræis permittendum mouerint, innuuntur à Christo verbis illis: *Ad duritiam cordis vestri loquutus est Moyses*. E-

rant

rant quippè homines duræ ceruicis, & incircumcisi corde : & si repudium illis negatum fuisset: vel vxores occidissent, vel in adulteria, & alia flagitia proruissent.

Dices; Deus non solùm Iudæis repudium permisit : sed etiam præcepit; vt patet ex verbis Deuter. cap. 24. *Si acceperit homo vxorem, & habuerit eam, & non inuenerit gratiam ante oculos eius propter aliquam fœditatem : scribet libellum repudij, & dabit in manu illius, & dimittet eam de domo sua*. Christus etiam id confirmauit, cum dixit Pharisæis interrogantibus eum circa vxorum repudium : *Quid vobis præcepit Moyses ?* Et mox : *Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud*.

Respondeo : Nusquam præceptum, vel mandatum cadere supra repudium; sed supra libellum repudij, vt patet ex verbis Euangelij. Hic autem præcipiebatur ad fauorem fæminæ repudiatæ, ne amplius posset à marito vexari, & vt li-

bera esset ad alium virum accipiendum.

Obijcient iterum: Quod est contra legem naturæ, omnibus notum est, & ab omnibus gentibus naturaliter reijcitur. At verò repudium in multis, vel saltem aliquibus nationibus, vt bonum ac iustum admittitur.

Respondemus, falsum esse, quòd omnia, quæ sunt contra legem naturæ secundariò, vt diximus, ab omnibus vt illicita cognoscantur, vel euitentur: cum non pauci credant, vsuram, vel simoniam (nempè æstimare pretio temporali res sacras) vel polygamiam, vel alia huiusmodi, non solùm nullum esse peccatum, sed omnino licita, & iusta existiment. Fatemur tamen hoc non euenire nisi in gentibus rudioribus, & hebetioribus, quales erant Hebræi. Nam cæteræ politiores magisq; excultæ, facilè cognoscunt quæ quocumque modo naturæ legi opponantur, quamuis ea non semper euitare velint, aut curent. Cæterùm quamdiu hæc non cognoscuntur vt mala, vel licita

licitá esse censentur, possunt sine peccato fieri: atque ita plerique censent, Hebræos in vxoribus repudiandis non peccasse. Alij tamen oppositum sentiunt: quia aliqua mala permittuntur à legibus ciuilibus, ad grauiora mala euitanda, cuiusmodi sunt vsura, & meretricium: nec tamen hinc sequitur, vt qui vel vsuram exercent, vel fornicantur cum meretricibus, non peccent. Eadem ratione volunt, Deum permisisse Hebræis repudium, vsuram, & alia huiusmodi, tantùm ne in peccata grauiora prolaberentur, quamuis in his ijsdem à peccato non excusarentur.

Videtur tamen contra nos facere, quòd Christus ipse repudium concessisse videatur ob fornicationem, seu adulterium vxoris, verbis illis: *Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit vxorem suam nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: & qui dimissam duxerit, mœchatur.*

Verùm quando Christus hæc pronunciauit, non loquebatur cum Pharisæis

de re-

de repudio : ſed cum diſcipulis ſuis priuatim domi de diuortio, ſeu ſeparatione quoad thorum , non quoad matrimonium ; vt patet ex Euangelio Marci, cap. 10. Hæc autem ſeparatio longiſſimè diſtat à repudio : ſemper enim in illa perſeuerat vinculum matrimonij : propterea dixit Chriſtus, vxorem per diuortium ſeparatam non poſſe alij viro nubere, ſine ſcelere adulterij. Repudiata autem poterat procul dubio virum alium accipere. Ita ſemper hæc Chriſti verba intellexerunt, & obſeruauerunt omnes Chriſtiani , contra nonnullorum Græcorum Schiſmaticorum errorem, à Catholicis Doctoribus, ac Magiſtris damnatum.

Secundò, illicitum cenſendum eſt repudium, quia eſt contra bonam educationem liberorum. Si enim filios coniuges procrearint ; ſiue vir cælebs remaneat, ſiue aliam ducat vxorem ; ſemper vergit in damnum filiorum, itaut vix vnquam poſſint ea ſedulitate & charitate educari, quibus, parentibus inter ſe concordibus & coniunctis, educati fuiſſent;

præ-

præſertim ſi pernicioſum patris exemplum ante oculos habeant, quod non poſſunt non habere.

Tertiò, cum matrimonium ſit iuſtus cotractus, quo ita vir tradit poteſtatem corporis ſui vxori, ſicut vxor ſui viro: itaut ex duobus corporibus, ſicut iam diximus, fiat vna caro: non niſi iniquiſſimum cenſendum eſt, viro liberum eſſe huiuſmodi contractum reſcindere pro libito ſuo, & inuita vxore, ſi vxor non habeat hanc eamdem libertatem. Neque per vllam legem vel diuinam, vel humanam, ſubſiſtere poteſt huiuſmodi contractus, vel potius illius fractio, ac violatio.

Poſtremò, hæc repudij libertas aperit viris ampliſſimam ianuam ad omnia ſcelera ac flagitia. Quoties enim alicuius fæminæ, ſiue nuptæ, ſiue innuptæ, amore capientur, ad repudium vxoris, quam habent, confugient, quò libidines ſuas poſſint explere. Nullum aliud in hoc exemplũ adducere opus eſt, quàm ipſum Mahumetum. Habebat hic libertum

quendam, nomine Zeidum filium Harethæ, quem adoptauerat in filium, & per hoc contraxerat cum eo cognationem legalem, quæ apud Arabes, ſicut etiam apud nos, erat impedimentum dirimens matrimonium. Mahumeti erga hunc ſuum libertum caritas, illum adduxit, vt puellam valde formoſam, nomine Zeinebam (i. Zenobiam) filiam Giahſci, ei procuraret in ſponſam, quamuis Mahumetus ipſe erga eam tantam amoris propenſionem oſtenderet, vt pater, & frater puellæ, valde ſuſpicarentur, ne illam Zeido præriperet, quòd ſanè ægerrimè tuliſſent. At non erat adeo malus Mahumetus. Vltrò eam Zeido conceſſit: ſed mox incaleſcente bono Propheta (ſcilicet) in amore Zainebæ, non potuit morbum ſuum diſſimulare. Hoc innuit Gelaleddinus in Sura 36. الاحزاب *Coniurati*, in qua factum totum continetur, his verbis: فزوّجها النبى لزيد ثم وقع بصره عليها بعد حين فوقع فى نفسه حبها وفى نفس زيد

زيد كراهتها ثم قال للنبى اريد فراقها فقال امسك عليك زوجك : *Dedit eam Mahumetus in coniugem Zaido : ſed ſtatim deinde defixit oculos in eam* (verúm, mi homo, multò ante defixerat), *& incaluit in amore eius. Zaidus verò* (nimirum vt domino ſuo, cui tantum debebat, rem gratam faceret) *cæpit alienum ſe oſtendere ab ea, dixitque ſe paratum eſſe ad eam repudiandam* (nempe vt eamdem liberam ipſi relinqueret). *Sed Mahumetus dixit ei* (fictè ac ſimulatè) *Tene tibi vxorem tuam*. Verùm obſecrante Zeido, vrbanitatis gratia, vt eam acciperet; abſque vlla contradictione, دخل عليها النبى بغير اذن واشبع المسلمين خبزًا و لحمًا : *accepit eam & concubuit cum ea ſine aſſenſu* (nempe Zeidi, vel Giahſci) *& exhibuit Moſlemis panem, & carnem, vſque ad ſatietatem*. Vix dici poteſt quantùm offenderit omnes hæc tanti Prophetæ intemperantia; tum quia aperté agnouerant repudium Zainebæ fuiſſe ab eo fraudolenter, & malis artibus procura-

tum

tum (nulla quippe erat caufa cur Zeidus, eam, quam impensè amabat, repudiaret): tum quia vxorem filij adoptiui, etiamfi impedimentum dirimens legalis cognationis intercederet, acceperat: & cum populi fcandalo retinebat. Verùm homo æquè impudens ac vafer, vt libidines fuas cohoneftaret, fecit authorem earum Deum: adeoque ipfum introducit in eadem Sura, verf. 38. ita fecum loquentem: واذ تقول للذى انعم الله عليه
وانعمت عليه امسك عليك زوجك و اتّق الله تخفى
فى نفسك ما الله مبديه و تخشى الناس والله احقّ ان
تخشيه فلمّا قضى زيد وطرًا زوّجناكها لكى لا يكون
على المومنين حرج فى ازواج ادعيايهم اذا قضوا منهنّ
وطرًا وكان امر الله مفعولاً : ما كان على النبى من
حرج فيما فرض الله له سنّة الله فى الذين خلوا
من قبل وكان امر الله قدرًا مقدورًا :

Et

Et memento, cum dixisti illi, cui Deus beneficus fuerat, & tu etiam beneficia contuleras (1. Zeido): *Habe tibi vxorem tuam* (Zeinebam): *& time Deum. Tu autem abscondebas in animo tuo, id quod Deus erat manifestaturus* (nempe amorem tuum in Zeinebam, vt explicat Gelaleddinus); *quia timebas homines* (ne obloquerẽtur de te, si illam à Zeido accepisses). *Sed iustius erat, vt timeres Deum* (& acciperes eam). *Postquam verò Zeidus repudiauit eam, nos concessimus eam in vxorem tibi, ne vllum piaculum existiment fideles, si accipiant vxores adoptiuorum suorum, dum ipsi separauerint se ab eis. Porrò faciendum est omnino, id quod iubet Deus. Nullum est in Propheta crimen, si faciat quod imperauit sibi Deus; iuxta id quod præceptum fuit ab ipso Deo* (Prophetis) *præcedentibus: nam præceptum Dei iustissimum est, & æquissimum*. Ne verò in posterum à gradu cognationis aliquo modo possent effrænatæ ipsius libidines impediri; mox finxit diploma quoddã, seu priuilegium sibi à Deo concessum, v. 50. eiusdem Suræ in hæc

in hæc verba : يا ايها النبى انّا احللنا لك
ازواجك اللاتى اتيتَ اجورهنّ وما ملكت يمينك
مّما افاء الله عليك وبنات عمّك وبنات عماتك
وبنات خالك وبنات خالاتك اللاتى هاجرن
معك وامراةً مومنةً ان وهبت نفسها للنبى ان اراد
النبى ان يستنكحها خالصةً لك من دون المومنين قد
علمنا ما فرضنا عليهم فى ازواجهم وما ملكت ايمانهم
لكيلا يكون عليك حرج وكان الله غفورًا رحيمًا :
تُرجى من تشاء منهنّ وتُووى اليك من تشاء ومن
ابتغيت ممن عزلتَ فلا جناح عليك ذلك ادنى ان
تقرّ اعينهنّ ولايحزنّ ويرضين بما اتيتهنّ والله يعلم ما
فى قلوبكم وكان الله عليما حليمًا :

O Propheta, nos ſanè conceſſimus tibi uxores tuas, quibus dediſti dotes ſuas: & præterea ancillas tuas, quas tradidit tibi Deus in parti-

partitione prædarum: itemque filias patrui tui, & amitarum tuarum, & auunculi tui, & materterarum tuarum, quæ preregrè profectæ sunt tecum: & quamcumque mulierem fidelem, quæ seipsam Prophetæ tradiderit, si voluerit Propheta eam sibi matrimonio copulare. Hoc autem tibi peculiariter conceditur præter cæteros fideles. Nos scimus quid sanciuerimus circa matrimonia fidelium, tam pro vxoribus liberis, quàm pro ancillis: ne tu hac in re conscientiæ scrupulis torquearis: nam Deus est pius, ac misericors. Admittes quam voles ex tuis vxoribus ad concubitum, & reijcies quam voles. Quòd si aliquam ex illis, quas à te reiecisti, rursum adamaueris, & ad cubile admiseris, nullum erit tibi crimen. Per hoc facilius illas lætas, & à tristitia remotas seruabis: & contentæ erunt eo, quod vnicuique earum, feceris, aut dederis. Deus autem nouit intima cordium vestrorum: nam Deus gnarus est ac perspicax.

Ecce tibi, lector, quàm amplam ianuam aperuit repudium Zeidi, libidinibus Mahumeti. Eamdem proculdubio,

& fortaſſe ampliorem aperiet alijs, præſertim Mahumeti ſimilibus.

Concludo igitur, nullo modo licuiſſe Mahumeto repudij vſum à Chriſto abolitum, vtpote iniuſtum, & naturæ legi repugnantem, & tot malorum fomitem, ad praxin, vt iuſtum ac licitum, in Alcorano reuocare; præſertim cum ipſe toties præcipiat obſeruari Euangelium, vtpote *Librum illuminantem*, *Directorem hominum*, *Directionem ac lucem*, traditum *à Deo*, *&c.*

Reſpondebunt fortaſſe Mahumetani, Euangelium quidem bona ac iuſta præcipere; ſed obſeruandum eſſe ab ijs, quibus traditum eſt, nempe à Chriſtianis; quemadmodum obſeruandus eſt Pentateuchus à Iudæis, quibus traditus eſt à Moyſe, & Alcoranus ab Arabibus, quem ipſi à Mahumeto acceperunt. Ita enim præcipit Mahumetus in Alcorano, præſertim Sura 5. verſ. 48. & alibi.

Verùm hæc reſponſio manifeſtam continet æquiuocationem, ſeu potius hallucinationem: quaſi verò Chriſtiani fuiſ-

fuissent aliqua gens peculiaris, sicut Iudæi, & Arabes, cui Euangelium traditum fuisset, & ad ipsam solam illius obseruantia pertineret. Porrò ex Euangelio ipso constat, non vni, sed omnibus gentibus prædicandum, & obseruandum fuisse. Nam Matth. cap. 28. mittens Christus Apostolos ad prædicandum, dixit eis: *Euntes, docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti: docentes eos seruare omnia, quæcumque mandaui vobis*. Et Marci cap. 16. *Euntes in Mundum vniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ*. Et paulò post subditur: *Illi autem profecti prædicauerunt vbique*. Neque verò hæc Moslemi ignorant, imò in historijs suis apertè fatentur, quemadmodum in prima parte videri potest. Porrò de Alcorano diuersimodè loquitur Mahumetus: aliquando enim affirmat, Arabibus traditũ fuisse, & ideo Arabica lingua conscriptum: aliquãdo omnibus hominibus: aliquando verò etiã Genijs, seu Dæmonibus. Sed hæc nos parũ curamus.

De Polygamia.

Caput Vigeſimum primum.

E hac ita ſtatuit Mahumetus in Alcorano Sura 5. النسا *Mulieres*, verſ. 3. وان خفتم الا تقسطوا فى اليتامى فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى وثلث ورباع فان خفتم الا تعدلوا فواحدة او ما ملكت ايمانكم ذلك ادنى الا تعدلوا واتوا النساء صدقاتهن نحلة فان طبن لكم عن شى منه نفسا فكلوه هنيئا مريئا: *Quód ſi timuiſtis, ne iuſtè vos gereretis cum orpha-*

orphanis: ducite tamen in matrimonium quæ placuerint vobis ex mulieribus, binarium, & ternarium, & quaternarium. Si verò timueritis, ne æquitatem seruare possitis cum illis: ducite saltem vnam: aut ancillas, quas possidetis. Hoc erit facilius, vt non declinetis ab æquitate: & date mulieribus donum spontaneum (i. mundum muliebrem). *Quod si ipsæ aliquid ex eo vobis condonauerint sponte, & liberaliter: vtimini illo delectabiliter, & vtiliter.* Vt hæc meliùs intelligantur, sciendum est, Arabes bona orphanorum, quos in curam suscipiebant, vt pote ad furta & latrocinia procliues, in commodum suum magna ex parte insumere consueuisse. De quo cum à Propheta suo (quamuis & ipse furacissimus esset) acriùs redarguerentur; maluerunt orphanorum curam dimittere, quàm ab eorum facultatibus diripiendis abstinere. Mahumetus igitur valde inconsequenter, & extra rem, iubet illos, quandoquidem ab orphanorum tutela recesserunt, acccipere vxores quas, & quot velint: ex ingenuis quidem

ac liberis, vnam, duas, tres, quatuor: ex ancillis verò, decem, centum, mille, & pluresetiam, si tot habeant, & alere possint. De ingenuis tamen monet eos, vt si timuerint, ne cum pluribus æquitatem seruare possint, vnam tantùm accipiant. Atqui in hac cautela non parùm se imprudentem stolidumque demonstrat. Nam paulò post in eadem Sura, vers. 128. loquens cum suis, ait:

ولن تستطيعوا أن تعدلوا بين النساء ولو حرصتم فلا

تميلوا كلّ الميل فتذروها كالمعلقـــــة وإن تصلحوا

واتقوا فان اللـــه كان غفورًا رحـــــيمًا ٭

Et nullo modo poteritis æquitatem seruare inter mulieres, etiamsi multum cupiatis, & studeatis; itaut non inclinetis vlla propensione (ad vnam plusquàm ad alteram); *atque ita relinquatis eam* (quam plus amatis) *sicut suspensam* (i. vt glossant Expositores, quæ neque est cælebs, neque habet maritum: vel, vt explicat Beidauius; quæ non habet virum, nec eo caret),

quam-

quamuis ſtudeatis eas concordes tenere (vel rectè vos gerere erga illas): *At timete Deum, quia Deus eſt indultor, miſericors*. Si igitur certum erat Mahumeto, nullo modo poſſe virum cum pluribus vxoribus æquitatem ſeruare; non erat quòd hìc plures illis concederet: ſed debebat abſolutè vnam tantùm illis præſcribere. In eo tamen verax fuit, quòd inter plures vxores non poſſit in viro æqualitas, vel in ipſis vxoribus concordia ſubſiſtere. Id enim etiam ex ſacris literis verum eſſe cognoſcitur; vt in Sara, & Hagar: in Rachele, & Lia: in Anna, & Phenenna; & alijs, inter quas inuidiæ, rixæ, iræque oriebantur, non quidem culpa virorum, qui erant probi, & iuſti; ſed ipſarum mulierum, vel alterius ex ipſis. Verùm nulli magis, quàm Mahumetani ipſi veritatem hanc experiuntur.

Porrò Polygamia (nempe, quòd vnus vir plures eodem tempore habeat vxores) iiſdem ferè argumentis, quibus repudium, iniuſta per ſe atque illicita eſſe demonſtratur: vt propterea Chriſtus il-

lam meritò damnauerit, atque à lege sua Euangelica reiecerit.

Primò enim certum est, Polygamiam legi naturali, saltem secundarij ordinis, aduersari. Deus enim à principio vnam tantùm fœminam Adæ coniunxit: cæteri verò omnes vsque ad Lamech, qui fuit sextus ab Adam, ex stirpe Cain, vna tantùm vxore contenti fuerunt. Lamech verò primus vxores duas accepit, quæ in illius necem mox conspirauere, vt colligitur ex ijs verbis, quibus eas à tanto scelere deterruit: *Septuplum vltio dabitur de Cain: de Lamech verò septuagies septies*. Cæterùm, omnium vsque ad Abraham, nempe per annos supra mille ab orbe condito, plures vxores habuisse nullus legitur. Abraham etiam, cuius se asseclã falsò iactat Mahumetus, vnam tantùm Saram habuit. Et quamuis hæc sterilis esset, numquam tamen de alia ducenda cogitauit: hoc enim absque Saræ iniuria fieri non posse intelligebat. Quòd si obijciant Moslemi, illum etiam ancillam Hagar habuisse: respondebimus, Saram

ram ipſam ad hoc eum coëgiſſe: & tam ipſam, quam Abraham, bona fide exiſtimaſſe ſe ob neceſſitatem, hoc facere poſſe. At verò vbi Sara filium peperit, eiecta eſt Hagar, quam Abraham vltra non reuocaſſe, nec cum ea commercium habuiſſe, communis eſt Chriſtianorum contra Rabbinos ſententia: itaut Sara ſterilis, & Hagar fœcunda, facerent quodam modo vnam tãtùm vxorem. Certum eſt Hagar nunquam vxoris nòmine, ſed ancillæ tantùm in ſacris litteris vocari. Duxit etiam Abraham tertiam vxorem, nomine Ceturam; ſed mortua iam Sara, poſt eiectam, & fortaſſe iam mortuam Hagar. Itaque vix dici poteſt Abraham polygamum, vel etiam dygamum fuiſſe. Si hac modeſtia in ſe, & in ſuis vſus fuiſſet Mahumetus, poſſet aliquo modo ſe Abrahæ aſſeclam iactare: & nihilominus non debuiſſet hanc ſibi licentiam aſſumere, poſtquam fuerat à Deo per Chriſtum irritata.

Iſaac etiam vnam tantum habuit vxorem Rebeccam; & quamuis hæc ſterilitate

tate laboraret, non tamen vel eam repudiauit, vel aliam vxorem eidem superinduxit. Itemque Iacob vnam tantùm accepit Rachelem. Sed cum Laban furtim Liam eius sororem illi suppofuiſſet, eamque ipſe ignoranter noctu compreſſiſſet; putauit ſe ad vtramque retinendam teneri. Ad primam quidem, quia iam eam deſponſauerat, ad ſecundam verò, quia eam deflorauerat. Quòd autem etiam cum duabus ancillis concubuerit, id ſe facere poſſe bona fide exiſtimauit: tum quia vera vxor ſterilis erat: tum quia vxores ipſæ eum ad accipiendas ancillas ſuas coëgerant. Quamobrem ſi quid in hac polygamia mali fuit, non ipſi Iacob, ſed eius vxoribus, & ſocero Laban tribuendum eſt: tantumque per accidens Iacob polygamus fuit. Credibile autem eſt, ab his exemplis, alios nonnullos anſam cepiſſe, duas ducendi vxores, qui tamen pauciſſimi fuiſſe leguntur.

Porrò in Pentateucho nullibi reperimus, Deum expreſsè & abſolutè Polyga-

miam

miam præcepiſſe. Quamuis enim in Deuter. cap. 25. iuſſerit, ſi quis ſine prole obijſſet, fratrem defuncti vxorem eiuſdem ducere: hæc tamen non cenſebatur vxor fratris viui, ſed mortui, cuius etiam nomine proles deinde naſcebatur. Probabile verò eſt, hanc legem non affeciſſe fratrem viuum, qui aliam haberet vxorem. Imò etiamſi vxore careret, liberum erat illi, vxorem fratris defuncti recuſare. Ita Geneſ. cap. 38. Onan accepit vxorem Her fratris ſui: ſed ipſe Onan erat cælebs. Et Ruth, cap. 4. Elimelech noluit accipere Ruth ad ſuſcitãdum ſemen fratri, ſeu cognato ſuo Mahalon, quia habebat vxorem: ſed accepit eam Booz item frater cognatus, qui erat cælebs. Poſſet in contrarium afferri lex illa Deuter. cap. 22. qua præcipiebatur, vt ſi vir puellam nondum deſponſatam defloraſſet, eamdem in vxorem accipere cogeretur, nec vnquam illam dimittere poſſet. Duplex ad hoc poteſt eſſe reſponſio. Prima, ſupponi hunc virum vxore ſua caruiſſe; alioqui reputatus

fuiſ-

fuiſſet adulter: quemadmodum ſi vxor eius, homini, licet ſoluto ſe proſtituiſſet, adulterium perpetraſſet: & conſequenter tam hæc, quàm ille morte digni fuiſſent. Secunda: etiamſi concedamus, illum habuiſſe vxorem, attamen in hoc Deum legem ſuam diſpenſaſſe, non ad vtilitatem, vel commodum, ſed ad pœnam illius: neque ad approbandam polygamiam, ſed ad puellæ indemnitati conſulendum. Cæterùm hi caſus extraordinarij ſunt, & non adeo frequentes; neque vniuerſalem, ac naturalem monogamiæ legem poſſunt conuellere. Quòd ſi Deuter. c. 21. ſupponitur, virum duas ſimul vxores habere poſſe, in illis verbis: *Si habuerit homo vxores duas, &c.* nihil tamen hoc iuuat cauſam Mahumeti: imò cum hinc, & aliunde è ſacris literis habeamus, dygamiam tantùm, licet raro, vſurpatam fuiſſe, non debebat Mahumetus vxorum turbam concedere. Huc accedit, Deum verbis illis non præcipere, neque approbare polygamiam, vel dygamiam: ſed in aliquibus iam introdu-
ctam,

ctam, siue per fas, siue per nefas, supponere: quemadmodum si Princeps ediceret per legem, vt si quis prolem ex meretrice susceperit, illam alere teneatur; non approbaret vsum meretricum, sed abusum supponeret.

Superest potissimum pro Mahumeto argumentum in exemplo Dauid Regis ac Prophetæ sanctissimi, & Salomonis filij eius sapientissimi, qui item prophetiæ lumine illustratus fuit: quorum alter decem saltem & octo; alter supra mille vxores habuisse dicitur.

Vt ad hoc argumentum respondeam, primò suppono, Deum in Deuter. c. 17. ita circa Regem statuisse: *Non multiplicabit vxores sibi, neque declinabit cor eius:* Sic enim ad literam vertitur ex fonte Hebraico, quod idem est ac illud quod legitur in Vulgatis Latinis: *Non habebit vxores plurimas*. Porrò quoties exceditur vnitas, dici potest verè fieri multiplicatio, præsertim si sit locutio negatiua. Præclarissimum huius rei exemplum habemus in antiquissimo ferè omnium Scriptorum

ptorum Homero, apud quem, lib. 1. Iliadis, ita pronunciat Græcorum prudentissimus Nestor:

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω,
Εἷς Βασιλεύς.

Non est bonum, multorum dominatus; vnus Dominus esto:
Vnus Rex.

Certè hîc dum multorum dominatus improbatur, duo etiam domini excluduntur, & vnus tantùm probatur. Dum igitur Deus prohibet, ne Rex sibi vxores multiplicet, vel non habeat vxores plurimas, non propterea positiuè concedit illi, vt plusquam vnam possit accipere, (non nego tamen concedere potuisse, vel tacitè permisisse, vt plusquam vnam posset habere) sicut vnam tantùm habebat Summus Sacerdos, qui erat Rex Spiritualis. Hoc autem de Rege Israël potissimum Deum statuisse puto, quia iam tum inoleuerat consuetudo, vt Reges aliarum Gentium greges fœminarum possiderent, quod nulla conditione, aut ratio-

ratione poteſt cohoneſtari.

Hoc poſito, quæritur, quomodo Dauidi tot vxores ducere licuerit. Exiſtimant nonnulli, id quidem illicitum fuiſſe: ſed Dauid exemplo Gedeonis, & Saulis licitum putaſſe: Deum verò illum in bona fide reliquiſſe, ſicut reliquit Iacobum, quando nupſit duabus ſororibus, quod in Alcorano quoque, vt illicitum, prohibetur: & ipſum Dauid, quando accepit Maacham filiam Regis Geſſur Ethnici: & Salomonem quando accepit filiam Pharaonis, de quo certè in Scriptura vituperatur: & quoſdam Reges optimos, qui non auferebant Excelſa, quæ contra Dei præceptum alij Reges ædificauerant. Nonnulli contendunt, id illi à Deo fuiſſe conceſſum, vt ſoboles eius multiplicaretur, vel non extingueretur. Sed quamuis abſolutè eſſet verum, hoc illi Deũ conceſſiſſe: ſatis tamen improbabile mihi videtur id factũ fuiſſe ob prædictũ finem, cum neq; Adamo humani generis propagatori, neq; Noë, & tribus

filijs

filijs eius,eiusdem generis instauratoribus plusquam vnicam vxorem esse voluerit. Dauid autem post Absalonis rebellionem, vxores omnes, quas habebat, in custodia posuit, nec eas amplius cognouit: vt habetur lib. 2. Reg. cap. 20. Quo tempore valde probabile existimo, illum Psalmorum librum, magna ex parte composuisse. Nam, vt Hebræi ipsi fatentur, spiritus prophetiæ à Venere, quamuis licita, alienus est. Et ideo Moyses non solùm vnam tantùm habuit vxorem: sed ex quo à Deo propheticum munus accepit, non amplius eam cognouit. Dicendum est igitur cum communi Patrum sententia, Deum cum Dauid, & alijs Sanctis Patriarchis peculiariter dispensasse, concedendo illis, vel permittendo plures vxores, quod per se non fuisset licitum, cum esset contra ipsam Dei institutionem in primi hominis creatione. De alijs verò Prophetis, vel nulla fit mentio, quod vxorem habuerint (& plerique censentur cælibes vixisse,) vel vnam tantùm habuisse, ex Sacris literis colligitur.

gitur. De Salomone, non est dubium, quin tam in qualitate, quam in numero vxorum enormiter peccauerit (Deo interim illius peccatum dissimulante). Neque Sacræ literæ sinunt nos de hoc dubitare, cum hanc illius intemperantiam grauissimè redarguant.

Patet igitur, quàm leuia & futilia sint ea, quibus ad effrænatam libidinem suam tuendam abutitur Mahumetus; qui tamquam Scarabæus à floribus refugiens, ad stercus auidissimè accurrit. Verùm contra ipsum pro monogamia habemus.

Primò: Deum ab initio (vt iam diximus) coniugium vnius viri cum vnica vxore instituisse: & ita à primis illis Patribus, cum humanum genus maximè multiplicatione indigeret, & deinceps per plura secula, ferè ab omnibus fidelibus, vsque ad Christi tempora obseruatum fuisse. Nam si Scripturas Sacras percurramus, inueniemus omnes ferè SS. Patres, vt Noë, Isaac, Ioseph, Moysen, Iob, Tobiam, Zachariam, vnam tantùm vxorem habuisse. Nescio verò vtrùm

decem polygami in vniuersis Sacris libris legantur, sed plerique impij, & scelesti.

Secundò: Modus loquendi Scripturarum semper innuit vnam vxorem vnico viro deberi, Genes. cap. 2. *Relinquet homo patrem suum, & matrem suam, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna*. Cum verò de vno aliquo viro sermo est, ferè semper additur, *vxor eius*: rarissimè, *vxores eius*, nisi in quibusdam Regibus, qui Ethnicorum Principum exempla sequentes, vxorum, pellicumque greges amauerunt.

Tertiò: Ethnici plures idolorum cultores, naturæ lumine ducti, vnica vxore contenti fuere. In ipsis Sacris literis, Abimelech, Putiphar, Haman, Pilatus, alijque infideles, monogami fuisse leguntur. Græci, saltem vniuersaliter vnam tantùm vxorem habuisse videntur. Certè habemus ex Athenæo, lib. 13. cap. 1. Cecropem primum Atheniensium Regem, lege sanxisse, ne viri præter vnam

ha-

haberent vxorem. Notum eſt illud Euripidis.

Κακόν γ' ἔλεξας, ἕν' ἄνδρα δύας, ἔχειν λέχη.

Malum certè narras, vnum virum duos habere lectos.

Romani, qui in Sacris literis, lib. 1. Machab. cap. 8. eximiæ virtutis, prudentiæ, modeſtiæ, & fortitudinis ſupra omnes gentes laudantur, ab vxorum pluralitate adeo abhorrebant: vt Modeſtinus Iuris conſultus in Pandectis, lib. 23. tit. 9. de ritu nupt. lib. 1. ſcribat; *Neminem, qui ſub ditione ſit Romani nominis, binas vxores habere poſſe vulgò patet, cum iam in Edicto Prætorij huiuſmodi viri infamia notati ſunt.* Pulcherrimum in hanc rem exemplum narratur ab Aulo Gellio, lib. 1. noct. Artic. cap. 23. & à Macrobio lib. 1. Saturnal. cap. 6. *Mos erat antiquitus Romanis Senatoribus, in Curiam cum filijs adhuc pueris introire. Contigit vt in Senatu de re magni momenti conſultaretur, placuitque, vt ne quis de ea aliquid euulgaret, priuſquam decreta eſſet. Adfuerat in Curia vna cum parente ſuo puer quidam Papyrius*

nomine. Hunc domum reuersum interrogauit mater, quidnam in Senatu Patres egissent: Respondit puer, id dici non licere. Auidior ex hoc facta mulier, filium vehementiùs vrgebat: cumque violenter ab eo vellet rem extorquere: puer, vt se ab importunitate & violentia subtraheret, lepido mendacio dixit, actum esse in Senatu inter Patres, vtrùm videretur vtilius magisque è Republica esse, vt vnus vir duas vxores haberet; an verò vt vna mulier apud duos viros nupta esset. Agitur, hoc audito, fæmina in furias: domo amens egreditur, ad cæteras matronas defert quod audierat. Concurrunt postera die matres familiâs ad Senatum, lacrymantes, atque obsecrantes, vt placeret Patribus, vnam potius duobus nuptam fieri, quàm vni duas. Obstupuerunt Senatores ad illum mulierum tumultum, cum de huiusmodi re ne quidem cogitassent, donec Papyrij pueri festiuum mendacium illis eam curam ademit. Hinc agnoscere licet, quantum abhorrerent fæminæ Romanæ à consortio alterius fæminæ in matrimonio: itaut mallent duobus simul viris nube-

nubere, quàm cum vno viro aliam habere consortem: qua in re quieti pacique propriæ fortasse consulebant: sed non bono prolis, & familiæ.

Quartò: Animalia ipsa bruta nobiliora, suapte natura vno tantùm in coniugio consorte contenta esse reperiuntur: imò quædam adeò monogamiæ tenacia sunt, vt si mas à fæmina coniugalem fidem violatam fuisse deprehendat, illam statim discerpat, atque interimat. Certè Deus ad Mundi diluuio perditi restaurationem, iussit seruari in Arca non solum Noë, & filios eius; sed etiam cætera animalia masculini generis, cum vna tantùm fæmina ad sobolem procreandam addicta.

Quintò: Quia contractus matrimonij est mutuus: vt enim ait S. Paulus, sicut mulier tradit viro sui corporis potestatem: ita vir corporis sui potestatem tradit mulieri: quare neuter potest alij illam concedere. Neque capere possum, quomodo consistere possint cum Polygamia verba S. Pauli Epist. 1. ad Co-

rint. cap. 7. *Vnusquisque suam vxorem habeat, & vnaquæque suum virum habeat. Vxori vir debitum reddat: similiter autem & vxor viro. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir. Similiter autem & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.* Ex his manifestissimè patet, repugnare naturæ matrimonij pluralitatem, tam respectu fæminæ, quàm (& multò magis) respectu viri.

Sextò: Cum tres præcipui sint fines matrimonij: nimirum, procreatio prolis: remedium concupiscentiæ: & bonum societatis: non videtur ad primum finem requiri vxorum pluralitas, quemadmodum non requisita fuit à Deo, quando tam Adæ & Heuæ, quàm Noë & filijs eius præcepit, vt multiplicarentur, dicens: *Crescite, & multiplicamini, & replete terram.* Et nihilominus si vnquam polygamia non solùm concedenda, sed etiam præcipienda erat, tunc erat præcipienda. Nimirum non erat Dei intentio, vt homines multiplicarentur sicut muscæ, aut formicæ; sed moderatè &

tè & prudenter crescerent, ac propagarentur : nimia enim multiplicitas, potius officit, quàm prosit bono Reipublicæ, vel generis humani. Præterea experientia docet, semperque docuit, regiones illas, vel gentes, in quibus vnius tantùm vxoris vsus viguit, æquè numerosas fuisse & esse ac illas, in quibus polygamia admissa fuit, non obstantibus aliquot exemplis nonnullorum, qui per plures vxores prodigiosam filiorum copiam acquisiere. Nam veterum Romanorum, Græcorumque vrbes, & prouinciæ, refertiores erant hominibus, quàm hodie sint illæ, quas occupant Mahumetani. Quòd verò mirabilius est, cum ex Christianis quarta ferè pars se Deo consecret, & cælibem vitam ducat : reliqui verò vnam tantùm vxorem habere possint : non tamen inuident multitudinem, & frequentiam ipsis Mahumetanis. Postremò obseruatum est, præsertim inter Turcas, multitudinem vxorum potius obesse, quàm prodesse generationi. Id agnoscentes Mahumetani ipsi, non pauci

vxore vnica contenti ſunt, edocti infortunio Prophetæ ſui, qui cum tot vxores haberet, ſibique robur ad generationem quantum triginta viri habent, ineſſe iactaret, itaut vnica hora poſſet vndecim fœminis ſatisfacere: vt ex Arabum libris refert S. Petrus Paſchaſius, cap. 2. pauciſſimos tamen, tres ſcilicet, vel quatuor mares genuit, qui in cunabulis omnes extincti ſunt: quatuor etiam tantummodo fæminas: & præter vnum marem, qui Ebrahim dictus fuit, & quem Maria Cophtha illi peperit, cæteros omnes ex prima vxore Chadige ſuſcepit. Cenſent nonnulli, Mahumetanos, quantumuis polygamos, ſterilitate laborare; eò quòd ſodomitico flagitio penè immerſi ſint, & in ſemine ad captandam voluptatem prodigendo effrænes: Hæc enim vel peccata non eſſe, vel leuiora tantùm, ſibi perſuadent. Hinc in ſuis purificationibus ſemper agitur de emundatione à ſemine, & de purgatione partium obſcænarum. Alij in ipſas vxores huius rei cauſam refundunt: nam cum mutua inuidia,

odio,

odio, ac zelotypia conflagrent; aliæ aliorum liberos per veneficia, præstigia, ac magicas artes interimunt. Verissima hæc esse existimo: sed naturali etiam ex ratione prouenire id ipsum non dubito. Nam cum virtus generatiua sit in viro limitata, & in multis tenuis & imbecilla; per communicationem cum pluribus fæminis magis extenuatur: nam pluribus intentus, minor est ad singula sensus. Itaque vel liberorum conceptus impeditur, vel si filij nascantur, adeo imbecilles sunt, vt vel citò moriantur, vel inutiles quodãmodo superuiuant. Id quotidie videmus in quibusdam Principibus euenire, qui ob consuetudinem cum alijs fæminis; ex propria vxore vel nullam, vel admodum fragilem prolem suscipiunt: vt miraculo tribuatur, si filius benè complexus & vegetus nascatur.

Quòd spectat ad secundum finem; nempe remedium concupiscentiæ; huic etiam vxorum multitudo videtur opponi. Venereæ enim delectationes sunt velut aquæ, quæ quò plus sunt potæ, plus sitiun-

ſtiuntur. Dauid, ac Salomon, cum tam magno vxorum numero, in ea flagitia prolapſi ſunt, quæ de alijs Regibus vnicam tantùm, vel pauciores vxores habentibus, non leguntur. Et Mahumetus etiam cum viginti ac duabus fæminis, ab inceſtu & adulterio cum vxore Zeidi, & ab illicito congreſſu cum Maria Cophta, alijſque flagitijs non abſtinuit. Pluralitas illa fæminarum eſt velut copia ciborum, quæ præſentium nauſeam affert, abſentium famem excitat. Mahumetani cum tot vxoribus, adeo propriam non explent libidinem, vt non ſolùm in alienas fęminas (ſi poſſint) ſed, quod omnibus notum eſt, in pueros & adoleſcentes quantum dici poſſit, inſaniant. In veteribus Græcorum comædijs ferè ſemper legimus, patres familias ad auertendos filios adoleſcentes ab illicitis amoribus, eos ſemper cum certa, atque vnica vxore copulare conſueuiſſe.

Si verò de tertio fine, nempe de bono ſocietatis, ac domeſticæ pacis, itemque bona filiorum educatione loquamur; amens

amens omnino esset, qui illum magis meliùsue vxorum pluralitate, quàm vnica tantùm coniuge obtineri posse pronunciaret. Ne Mahumetus quidem hoc concedit: sed tamen excusat se authoritate Dei, affirmantis velle se dirigere Mahumetanos per viam à Prophetis calcatam, & facilem illis suauemque reddere legem suam: quippe qui sciat, hominem fragilem esse & imbecillum: nec posse (vt explicat Gelaledd.) se à concupiscentijs fæminarum cohibere. Verùm non ignorabat hæc Deus, quando per Christum Euangelicam legem mundo tradidit. Sed non nisi per impudentissimum mendacium, appellat Mahumetus polygamiam institutum eorum, qui fuerunt antea, nempe Patriarcharum, & Prophetarum, cum paucissimi ex ijs vxores plures habuerint. Neq; verò propter hominum prauam deprauatamque naturam æquum est, à Deo iustas rectæ naturæ leges aboleri: alioqui rectè fecisset, si Arabibus ad furta & latrocinia pronis, & assuetis, peculiari lege communia omnia

esse,

esse, etiam exterorum, concessisset: id quod certè Deum facere potuisse, nemo negabit: & re ipsa fecisse, ipsi sibi persuadent.

Quantùm verò bonæ filiorum educatione polygamia aduersetur, patet ex dictis. Quomodo enim poterunt probè ritèque liberi institui in ea familia, in qua perpetuæ iræ, rixæ, odia, inuidiæ, maleficia, & præterea lasciuiæ, & impudicitiæ parentum conspiciuntur?

Verùm quod aliud contra vxorum multitudinem testimonium quæramus, cum Mahumetum ipsum testem habeamus? Iam superius vidimus ipsum fateri, impossibile esse, vnum virum cum pluribus vxoribus æquitatem, pacemque seruare: per quod necessariò etiam fateri debet, vnam tantùm vxorem à viro esse accipiendam, ne semper in proxima domestici prælij occasione cum Dei offensa versari cogatur. Quòd verò huic malo, ancillarum coniugio mederi velit, nihil agit: de ancillis enim eadem ratio militat ac de liberis. Imò inter eas, vtpotè

potè vilioris conditionis, & plerumque diuerſarum nationum, acriores rixæ, inuidiæ, atque æmulationes ſuſcitabuntur: vt inter infimæ plebis mulierculas quotidie experimur. Præterea contra vxorem ingenuam ſæpius inſurgent & conſpirabunt: quemadmodum in exemplo Saræ, & Hagar licet agnoſcere. Huc accedit, ancillam, cum à Domino ſuo in coniugem aſſumitur, liberæ ius acquirere; quemadmodum præcipitur in Pentateucho, c. 21. Profitetur autem Mahumetus, ſe Pentateuchum obſeruare.

Contra ea quæ iam dicta ſunt duplex argumentum à Moſlemis fieri poteſt. Primum: Id quod pleriſque nationibus commune eſt, non poteſt exiſtimari eſſe niſi conforme legi naturæ. Sed polygamia, præſertim hoc tempore, communis ferè eſt omnibus gentibus præter Chriſtianos. Concludendum igitur eſt, naturali legi eſſe conformem, ac propterea non poſſe iure damnari.

Reſpondetur facilè: id quod eſt commune pleriſque mortalibus, nec habet

vllam

vllam deformitatem, neque à recta ratione disiungitur, esse naturali legi ac dictamini consonum: concedi facilè potest. At verò id quod plerisque, vel etiam ommibus est cõmune, vel ad illud omnes vniuersaliter inclinant, sed à recta ratione recedit, vel difformitatem habet cum illa; nullo modo censendum est, esse secundùm legem naturæ: naturæ, inquam, rectæ, non prauæ, ac vitiosæ, cuiusmodi est ex parte in omnibus filijs Adam propter culpam originalem. Alioqui, cum ferè omnes gentes, præter Israelitas, imò & plerique etiam Israelitæ, saltem quibusdam temporibus, plures deos coluerint, dici poterit, plurium deorum cultum esse secundùm instinctum & legem naturæ. Responderi etiam potest: Id quod perpetuò commune fuit omnibus, vel plerisque mortalibus: concedi posse, esse secundum legem naturæ. At polygamia neq; perpetuò fuit omnibus communis, imò in primis mundi ætatibus vix nota fuit alicui: neque hodie dici potest ita communis, vt pleraque pars homi-

num

num ab illa non abſtineat : cum non ſolùm Chriſtiani propter diuinum præceptum, ſed etiam plures Mahumetani, Iudæi, atque etiam Ethnici propter bonum pacis, propriumque commodum, vnica vxore contenti ſint.

Secundum : ex negatione Polygamiæ, ſequitur magnum malum, nempè vſus meretricum, & non raró adulteria, ſtupra & inceſtus. Ex quo etiam patet, Chriſtianos inaniter iactare, gentem ſuam cum monogamia æquè excreſcere, ac Mahumetanam cum polygamia : non enim ex propria, ſed ex alienis vxoribus, vel meretricibus prolem multiplicant.

Reſpondetur, ex qualibet re, quamuis iuſta ac ſancta, plura mala oriri poſſe, non ex culpa, ſeu defectu ipſius rei, ſed ex hominum malitia, & prauitate. Credidit Mahumetus, (quamuis falsò) ſe legem bonam ſanxiſſe, vinum prohibendo ; vtpotè Diaboli inuentum, & ſuapte natura malum. Atqui huiuſmodi lex fuit, & quotidie eſt, cauſa Moſlemis innume-

rorum

rorum peccatorum : plerique enim, si detur occasio, non solùm vinum bibunt, sed etiam se eodem inebriant. Et apud Persas ita vinum commune est, sicut apud Christianos : ebrietas tamen apud illos frequentior, quàm apud istos. Cæterúm, quamuis negari non possit, apud Christianos esse meretricij abusum, quemadmodum est, semperque fuit apud alias plerasque gentes: in solis tamen magnis aut frequentibus vrbibus, præsertim vbi exterorum commixtio est, ferè reperitur. Neque verò tam copiosus earum numerus est, vt ex spurijs earum fætibus possit respublica multiplicari : præsertim cum experientia doceat, huiusmodi fæminarum genus vt plurimum sterile esse atque infæcundum. Porrò adulteria, vel stupra, cum rigidè puniantur, rariora sunt ; & non nisi in ijsdem præcipuis vrbibus : nam alibi & fides coiugalis, & virginalis integritas rigidè seruatur. Neque verò quia meretrices, non quidem vbique, sed in aliquibus Christianorum ditionibus, ad maius malum euitandum tolerentur:

rentur: ideo tamen positiuè, seu ex lege, vel decreto conceduntur: imò improbantur vt infames, neque à grauissima culpa, ob quam ad Gehennam damnandæ sint, vnà cum ijs, qui ad eas ingrediuntur, vllo modo excusantur. Interim à Sacris mysterijs, tanquam profanæ, atque immundæ arcentur, & tamen magna cura adhibetur à Sacerdotibus, vt ad meliorem frugem redeant: id quod in dies feliciter succedit: itaut magnus earum numerus, transactæ vitæ methodo relicta, intra sacra claustra ad flagitiorum suorum pænitentiam peragendam sese ad mortem vsque concludat.

Non tamen admitto, abusum hunc inter Christianos, à monogamia, vel etiã à cælibatu eorum procedere: cum tam in Sacris literis, quàm in profanis historijs, etiam cum polygamia & fornicationes, & adulteria, & stupra, & alia peiora flagitia fuisse legatur. Hodiè quoque apud Mahumetanos cum tota vxorum turba, meretrices esse, certissimum est, & quidem adeò impudentes, vt sese in

publicis vijs denudatas prostituant. Vide Petrum à Valle in Turcia. Epist. 12. pag. 456. Stupra verò & adulteria fortasse rariora sunt, ob seuerissimam custodiam, qua fæminæ omnes intra domestica claustra continentur, & ob atroces pænas, quibus hæc puniuntur. Et nihilominus cum datur occasio, pudore deposito, promptissimè eam arripiunt, & sæpe etiam non oblatam, vltrò requirunt sub specie religiosa loca, vel defunctorum monumenta inuisendi. Verùm quantò arctius mulieres à virorum commercio remotæ continentur, tantò priuatim inter se innatæ libidini satisfaciunt. Non sinit modestia, earum nequitias, ac spurcitias detegere. Verùm, quid faciant miseræ, dum ardentissimis lasciuiæ stimulis vrgentur, si non possint in vno viro tot alijs fæminis consortibus distento, libidinem suam explere? Hoc verissimè ex polygamia malum oriri dicendum est. Maius tamen est illud, quod ad nefariam puerorum consuetudinem spectat: quod certè quemcumque inter

Chri-

Christianos meretricum abusum longissimè superat. Intelligant ex hoc Mahumetani, neque monogamiam, causam esse vitiorum aliquorum in Christianis: neque polygamiam ipsos ab ijsdem, & à multò maioribus, immunes facere. Iam diximus, Dauid, quamuis multas haberet vxores, in adulterium tamen cum aliena coniuge prolapsum fuisse. Salomonem verò non contentum fæminarum Israelitarum turba, ad alienigenas, & idololatras contra diuinam legem effræne trãscurrisse. De reliquis verò Hebræis, quamuis ex Dei permissione dygamis, vel polygamis, horrenda sunt quæ circa eorum flagitia in Sacris literis leguntur. Ieremias, cap. 5. ita Deum de illis conquerentem inducit: *Filij tui dereliquerunt me: saturaui eos, & mœchati sunt, & in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores, & emissarij facti sunt: Vnusquisque ad vxorem proximi sui hinniebat.* Ezechiel verò, cap. 22. enormiora de ijsdem refert: audiamus eius verba: *Verecundiora patris discooperuerunt in te: immundi-*

tiam menstruatæ humiliauerunt in te : & vnusquisque in vxorem proximi sui operatus est abominationem : & socer nurum suam polluit nefariè : frater sororem suam filiam patris sui oppressit in te. Verùm ne intra hos quidem limites populi illius libido se continuit : in Venerem præposteram præceps ruit, nec erubuit cynædorum prostibula in Templo Dei collocare, quæ demum Iosias Rex sanctissimus abstulit, vt habetur lib.4. Reg. cap.23. his verbis. *Destruxit quoque ædiculas effæminatorum, quæ erant in Domo Domini, pro quibus mulieres texebant quasi domunculas luci.*

Si igitur aliqua huiusmodi crimina, vel flagitia, inter Christianos nonnullos reperiantur, non eorum monogamiæ, vel cælibatui, sed humanæ naturæ fragilitati, & dæmonum suggestioni tribuendum est, cum videamus in ijs gentibus, quæ plures vxores habent, & à cælibe vita quodammodo abhorrent, non solùm eadem, sed alia multò maiora & grauiora scelera contra continentiam honestatemque reperiri.

Iam

Iam verò superius innuimus, quemadmodum in auaris, quò magis augentur diuitijs, eò magis augetur fames habendi: atque in ijs, qui honores ambitiosè aucupantur, ambitus maiorum semper excrescit: ita eos, qui sese libidini effusius tradunt proprijs cupiditatibus obsequendo, non solùm illis non expleri, sed semper ardentius alias sitire; quemadmodum illi, qui hydropisi laborat, euenire videmus, de quo verissimè Poëta lyricus cecinit. lib. 2. ode 2.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus albo
Corpore languor.

Cum igitur polygamia, quæ Lamech ex damnata Cain stirpe prognatum, primum habuit authorem; sit contra diuinam institutionem, & naturæ legi, luminique aduersetur: neque ad humani generis multiplicationem necessaria sit, præsertim eo tempore, quo adeò homines excreuere; quin etiam fæcunditatem ex multis causis impedire deprehenda-

tur: maximè verò bonæ educationi, domesticæque paci aduersetur: postremò non solùm non sit remedium concupiscentiæ, sed multorum flagitiorum ac scelerum occasio, & humanarum libidinum fomentum; iustissimè ac sapientissimè Christus eam in lege sua prohibuit: quemadmodum impiè, stultè, ac nefariè eamdem Mahumetus in Alcorano suo, iam à Christo damnatam, restituit.

De

De Virginitate, ac cælibatu.

Caput Vigesimum secundum.

ON ex Alcorano, sed ex Authorum Moslemorum traditione & authoritate habemus, Mahumetum asseclis suis cęlibatum ac virginitatem seuerè interdixisse. Quemadmodum refert Thalebiensis in expositione Suræ 5. المايدة *Mensa*, v. 93. his verbis, quorum nonnulla in secunda Prodromi parte allegaui:

جلس النبي من يوما فذكر الناس وصف القيامة

 وذكروا

وبكوا فاجتمع عشرة من الصحابــــة فى بيت عثمان
واتفقوا عــلى ان يصوموا النهار ويقوموا الليــل ولا
ينامون عــلى الفرش ولا ياكلون اللحــم ولا الودك
ولا يقربون النساء ويلبسون المسوح ويرفضون الدنيا
ويسيحون فى الارض ويترهبون ويجبّون مذاكرهـــم :
فبلغ ذلك النبى صلعم فاتاهم فــلم يصادفــهم فقال
لامراة عثمان امّ حكيم بنت ابى اميــة واسمها الحولا
وكانت عطارة أ حقّ ما بلغنى عن زوجك واصحابــه
فكرهت ان تكذب النبى صلعم وكرهت ان تبدى على
زوجها فقالت يـــا رسول الله ان كان اخبرك عثمان
فقد صدقك فانصرف ثم قال لهم الم انبا انكـــم
اتفقتم على كذا وكذا قالوا بلى يا رسول الله ومـــا
اردنا الّا الخير فقال النبى صلعم انّى لم اومر بذلك ثـــم
قال ان لانفسكـــم عليكـــم حقًّا فصوموا وافطروا
وقوموا

وقوموا وناموا فاني اقوم وانام واصوم وافطر واكل
اللحم والدسم وآتي النساء ومن يرغب عن سنّتي فليس
منّي ثم جمع الناس وخطبهم وقال ما بال اقوام
حرّموا النساء والطعام والطيب والنوم وشهوات الدنيا
امّا اني لستُ آمركم ان تكونوا قسيسين ورهبانًا
فانّه ليس في ديني ترك اللحم والنساء ولا اتخاذ
الصوامع وان سياحة امّتي الصوم ورهبانتهم الجهاد
اعبدوا الله ولا تشركوا فيه شيًّا وحجّوا واعتمروا
واقيموا الصلاة وآتوا الزكاة واستقيموا يستقم لكم
فانما هلك من كان قبلكم بالتشديد شدّدوا على
انفسهم فشدّد الله عليهم فاوليك بقاياهم في الديارات
والصوامع : *Sedit quadam die Mahumetus, commemorans hominibus ea, quæ de resurrectione dicuntur: illi verò fleuerunt. Et congregati sunt decem ex socijs eius*

eius in domo Othman, simulque conuenerunt, vt ieiunarent die, & surgerent nocte; neque dormirent in lecto, neque comederent carnem, neque adipem: neque attingerent fœminas: sed induerentur ciliciјs, & repudiarent mundum; & sacras peregrinationes susciperent, & agerent vitam monasticam, ac meditationibus vacarent. Cum autem de hac re Mahumetus commonitus fuisset, venit ad eos, sed minimè illos inuenit. Dixit autem vxori Othman, matri Hakim, filiæ Abu-Ommiæ, quæ vocabatur Chaula, & erat vnguentaria: Verùmne est id quod peruenit ad aures meas de marito tuo, & sociјs eius? Illa verò nolebat mentiri Prophetæ Dei: nec tamen voluisset manifestare maritum suum. Dixit ergo: O Legate Dei, si loquutus fuerit tecum Othman, ille veritatem tibi aperiet huius rei. Cum itaque Mahumetus discessisset, eosque inuenisset, dixit illis: Verùmne est, vos de tali ac tali genere vitæ instituendo conuenisse? Responderunt: Ita est, ò Legate Dei: nec aliud in hoc intendimus, quàm id quod melius est. Quibus dixit Mahumetus: Mihi verò non fuit præ-

ceptum

ceptum hoc : vos autem curam gerere debetis vestrùm ipsorum. Itaque ieiunate, & ieiunium soluite : vigilate, & dormite : nam & ego vigilo, & dormio : & ieiuno, & soluo ieiunium : & comedo carnem, & adipem : & dormio cum mulieribus : & qui recedit ab institutis meis, non est ex parte mea. Deinde congregauit populum, & prædicans illi, dixit : Quid sibi volunt nonnulli ex vobis prohibendo vsum fœminarum, & cibum, & escas, & vnguenta suauia, & somnum, & desideria mundi ? Atqui ego non præcipio vobis, vt sitis presbyteri, & monachi : neque in lege mea prohibetur caro, vel vsus fœminarum, nec præcipitur ædificatio cœnobiorum. Circumambulatio ad peregrinandum gentis meæ, est ieiunium ; & monachismus illius, est militia. Colite Deum, neque admiscete ei quidquam; & peregrinamini ad Meccam, & visitate loca sacra illius, & persoluite statutas preces, & soluite sacras decimas, & ieiunate mensem Romadan, & iustè agite cum aliјs, & iustè agetur vobiscum. Porrò perierunt illi, qui fuerunt ante vos, ob rigorem vitæ, quem suscepere ; & Deus rigidus

fuit

fuit contra eos, & illorum reliquiæ remanent in monasterijs & cœnobijs. Ex his manifestè colligitur, Mahumetum nullo modo in secta sua, cælibem, & à muliebri consortio alienam vitam probasse, aut voluisse. Et nihilominus in Alcorano, eamdem vitam non solùm non improbat, sed vt valde excellentem, & Deo gratam, in Christo, Beata Virgine, & Ioanne Baptista, (quos semper cælibes, & ab omni affectu, ne dum actu, carnali immunes fuisse constanter credunt, ac fatentur Mahumetani) eximijs laudibus extollit. Monasticam etiam Christianorum vitam, quæ in cælibatu maximè sita est, coniugali præfert, vtpote Deo gratiorem: Monachosque incusat, quòd eam non seruauerint. Ita enim inducit Deum loquentem, Sura 58. الحديد *Ferrum*, v. 28.

وقفينا بعيسى ابن مريم وآتيناه الانجيل وجعلنا في قلوب الذين اتبعوه رأفة ورحمة ورهبانية ابتدعوها ما كتبناها عليهم الا ابتغاء رضوان الله فما رعوها حق رعايتها

رعايتها فاتينا الذين آمنوا منهم اجرهم :

Et subsequi fecimus Iesum filium Mariæ, & dedimus ei Euangelium: & posuimus in cordibus eorum, qui sequuti sunt eum, pietatem & misericordiam, & vitam monasticam, quam instituerunt: neque præscripsimus eam illis, nisi ob desiderium beneplaciti Dei: sed non obseruauerunt eam debita ratione: & dedimus ijs, qui crediderunt ex eis, mercedem suam. Neque inter Mahumetanos ipsos desunt tam viri quàm mulieres, qui cælibatum, siue verè, siue simulatè, saltem per aliquod temporis spatium profiteantur. Iam diximus, esse apud eos fæminas quasdam, quas sine virginitatis iactura, Spiritus Sancti, nescio cuius, opera prolem gignere fabulantur. Porrò virginitas apud plerasque gentes summo semper in honore habita est, quemadmodum etiam cælibatus. Norunt omnes quanta in æstimatione essent Romæ Virgines Vestales: itaut per vrbem incedentibus, Consules ipsi & Imperatores viam cederent. Vnici propè sunt inter omnes

omnes mortales tam ſpecioſæ virtutis hoſtes, Iudæi, præſertim huius temporis: falsò quippe exiſtimant, diuino ſe præcepto ad gignendam prolem vrgeri, cum dixerit Deus: *Creſcite, & multiplicamini, & replete terram*. Quaſi verò ita voluerit Deus homines terram replere, vt in illa ſicut piſces ſaliti in dolio ſeſe mutuò vrgerent, & comprimerent. Porrò verba illa Dei, dicta fuerunt primò Adæ & Heuæ: deinde verò Noë & filijs eius. Illi ſanè, vtpote pauciſſimi, tenebantur ex diuino præcepto creſcere, & multiplicari, & replere terram. Verùm quando iam homines adeò excreuerunt, & multiplicati ſunt: nullus amplius in particulari ad præceptum illud arctatur. Etenim, vt prudentiſſimè pronunciauit R. Moyſes Ægyptius, qui certè cæteros Iudæos ſapientia, ac doctrina præcellebat: ceſſante fine præcepti, intelligitur etiam præceptum ipſum ceſſare. Mirum verò eſt, quòd iſti Iudæi adeò magnum flagitium exiſtiment perpetuum cælibatum, ac virginitatem; cum ex ſacris literis eui-

den-

dentissimè habeatur(& ita censeant omnes Christiani Doctores)Eliam,Elisæum, Danielem ; & alios non paucos , semper vxore caruisse : à qua etiam semper abstinuit Moyses post munus Propheticum acceptum : quemadmodum Iudith , amisso primo viro ; quamuis adhuc iuuenis , & sine liberis , quantum ex Sacris literis colligi potest , nunquam virum alium ducere voluit . Imò Rabbini ipsi communiter sentiunt , filiam Iephte in perpetua virginitate, ex Sacerdotum consilio , vitam exegisse , vt patris voto , qui eam se sacrificaturum Deo promiserat, ea ratione satisfaceret. Sed libet Verpulos istos laqueo suo capere. Maximo ipsi in honore ac veneratione habent R. Simeonem Ben-Azai. Fuit hic vnus ex quinque Iudicibus , qui coram Sapientibus iudicabant , & fuerat discipulus & socius in doctrina R. Akibæ , cuius filia cum ei in matrimonium promissa fuisset, noluit eam accipere,sed maluit cælebs permanere , vt faciliùs stu-

dio

dio legis, qnod fummopere coluit, poffet adhærere. Prædicant autem de eo, quòd adhuc viuens ingreffus fuerit in Paradifum: fed cum curiofius quàm par erat, intueri vellet diuinitatem, in iuuentute mortuus eft: deque eo dictum fuiffe voluit verfum illum, Pfal. 10. *Pretiofa in confpectu Domini mors Sanctorum eius.* Sed fuper omnia infignis fuit Rabbinica illius humilitas: ipfe enim de fe pronunciauit: *Omnes fapientes Ifraelitæ refpectu mei, funt tanquam tegumentum allij.* Excipiebat tamen R. Akibam magiftrum fuum. Vide cap. 2. Cod. Bechuroth in fine.

Verùm relinquamus Hebræos in cæno fuo: neque enim aduerfus illos nobis certamen eft. Ad Mahumetum redeamus, qui licet in Alcorano virginitatem, & cælibatum in alijs, & præfertim Chriftianis commendet: à fecta tamen fua prorfus eliminat. Imò cum inter Mahumetanos quidã, vt diximus, ad gloriã tam præclaræ virtutis aucupandam, eamdem

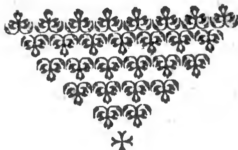
(fal-

(ſaltem ſpecie tenus) profiteantur; eos tanquam á lege ac religione ſua extraneos, prorſuſque alienos agnoſcit, ac deteſtatur.

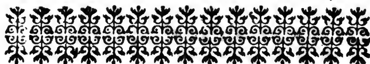
Ex hoc autem magis apparet ſanctitas & excellentia legis Chriſti: qui quamuis virginitatem in ea non præcipiat, proponit tamen, & ad eam vltrò ſequendam aſſeclas ſuos inuitat, & hortatur. Et nihilominus ad hanc illius hortationem tam magnus in Chriſtiana religione cælibum ac virginum ex vtroque ſexu numerus excreuit, vt nulla ſit vrbs, & nullum ferè oppidum in orbe Chriſtiano, vbi plura vitæ huius ſectatorum ſacra clauſtra non reperiantur. Neque verò inter hos, eos, qui extrà huiuſmodi ſepta ad diuina myſteria initiantur, enumero; qui etiam ferè vbique cælibem vitam ſeruare tenentur, & magnam Chriſtianorum partem efficiunt. Neque propterea Chriſtianorum regiones populis imminuuntur, vel vrbes, aut oppida eorum deſolantur: imò Mahu-

metanos ipſos, numero vel æquant, vel
excedunt : & excederent om-
nind, vt plerique exiſti-
mant, niſi illi capti-
uorum, præ-
ſertim
Chriſtianorum ingenti tur-
ba, vrbes ſuas ina-
nes exple-
rent.

De

De Bello pro Religione.

Caput Vigesimum tertium.

Vplicem agit personam Mahumetus in Alcorano, vtramque inter se oppositam: Pacifici, & Belligeri. Quamdiu enim se viribus opibusque destitutum vidit; nec quidquam pro regnandi libidine explenda moliri se posse intellexit (nempe antequam Mecca pulsus, Medinam emigraret, ibique multorum Arabum numerum ad partes suas attraheret) quamuis religionem nouam simularet, ac prædicaret, nullum tamen ad eam cogi volebat: imò cum infidelibus (vt ipse eos appellabat) non solùm

Iudæis & Christianis, sed etiam idololatris, humaniter benignèque agere, eosque blandis verbis allicere, asseclas suos iubebat. Audiamus eius verba. Sur. 2. *Vacca*, versu 257. ita pronunciat :

لا اكراه فى الدين قد تبين الرشد من الغى فمن

يكفر بالطاغوت ويومن بالله فقد استمسك بالعروة

الوثقى لا انفصام لها والله سميع عليم :

Nullus cogatur ad suscipiendam religionem inuitus. Iam distincta apparuit recta institutio à deceptione. Qui ergo idola abnegauerit, & crediderit in Deum, iam tenet ansam firmissimam, quæ nunquam frangetur: & Deus est audiens, sciens. Asserit Geladdinus, hæc verba dicta fuisse :

فيمن كان له من الانصار اولاد واراد ان يكرههم على

الاسلام *pro quibusdam ex duodecim Adiutoribus, qui habebant filios: & volebant eos inuitos cogere ad Mahumeticam sectam suscipiendam.* Sura 50. *Coph*, vers. 39. ita introducit Deum secum loquentem:

tem : نحن اعلم بما يقولون وما انت عليهم بجبّار

فذكر بالقران من يخاف وعيد :

Nos optimè nouimus id quod dicunt infideles Meccani. Tu verò non eris super eos violentus : sed commonefac per Alcoranum eos qui timent pœnam a me comminatam.

Explicat Gelaleddinus: لا تجبرهم على الايمان وهذا قبل الامر بالقتال : *Non coges eos violenter ad suscipiendam fidem. Verùm hoc dictum fuit ante præceptum ipsi datum de inferendo bello infidelibus*. Sura 88. *Cooperiens*, v. 21. introducit item Deum, his verbis se commonentem : فذكر انما انت مذكر لست عليهم بمصيطر الا من تولى وكفر فيعذبه الله العذاب الاكبر ان الينا ايابهم ثم علينا حسابهم : *Tu verò commone eos : ad te enim spectat commonere, neque debes eos*(ad fidem) *violenter cogere. Verùm qui tergiuersatus fuerit, & noluerit credere, puniet*

 eum

eum Deus pœna maxima (I. Gehenna). *Porrò ad nos* (post mortem) *erit reditus eorum : Tunc nostrum erit, eos iudicare*. Multoties verò iubet suos infidelibus cōpati, & ignoscere, & cùm ijs, omni asperitate remota, humaniter, benigneque tractare. Sura 45. الجاثية *Genuflexa*, vers. 13. fingit Deum hæc sibi præcipere :

قل للذين امنوا يغفروا للذين لا يرجون ايّام اللـــه

ليجزى قومًا بما كانوا يكسبـــــون :

Dic illis, qui crediderunt, vt ignoscant (infidelibus), *qui non timent dies Dei* (I. diem Iudicij), *in quibus retribuet hominibus iuxta opera eorum*. Sura 6. الانعام *Pecora*, vers. 104. ita præcipit suis : ولا تسبّوا الذين

يدعون من دون اللـه فليسبّوا الله عدوًا بغير علم :

Et ne contumeliosè tractetis eos, qui inuocant falsos deos, ne contumeliosè ipsi tractent Deū tanquam inimicum, per ignorantiam. Et Sura 17. الاسرى *Iter nocturnum*, vers. 54. loquens de infidelibus, introducit Deum hæc sibi mandantem : وقل لعبادى

يقولوا

يقولوا التى هى احسن ان الشيطان ينزغ بينهم ان الشيطان كان للانسان عدوًا مبينًا : ربكم اعلم بكم ان يشأ يرحمكم وان يشأ يعذبكم وما ارسلناك عليهم وكيلًا : *Et dic seruis meis, vt loquantur* (cum infidelibus) *humanissimis verbis* (*nam Satanas dissidia serit inter eos: quippe Satanas est homini hostis manifestus*) (& dicant eis) *Dominus vester penitissimè nouit vos: si voluerit; miserebitur vestri: & si voluerit, castigabit vos. Et non misimus te* (ò Mahumete) *vt esses super eos* (i. infideles) *procurator*: ideſt: ad te non pertinet niſi illis prædicare, nec aliud agere, vt credant. Et Sura 16. النحل *Apes*, verſ. 129. iterum inducit Deum ita ſibi præcipientem: وادعُ الى سبيل ربّك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتى هى احسن ان ربّك اعلم بمن ضلّ عن سبيله وهو اعلم بالمهتدين : *Voca* (infideles) *ad viam* (i. religionem) *Domini tui per ſapientiam* (Alcorani) *&*

exhortando eos leniter ac placidè : & disce-pta cum eis disceptatione modestissima. Nam Dominus tuus optimè nouit eos, qui errant a via sua (I. qui reprobi sunt, nec capaces credendi) *& optimè nouit eos, qui sunt dirigendi* (I. prædestinati ad credendum). Ac si dicat : Inanis est violentia ad id, quod pendet ex præscientia, & prædeterminatione Dei : ipse enim prædeterminauit, & nouit, quinam fidē suscepturi sint, qui verò reiecturi. Hæc sexcenties in Alcorano leguntur. Ita scilicet simulatè loquebatur, vt faciliùs incautos deciperet Meccanos, & de se minimè suspicantes violenter opprimeret.

Vbi enim se Medinensium, & multorum etiam Meccanorum auxilio suffultum vidit, laruā pietatis deposita, vniuersa, quæ antea pro infidelium indulgentia, & libertate edixerat, abrogauit per Suram 9. Alcorani, quæ inscribitur à quibusdam سورة التوبة *Sura Penitentiæ* : ab alijs سورة البراء *Sura Immunitatis* : ab alijs سورة السيف *Sura Gladij* : ab alijs aliter: in qua iam non verbis, sed armis cum

infi-

infidelibus agendum esse, diuina ementita authoritate, decernit. Sed audiamus minacia eius verba. براءة من الله ورسوله الى

الذين عاهدتم من المشركين فسيحوا فى الأرض اربعة اشهر

واعلموا انكم غير معجزى الله وانّ الله مخزى الكافرين :

واذان من الله ورسوله الى الناس يوم الحجّ الاكبر انّ

الله برئ من المشركين ورسوله فان تبتم فهو خير

لكم وان تولّيتم فاعلموا انكم غير معجزى الله

وبشّر الذين كفروا بعذاب اليم :

Conceditur immunitas a Deo, & Legato eius, illis idololatris, cum quibus vos (Fideles) *estis fœderati*. (Cæteris autem edicitur): *Liberè ambulate per terram per quatuor menses* (nam per hos vobis conceditur immunitas): *Scitote porrò vos non effugituros*(pænam inferendam)*a Deo: & Deum confusione suffusurum esse infideles* (per arma mea). *Et edicitur hominibus a Deo, & Legato eius: Deum, transacto qua-*

quadrimeſtri Peregrinationis maioris, *itemque legatum eius*, *non amplius idololatris indulturos* (quin eos bello inuadant). *Si conuerſi fueritis* (ad religionem Eſlamiticam), *melius erit vobis : Si autem tergiuerſati fueritis*, *ſcitote vos non ablaturos Deo potentiam* (quin vos puniat). *Et tu* (ò Mahumete) *prænuncia ijs qui credere noluerint*, *pænam dolorificam* : nempe eos armis tuis eſſe perdendos. Ab hoc edicto excipit fæderatos cum Mahumetanis, quamdiu tempus fæderis durauerit; & ipſi fædus exactiſſimè ſeruauerint. At Mahumeto non defuerunt prætextus, quibus eos violati fæderis reos eſſe, falsò criminaretur; vel etiam fædus iam initum abrumperet. Notat autem Abul-Caſem Habat Allah in libro فى الناسخ والمنسوخ : *De Abrogante*, *& Abrogato*; per hanc Suram, نسخت من القران ماية واربعة وعشرين اية, *abrogatos fuiſſe centum viginti quatuor verſus ex Alcorano*.

Vbi igitur hoc ſuum Edictum Mahumetus vulgauit, ſtatim ſuos congerrones con-

contra Infideles (exteræ ſcilicet religionis homines) cæpit incitare : vtque ambitionẽ, atque auaritiam ſuam pietatis larua cohoneſtaret ; bellum, quod pro imperio iniuſtè ſibi acquirendo inſtituebat, الاجتهاد فى سبيل اللـــه ; *Decertationem pro via Dei*, ſeu *pro Religione*, nuncupauit. Ex eo tempore ; omnes ferè Alcorani verſiculos, ad milites ſuos contra Infideles excitandos, atque irritandos, ſibi à Deo tradi fingebat. Sura 8. الانفال *Manubiæ*, v.3. primò fingit ſibi hæc dici à Deo : قل للذين كفروا ان ينتهوا يغفر لهم ما قد سلف وان يعودوا فقد مضت سنة الاولين :

Dic ijs, qui nolunt credere (in Alcoranum): *quòd ſi abſtineant ab incredulitate ſua, condonabitur eis infidelitas præterita. Si autem redierint ad infidelitatem, iam præceſſit lex Priorum:* ideſt punientur à Deo per arma mea, ſicut puniti ſunt primi Infideles per arma aliorum : & deinde per apoſtrophen

quadrimeſtri Peregrinationis maioris, itemque legatum eius, non amplius idololatris indulturos (quin eos bello inuadant). *Si conuerſi fueritis* (ad religionem Eſlamiticam), *melius erit vobis : Si autem tergiuerſati fueritis, ſcitote vos non ablaturos Deo potentiam* (quin vos puniat). *Et tu* (ò Mahumete) *pranuncia ijs qui credere noluerint, pœnam dolorificam* : nempe eos armis tuis eſſe perdendos. Ab hoc edicto excipit fœderatos cum Mahumetanis, quamdiu tempus fœderis durauerit; & ipſi fœdus exactiſſimè ſeruauerint. At Mahumeto non defuerunt prætextus, quibus eos violati fœderis reos eſſe, falsò criminaretur; vel etiam fœdus iam initum abrumperet. Notat autem Abul-Caſem Habat Allah in libro فى الناسخ والمنسوخ : *De Abrogante, & Abrogato;* per hanc Suram, نعخت من القرانماية واربعا وعشرين اية, *abrogatos fuiſſe centum viginti quatuor verſus ex Alcorano.*

Vbi igitur hoc ſuum Edictum Mahumetus vulgauit, ſtatim ſuos congerrones con-

contra Infideles (exteræ ſcilicet religionis homines) cæpit incitare: vtque ambitionẽ, atque auaritiam ſuam pietatis larua cohoneſtaret; bellum, quod pro imperio iniuſtè ſibi acquirendo inſtituebat, الاجتهاد في سبيل الله ; *Decertationem pro via Dei*, ſeu *pro Religione*, nuncupauit. Ex eo tempore; omnes ferè Alcorani verſiculos, ad milites ſuos contra Infideles excitandos, atque irritandos, ſibi à Deo tradi fingebat. *Sura* 8. الانفال *Manubiæ*, v.3. primò fingit ſibi hæc dici à Deo : قل للذين كفروا ان ينتهوا يغفر لهم ما قد سلف وان يعودوا فقد مضت سنة الاولين : *Dic ijs, qui nolunt credere* (in Alcoranum): *quòd ſi abſtineant ab incredulitate ſua, condonabitur eis infidelitas præterita. Si autem redierint ad infidelitatem, iam præceſſit lex Priorum:* ideſt punientur à Deo per arma mea, ſicut puniti ſunt primi Infideles per arma aliorum: & deinde per apoſtrophen

phen ad suos milites, hæc habet:

وقاتلوهم حتى لا تكون فتنة ويكون الدين كله
لله فان انتهوا فان الله بما يعملون بصير :

Et pugnate contra eosdem (infideles) *donec aboleatur falsa religio; & sit religio tota Dei. Quòd si abstinuerint ab infidelitate, Deus intuebitur id quod facient:* ideſt, Deus ignoſcet illis, si verè crediderint. Sura 47. القتال *Bellum*, v. 3. & seqq. ita suos alloquitur: فاذا لقيتم الذين كفروا فضرب الرقاب

حتى اذا اثخنتموهم فشدّوا الوثاق فامّا منّاً بعد وامّا
فداءً حتى تضع الحرب اوزارها ولو يشاء الله لانتصر
منهم ولكن ليبلو بعضكم ببعض والذين قتلوا
في سبيل الله فلن يضل اعمالهم سيهديهم ويصلح
بالهم ويدخلهم الجنة عرّفها لهم . يا ايها الذين
امنوا ان تنصروا الله ينصركم ويثبت اقدامكم :

Horum verborum interpretatio, glossa Gela-

Gelaleddini interposita, est huiusmodi: *Cum ergo infideles inueneritis: percussio ceruicis (1. occidite eos.) Cum verò debiles eos atque imbecillos reddideritis, (1. plures eorum trucidaueritis) tunc (abstinete a cæde) & vinculis fortiter alligate (reliquos captiuos abducendos). Porrò vel gratia post hoc (1. vel gratis eos dimittite, nulla re pro hoc accepta): vel redemptio, (1. vel accipite pro redemptione eorum pretium ab eis, vel permutatio fiat cum captiuis Moslemis): donec deponat bellum onera sua (1. donec absoluto bello, milites arma deponant: cum hoc vt infideles, aut Moslemi fiant, aut ingrediantur in pactum: & hic est finis vltimus cædis & captiuitatis.* Vt verò asseclas suos magis ad bellum contra infideles suscipiendum accenderet, nullum non lapidem mouet in Alcorano. Affirmat per summum mendacium, illis huiusmodi bellum esse præceptum à Deo: non solùm in Alcorano, sed in Pentateucho quoque, & Euangelio, in eadem Sura 9. التوبة, vers. 13. his verbis:

ان

ان الله اشترى من المومنين انفسهم واموالهم بانّ لـهم
الجنة يقاتلون في سبيل الله فيَقتُلون ويُقتَلون وعـدًا
عليـه حقًّا في التوراة والانجيـل والقران ومَن اوفى
بعهده من الله فاستبشروا ببيعكـم الذى بايعتم
بـه وذلك هـو الفوز العظيـم :

Deus quidem accepit a fidelibus animas, & facultates eorum in pretium Paradisi, quem daturus est eis, si prælientur pro religione Dei, & occidant, & occidantur (pro ea) *Hæc est promissio illius vera in Pentateucho, & Euangelio, & Alcorano. Et quis fidelior est in adimplendo pactum suum, quàm Deus? Lætamini igitur ob huiusmodi mercimonium vestrum cum Deo; nam hæc est felicitas maxima*. Occidendos porrò statuit eos, qui illud bellum recusent: Impios eosdem proclamat: in Gehenna perpetuò damnandos minatur. Illud verò amplectentibus, præmia amplissima pollicetur: Paradisum illis omninò deberi asserit: non mortuos, sed viuentes

tes

tes, in bello occiſos iubet appellari: Martyres omnes eoſdem eſſe pronunciat. Tullium, aut Demoſthenem, dum belli laudes, & bellantium præmia atq; encomia enumerat & exaggerat, Mahumetum credas. Religionis ſcilicet diuinæ propagandæ ſtudium & zelus illum vrgebat. Nimirum. Religio larua erat; vt dixi: nam vbi hoſtes tributum ſoluebant, ſeque illius imperio ſubiectos fatebantur, nihil præterea de religione curabat. Ita enim loquitur ſuis, in Sura allegata, *de Pænitentia*, verſ. 30. قاتلـــوا

الذين لا يؤمنون بالـــه ولا باليوم الاخر ولا يحرّمون

ما حرّم الله ورسوله ولا يدينون دين الحقّ من الّذين

اوتوا الكتاب حتى يعطوا الجزية عن يد وهم صاغرون ؛

Pugnate contra eos, qui non credunt in Deum, neque in diem nouiſſimum: & non prohibent quod prohibuit Deus, & legatus eius; & non profitentur religionem veram, (I. Eſlamiticam) *ex ijs, quibus datus fuit liber* (Pentateuchi, & Euangelij: nempe Iudæis,

Iudæis, & Chriſtianis) *donec ſoluant tributum manu, & fiant parui* (1. humilientur & ſubdant ſeſe veſtro imperio). Hoc idem confirmant Authores Arabes, qui vitam illius ſcripſere, & inter alios Abu-Giaapher Tabarita, relatus à Georgio Almacino in Hiſtoria ſua Saracenica his verbis : واتاه النصارى من العرب وغيرهم فامنهم وكتب لهم كتبا وكذلك اليهود والمجوس والصابه وغيرهم فبايعوا له واخذوا منه الامان على ان يودوا الجزية والخراج : *Et venerunt ad eum Chriſtiani ex Arabia, & alij, & recepit eos in fidem ſuam, ſcripſitque illis literas ſecuritatis: & eodem modo Iudæi, Magi, & Sabæi, & alij, qui fidelitatis iuramentum illi præſtiterunt, & acceperunt ab eo ſecuritatem, cum pacto vt tributum, ac vectigal illi perſoluerent*. Refert præterea Thalebienſis in expoſitione Suræ 5. المايدة *Menſa*, verſ. 3. factum, ex quo clarius colligitur, Mahumetum in bello contra Infideles, non religionis cauſam, ſed rem ſuam egiſſe:

egisse: in hæc verba: وعن ابن عباس ان
النبى صلعم كتب الى اهل هجر وعليهم منذر بن
ساوى القيمى يدعوهم الى الاسلام فان ابوا فليودوا
الجزية فلما اتاه الكتاب عرضه على من عنده من
العرب و اليهود والنصارى والمجوس فاقروا بالجزية
وكرهوا الاسلام والسيف واما اهل الكتاب والمجوس
فاقبل منهم الجزية فلما قرأ عليهم كتاب النبى صلعم
اسلمت العرب واعطى اهل الكتاب والمجوس الجزية
فقال فى ذلك منافقوا اهل مكة عجبا من محمد
يزعم ان الله بعثه لقتال الناس حتى يقولوا لا اله
الا الله وقد قبل من مجوس هجر واهل الكتاب الجزية
فهلا اكرههم على الاسلام وقلدها على اخواننا
فشق ذلك على المسلمين مشقة شديدة فنزلت اذا
اهتديتم ونزلت بعد ما اسلمت العرب لا

 اكراه

اكراه في الديـــــن : *Refert Ebn-Abbas,* *Mahumetum literas ſcripſiſſe ad Higrenſes, contra quos profectus fuerat Mondher filius Sauai Temimenſis, vt vocaret eos ad religionem Eſlam* (& in literis erant hæc verba) *Quod ſi noluerint eam amplecti, ſoluant tributum. Mondher autem acceptam Epiſtolam legit Arabibus qui erant cum ipſo, & Iudæis, & Chriſtianis, & Maguſæis. Porrò hi tres elegerunt ſoluere tributum, renuentes ſuſcipere religionem, & per hoc, bellum volentes euitare. Quamobrem Mondher ſuſcepit ab eis tributum. Arabes verò, audita Mahumeti Epiſtola, fidem Eſlamiticam ſuſceperunt. Id videntes Meccani maligni, cum admiratione de Mahumeto obloquentes, dixerunt: Iactat ſe miſſum fuiſſe a Deo ad pugnandum contra homines, vt ſuſcipiant armorum vi religionem ſuam; & ecce nunc ſuſcepit a Moguſæis Higrenſibus, & a Iudæis & Chriſtianis tributum. Hoccine fuit eos ad ſuſcipiendam religionem compellere? Et quidem ad tributum ſoluendum coegit fratres noſtros. Hoc verò aſſeclis Mahumeti du-*

ti du-

ti durissimum fuit: sed (ad eos placandos) *reuelata sunt verba Alcorani: O fideles attendite vobis ipsis: non nocebit vobis error aliorum, si vos directi fueritis: & postquam Arabes crediderunt, reuelata sunt illa alia verba: Non sit coactio in religione suscipienda*. Ingenium Mahumeti versipelle ac vulpinum Arabes ipsi, non sine stomacho, cognouere. Ex quibus patet, non studio religionis ac fidei, sed effrænata dominandi ambitione Mahumetum cõtra infideles (vt ipse vocat; quamuis plerique essent Christiani, & fideles) arma mouisse, vt eos ad Eslamiticam sectam suscipiendam violenter adigeret. Nam vbi eos ditioni suæ subiectos, sibique tributum ac vectigal humiliter persoluentes videbat; nihil iam vlterius de religione curabat;. Et nihilominus hoc ipsum erat deuictos populos ad superstitionem suam suscipiendam compellere: nam in tot tamque grauia mala miseros conijciebat; tot tributis censibusque grauabat; tamque dura tyrannide eos premebat; vt, quò se ab intolerabili illo

iugo ſubtraherent, in Alcoranicam ſectam vltrò iurarent. Id hodie quoque in Chriſtianis illis, qui ſub Mahumetanorum imperio viuunt, præſertim ſi captiui ſint, cuenire videmus, & dolemus. Nam præter barbariem, quam in illos Mahumetani aſſiduè exercent, nullam non captant occaſionem, quò eos in errorem ſuum vel inuitos trahant. Non erit hic Lectori ingratum, me ea ſummatim referre, quæ Author libri Italicè inſcripti, *Teatro della Turchia*, refert c. 1. artic. 11. Capitali (inquit) pæna puniunt eum, qui ira correptus vel vnum verbum contra eorum ſectã temerè protuliſſet. In Diarbaker, puellam quandam Chriſtianam fatuam, Mahumetanorum puerorũ turba iocis, & conuicijs laceſſebat. Illa, vt iniuriam vlciſceretur, quædam temerè in Mahumetum, eiuſque ſectam protulit. Repentè ad Iudices rapta: diu de abiuranda Chriſti fide tentata: ſed fruſtra: quamuis enim fatua, ſemper ſe in ſua religione conſtantiſſimam oſtendit: quamobrem ſuſpendio occubuit:

buit. Græcus quidam Sciensis, ebrietate oppressus, iurauit se Mahumeto nomen daturum. Iam sobrius, exhorruit, vbi id, quod à se in ebrietate iuratum fuerat, resciuit: iuramentum coram Iudice retractauit, ac detestatus est: facultates suas omnes obtulit, ne fidei iacturam facere cogeretur: iniquum esse affirmans, si id quod ebrius promisisset, & cuius ne recordaretur quidem, seruare cogeretur. Christianum se esse, Christianumque moriturum protestatus est. Nihil horum apud Iudicem valuit: statim iubet miserum fuste grauissimè cædi, alijsque modis discruciari; tandemque è patibulo suspensum plumbeis glandibus è tubo bellico explosis interimi. Erant ei tres, vel quatuor filij adhuc paruuli. Hos Iudex iussit è sinu matris diuelli, atque ad Mahumetismum transferri. Frustra mater Iudicis impij barbariem lacrymis ac precibus emollire conabatur. Sed adfuit miseræ insperatò auxilium diuinum: nam maritimarum copiarum Imperator adueniens, matris lacrymis, precibusq;

permotus, filios eidem liberè restitui iussit. Armenus quidam, panem empturus à Turca, qui per iocum dixerat ei, se illi libenter venditurum, si Mahumetanus fieret; respondit & ipse per iocum: Quidni? At deinde religione tactus, confessus est Sacerdoti hanc suam leuitatem. Sacerdos imprudenter coëgit eum, vt eodem in loco coram omnibus, id quod per iocum dixerat, retractaret. Obediuit statim Armenus. At Iudex, re audita, illum accersitum, frustràque, vt Christianam fidem eiuraret tentatum, ad incendium condemnauit. Puer quidam decennis Christianus, interrogatus à Mahumetanis, vtrùm literas calleret: se callere respondit. Exhibuerunt ei per summam malitiam, schedulam quandam, in quâ Mahumetanicæ fidei professio scripta erat, vt eam legeret. Legit innocens: statimque illi in plausus erupere, tanquã si iam Mahumetanus factus fuisset. Ille verò constanter protestatus est, se nihil tale cogitasse. Schedulam quidem, vt se literarum peritum ostenderet, legisse;

cæte-

cæterùm, se Christianum esse, Christianumque moriturum. Tunc illi furore succensi, correptum puerum in Mare præcipitauere. Cumque corpus eius à fluctibus ad litus reiectum fuisset post triduum, à Christianis acceptum, honorificè Constantinopoli (nam ibi hoc euenit) sepultum fuit. Omitto alia huiusmodi exempla, cum hæc cuilibet satis esse possint, vt intelligat, quantam per vim ac fraudem nitantur Mahumetani impietatem suam propagare, ita à Propheta suo instituti, atque edocti, qui ferro atque igni homines ad superstitionem suam cogendos esse decreuit: quamuis ipsemet in Alcorano Sura 21. الانبيا *Prophetæ*, vers. 103. fingat sibi dictum fuisse à Deo: وما أرسلناك الا رحمة للعالمين *Et non misimus te, nisi vt exhiberes misericordiam omnibus creaturis*. Imò Mahumetani volunt illum absolutè à Deo رحمة *Misericordiam* appellatum fuisse.

At opposita prorsus ratione Christus in lege ac religione sua promulganda ac

propaganda vſus eſt. Non bello aut terrore: non cædibus aut rapinis; non imperio aut tyrannide: ſed lenitate, humilitate, patientia, paupertate, charitate, verbi diuini efficacia, ac Spiritus Sancti auxilio, voluit Euangelium ſuum Gentibus prædicari, & legem ſuam Mundo vulgari, ac perſuaderi. Ita orta eſt, ita adoleuit, ita per totum terrarum Orbem propagata eſt Chriſtiana religio. Mahumetiſmus alieno ſanguine creuit: Chriſtianiſmus proprio: ille per vim; hic per charitatem inuectus eſt in Orbem. Duodecim habuit Mahumetus ad ſectam ſuã diſſeminandam belli Duces, quos الانصار *Auxiliatores* appellauit. Hi armorum vi Tyrannidem illi, non religionem veram peperere. Duodecim habuit Chriſtus Apoſtolos, qui vnica illius virtute ac ſpiritu armati, quoad cætera omnia imbecilles, pauperes, ignari, inermes, vniuerſum humanum genus fidei ac ditioni illius ſubegere. Neque tamen per hoc Chriſtus contra vllum arma mouit: vllum vita, vel facultatibus ſuis ſpoliauit:
vl-

vllum Regno, vel ditione sua expulit. Non enim eripere volebat vel curabat hominibus bona, aut regna terrestria, qui vt cælestia illis largiretur, in terras è cælo descenderat.

Quòd verò, vt supra innuimus, asseerat Mahumetus, in Pentateucho, & Euangelio præcipi à Deo, vt ad Religionem suscipiendam, per armorum vim mortales cogantur; iam dixi, impudentissimum esse mendacium, quod vnum satis esset ad Alcoranicam illius Legem penitus condemnandam. Nusquam in *Pentateucho* habemus, Deum præcepisse Israelitis, vt alias gentes ad Religionem ac legem suam violenter attraherent; sed volentes tantùm, & spontaneos ad eamdem admitterent. Id etiam apertè testatur R. Moyses Maiemonides in Trac. de Regibus, cap. 8. his verbis: *Moyses Doctor noster non tradidit hæreditatem legis, & præceptorum, nisi* Israelitis, *iuxta illud Deuter. cap. 33. vers. 4. Legem præcepit nobis Moyses, hæreditatem congregationis* Iacob*: & ijs omnibus, qui volunt Proselyti fieri ex*

ti ex alijs gentibus, iuxta illud Num. cap. 15. verſ. 15. Sicut vos, ſic proſelytus erit. Verùm nemo inuitus cogendus eſt ſuſcipere legem, & præcepta. Quòd ſi Iſraelitæ iuſſu Dei contra Chananæos Ethnicos pugnauere, hoc non fuit, vt eos ad Religionem ſuam ſuſcipiendam armis cogerent: ſed vt eorum regionem ſibi à Deò traditam, occuparent, atque eorumdem Idola deſtruerent, ne ſibi eſſent occaſio eadem colendi, atque Indigenarum ſuperſtitionem imitandi.

Quòd verò addit idem R. Moyſes in prædicto Tract. de Regibus, cap. 8. Moyſem edoctum à Deo, præcepiſſe, omnes mortales cogendos eſſe ad recipienda ſeptem præcepta data filijs Noë: (de quibus tamen Doctores Thalmudici inter ſe non conueniunt) quicumque verò ea non recepiſſet, occidendum eſſe: nullum habet fundamentum, neque exemplum in Sacris literis. Imò, ſi credere licet Hebræorum Magiſtris, & præſertim R. Salomoni Iſacenſi, vulgò Raſci, & authoritati Thargum Ieroſolymitani; Deus ipſe

ipſe propoſuit legem ſuam liberè recipiendam, primò Idumæis in Monte Seir: deinde Iſmaëlitis in Monte Pharan: & poſtremò Iſraelitis in Monte Syna: & primis duobus eam reijcientibus; hi tantùm illam ſponte ac liberè acceptauere. Inconſequēs igitur erit, quòd Deus præceperit Iſraëlitis, vt alios vi adigerent ad eandem, vel aliam ſuam legem ſuſcipiendam. Et nihilominus non videtur negandum, poſſe per legitimam poteſtatem, cogi homines ad acceptandam, & ſeruandam legem naturalem, quæ continebatur etiam in præceptis traditis filijs Noë; inter quæ præcipuum erat, vnum tantùm Deum colere. Verúm hoc ſpectat tantummodo ad Supremum, ac legitimum Principem. Atque ita iure poſſunt (imò debent, niſi maius inde timeatur malum) Chriſtiani Principes in Terris ſuis, cogere Ethnicos ad Idola reijcienda, & ad vnum tanùtm verum Deum colendum: & Hebræos ad vſuras relinquendas, & ad vnam tantùm vxorem habendam. Neque dubium eſt, quin poſ-

possint eosdem adigere ad audienda Christianæ religionis dogmata, vt illius veritatem agnoscere valeant: quamuis ad eandem suscipiendam inuitos compellere non possint. Non loquor de ijs, qui veram religionem iam susceptam deseruere: nam hi possunt & debent ad eandem iterum recipiendam compelli; & etiam propter apostasiam suam grauissimè puniri. At Mahumetus nullam habebat authoritatem supra Arabes Ethnicos, & multò minus supra Christianos, & Hebræos, qui vnum tantùm Deum verum colebant, vt eos ad superstitionem suam suscipiendam cogere posset: idque ipsemet sexcenties in Alcorano (quamdiu scilicet vires non habuit) apertissimis verbis protestatus est.

Obijcient nobis fortasse Mahumetani, Catholicos Hispaniarum Reges, cum assensu Pontificis Maximi, armorum vi, & more belli, Christianam religionem in Occidentales Indias, & præsertim in Mexicanum Imperium inuexisse.

Re-

Respondeo, verum quidem esse, Pontificem Maximum Alexandrum Sextum Regiones illas Catholicis Regibus concessisse, eam potissimum ob causam, vt in illis Christianam fidem, Christique Euangelium prædicandum curarent. Non tamen vt armis violenter Incolas cogerent ad eandem fidem suscipiendam: vt patet ex verbis Diplomatis Pontificij. Poterant nihilominus Catholici Regis Duces ac Ministri cogere Gentes illas, sibi iam iure subiectas, ad Idola deserenda, eorumque Aras ac Templa destruenda, vel in honorem vnius Dei veri commutanda; eumque Deum tantummodo colendum: atque etiam ad omnia illa, quæ saltem primarijs Naturæ legibus repugnant, relinquenda, atque euitanda; inter quæ vnum erat, homines sacrificare, & comedere. Cæterùm neque Pontifex Mæximus præcepit, Gentes illas ad Christianam Religionem suscipiendam violenter compelli: neque Hispani eas ad hoc compulisse leguntur; quamuis ob alias causas, quæ ad Religio-

nem

nem minimè ſpectabant, Populos illos fortaſſe ſeuerius tractauerint.

Vtrùm verò Pontifex Maximus potuerit hos Populos, qui nunquam Chriſtianos læſerant, ſemperque Regna ſua pacificè poſſederant, neque ad Ouile Chriſti pertinebant, Chriſtianis Regibus, ſaltem quoad ſupremum aliquod dominium, & velut feudum nobile, iure concedere, non eſt híc locus diſputandi. Mihi tamen certum eſt, Gentes illas, cum ferarum more viuerent, & Deos illos colerent, qui nullum cultum, ſed ſummam potius abominationem mererentur: & præterea non modo homines illis immolarent, ſed etiam ipſi humanis carnibus veſcerentur; atque vno verbo, naturæ humanæ omnes ferè leges violarent: potuiſſe ſuprema aliqua poteſtate, quæ in terris reperiretur, intra rectæ naturæ limites per vim coërceri. Porrò cum nulla ſit in terris poteſtas maior ea, quam Vicario ſuo Petro, eiuſque ſucceſſoribus, Deus ipſe immediatè tradidit, vt omnes Chriſtiani fateri co-

gun-

guntur: huic ſoli fas & ius erat, hoc præſtare. Quamuis enim Chriſtus Eccleſiæ tantùm ſuæ Petrum Principem ac Paſtorem conſtituerit, tradidit tamen eidem poteſtatem omnem, quæ ad eandem Eccleſiam regendam, conſeruandam, defendendam, ac per totum orbem propagandam neceſſariò requirebatur, & per conſequens ad auferenda, quantum poſſet, ea omnia obſtacula, quæ Euangelij prædicationem, veræque fidei propagationem per totum Orbem poſſent remorari. Per hoc igitur à Chriſto tradita eſt Petro,& ſucceſſoribus eius plena facultas & authoritas in omnia Regna Mundi, in ordine ſcilicet ad prædicandum in illis Euangelium, veramque Religionem conſtituendam: idque apertè fatetur vniuerſalis Eccleſia, dum eiuſdem Petri ſummam poteſtatem, ſupremamque authoritatem commendans, ita eum alloquitur: *Tu es paſtor ouium, Princeps Apoſtolorum: Tibi tradidit Deus omnia Regna Mundi; & ideò tibi traditæ ſunt claues Regni cælorum:* ideſt pleniſſi-

nissima potestas ligandi, atque soluendi, & disponendi de omnibus rebus etiam temporalibus in ordine ad bonum Ouilis Christi tibi commissi, vt illud pascere, tueri, ac dilatare possis per omnia Regna Mundi, auferendo & remouendo ea omnia, quæ te ab officio tibi commisso possunt impedire. Poterit igitur Pontifex Romanus Petri successor, Christique supremus in Terris Vicarius, per Principes Christianos, Principes Ethnicos cogere, ne Euangelicam prædicationem impediant: non tamen Regnis suis spoliare, vt quidam docent, (hoc enim nimis odiosam Christianam Religionem redderet) neque etiam, vt ad fidem suscipiendam per vim quodammodo adducantur, tributis extraordinarijs, alijsque oneribus eos grauare, vt Mahumetani consueuere: imò eos benignius atque humanius quàm alios subditos tractare debet: ita enim facilius ad religionem amplectendam allicientur. Ita gerebat se S. Gregorius Magnus cum Iudæis, vt testatur ipsemet, lib. 4. Epist. 6.

his

his verbis: *Nec hæc inutiliter facimus, si pro leuandis pensionum oneribus, eos ad Christi gratiam perducamus. Et ideo non est graue, quidquid de pensione pro Christo dimittimus.* Vtrùm verò etiam ad Idola relinquenda, & ad primaria Naturæ præcepta seruanda, eos adigere possit: dubium valde mihi est. Non enim sunt subditi Ecclesiæ: & laudabilius hoc fiet per Prædicatores Euangelicos spirituali gladio verbi Dei; quàm per Duces belli temporalibus armis.

Cæterùm per septemdecim ferè secula, semper à Romanis Pontificibus (ad quos spectat Christianæ religionis] per totum Orbem propagatio) in Euangelij prædicatione, veræq; fidei inter Populos infideles promulgatione illud obseruatũ est, quod Christus in Euangelio docuit, & Apostoli, Discipuliq; eius obseruauere: vt nimirum non per temporalem potẽtiam, perque arma, & vires; (vt mentitur Mahumetus) sed per paupertatem, patientiam, charitatẽ, persecutiones, supplicia, atque ipsius sanguinis, vitæque profusio-

nem Miniſtri Apoſtolici Chriſtum crucifixum, eiuſque Euangelicam legem Gentibus prædicarent. Neque alia ratione vtitur hodie Pontifex Romanus, dum per Sacram Eminentiſſimorum Purpuratorum Congregationem de Propaganda fide, viros religioſos, & Apoſtolico ſpiritu præditos per omnes Infidelium regiones ad prædicandum Chriſti Euangelium expenſis ſuis mittit, & in ijſdem regionibus ſuſtentat, ne ab Infidelibus aliquid ad vitam neceſſarium emendicare, vel accipere cogantur.

Dices: etiam Mahumetanorum Moſtinos eodem modo mittere hodie ſuos congerrones inter Indos Orientales Ethnicos, vt illis Alcoranicam legem prædicent, & proſelytos faciant.

Reſpondeo, hoc commune eſſe, ſemperque fuiſſe etiam omnibus ſeductoribus, & impoſtoribus. Neque verò ex eo quòd Mahumetani, ſiue in hac, ſiue alijs in rebus faciant ſe ſimias Chriſtianorum; poſſunt idcirco ſibi eorumdem gloriam tribuere, quòd ſcilicet non vi, & armis;

ſed

ſed virtute Dei, oſtenſione miraculorum, & ſanctitate Legiſlatoris ſui, eiuſque aſſeclarum tantummodò, Religio ipſorum fundata ſit, ac per totum terrarum Orbem propagata.

De Vindicta priuata.

Caput Vigesimum quartum.

Riuatam vindictam, qua nimirum quilibet propria authoritate iniuriam sibi illatam vlciscitur, esse contra omnes leges diuinas, & humanas, & contra ipsum Naturæ lumen, nullus, vt reor, ignorat. Nam per hoc destrueretur magna ex parte publica potestas à Deo instituta, per quam priuatorum iniuriæ recognosci debent, & puniri. Quamobrem Deus Optimus Maximus in Lege sua, Leuit. cap. 19. 18. seuerè priuatam vltionem prohibuit, verbis illis: *Non* *qua-*

quaras vltionem, nec memor eris iniuriæ Ciuium tuorum. Hebraicè absolute legimus, לא־תקם : *Non vlcisceris te*. In Deuter. etiam cap. 32. 35. pronunciat idem Deus de se: *Mea est vltio; & ego retribuam*: quæ verba à S. Paulo ad Rom. cap. 12. allegantur ad omnem priuatam vindictam condemnandam: *Non vosmetipsos* (inquiens) *defendentes* (id est vindicantes) *Charissimi; sed date locum iræ: scriptum est enim: Mihi vindicta; Ego retribuam: dicit Dominus*. Alijs etiam in locis veteris Testamenti vltio priuata improbatur. Vt Prouerb. cap. 20. *Ne dicas: Reddam malum: Expecta Dominum, & liberabit te*. Et cap. 24. 29. *Ne dicas: Quomodo fecit mihi, sic faciam ei: Reddam vnicuique secundùm opera sua*. Et in Lib. Ecclesiastici, qui etiam apud Hebræos Diuinæ authoritatis habetur, cap. 28. 1. *Qui vindicari vult, à Domino inueniet vindictam, & peccata illius seruans seruabit: Relinque proximo tuo nocenti te; & deprecanti tibi peccata soluentur*. Omitto re-

to referre quæ in hanc rem in Euangelio, alijſque Libris Apoſtolicis habentur: cum in his nulla ſit, vt ita dicam, pagina, in qua priuata vindicta non damnetur: quippe quæ non ſolùm ſit contra bonum publicum, & contra Principis authoritatem: ſed etiam Diuinam Maieſtatem grauiſſimè lædat: ad quam propriè ſpectat iniurias alijs ab alijs illatas punire: vel eas puniendi, Principibus à ſe conſtitutis vices delegare. Hinc toties in Sacris literis, Deus appellatur, *Deus vltionum*, vel *Deus vlciſcens*. Et inter nonaginta nouem nomina, quæ illi tribuunt Arabes, vnum eſt المنتقم *Vltor*. In Alcorano quoque non ſemel dicitur Deus ذو انتقام *Dominus Vindictæ*: ſeu, præditus authoritate vlciſcendi. Vſurpat igitur ſibi ſacrilegè authoritatem Dei ille, qui de iniuria accepta vltionem capere propria authoritate præſumit.

At Mahumetus, qui legem nullam nouit, niſi quam propria libido ipſi ſuggeſſit; non ſolùm priuatam vltionem in Alcorano concedit, ſed etiam remune-

randam

randam illam à Deo esse pronunciat. Ita enim habet in Sura 42. الشورى *Consultatio*, v. 34. & seqq. فما اوتيتم من شي فمتاع الحياة الدنيا وما عند الله خير وابقى للذين امنوا وعلى ربهم يتوكلون ... والذين اذا اصابهم البغى ينتصرون وجزاء سيئة سيئة مثلها فمن عفى واصلح فاجره على الله انه لا يحب الظالمين: *Quod vobis a Deo datum est, est prouisio præsentis vitæ: Quod verò est apud Deum* (in Paradiso) *melius est, & permanentius, pro ÿs, qui crediderint, & in Deo confisi fuerint ..... & pro ÿs, qui, cum illata sibi fuerit iniuria, sese vindicauerint. Sed vindictæ grauitas, non debet excedere grauitatem iniuriæ. Qui verò condonauerit, & pacificè rem composuerit: habebit mercedem apud Deum. Certè ipse non amat iniqua agentes.* Et Sura 16. النحل *Apes*, vers. 130. وان عاقبتم فعاقبوا بمثل ما عوقبتم به ولين صبرتم لهو خير للصابرين: *Si vltionem ex aliquo sumere vultis, vltio*

non excedat iniuriam vobis illatam. Quòd ſi patienter ſuſtinueritis, certè hoc erit melius ijs, qui ſuſtinuerint. Scribunt Expoſitores, hæc reuelata fuiſſe Mahumeto anno tertio Hegiræ, quando in bello Ohodenſi occiſus fuit Hamza patruus eius, & corpus illius vndiq; vulneribus transfoſſum, membriſque mutilatum. Cumque Mahumetus illud vidiſſet ; dolore iraque ſtimulatus, iurauit ſe vindictam ſumpturum de occiſoribus Hamzæ ſeptuagies maiorem ſæuitie, quàm ipſi contra eum exercuiſſent : vel, vt alij ſcribunt, ſumpturum pænam in triplum ex ſeptuaginta hoſtibus Coraſinis, ſi eos in poteſtatem ſuam habere potuiſſet. Cum verò Deus per Gabrielem illi prædicta verba reuelaſſet : abſtinuit ab eo, quod propoſuerat. Denique Sura 17. الاسرى *Iter nocturnum*, verſ. 34. hæc habet :

ولا تقتلوا النفس التى حرّم اللـه الاّ بالحقّ ومَن قُتِلَ مظلومًا فقد جعلنا لوليه سلطانًا فلا يُسرِف فى القتل

القتل انه كان منصورا : *Et ne occidatis animam* (ideſt hominem) *quam prohibuit Deus, niſi cum iuſtitia. Qui verò occiſus fuerit iniuſtè; iam dedimus propinquo eius poteſtatem* (occidendi eum). *Verùm ne limes excedatur in eo occidendo, eò quòd is* (qui in vltione excedit) *defendendus ſit.* Ideſt, vt explicat Gelaleddinus: *Ne occidatur alius præter homicidam; aut iſte aliter occidatur, quàm ipſe occiderit alium* و : *etiam ſi propinquus illius, qui iniuſtè occiſus eſt, habeat multos patronos, a quibus, etiam ſi modum exceſſerit, defendendum ſe eſſe confidat.* Alluditur in his vltimis verbis ad legem à Deo latam in libro Numerorum, cap. 35. de qua paulo poſt diſſeremus.

Concedit itaque Mahumetus ſuis aſſeclis priuatam vltionem, itaut vnuſquiſque poſſit de iniuria ſibi illata, quæcumque tandem illa ſit, ſe vindicare, dummodo vindicta grauitatem iniuriæ acceptæ non excedat: quod vt iam dixi, contra omnes leges diuinas, atque etiam humanas rectè conſtitutas, cenſendum eſt.

Nec

Nec excuſat iniquitatem huius Mahumeticæ Sanctionis, quòd in ea non negetur, melius eſſe iniuriam ignoſcere, quàm vlciſci; dum vltio vt bona, & à Deo remuneranda conceditur, & approbatur.

O quàm longè diſtat in hoc, vt in cæteris, ab Euangelio Alcoranus! Quantùm ſcilicet diſtant tenebræ à luce, lutum ab auro, ſtercus à balſamo, à floribus ſpinæ. Non enim ſolùm prohibetur in Euangelio quodlibet vel minimum priuatæ vindictæ genus, itaut *nulli malum pro malo reddatur*; ſed etiam omnis voluntarius motus iræ, indignationis, & odij contra eum, qui nos læſit, ſiue exterius per verba, aut nutus ſignificetur, ſiue interius tantùm corde foueatur. Verùm vlterius progreditur ſanctitas, ac perfectio legis Euangelicæ. Non enim ſolùm malum pro malo reddere vetat Chriſtus; ſed etiam vt bono malum compenſemus admonet, & hortatur. En verba ipſius Matth. cap. 5. *Ego autem dico vobis: Diligite inimicos veſtros: benefacite his, qui oderunt vos: & orate pro perſequentibus,*

tibus,

tibus, & caluniantibus vos: vt sitis filij Patris vestri, qui in Cælis est. Et paulo superius dixerat: *Ego autem dico vobis; non resistere malo; sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram: & ei, qui vult tecum iudicio contendere, & tunicam tollere; dimitte ei & pallium.*

Cæterùm non solùm Christiani ex documento atque exemplo Christi; qui in Cruce, pro eorum, qui se tam immaniter & verbis & factis vexabant, venia & salute, Patrem suum exorauit: sed Ethnici quoque Philosophi; imò, & Principes ipsi, penes quos suprema potestas residebat, ex lumine naturæ cognouerunt, appetitum vltionis, atque vltionem ipsam, esse animi vilis, & ignobilis: & iniuriam condonare, & multò plus beneficio compensare; valde honorificum esse, & homine magnanimo dignum. In Pentateucho quoque, & alijs libris veteris Testamenti hoc ipsum summopere commendatur: præsertim Exodi, cap. 23. vbi ita præcipit Deus: *Si occurreris boui inimici tui, aut asino erranti; reduc*

reduc ad eum. Si videris asinum odientis te iacere sub onere, non pertransibis, sed subleuabis cum eo. Salomon etiam in Prouerbijs, cap. 25. monet: *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitierit, da ei aquam bibere: prunas enim congregabis super caput eius, & Dominus reddet tibi.*

Ab huiusmodi exemplis ac documẽtis admodum procul fuit Mahumetus, quippe qui in priuatam vltionem ab ipsis incunabulis pronissimus fuerit. Nam, vt in eius vita à Mahumetanis scripta refertur; Anno octauo Hegiræ, inter captiuos, quos in bello contra Hauazenos gesto, ceperat, fuit Sebama filia Harethi & Halimæ Saadiensis, soror collactanea Mahumeti, in cuius adhuc infantulæ dorso infans ipse, ex impetu iræ, (nisi forte lasciuiæ; nam vtroque morbo semper æquè laborauit) tam rabido morsu dentes impresserat; vt post sexaginta annos adhuc cicatrix tam immanis viseretur, vt ex ea potuerit Mahumetus sororem suam collactaneam agnoscere. Refert præterea Albocharius in trigesimam

par-

partem Alcorani, dictum hoc Mahumeti: لا شخص أغْيَرُ من اللـــــه : *Nullus est, qui maiori zelotypia laboret, quàm Deus:* & in hanc rem, ita scribit: وقال عبيد الله بن عمرو عن عبد الملك حدّثنا ابو عوانـــة حدّثنا عبد الملك عـن وُرّاد كاتب المغيرة عن المغيرة قال قال سعد بن عبادة لو رايتُ رجلاً مـــــع امراتي لَضربته بالسيف غير مصفح فبلغ ذلك رسول الله صلى فقال تعجبون من غيرة سعد والله لانا اغير منــــه والـــــه اغير مــــنّي : *Et dixit Obeid-Allah filius Amru ex relatione Abdal-Malek: Narrauit nobis Abu-Auana, narratum fuisse sibi ab Abdal-Malek, cui narrauerat Varrad scriba Almogheira, qui asserebat dixisse Saad filium Ebadat: Si inuenirem hominem aliquem cum mea vxore, certè occiderem eum gladio absque vlla misericordia. Id cum relatum fuisset Legato Dei Mahumeto, dixit: Cur admiramini de zelotypia Saad?*

Saad?. Ego sum magis zelotypus quàm Saad: & Deus maiorem zelotypiam habet quàm ego. Ex ore suo se iudicat homo nefarius, qui non solùm laudet priuatam vindictam in alijs, sed in se etiam probet, deque ea glorietur; neque illum pudeat, exemplo Dei iræ furorisque sui impotentiam cohonestare. At enim, hoc ipsum, etiam Christianorum Principum leges concedunt. Falsum omnino. Quamuis enim delictum hoc ex quadam indulgentia non puniant: non tamen vel probant, vel concedunt. Plura in Vita illius exempla recensent Arabes, ex quibus constat quàm pronus esset in vindictam. Ex his poterit Lector, nonnulla in ea, quam ego summatim scripsi, recognoscere. Neque omittendum est, eundem non solum manu ac ferro, sed etiam lingua & calamo rancoris sui pus, atque venenum in eos, à quibus iniuriam aliquam accepisset, euomuisse. Id videre est in quibusdam Alcorani Suris, quas Satyras veriùs appellaueris: nam in illis, quosdam è suis Corasinis, & præsertim

Abu-

Abu-Gehel, contribules ſuos, & Abu-Laheb patruum ſuum, & Ommo-Gemil amitam ſuam, ob iniurias neſcio quas ab illis acceptas, enormiter proſcindit.

Defendet fortè cauſam ſuam Mahumetus, exemplis quorumdam Prophetarum, ſeu Patriarcharum; vt Noë, qui contumeliam ſibi à Cham filio ſuo illatam, dum de ſe ob ebrietatem nudato iocum captauerat, vindicauit, male precando filio eius Chanaan: Dauid, qui Nabal Carmelum, tanquam ſibi ingratum & iniurium, occidere decreuerat: Eliam, ad cuius imperium cæleſtis ignis duos duces Regis Achab, eorumque milites, quòd ſe minus honorificè compellaſſent abſumpſit: Eliſæi, qui quadraginta duos pueros ſibi illudentes, vrſis deuorandos expoſuit; & aliorum huiuſmodi. Verùm hi, non ex motiuo priuatæ vltionis, ſed ex zælo iuſtitiæ, & honoris Dei adducti ſunt, vt iniurias illas vlciſcerentur: neque hoc ſine diuino impulſu fecerunt, cum Deus ipſe executor huiuſ-

huiusmodi eorum vindictæ, seu veriùs iu-ſtæ pænæ, fuerit. De Dauid tamen non videtur dubium, quin aliquantò in voluntate vindictæ contra Nabal exceſſerit. Sed nos neque aſſerimus, neque credimus, ſanctos illos patres, ac prophetas nunquam vel in hac, vel in alijs rebus deliquiſſe; cum ex Sacris Scripturis conſtet oppoſitum. Atqui Mahumetus in condendis ſanctionibus ſuis, & multò magis in actibus ſuis regulandis, debebat vt apes ad flores, non vt ſcarabæus ad ſtercus accurrere. Debebat, inquam, inſpicere, atque imitari exempla indulgentiæ, & charitatis eiuſdem Dauid erga Saul, Abſalom, ac Semei: Ioſeph erga fratres ſuos: Iacob erga Eſau: Moyſis erga populum ſuum; & alia huiuſmodi ſexcenta: non dico exemplum Chriſti, eiuſque Apoſtolorum: nam nimis hebetes erant Mahumeti oculi, ad lucem tam claram inſpiciendam.

Poſtremò obijcit nobis (vt ſupra innuimus) Mahumetus, Sanctionem ipſius Dei in Pentateucho, Numer. cap. 35. qua

qua præcipit, vt qui alium data opera occiderit, à propinquo eiuſdem occiſi, vbicumque ab eo inuentus fuerit, interficiatur. Non ſolùm igitur probat, ſed præcipit Deus priuatam vindictam.

Sed facilè reſpondemus, nullo modo fuiſſe hanc, vel dici potuiſſe, priuatam vindictam; cum propinquus occiſi non deberet interficere homicidam priuata authoritate, ſed iuſſu Dei, cognita prius cauſa in legitimo Iudicum conſeſſu. Itaque propinquus ille non exercebat priuatam vltionem, ſed exequebatur, vt miniſter, ſententiam à Deo, ac iudicibus prolatam. Hoc manifeſtè patet, non ſolùm ex verbis Sacræ paginæ, ſed etiam ex ipſa ratione. Quis enim credat, liberum fuiſſe cuique interficere eum, quem crederet occidiſſe propinquum ſuum, incognita cauſa, & ex propria tantùm ſuſpicione, vel coniectura? Nonne poterat hic errare, & occidere innoxium pro nocente: in quo caſu reus homicidij ipſe fuiſſet, & à propinquo eius, quem interfecerat, iure potuiſſet occidi? Debe-

bat igitur vel factum esse adeo clarum ac manifestum, vt nullus de eo posset dubitare: qua ratione intelligebatur iam esse plenè probatum: vel si esset aliqualiter dubium, vel suspiciosum; per publicum iudicium necesse erat discuti, & definiri. Porrò non solùm per legem diuinam, sed etiam per leges humanas non raró statuitur, vt in pæna capitali, quilibet possit esse executor, quando reus iam damnatus, fuga se subripuit, nec potest in manibus haberi. Neque tamen per hoc intelligitur concedi vlli priuatam vindictam: imò siquis ex odio, vel vltionis appetitu, illum occideret, grauissimè peccaret: quemadmodum etiam peccasset ille, qui Deo iubente, propinqui sui occisorem interfecisset: Nam odium, ac vindicta absolutè prohibentur ab ipso Deo. Cur verò voluerit Deus homicidam occidi á propinquo hominis interfecti; credo fuit, vel quia ita erat consuetudo in eo populo dum esset in terra Ægypti: vel in maiorem pœnam homicidæ ipsius. At enim hoc erat occasio & fomen-

fomentum odij & vindictæ ipsi propinquo. Esto: sed in illius arbitrio ac libertate erat odium, & vindictæ appetitum admittere, vel reijcere. Plura enim alia sunt homini incitamenta ad malum, quæ ipse nullo modo potest euitare; & tamen tenetur motibus inordinatis, qui ex illis consurgunt, resistere. Nihilominus, vt huiusmodi occasionem propinquo occisi Deus minueret, iubebat eum statim homicidam iugulare; ne scilicet eum diutius detinendo, ac discruciando, vel lento mortis genere perimendo, posset odium suum rabidius exercere. Non dubito autem, quin plerique ab homine, quamuis inimico, ita in morem pecudis iugulando abhorrerent, præsertim cum iam ardor iræ, ac vindictæ furor deferbuisset.

Addo. Deum hoc tantummodo in homicidio statuisse, non autem alijs in rebus, in quibus nulli concedebatur vindicem esse propriæ iniuriæ. At Mahumetus priuatam vltionem in omnibus indiscriminatim concedit. Præterea ple-

rique Doctores sentiunt, hanc fuisse tantummodo permissionem, non autem absolutum præceptum Dei (quemadmodum etiam talionem, vsuram, repudium, ac polygamiam) propter duritiem illius gentis , ad maiora mala euitanda . Et quicquid sit, non debuit Mahumetus his à Deo potius permissis, ac dissimulatis, quàm præceptis, & per se nullam bonitatem habentibus, ac propterea à sapientibus communiter improbatis , legem suam infarcire, ac centonare : præsertim cum legum omnium perfectissimam , sanctissimam, atque excellentissimam se condere profiteretur.

De Disputatione circa Religionem.

Caput Vigesimum quintum.

Verissimum est Christi axioma, Ioannis cap. 3. *Omnis, qui male agit, odit lucem: & non venit ad lucem, vt non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, vt manifestentur opera eius, quia in Deo sunt facta.* Prima pars axiomatis in Mahumeto, eiusque Alcorano verificatur: secunda, in Christo, atque Euangelio illius, vt in hoc capite manifestissimè patebit.

Mahumetum ſemper refugiſſe, atque etiam prohibuiſſe diſputationes circa legem ac religionem ſuam; omnibus notiſſimum eſſe exiſtimo. Nihilominus libet ipſius teſtimonijs hoc comprobare. Sura 6. الانعام *Pecudes*, verſ. 65. introducit Deum ita ſe commonentem : واذا

رايتَ الذين يخوضون فى اياتنا فاعرض عنهم حـــتى

يخوضوا فى حديث غيره وامّـــا ينسينّـــك الشيطـــان

فلا تقعد بعد الذكرى مع القوم الظالمـــــــين ؛

Et cum audieris eos, qui diſputant de ſignis noſtris (Gelaleddinus, فى القران *de Alcorano*); *procul recede ab eis, donec diſputent de alia re. Quòd ſi obliuiſci fecerit te Satanas* (hoc quod nunc tibi dico); *ſaltem vbi recordatus fueris, ne ſedeas cum his iniquis.* Sura 29. العنكبوت *Aranea*, verſ. 46. fingit ſibi, & ſuis hæc à Deo præcipi .

ولا تجادلوا اهـــل الكتاب الّا بالتى هى احســـن الا

الذين ظلموا منـــهم وقولوا امنّا بالذى انُزل اليـنـــا

وانُزل

وانزل اليكم والهنا والهكم واحد ونحن له مسلمون :

Nolite disputare cum Scripturalibus (Iudæis scilicet & Christianis) *exceptis ijs, qui vos iniuria affecerint* : (nam cum his, vt explicat Gelaleddinus, non verbis, sed gladio disputandum est) : *sed modestis verbis dicite illis : Credimus in Alcoranum nostrum, & in Pentateuchum, & Euangelium vestrum : & Deus noster, & Deus vester est vnus : & nos illum deuotè colimus.* Sura 3. ال عمران *Familia Amran*, verſ. 59. Nouum modum disputandi de veritate Religionis fingit sibi à Deo fuisse demõstratum, his verbis : الحق من ربك فلا تكن

من الممترين فمن حاجك فيه من بعد ما جاءك

من العلم فقل تعالوا ندع ابناءنا وابناءكم ونساءنا

ونساءكم وانفسنا وانفسكم ثم نبتهل فنجعل

لعنت الله على الكاذبين :

Deus reuelauit tibi veritatem, itaque ne dubites de ea. Si quis verò disputare voluerit

rit tecum de ea, postquam data est tibi scientia illius; dic illi: Venite, aduocemus filios nostros, & filios vestros, & coniuges nostras, & coniuges vestras, & nos ipsos, & vos ipsos. Deinde oremus Deum, vt feriat maledictione sua eos ex nobis, qui sunt mendaces, & aberrant à veritate. Refert in hanc rem Gelaleddinus id, quod habetur in Vita Mahumeti, Anno nono Hegiræ: venisse scilicet ad eum Legatos Christianorum Prouinciæ Nageranæ, cum suo Episcopo Abu-Haretha: Cumque hic cum Mahumeto de religione disceptare cæpisset; ille eum & cæteros Nageranenses ad causam ea ratione, quam diximus, decidendum prouocauit. At Abu-Haretha ab huiusmodi conditione acceptanda suos dehortatus est. Illi nihilominus postera die conuenere: sed cum vidissent Mahumetum vnà cum Aly, Phatema, & Hasano & Hoseino, iam ad maledictionem à Deo contra eos, qui in errore essent, imprecandam orare cæpisse: timuerunt: statimque Mahumeto sese dedidere, & de tributo illi persoluendo conuene-

uenerunt. Sed fabula eſt hæc proculdubio. Cæterùm Deus non reliquit veram Religionem ita probationibus deſtitutam; vt neceſſe ſit, vel etiam liceat, ad eam à falſa dignoſcendam, per huiuſmodi temeraria experimenta Deum tentare.

Alia tergiuerſatione vtitur Impoſtor, vt diſceptationes de religione poſſit effugere, vel prohibere: Etenim Sura 22. الحج *Peregrinatio*, verſ. 65. hæc Deum ſibi præcipientem inducit: لكل امّة جعلنا منسكا هم ناسكوه فلا ينازعنك فى الامر وادعُ الى ربّك انك لعلى هدًى مستقيم : وان جادلوك فقل الله اعلم بما تعملون : الله يحكم بينكم يوم القيمة فيما كنتم فيه تختلفون : *Cuilibet genti conſtituit Deus ritus religionis, quos exercerent. Ne ergo diſceptent tecum de hoc negotio* (religionis:) *ſed inuita eos ad Dominum tuum: certè tu es in via recta. Quòd ſi tecum diſputare-*

voluerint; dic eis : Deus peritissimè nouit id, quod operamini. Deus litem decidet inter nos in die Resurrectionis circa id, in quo discrepatis inter vos. Similia habet Sura 42. الشورى *Consultatio*, vers. 14. vbi hæc sibi circa religionem Deum pręcipientem introducit: فلذلك فادعُ واستقِم كما امِرتَ ولا تتبع اهوآهم وقل امنتُ بما انزل الله من كتاب وامِرتُ لاعدل بينكم : الله ربنا وربكم لنا اعمالنا ولكم اعمالكم لا حجة بيننا وبينكم الله يجمع بيننا واليه المصير : والذين يحاجون فى الله من بعد ما استجيبَ له حجتهم داحضة عند ربهم وعليهم غضب ولهم عذاب شديد . *Ad hanc igitur* (Religionem) *inuita alios; & tu in ea firmiter stà, quemadmodum iußus es : & nè sequaris desideria eorum, sed dic illis: Credo in Libros, quos reuelauit Deus : & iußus sum iustè iudicare inter vos. Deus est Dominus noster, & Dominus vester : nobis sunt opera nostra, & vo-*

& vobis sunt opera vestra : ne sit disceptatio inter nos, & inter vos. Deus componet litem inter nos, & ad eum reuertemur. Qui veró disputauerint de Deo (idest de Religione eius) *in posterum, cum iam Deus Mahumeto veritatem reuelauit : disputatio eorum vana erit apud Dominum ipsorum : imò Deus irascetur contra eos, & infliget eis pænam vehementem.* Hæc eadem, vel similia, sæpius in Alcorano repetuntur.

Prohibet igitur Mahumetus suis disceptationes de Religione, præsertim cum Iudæis, & Christianis : Nam cum Idololatris poterant tutiùs disputare, non ad probandam Religionem suam, sed ad confutandum errorem manifestissimum illorum. Cum verò ab initio, illius Asseclæ cum Iudæis circa Religionis suæ veritatem disserere cœpissent; atque ab ijsdem manifesti erroris conuincerentur : præcepit eis, vt ab huiusmodi dissertationibus abstinerent: Ea vero, quæ à Iudæis in posterum sibi obijceren-

rentur; neque approbarent, neque reprobarent.

Valde autem leues, seu potius ridiculæ, sunt rationes, ob quas prohibet Mahumetus suis, & ipse quoque refugit, de Religione disputare.

Prima ratio est (vt vidimus), quia Asseclæ sui credunt in eundem Deum, in quem credunt Scripturales (nempe Iudæi, & Christiani) & eosdem Sacros libros recipiunt, ac venerantur: eademque bona opera cum illis habent cōmunia. Ad quid ergo cum illis de Religione digladiari? Eodem modo hodie nobis Turcæ respondent, cum eos ad Christianā Religionem suscipiendam hortamur: nimirum: *Esto tu bonus Christianus; ego verò sim bonus Mahumetanus: Nam omnes vnum Deum, & bonam Religionem habemus.*

Secunda: Deus vnicuiq; Genti (nempe Iudæis, Christianis, Sabaitis, Magis, & Mahumetanis) dedit bonam Religionem, vt vnaquæque obseruaret illam: Ergo importunum est, vt vna cum alia de

de Religione diſputet, aut altercetur. Sed vnuſquiſq; videt quàm vana ſit huiuſmodi ratio : cum Mahumetus centies in Alcorano pronunciet, in nulla religione ſalutem reperiri, niſi in Eſlamitica á ſe inſtituta, vel reſtaurata.

Tertia: Veritatem, vel falſitatem Religionis, non rationibus, aut argumẽtis, ſed diuino Oraculo inquirere, & cognoſcere debemus; itaut precantibus nobis Deũ, vt maledictione feriat eos, qui falſam Religionem profitentur; ſi id ipſe fecerit, tunc quænã vera ſit Religio intelligamus. Ad hanc rationem iam ſatis reſpondimus.

Quarta : Non eſt quòd Moſlemi, & Scripturales, vel aliæ Gentes, circa Religionem lites inter ſe moueant, ad dignoſcendum, qui nam eorum in vera Religione, & qui in falſa verſentur: Nã Deus in die Iudicij hanc cauſam diſcernet, & quorumnam vera, quorum autem falſa fuerit Religio, manifeſtè declarabit. Verùm ſi hoc Dei iudicium expectandum eſt, omnes ſumus in tenebris, & ne Mahumetani quidem poſſunt citra formidi-

nem

nem & dubietatem, credere Religionem ſuam eſſe bonam; Chriſtianorum verò, & Iudæorum malam.

Addit quintam rationem Author quidam nomine معاوية بن قرة Mauuia filius Coræ, allegatus à Thalebienſi in Expoſitione Suræ 5. v. 15. quia ſcilicet:

الخصومات فى الدين تحبط الاعمال :

Diſceptationes de religione, vana & inutilia reddunt opera. Sed hoc gratis, & abſque vllo fundamento dicitur. Nihil enim, quod conducat ad cognoſcendam veritatem, poteſt per ſe inutilia reddere opera hominum: imò quò magis cognoſcitur veritas, eò magis conuenit opus eſſe vtile, & perfectum.

Cæterùm, vera, & vnica ratio, ob quam Mahumetus diſputationes de ſua lege ac religione, nempe de Alcorano, aſſeclis ſuis interdixit, ea fuit; quia, vtpote non omninò cæcus, manifeſtè agnoſcebat, nullam in ea eſſe veritatem: &, ſi rectè inſpiceretur, ac ſolerter diſcuteretur, poſſe illius falſitatem, & impoſturam

ram à quolibet facillimè deprehendi.

At verò Christus, qui erat summa Veritas, & vt ipse dixit Pilato, *in Mundum venerat, vt testimonium perhiberet Veritati*, non timuit, ne si lex sua Euangelica examini exponeretur, & adamussim trutinaretur, quidquam vel minimum in ea posset reperiri, quod falsi aliquid, vel suspiciosi contineret. Euangelio scilicet conueniunt ea verba, quibus Alcoranum suum Mahumetus immeritò exorsus est: ذلك الكتاب لا ريب فيه, *Iste est liber, in quo nulla est erroris vel falsitatis suspicio*: Sed magis verba Dauid, Psal. 11. *Eloquia Domini eloquia casta: argentum igne examinatum, probatum terræ, purgatum septuplum.*

Non solùm igitur non prohibuit Christus, de Euangelio & de religione sua, ad illius veritatem cognoscendam, manifestandam, & ingerendam infidelibus, disputari: sed ipsemet huius rei exemplum dedit, quando adhuc duodénis, in Templo cum Doctoribus Legis de rebus proculdubio ad religionem spectantibus di-

spu-

ſputare inuentus eſt. Et deinde cum Scribis, Phariſæis, Sadducæis, Herodianis, Sacerdotibus, ac turbis non rarò de rebus vel fidei dogmata, vel legis praxin continentibus, diſſertauit. Illum proculdubio in hoc ſectatores eius imitari debebant. Verum quidem eſt, noluiſſe vt primi illi, qui eum ſequuti ſunt, ſe multo ſtudio ad religionem ſuam contra infideles propugnandam pararent; quia eis ſpecialem Spiritus Sancti gratiam & auxilium ad hoc collaturus erat. Hinc Matthæi cap. 10. dixit Apoſtolis: *Cum autem tradent vos; nolite cogitare, quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos eſtis qui loquimini: ſed Spiritus Patris veſtri, qui loquitur in vobis.* Hoc manifeſtè apparuit mox poſt Chriſti reſurrectionem in S. Stephano, de quo ita legimus in Actis Apoſtolorum, cap. 6. *Stephanus autem plenus gratia, & fortitudine faciebat prodigia, & ſigna magna in Populo. Surrexerunt autem quidam de Synagoga, quæ appellatur Libertinorum, & Cyrenenſium,*

& Ale-

& Alexandrinorum, & eorum, qui erant a Cilicia, & Asia, disputantes cum Stephano: & non poterant resistere sapientiæ, & spiritui, qui loquebatur. Sanctus etiam Paulus, diuinitus à Christo ad Apostolatum vocatus, statim cæpit contra Iudæos pro ipsius Christi religione asserenda, argumentis ac rationibus insurgere. Sic enim de eo legimus in ijsdem Actis, cap. 9. *Et continuò in Synagogis prædicabat Iesum.* (ideſt disputando probabat) *quoniã hic est filius Dei.* Et mox: *Saulus autem multò magis conualescebat, &* (argumentorum vi) *confundebat Iudæos, qui habitabant Damasci, affirmans* (ideſt rationibus probans) *quoniam hic est Christus.* Et in ijsdem Actis crebræ occurrunt disputationes tam illius, quàm S. Petri, cum Iudæis, ad Christi diuinitatem, fidem, ac religionem asserendam: & præsertim, cap. 28. cum iam idem Paulus Romæ moraretur in suo conducto. Ibi enim, *venerunt ad eum in hospitium plurimi* (nẽpe Iudæi) *quibus exponebat testificans Regnum Dei, suadensque eis de Iesu ex lege*

Moysi, & Prophetis a mane usque ad vesperam. Mansit autem biennio toto in suo conducto; & suscipiebat omnes, qui ingrediebantur ad eum, prædicans Regnum Dei, & docens quæ sunt de Domino Iesu Christo, cum omni fiducia, sine prohibitione. Sanctus etiam Petrus Princeps Apostolorum, Epist. 1. cap. 3. vult Christianos esse paratos ad reddendam rationem omnibus de sua religione, & ad satisfaciendum argumentis eorum, qui contra eam insurgunt: Ita enim monet: *Timorem autem eorum* (nempe infidelium) *ne timueritis, & non conturbemini. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea, quæ in vobis est, spe:* idest de vestra fide ac religione. Præterea S. Paulus in Epistola ad Titum, cap. 1. præcipit, Episcopum, ad quem præcipuè spectat Christi fidem prædicare, esse *iustum, sanctum, continentem, amplectentem eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem; ut potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt,* argue-

arguere: ideſt rationibus, & argumentis confutare.

Documentum, & exemplum Apoſtolorum, ſequuti ſunt omnes Chriſtianorum Paſtores & Doctores per ſexdecim ſæcula (& hodie quoque ſequuntur) non ſolúm contra infideles & hæreticos ore tenus pro Chriſti fide acriter diſceptando; ſed etiam innumera volumina conſcribendo, in quibus Chriſtianæ Religionis veritatem euidenter oſtendunt, eiuſque aduerſarios validiſſimis argumentis oppugnant,

Obijcient Mahumetani, non poſſe ſine impietate diſputari de eo, quod Deus reuelauit eſſe verum, ad inquirendum vtrúm veritatem, an falſitatem contineat, ac proinde videndum, vtrum illi fides adhibenda ſit, nec ne. Sed huiuſmodi eſt Religio: ergo nefas erit de ea diſceptare, vel aliquid illius in dubium reuocare.

Reſpondeo, Mahumetanos ſupponere id, quod probandum erat, nempe religionem ſuam eſſe à Deo reuelatam. At

verò hoc nunquam poterunt probare : iam enim vidimus, veræ religionis characteres esse, oracula Sacrarum Scripturarum, seu diuinam reuelationem : demonstrationem verorum miraculorum: consonantiam dogmatum : sanctitatem & iustitiam legum, quæ ad praxin spectant. At verò nihil horum Mahumetanos pro Secta sua confirmanda ostendere posse, hactenus euidentissimè probauimus : cum tamen omnia pro se Christiana Religio, etiam iuxta Moslemorum testimonium, manifestè demonstret.

At enim, Deus Alcoranum Mahumeto per Gabrielem reuelauit. Ridiculum. Quem testē adducit pro se Mahumetus ? nullum certè alium, nisi seipsum. At etiam ex sacris literis habemus, non paucos iactasse falsò, sibi à Deo arcana reuelata fuisse, seque ab eodem Deo missos, vt illa populo manifestarent : de quibus ita loquitur Deus ad Ezechielem, cap. 13. *Fili hominis, vaticinare ad Prophetas Israël, qui prophetant : & dices pro-*

phetan-

phetantibus de corde suo: Audite verbum Domini: Hæc dicit Dominus Deus: Væ prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum, & nihil vident. Vident vana, & diuinant mendacium; dicentes: Ait Dominus: cum Dominus non miserit eos. Et perseuerauerunt confirmare sermonem. Ex hoc genere fuit etiam Mahumetus, qui mendacia illa, ac fabulas, quas sibi finxit à Deo reuelari, perseuerauit confirmare non rationibus, sed armis.

Porrò, fatemur etiam nos, non esse disputandum de vera religione ab ijs, & inter eos, à quibus vt vera, & à Deo data, iam cognita, & suscepta fuit, nisi forte ad exercendum ingenium, vt fit in Christianorum Gymnasijs, & Academijs; vel etiam ad eius mysteria perfectius capienda ac penetranda, vt eadem possint infidelibus facilius, & maiori cum fructu prædicari ac persuaderi. Neque probamus; quòd cuilibet è vulgo, & etiam mulierculis, fas sit de Religione, eiusq; mysterijs disceptare. Hoc enim tantùm competit viris Theologis, ac sacra do-

ctrina probè instructis : præsertim verò Episcopis, atque animarum pastoribus.

Quòd verò quis clausis oculis, & bruto prorsus modo, debeat statim credere cuilibet, qui asserat se esse prophetam, qualem se asserebat esse Mahumetus, & suscipere legem ac religionem illius tanquam à Deo datam, quæcumque tandem illa sit, ob vnicum illius assertum, itaut satis sit dixisse, αὐτὸς ἔφα : *Ipse dixit*, quemadmodum de Pythagora fertur: hoc verò omninò negamus : oppositum enim docent nos Sacræ Scriptnræ; & præsertim Epistola prima S. Ioannis, cap. 4. his verbis: *Carissimi, nolite omni spiritui credere; sed probate spiritus, si ex Deo sint : quoniam multi pseudoprophetæ exierunt in Mundum*. Christus ipse protestatus est, se nolle, vt ijs, quæ prædicabat, fides vlla haberetur, nisi eadem miraculis & authoritate Sacrarum Scripturarum confirmaret. En eius verba ad Iudæos, Ioan. cap. 5. *Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in illis vitam æternam habere : & illæ sunt, quæ testimonium perhi-*

perhibent de me. Et cap. 10. 17. *Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio, & si mihi non vultis credere, operibus credite; vt cognoscatis, & credatis, quia Pater in me est, & ego in Patre*. Hæc autem opera erant præcipuè miracula, quæ non poterat facere nisi Deus, ac proinde erant certissima argumenta veritatis illius, quam Christus prædicabat. Et quamuis Mahumetus etiam in Alcorano sæpe alleget pro se testimonium Sacrarum Scripturarum (nam miracula, saltem vera, non poterat allegare) manifesti tamen mendacij conuincitur, cum nihil in illis habeatur, quod ei possit suffragari, vt iam demonstrauimus.

Sed intelligo, quid pro religione sua responsuri sint Mahumetani, nimirum: si hæc bona & vera non esset, Deus non ita eam dilatasset, ac tot regnis & imperijs auxisset; neque tam diu consistere (iam enim supra decem secula perseuerat) & quotidie incrementa maiora sumere pateretur. Nam hoc argumento vsus est Gamaliel Doctor Hebræorum in

Concilio Synedritico, vt legimus in Actis Apostolorum, cap. 5. ad dijudicandum, vtrùm Christiana religio, quam Apostoli prædicabant, pro vera habenda esset, nec ne: ita pronuncians: *Et nunc itaque dico vobis, discedite ab hominibus istis, & finite illos: quoniam si est ex hominibus consilium hoc, aut opus; dissoluetur. Si verò ex Deo est, non poteritis dissoluere illud: ne forte & Deo repugnare videamini*. Iuxta hanc Gamalielis regulam, necessariò fatendum videtur, Mahumetanicam religionem esse à Deo, quæ tandiu perseuerauit, neque solùm non potuerunt eam homines dissoluere; sed semper magis creuit, & hodie per totum ferè terrarum orbem disseminata est.

Hæc est consueta cantio Mahumetanorum, contra quam supra satis multa diximus: nec est quòd hic ea repetamus. Nunc satis sit respondere: hæc eadem quæ pro secta sua adducunt Mahumetani, etiam in Christianam religionem (imò multò magis) conuenire. Nam

hæc

hæc septingentos annos supra illam enumerat: Prouincias, Regna, & Imperia, plura & ampliora quàm illa, per multa secula possedit: & hodie quoque (licet aliquibus amissis) tot possidet, vt omnem Mahumetanorum potentiam longè superet: cum solus Imperator LEOPOLDVS Augustus potuerit ferè tota Hungaria Turcas spoliare; neque solùm ex eo Regno, sed è toto orientali imperio illos deturbasset, nisi Christianorum perfidorum armis adiuti fuissent. Hoc omnes norunt, & fatentur. Per plures prouincias, & maiori numero, quàm Mahumetanos, Christianos hodie diffundi, & Christum multò latiùs dominari, quàm Mahumetum, iam supra demonstrauimus. Cur verò Deus ita Mahumetanos crescere, ac perseuerare, tantaque & tam diuturna felicitate potiri permiserit: non est hominis diuinare, neque indagare. In alijs quoque Gentibus, quæ verum Deum ignorabant, hoc idem, & aliquid maius, euenisse, certissimum est. Fateor, hoc sanctos ipsos in ma-

gnam admirationem, animique suspensionem induxisse. Inter alios Ieremias cap. 12. ita de hoc cum Deo humiliter conqueritur: *Quare via impiorum prosperatur: benè est omnibus, qui praeuaricantur, & iniquè agunt? Plantasti eos, & radicem miserunt: proficiunt, & faciunt fructum: propè es tu ori eorum, & longè à renibus eorum.* De hoc eodem conqueritur Dauid in Psal. 72., his verbis: *Mei autem penè moti sunt pedes: penè effusi sunt gressus mei: quia zelaui super iniquos, pacem peccatorum videns: quia non est respectus morti eorum, & firmamentum in plaga eorum.* Et paulo post: *Ecce ipsi peccatores, & abundantes in sæculo obtinuerunt diuitias.* Ita etiam Iob cap. 21. fatetur se obstupescere, & pertimescere, ac terrore concuti, & omninò ignorare causam, *quare impij viuunt, sublenati sunt, confortatique diuitijs? Semen eorum permanet coram eis: propinquorum turba, & nepotum in conspectu eorum. Domus eorum securæ sunt, & pacatæ, & non est virga Dei super illos.* Et multa alia addit ad expressionem

stupo-

ſtuporis ſui in hac re.

Neque tamen dicendum eſt, non benè ratiocinatum fuiſſe Gamalielem; nam Chriſtus etiam, Matth. 15. 13. abſolutè pronunciauit; *Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus cæleſtis, eradicabitur*. Sed Deus in eradicandis, & diſſoluendis impiorum ſectis, non ita præceps eſt, vt homines putant, & ſepè vellent. Ideo Sanctus Petrus, Epiſt. 2. c. 3. commonet primos illos Chriſtianos, qui etiam in hac admiratione, vel errore, verſabantur: his verbis: *Vnum verò hoc non lateat vos, cariſſimi, quia vnus dies apud Dominum ſicut mille anni, & mille anni ſicut vnus dies. Non tardat Dominus promiſſionem ſuam, ſicut quidam exiſtimant: ſed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, ſed omnes ad pænitentiam reuerti*. Etiam ſerui (vt habetur apud S. Marcum cap. 13.) volebant ſtatim exorta, euellere zizania tritico ſuperſeminata. At Dominus eos prohibuit illis verbis: *Sinite vtraque creſcere vſque ad meſſem*. Certè Secta impiorum & peccatorum, incæ-

pit

pit à Cain : & iam per multa annorum millia perseuerauit & perseuerabit vsque in finem ; & quidem plerumque fœlix, ac potens : quid mirum, si Mahumetanorum Secta tam diù, ac tem felix & potens perseue-rat.

Optabile fuisset, vt quemadmodum Mahumetus in Alcorano, ad dignoscendam veram religionem à falsa, existimauit necessarium esse aduocari filios, & vxores, & viros vtriusque, ad imprecandas diras contra eos, qui falsam sequerentur : ita necessarium existimasset, vt aduocarentur Antistites, Doctores, ac Sapientes ex vtraque, vt inter eos pacificè, & sine studio partium, disquireretur, ac decideretur, quænam vera, & quænam falsa religio esset habenda. Christiani certè, qui in bona causa se esse cognoscunt, nunquam cum Mahumetanis, siue pro Euangelij veritate asserenda, siue pro Alcorani falsitate demonstranda, tam lingua, quàm calamo congredi refugient, quemadmodum cum cæteris,

siue

siue Ethnicis, siue Hæreticis aduersarijs nunquam refugerunt. Idemne Mahumetani facient? Vtinam! Verùm, vt iam dixi; *Qui male agit, odit lucem: & non venit ad lucem, vt non arguantur opera eius.*

Aliæ

Aliæ quædam ex Alcorano ſanctiones cenſoria virga curſim caſtigantur.

Caput Vigeſimum ſextum.

Rimò : Communis noſtrorum opinio, (vt alibi dixi) eſt, Mahumetum in Alcorano præpoſteram libidinem ſuis concedere. Neque opinio hæc falſa eſt, ſi de coniugatis loquamur : etenim luculentiſſimis verbis concedit, imò præcipit viris, quomodocumque, & vndecumque velint, cum vxoribus

bus suis coire. Non est quòd verba illius hic repetam; tantummodo Lectorem moneo, Mahumetum pleraque spurca atque obscena suæ legis ab Hæbræorum Thalmudistarum disciplina hausisse: cuiusmodi est nefarius hic concubitus cum vxoribus. Nam in Thalmude, Ord. 4. Nezakin. Cod. 5. pag. 58. (quemadmodum refert eruditissimus vir D. Iulius Bartoloccius aliàs à me laudatus, in sua Bibliotheca Rabbinica, p. 3. pag. 586.) *Dixit R. Eleazar: Dixit R. Chaninà: Filius Noë, qui abutitur vxore extra viam suam, condemnandus est: S. D. Genes. 2. 24. & adhærebit vxori suæ: sed non contra naturam. Dixit Rauà: Quid? anne est aliquid, ob quod Israël reus non existimetur, & Gentilis sit condemnandus? Sed dixit Rauà: Filius Noë, qui ingreditur ad vxorem proximi sui, sed non secundùm viam;* פטור *liber est* (idest reus non est; nullam committit culpam). *Quænam est ratio, quod in vxore sua sit reus? Respondet: Quia dicitur* ודבק *& adhærebit vxori suæ* (scilicet secundùm viam suam;) *vt gignat libe-*

liberos. Igitur licebit Israelitæ, id quod non licet filio Noë (i. Gentili): nempe rem habere cum vxore sua non secundùm viam, ideſt præpoſterè, ac nefariè. Hoc clariús patet in *Tosaphoth*, vbi ita legimus: *Eſt ne aliquid, quod permittatur Iſraëlitis, & prohibeatur Gentilibus? Vtique: quia Iſraëlitis licitum eſt vti vxore, non ſecundùm viam ſuam*. Et ibidem additur: *Hoc non eſſe prohibitum niſi illis, qui hanc viam continuò exercent, ne vxor concipiat, & pulcritudinem amittat. Sed ſi vſus viri, vt plurimum ſit ſecundùm viam ordinariam, & aliquando, & per accidens ei appetitus excitetur non ſecundum viam ordinariam; licitum eſt*. Quamobrem cum fæmina quædam de hoc coram quodam Rabbino conquereretur, dicens honeſtioribus verbis: *Rabbi: paraui menſam meam marito meo, & ipſe inuertit eam:* Reſpondit ei Rabbinus: *Filia mea, Lex ei id permittit*. Vides igitur, Lector, ex qua cloaca Mahumetus eruerit fætidiſſimam legem ſuam, quam etſi Moſlemi violentis atque improprijs expoſitionibus hone-

honestare conentur, semper tamen seipsam verbis suis prodit, & propalat. Verùm (vt supra monui) etiam iuxta eorum falsas, & ineptissimas glossas, ita spurca, & obscæna est; vt contra omnes honestatis ac modestiæ leges, contraque naturam ipsam pugnare nemo non agnoscat.

Nefarium autem hoc flagitium in maribus (quod in sacris literis tanta seueritate prohiberi, adeòque atrociter à Deo punitum fuisse legimus, & Mahumetus ipse fatetur) tam leuiter plectendum statuit, vt pænæ ipsius leuitate homines ad illud perpetrandum inuitare & allicere videatur. Vide quæ supra dicta sunt: non enim est otium hic eadem repetere. Certũ est, notumq; apud omnes, Mahumetanos in hoc fætidissimo cæno vsq; ad verticem immersos esse, & assiduè volutari. At enim inter alias quoq; Gentes, atq; etiã Christianos, huiusmodi flagitium reperitur. Quidquid sit de cęteris; negari nõ potest, etiam aliquos Christianos hoc morbo laborare. Verùm hoc non prouenit

ex conceſſione vel indulgentia legis, cum tàm per ſacra, quàm per politica iura, ferro ac flamma hoc ſcelus puniendum eſſe ſtatuatur: & cum probatum fuerit, puniatur: ſed ex corruptæ naturæ infirmitate; quæ infirmitas licet per gratiam Chriſti valdè minuatur: non tamen ita ſemper tollitur; vt Chriſtiani, homines eſſe deſinant; & aliquando etiam ipſi (vtpote libero arbitrio ad bonum ac malum ſibi relicto) in conſueta cæteris hominibus peccata non labantur.

Secundò: Mahumetus in Alcorano decernit, coitum cum ſuis ancillis vnicuique liberum eſſe, etiam prout diſtinguuntur ab vxoribus. Sura 23. المؤمن *Fidelis*, verſ. 1. قد افلح المؤمنون .... الذين هم لفروجهم حافظون الا على ازواجهم او ما ملكت ايمانهم فانهم غير ملومين فمن ابتغى وراء ذلك فاوليك هم العادون : *Iam felices ſunt Fideles ... qui mentulas ſuas cuſtodiunt, non vtentes illis niſi*

nisi cum vxoribus suis, & cum ancillis, quas possident: nam ipsi inculpabiles erunt in hoc. Qui verò præter has, alias fœminas appetierit, erit prævaricator. Hic manifestè distinguit ancillas ab vxoribus: aliàs si loqueretur de ancillis, quas in coniuges legitimas acceperunt, esset inepta loquutio, & mera Ταυτολογία. Eadem verba repetit. Sura 70. المعارج *Gradus*, v. 20. Porrò ancillæ poterant, vt supra vidimus, in vxores duci à Mahumetanis, quotquot ipsi voluissent, dummodo eas ita alere possent, vt in statu vxorum decenter permanerent. Et certè aliqua distinctio necessaria erat inter simplices ancillas, & ancillas coniugatas: alioqui non fuisset cur Mahumetus concederet Moslemis, vt possent accipere in vxores ancillas suas. Præterea legimus in vita Mahumeti, illum quatuor tantùm, vel quinque ancillas in vxores accepisse; cum tamen dubium non sit multò plures eum ex tot bellis acquisiuisse. Concedit igitur suis Mahumetus vsum omnium ancillarum, quas haberent, ad li-

bidinem exercendam, etiam ſi vxores non eſſent: quod abſque dubio eſt, crimen fornicationis contra legem Dei cõcedere. Quòd ſi obſtinatè contendant Moſlemi, omnes ancillas eſſe vxores Dominorum ſuorum, eò ipſo, quòd ſub eorum ſunt poteſtate: reſpõdebimus, in hoc etiam Alcoranum vituperationem magnam mereri: Cum enim contingat, vt opulentiores ac potentiores Moſlemi aliquot centenaria ancillarum poſſideant, nimis eorum libidini fræna laxantur, ſi cùm omnibus commiſceri illis concedatur: nemo enim non videt, id eſſe contra omnes regulas honeſtatis, ac temperantiæ. Quamobrem in ipſo Salomone tam profuſam luxuriem damnatam à Deo fuiſſe, ex Sacris Scripturis cognouimus.

Tertiò: excuſat Alcoranus à peccato illum, qui vi, metu, aut neceſſitate adductus, aliquid contra Dei leges, etiam per ſe & intrinſecè malum, committit. Sura 5. المايدة *Menſa*, verſ. 4. Prohibentur, inter alia, لحم الخنزير وما اهل لغير اللـه

به

بــه ومـا ذُبِحَ على النصـــــــب :

Caro porcina : & id ſuper quod inuocatum eſt , dum mactaretur, aliud nomen, quàm Dei : & id quod immolatum eſt ſuper ſtatuas. Hæc duo vltima videntur cenſeri poſſe nomine idolothyti. Tum ſubditur : فمن اضطرّ فى مخمصـــة غير متجانف لاثم

فان اللــه غفور رحـــيم : *Qui autem ob magnam famem ad ea comedẽda coactus fuerit, ſine intentione aut libidine peccandi; vtique Deus erit illi indultor, miſericors.* Abſolutè falſa eſt hæc Mahumeti doctrina. Nam ſi quis comederet idolothyta, vel alios cibos vetitos ita coactus ab infidelibus in odium religionis, vel cum ſcandalo eorumdem infidelium, vel fidelium; etiam ſi eſſet in extrema fame, peccaret proculdubio: & hoc manifeſtè docet S. Paulus in Epiſtola ad Rom. cap. 14. & Epiſt. 1. ad Corinth. c. 8. Cum enim dixiſſet, licitum eſſe Fidelibus idolothyta, ſine vllius offenſione, & abſque praua conſcientia, vt reliquos cibos, manducare;

ſtatim ſubdidit : *Videte autem, ne forte hæc licentia veſtra offendiculum fiat infirmis. Si enim quis viderit eum, qui habet ſcientiam, in idolio recumbentem : nonne conſcientia eius cum ſit infirma, ædificabitur ad manducandum idolothytum? & peribit infirmus in tua ſcientia, frater, propter quem Chriſtus mortuus eſt.* Et multò magis à cibis illicitis abſtinendum, quando in eorum vſu eſſet aliquis contemptus, etiam inuoluntarius, & tantummodo apparens, religionis : vt docet exemplum Eleazari, & aliorum Machabæorum, qui potius crudeliſſimam mortem oppetere, quam cibis à diuina lege interdictis veſci elegerunt.

Sed Alcoranus non ſolùm purgat à culpa eum, qui rebus per ſe licitis, quamuis á lege vetitis, in neceſſitate vtitur, nulla habita ratione ſcandali : verùm etiam illum, qui coactus ea commiſerit, quæ ex ſua natura illicita ſunt & mala. En eius verba. Sura 16. النحل *Apes*, v. 110.

مَن كفر بالله من بعد ايمانه الا من أكره وقلبه.

وقلبه مطمئن بالايمان ولكن من شرح بالكفر

صدرا فعليهم غضب من الله ولهم عذاب عظيم :

Qui post susceptam fidem abnegauerit Deũ (præter eum qui inuitus ad hoc coactus fuerit; permanente corde eius firmo in fide): qui, inquam, volenti & libenti animo abnegauerit Deum; super hunc erit ira Dei, & punietur ab eo pœna magna. Itaque, iuxta Alcorani sententiam, Deum fidemque eius verbis tantùm (vt exponit Gelal.) abnegare, dummodo id fiat inuitò, & ob metum, seu violentiam sibi illatam, & fides corde retineatur; non erit peccatum, neque merebitur pænam vllam à Deo. Longissimè distat doctrina hæc Mahumeti à doctrina Christi, imò illi prorsus opposita est. Ipse enim dixit in in Euangelio Matthæi cap. 10. *Omnis, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in cælis est. Qui autem negauerit me coram hominibus: negabo & ego eum coram Patre meo, qui in cælis est.* Hinc tot myriades martyrum

atrocissima tormenta perferre, & vitam cum sãguine profundere maluere, quàm Christum, eiusque fidem, etiam verbis tantùm, negare. Huiusmodi constantia & robur non est Mahumetanorum, neq; sectatorum falsæ religionis: quamuis & in his aliquando Dæmon cæcam in errore suo obstinationem gignat, ac foueat, itaut pro eo asserendo ac tuendo, mortem ipsam subire non reformident. Verùm paucos admodum ex his inuenias, quos tamen pæna miseros, causa infames efficit: nec defuere etiam apud Ethnicos, qui eos imitarentur. Mahumetani tamen per Alcorani doctrinam ab his tricis se facilè possunt expedire. Negent Deum; abiurent Mahumetum: fidem reijciant, at verbis tantùm: si corde & Deum, & Mahumetum, & fidem retineant, in tuto sunt. Abnegare Deum, & eius fidem, est intrinsecè malum; nec potest per contrariam voluntatem amittere malitiam suam: quamobrem ne ob vitam quidem tuendam, vel ob aliam quamcumque grauissimam causam potest

test Deus, vel fides sine execranda impietate negari.

Quartò: Sura 2. البقرة *Vacca*, vers. 22. Sancit illicita esse coniugia Mahumetanorum cum المشركات fæminis *Associantibus*, ideft, idololatris: & è conuerso Associantium virorum cum fæminis Mahumetanis, his verbis: ولا تنكحوا المشركات حتى يومن ولا تنكحوا المشركين حتى يومنوا:

Et ne nubatis fœminis Associatricibus, donec fideles fiant: neque nuptui detis filias vestras Associatoribus, nisi fidem suscipiant. Hic laudem meretur Mahumetus; lumine enim naturæ cognouit, cultus disparitatem dirimere matrimonium. At Sura 5. المايدة, vers. 6. concedit coniugium inter suos Moslemos, & Scripturales, nempe Iudæos & Christianos, his verbis: اليوم احل لكم المحصنات من الذين اوتوا الكتاب من قبلكم اذا اتيتموهن اجورهن محصنين غير مسافحين ولا متخذى اخدان:

Hodie

Hodie licitum eſt vobis nubere cum mulieribus honeſtis eorum, quibus data ſunt Sacra Scripturæ ante vos; dummodo prius detis illis dotes ac dotalia earum, & ſitis veri coniuges, non ſcortatores, aut amaſij earum. Et nihilominus hic etiam eſt cultus diſparitas. Vel igitur Mahumetus ſibi contradicit: vel cenſet Scripturalium (nempe Iudæorum & Chriſtianorum) religionem eſſe æquè bonam & veram ac ſuam: vel certè non eſſe talem, vt cultus diſparitatem à ſua verè dici poſſit habere. Cur ergo in Alcorano vocat eos كافرين *infideles, impios, & incredulos*, & ضالين *Errantes*, nempe à vera religione deuios? Hoc Moſlemis Sapientioribus magnas tricas parit: & quidam ſuſpicantur eſſe vnum ex abrogatis in Alcorano: ſed verſum abrogantem non inueniunt. Quidam putant explicandam eſſe hanc ſanctionem iuxta illam, qua prohibetur, ne Moſlemi fæminas idololatras ducant, niſi moſlemæ & ipſæ fiant. Sed nunquam Mahumetus comprehendit Scripturales

ſub

sub nomine المشركين *Associantium*, seu Polytheorum; semperque alteros ab alteris apertissimè distinguit.

Quintò: Notanda occurrunt hæc verba in Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 16. & 17.

انما التوبة على الله للذين يعملون السوء بجهالـــة ثم
يتوبون من قريب فاوليك يتوب الله عليهم وكان الله
عليما حكيما ، وليست التوبـــة للذين يعملون
السيات حتى اذا حضر احدهم الموت قال اني تبت
الآن ولا الذين يموتون وهم كفار اوليك اعتدنـــا
لهم عذابا اليمـــا : *Certè pœnitentiæ locus apud Deum est pro illis, qui operantur malum cum ignorantia, deinde resipiscunt quamprimum. His propitius erit Deus: nam Deus est sciens, sapiens. Sed non erit locus pænitentiæ pro ijs, qui operantur mala quoad vsque præsens sit illis mors, etiam si dicat quis eorum: Nunc me pænitet. Neque pro ijs, qui moriuntur in statu infidelitatis. His enim præparauimus pænam discruciantem.* Igno-

Ignorantia, Arabicè جهل, accipitur hic pro culpabili, craſſa, & ſupina, vt etiam plerumque in Sacris Literis, in quibus item *ſtultitiæ*, & *inſipientiæ* nomine appellatur. Imò peccatores, & præuaricatores, non rarò in ijſdem *ſtultorum* nomine cenſentur. Cæterúm fatemur etiam nos, tam his, quàm cæteris delinquentibus, eſſe locum pænitentiæ apud Deum, atque omnes ab eo indulgentiam ſuarum culparum poſſe obtinere, ſi ab illis reſipiſcant, & pænitudinem ac dolorem pro ijs concipiant, ac pro debito ſatisfaciant. Quòd autem addit Mahumetus; hanc pænitentiam eſſe debere من قريب *de proximo*, ſeu, quamprimùm: verum eſt, vt tutior ſit, & Deo acceptior: non tamen hinc ſequitur, quòd ſi differatur, non futura ſit amplius ſalubris, neque à Deo ſit acceptanda, vt ſentire videtur Mahumetus: qui etiam toto cælo errat, dum pronunciat, non eſſe locum pænitentiæ illis, qui malè operantes, perueniunt ad ſtatum proximum morti, etiam ſi eos peccatorum ſuorum

pæni-

pæniteat, & pro ijs doleant, ac veniam petant à Deo. Gelaleddinus censet pænitentiam prodesse proximis morti قبل ان يغرغروا *antequam gargarizent*, seu reciprocent in gutture gargarismum. Iahias ما دون الموت, *quamdiu non venit mors*. Alhasan relatus ab eodem Iahia ita explicat verba Alcorani: وليست التوبة للذين يعملون السيات يعنى الشرك بالله تعلى حتى اذا حضر احدهم الموت قال عند معاينة ملك الموت قبل ان يخرج من الدنيا: *Et non est pænitentiæ locus pro ijs qui operantur mala, idest colunt plures deos, quando præsens fuerit alicui eorum mors; idest cum viderit angelum mortis, antequam egrediatur ex hoc Mundo*. Verùm aperta sunt verba Alcorani, quibus negatur pænitentiæ locus ante mortem, seu dum anima adhuc est in corpore, & homo petit à Deo veniam suorum peccatorum. Fatemur quidem & nos, difficilem tunc esse

esse actum veræ pænitentiæ ijs, qui ad illud vsque tempus in peccatis perseuerauerunt: sed non impossibilem. Quòd si huiusmodi actus legitimè fiat, idest ex dolore intimo ob summum bonum, nempe Deum, offensum: vel etiam ex timore gehennæ adiuncto, cum Sacramento pænitentiæ: pro certo habemus, acceptum fore Deo, & ad peccatorum veniam, æternamque salutem profuturum. Hoc verò manifestè probatur authoritate diuina, Ezechielis, cap. 33. vbi ita loquitur Deus ipse: *Impietas impij non nocebit ei in quacumque die conuersus fuerit ab impietate sua. Si autem dixero impio: Morte morieris: & egerit pænitentiam à peccato suo, &c. vita viuet, & non morietur: Omnia peccata eius, quæ peccauit, non imputabuntur ei*. Quòd si obijciant Mosslemi, non solùm exigi ab impio huiusmodi pænitentiam, idest interiorem conuersionẽ ad Deum, cum detestatione peccatorum perpetratorum, sed etiam *vt faciat iustitiam, & iudicium; pignus restituat, rapinas reddat, in mandatis vitæ ambulet,*

nec

nec faciat amplius quidquam iniustum: Respondeo hæc addi sub conditione: si nimirum euadat mortem, & vlterius viuat; vel habeat quid restituendum, & possit restituere. Quòd si aliquis esset, qui nihil haberet cuiquam restituẽdum, vel nullo modo posset restituere; & post actum legitimum pænitentiæ, statim moreretur, vel non diu vitam protraheret; certè veniam & salutem à Deo consequeretur.

Sextò: Non semel in Alcorano, pronunciat Mahumetus, peccata omnia remissionem à Deo consequutura, ita ut nemo, vt docent Sapientes Moslemi, excludendus sit propter quæuis alia scelera ab æterna salute; præter الشرك *Associationem*; nempe cultum plurium Deorum. Ita legimus in Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 46. انّ الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر دون ذلك لمن يشاء ومن يشرك بالله فقد افترى اثمًا عظيمًا : *Certè Deus non parcet ei, qui cum ipso socios posuerit* (idest, adorauerit alios Deos): *& igno-*

& ignoſcet præter hunc, cui voluerit: Nam qui ponit ſocios cum Deo, blaſphemiam magnam committit, & iniquitatem. Eadem repetit paulò poſt, verſ. 116. Albocharius in trigeſimam partem Traditionum Alcoranicarum idem confirmat dicens;

حدّثنا محمد بن بشار قال حدّثنا غندر قال حدثنا

شعبة عن واصل عن المعرور قال سمعت ابا ذر عـن

النبى صلعم قال اتاني جبرايبل فبشرني انه مـن مات

لا يشـرك بالله شيا دخل الجنة قلت وان سرق وزنـا

قال وان سرق وزنـا : *Narrauit nobis Mohammed filius Baſciar, narratum ſibi fuiſſe a Gandar, qui dixerat ſe audiuiſse a Sciaaba, qui audierat a Vaſel, qui audierat a Marur, qui dixerat: Audiui Abudar dicentem ſe audiuiſſe a Propheta Mahumeto hæc verba: Venit ad me Gabriel, & attulit mihi fauſtum nuncium; quód nimirum quiſquis mortuus fuerit, nec aſſociauerit quidquam cum Deo (ideſt nullum alium Deum adorauerit præter eum) ingredietur in Paradiſum.*

disum. Ego verò dixi illi: Si fuerit aliquis fur, aut mœchus? Ille autem respondit: Etiamsi fur, aut mœchus fuerit. Scilicet Paradisum ingredietur.

Non negant, neque negare possunt Mahumetus, & Mahumetani, idololatriæ scelus à Deo ignosci, quando is, qui idola, vel plures deos colit, relinquit impietatem suam, & ad vnius veri Dei cultum conuertitur: Nam & Mahumetus ipse, vt in eius vita ostendimus, & ex Alcorano manifestè patet, vsque ad annos quadraginta ætatis suæ idola coluit, sicut etiam Arabes omnes, qui in illius sectam deinde transierunt. Illud, quod certissimum habent, est: eos, qui in idololatria moriuntur, in æternum esse damnandos; neque Deum vnquam esse illis indulturum (quidam tamen censent, eos tandem gehennæ igne esse consumendos, & ad nihilum redigendos). Reliquos autem, cuiuscumque tandem sceleris vel grauissimi reos, quamuis sine pænitentia moriantur, nihilominus, post quam in gehenna scelerum suorum pæ-

nas, per aliquod temporis spatium luerint, in Paradisum tandem (& saltem post diem Iudicij) esse transferendos, atque ibi æterna felicitate fruituros. Hæc est communis, & certissima Mahumetanorum fides: quam Lutherus & Lutherani obuijs vlnis amplexi sunt, excludentes ab æterna salute tantummodo infideles.

Nos autem à Christo edocti, certissimè credimus, peccata omnia, quæcumque tandem illa sint, in hac vita á Deo per pœnitentiam hominibus ignosci. At verò eos, qui in aliquo graui, seu mortali peccato, sine pænitentia moriuntur, in gehenna perpetuò damnandos, & æternis flammis cruciandos esse confitemur.

Sed objicient nobis Mahumetani, Christum, vel eandem, vel similem propositionem docuisse, illi quam habet Mahumetus in Alcorano, & Mosle mi profitentur. Nam in Euangelio S. Matthæi, cap. 12. ita legimus illum dixisse Iudæis: *Omne peccatum, & blasphemia remit-*

mittetur hominibus: Spiritus autem blasphemia non remittetur. Et quicumque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei: qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro. Idem legimus in Euangelio Marci, cap. 3. & Lucæ, cap. 11. Porrò nullum peccatum, aut blasphemia, videtur magis esse contra Spiritum Sanctum, quem Christiani volunt esse ipsum vnum Deum cum Patre, & Flio; quàm الشرك, scilicet, credere, & colere plures Deos: quod peccatum tantummodo Mahumetus etiam asserit nunquam esse à Deo remittendum.

Respondemus, in Sacris Literis tam veteris, quam noui Testamenti, plura reperiri ex ijs, quæ Arabes vocant متشابهات *Assimilata*, & in Alcorano quoque inueniri non pauca, Moslemi Doctores affirmant. Hæc si accipiantur iuxta absolutum sensum verborum, contra veritatem esse videntur. Huiusmodi sunt aliquot ex ijs, quæ Christus ipse pronunciauit: exempli gratia Matth. cap. 5.

Si oculus tuus dexter ſcandalizat te, erue eum & proÿce abs te: Et ſi dextera manus tua ſcandalizat te, abſcide eam, & proÿce abs te. Idem repetit, cap. 18. vbi addit: *Bonum eſt tibi ad vitam ingredi debilem, vel claudum: quàm duas manus, vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum.* *Et, Bonum tibi eſt cum vno oculo in vitam intrare, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.* Et Lucæ, cap. 14. *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem, & vxorem, & filios, & fratres, & ſorores, adhuc autem & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Et Matth. cap. 10. *Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram: non veni pacem mittere, ſed gladium. Veni enim ſeparare hominem aduerſus patrem ſuum, & filiam aduerſus matrem ſuam, & nurum aduerſus ſocrum ſuam: & inimici hominis domeſtici eius.* Itemque, cap. 19. *Sunt eunuchi, qui ſeipſos caſtrauerunt propter regnum Cælorum.* Hæc omnia ſi accipiantur in eo ſenſu, quem verba efficiunt,

ciunt,

ciunt, nullo modo subsistere possunt, & sunt contra doctrinam ipsius Christi, quã alibi prædicauit. Explicanda sunt igitur non iuxta verba, sed iuxta mentem Christi, qui, vt Sapientes consueuerunt, nõ rarò sub alienis verbis veritatem proponebat. Et ideo plerumque in parabolis loquebatur: vt testantur Euangelistæ.

Dicimus igitur, verba Christi, quibus asseruit omnia alia peccata remittenda esse hominibus præter blasphemiam, seu peccatum in Spiritum Sanctum, significare summam grauitatem huius peccati, summamque difficultatem obtinendi remissionem illius, itaut sine specialissima gratia Dei, homo non sit huius peccati veniam consequuturus. Sed quemadmodum cum dixit: *omne peccatum & blasphemia remittetur hominibus*: non intellexit, remissionem obtinendam ab omnibus omnium peccatorum, sicut putant Mahumetani, sed ab ijs tantùm, qui legitimam eorum pænitentiam egerint: ita cum dixit, peccatum in Spiritum Sanctum, neque in hoc seculo, neque in futuro

turo remittendum, non intellexit impossibilem esse pro vllo hanc remissionem, si verè illius pæniteat, illudque detestetur, & salutaribus pænis expiet; sed solùm innuere voluit maximam difficultatem, & prope impossibilitatem, moraliter loquendo, tum eliciendi veræ pænitentiæ actum pro hoc peccato, tùm debitè pro illo satisfaciendi; ac proinde illius remissionem consequendi. Alibi etiam Christus ostendit quandam impossibilitatem æternæ salutis pro hominibus diuitibus: cum dixit Matthæi cap. 19. *Diues difficilè intrabit in regnum cælorum. Facilius est camelum per foramen acus transire, quàm diuitem intrare in regnum cælorum*. Et subdit Euangelista: *Auditis autem his, discipuli mirabantur valde dicentes: Quis ergo poterit saluus esse? Aspiciens autem Iesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia possibilia sunt*. Porrò quando aliquid summas patitur difficultates, moraliter impossibile appellatur. Alij aliter exponunt verba Christi circa blasphemiam in

Spiri-

Spiritum Sanctum. Omnes tamen Christiani Doctores contra Mahumeti doctrinam conueniunt: nullum esse peccatum, quod non possit per potestatem à Christo Ecclesiæ suæ traditam remitti, nisi sit defectus aliquis ex parte peccatoris ad remissionem obtinendam: & omnia peccata grauia, seu mortalia, nisi in hoc seculo per legitimam pænitentiam expientur: æternis gehennæ pænis à peccatoribus esse luenda.

Septimò: Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 20. & 21. sancit gradus in cognatione, vel affinitate, per quos illicitum redditur, & dirimitur matrimonium, his verbis.

ولا تنكحوا ما نكح اباوكم من النساء الا ما قد
سلف انه كان فاحشة ومقتا وساء سبيلا ، حرمت
عليكم امهاتكم وبناتكم واخواتكم وعمّاتكم
وخالاتكم وبنات الاخ وبنات الاخت وامهاتكم
اللاتى ارضعنكم واخواتكم من الرضاعة وامهات

نسايكم وربايبكم اللاتي في حجوركم من نسايكم
اللاتي دخلتم بهنّ فان لم تكونوا دخلتم بهنّ
فلا جناح عليكم وحلايل ابنايكم الذين من
اصلابكم وان تجمعوا بين الاختين الّا ما قد سلف
ان الله كان غفورا رحيما :

Et ne accipiatis in matrimonium mulieres, quas acceperunt patres vestri : excepto quod iam preterijt : (ideſt, ſi iam accepiſtis, retinete eas : in his quippe Deus vobis indulget) : *nam hoc eſt flagitium, & abominatio : & vah euntibus per hanc viam. Prohibitæ ſunt vobis in matrimonium matres veſtræ, & filiæ veſtræ, & ſorores veſtræ, & amitæ veſtræ, & materteræ veſtræ*(nempe ſorores patrum ac matrum, ac auorum, & auiarum): *& filiæ fratris, & filiæ ſororis : & matres veſtræ, quæ lactauerunt vos* (1. nutrices) *& ſorores veſtræ collactaneæ : & matres vxorum veſtrarum* (1. ſocrus) : *& priuignæ veſtræ, quæ ſunt in manſionibus veſtris, ortæ antea ex vxoribus*

bus vestris, cùm quibus matrimonium consummastis. Quod si non consummaueritis cum eis matrimonium; non erit piaculum vobis (accipere priuignas filias earum in matrimonium): *& vxores filiorum vestrorum, qui egressi sunt ex lumbis vestris: & illicitum etiam est vobis copulari cum duabus sororibus* (etiam collactaneis, vno eodemque tempore: nam separatim potest quis vnam ducere post aliam: vel ambas tenere, sed cum vna tantum rem habere). *Excipitur id, quod iam præterijt* (nempe matrimonia iam contracta contra has sanctiones, in tempore idololatriæ): *quippe Deus est indulgens misericors.*

Nulla est mihi lis cum Mahumeto circa gradus cognationis, & affinitatis ab eo assignatos ad impediendum, vel dirimendum matrimonium. Solum dico, magis in hoc, naturali honestati consuluisse Christum per Apostolos & Ecclesiam suam, quàm Mahumetum. Nam hic non excedit secundum gradum tam in cognatione, quam in affinitate: Chri-

stus

ſtus autem per Eccleſiam ſuam extendit interdictum coniugale vſque ad quartum gradum non ſolùm in cognatione & affinitate naturali, ſed etiam legali. Et præterea ex cognatione ſpirituali, itemque ex copula illicita ſtatuit oriri impedimentum ad matrimonium vſque ad ſecundum gradum: ex ſponſalibus verò, tantùm vſque ad primum gradum. Hæc volui Mahumetanos docere, vt intelligant, quantò perfectior ſit lex Chriſtiana, quám Mahumetana.

Sed obijcient nobis Sapientes Moſlemi, in Alcorano decerni impedimentum ad matrimonium, cognationem ſeu affinitatem ortam ex lactatione: itaut nulli liceat ducere in coniugem illam, cum qua lactatus fuit, neque matrem eius. In hoc autem videtur Alcoranus perfectior eſſe quàm Euangelium, aut lex Chriſtiana.

Reſpondemus, hoc impedimentum confictum fuiſſe à Mahumetu è ſuo cerebro, abſque vllo fundamento in iure gentium, vel naturæ, vel rationis. Quamuis

uis enim lac sit sanguis defæcatus, & per cōcoctionem mutauerit colorem, vt plerique Philosophi cum Aristotele sentiūt, non tamen dici potest inducere consanguinitatem, cum præbeatur à nutrice, & sumatur à puero per modum cibi: alioquin suspicari possemus, ne sugendo lac ab oue, vel vacca, cum ijsdem, & agnis, & vitulis eorum consanguinitatem contraheremus. Sed fortasse Mahumetus blādiri voluit, vel assentari Halimæ nutrici suæ, vel potius reconciliari cum Sceba-ma eius filia, cuius dorsum, cum adhuc puer simul cum ea lac sugeret, dentibus enormiter lacerauerat. Laudabilius certè fecisset Mahumetus, si impedimentum legalis cognationis, quod Arabes seruabant, & Christiani quoque seruant, reliquisset. Verùm cum Zeidi liberti sui, quem in filium adoptauerat, vxorem deperire cæpisset, impedimentum hoc sustulit, vt eam liberius sibi arripere posset.

Quod verò in hac Alcoranica Sanctione dissimulari non potest, est, quòd

Pro-

Proselytis suis, qui matres etiam naturales in vxores duxerant, dum idola colebant, deinde quoq; easdem retinere concedat. Et nihilominus asserit hoc esse flagitium, rem abominabilem, & pessimi finis, ac proinde ex natura sua malum, & illicitum. Qua ergo conscientia potuit Mahumetus, illud concedere, vel etiam dissimulare? Legimus certè in veterum Græcorum Historijs, Oedipum Laij Thebanorum Regis filium, cum ex errore matrem suam Iocastam, quā à puero nunquam amplius viderat, in vxorem duxisset, re cognita, tantum ex hoc suo errore dolorem cepisse, vt vtrumque sibi oculum eruerit, atque in alienas regiones in voluntarium exilium concesserit. In libro quoque Esdræ I. cap. 10. habemus, cum Iudæi in captiuitate vxores alienigenas contra diuinam legem duxissent: ad hortationem, & imperium Esdræ Summi Sacerdotis, post regressum à captiuitate, illas repudiasse, ac reiecisse, & pro huiusmodi flagitio sacrificia, & victimas obtulisse. Et nihilominus

nus Mahumetus filiorum cum matribus coniugia Profelytis fuis concedit, quod coniugij genus omnibus gentibus, nifi penitus barbaris, ac beftialibus, quales erant Arabes, femper horrorem incuffit.

Obijcient Mahumetani exemplum filiarum Lot, Gen. cap, 19. quæ patrem in maritum habuere, atque ex eo liberos genuere.

Sed refpondemus, hoc non fuiffe verum matrimonium, cum nullum Lot in eo affenfum præbuerit, & nihilominus minus flagitium fuiffet, patrem nubere filiabus, quàm filium matri: quia in patre feruata fuiffet naturalis poteftas, & authoritas in filias: non autem matris in filium, qui iam in matrem imperium acquifiuiffet, contra ordinem naturæ. Vtrùm verò filiæ Lot concumbendo cum patre peccauerint, affirmatiua fententia eft communior, & verior. Aliqui tamen eas excufant à peccato ex erronea earum opinione, quòd nullus homo fuperfuiffet in Mundo: quamobrem crediderunt fe teneri ad fufcipiendam ex

patre

patre prolem, ne vniuerſum genus humanum interiret.

Non eſt hìc diſſimulanda malignitas Zamchaſcerij, qui verba Alcorani الا ما قد سلف *excepto eo, quod iam præterÿt*; explicat ولكن ما مضى مغفور بدليل قوله ان الله غفورا. *Sed quod iam præterÿt, indultum eſt. Id oſtendunt verba ſequentia: quoniam Deus eſt indultor*. Porrò ſi Interpres iſte extendat Dei indulgentiam tantummodo ad peccatum in contrahendo matrimonio perpetratum, non autem ad matrimonium ipſum continuandum: errat toto cælo: nam verba Alcorani non reſpiciunt indulgentiam peccati in matrimonio contrahendo commiſſi, ſed matrimonium ipſum, ſuper quod cadit الاستثنى, ſcilicet particula exceptionis الا. Quòd verò ſubdatur: ان الله كان غفورا رحيما: *quia Deus eſt indultor, miſericors*; nihil probat: nam poterat etiam Deus dici indultor,

tor, & misericors, in concedendo illis continuationem matrimonij iam contracti. Huc accedit, quòd in versu antecedenti, vbi prohibetur coniugium inter filium, & vxorem patris eius, nempe nouercam, vel non veram matrem, ponitur eadem exceptio, الا ما قد سلف *excepto eo quod iam præterijt* : & tamen non sequitur, ان الله كان غفورا رحيما : *quia Deus est indultor, misericors*. Ergo saltem ibi conceditur continuatio matrimonij inter filium, & nouercam, seu vxorem patris. At hoc non solum S. Paulus, Epist. 1. ad Corinth. cap. 5. vt execrandum ac propè inauditum scelus detestatur, tradens in potestatem Satanæ eum, qui illud perpetrauerat : sed Ethnici ipsi vehementer exhorruere, vt patet ex historia, seu fabula Hippolyti, qui à Phædra nouerca ad incestas secum nuptias inuitatus, in frusta discerpi maluit, quàm impudentissimæ fæminæ assentiri. Sed per Alcoranum ipsum falsi ac frau-

dis

dis conuincitur Zamchafcerius. Nam Sura 2. البقرة *Vacca*, verſ. 276. loquens Mahumetus de vſura, quæ apud Arabes idololatras erat conſueta, hæc habet:

الذين ياكلون الربوا لا يقومون الاّ كما يقوم الذى

يتخبّطه الشيطان من المسّ ذلك بانهم قالوا انمـــا

البيع مثل الربوا واحلّ الله البيـــع وحرّم الربوا فمن

جاءه موعظة من ربة فانتهى فله ما سلف وامرة الى

الله ومن عاد فاوليك اصحاب النار هم فيها خالدون :

Qui comedunt vſuram non reſurgent (in die Iudicij) *niſi quemadmodum ſurgit ille, quem colliſit Satanas tactu ſuo. Hoc, quia ipſi dicunt, certè emptio & venditio ſunt ſicut vſura. At conceſſit Deus emptionem ac venditionem, & prohibuit vſuram. Cui ergo aduenerit admonitio hæc à Domino ſuo, & abſtinuerit* (ab vſura): *illi* (erit) *quod præceſſit; & negotium illius ſpectabit ad Deum. Qui vero* (ad eam exercendam) *redierint, illi erunt habitatores Gehennæ, in qua perpetuò morabuntur*. Hic manifeſtè patet,

patet, dum Mahumetus prohibet vſuram, in exceptione ما سلف, *illius quod præceſſit*, non intelligere remiſſionem peccati iam in vſura perpetrati; ſed concedere, vt ij, qui adhuc idololatræ ex vſura aliquid illicitè acquiſierant, poſſent illud retinere, eoque vti abſque vllo debito reſtituendi, vt explicat Gelaleddinus, لا يُستردّ منه *ne teneretur illud reſtituere:* dummodo ad nouam vſuram exercendam non redirent. Eodem modo concedit, vt matrimonia illicita iam contracta, retineantur; dummodo iterum non contrahantur. Et fortaſſe hoc idem voluit Zamchaſcerius, aſſerens Deum *indulturum* his matrimonijs non tàm quoad culpam, quàm quoad continuationem eorum. Nam verba Alcorani nimis aperta ſunt. Et quamuis Mahumetus damnet vt nefaria huiuſmodi coniugia; damnat etiam *comedere vſuras:* & tamen concedit, vt vſuræ præteritæ comedantur.

Ex his, quæ hactenus in Alcorani ſan-

ctionibus practicis notauimus (multis alijs ad eiusdem Alcorani confutationem reseruatis) poterit quilibet manifestè cognoscere, vtrùm Lex Mahumetica sit supra omnes leges excellens, perfecta, & absoluta, quemadmodum Mahumetus ipse, & Mahumetani inaniter iactant: an verò vni tantùm Euangelicæ Christi Legi conueniat summa veritas, æquitas, sanctitas, & perfectio; itaut nulla alia præter eam perducere possit homines ad æternam salutem.

Cum verò iam eam Alcorani partem trutinauerimus, quam ad الاحكام idest *Iudicia*, seu leges ac sanctiones, diximus pertinere: superest nunc vt etiam reliquas duas, quæ ad المواعظ *Parænefes*, & الاخبار *Historias*, spectant breuiter expendamus.

Parænefes diriguntur vt plurimum ad proselytos, nouam scilicet Mahumeti religionem professos: ad Arabas idololatras: & ad Scripturales; Iudæos scilicet, & Christianos. Primos hortatur plerumque ad bella pro religione contra infideles

les capessenda; ad quæ, quia pecuniarum subsidio opus erat, eleemosynam illis, rerumque terrenarum contemptum sæpius inculcat. Paradisi cuiusdam suilli delicijs eos allicit: Gehennæ fabulosæ terrore percellit: prædarum etiam spe eos excitat; denique omnia efficaciora motiua proponit, quò illorum marsupia emungat, vt suum referciat, quò facilius possit contra sibi obsistentes bella sustentare. Reliquos autem futilibus plerumque argumentis, ac stramineis rationibus ad sectam suam pertrahere conatur; etiam supremi Iudicij, & Gehennæ terriculamenta interponens. Denique inter pauca sana, sexcentas insanias admiscet: vt in ipsius Alcorani confutatione manifestius patebit. Neque de hac parte est quod hìc alia in medium proferamus.

Quod spectat ad الاخبار, seu القصاص nempe *Historias*, seu *Narrationes*, adeò illas in Alcorano, vt pote mirabiles, nouas, & nunquam antea auditas, suspiciunt Moslemi, vt propter eas solùm di-

uinam illi tribuant authoritatem, itaut nec humanum nec angelicum ingenium ad librum ſimilem conſcribendum ſufficere poſſe pronuncient, quemadmodum Alcoranus etiam ipſe teſtatur. Sed quám falſa, & inanis ſit hæc tanta laus, quam Thraſones iſti tribuunt Alcorano, ex paucis, quæ nunc ex eodem proferemus, Chriſtianus Lector intelliget: &, non veras hiſtorias, aut ſynceras narrationes, ſed fabulas, & mendacia tantummodo in illo contineri cognoſcet. Præcipua ex ſingulis Suris, ipſis Alcorani verbis, additis Expoſitorum Moſlemorum Gloſſis, hìc recenſebo.

Verùm Lectorem priùs commonitum volo, multos ex noſtris Authoribus quædam Alcorano tribuere, quæ reuera in eo non reperiuntur: Sed vel in Libro Sonnæ, vel in alijs Authoribus Moſlemis habentur; vel etiam falſus rumor inter noſtros vulgauit. De his ego non loquar, niſi ab Alcorani verbis innuantur, & ab illius Expoſitoribus referantur.

Fabu-

Fabulosa, falsa, impia, ac superstitiosa, quæ in Alcorano continentur, ex parte referuntur.

Caput Vigesimum octauum.

Ex Sura Prima الفاتحة *Proœmiali.*

Ers. 1. vocat Deum ربّ العالمين *Dominum Mundorum* : per quod apertè demonstrat, se esse in errore Manichæorum, Democriti, Metrodori, & aliorum quorundam veterum Philosophorum, qui plures Mun-

dos esse somniauere. Hebræi quoque in libro טעמי מצוות , in expositione eorum verborum Psal. 145. 13. *Regnum tuum, Regnum* כ̇ל̇ עולמים *omnium mundorum,* (vel, *seculorum* iuxta Vulgatam) deducunt per kabalam, Deum esse Regem quinquaginta, vel quinquaginta millium Mundorum. Nam duo characteres primi כל, arithmeticè summant numerum *quinquaginta*. Si autem duo puncta singulis superponantur, ita, כ̈ל̈ ; *quinquaginta millia* conficient. Sed audiamus Interpretes Alcorani, à Thalebiensi relatos: قال سعيد المسيب لله تعلى الف عالم فمنها ستماية فى البحر واربعماية فى البرّ وقال الضحاك فيه ثلثماية وستون عالما حفاة عراة لا يعرفون من خلقهم وستون عالما يلبسون الثياب : وقال ابو سعيد الخدرى ان لله تعلى اربعين الف عالم ، الدنيا من شرقها الى غربها عالم واحد : وقال مقاتل بن سليمان

سليمان ثمانون الف عالم اربعون الــف فى البــر
واربعون الــف فى البحر : ولو فسرتُ العالمــين
لاحتجتُ الى الف مجلد من الف ورقة وقال كعب
الاحبار لا يحصى عدد العالمين احــد الا اللّــــه :

Dixit Said Almosaieb : Deus habet mille Mundos : Sexcentos in mari, & quadringentos in terra. Et dixit Aldhahak : sunt inter eos trecenti ac sexaginta Mundi, quorum incolæ discalceati sunt, ac nudi, nec cognoscunt illum, qui creauit eos. Sexaginta autem, qui vestibus induuntur. Et dixit Abu-Said Hadriensis : Deus habet quadraginta millia Mundorum, quorum vnus est hic Mundus ab oriente ad occidentem. Et dixit Mocatel filius Solyman : Sunt octoginta millia Mundorum : quadraginta millia in terra, & quadraginta millia in mari. Si autem vellem explicare huiusmodi Mundos, & quæ sunt in eis ; indigerem mille voluminibus, quorum quodlibet mille paginas contineret. Et dixit Kaab Alahbar : Nemo potest numerare Mundos, nisi Deus.

Exiſtimabit fortaſſe Lector, huiuſmodi Mundos eſſe pumiliones ac pygmæos: ſed audiat, obſecro, quid de vno ex ipſis referatur in Libro الشبعيات للشيخ عبد الرحمان الهمداني *Septenariorum Doctoris AbdalRahman Hamdanienſis*. Introducitur hìc quidam Abdallah coram Othman filio Ophan, quarto Arabum Calipha, qui imperauit Anno Hegiræ 23. Chriſti, 644. ita loqui: يا امير المومنين وقع في يدي كتاب من كتب الدفان من كتبه دانيال عليه السلام وجدتُ فيه مكتوب مذكور ما خلق الله تعالى وقدرته على كل شي وامّا قولك في الدنيا وسعتها فامّا هذه الدنيا في ملك الله تعالى و مخلوقاته كمثل كوكب صغير بين الكواكب في السمآ : ووجدتُ في هذا الكتاب ان الله تبارك وتعالى خلق هواءً طوله الف الف عام وعرضه

مثل

مثل ذلك ثم خلق فوقه بحرًا طولــه الف الف الف
سنة ثم خلق على جانب البحر عن يمينه الف الف
الف مدينة وعن شماله مثل ذلك فملاها خلقًا من
خلق الله تعالى وجعل لهم ليلاً ونهاراً وشمسًا وقمرًا
وارسل فيهم الرسل وانزل عليهم الكتب وجعل لــهم
مناسك هم ناسكوها ومنهم الصالحون والظالمون ولــهم
جنّة ونار يعذب مسيئهم وينعم محسنهم يحاسبون بغير
حسابنا ولا يحشرون معنا : لكل مدينة عشرون الــف
مرج فى كل مرج عشرون الف روضة فى كل روضـــــة
عشرون الف حديقة فى كل حديقة عشرون الف شجرة
فى كل شجرة عشرون الف ثمرة كل ثمرة لهـــا عشرون
الف نوع من الورق تحت كل نوع من الاشجار الـــف
من الدواب ياكلون ويشربون تلك الدواب بمـــا
يسقط من اوراق الاشجار وماىدت تلك الدواب اصغر
ما

Existimabit fortaſſe Lector, huiuſmo. di Mundos eſſe pumiliones ac pygmæos: ſed audiat, obſecro, quid de vno ex ipſis referatur in Libro الشبعيات للشيخ عبـــد الرحمان الهمـــداني *Septenariorum Doctoris AbdalRahman Hamdanienſis*. Introducitur hìc quidam Abdallah coram Othman filio Ophan, quarto Arabum Calipha, qui imperauit Anno Hegiræ 23. Chriſti, 644. ita loqui: يا امير المومنين وقـع فى يدى كتاب من كتب الدفان من كتبه دانيال عليه السلام وجدتُ فيه مكتوب مذكور ما خلـق الله تعالى وقدرته على كل شى واما قولك فى الدنيـا وسعتهـا فاما هذه الدنيـا فى ملـك الله تعـالى و مخلوقاته كمثل كوكـب صغير بين الكواكب فى السمآ: ووجدتُ فى هذا الكتاب ان اللــه تبارك وتعالى خلق هوآء طوله الف الف الف عام وعرضـه

مثل

مثل ذلك ثم خلق فوقه بحرًا طولـه الف الف الف
سنة ثم خلق على جانب البحر عن يمينه الف الف
الف مدينة وعن شماله مثل ذلك فملاها خلقًا من
خلق الله تعالى وجعل لهم ليلاً ونهاراً وشمسًا وقمرًا
وارسل فيهم الرسل وانزل عليهم الكتب وجعل لـهم
مناسك هم ناسكوها ومنهم الصالحون والظالمون ولـهم
جنّة ونار يعذب مسيئهم وينعم محسنهم يحاسبون بغير
حسابنا ولا يحشرون معنا : لكل مدينة عشرون الـف
مرج فى كل مرج عشرون الف روضة فى كل روضـــة
عشرون الف حديقة فى كل حديقة عشرون الف شجرة
فى كل شجرة عشرون الف ثمرة كل ثمرة لهـا عشرون
الف نوع من الورق تحت كل نوع من الاشجار الـف
من الدواب ياكلون ويشربون تلك الدواب بمـا
يسقط من اوراق الاشجار ومايدت تلك الدواب اصغر
ما

ما فيها ما تسعـــه دنيانا هذه وهم رزق تلك الاقوام
الذين وصفتهم لك يا امير المومنين : ثم اطبـــق فى
ذلك البحر طوله وعرضه وخلق فوقه ارضًا من حديد
وجعل بين الارض والبحر مسيرة الف الف سنـــــة
وجعل فى ذلك البحر حيتانًا كبارًا كل حوت منـــهم
ثلاثماية ذراع يقصدون تلك الى كل جهـــــة من
المشرق والمغـــــــــــرب : *O Imperatcr fidelium, incidit in manus meas liber ex libris Danielis, cui sit pax : & inueni in eo scriptum, & commemoratum id, quod creauit Deus Excelsus, & dispositionem eius circa vnamquamque rem. Quoad verò illud, de quo requisisti me circa hunc Mundum, & amplitudinem eius; pro certo habe, hunc Mundum in Regno Dei, & rebus ab eo creatis, esse veluti stellam ex minimis inter omnes stellas cæli. Inueni autem in prædicto libro, Deum Benedictum, & Excelsum*

celſum creaſſe aërem quemdam longitudinis (itineris) *mille millionum annorum; & latitudinis eiuſdem ſpatij. Deinde creauit ſupra eum, mare longitudinis* (itineris) *mille millionum annorum. Deinde creauit ad latus maris illius à parte dextera mille milliones Vrbium, totidemque a parte ſiniſtra, repleuitque eas multitudine hominum, quos creauit: conſtituitque illis diem, ac noctem, & Solem, & Lunam: miſitque ad eos Legatos, & tradidit illis è Cælo Sacros Libros: præſcripſitque illis Religionis ritus, quos exercerent. Ex illis autem quidam boni ſunt, quidam mali. Habent ſuum Paradiſum, ſuumque Infernum: In hoc mali puniuntur, in illo boni fruuntur. Iudicabuntur in alio Iudicio, quàm noſtro; neque reſurgent nobiſcum. Vnaquęque Ciuitas habet viginti millia Prata: ſingula prata habent viginti millia viridaria: ſingula viridaria habent viginti millia nemora arborum fructiferarum: ſingula nemora habent viginti millia arborum: in vnaquaque arbore ſunt viginti millia poma: ſingula poma habent folia viginti millium ſpecierum. Sub vnaquaque ſpecie arbo-*

arboris sunt mille bestiæ, quæ comedunt, & bibunt ex eo, quod cadit ex folijs arborum illarum. Minima ex mensis, super quas comedunt illę bestiæ, habet tantam amplitudinem, quantam habet hic noster Mundus. Ipsę verò bestiæ deseruiunt ad cibum illis Gentibus, quas iam descripsi tibi, ò Imperator fidelium. Deinde tamquam fornice operuit illud mare in longitudine, & latitudine eius, & creauit super illud terram ex ferro: & posuit inter illam terram, & illud mare spatium itineris millies mille annorum. Posuit autem in eo mari pisces magnos, singulos trecentorum cubitorum: qui natantes decurrunt per omnem partem ab Oriente ad Occidentem.

Tædet vlterius hunc nugiuendulum audire. Satis sint iam audita ad Alcoranicorum Mundorum inanias intelligendas. Ne verò quisquam me hæc Mahumeto Mahumetanisque imposuisse suspicaretur, malui manum delassare, verba ipsa Arabica afferendo, quàm mendacis, vel falsarij suspicionem subire. Nullus certè sanæ mentis persuadere sibi po-

potuiſſet, hoc hominum genus eſſe adeò ridiculum, ac ſtultum, vt tam portentoſis ineptijs fidem adhiberet.

Recentiores Interpretes ad tuendum Mahumeti, eiuſque Alcorani honorem, dictionem arabicam العالمين non *Mundos*, ſed *Creaturas omnes*, & præſertim *Angelos*, *Dæmones*, & *Homines*, exponunt.

Ex Sura 2. البقرة *Vacca*.

Verſ. 2. Exorditur tribus characteribus ſolitarijs, nempe الم A. L. M. qui nihil ſignificant: & Expoſitores ipſi ſapientiores fatentur, Deum ſolum noſſe ſenſum eorum. Neque ſolùm huic Suræ, ſed alijs quoque nonnullis vel hos, vel alios characteres ignotæ ſignificationis præfigit. Eas hic notabo. Præmittit Suræ 3. الم A. L. M. Suræ 7. المص: A. L. M. S. Suræ 10. 11. 12. 13. 14. 15. الر A. L. R. Suræ 19. كهيعص K. H. I. A. S. Suræ 20. طه T. H. Suræ 26. طسم T. S. M. Suræ

27.

27. طس T. S. Suræ 28. طسم T. S. M. Suræ 29. 30. 31. 32. الم A. L. M. Suræ 36. يس I. S. Suræ 38. ص S. Suræ 40. & 41. حم H. M. Suræ 42. حمعسق H. M. A. S. Q. Suræ 43. 44. 45. 46. حم H. M. Suræ 50. ق Q. Suræ 68. ن N.

Non eſt dubium huiuſmodi characteres ſuperſtitionem ac magiam continere. Nullam certè habent vtilitatem, prorſuſque ocioſi ſunt, cum nemo ſit, qui eos intelligat. Neque vnquam perſuadebit ſibi vir vllus prudens, Deum mittere ſcripturam aliquam hominibus, quam nemo ſit intellecturus. Quòd ſi dicatur, Deum poſuiſſe hos characteres in Alcorano non propter homines, ſed propter ſeipſum: reſpondetur, Deum non indigere characteribus ad hoc, vt eorum ope notitiam aut memoriam alicuius rei habere poſſit.

Ver. 25. Promittit aſſeclis ſuis Paradiſum: ſed quem? audi وبشر الذين امنوا وعملوا الصالحات ان لهم جنات تجرى من تحتها الانهار

الانهار كلما رزقوا منها من ثمرة رزقا قالوا هذا

الذى رزقنا من قبل واوتوا به متشابها ولهم فيها

ازواج مطهرة وهم فيها خالدون :

Et annuncia (ò Mahumete) *ijs qui crediderint, & fecerint bona: eos habituros esse hortos, subter quos decurrunt flumina. Quotiescumque cibati fuerint ex aliquo fructu ex illis, dicent: hic est ille, quo cibati sumus antea. Sed erit similis illi,* (non autem ille idem). *In his autem hortis habebunt vxores purificatas: & ipsi in illis perpetuò morabuntur.*

Dicuntur flumina currere sub hortis, ideſt, vt explicat Gelaleddinus, تحت اشجارها وقصورها : *subtus arbores, & palatia eorum*. Dicuntur etiam *vxores purificatæ*; nempe vt idem, cum alijs Sapientibus explicat, من الحيض وكل قذر *à menstruo, & omnibus sordibus*: non enim vtentur illis ad prolem, ſed ad meram voluptatem; & quamuis aſſiduè copiam ſui faciant viris, ſemper tamen remanebunt virgines.

De

De his ita scribit Iahias ex relatione Malek, qui id acceperat ab Alhasan :

قال رسول الله صلى في نساء اهل الجنة يدخلنها عربا

اترابا لا يحضن ولا يلدن ولا يمتخطن ولا يقضين حاجة :

Dixit Legatus Dei Mahumetus de uxoribus habitatorum Paradisi : Ingredientur in Paradisum sociatæ coniugibus suis, iisdem coætaneæ : non patientur menstrua : non parient ; non emungent nares ; non egerent cibi potusque excrementa. Postremò de fluminibus Paradisi ita idem Author

بلغني عن ابان بن عياش من انس بن مالك قال

انهار الجنة تجرى من غير جدود الماء واللبن والعسل

والخمر وهو ابيض كله وطين النهر مسك ادفر

وارضراضه الدر والياقوت

Audiui ab Aiano filio Aiasci, qui audiuerat ab Anaso filio Maleki : flumina Paradisi fluere sine ullo termino, aqua, lacte, melle, & vino, quod semper est album. Limus autem

autem fluuiorum est muscus fragrantissimus : & glareæ eorum sunt margaritæ & hiacynthi . Omnia placent , præter vinum semper album , nam rubrum etiam non parùm gulosis arridet. Miraris Lector , Paradisum tam spurcum à Mahumeto proponi ? *Laudibus arguitur vini vinosus Homerus*. Erat ipse spurcissimus, totusque Veneri , gulæque addictus . Quamobrem , referente Thalebiensi in expositione Suræ 4. vers. 52. قالت اليهود انظروا الى هذا الذى لا والله لا يشبع من الطعام ولا والله ما له همّ الاّ النساء لو كان نبيًّا لشغله امر النبوة عن النساء : *Dicebant Iudæi* (de Mahumeto) : *Videte hunc hominem, qui, per Deum, non potest satiari cibo; neque, per Deum, aliam habet solicitudinem, quàm de fœminis.. Si esset propheta, solicitus esset de ijs, quæ spectant ad munus propheticum, non autem de fœminis*. Sed quid Iudæorum egemus testimonio ? cum ipsemet de se testetur : (prout refert Ismaël filius

Aly in eius vita) انّ الله جعل للنبي فى النساء

والطيب : *Deus posuit delicias meas in feminis, ac suauibus vnguentis, & odoribus.* Sed relinquamus suem in luto suo.

Vers. 29. Hæc habet de Deo : هو الذى

خلق لكم ما فى الارض جميعًا ثم استوى الى

السماء فسوّيهنّ سبع سموات وهو بكل شئ عليم :

Ipse est, qui creauit vobis omnia, quæ sunt in terra ; deinde intendit ad creandum cælum, & conformauit illud in septem cælos : & ipse in omni re est sciens. Quicquid sit de septem cælis, directè Alcoranus pugnat contra Pentateuchum, ex quo apertè constat, Deum priùs creasse cælum, quàm terram : & hæc est communis omnium, etiam Hebræorum sententia : semper enim cælum primo loco ponitùr in creatione, excepto cap. 2. Gen. vers. 4. vbi in textu Hebraico terra cælo præponitur. At Græca, & Latina, atque etiam Samaritana, Syriaca, & Arabica repugnant. Quicquid sit ; ordo à Moyse serua-

seruatus est hic. Primò cælum, deinde terram Deus creauit. Secundò lucem vtrique communem produxit. Tertiò: Firmamentum, quod ad cælum spectat, formauit. Quartò: Maria congregauit. Quintò: Arbores & herbas iussit germinare. Sextò: Solem, Lunam, & Stellas in Cælo constituit: postremò quadrupedia, reptilia, volucres, pisces, in terris, & aquis produxit, hominemque formauit. Huic autem ordini absque dubio repugnat Alcoranus, dum afferit, Deum primò creasse terram, & omnia quæ sunt in illa: deinde verò ad cælum creandum animum intendisse.

Vers. 30. De creatione Adam, & rebus alijs ad eum spectantibus, ita nugatur. واذ قال ربّك للملايكة انّي جاعل ى الارض
خليفةً قالوا أتجعل فيها مَن يفسد فيها ويسفك
الدماء ونحن نسبّح بحمدك ونقدس لك قال انى اعلم
ما لا تعلمون ، وعلّم ادمَ الاسماء كلّها ثم عرضهم على

الملايكة فقال انبيوني باسماء هولاء ان كنتم
صادقين : قالوا سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا
انك انت العليم الحكيم : قال يا ادم انبيهم
باسمايهم فلما انباهم باسمايهم قال الم اقل لكم
اني اعلم غيب السموات والارض واعلم ما تبدون وما
كنتم تكتمون : واذ قلنا للملايكة اسجدوا لادم
فسجدوا الا ابليس ابى واستكبر وكان من الكافرين :
وقلنا يا ادم اسكن انت وزوجك الجنة وكلا منها
رغدا حيث شيتما ولا تقربا هذه الشجرة فتكونا
من الظالمين : *Cum dixiſſet Dominus tuus* (ò Mahumete) *Angelis : Ego ſanè decreui conſtituere in Terra vnum ſupremum Principem : Reſponderunt Angeli : Conſtitueſne principem in terra , qui corrumpat eam , & effundat ſanguinem ? Nos porrò laudamus te , & ſanctificamus te :* (ſatis tibi ſit hoc , abſque alio principe in terra : vel

vel constitue vnum ex nobis). *Dixit illis Deus. Ego scio, quod vos nescitis.* (Interim Deus creauit Adam) *& docuit eum nomina omnium rerum. Deinde* (aduocato Adam, & Angelis) *exposuit coram Angelis omnes res creatas, dixitque eis: Diuinate mihi, quæ sint nomina harum rerum;* (nam ex hoc cognoscam) *si estis veraces. Responderunt Angeli: Laus tibi: nos non habemus scientiam, nisi quam tu nobis impertitus fueris: nam tu es Sciens, Sapiens. Tunc dixit Deus: O Adam, dic tu nomina harum rerum. Cumque Adam* (quippe à Deo antea edoctus) *ea probè enunciasset; dixit Deus Angelis: Nonne prædixi vobis me scire arcana cælorum, & terræ; & ea omnia quæ vos celatis, & quæ propalatis? Tunc dixit Angelis:* (Quandoquidem doctior fuit vobis) *procidentes adorate Adam. Omnes igitur adorauerunt: sed* (vnus eorum nomine) *Eblis* (i. Diabolus) *elatus in superbiam, noluit eum adorare: quamobrem inter infideles & ingratos computatus est. Deinde dixit Deus Adæ: O Adam, habita tu, & coniux tua in Paradiso, & come-*

dite in eo affluenter quæcumque volueritis: ſed ne appropinquetis arbori huic; ne incurratis in iniquitatem. Audiſti, Lector, ludicrum puerile inter Deum, & Angelos, quod magna ex parte in Thalmud à R. Eliezer in פרקים, cap. 13. refertur. Impinguant Expoſitores Moſlemi Mahumeticas nugas ineptijs ſuis, quas hic ſolùm innuam. Scribit Gelaleddinus; *Deum creaſſe Adam ex ſuperficie terræ, deſumpto pugillo illius ex omnibus eius coloribus, & cum aquis varijs pinſuiſſe*. Iſmaël filius Aly in ſect. de Adam, cap. 1. hæc habet: *Creauit Deus corpus Adæ ex* صلصل *Salſal* (1. luto ſicco, non dum cocto); *& reliquit illud quadraginta noctibus, vel, iuxta alios, quadraginta annis, iacens ſine anima: veniebatque Diabolus ad illud, & pede percutiebat, & reſonabat. Et ſufflauit Deus in eo animam de flatu ſuo, immittens per oculos eius: & ipſe vidit naſum ſuum adhuc luteum, & animam currentem per illum, donec peruenit ad pedes, & ſtetit rectus. Et docuit Deus Adam nomina omnium rerum, & linguas omnium animalium maris, &*

ter-

terra. Et post nonnulla: *Diabolus autem ingredi voluit Paradisum, vt tentaret Adam: sed prohibuerunt eum Angeli custodes illius. Ille verò obsecrauit omnes bestias, vt portarent ipsum in Paradisum, quò alloqui posset Adam, & vxorem eius. At omnes recusauerunt portare eum, præter Serpentem, qui accepit Diabolum inter duos dentes molares suos, & introduxit eum furtim in Paradisum. Erat autem Serpens eo tempore figura pulcherrima*. Refert deinde eiectionem Adæ, Heuæ, Serpentis, Diaboli, & Pauonis è Paradiso, post peccatum Protoplastorum: dicens: *Et descendere fecit Deus eos omnes in terram* (volunt enim Mahumetani Paradisum hunc esse in septimo cælo). *Et Adam quidem amandauit in Indias super montem Sernadib. Habebat autem pro indusio vnum de folijs Paradisi, quod cum ventus dispersisset per illam regionem, inde nata sunt aromata eius. Heua verò descendit in Geddan; & Diabolus in desertum Meisam: Serpens autem in Asphahan, & Pauo in Mare. Perseuerauit autem Adam flens peccatum*

 suum,

ſuum, quoad vſque Deus placatus eſt illi; & tunc venit ad Templum Meccæ, ibique coiuit cum Haua inter Sapham, & Meruam: quæ concepit maſculum, & fœminam; ſed menſe octauo fecit abortum. Iterum concepit, & abortiuit. Tertio concepit, peperitque maſculum, & fœminam. Poſtquam verò centies peperiſſet, ſemper maſculum & fœminam, (Quidam tamen volunt toto hoc tempore illam dæmones, ſeu familiares Genios peperiſſe), *concepit & peperit Habel, & ſororem eius: & poſtea Cain, & ſororem eius. Miſit autem Deus Adam vt prædicaret Genti ſuæ; & tradidit ei è cælo libros viginti, & vnum.*

De Arbore illa, quam Deus Protoplaſtis prohibuit, variæ ſunt, & omnes ridiculæ tam Hebræorum, quam Mahumetanorum opiniones. Iahias ex authoritate Ebn-Abbas, vel potiùs Rabbinorum in Thalmud, Ordine 4. *Nezikin*. Cod. 5. *Sanhedrin*. Cap. 7. ſentit fuiſſe *Spicam tritici*. Cottada, *Ficum cum fructu*; alij *Vitem cum vua*. Sed

non

non eſt, quòd diutius in his quiſquilijs immoremur.

Verſ.54.hæc habentur: قال موسى لقومه
يا قوم انكم ظلمتم انفسكم باتخاذكم العجل فتوبوا
الى باريكم فاقتلوا انفسكم ذلكم خير لكم عند ربكم
فتاب عليكم انه هو التواب الرحيم :
Dixit Moyſes populo ſuo : O popule meus, certè vos iniquè egiſtis contra vos ipſos adorando Vitulum. Conuertimini igitur ad Creatorem veſtrum, & occidite vos ipſos: hoc erit melius vobis apud Dominum veſtrum, & parcet vobis, quia ipſe eſt propitiabilis, miſericors. Exponit Gelaledd.
فوفقكم الفعل ذلك وارسل عليكم سحابة سودا
ليلا يرى بعضكم بعضا فيرحمه حتى قتل منكم
سبعين الفا . *Et adiuuit vos ad hoc faciendum, Deus: nam miſit ſuper vos nubem nigram, ne alij veſtrum alios viderent, illorumque miſererentur; donec occiſi*

ſunt

ſunt ex vobis ſeptuaginta millia. Verùm in Libro Exodi c. 32. non legimus Moyſen mandaſſe Iſraëlitis, vt more cæcorum occiderent ſe ipſos propter perpetratam Vituli idololatriam; ſed ipſummet, adiunctis ſibi Leuitis, qui Deum timebant, occidiſſe viginti tria millia eorum, qui vitulum adorauerant. Vide quantum diſtent commenta Alcorani, & Moſlemorum à veritate ſacræ Hiſtoriæ.

Verſ. 55. Ita exprobrat Iudæis:

واذ قلتم يا موسى لن نومن لك حتى نرى الله جهرة

فاخذتكم الصاعقة وانتم تنظرون : ثم بعثناكم

من بعد موتكم لعلكم تشكرون :

Et dixiſtis: O Moyſes nunquam credemus tibi, donec videamus Deum clarè. Propterea inuaſit vos mors, vobis videntibus: & deinde reſuſcitauimus vos poſt mortem veſtram, ſi forte vos gratias ageretis. Tantùm abeſt, vt Iſraëlitæ vellent videre Deum, vt vocem quoque eius audire recuſa-

cuſarent, dicentes Moyſi, Exod. cap. 20. *Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur*. Pugnant hæc apertè cum verbis Alcorani: ac proinde inſigne eſt mendacium, quòd Iſraelitæ ob hoc mortui ſint, & deinde à Deo reſuſcitati. Iſmaël filius Aly vt ab hoc mendacio Mahumetum purget, aſſerit, ſeptuaginta illos tantummodo mortuos eſſe, & reſuſcitatos, quos Moyſes ſecum duxit in montem, quia Deum videre voluerunt. Sed hoc quoque mendacium eſt: habemus enim de his, Exodi cap. 24. *Et viderunt Deum Iſraël, & comederunt, & biberunt*, non autem, *mortui ſunt, & reſuſcitati*.

Verſ. 60. Fingitur Deus hæc Mahumeto ſuggerere: اذ استسقى موسى لقومه فقلنا

اضرب بعصاك الحجر فانفجرت منه اثنتا عشرة

عينا قد علم كل اناس مشربهم :

Memento cum Moyſes petijt potum pro populo ſuo: nos verò diximus ei: Percute vir-

ga

ga tua petram. (Quod cum fecisset) *emanauerunt ex ea duodecim fontes. Iam cognouerunt omnes homines* (singularum Tribuum) *locum suum ad bibendum*. Bis Moyses è petra aquam, virga percutiendo, eduxit: Exodi cap. 17. & Numer. cap. 20. nec vsquam leguntur hi duodecim fontes, ex quibus singulæ Tribus biberent. Quamobrem vel est commentum Rabbinicum; vel Mahumetus, more suo, duas sacras Historias confudit: nempe percussionem petræ in Horeb: & duodecim fontes aquarum, quos Israelitæ inuenerunt in Elim. Exodi cap. 15. & Num. cap. 33. Certè, cum petra illa adhuc extet, quemadmodum plures ex nostris, qui eam viderunt, affirmant; tres tantum in illa hiatus, vel ora conspiciuntur, ex quibus aquas cum impetu & violenter erupisse cognoscitur.

Vers. 63. Sic fingitur loqui Deus cum Iudæis: واذ اخذنا ميثاقكم ورفعنا فوقهم الطور

خذوا ما اتيناكم بقوة واذكروا فيه لعلّكم تتّقون:

Et

Et mementote, quando accepimus pactum vestrum (de obseruando Pentateucho): *& eleuauimus supra vos Montem* (Syna, & Horeb, diximusque vobis) : *Accipite quod attulimus vobis* (& obseruate illud) *strenuè : & memoria retinete id, quod continetur in eo, vt vos caueatis* (pœnas transgressionis vestræ). Fingitur hìc, Deum radicitus euulsisse Montem Syna, & eleuasse illum in aëra, atque ita suspensum tenuisse, minitando se cum impetu proiecturum illum super Israelitas, nisi promptè reciperent legem suam, quam recusabant. Gelal. اقتلعناه من اصله عليكم لما ابيتم قبولها . *Euulsimus eum à radicibus & eleuauimus super vos, quia renuebatis accipere eam* : nempe, legem meam. Figmentum hoc, & mendacium. Nam de huiusmodi Montis Sinai euulsione nullum in Pentateucho vestigium. Israëlitæ verò promptissimè legem datam suscepere, vt patet Exodi cap. 19. vbi proponenti illam Moysi à Deo tradendam: *respondit omnis populus simul : Cuncta-,*

quæ

quæ loquutus est Dominus, faciemus. Et clarius etiam Deuteron. cap. 5. vbi populus, Dei Maiestate perterritus, dixit ad Moysen: *Si audierimus vltra vocem Domini Dei nostri, moriemur. Tu magis accede, & audi cuncta, quæ dixerit Dominus Deus noster tibi: loquerisque ad nos, & nos audientes faciemus ea. Quod cum audisset Dominus, dixit ad Moysen? Audiui vocem verborum populi huius, quæ loquuti sunt tibi: bene omnia loquuti sunt.* Nec vsquam legimus populum à diuinis mandatis recipiendis resilijsse.

Vers. 65. ita legimus. ولقد علمتم الذين اعتدوا منكم فى السبت فقلنا لهم كونوا قردة خاسيين فجعلناها نكالاً لما بين يديها وما خلفها وموعظة للمتقين. *Et iam quidem nostis quid euenerit illis ex vobis, qui transgressi sunt Sabbathum. Diximus enim illis: Estote simiæ abactæ: Et posuimus eas in exemplum illis, qui fuerunt ante eas, & post eas, & in admonitionem piorum.* Fabulam obscu-

obſcurè ab Alcorano indicatam, ita explicat ac dilucidat Sciahinſciah in ſua Hiſtoria cap. de Dauid. Arabica Latinè fideliter reddo. *Fuerunt tempore Dauid, cui ſit pax, Iſraelitæ quidam, qui habitabant ad litus maris in Ciuitate Ailæ. Piſces autem exibant è mari nocte Sabbathi, & non mouebantur vſque ad noctem Dominicæ, nec regrediebantur in mare. Illi verò dixerunt: Certè interdixit Deus patribus noſtris piſcationem die Sabbathi: at nobis non interdixit. Piſcati itaque ſunt & aſſauerunt piſces, & comederunt. Cum autem alij fideles ex olfactu id cognouiſſent, prohibuerunt eos. Illi verò ne dignati quidem ſunt reſpicere prohibentes. Quamobrem, fideles pugnantes contra eos, diuiſerunt Ciuitatem, & fecerunt murum ſublimem intermedium. At ſceleſti illi foderunt foueas, riuos per eas deriuantes ex mari intra portas domorum ſuarum. Cumque piſces nocte Sabbathi per riuos illos egrederentur; ne poſſent habere regreſſum ad mare, in nocte Dominicæ occludebant eoſdem riuos verſus mare. Cœperunt autem fideles impedire eos:*
at

at ipsi obstinatiùs se gerebant in hac re. Maledixit itaque eis David, & Deus transformauit illos in simias. Veniebatque ad aliquem eorum amicus eius, & inueniebat eum simiam, oculos huc illuc mouentem. Dicebatque ei: Tune es talis? Ille verò capite annuebat: ac si diceret; Ego sum. Dicebatque amicus: Nonne prohibui te? At simia flebat. Permanseruntque in hoc statu tres dies: deinde perierunt. Misit autem Deus ventum, qui arreptas simias proiecit in mare. Hanc esse fabulam, patet quia Ciuitas Aailat pertinebat ad Idumæos, vt habetur, lib. 3. Reg. cap. 8. Idumæi verò non obseruabant Sabbathum, nec legem Hebraicam. Denique si Dauid hoc miraculum fecisset; aliquod illius vestigium in Sacris Literis haberemus.

Vers. 67. Refertur multis nugis admixtum id, quod legimus in lib. Numer. c. 19. de Sacrificio Vaccæ rufæ, quæ extra castra erat immolanda, & comburenda; & eius cineribus aqua dilutis, is qui cadauer hominis tetigerat, erat expiandus. Fingitur itaque in Alcorano hominem

quen-

quendam occisum fuisse: cumque cædis author non reperiretur, Deum iussisse Moysen immolare huiusmodi Vaccam, nam hac ratione homicida reperiri potuisset. Sic igitur, vers. 71. فذبحوها وما

كادوا يفعلون واذ قتلتم نفسا فادّاراتم فيها والله

مخرج ما كنتم تكتمون فقلنا اضربوه ببعضها

كذلك يحيى الله الموتى ويريكم اياته لعلكم تعقلون :

Itaque immolauerunt eam (i. vaccam) *& parum abfuit, quin hoc non facerent*. (quia scilicet venditor eius, nimium pretium exigebat). *Cumque hominem occidißetis, & de authore cædis contenderetis: Deus manifestauit id quod occultabatis. Diximus enim: Percutite hominem occisum parte vaccæ immolatæ*. (Quod cum fecissent, reuixit mortuus, & detexit occisorem suum). *Ita viuificat Deus mortuos, & ostendit vobis miracula sua, vt vos intelligatis*. Clarius ex Taarich Sciahinsciah, cap. في موسى *De Moyse*, rem totam tene. *Infanti filio reliquit pater moriens vitulam*,

quæ donec filius adolesceret, in desertis, nullo custode, morata est. Mater filio iam adulto significauit, vitulam per deserta liberè vagantem, suam esse: iret, eamque captam venum deportaret: tres denarios pro pretio acciperet. Obtulit se illi in foro Angelus sub specie humana, qui pro vitulæ pretio sex obtulit denarios, dummodo nihil de hoc matri significaret. At ille pretium accipere noluit sine matris assensu: quo obtento, regressus est in forum, vbi Angelum inuenit, qui duodecim ei denarios obtulit, cũ pacto ne matri significaret. Ille autem non acquieuit, sed regressus ad matrem, quid sibi euenisset exposuit. Mater intellexit, hunc esse Angelum, dixitque filio: Reuertere, ac require ab illo emptore, quid de hac vitula faciendum sit. Regresso iuueni, dixit Angelus: Eueniet quam primum, vt filij Israël emant à te hanc vitulam tanta auri copia, quantam pellis eius capere possit. Breui igitur contigit vt occideretur quidam inter Israelitas, nomine Hammiel, à patruele suo, qui transtulit cadauer ex Vrbe in qua erat, in aliam Vrbem (At in Deserto, nullæ

erant

erant Vrbes). *Venerunt autem proqinqui eius qui occisus fuerat, ad Moysen, adducentes eos, quos cædis reos eße putabant. His autem negantibus, & re dubia; præcepit Deus, vt Vacca rufa, mediæ ætatis, sine macula, non attrita iugo, vel onere, mactaretur. Cumque nulla alia cum his notis reperiretur præter eam, quam orphanus ille apud se habebat, hanc emere coacti sunt tanta auri copia, quantam capiebat pellis illius. Alij dicunt, quantum erat pondus Vaccæ. Alij, decem vicibus supra pondus eius. Immolauerunt igitur illam, & tetigerunt cadauer hominis occisi particula illius* (nempe lingua, vel cauda, vt scribit Gelal.) *At homo reuixit, stetitque rectus, & ait: Occidit me talis. Et mox cadens iterum mortuus est.*

Verſ. 102. Hæc habet de Iudæis:

واتبعوا ما تتلوا الشياطين على ملك سليمن وما كفر سليمن ولكن الشياطين كفروا يعلّمون الناس السحر وما أُنزِلَ على الملكَين ببابل هاروت وماروت

وما يعلّمان من احدٍ حتى يقولا انّما نحن فتنة
فلا تكفر فيتعلّمون منهما ما يفرّقون به بين
المرء وزوجه وما هم بضارّين به من احدٍ الّا باذن الله
ويتعلمون ما يضرّهم ولا ينفعهم ولقد علموا لمَن اشترايه
ما له فى الاخرة من خلاق . *Et sectati sunt*

id, quod moliti erant Dæmones contra regnum Salomonis. Neque Salomon infidelis fuit; sed Dæmones erant infideles; docebant enim homines artem magicam, & scientiam traditam duobus Angelis Harut, & Marut, in Babylone. Non tamen (hi Angeli) *docebant huiusmodi magicam artem vlli, quin prius dicerent illi: Nos certè* (hæc docemus) *ad tentandum* (homines)*: at tu caue, ne sis infidelis* (1. ne ea vtaris). *Verùm* (homines) *didicerunt ab his duobus* (Angelis) *artem separandi virum ab vxore sua: non tamen nocere poterant vlli per eam, nisi permittente Deo. Et didicerunt id quod erat ipsis noxium, non autem quod erat vtile: & quidem sciebant, eos qui hac arte*

arte vsi fuissent, non habituros partem in seculo futuro. Dat lucem commento Alcoranico expositio Iahiæ, quæ est communis cæteris Expositionibus. Do tantùm verba latina. *Dixit Kalebius: Postquam probauit Deus Salomonem per operam Satanæ* (spoliando eum regno): *scripserunt Dęmones plures libros magicos, & absconderunt eos sub throno Salomonis. Cum autem hic mortuus esset; venerunt Dæmones ad homines amicos suos, & dixerunt eis: Vultisne ostendamus vobis, qua arte Salomon imperabat hominibus, & subijciebat sibi Genios, & ventos? Cumque illi id se velle responderent: dixerunt Dæmones: Effodite sub Throno eius. Hoc cum illi fecissent, plurimos inde libros extraxerunt; quos legentes, inuenerunt continere infidelitatem contra Deum. Dixeruntque Optimates filiorum Israel: Absit, vt hæc addiscamus. Vulgus autem ea addidicit: & euulgauerunt Pontifices hoc de Salomone inter filios Israël, donec Deus purgauit illum ab hac calumnia per linguam Mahumeti, dicens: Neque Salomon infidelis fuit.* Hactenus Iahias.

De duobus illis Angelis Harut,& Marut habetur ex traditione Alhaſan, illos commoraturos ببابل الى يوم القيمة وان من زعم على تعلّم السحر ثم اتاهما سمع كلامهما من غير ان يراهما : *in Babylone vſque ad diem Reſurrectionis . Et ſi quis cupiat addiſcere artem magicam, pergens ad eos, audit vocem eorum, abſque eo quod videat eos.* Ex Mogiahedo autem, cuius traditionem cæteri ſequuntur, habetur: *Cum Angeli conquererentur apud Deum de ſceleribus hominum; miſſi fuerunt hi duo, Harut, & Marut, ad iudicium inter homines exercendum. Iuſtèque iudicauerunt, donec deſcendit ad eos* (ex orbe cæleſti) *Venus in figura pulcherrimæ mulieris, litem motura contra maritum ſuum. At cum vidiſſent eam Angeli, exarſerunt in concupiſcentia eius, & tentauerunt commiſceri cum ea. At Venus auolauit, & rediit ad locum ſuum in cælo. Duo quoque Angeli redierunt in Cælum: ſed prohibiti ſunt ab ingreſſu eius. Rogauerunt igitur quemdam hominem, vt intercederet*

pro

pro ipsis, dicentes ei: Audiuimus Deum optimam de te commemorationem facientem. Ille verò se excusauit, dicens: Quomodo intercedent terrigenæ pro cæligenis? Attamen constituit diem, in qua promisit se pro eis rogaturum. Orauit igitur pro illis, & obtinuit, vt liceret ipsis eligere pœnam, vel in hoc Mundo, vel in altero. Illi verò elegerunt puniri ac torqueri in Babylone vsque ad diem Resurrectionis. Pœnam autem describit Author Doctrinæ Mahumeti, aliàs allegatus, ita. *Depensi sunt per catenas ferreas demissis capitibus in puteo Babel, vsque in diem Iudicij.* Totam hanc fabulam, Mahumetus & Mahumetani è Cornucopia Rabbinica eruerunt. Vide eã in ילקוט *Ialcut*, sect. בראשית *Berescith*, ex מדרש *Midrasch.* vbi *Harut*, vocatur שמחזי *Scemhazai: Marut* autem עזאל *Azaël.*

Vers. 125. Legimus: واذا ابتلى ابراهيم ربه بكلمات واتمهن. *Et cum tentauit Abraham Dominus eius quibusdam verbis, & ipse compleuit ea.* Quænam fuerint hæc verba, & qua in re Deus Abraham tentaue-

tauerit; ita refert Gelaleddinus, ex traditione proculdubio ipsius Mahumeti :

وقيل هى مناسك الحج وقيل المضمضـــة والاستنشاق

والسواك وقص الشارب وفرق الراس وقـــلم الاظفار

ونتف الابط وحلق العانة والختان والاستنجـــــــاء :

Quidam dicunt fuisse ritus sacræ Peregrinationis. Alij verò, volunt fuisse præcepta, abluendi os aqua per nares eam attrahẽdo, ad illas purgandas : confricandi os, & dentes : tondendi barbam, seu pilos labij superioris : discriminandi capillos ad verticem: præcidendi vngues : depilandi axillas : radendi pubem circa genitalia : circumcidendi præputium ; & abluendi aqua, vel abstergendi alia re obscenas partes ad eas purgandas. At Pentateuchus apertè docet, Deum tentasse Abraham, præcipiendo ei, vt Isaac filium suum sibi immolaret.

Vers. 128. Fingit Abraham, & Ismael fabricasse Templum Meccanum, ita scribens: واذ يرفع ابراهيم القواعد من البيـــــت

واسمعيل

واسمعيل ربّنا تقبل منّا انك أنت السميع العليـــم :

Et cum extollerent Abraham & Ismael fundamenta Domus (Templi Meccani) , *dicebant : Dominè noster suscipe hoc obsequium à nobis; quia tu es Auditor, Cognitor.* Alibi ostendi Abraham nunquam fuisse in Mecca, & de Templo ibi construendo ne quidem somniasse. De eodem Templo mira fabulantur Arabes á Mahumeto per traditionem accepta. Refert hæc Zamcháscerius : *Cum Adam ex India ad illud inuisendum peregrinus proficisceretur; obuios habuit Angelos, qui dixerunt ei : Nos iam peregrinati sumus ad hoc templum ante te per duo millia annorum*ـــ . *Adam porrò peregrinatus est ad illud ex India pedestris quadraginta vicibus. Tempore vniuersalis Diluuij Deus eleuauit hoc Templum ad quartum cælum, vbi adhuc manet, & dicitur* البيت المعمور *Domus visitata* (quia scilicet inuisunt eam quotidie septuaginta millia Angelorum, nec vnquam redeunt ijdem). *Deinde Deus præcepit Abrahæ vt in eodem loco construeret aliam*

aliam Domum prorsus similem illi, misso eidem exemplari eius è cælo per Gabrielem; qui ad eius structuram attulit Lapidem Nigrum è cælo (de quo alibi diximus) : *Alij tamen malunt hunc Lapidem conceptum ac in lucem editum fuisse à Monte* ابو قبيس *Abu-Kais, & conseruatum fuisse viuum in eo, tempore Diluuij. Erat autem hiacynthus candidus ex Paradiso: sed cum tetigisset eum mulier menstruata, euasit niger.* Hactenus Zamchascerius. Thalebiensis in Suram 3. v. 96. refert de Templo Meccano, hanc ex Vahebo traditionem وقال وهب مكتوب

في التوراة ان الله يبعث سبعماية الف من الملايكة

المقربين بيده كل واحد منهم سلسلة من ذهب ويقول

لهم اذهبوا الى البيت الحرم فزموه بالسلاسل ثم قودوه

الى المحشر فياتونه فيزمونه بسبعماية الف سلسلة ثم

يقودونه . *Dixit Vaheb: Scriptum est in Pentateucho, quòd Deus mittet septingenta millia Angelorum sibi proximorum.*

Sin-

Singuli habebunt in manu catenam auream: & dicet eis: Ite ad Templum Meccanum, & alligate illud catenis: deinde adducite illud in locum Iudicij. Venientes igitur Angeli alligabunt illud septingentis millibus catenis, & adducent ad locum Iudicij. Mox subdit, Templum illud loquuturum coram Deo, & imploraturum Deum pro ijs, qui se visitauerint. Templi huius descriptionē ex Gabriele Bremond Massiliensi, vide in vita Mahumeti circa finem.

Vers. 244. Ita fingitur Deus loqui cum Mahumeto أَلم تَرَ الى الذين خرجوا من ديارهم وهم الوف حَذَرَ الموتِ فقال لهم الله موتوا ثم احياهم : *Nonne animum aduertisti ad eos, qui egressi sunt de domibus suis (& ipsi erant multa millia) ob timorem mortis? Dixitque illis Deus: Morimini. Deinde ad vitam reuocauit eos.* Obscurè loquitur Alcoranus, quod Interpretes clarius exponunt. Geladdinus. هم قوم من بنى اسرائيل وقع عليهم الطاعون

الطاعون ببلادهم ففرّوا فقال لهم الله موتوا فماتوا ثم
احياهم بعد ثمانية ايام او اكثر بدعاء نبيهم حزقيل
فعاشوا دهرًا عليهم اثر الموت لا يلبسون ثوبًا الا
عاد كالكفر واستمرّت فى اسباطهم :

Hi fuerunt quidam de filijs Israel, in quorum regionem cum pestilentia incidisset, fugam inierunt. Dixit autem illis Deus: Morimini: & mortui sunt. Deinde post octo, aut plures dies resuscitauit eos ad preces Ezechielis prophetæ eorum: vixeruntque per multum tempus. Apparebant autem in illis vestigia mortis: neque induebant vestem, quæ non euaderet nigra sicut pix. Et perseuerauit hoc in nepotibus eorum. Idem ferè habet Iahias ex traditione Cottadæ: & iuxta Calebium, asserit hos fuisse octo millia. Alij tamen volunt fuisse quatuor millia: alij decem millia: alij triginta, vel quadraginta, vel septuaginta millia. Ismael Ebn-Aly in suo Taarich, cap. ذكر حكام بنى اسرايل. *De Iudicibus filiorum*

liorum Israel; ex authoritate Thalebiensis, & aliorum, ponit حزقيل *Ezechielem*, Iudicem post برسياس *Barsaias* filium Caleb. At huiusmodi Iudex nunquam fuit Israelitis, quemadmodum neque Ezechiel, quem Author fuisse affirmat ابن بوزى *Filium Buzi*; & cognominatum بن العجوز *Filium vetulæ*, quia mater eius vetula & sterilis obtinuit eum precibus à Deo. Sed confundit Author Samuelem cum Ezechiele, quemadmodum etiam ipsum Exechielem cum Othoniele, vel alio illius æui. Ezechiel enim vixit multis sæculis post Iudices. De eo igitur refert Ismael, quòd fuerit ille الذى احياء الله القوم بعد وفاتهم بدعايه له, *in cuius gratiam & ad cuius preces suscitauit Deus gentem, quæ mortua fuerat* (de qua loquitur Alcoranus) & fugerant ex Ciuitate Dauardan, in quam pestis aduenerat: vel à prælio pro religione suscepto, ob timorem mortis. Cum autem in Vallem quandam peruenissent, ibi, Deo iubente, omnes mortui sunt. Et cum ibi ossa tantum

eorum

eorum remansissent خرج حزقيل فمرّ بهم فلمّا رآهم بكى فاوحى الله تعالى اليه يا حزقيل نادِهم فانّي احييهم لك فناداهم حزقيل فقاموا جميعا وكسروا بكسرة واحدة وعاشوا بعد ذلك دهرًا. *Transiuit iuxta eos Ezechiel; cumque vidisset eos, fleuit. Inspirauit autem illi Deus, dicens: O Ezechiel, voca eos; nam ego restituam eos tibi ad vitam. Id cum fecisset Ezechiel, surrexerunt omnes, & congregati sunt in vnam turmam: & postea vixerunt longo tempore, &c.* Vides, quot fabulis, ac mendacijs deforment Mahumetus & Mahumetani visionem imaginariam Ezechielis cap. 37.

Vers. 247. Cum Israelitæ postulassent Regem à Samuele, asserit Samuelem illis respondisse: هل عسيتم ان كُتِبَ عليكم القتال الّا تقاتلوا قالوا وما لنا الّا نقاتل فى سبيل الله: *Si indictum fuerit vobis prælium, an à præliando refugietis? At illi responderunt: Et cur*

cur refugiamus pugnare pro religione Dei? Nihil tale vel dixit Samuel, vel responderunt Israëlitæ. Subdit فلما كُتِبَ عليهم

القتال تولوا الّا قليلا منـــــــــــــهم :

Cumque indictum fuisset illis bellum: terga verterunt omnes, præter paucos. Hoc quoque magnum mendacium: nam vbi primum indictum fuit Israelitis bellum cōtra Ammonitas, omnes ad trecenta triginta millia egressi sunt, strenuèque pugnauerunt, donec ex hostibus victoriam retulere. Vide lib. 1. Reg. c. 11. Quòd si aliás Israelitæ ab hostibus fugerunt, vel se absconderunt, non facit pro Mahumeto: nam hìc apertè loquitur de prælio illo, quòd ipsis primùm indictum fuit.

Vers. 249. Fingit populum Israëliticum recusasse recipere in Regem Saul (quem ipse vocat deprauatè طالوت *Talut)* tribuens omnibus id, quod pauci tantùm fecisse leguntur: ac propterea postulasse à Samuele aliquod signum, per quod cogno-

gnoſcere poſſent, ipſum electum fuiſſe à Deo. Sic igitur verſ. 250. وقال لهم نبيهم

إنّ اية مُلكه اَن يتيكم التابوت فيه سكينة من

ربّكم وبقيةٌ ممّا ترك آل موسى وآل هرون تحمله

الملايكة انّ في ذلك لايةً لكم ان كنتم مومنين :

Dixitque illis Propheta eorum (Samuel): *Certè ſignum regni eius erit, quòd veniet ad vos Arca, in qua eſt ſecuritas à Domino veſtro, & reliquiæ eorum, quæ reliquit familia Moyſis, & familia Aaron. Portabunt eam Angeli. Certè in hoc erit ſignum vobis, ſi eſtis credentes.* Gloſſat hìc Gelaleddinus. *In Arca erant icones Prophetarum : Demiſerat eam Deus ſuper Adam : Erant etiam in ea reliquiæ familiæ Moyſis, & Aaron; ea ſcilicet, quæ vterque reliquerat : nempe crepidæ Moyſis, & virga eius; & Tiara Aaron : & vas mannæ, quæ pluerat eis è cælo: & fragmenta Tabularum legis. Portauerunt itaque eam Angeli inter cælum & terram, videntibus illis, donec depoſuerunt eam ante Talut. Ideoque acquieuerunt regno*

gno eius : & certatim properauerunt ad bellum. Ille verò elegit ſeptuaginta millia iuuenum ex illis. Fabulæ, meræque ineptiæ. Nihil enim tale legimus in Sacris Literis; imò pleraque illis manifeſtè repugnant.

Verſ. 250. Pergit ita nugari : فلمّا فصل
طالوت بالجنود قال ان الله مبتليهم بنهر فمَن شرب
منه فليس منّى ومن لم يطعمه فانّه منى الّا من
اغترف غرفة بيده فشربوا منه الّا قليلاً منهم فلما
جاوزه هو والذين امنوا معه قالوا لا طاقة لنا اليوم
بجالوت وجنوده : قال الذين يظنون انهم ملاقوا
الله كم من فيةٍ قليلة غلبت فيةً كثيرة :

Cum autem diſceſſiſſet Talut cum exercitu dixit militibus : Deus probaturus eſt vos in flumine. Qui enim biberit ex eo, non erit ex parte mea : qui autem non guſtauerit illud, ille erit ex parte mea; præter eos qui vnum tantùm hauſtum hauſerint manu. Biberunt

igitur omnes, paucis exceptis. *Cum autem flumen transiissent ipse, & qui crediderant* (nec biberant) *cum eo; dixerunt alij: Non erit nobis hodie vis contra Gialut* (ita deformat Goliam) *& milites eius.* *Responderunt illi, qui credebant se esse à Deo iudicandos: Quoties paruus exercitus magnum deuicit?* Gelaleddinus, & Iahias volunt, eos, qui manu hauſtam aquam biberunt, fuiſſe circiter trecentos. Et quidem tot fuerunt: ſed in hac hiſtoria, more ſuo, Mahumetus turpiter hallucinatus eſt, confundens Saulem cum Gedeone. Vide librum Iudicum, cap. 7.

Verſ. 259. Fingitur Deus ita alloqui Mahumetum أَلَمْ تَرَ الى الذى حاجّ ابراهيمَ فى ربّه ان اتيه الله الملك اذ قال ابراهيم ربّى الذى يحيى ويميت قال انا احيى واميت قال ابراهيمُ فانّ الله ياتي بالشمس من المشرق فاتِ بها من المغرب فبهت الذى كفر. *Nonne animum aduertiſti ad eum, qui diſputauit cum Abraham*

ham de Domino eius, (in superbiam elatus) *quòd dedisset ipsi Deus Regnum? Cum dixisset Abraham: Dominus meus est, qui viuificat, & mortificat: respondit ille: Ego quoque viuifico, & mortifico* (occidendo quem volo, & viuum relinquendo quem volo). *Dixit Abraham: Deus surgere facit Solem ab Oriente: tu porrò fac surgere eum ab Occidente. Tunc attonitus hæsit ille infidelis.* Regem hunc, qui cum Abraham disputauit, fuisse Nemrod, affirmant communiter Expositores. Vide hanc totam historiam, seu fabulam, apud Thalmudistas in מדרש *Medrasc*: Et in Bibliotheca Magna Rabbinica P. Bartolocci, pag. 440. Dixi, seu fabulam, quia ex recta annorum computatione conuincunt doctiores Chronologi, Nemrod antequam Abraham nasceretur, mortuum fuisse. Hebræi certè ponunt Abrahæ ortum eo tempore, quo Nemrod iam diu cæperat imperare. Neque verò probabile est, si hæc, quæ inter Nemrod & Abraham euenere, vera fuissent, Moysen ea tacuisse, cum tot alia minoris mo-

menti de eodem Abraham narrauerit.

Verſ. 260. Pergit neſcio quis fictitius Deus petere à Mahumeto, an animum aduerterit ad eum, الذى مرّ على قرية وهى خاوية

على عروشها قال أنّى يحيى هذه الله بعـد موتهـا
فاماته الله مائة عام ثم بعثـه قال كم لبثت قال
لبثت يوما او بعض يوم قال بل لبثت مايـة عام
فانظر الى طعامك وشرابك لم يتسنّه وانظر الى حمارك
و لنجعلك ايـة للناس وانظر الى العظام كيف
ننشزها ثم نكسوها لحما فلما تبيّن لـه قال اعلم ان
اللـه على كل شى قديـر

qui tranſiuit iuxta Vrbem dirutam ac deſtructam. Dixit: Quomodo reſtituet hanc Deus in vitam poſt mortem (habitatorum) *ipſius. Deus autem fecit eum mori per centum annos: deinde reſuſcitauit eum, & dixit illi: Quamdiu hìc moratus es? Ille verò: Moratus ſum diem, aut partem diei. At Deus:*

Deus: Imò moratus es centum annos. Respice ad cibum tuum, & potum tuum, qui nondum ſunt corrupti: & reſpice ad aſinum tuum (in oſſa redactum. Hoc fecimus) *vt poneremus te in ſignum hominibus. Et reſpice ad oſſa aſini tui, quomodo eleuemus ea, & deinde carne veſtiamus ea. Cumque hoc ille clarè vidiſſet, dixit: Cognoſco Deum eſſe Omnipotentem.*

Conueniunt omnes, quos videre potui, Alcoranum hìc loqui de عزير *Ozair*, ideſt Ezra: qui tranſiens iuxta Ciuitatem Ieruſalem iam à Chaldæis deſtructã, inſidens aſino cum caniſtro ficorum, & cyatho pleno muſto, cæpit ambigere, quomodo poſſet Deus vrbem illam reſtituere, & habitatores eius in ea extinctos ſuſcitare. Deus autem mori fecit eum, manſitque mortuus per centum annos: poſt quos ſuſcitatus à Deo, vidit ficus, & muſti cyathum adhuc integros, & incorruptos: aſinum verò extinctum & in oſſa redactum: ad quæ reſpiciens Ezra iuſſu Dei, vidit illa eleuari, atque inter ſe compacta carne veſtiri, & fieri aſinum; in-

quem cum Deus ſpiritum immiſiſſet; ſtatim cepit rudere.

Plura ſunt in hac narratione figmenta, quàm verba. Non Ezra, ſed Nehemias fuit ille, qui vt habetur lib. 2. Ezræ cap. 2. tranſiuit iuxta Vrbem Ieruſalem ab ea parte, quæ adhuc diruta erat (nam magna ex parte iam fuerat reſtaurata), inſidens iumento, ſiue illud aſinus eſſet, ſiue equus, aut mulus: Et quia erat pincerna Artaxerxis Regis Perſarum, fingitur habuiſſe cyathum vini; cui addiderunt, neſcio vnde, caniſtrum ficorum. En verba ipſius Nehemiæ. *Et veni Ieruſalem; & eram ibi tribus diebus, & ſurrexi nocte ego & viri pauci mecum: & iumentum non erat mecum, niſi animal cui ſedebam: & conſiderabam murum Ieruſalem diſſipatum, & portas eius conſumptas igni. Et tranſiui ad portam fontis, & ad aquaductum Regis, & non erat locus iumento, cui ſedebam, vt tranſiret.*

Vbi hîc mors Nehemiæ, & aſini illius? vbi vtriuſque poſt centum annos ad vitam reuocatio? vbi cyathus muſti, & ca-

lathus

lathus ficorum, per integrum seculum à corruptione immunes? Nonnulli, vt refert Zamchascerius, agnoscentes hunc non potuisse esse Ezram, neque Nehemiam, dixerunt, fuisse الخضر *Alchedrum*, indiuiduum scilicet vagum, cuius anima primò fuit in Phinees filio Eleazari; deinde in Elia; & postremò in S. Georgio, per μετεμψύχωσιν. Sed hoc tempore Phinees mortuus erat á multis antea seculis: Elias raptus fuerat in cælum: Sanctus verò Georgius nec dum natus fuerat. Ridiculus prorsus est Mahumetus, cum suis Expositoribus.

Vers. 26. Connectit fabulas fabulis, introducens Deum hæc de Abraham loquentem. وإذ قال ابراهيم رب ارني كيف
تحيي الموتى قال أو لم تؤمن قال بلى ولكن ليطمئن
قلبي قال فخذ اربعة من الطير فصرهن اليك ثم
اجعل على كل جبل منهن جزوا ثم ادعهن ياتينك
سعيا واعلم ان الله عزيز حكيم :

Et cum dixiſſet Abraham : Domine mi, oſtende mihi, quomodo viuificabis mortuos: respondit illi Deus : An non dum etiam credis? Dixit Abraham : Vtique credo : Sed cupio omninò in hoc ſedare cor meum. Dixit illi Deus : Cape ergo quatuor aues, & inclina eas ad te (& in fruſta diſcinde) *: deinde pone ſuper omnem montem partem earum: deinde voca eas, nam venient ad te velociter: & ſcito Deum eſſe excellentem, ſapientem.* Explicat, ſeu potius abſoluit fabulam Geʼlaleddinus hoc modo: *Accepit igitur Abraham pauonem, & aquilam, & coruum, & gallum gallinaceum, & occidit eos, & in fruſta diſcidit, & permiſcuit ſimulque confudit plumas, & carnes eorum : ſed retinuit capita eorum penes ſe. Deinde vocauit eos ad ſe ex diuerſis locis, in quibus eorum fruſta collocauerat: & volauit pars eorum ad alteram partem, donec perfecte redintegrati ſunt, & deinde acceſſerunt, & coniuncti ſunt cum capitibus ſuis.* En quomodo deprauet, atque nugis permiſceat Mahumetus Sacras Scripturas. Non eſt dubium, quin hoc commentum fundatum ſit in eo,

quod

quod legimus in Genesi cap. 15. his verbis: *Dixit Deus ad Abraham: Ego Dominus, qui eduxi te de Vr Chaldaeorum, vt darem tibi terram istam, vt possideres eam. At ille ait: Domine Deus, vnde scire possum, quòd possessurus sim eam?* (non dicit, quomodo resuscitabis mortuos?) *Et respondens Dominus: Sume, inquit, mihi vaccam triennem, & capram trimam, & arietem annorum trium, turturem quoque, & columbam* (non dicit, quatuor ex auibus). *Qui tollens vniuersa hac, diuisit ea per medium; & vtrasque partes contra se altrinsecus posuit* (non posuit super quatuor montes, neque vocauit eas, vt venirent ad se; neque illæ venientes vnitæ sunt inter se, & cum capitibus suis) *Aues autem non diuisit* (mentitur ergo Mahumetus). *Descenderuntque volucres super cadauera, & abigebat eas Abraham.*

Ex Sura 3. آل عمران *Familia Amran.*

Vers. 15. Repetit ineptias de hortis, & fluminibus Paradisi, & de puellis puris

ris à menſtruo, ad exercendam amaſiorum ſuorum libidinem paratis.

Verſ. 33. Hæc habet : إنّ الله اصطفى ادم ونوحًا وآل ابراهيم وآل عمران على العالمين ذرّية بعضها من بعض. *Certè Deus elegit Adam, & Noë, & familiam Abrahæ, & familiam Amran ſuper Mundos* (ideſt, ſuper creaturas omnium Mundorum) : *per generationes aliorum ex eis ab alijs* (ideſt per generationes ſibi ſuccedentes). Nomine عمران *Amran*, intelligitur hic pater Beatiſſimæ Virginis, quem nos S. Ioachim fuiſſe credimus. Per familiam verò, & generationes ſibi ſuccedentes, agnatos collaterales, & deſcendentes : nempe ipſum Amran, cum Zacharia, eorumque vxoribus Anna, & Eliſabeth, Ioannem Baptiſtam, & Ieſum. Dum igitur Mahumetus aſſerit Mariam matrem Ieſu eſſe filiam Amran, manifeſtè oſtendit, ſe confundere ſimul duas Marias, nempe Mariam filiam Amran, & ſororem

trem Moysis & Aaron; & Mariam matrem Christi; quam etiam in Sura 19. *Maria*, vers. 31. vocat اخت هرون *sororem Aaron*. Nunquam verò auditum fuit inter Christianos, qui ab Apostolis; & ab ijs qui matrem Christi nouerunt, quosnam genitores ipsa habuerit, & vtrùm vnica illis fuerit, didicerunt, patrem illius fuisse Amran: vel fratrem habuisse, qui vocaretur Aaron. Semper enim certissimum fuit apud Christianos, patrem Mariæ Virginis fuisse Ioachim: nullumque ipsam fratrem nomine Aaron è genitoribus suis habuisse indubitatum est. Expositores Moslemi conantur sese ab hoc laqueo extricare, sed frustra.

Dices: quomodo fuit tam stolidus Mahumetus, vt sibi persuaderet, Amran patrem Moysis, Aaron, & Mariæ, fuisse patrem Mariæ matris Christi?

Respondeo, hoc nullam admirationem afferre debere, cum in huiusmodi achronismis Mahumetus, & Mahumetani frequentissimè peccent. Satis sit

vnum

vnum exemplum. Sura 17. الاسرى *Iter nocturnum*, verſ. 4. introducitur Deus hæc Iſraëlitis prædicere: وقضينا الى بــنى

اسراييل فى الكتاب لتفسدون فى الارض مرتين ولتعلن

علوا كبيــــرا . *Et prædiximus filÿs Iſrael in Libro* (Pentateuchi): *Certè vos prauè agetis in terra* (Syriæ) *duabus vicibus: & certè exorbitabitis exceſſu magno*. Verba, ac mentem Mahumeti ita nobis exponit Moſlemorum Magiſter Gelaleddinus.

وقد افسدوا الاولى بقتل زكريا فبعث عليهم جالوت

وجنوده فقتلوهم وسبّوا اولادهم وخربوا بيــت المقدس

وقد افسدوا ثانيًا بقتل يحيى فبعث عليهم بخت نصر

فقتل منهم الوفا وسبى ذريتهم وخرب بيــت المقدس :

Prauè autem egerunt prima vice, occidendo Zachariam: propterea miſit Deus contra eos Goliam, & exercitus eius, qui occiderunt eos, & captiuos duxerunt filios eorum, & deſtruxerunt Domum Sanctam. Secunda autem vice prauè egerunt, occidendo Ioannem:

nem: quamobrem misit Deus contra eos Nabuchodonosor, qui occidit multa millia eorum; & captiuos duxit filios eorum, & destruxit Domum Sanctam. Eodem modo duo celeberrimi Interpretes Iahias Ebno-Salam; & Mohammad Abu-Abdallah: nisi quod isti non exprimunt peccatum Israëlitarum prima vice: secunda autem vice volunt fuisse cædem Ioannis filij Zachariæ. Sed audiamus Zamchascerium, cuius authoritas summa est apud Mosslemos: افسدوا مرّتين اولاهما قتل زكريا

عم وحبس ارميا حين انذرهم سخط الله والاخرة قتل

يحيى بن زكريا وقصد قتل عيسى بن مريم بعثنا

عليهم عبادا لنا سنحاريب؛ وجنوده وقيل بخت نصر

وعن عباس جالوت فقتلوا علماهم واحرقوا التوراة

وخربوا المسجد وسبّوا منهم سبعين الفاً:

Duabus vicibus peccauerunt: prima vice occidendo Zachariam, cui sit pax: & carcere includendo Ieremiam, quia iram Dei ipsis com-

comminabatur. Secunda, occidendo Ioannem filium Zachariæ, cum intentione occidendi etiam Iesum filium Mariæ. Misimusque contra eos seruos nostros, nempe Sennacherib, & exercitus eius. Alij volunt hunc fuisse Nabuchodonosor: sed Ebn-Abbas mauult fuisse Goliam. Hi occiderunt Doctores eorum, & combusserunt Pentateuchum & demoliti sunt Templum, captiuosque duxerunt ex eis septuaginta millia. Hæc satis persuadent, nil mirum esse, si Mahumetus adeo hallucinatur, vt vnius eiusdemq; ætatis faciat Amran patrem Mariæ Sororis Moysi & Aaron, & Mariam matrem Christi, ac si vna tantùm fuisset Maria. Et fortasse imposuit ei Christianus aliquis, aut Iudæus, animam vnius Mariç per μετεμψύχωσιν, quam pluresMahumetanorum tenent, transisse in alteram Mariam, sicut anima Phinees transiuit in Eliam, & in S. Georgium. P. Guadagnolus in Apologia, sect. 3. cap. 8. refert opinionem quorundam Mahumetanorum, qui volunt Mariam filiam Amran per miraculum à Deo conseruatam

fuisse

fuiſſe vſque ad tempora Chriſti, itaut eadem fuerit cum Maria, quæ peperit eundem Chriſtum. Certè, niſi hæc eorum deliria admittantur, non video, quo pacto poſſit Mahumetus mendacis ſimul & ſtulti notam effugere.

Verſ. 36. Introducit S. Annam ita Deum pro filia ſuſcepta precantem:

وانى اعيذها بك وذرّيتها من الشيطان الرجيم :

Equidem commendo tibi eam, & prolem eius, vt custodias eam à Satana lapidato. Explicat Gelaleddinus المطرود *proiecto*. Alludit ad fabulam, qua fingunt Dæmones ab orbibus cæleſtibus, in quibus antea reſidebant, poſt natum Mahumetum fuiſſe proiectos: vel ad commentum aliud, quo ferunt, Abraham lapidaſſe Satanam, á quo tentabatur, ne filium immolaret, ſicut ei Deus præceperat. In cuius rei memoriam hodie quoque in Peregrinatione Meccana Moſlemi lapillos iaciunt in Monte Araphat, & in Valle Mina contra Diabolum. Precatur autem Anna Deum, vt tueatur filiam na-

natam, & prolem ex ea orituram, à Satana lapidato, quia, vt explicat Gelal.

في الحديث ما من مولود الا مسه الشيطان حين

يولد فيستهل صارخا الا مريم وابنها :

Habetur in Historijs, nullum puerum nasci, quem, dum nascitur, non tangat Satanas; & ideo erumpit in vagitus; præter Mariam, & filium eius. Nam vt scribit Thelabiensis, authore ipso Mahumeto : جعل بينهما

حجاب فاصابت الطعنة الحجاب ولم ينفذ اليهما منه

شي وذكر لنا انهما كانا لا يصيبان من الذنوب

كما يصيبه ماير بني ادم . *posuit Deus inter eos & Satanam velamen; & tactus Satanæ substitit in velamine, & non peruenit ad eos. Præterea habemus ex traditione, ipsos nullum vnquam commisisse peccatum, quemadmodum cæteri omnes filij Adam.*

Vers. 37. Loquens de Beata Virgine Maria recenter nata, hæc habet :

فتقبلها

فتقبّلها ربّها بقبول حسن وانبتها نباتاً حسنًا
وكفّلها زكريا كلّما دخل عليها زكريا فى
المحرب وجد عندها رزقاً : قال يا مريم انّى لك
هذا قالت هو من عند الله .

Et suscepit eam Dominus eius susceptione pulchra; & germinare fecit eam germine pulchro : & accepit eam in curam Zacharias ; quoties ingrediebatur ad eam in Adytum, inueniebat apud eam cibos. Dixitque ei : O Maria; vnde tibi hæc esca ? At illa : Hæc, inquit, venit mihi à Deo. Gelaleddinus ita explicat hunc locum : *Et suscepit eam Dominus eius a matre eius, & adolescere fecit eam indole pulchra : crescebat enim in vna die, quantum crescunt alij infantes in vno anno. Et attulit eam mater eius ad Pontifices præsides Templi, dixitque eis : Accipite hanc votiuam oblationem. Illi verò valdè lætati sunt de ea, eò quòd esset filia Antistitis ipsorum* (sed pater Virginis etiam juxta Mahumetanos, erat è Tribu Iuda, nec pòterat esse Antistes eorum). *Dixit*

autem Zacharias : Hæc mihi iure debetur, nam amita eius eſt apud me. Reſponderunt alij : Nequaquam : ſed mittamus ſortes. Abierunt ergo decem ac nouem ex eis ad fluuium Iordanem, & proiecerunt in aquas eius virgas ſuas cum conditione, vt is, cuius virga conſiſteret in aqua, & ſupernataret, cæteris præferretur. Cum ergo virga Zachariæ ſubſtitiſſet, accepit eam educandam, & ædificauit ei cænaculum ſublime, & afferebat ei cibum, & potum, & vnguenta : ſed inueniebat apud eam fructus hyemales in æſtate ; & fructus æſtiuos in hyeme. Hos verò addit delatos illi fuiſſe è Paradiſo. Omitto alia, quæ de B. Virgine referuntur híc in Alcorano, quemadmodum etiam de Chriſto, partim apocrypha, partim fabuloſa ; quia iam pleraque eorum in ſecunda Prodromi parte indicaui.

Verſ. 41. Poſtulanti Zachariæ ſignum ab Angelo, quo credere poſſet ſe habiturum filium, reſpondit Angelus ايتك الا تتكلّم الناس ثلثة ايام الا رمزًا :

Si-

Signum tuum erit, quod alloqui non possis homines per tres dies, nisi per nutum. Mendacium manifestum, cum Zachariæ impedita fuerit loquutio non per tres dies, sed per nouem menses.

Vers. 46. Fingitur Gabriel prædixisse B. Virgini de filio nascituro: ويكلم الناس في المهد وكهلا ومن الصالحين. *Et alloquetur homines in cunabulis, & in ætate prouecta: & erit ex Probis.* Non legimus Christum in cunabulis loquutum fuisse; neque peruenisse ad ætatem ab Alcorano signatam, in qua quis canescere incipiat. Quamobrem inter fabulas hæc recensenda. Mahumetani, qui credunt Christum ad cælos raptum trigesimo tertio ætatis anno, dicunt, secundam partem verificandam esse, quando idem redibit in Mundum prope diem Iudicij. Primam verò negare non possunt, cum asseratur ab Alcorano: quamuis falsò.

Vers. 66. Ita loquitur de Abraham: ما كان ابراهيم يهوديا ولا نصرانيا ولكن كان حنيفا

مسلمًا وما كان مـن المشركيـــــن :

Non fuit Abraham Iudæus, neque Christianus, sed fuit orthodoxus, moslemus: & non fuit polytheus. Vtrùm Abraham fuerit vnquam polytheus; quidam dubitant: mihi probabilius est, non fuisse. Moslemus certè non fuit, itaut Mahumeticam sectam, seu superstitionem professus sit. Iudæus verò, & Christianus fuit, non quoad ceremonialia, seu iudiciaria; sed quoad spectantia æternas veritates à Deo reuelatas in vtraque lege, seu religione. Quamobrem multipliciter mentitur hìc Mahumetus.

Vers. 80. Hæc habet : واذ اخذ الله ميثاق النبيين لمَا اتيتكم من كتاب وحكمة ثم جاءكم رسول مصدق لما معكم لتومننّ بـه ولتنصرنّه قال أأقررتم واخذتم عـلى ذلكم اصري قالوا اقررنا قال فاشهدوا وانا معكم من الشاهديـــن :

Et cùm accepit Deus pactum Prophetarum, *dixit*

dixit eis : Hoc ſanè eſt quòd tradidi vobis ſpectans ad Librum Sacrum, & Iuriſprudentiam. Deinde veniet ad vos Legatus (i. Mahumetus) *confirmans* (librum eumdem) *qui erit apud vos : prorſus credetis in eum, & adiuuabitis eum. Addidit: An firmi eſtis, & accipitis ſuper hoc pactum meum? Reſponderunt: Firmi ſumus. Dixit Deus: Teſtes eſtote: & ego teſtis ſum vobiſcum.*

Magnum Thalmudiſtarum commentum, animas omnium Prophetarum etiā futurorum, fuiſſe in monte Synai cum Moyſe, quando Deus tradidit illi Legem, auget Alcoranus inſigni figmento; nempe Deum inijſſe pactum cum ijſdem Prophetis, vt crederent in Mahumetum (quem Legati nomine appellat) & adiuuarent illum, & exegiſſe ab eis, mutuòque eis dediſſe ſuper hoc fidem, & ſecuritatem.

Verſ. 93. Hæc habet: كل الطعام كان حلًّا لبنى اسراييل الّا ما حرّم اسراييل على نفسه من قبل ان تنزل التوراة قل فاتوا بالتوراة فاتلوها ان كنتم صادقين

صادقين . *Omnis cibus licitus fuit filijs Israel, præter eum, quem illicitum fecit sibi ipsi Israel, ante traditionem Pentateuchi. Dic* (Iudæis) *Afferte Pentateuchum, & legite illum, si estis veraces.* Cibus iste, quem illicitum fecit sibi Israel, iuxta glossas, præsertim Gelalis, fuit camelus, ob hanc rationem : لان حصل له عرق النساء فنذر ان لا ياكلها فحرم عليهم : *quia superuenit illi morbus sciaticus; quamobrem vouit si conualuisset, se non esurum ex eo* (sc. camelo) : *& ideò prohibitus fuit etiam illis*, scilicet Israelitis. Pro camelo autem accipiunt tam carnem, quam lac cameli. Tam autem fidenter & audacter effutit Mahumetus has nugas, vt prouocet Iudæos ad afferendum & legendum Pentateuchum, vt cognoscant se vera proloqui : quippe id quod afferebat, in Pentateucho reperire potuissent. Non est dubium quin id, quod hic fingitur de morbo sciatico, & abstinentia à carne cameli in persona Iacob, sit deprauatio veræ historiæ Genes. cap. 32.

vbi refertur, emarcuisse neruum femoris Iacob dum luctaretur cum Angelo: ac propterea Israelitas ab esu nerui abstinere.

Vers. 110. Laudans suos Arabes hæc habet: كنتم خير امّة أُخرجت تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر وتومنون باللـــه: *Estis optima gens, quæ sit inter mortales: præcipitis iustum; prohibetis iniustum, & creditis in Deum.* Si loquatur vniuersaliter de gente Arabum, nulla vnquam alia adeo rapinis ac latrocinijs addicta reperta est. Si de ijs tantùm, qui ipsius sectam profitebantur: satis sit historias eorum legere, ab ipso Mahumeti excessu, vt quilibet agnoscat, cuius farinæ essent hi, quos mortalium optimos appellat. Sed ne exeamus ab Alcorano. Sura 4. النساء *Mulieres*, vers. 103. ita fingitur Deus Mahumetum commonere: انّا انزلنا اليك الكتاب بالحق لتحكم بين الناس

بما أريك الله ولا تكن للخاينين خصيمًا : واستغفر الله

إن الله كان غفورًا رحيمًا ولا تجادل عن الذين يختانون

انفسهم ان الله لا يحب من كان خوانًا اثيمـــــــــًا :

Nos certè demisimus ad te Librum (Alcorani) *cum veritate, vt iudices inter homines iuxta id, quod ostendit tibi Deus : & ne sis fraudolentorum patrocinator. Et veniam pete à Deo* (pro eo quod peccasti) *nam Deus est indulgens misericors. Et ne patrocineris eos, qui decipiunt se ipsos : nam Deus non amat deceptores, & iniquos.* Cur Deus ita Mahumetum redarguat, causam audi ab Alhasano apud Iahiam in huius loci explicatione : *Quidam* (inquit) *ex Auxiliatoribus furatus fuerat loricam, de qua suspiciones variæ ortæ sunt, donec percrebuit rumor, illum esse furti authorem. At Auxiliator deposuit loricam apud quendam Iudæum; deinde rediјt ad suos, & ait. Suspicati estis de me, quòd loricam furatus fuerim. Per Deum iuro, me non cessasse illam inquirere, donec reperi eam apud quendam*

Iudæum.

Iudæum. Venerunt igitur ad Iudæum, & inuenerunt apud illum loricam. Iudæus verò iurabat, se minimè illam furatum fuisse, sed à quodam Auxiliatore apud se fuisse depositam. Cæteri autem Auxiliatores, vt furem socium suum defenderent, venerunt ad Mahumetum, rogantes eum vt sociennum suum à calumnia contra Iudæum vindicaret. Subdit Alhasan : فاراد رسول الله ان يفعل : *Voluitque Legatus Dei hoc facere.* Imò fecit; & vt Auxiliatorem furem tueretur, Iudæum miserum, & innocentem condemnauit. Quamobrem agnoscens se iniquum iudicem, fingit se à Deo de hoc redargui. En quales erant assectæ Mahumeti, & quidem primarij, & principes cæterorum, nempe duodecim Auxiliatores. En qualis erat iudex ipse Mahumetus; qui apud suos ipsos furis notam aliàs bellè reportauit. Nam Sura 3. آل عمران *Familia Amran*, vers. 162. sese ab huiusmodi nota purgare conatur, dicens : وما كان لنبى ان يغل ومن يغلل يات بما غـل يوم القيمـة . *Et non est propheta frau-*

fraudare: qui autem fraudauerit, afferet id quod fraudauit, in die Iudicij, nempe ad collum alligatum: vt exponit Gelal: qui addit: نزلت لما فقدت قطيعة حمراء يوم بدر فقال بعض الناس لعل النبى اخذها: *Hoc dictum fuit à Mahumeto, quando in partitione prædæ Bedrensis defuit vestimentum quoddam holosericum rubrum: & dixerunt quidam ex hominibus: Fortasse propheta Mahumetus abstulit illud*. En qualis erat de Mahumeto asseclarum ipsius opinio.

Vers. 133. Ita suos alloquitur: وسارعوا الى مغفرة من ربكم وجنة عرضها السموات والارض اعدت للمتقين. *Et certatim festinate ad indulgentiam obtinendam à Domino vestro, & ad paradisum, cuius latitudo æquat cælos & terram: & præparatus fuit pijs*. Cum Mahumetani communiter credant Paradisum Beatorum esse in septimo cælo, & per consequens ne vnum qui-

quidem ex cælis latitudine æquare; quomodo verum erit id quod asserit hic Mahumetus, quod scilicet Paradisus æquet amplitudine cælos omnes, & terram? Erit igitur hic Paradisus extra cælos & terram. Si Mahumetani sensum aliquem mysticum in Alcorano admitterent, possent hæc aliqua ratione excusari. Sed iam vidimus, hæresin apud eos esse, Alcorani verba prout sonant, non accipere.

Ex Sura 5. المايدة *Mensa*.

Vers. 13. Hæc habentur: ولقد اخذ اللـه
ميثاق بنى اسرايـل وبعثنا منهم اثنى عشـر نقيبا
وقال الله اني معكم لين اقمتم الصلوة واتيـتم الزكاة
وامنتم برسلى وعزرتموهم واقرضـتم الله قرضا حسنا
لاكفرن عنكم سياتكم ولادخلنكـم جنات تجرى
مـن تحتها الانهـار . *Et iam quidem*

accepit

accepit Deus pactum filiorum Israel; & elegimus ex eis duodecim Duces. Dixitque Deus: Certè ego ero vobiscum si obseruaueritis Orationem, & persolueritis censum, & credideritis in Legatos meos, & opem tuleritis eis, & fænerati fueritis Deo fænus bonum (expendendo & dilargiendo pro religione eius) *certè expiabo vos à peccatis vestris, & introducam in hortos, subtus quos flumina decurrunt.* Somniauit Mahumetus hæc verba, quæ in Pentateucho nusquam reperiuntur.

Vers. 35. Refert historiam Cain, & Habel; Et inter alia post occisum Habel à Cain, hæc habet: فبعث الله غرابا يبحث
فى الارض ليريه كيف يوارى سوءة اخيه قال يا ويلتى
أعجزت ان اكون مثل هذا الغراب فاوارى سوءة
اخى فاصبح من النادمين : من اجل ذلك كتبنا
على بنى اسراييل انه مَن قتل نفسا بغير نفس
او فساد فى الارض فكانما قتل الناس جميعا ومَن
احياها

احياها فكانما احيا الناس جميعـــــــــا :

Misitque Deus coruum, qui scalpere cœpit (rostro & vnguibus) *terram* (& sepeliuit in ea alium coruum mortuum) *vt ostenderet illi* (hoc exemplo) *quomodo cooperiret* (1. sepeliret) *cadauer fratris sui. Dixit* (tunc Cain): *Væh mihi; ergo ne potui quidem imitari hunc coruum, cooperiendo cadauer fratris mei? Itaque pœnituit eum mali quod fecerat. Propterea præscripsimus filijs Israel: Qui occiderit vnum hominem, etiam si nullum alium occidat, neque deuastet terram: erit ac si occidisset omnes homines. Et qui vitam hominis vnius seruauerit: erit ac si vitam dedisset hominibus vniuersis.* Quod habet de coruo, & Cain, olet fabulam Rabbinicam. Quòd Cain verè peccati sui pænituerit: non potest ex Scriptura probari: imò oppositum, vt certum habetur, etiam ex modo loquendi ipsius Scripturæ. Præscriptio illa facta à Deo filijs Israel, somniata est à Mahumeto; nec vsquam inuenitur in Pentateucho, & absolutè est falsa. Si tamen

men aliquid ſimile à Deo præſcriptum fuiſſet, deberet in ſano ſenſu explicari. quemadmodum illud ex Epiſtola S. Iacobi cap. 2. *Quicumque autem totam legem ſeruauerit, offendat autem in vno; factus eſt omnium reus:* quatenus ſcilicet (vt mox innuit S. Iacobus) qui vna in re Deo non obedit, irrogat ei eandem iniuriam, ac ſi in cæteris non obediret; quacumque enim in re non obediat, contemnit ſupremum eius dominium eodem modo, ac ſi in cæteris non obediret; quamuis reſpectu plurium inobedientiarum plura peccata committat, & grauiorem pænam mereatur.

Verſ. 69. Iubetur à Deo hæc dicere Scripturalibus: هل انبيكم بشرّ من ذلــــك مثوبة عند الله مَن لعنه الله وغضب عليـــه وجعل منــهم القردة والخنازير وعَبَدَ الطاغوت اوليــك شرّ مكانًا واضلّ عن سواء السبيـــــــــل : *An prophetabo vobis aliquid peius hoc*(quod iam dixi) *quod pænam mereatur grauiorem à Deo?*

à Deo? Illi, quibus maledixit Deus, & fecit ex ijs simias, & porcos, & qui colunt Tagut (1. Satanam) *hi sunt peioris conditionis, & magis errant à via recta*. Loquitur de Iudæis, qui ob Sabbathi transgressionem conuersi sunt in simias: & de ijsdem, qui ob irrisum Christum, & violatam mensam eius, conuersi sunt in porcos. Vide aliàs dicta, & mox dicenda de hac tam ridicula metamorphosi Iudæorum in simias, & porcos.

Vers. 121. Fit mentio de quadam Mensa, quam Christus descendere fecit è cælo super Apostolos; de qua nonnulla dicta sunt in Part. 2. Prodromi, cap. 2. Addam hic expositionem Thalebiensis omissis Arabicis ob prolixitatem narrationis.

Sic igitur ille, *Dissentiunt Authores circa hanc mensam, utrùm verè descenderit è cælo, nec ne. Verùm certior sententia est, eam verè descendisse, propter verba apertissima Alcorani. Dixit, Kaab: Descendit die Dominica, quam propterea Christiani solen-*

solennem habent. Sed non conueniunt in modo descensionis, & in spectantibus ad ipsam mensam. Refert Ommar filius Iadas, Mahumetum dixisse: Descendit cum pane & carne: quia ipsi petierant à Iesu cibum, qui nunquam deficeret: dixitque illis Iesus: Certè perseuerabit mensa donec nihil ex ea abscondatis, vel auferatis. Si autem hoc feceritis; puniet vos Deus. Et dixit Isaac filius Abdallah: Quidam furati sunt ex ea, dicentes. Fortasse non descendet semper, sed auferetur à nobis: & transmutati sunt in simias & porcos. Et dixit Ebn-Abbas: Dixit Iesus filius Mariæ faustæ memoriæ, filijs Israel: Ieiunate triginta dies: deinde petite à Deo id quod vultis, & dabit vobis. Id cum fecissent, dixerunt: O Iesu, si cui operam nostram nauauissemus; perfecto iam opere, certè cibauisset nos. At nos ieiunauimus, & esurimus: roga ergo Deum, vt demittat mensam è cælo super nos. Attulerunt igitur Angeli mensam, in qua erant nouem placentæ, & nouem pisces magni; & posuerunt eam ante illos, comederuntque ex ea ita primus, vt nouissimus. Dixerunt Zadan, &

Meise-

Meisera : Cum apposita fuisset mensa illa filijs Israël, variabantur super eos manus è cælo cum omni cibo, præter carnem. Et dixit Said filius Giobeir ex authoritate Ebn-Abbas : Demittebatur super mensam omnis esca, præter panem & carnem. Et dixit Atta : Demittebantur super eam omnia, præter pisces, & carnem. Et dixit Attia Auphiensis : Demissus est è cælo vnus piscis, in quo erat sapor omnium rerum. Et dixerunt Ommar, & Cottada : Descendebat mensa è cælo, in qua erant fructus ex arboribus Paradisi. Et dixit Vaheb filius Monabbeh : Demisit Deus pastillos hordeaceos, & pisces. Dictum autem fuit Vahebo: Quid hæc proderant eis? Respondit : Nihil : sed Deus duplicauit illis benedictionem : & comedebant homines, & egrediebantur, donec comederent omnes. Dixerunt Kalebius, & Mocatel : Exaudiuit Deus Iesum, & dixit : Equidem descendere faciam eam super vos, vt petistis : sed qui comederit ex eo cibo, & deinde incredulus fuerit; maledicam, & puniam eum in exemplum posteris. Responderunt : Contenti sumus de hoc. Deinde rogaue-

gauerunt eum alia vice; & orauit Iesus, & demisit Deus quinque liba, & duos pisces: & euenit sicut prima vice. Cum autem reuersi fuissent ad vrbes suas, & hoc diuulgassent; riserunt illi, qui non fuerant præsentes, & dixerunt: Fascinauit oculos eorum. Deus autem stabiliuit eos, quibus voluit bonum, in eo, quod viderant. Illi autem, quorum voluit peruersionem, reuersi sunt ad infidelitatem suam, & transmutati sunt in porcos (non erat inter eos puer vllus, neque vlla mulier) & ita permanserunt per aliquot dies; deinde perierunt, quia non comedebant, neque bibebant. Et dixit Kaab: Descendit mensa inuersa deorsum è cælo, quam ferebant Angeli volantes inter cælum, & terram. Erat autem in ea omne ciborum genus, præter carnem. Et dixit Cottada: Descendebat super eos mane, & vespere, vbicumque fuissent, sicut manna, & coturnices filijs Israël. Et dixit Ieman filius Riab: Comedebant ex ea quantum volebant. Et dixit Salman: Cum rogassent Iesum Apostoli, vt descendere faceret super eos mensam è cælo, indutus est veste lanea, & flens dixit: O Deus Do-

mine

mine noster, demitte super nos mensam, & pone in ea quod comedamus: tu enim optimus es nutrientium. Descendit autem mensa rubra inter duas nubes, delabens cum sonitu, videntibus illis. Iesus autem fleuit ac dixit: O Deus, fac vt simus tibi grati: ò Deus, fac vt sit nobis ad misericordiam, & non ad pœnam ac supplicium. Iudæi autem intuebantur in eam, & nihil tale vnquam viderant; nec senserant odorem similem odori illius. Dixitque Iesus: Surgat optimus vestrum, & discooperiat eam; & inuocato nomine Dei, comedat. Respondit Simon caput Apostolorum: Tu es ad hoc omnium dignissimus. Tunc surrexit: & sublato linteo, quo mensa cooperiebatur, dixit: In nomine Dei, qui est optimus nutrientium. Et ecce ibi piscis assus, sine squamis & spinis, stillans pinguedinem: & ad caput eius erat sal: & iuxta caudam acetũ: & in circuitu eius omnis species olerum, præter porrum. Erant etiam in ea quinque placentæ: Super primam erant oleæ: super secundam mel: super tertiam ouum: super quartam caseus: super quintam caro siccata. Dixit Simon: O spiritus

 Dei,

Dei, est ne cibus hic ex hoc mundo, an ex altero? Respondit Iesus: Horum, quæ hic videtis, nihil est ex hoc mundo, neque ex altero: sed omnia creauit Deus potentia prædominante. Comedite ex eo, quod petistis; nam roborabit vos, & augebit vos Deus gratia sua. Dixerunt Apostoli: Vellemus, vt ostenderes nobis in hoc miraculo aliud miraculum. Tunc dixit Iesus: O piscis, viue per voluntatem Dei Altissimi. Cæpitque piscis motitare sese; & reuersæ sunt ad eum squamæ, & spinæ; itaut Apostoli timore percellerentur. Dixitque illis Iesus: Cur petistis illud, quod cum obtinuistis, refugitis? Tunc iterum dixit: O piscis, reuertere qualis eras antea, per voluntatem Dei. Et reuersus est piscis assus. Illi verò dixerunt ei: O Spiritus Dei; tu primus comede ex eo; deinde nos etiam comedemus. Respondit Iesus: Auertat Deus, ne comedam ex eo; sed comedat ex eo, qui id postulauit. At illi timuerunt ex eo comedere. Et vocauit Iesus pauperes, & mutilos, ac mancos, & claudos, & miserabiles, & ait illis: Comedite alimoniam Dei, nam vobis erit in bonum: cæteris

autem

autem in malum. Comederunt igitur ex ea mille ac trecenti viri, & mulieres, qui omnes erant pauperes, ægroti, & ærumnis pressi: & omnes saturati sunt. Deinde respexit Iesus in piscem, & ecce erat in eadem forma, qua missus fuerat è cælo. Deinde auolauit mensa sursum in cælum, aspicientibus ipsis, & abscondita est ab eis: nullusque ex ea comedit illa die ætate confectus, qui non vegetus euaderet: nullus infirmus, qui non sanaretur: nullus ærumnosus, qui non leuaretur: nullus pauper, qui non ditesceret, ac diues perseueraret vsque ad mortem. Et pœnituit Apostolos, & cæteros, quòd non comedissent ex ea. Cum autem descendebat mensa è cælo, congregabantur diuites, & pauperes; pusilli, & magni; viri, ac mulieres: & sese comprimebant, vt ad eam accederent. Iesus autem per vices ad eam illos admittebat. Perseuerauit autem quadraginta dies, mane hora prandij descendens è cælo; & stabat fixa vsque ad declinationem vmbræ meridianæ, itaut omnes comederent eo tempore ex illa: & tunc eleuabatur sursum, cunctis videntibus vmbram eius, & abscōdebatur ab

ĕis. Descendebat autem alternis diebus, sicut camela Themudæorum (de hac postea dicemus). *Et reuelauit Deus Iesu, dicens: Pone mensam meam, & alimoniam meam pauperibus, sine diuitibus. Et dubitare cæperunt circa illam, an verè descenderet è cælo: & dixit eis Iesus: Peristis: præparate vos ad pænam à Deo infligendam.*

His fabulis explicant Authores Moslemi verba Alcorani, & mentem Mahumeti. Et quidem licet hæc figmenta sint, probari tamen potest ad hominem contra Mahumetanos, Christum in miraculis patrandis longe superiorem fuisse Mahumeto, etiam fictitijs huius miraculis admissis.

Ex Sura 6. الانعام *Pecudes.*

Vers. 71. Introducit Abraham disceptantem cum Azar patre suo de vnitate Dei: & postea subdit de eodem Abrahã:

فلمّا جنّ عليه الليل راى كوكبًا قال هذا ربّى : فلمّا افل

افل قال لا احبّ الآفلين ؛ فلما راى القمر بازغا
قال هذا ربّى فلما افل قال لين لم يهدني ربّى لاكوننّ
من القوم الضالّين ؛ فلما راى الشمس بازغة قال
هذا ربّى هذا اكبر فلما افلت قال يا قومى اني
برئ مّما تشركون . *Cum autem nox super eum ingruisset, vidit stellam, & dixit: Hic est Dominus meus. At cum stella occubuißet, dixit: Nolo deos occumbentes. Cumque vidisset Lunam orientem, dixit: Hic est Dominus meus. Sed cum Luna occidisset, dixit: Certè, nisi direxerit me Dominus meus, ero ex errantibus. Cum postea vidißet Solem orientem, dixit: Hic est Dominus meus: nam hic est maior* (syderibus cæteris). *Sed cum Sol etiam occubuisset; dixit: O gens mea; ego sanè immunis sum ab idolis vestris.* Hanc fabulam refert in Thalmud, R. Bechaij in מדרש *Medras*. Vide eam in Bibliotheca Magna Rabbinica Bartholoccij. P. 1. pag. 640. Quòd verò pater Abrahæ vocaretur *Azar*, fal-

ſum prorſus eſt : *Thare* enim appellabatur : neque hoc nomen Azar in Sacris literis vſquam reperitur. Verùm quidem eſt, Thalmudiſtas appellare eum זרח *Zarah*, & apud Euſebium in Hiſtoria Eccleſiaſtica, nominatur *ἀθαρ Athar*. itaut primum per tranſpoſitionem literarum ; ſecundum per ſimiles characteres conueniant non parum cum *Azar*. Quis porrò credat, cum Abraham ab infantia ſemper vidiſſet Solem, Lunam, & ſtellas quotidie oriri, & occumbere ; deinde vt deos hæc eadem adoraſſe : &, vt ait R. Bechaij, tota die & nocte coram illis in oratione permanſiſſe : & quia vidit ea occumbere, ab eorum cultu deſtitiſſe ?

Ex Sura 7. الاعراف *Aaraph*.

Verſ. 8. Loquens de die Iudicij, hæc habet : والوزن يومئذ الحق فمن ثقلت موازينه فاوليك هم المفلحون : ومن خفت موازينه فاوليك الذين خسروا انفسهم :

Et

Et pondus die illa erit iustum. Et quorum graues fuerint bilances, hi erunt felices. Quorum vero leues, hi sunt, qui perdiderunt seipsos. Vide de his Bilancibus, seu Stateris, ea quæ diximus p. 3. Prodromi in Professione Fidei Eslamiticæ.

Vers. 11. Recoquit crambem, repetens fabulam de Adam ab Angelis adorato, & de illius peccato, atque eiectione è Paradiso. In hoc autem notanda sunt verba vers. 22. فلما ذاقا الشجرة بدت لهما سواتهما. *Cum autem gustassent arborem, apparuerunt illis pudenda eorum.* Verbum Arabicum بدت *apparuerunt*, significat propriè, esse de nouo aliquid, quod ante non fuerat: quasi verò antè genitalibus carerent. Iahias vult, illos quidem genitalia habuisse; sed cum crinibus, seu comis prolixioribus tegerentur, ea nõ vidisse: & refert hæc verba dicta á Mahumeto. كان ادم رجلا طوالا كانه نخلة سحوق كثير شعر الراس فلما وقع بما وقع بدت له عورته وكان لا يراها قبل

قبل ذلك . *Erat Adam valde altus statura, velut palma sublimis; plurimamque cæsariem habebat. Cumque in peccatum incidisset, apparuit illi pudendum suum, quod antea non videbat.* Porrò si crines eum ita tegebant, nòn erat quòd ad folia arborum recurreret, quibus genitalia tegeret. Sed falsum censendum est, protoplastos ante peccatum genitalia sua non vidisse, sicut etiam non animaduertisse se esse nudos, vel cæcos fuisse, eo quòd scriptum sit: *Et aperti sunt oculi amborum: cumque cognouißent se esse nudos, &c.* Videbant sanè hæc omnia, sed propter innocentiam, *non erubescebant*; id est, non apprehendebant vt causam, vel materiam ruboris: quemadmodum videmus etiam in infantibus vsuuenire: & eueniet in Beatis iam resuscitatis.

Vers. 23. Refert, Protoplastos à Deo post peccatum vocatos, & cur pomum vetitum comedissent interrogatos, respondisse: ربّنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكوننّ من الخاسرين . *O Domine noster,*

noster, nos iniquè egimus in animas nostras: & nisi peperceris nobis, & misertus fueris nobis, certissimè peribimus. Hoc est apertè contra Sacras Scripturas, ex quibus habemus, non solùm illos non accusasse peccatum suum, neque veniam pro eo petijsse; sed quantum potuerunt excusasse, refundendo culpam, Adam quidem in Heuam; Heuam autem in Serpentem. De venia autem: ne verbum quidem. Quòd postea veniam petierint, ac pænitentiam egerint, quamuis ex Pentateucho non habeatur, non tamen negamus, imò certissimè credimus.

Vers. 46. Fingit, Beatos è Paradiso confabulari cum Damnatis in Gehenna; & subdit: وبينهما حجاب وعلى الاعراف رجال
يعرفون كلا بسيماهم ونادوا اصحاب الجنة ان سلام
عليكم لم يدخلوها وهم يطمعون واذا صرفت ابصارهم
تلقاء اصحاب النار قالوا ربنا لا تجعلنا مع القوم
الظالمين : ونادى اصحاب الاعراف رجالا يعرفونهم
بسيماهم

بسيماهم قالوا ما اغنى عنكم جمعكم وما كنتم تستكبرون. *Inter eos erit Velamen: & super Aaraph* (eſt paries medius inter Paradiſum & Gehennam) *ſtabunt viri, qui cognoſcent omnes* (beatos, & damnatos) *ex ſignis eorum, & clamabunt ad habitatores Paradiſi: Pax ſuper vos. Sed non ingredientur in Paradiſum, quamuis auidè cupiant intrare. Cum verò conuertent aſpectum ad habitatores Ignis; dicent: O Domine noſter, ne ponas nos cum hominibus iniquis. Et clamabunt qui ſtant ſuper Aaraph, ad quoſdam, quos cognoſcent ex ſignis ipſorum: Quid vobis profuit copia diuitiarum, & prolium veſtrarum? & quid ita propter eam in ſuperbiam efferebamini?* Non eſt dubium, quin fictitius hic paries Aaraph (quem etiam Velamen appellat) alludat ad *Chaos illud magnum inter Infernum & Sinum Abrahæ firmatum*, Lucæ cap. 16. & quæ hic inter Beatos & Damnatos colloquia ponuntur, deſumpta eſſe ex eo, quod Diues Epulo cum Abraham colloquebatur. Nam & hic:

نادى

نادى اصحابُ النار اصحابَ الجنّة ان افيضوا علينا من
الماء ومّا رزقكم الله قالوا ان الله حرّمهما على الكافرين:

clamabunt habitatores Ignis ad habitatores Paradisi : Effundite super nos de aqua, & de alimonia data vobis à Deo. At illi respondebunt: Vtrumque prohibiti sumus dare Infidelibus. Porrò viri illi, qui ponuntur super Aaraph, sunt (iuxta Interpretes) illi, استوت حسناتهم وسيّاتهم, *quorum opera bona sunt æqualia malis operibus eorum.* Et iuxta Ebn-Abbas ex ore ipsius Mahumeti, قوم الذين غزوا بغير اذن ابايهم فاستشهدوا *illi, qui sine consensu patrum suorum pugnauerunt pro religione, & in bello occisi sunt.* Nam propter inobedientiam non meruerunt Paradisum : nec propter martyrium, debita fuit illis gehenna. Ex relatione etiam Abdallah Ebn-Alhareth habetur, Mahumetum dixisse : ان احُد جبل يحبّنا ونحبّه وانه يوم القيمة

يمثل

يمثل بين الجنة والنار يحتسبون عليه اقوام يعرفون كلًّا :
Obod eſt mons, qui diligit nos, & nos diligemus eum; & die Reſurrectionis conſtituetur inter Paradiſum & Gehennam; ſuperque eum detinebuntur quidam, qui agnoſcent omnes; &c. concludit : واصحاب الاعـــراف هاهنا ملايكة رجال. *Et qui ſtabunt ſuper Aaraph, erunt Angeli-homines*; ſeu ἀνδρἀγγελοι: *Virangeli*. Verùm, præterquàm quòd hæc omnia deliria ſunt & fabulæ; non ſolùm iuxta Sacras litteras, Ezechielis cap. 18. ſed etiam in doctrina plurium Mahumetanorum, in negotio vel ſalutis, vel damnationis æternæ, attenditur ſolúm ſtatus ille bonitatis vel malitiæ, in quo moritur homo : itaut decedenti in malo ſtatu etiam vnius horæ, nihil proſit bonus ſtatus præteritus etiam plurium annorum; & ex oppoſito, decedenti in malo ſtatu : nam vltimum tantum opus ſeu vltimus ſtatus hominis attenditur à Deo in ordine ad Paradiſum, vel ad Gehennam. Neque vllo modo dari poteſt

ſtatus

ſtatus ille medius operum, per quem neque Gehennam, neque Paradiſum quis mereatur. Et quemadmodum impoſſibilis eſt hic ſtatus: ita etiam impoſſibile eſt dari illos inſeſſores Parietis Aaraph, qui ſimul Angeli ſint & homines, quemadmodum impoſſibilem pronunciant Philoſophi Hircoceruum, vel Chimæram: niſi forte velint Mahumetani admittere myſterium incarnationis; itaut in vno ſuppoſito Angeli, vel hominis, vniantur duæ naturæ, humana, & Angelica.

Verſ. 59. Ab hac periodo, vſque ad finem Suræ omnia figmenta ſunt & fabulæ. Introducit enim quoſdam Legatos, magna ex parte inauditos, qui populis ſuis deferant mandata Dei, eoſque commoneant de peccatis ſuis. Quia verò hi eoſdem Legatos reijcientes, ab erroribus ſuis reſilire renuunt, à Deo grauiſſimè puniuntur. Primò itaq; ita fingitur loqui Deus. لقد ارسلنا نوحًا الى قومه فقال

فقال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من الــــه غيره اني

اخاف عليكم عذاب يوم عظـــــيم :

Iam quidem miſimus Noë ad populum ſuum; & dixit : O popule meus, colite Deum: nullum alium Deum habetis præter eum. Certè ego timeo ſuper vos pœnam diei magnæ. Deinde proſequitur dialogiſmum ſatis ineptum inter Noë, & populum eius; & concludit cum aduentu diluuij. Zamchaſcerius ſcribit hîc : وهو ابن خمسين سنــة وكان نجـــارا . *Noë erat quinquaginta annorum* (errauit, pro quingentorum) *& exercebat artem carpentarij*. At populus Noë: non erat gens aliqua peculiaris, ſed vniuerſum genus humanum : nec adorabat idola, vt hîc ſupponitur, & alibi aſſeritur: nam in communi ſententia, quam docet S.Thomas 2.2.q.94.art.4. & fundatur in verbis Sapientiæ cap. 14. 13. idololatria poſt diluuium à poſteris Chã exorta eſt. Quòd ſi antea homines idola coluiſſent, id neque Moyſes, neque Chri-

Christus ipse siluissent: & certè cum nullum sit maius scelus idololatria, debuisset hæc, vt potissima communis diluuij causa assignari: & tamen neque Moyses, neque Christus, vllam de ea mentionem faciunt.

Vers. 65. Refert secundam legationem: والى عاد اخاهم هودا قال يا قوم اعبدوا الله ;

Et ad populum Aaad misimus fratrem eorum Hud, qui dixit eis: O popule meus, Colite Deum, &c. De populo Aad, seu Aadæis scribit Ismaël Ebn-Aly in suo Taarich: هم من ولد عاد بن عوص بـــــن ارم بن سام بـــــن نوح. *Hi fuerunt prognati ex Aad filio Aus, filio Aram, filio Sem, filio Noe.* Hud verò, Author اعلام الهدى *De Signis Directionis*, autumat fuisse عابر Heber filium Saleh, filij Arphaxad, filij Sem, filij Noë. Idem sentiunt Euthychius Alexandrinus, & Georgius Almacinus Arabes Christiani. Iudæi etiam affirmant in *Seder Olam*, Heber prophetam fuisse: dicit enim ibi R. Iose נביא

 גדול

גדול היה עבר : Propheta magnus fuit Heber. At in Sacris literis nihil tale de Heber legimus; & multò minus illum dictum fuisse *Hud*, vt Mahumetus appellat. Cæterùm inter Hud & Aadæos finguntur ijdem dialogismi, ac inter Noë & populum illius. Inter alia, vers. 69. dixit illis Hud : وزادكم الله فى الخلق بسطــــة :

Et auxit vos Deus in creatione extensione; ideſt longitudine ſtaturæ. Nam, vt explicat Gelal: كان طويلهم ماية ذراع وقصيرهم ستين

Longior inter eos, erat centum cubitorum: breuior autem ſexaginta. Idem habet Zamchaſcerius, & traditum fuit ab Ebn-Abbas, & alijs communiter, tamquam ex ore Mahumeti: ſed Ahmed Ebno-Iuſeph, Author magnæ authoritatis, oſtendit omnes hos cum Mahumeto eſſe mendaces, dum affirmat, adhuc extare domos Aadæorum, & ab omnibus videri; & addit, مساكنهم على قدر مساكن اهــل عصرنــا

وهذا

وهذا يدل على ان اجسامهم كاجسامنا :

habitationes eorum sunt ad mensuram habitationum ætatis nostræ : quod ostendit corpora eorum fuisse sicut corpora nostra. Quia verò Aadæi obstinati in errore perseuerarunt, subditur in Alcorano pæna illis inflicta à Deo : وقطعنا دابر الذين كذبوا بآياتنا وما كانوا مومنين . *Et præcidimus posteriora eorum, qui negauerunt signa nostra, & credere noluerunt.* Explicat Beidauius . كانت السموم تدخل انوف وتخرج من ادبارهم فيتقطع اعضاوهم . *Ingrediebatur větus vrens ac pestilens in nares eorum infidelium, & egrediebatur per partes posteriores eorum, & disrumpebantur membra eorum.* Cum autem omnes interijssent (subdit Ismaël Ebn-Aly) remansit viuus quidam nomine Locman, qui erat vir probus; concessitque ei Deus ætatem septem aquilarum, quarum singulæ viuerent octoginta annos.

Vers. 73. Ponit aliam legationem his

verbis: والى ثمود اخاهم صالحا : قال يا قوم اعبدوا

الله مالكم من اله غيره قد جاتكم بينــة من ربكم ،

هذه ناقة الله لكم اية فذروها تاكل فى ارض الله

ولا تمسوها بسوء فياخذكم عذاب اليــــــــم :

Et ad populum Themud legauimus fratrem eorum Saleh, qui dixit eis: O popule meus, colite Deum, præter quem nullus alius est vobis deus. Iam venit ad vos probatio manifesta veritatis à Domino vestro. Hæc camela Dei erit vobis in signum: sinite eam, vt pascatur in terra Dei; & ne noceatis ei, ne inuadat vos pæna dolorifica. Themud, siue Themudæi (vt autumat Ismael Ebn-Aly) habitauerunt primò in Æthiopia; deinde transtulerunt sese in الحجر *Hegram*: de qua regione fit mentio in Alcorano. Ad hos, vtpote infideles, missus fuit à Deo Propheta Saleh, qui iuxta eundem Ismael, vixit post Hud, ante Abraham. Vt autem crederent eum missum fuisse à Deo, postulauerunt ab eo miraculum. Itaque (vt scribit Zamchascerius, cum cæte-

cæteris Expositoribus huius loci). *Orauit Saleh, & precatus est Dominum suum; & parturiuit petra cum mugitu veluti maris fluctuantis; & discissa peperit camelam gestantem vterum decem mensium, totam pilis obsitam. Deinde peperit pullum similem sibi, iam ablactatum. Perseuerauit autem camela cum pullo suo, vescens arborum folijs, & bibens aquam. Redibat autem ad potum alternis diebus* (nam altera die bibebat ipsa, altera autem populus). *Ea verò die, qua redibat, mergebat caput in puteum* (alij volunt fluuium) *& absorbebat totam aquam illius, absque eo quod caput à puteo eleuaret. Deinde voce quadam instar gemitus emissa, aduocabat homines, qui emungebant ab ea quantum lactis volebant: itaut impletis vasis suis, biberent, & lac etiam reseruarent. Dixit Abu-Musa Asciariensis: Ego veni in terram Themud, & mensuraui aperturam petræ vnde egressa est camela, & inueni eam esse sexaginta cubitorum.* Consuetum est Moslemis Authores fictos tamquam veros loquentes inducere, vt aliàs vidimus. Claudit fa-

bulam Alcoranus: فعقروا الناقة وعتوا عن

امر ربهم فاخذتهم الرجفة فاصبحوا فى دارهم جاثمين :

Et peremerunt camelam ſuccidentes eius crura, & deſciuerunt à præcepto Domini ſui: quamobrem inuaſit eos terræmotus, & mane inuenti ſunt in domibus ſuis proſtrati ac mortui.

Verſ. 83. Poſt relatam prædicationem Lot ad Sodomitas, ſubdit: فانجيناه واهله الا امراته كانت من الغابرين وامطرنا

عليهم مطرا فانظر كيف كان عاقبة المجرمين :

Et liberauimus eum, & familiam eius: ſed vxor eius fuit ex remanentibus: nempe remanſit cum cæteris Sodomitis: quod falſum eſt: Nam Scriptura manifeſtè docet, illam cum Lot egreſſam fuiſſe, ſed in itinere reſpexiſſe poſt tergum, contra diuinum præceptum; ac propterea verſam eſſe in ſtatuam ſalis. Quamobrem falſum eſt etiam id quod habet Zamchaſce-

rius

rius, & alij, nempe : انها التفتت فاصابهـا حجر فماتـــت : *illa dum retro se verteret percussa fuit à lapide* (ex ijs, qui pluebant è cælo super Sodomam) *& ita mortua est.*

Vers. 85. Sequitur alia legatio, his Dei verbis : والى مديـــن اخاهم شعيبًا قال يا قوم اعبدوا اللـــه : *Et ad Madianitas legauimus fratrem eorum Scioaib, qui dixit eis: O popule meus, colite Deum, &c.* Certissimum est, etiam ex ipso Alcorano, *Scioaib*, eumdem esse cum Iethro, socero Moysis, qui in Scripturis quatuor nominibus vocatur; *Raguel, Iethro, Hobab, & Cineus.* Vnde autem Mahumetus quintum eruerit, prorsus ignoro. Porrò, ex Sacris literis ne verbum quidem habemus de hac legatione Scioaib, seu Iethro. Ex illis enim solùm nouimus, illum fuisse Sacerdotem ac Principem Madianitarum, & dedisse filiam suam Sephoram Moysi ex Ægipto in Madian fugienti, in vxorem : & deinde perrexisse vt inuise-

ret Moysen generum suum, in deserto cum Israelitis commorantem: & postea in Madian ad suos rediisse. Cætera quæ hic ab Alcorano referuntur, fabulæ ac figmenta Mahumeti censenda sunt.

Vers. 103. Narratur profusè, satisque fabulosè legatio Moysi ad Pharaonem: ac primò, vers. 106. dicitur de Moyse, statim ac stetit ante Pharaonem: فالقى

عصاه فاذا هى ثعبان ونزع يده فاذا هى بيضاء للناظرين ؛

Et proiecit virgam suam, & ecce ipsa versa est in draconem: & extraxit manum suam (è sinu) *& ecce ipsa apparuit candida intuentibus*. Deinde refert Pharaonem congregasse omnes Magos, qui cum adessent dixerunt Moysi, vers. 113.

يا موسى امّا ان تلقى وامّا ان نكون نحن الملقين

قال القوا فلمّا القوا سحروا اعين الناس واسترهبوهم

وجاوا بسحر عظيم واوحينا الى موسى ان الق عصاك

فاذا هى تلقف ما يافكون : فوقع الحق وبطل ما

كانوا

كانوا يعملون فغُلِبوا هنالك وانقلبوا صاغرين :

وأُلقِيَ السحرة ساجدين قالوا امنّا برب العالمين

رب موسى وهرون . O *Moyses : vel proÿce tu prior virgam tuam, vel proÿciemus nos. At ille: Proÿcite vos. Cumque hi proiecissent, fascinauerunt oculos hominum, & perterruerunt eos, & fecerunt præstigium magnum* (conuertentes virgas in colubros). *Nos verò inspirauimus Moysi dicentes: Proÿce virgam tuam.* (Cumque proiecisset) *ecce* (facta est draco) *& deuorauit id quod illi præstigiosè effecerant. Apparuit igitur veritas, & euanuit id, quod illi fuerant operati. Victique sunt ibi Magi, & remanserunt inferiores, & confusi: & proiecerunt se in terram adorantes: & dixerunt: Credimus in Dominum Mundorum, Dominum Moysis, & Aaron.* Pergit deinde fabulari, quomodo Pharao iusserit præcidi manum dexteram, & pedem sinistrum singulis Magis, ac deinde eosdem crucifigi: atque ita Martyres magna cum patientia, & constantia obiisse.

se. Hoc autem absolutè falsum, & contra Scripturam existimandum est. Nam ex libro Exodi manifestè habetur, Magos post primum illud signum, alia præstigia, Rege iubente, fecisse, semperquè Moysi obluctatos fuisse. Quamobrem de ijsdem loquens S. Paulus Epist. 2. ad Timoth. cap. 3. Scribit: *Quemadmodum autem Iamnes & Mambres restiterunt Moysi: ita & hi resistunt veritati, homines corrupti circa fidem.* Quòd si Magi illi statim in Deum credidissent, & martyres mortui fuissent; nunquam hoc Moyses tacuisset, nec de illis S. Paulus ita scripsisset. Omitto hic sexcentas Interpretum ineptias, quæ reuera non pertinent ad Alcoranum, neque probari potest, à Mahumeto intentas fuisse.

Vers. 125. Cum timerent Magnates Pharaonis malum à Moyse, & Hebræis: dixit illis Pharao: سنقتل ابناءهم ونستحيى نساءهم. *Occidemus filios eorum, & viuere sinemus fœminas eorum.* Sed hoc decretum

tum fuit à Pharaone antequam nascere-tur Moyses.

Verſ. 134. Poſt tranſitum Maris Rubri, fingit Iſraëlitas, cum vidiſſent populos ad quos peruenerant, adorare idola; dixiſſe Moyſi : يا موسى اجعل لنا الهًا كما لهم الهة قال انكـــم قوم تجهلـــــــــون : *O Moyſes, fac nobis aliquem Deum, quemadmodum habent iſtæ gentes. Reſponditque illis Moyſes : Certè vos eſtis homines ſtulti, & ignari.* Nunquam in Scripturis legimus, Iſraëlitas poſtulaſſe à Moyſe, vt faceret illis idolum : atque hoc omninò mendacium cenſendum eſt.

Verſ. 135. Sic fingitur loqui Deus : وواعدنا موسى ثلثين ليلـــــة واتممنا بعشر فتمّ ميقات ربّه اربعين ليلـــة. *Et condiximus Moyſi triginta noctes : & compleuimus cum decem : completumque eſt tempus conſtitutum à Domino eius, quadraginta noctium.* Explicat Gelal. *Condiximus triginta noctes,*

ctes, نكلمه عند انتهايها بان يصومها فصامهــا
فلمّا تمّت انكر خلوف فمه فاستاك فامره الله بعشر
اخرى ليكلّمه بخلوف فمــــــــه :

vt alloqueretur eum post finem illarum, cum pacto vt in iisdem ieiunaret. Ieiunauit autem in illis Moyses: sed postea displicuit illi fœdus halitus oris sui, curauitque illum tollere, probè os confricando. Sed Deus præcepit ei, vt decem alias noctes ieiunaret, quò liceret ei alloqui Deum, non obstante ingrato illo oris halitu. De huiusmodi Dei condicto cum Moyse, primò de triginta noctibus, seu diebus; (Nam Arabes diem naturalem nomine noctis exprimere cõsueuerunt) ac postea decem, nullum est vestigium in Pentateucho. Ridicula verò est ratio, cur Deus decem illas noctes addiderit; quia scilicet pudebat Moysem loqui cum Deo post contractum ex ieiunio triginta noctium fædum oris halitum. Atqui appendix illa decem noctium cum ieiunio, non minuebat, sed auge-

augebat oris fætorem. Quis verò sanæ mentis credat, Deum abhorrere à praua humani oris aura, præsertim cum à ieiunio propter eum suscepto, procedit? Quamobrem etiam si fætor ille fuisset Moysi naturalis, non erat cur Deus propter eum decem noctes cum ieiunio illi imponeret. Falsum præterea est, Deum nonnisi transactis quadraginta diebus, cum Moyse loquutum fuisse, vt constat ex libro Exodi à cap. 24. ad 34. quamuis tabulas Legis duas, (non septem aut decem, vt fingunt Mahumetani) nonnisi post quadraginta dies illi tradiderit.

Vers. 139. Ita deprauat Sacram historiam, quæ habetur. Exodi cap. 33.

ولما جاء موسى لميقاتنا وكلمه ربه قال ربّ ارني انظر

اليك قال لن تراني ولكن انظر الى الجبـــل فان

استقرّ مكانه فسوف تراني : فلمّا تجلّى ربّه للجبـــل

جعله دكًّا وخرّ موسى صعقًا فلما افاق قال سبحانك

تُبْتُ اليك وانا اوّل المومنـــــــين ؛

Cum

Cum autem venisset Moyses iuxta condictum nostrum (1. post quadraginta dies) *& alloquutus fuisset eum Dominus suus ; dixit : Domine mi, fac vt possim te aspicere. Respondit ei : Nunquam me videbis. Sed respice ad Montem : & si is firmus steterit in loco suo, mox videbis me. Cum autem gloriosum se Deus Monti ostendisset, redegit eum in pulverem. Tunc corruit Moyses exanimatus. Cum autem in se rediisset, dixit : Laus tua : Conuerto me pœnitens ad te : & ego sum primus fidelium.* Compara Alcorani verba cum verbis Pentateuchi, & videbis nihil hic esse nisi fictum, & commentitium.

Vers. 141. Fingitur loqui Deus : وكتبنا له في الالواح من كل شي موعظة وتفصيلا لكل شي : *Et scripsimus ei* (1. Moysi) *in Tabulis de omni re parænesin, & distinctionem pro omni re.* Certum est, Deum nihil dedisse scriptum Moysi, nisi Decalogum in duabus Tabulis: cætera enim legalia, scripsit ipse Moyses immediatè accepta ab ore Dei : vt habetur Exodi cap. 24. 4.

Scri-

Scripsit autem Moyses vniuersos sermones Domini. Quamobrem mentitur Mahumetus, dum asserit Deum scripsisse Moysi in Tabulis, non duabus, sed multis (vtitur enim numero plurali الألواح ; non duali اللوحين) omnia ad vniuersam legem spectantia. Nam hoc significant eius verba, etiam secundum glossas Alcoranistarum. Quamobrem scribit Gelal. de his tabulis, وكانت من سدر الجنة او زبرجــد او زمرد سبعة او عشــرة . *Erant septem, vel decem; factæ ex ligno Sedri Paradisi, vel ex chrysolitho, siue smaragdo*. Et quidem ad continendam totam legem non minor numerus tabularum requirebatur.

Vers. 144. Hæc habet: واتخــذ قوم موسى من بعده من حليهم عجلا جسدا له خــــوار ؛ *Et fabricauit populus Moysi, post discessum eius, ex anulis suis Vitulum habentem corpus; & edentem mugitus*. Pro *corpore*, intelligit Gelaled. cum alijs Expositoribus, لحما ودمــا *carnem; & sangui-*

nem:

nem : & hoc reuera ſignificat vox Alcorani جسد : & addit انقلب كذلك بوضع التراب الذى اخذه من حافر فرس جبرايل فى فمه فان اثرة الحياة فيما يوضع فيه ; *Ita autem conuerſus fuerat per poſitionem pulueris, quem acceperat* (Samarita fuſor illius) *ex vngula equi Gabrielis, in ore eius: nam vbi is ponebatur vitæ veſtigia appatebant*. Magnum figmentum, fortaſſe à Thalmude exceptum.

Verſ. 150. Pergit mentiri : ولما سكت عن موسى الغضب اخذ الالواح . *Et poſtquam quieuit Moyſes ab ira, accepit Tabulas.* quas ſcilicet ex ira proiecerat. At certum eſt tabulas illas confractas fuiſſe, quamuis Alcoranus hoc taceat: ita enim legimus Exodi cap. 22. *Iratuſque valde, proiecit de manu tabulas, & confregit eas:* itaut alias tabulas iuſſus ſit præcidere, in quibus Deus ſcriberet legem ſuam. Nec dicas eum collegiſſe earum fragmenta : nam hæc erant iam inutilia ad finem intentum à Moyſe: niſi fingas cum Rabbinis, illum

illum è frustis tabularum venditis diuitias immensas sibi comparasse. Et præterea non cohæret hoc cum verbis sequentibus in Alcorano.

Vers. 151. Hæc habentur: واختار موسى من قومه سبعين رجلاً لميقاتنا فلما اخذتهم الرجفة قال ربّ لو شيئتَ اهلكتهم من قبل واياى أتهلكنا بما فعل السفهاء منّا. *Et elegit Moyses è populo suo septuaginta viros iuxta condictum nostrum: cumque à terræ motu occisi fuissent, dixit: Si voluisses, Domine mi, perdidisses antea illos, & me. An verò perdes nos propter id, quod fecerunt fatui ex nobis?* Somniauit hæc Mahumetus, non scripsit Moyses in Pentateucho.

Vers. 152. Oranti Moysi pro peccato Populi, fingitur Deus ita respondere, promittendo aduentum Mahumeti. رحمتى وسعت كل شئٍ فساكتبها للذين يتقون ويؤتون الزكوة والذين هم باياتنا يؤمنون الذين يتبعون الرسول النبىّ الامىّ الذى يجدونه مكتوبا

عندهم فى التوراة والانجيل يامرهم بالمعروف وينهيهم

عن المنكر ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبايث :

Misericordia mea amplectitur omnem rem: scribam eam illis, qui pij fuerint, & persoluerint sacras decimas, & crediderint in signa nostra: qui sequentur Legatum Prophetam Idiotam, quem inuenient scriptum apud se in Pentateucho, & Euangelio: qui præcipiet ipsis iusta, & vetabit iniusta: & licitas faciet eis res bonas: & prohibebit malas. Omitto alia quæ de hoc Legato Propheta Idiota hic prædicuntur. Mahumetus hoc de se vaticinium finxit in Alcorano; non autem scripsit Moyses in Pentateucho. Et mea quidem sententia, tam impudens, & apertum est hoc mendacium, seu figmentum; vt satis sit ad totum Alcoranum cum Authore suo condemnandum.

Vers. 169. Hæc dicuntur Mahumeto.

واذ اخذ ربك من بنى ادم من ظهورهم ذريتهم

واشهدهم

واشهدهم على انفسهم أ لستُ بربّكم قالوا بلى :

شهدنا أن تقولوا يوم القيمة انا كنّا على هذا غافلين :

Et (memento) *cum accepit Dominus tuus à filijs Adam ex dorsis eorum progeniem eorum, & testificari fecit eos super animas eorum* (ac dixit): *Nonne ego sum Dominus vester? Responderunt: Utique*, (Dixit illis Deus): *Testificati sumus* (hoc vobis) *ne diceretis in die Resurrectionis: Certè nos fuimus in hoc negligentes* (quia non fuerat dictum nobis). Explicat Iahias ex authoritate Ebn-Abbas, quæ habetur infallibilis: اهبط الله ادم بالهند ثم مسح ظهره فاخرج

منه كل نسمة هو خالقها الى يوم القيمة فثمّ قال أ

لستُ بربكم قالوا بلى شهدنا : وقال الكلبى مسح

ظهر ادم فاخرج منه كل خلق خلقه الله ثم قال أ

لستُ بربكم قالوا بلى فقال للملايكة اشهدوا

فقالوا شهدنا قال الحسن ثم اعادهم فى صلب ادم :

Descendere fecit Deus (è Paradiso) *Adam in Indiam: deinde attrectauit dorsum eius, & eduxit ex eo omnem animam quam creaturus erat vsque ad diem Resurrectionis: Deinde dixit: Nonne ego sum Dominus vester? Responderunt: Vtique; testificamur hoc. Et dixit Calebius: Attrectauit Deus dorsum Adam, & eduxit ex eo omnes homines, quos creauit: deinde dixit eis: Nonne ego sum Dominus vester? Responderunt: Vtique. Tunc dixit Deus Angelis: Testes estote. Illi verò dixerunt: Testes sumus. Dixit Alhasan: Deinde regredi fecit Deus illos in lumbos Adam.* Non poterant Alcorani mysteria probè intelligi sine præuia Expositorum luce.

Vers. 186. Refert Heuam grauidam, rogasse Deum, vnà cum Adamo; vt concederet sibi felicẽ partum, & prolem rectè formatam: tum subdit: فلما اتاهما

صالحا جعلا له شركاء فيما اتاهما فتعالى الله عما

يشركون. *Cumque dedisset illis Deus prolem rectè formatam, posuerunt eidem Deo*

deos

duos socios pro eo quod concesserat eis. At absit à Deo, vt habeat socios. Ponam hic explicationem Calebij relatam à Iahia. *Portauit,* (inquit) *Heua pondus leue in vtero à principio, cum quo facilè sese mouebat, stando, & sedendo. Venit ad eam Satanas in forma humana, & dixit ei: Quid est illud, quod habes in vtero? At illa: Nescio* (inquit). *Et ille: Est ne* (inquit) *aliquod pecus ex his, quæ vides? Cumque illa, se id ignorare respondisset; abijt ab ea Satanas. Sed cum Heua grauius onus in dies experiretur, accessit iterum Satanas, interrogans, quomodo se haberet. Illa verò respondit: Timeo, ne verus sit metus, quem mihi iniecisti: nam nequeo, postquam sedi, assurgere. Cui Satanas: Si precibus meis tibi Deus humanum fœtum similem tibi & Adæ concedat, vocabisne eum nomine meo? Promisit illa se facturam: & Satanas discessit. Cum autem peperisset, redijt Satanas, exigens ab ea vt staret promissis. At illa: Quodnam est, inquit, nomen tuum? Respondit: nomen meum est* عبد الحارث *Abdalhareth:* (ideſt, *seruus serentis*). *Cum*

autem Heua hoc nomine filium suum appellasset, is statim mortuus est. Concludit Iahias ex Calebio: قال الله فلما اتاهما صالحا جعلا له شركاء فيما اتاهما ؛ قال قتادة فكان شركا فى طاعتهما لابليس فى تسميتهما اياه عبد الحارث : *Dixit Deus* (1. hoc significant verba Alcorani): *Et cum dedisset illis Deus prolem rectè formatam, posuerunt illi deos socios pro eo quod dederat illis. Dixit Cottada: Idololatriam commiserunt, dum obedierunt Diabolo, vocando filium suum Abdalhareth*. Multum debent Protoplasti Mahumeto, qui eos idololatrarum principes euulgauit.

Ex Sura 8. الانفال *Manubiæ*.

Vers. 53. Ita fingitur Deus alloqui Mahumetum: ولو ترى اذ يتوفى الذين كفروا الملائكة يضربون وجوههم وادبارهم وذوقوا عذاب الحريق ذلك بما قدمت ايديكم :

Et

Et ò si videres, quando Angeli tradunt morti infideles! Percutiunt facies eorum, & dorsa eorum; (& dicunt eis): *Gustate pœnam combustionis, quæ vobis debetur ob peccata vestra præterita.* Paucis verbis innuit longam fabulam de examine, & tormento mortuorum in sepulcro per duos Angelos Monker, & Nakir. Vide eam in tertia parte huius Prodromi pag. 567. Porrò iuxta doctrinam Mahumeticam & Rabbinicam, vel homines non moriuntur, nisi quando iam sunt in sepulcro: vel iterũ animæ iam egressæ, restituuntur in corpora intra sepulcrum: & præterea corpora ipsa, si forte combusta sint, aut à feris deuorata, debent redintegrari intra aliquod sepulcrum: vt ibi fiat ab Angelo mortis, iuxta Rabbinos; vel à Monker, & Nakir iuxta Alcoranum, examen; & infligatur tormentum. Zamchascerius ex authoritate Albará filij Azeb refert, ان رسول الله صَ ذكر قبض روح المومن ثم يعود روحه الى جسده فياتيانه ملكان

فيعلمانه فى قبره . *Legatus Dei Mahumetus dixit, animam Fidelis egressam è corpore in morte, iterum in illud regressuram esse: & venturos duos Angelos, qui sedebunt iuxta eum in sepulcro.* nempe Monker, & Nakir. Vah ineptias.

Vers. 70. Ita alloquitur suos milites, qui fortasse conquerebantur, se in prælijs susceptis exiguas prædas lucratos fuisse:

ما كان لنبى ان يكون له اسرى حتى يثخن فى الارض

تريدون عرض الدنيا والله يريد الاخرة والله عزيز حكيم :

Nullus propheta potuit habere captiuos, donec stragem multam faceret in terra. Vos vultis bona accidentalia Mundi: & Deus vult bona futuri seculi: & Deus est excellens, sapiens. Prædicat suis contemptum bonorum mundanorum; & interim ipse sibi blanditur de futura copia captiuorum per strages à se faciendas. Sed quinam fuere isti prophetæ, qui per plurimas strages ac cædes, captiuorum turbas sibi cõparauere? Ego nullũ inuenio, saltem sub præcisa ratione prophetæ. Nam Reges, Ducesf-

Ducesque exercituum, vt sic; non gesserunt personam prophetæ.

Ex Sura 10. يونس *Ionas*.

Vers.86.Hæc de morte Pharaonis habentur: وجاوزنا ببنى اسراييل البحر فاتبعـــهم فرعون وجنوده بغيًا وعدوًا حتى اذا ادركـه الغرق قال امنتُ بانه لا اله الا الذى امنتْ به بنوا اسراييل وانا من المسلمين : الان وقد عصيت قبـل وكنتَ مـن المفسديـــن . *Et traduximus filios Israel per mare, & insequutus est eos Pharao, & exercitus eius, inuidiæ, & hostilitatis gratia: sed cum mergi cœpisset, dixit: Credo, nullum esse Deum præter eum, in quem credunt filij Israel, & ego sum ex Moslemis.* (Dixit illi Gabriel) *Nunc* (credis) *: at antea rebellis Deo fuisti, & homo prauus ac peruersus.* Atque ita submersus est. Nam, vt scribit Geladdinus:

دسّ

دسّ جبرايل فى فيه من حماء البحر مخافة ان تناله الرحمة *impegit Gabriel in os eius ex cœno maris, ob timorem ne consequeretur misericordiam:* si scilicet perrexisset in confessione vnius Dei. Ita figmenta sunt hæc, sicut illud, quod addit idem Gelal. فمسخت اموالهم حجارة ولم يومن فرعون حتى ادركه الغرق. *Commutatæ sunt omnes opes eorum* (1. Ægyptiorum) *in lapides; nec tamen credidit Pharao, donec sensit se mergi.*

Vers. 97. Vocat Niniuitas, ad quos missus fuit Ionas à Deo, قوم يونس *Populum Ionæ*, seu gentem, in qua, & ex qua natus est Ionas: iuxta perpetuum modum loquendi Alcorani, atq; etiam communem omnium expositionem. At Ionas non fuit Niniuita, sed Hebræus, vt ipsemet confessus est nautis.

Ex Sura 11. هود *Hud.*

In hac Sura recoquit totam ferè Suram 7. الاعراف, nempe legationes illas ficti-

fictitias Noë, Hud, Saleh, Lot, Scioaib, &c. ſemper tamen cum parergis nouarum ineptiarum, quarum præcipuas tantum, breuiter attingam.

Verſ. 40. Agens de aduentu diluuij, hęc habet: إذا جاء أمرنا وفار التنّور قلنا احمل من كل زوجين اثنين وأهلَكَ الّا مَن سبق عليه القول ومن آمن وما آمن معه الّا قليلاً : *Cum venit præceptum noſtrum* (de diluuio) *& ebulliuit fornax, diximus* (ad Noë) *Defer* (in Arcam) *ex omnibus animantibus duo paria* (nempe maſculum & fæminam) *& familiam tuam; præter eum ſuper quem præceſſit dictum* (quod debeat perire): *& eos, qui crediderunt: & non crediderant cum eo, niſi pauci.*

Illa ebullitio Fornacis (quicquid ſit) fingitur tamquam ſignum à Deo conſtitutum pro immediato diluuij aduentu. Sed nullum habet in Scriptura Sacra fundamentum. Non autem duo tantùm paria ex cunctis animantibus, ſed ex immundis tantùm, introduxit Noë in Arcam:

cam : ex mundis verò, & ex volucribus, ſeptem paria, ſeu ſeptena & ſeptena. Præter familiam ſuam, nullum alium Noë introduxiſſe in Arcam, certum eſt non ſolum ex libro Geneſis, ſed ex epiſtola 1. S. Petri cap. 3. vbi aſſeritur, *octo tantùm animas in Arca ab aquis ſaluatas fuiſſe :* nempe ipſum Noë cum vxore, & tres eius filios cum vxoribus ſuis. Mentitur itaque apertè Alcoranus, dum præter familiam Noë, alios qui illi crediderant, in Arcam introducit : Et Iahias refert contra dictum Alcorani, authoritatem Cottadæ, ita pronunciantis لم ينج فى السفينة الا نوح و ثلثة بنين سام حام ويافث ونساوهم فجميعهم ثمانيـــــة . *Non ſunt ſaluati in Arca niſi Noë, & tres filij eius Sem, Cham, & Iapheth, & vxores eorum : in totum octo.* Agnouit Cottada errorem Alcorani : quemadmodum etiam Zamchaſcerius, qui ait, Mahumetum in voce tradidiſſe, fuiſſe tantùm octo : quamuis oppoſitum ſcripſerit in Alcorano. At Gelal. vult in Arca fuiſſe duodecim, & iuxta alios, octo-

octoginta. Mohammed filius Isaac, decem ; & iuxta alios, duos & septuaginta, vel etiam octo & septuaginta. Alij aliter. Sed non minus mentitur, dum ne totam quidem familiam Noë in Arca saluatam fuisse pronunciat, illis verbis: *præter eum, super quem præcessit dictum :* idest, decretum Dei, quòd debeat in diluuio perire. Accipitur autem hic مَن idest, *eum, quem*, collectiuè ab expositoribus, itaut non de vno tantùm intelligatur, sed de pluribus. Gelal, Zamchascerius, & alij plerique volunt hos fuisse زوجته وولده كنعان : *Vxorem eius* (nempe Noë) *& filium eius Chanaan*. Verùm nunquam dixit Mahumetus, vxorem Noë in diluuio perijsse : & falsò ei hoc Moslemi imponunt.

Vers. 42. Ita legimus : وهى تجرى بهم فى موج كالجبال ونادى نوح ابنه وكان فى معزل يا بنىّ اركب معنا ولا تكن مع الكافرين : قال ساوى الى

الي جبل يعصمنى من الماء قال لا عاصم اليوم مــن
امر الله الاّ مَن رحم وحال بينهم الموج وكان من المغرقين :

Et ipsa (Arca) *impulit eos in fluctus velut montes. Et clamauit Noë ad filium suum, qui erat in loco ab Arca separato, dicens: O filiole mi, veni nobiscum in Arcam, & noli remanere cũ infidelibus. At ille respondit:* Re-*cipiam me ad montem, qui defensabit me ab aqua. Cui Noë: Non est hodie qui defendere possit ab eo quod præcepit Deus: præter eum, cui ipse misertus fuerit. Et pertransijt inter eos vnda, & ille submersus est.* Noë tres filios tantúm (saltem ante Diluuium) genuisse, & eos cum eodem in Arcam ingressos ac saluatos fuisse, nullus vnquam, vt puto, dubitauit. Itaque filius hic, qui mersus est, non potuit esse vnus ex illis. Vnde ergo erupit? Asserunt communiter Expositores, illum fuisse alium à tribus, nomine Chanaan. At Chanaan non fuit filius Noë, sed Cham, neque ortus est, nisi post diluuium. Alij putant fuisse priuignum, non filium; susce-

susceptum scilicet ab vxore ex altero marito. Alij verò malunt fuisse filium adoptiuum Noë. Verùm hoc est temerè, & sine vllo fundamento diuinare, ad defendendum Mahumeti mendacium.

Vers. 49. Concludit Deus Mahumeticus historiam Diluuij his verbis: تلك من انباء الغيب نوحيها اليك ما كنت تعلمها انت ولا قومك من قبل هذا. *Hac est ex historijs arcanis, & ignotis: reuelamus eam tibi: non noueras eam tu, neqs gens tua antea.* Nihil in Orbe notius, præsertim æuo Mahumeti, quàm historia Diluuij; tunc enim Pentateuchus in omnibus linguis vbique gentium legebatur. Et quidem etiam Ethnici ante Christi aduentum, vniuersalem Mundi alluuionem non ignorabant, vt patet ex Ouidio, Metamorph. lib. 1. & alijs Authoribus. Erant igitur pecudes, vel stipites Mahumetus & Arabes, si nihil de hac re tam vulgata ac nota, audierant. Potest tamen

men Mahumetus excuſari, eò quòd pro انباء الغيب *hiſtoriis arcanis*, intelligeret ſolum nugas illas & quisquilias, quibus ipſe veram hiſtoriam corruperat.

Verſ.67. Abraham poſuit vitulum coctum ante Angelos, quos hoſpites exiſtimabat: mox ſubditur: فلما رای ايديهم لا تصل اليه : *Cum autem vidiſſet* (Abraham) *manus eorum non pertingere ad illum*, nempe Angelos non attingere vitulum, vt eum comederent. Hoc eſt contra id quod habetur Geneſ. cap. 18. vbi Angeli, offerẽti Abrahæ vitulum reſponderũt: *Fac vt loquutus es*. Et mox ſubditur: *Cumq; comediſſent, dixerunt ad eum, &c.*

Verſ. 78. Dixerunt Angeli ad Lot :

فاسر باهلك بقطع من الليل ولا يلتفت منكم احد الا امراتك انه مصيبها ما اصابهم :

Perge cum familia tua in aliqua parte noctis, & ne retro ſe vertat vllus ex vobis; præter vxorem tuam; quippe illi euenturum eſt, quod eueniet aliis : nempe Sodomitis.

Vera

Vera expositio quam etiam affert Gelal; est : *Perge noctu cum familia tua, præter vxorem tuam (& ne retro se vertat vllus vestrum) : nam ipsi euenturum est malum, quod eueniet cæteris Sodomitis :* nempe remansura est cum illis in incendio extincta. Atqui certissimum est ex Sacro textu, vxorem Lot egressam fuisse cum illo, neque cum alijs Sodomitis cælestibus flammis extinctam fuisse : vt mentitur Alcoranus.

Ex Sura 12. يوسف *Ioseph.*

Vers. 4. Fingitur loqui Deus cum Mahumeto : نحن نقصّ عليك احسن القصص بما اوحينا اليك هذا القران وان كنت من قبله لمن الغافلين . *Nos quidem narrabimus tibi pulcherrimã Historiarum in eo quod reuelauimus tibi hunc Alcoranum : quòd si fuisses antea : non eam curasses.* Idest, vt explicat Gelal. *eam ignorasses.* Quamobrem in fine Suræ, hæc historia appellatur

من انباء الغيب , *ex hiſtorijs arcanis*, & *ignotis*.

Hiſtoria verè in ſe eſt pulcherrima, ſed ita eam fædat, ac deprauat Mahumetus, totque fabulis admiſcet, vt Sapientiores Moſlemi, quales fuerunt العجاردة *Agiaredita*: الميمونية *Maimunita*, & alij, præſertim ex الخوارج *Charegitis*, illam ex Alcorano eliminandam eſſe affirment, nec vllo modo diuinam authoritatem tribuendam ei eſſe exiſtiment. Cæterùm hiſtoria hæc erat notiſſima omnibus gentibus, ſicut hiſtoria Diluuij (ſi nugas à Mahumeto illi admixtas excipias): quamobrem ridiculè inter انباء الغيب *Hiſtorias arcanas* & *occultas* recenſetur.

Verſ. 5. Cum dixiſſet Ioſeph patri ſuo:

يا ابتِ اني رايتُ احد عشر كوكبًا والشمس والقمر رايتهم لى ساجدين قال يا بُنيَّ لا تقصص روياك على اخوتك فيكيدوا لك كيدًا :

O pater mi, certè ego vidi vndecim ſtellas, & Solem, & Lunam adorantes me: reſpondit pater: O filiole mi, ne narres viſionem tuam

tuam fratribus tuis, ne machinentur tibi insidias.

Cum contendant Mosſlemi, hanc hiſtoriam à Mahumeto exactiſſimè, ac perfectiſſimè referri, patet hìc eiuſdem defectus, dum primum Ioſephi ſomnium, cum videbatur ſibi in agro cum fratribus alligare manipulos, ſubticetur. In eo etiam peccat Alcoranus, dum ſupponit Ioſeph narraſſe patrì ſuo tantùm hoc ſecundum ſomnium, cum tamen manifeſtè pateat ex libro Geneſis, fratribus etiam, & quidem antequam patri, illud narraſſe,

Verſ. 9. اذ قالوا ليوسف واخوه احبّ الى ابينا
منّا ونحن عصبة انّ ابانا لفى ضلال مبين :

Cum dixerunt (fratres eius ad inuicem) *Certè Ioſeph, & frater eius* (Beniamin) *dilectiores ſunt apud patrem noſtrum, quàm nos: & nos ſumus plures: certè pater noſter eſt in errore manifeſto.*

In Geneſi non legimus, conqueſtos fuiſſe filios Iacob, niſi de peculiari amo-

re patris erga Ioseph. De Beniamin verò, nullam habuere querelam: agnoscebant enim, illum, vt pote natu minimum, iure à patre cæteris in amore præferri.

Vers. 12. قالوا يا ابانا ما لك لا تأمنّا على
يوسف وانّا له لناصحون ارسله معنا غدًا يرتع
ويلعب وانّا له لحافظون قال انّي ليحزنني ان تذهبوا
به واخاف ان ياكله الذيب وانتم عنه غافلون :

Dixerunt (fratres Ioseph) *O pater noster, quid tibi est, quòd non concredis nobis Ioseph. Mitte illum nobiscum cras, vt liberiùs spatietur, & ludat: & nos sanè illum custodiemus. Respondit* (pater) : *Ego sanè ægrè fero, quòd ducatis eum vobiscum: Nam timeo, ne comedat eum lupus, dum vos curam illius negligitis.*

Supponitur hìc, Iacobum retinuisse Ioseph, ne cum fratribus ad pascendas oues proficisceretur: & non nisi importunis eorum precibus, vt Ioseph cum illis pergeret, permisisse. At verò

ex

ex Genesi habetur oppositum; vbi Iacob vltrò filium suum misit ad fratres visendos; cum quibus etiam constat, illum quotidianam consuetudinem in pascendis pecoribus habuisse, ex illis verbis c. 37. *Ioseph pascebat gregem cum fratribus suis adhuc puer; & erat cum filijs Balæ, &c Zelphæ vxorum patris sui.*

Vers. 20. Dicitur de Viatoribus, vel Mercatoribus Madianitis: فارسلوا واردهم

فادلى دلوه ؛ قال يا بشرى هذا غلام واسروه بضاعة :

Et miserunt aquatorem suum, qui demisit situlam suam (in cisternam, vbi erat Ioseph: Et videns ipsum hærentem manibus funi situlæ, dum eam retraheret): *dixit: O lætum nuncium! Hic est puer. Et* (fratres eius) *occultabant eum* (idest, non fatebantur esse fratrem suum, sed asserebant esse seruum suum) *ad lucrandam pecuniam.* Refert hic Gelal. Cum fratres Ioseph in cisternam illum fune demitterent, vbi ad medium deuenisset, laxato fune, siuisse eum præcipitem ruere: Cum-

que in aquam cecidiſſet Ioſeph, arripuiſſe manibus ſaxum, quo ſe ſuper aquas ſuſtineret, ne illis mergeretur. Addit Zamchaſcerius, Ioſeph habuiſſe ſecum in quodam Amuleto, quod ad collum alligatum gerebat, tunicam factam ex ſerico Paradiſi, qua Gabriel induerat Abraham, cum nudus proiectus eſt in fornacem, ne à flammis læderetur: & nunc etiam Gabrielem extraxiſſe eam ex Amuleto, eaque Ioſephum induiſſe, vt ab aquis immunis ſeruaretur.

Ex Pentateucho certum habemus, fratres Ioſeph, cum vidiſſent Madianitas tranſire, extraxiſſe illum è ciſterna, in qua nulla erat aqua, & iiſdem Mercatoribus vendidiſſe. Quamobrem totum, quod hic rarratur, fabula eſt, & mendacium. Quomodo verò poterant fratres Ioſeph vendere Madianitis illum, quem Madianitæ ipſi inuenerant? Neque auſi fuiſſent dicere, ſe illum in ciſternam proieciſſe, fatendo fratrem ſuum eſſe; nam parricidij ſeſe condemnaſſent. Quòd ſi ſeruum ſuum illum fuiſſe aſſeruiſ-

fuissent: eo ipso quòd in cisternam proiecerant, inutilem, vel etiam scelestum esse confessi fuissent.

Vers. 24. Loquens de eo, quod accidit Iosepho cum Domina sua, vxore Putipharis, hæc habet: وراودته التى هو فى بيتها عن نفسه وغلقت الابواب وقالت هيتَ لك قال معاذ الله ولقد همّت بـه وهمّ بها لولا ان راء برهان ربّه: كذلك لنصرف عنه السوُ والفحشاء انّه من عبادنا المخلصين:

Et expetiuit eum illa, cuius ipse erat in domo, in persona ipsius (idest ad actum venereum) *& clausit portas, & dixit: Ades huc. Respondit Ioseph: Deus liberet me ab hoc flagitio. Et iam quidem illa destinauerat peccare cum eo: & hic etiam destinabat peccare cum ea,* (& fecisset,) *nisi vidisset manifestum signum Domini sui. Ita egimus cum eo, vt auerteremus ab eo malum, & flagitium; quippe ipse erat ex seruis nostris sinceris.* Hoc signum, quo Deus

deterruit Iofeph à flagitio, quod defti-nauerat perpetrare.; fuit iuxta Gelalem, aliofque Expofitores, quia مثل لـه يعقوبه فضربه فى صدره فخرجت شهوته من انامـلـه :

apparuit ei fpecies patris fui Iacob, qui percuffit pectus eius, & egreffa eft concupifcentia eius (feu fperma *) ex extremis digitorum eius*. Addit Zamchafcerius, *Iofeph foluiffe zonam fuam, & feciffe ex ea puluillum, quod inferuiret ad commodiorem congreffum cum ea: & praeterea foluiffe adftrigmentum femoralium fuorum: & fediffe vna cum ea, innitente ipfa fuper collum eius. Cumque audiffet vocem dicentem fibi: Caue tibi ab ea; femel, & bis; non curaffe eam: imò nec tertiò commonentem attendiffe: donec apparuit ipfi forma patris fui Iacob mordentis dentibus extremitatem digiti fui: & percuffit manu pectus illius, atque ita libidinofus humor erupit ab extremis digitorum eius*.

Verùm hoc totum eft manifeftum mẽdacium, & grauiffima iniuria contra Iuuenem caftiffimum, quem certum eft nullo modo in adulterium cum Domina ne-

que

que re, neque animo consensisse, imò ab eo semper refugisse. Sed excusandi sunt Mahumetus & Mahumetani in his obscænissimis figmentis; nam bona fide hauserunt ea à Iudæis, in Thalmude Babilonico, Ordine 3. נשים. pag. 36. ad ea verba Genesis cap. 39. *Accidit quadam die, &c.* Vide Bibliothecam Rabbinicam Bartholoccij Par. 3. pag. 519.

Vers. 26. Pergit fabulari de Ioseph, & Domina eius, quam زليخا *Zalicham* dictam fuisse communiter affirmant:

واستبقا الباب وقدّت قميصه من دبر والقيا سيّدها لدى الباب : وشهد شاهد من اهلها ان كان قميصه قدّ من قبل فصدقت وهو من الكاذبين وان كان قميصه قدّ من دبر فكذبت وهو من الصادقين : فلما راى قميصه قدّ من دبر قال انّه من كيدكنّ انّ كيدكنّ عظيم . *Conatique sunt se inuicem præcurrere ad ianuam. Et illa* (cur-

(currens post eum) *arripuit, & scidit interulam eius a tergo, & obuium habuerunt dominum,* (maritum) *eius iuxta portam*. Cum verò alter in alterum crimen reijceret: *testificatus est quidam de familia eiusdem* (Zalichæ), *dicens : Si interula eius scissa est à parte anteriori: hæc vera dicit, & hic est mendax. Si autem interula eius scissa est à parte posteriori: hæc mentita est: & hic est veridicus. Cum autem vidißet maritus quòd interula eius scissa esset à parte posteriori, dixit : Certè hæc est ex technis vestris* (fæmineis) : *certè technæ vestræ magnæ sunt*. Pergit deinde Alcoranus referre, quo pacto Putiphar, Iosephi innocentia cognita, vxorem acriter redarguerit: interim verò per Ciuitatem Zalichæ factum inter fæminas diuulgatum fuerit. Cum autem illa ægrè ferret de se iocum ab illis captari; inuitauit præcipuas earum ad conuiuium, & dedit vnicuique earum in mensa cultrum (Interpretes addunt, citrum, seu malum medicum, quod cultro scinderent). Cum autem omnes iam discubuissent, introduxit

Zali-

Zalicha Iosephum, cuius pulchritudine adeo captæ sunt, vt dum in illius vultum totæ intenderent, pro citris scinderent cultris manus suas, neque tamen animaduerterent. Tunc Zalicha dixit eis: Hic est ille, propter quem culpatis me. Ne miremini igitur, si ego diuturna consuetudine, in amore eius exarsi; dum vos semel tantùm illum intuendo, ita insanistis. Cum verò non posset Zalicha obtinere à Ioseph intentum suum, vtque etiam probrum suum tegeret, obtinuit à Marito, vt carceri per aliquod tempus manciparetur. Ioseph autem elegit potius carcerem, quàm Dominæ voluntati assentiri. Hactenus fabula Alcorani.

Omitto parerga non minus fabulosa Interpretum, vno tantùm Gelalis contentus, nempe illum qui admonuit Putipharem, vt scissuram interulæ obseruaret, fuisse filium patrui Zalichæ, & adhuc infantem in cunabulis. Cæterùm contra veritatem Sacræ Historiæ est, quòd vestis illa, quam apprehendit vxor Putipharis, fuerit interula, seu vestis in-

terior

terior, eamque sciderit á parte posteriori: fuit enim pallium, quod fugiente Ioseph, integrum in manu fœminæ remansit. Falsum etiam est, Zalicham, dum Ioseph insequeretur, ad ianuam obuium habuisse maritum; tunc enim maritus aberat. Quamobrem primùm cum domesticis de Ioseph conquesta est: deinde marito domum regresso, rem, vt ipsa confinxerat, narrauit, & pallium, quod retinuerat, ostendit. Postremò magnum mendacium est, Putipharem ob scissuram interulæ à parte posteriori, statim innocentiam Ioseph agnouisse, nec aliquid pœnæ in eum statuisse. Oppositum asserit Moyses: nempe Putipharem, vxoris verbis statim fidem adhibuisse, & Iosephum in carcerem detrusisse.

Vers.37. Habetur, cum Ioseph in carcerem coniectus est: ودخل معــــه السجن فتيان. *Et ingressi sunt cum eo in carcerem duo iuuenes:* illi scilicet, quibus somnia diuinauit. At hi multò post Ioseph in car-

carcerem detrusi sunt, vt patet ex Sacra Genesis historia.

Vers. 42. Dicitur de Ioseph: فلبث فى السجن بضع سنين: *& moratus est in carcere plures annos.* Et vers. 4. De illo, cui Ioseph somnium interpretatus fuerat, seque illi commendauerat, dicitur وادّكر بعد أمّة: *Et recordatus est Ioseph post multum tempus.* Porrò بضع Significat, vt minimum, tres; & extenditur vsque ad nouem: Sentiunt autem communiter Expositores, hoc loco accipiendum esse pro septem. Ita Zamchascerius: والبضع ما بين الثلث الى التسع واكثر الاقاويل على انه لبث فيه سبع سنين: Hæc dictio بضع *amplectitur numerum à tribus ad nouem: sed plerique volunt illum mansisse in carcere septem annos.* Vox autem أمّة significat absolutè multitudinem, & exponitur per جماعة *congregationem*: quam-obrem

obrem ſaltem ſeptem annos complecti videtur. Quicquid ſit, habemus ex Moyſe, Ioſeph duos, vel ad ſummum tres annos in carcere moratum fuiſſe; quamobrem fallitur Alcoranus, ſi ſtandum ſit illius Expoſitoribus.

Verſ. 45. Cum Pharao exquireret, qui ſibi ſomnia ſua interpretaretur, dixit ille, qui liberatus fuerat, nempe pincerna Regis: انا انبيكم بتاويله فارسلوني يوسف ايها الصديق افتنا في سبع بقرات ;

Ego exponam vobis interpretationem eorum, ſed dimittite me. (Dimiſſus autem venit ad Ioſeph, & dixit ei): *O Ioſeph Veridice, dic nobis quid ſignificent ſeptem vaccæ, &c.* Ioſeph autem, cum adhuc eſſet in carcere, interpretatus eſt illi vtrumque ſomnium Regis. Hoc manifeſtè repugnat Sacræ Hiſtoriæ, quæ docet, Ioſeph non nuncio Regis in carcere, ſed Regi ipſi extra carcerem ſomnia ipſius interpretatum eſſe. Fingit deinde Alcoranus, Regem miſiſſe nuncium, qui ad ſe Ioſeph addu-

adduceret. At nuncius cum venisset ad Ioseph, dixit ei : ارجع الى ربّك فاسْلهُ ما بال

النسوة اللاتي قطعنّ ايديهنّ انّ ربى بكيدهنّ عليم :

قال ما خطبكنّ اذ راودتنّ يوسف عن نفسه :

Reuertere ad Dominum tuum(Putipharem) *& resciſce ab eo, quænam fuerit mens fæminarum, quæ cultris sciderunt manus suas : nam Dominus meus* (Pharao) *iam instructus est de techna illarum :* (Pharao autem aduocatis ad se fæminis illis) *dixit: Quidnam cogitastis, cum concupistis frui concubitu Ioseph ?* Pergit deinde referre, quomodo illæ sese ab hac culpa coram Rege purgauere ; sed Zalicha ingenuè confessa est peccatum suum, & innocentiam Ioseph ; qui, hoc audito ab alijs, valdè lætatus est, quòd manifesta facta fuisset fides sua erga herum suum Putipharem, sed addidit : وما ابرئُ نفسى انّ النفس لامّارة

بالسوءِ الاّ ما رحم ربّى : *Non tamen facio me ipsum innocentem : nam homo sanè pro-*

cliuis

cliuis est ad malum, nisi Dominus meus misertus fuerit illius. Per quod confirmatur impia Thalmudistarum sententia de peccato Ioseph.

Nemo hîc non videt, quam enormiter Alcoranus saltet extra chorum. Pharao iubet accersiri Ioseph ad explicanda somnia sua; & Nuncius monet illum, vt exploret à Putiphare mentem fæminarum quæ in ipsum lasciuierant. Interim verò Ioseph aduocatus à Rege, non comparet; sed pro eo prodeunt in scenam Zalicha cum fæminis coram Rege de propria honestate disceptantes. Tolerabiliora essent Alcorani figmenta, si aliquam inter se connexionem haberent. Zamchascerius, vt pro viribus Alcorani ineptias excuset, contendit, nuncium missum ad Ioseph accersendum, verbis illis: *Redi ad Dominum tuum, & rescisce ab eo mentem fæminarum*; pro *Domino tuo*, significasse Regem. Sed quomodo rediret Ioseph ad Regem, ad quem nunquam venerat, & quem fortasse nunquam viderat? & cum Rex accerseret

illum

illum pro explicatione ſomniorum, quà dementia Nuncius propoſuiſſet ei tractandum coram illo negocium fæminarum, nulla interim de ſomnijs facta mentione? Decidit Zamchaſcerius è ſartagine in ignem.

Verſ. 55. Ioſeph coram Pharaone dixit: إجعلني على خزاين اني حفيظ عليم. *Conſtitue me ſuper horrea: nam ego ero cuſtos, ſciens:* ideſt aptus & idoneus ero ad ea cuſtodienda. Non ſatis fuit Mahumeto caſtitati Ioſeph turpem notam inurere, niſi modeſtiæ etiam illius inureret. Vbi is ſomnia Regi explicauit, dixit ei, vt habetur Genſ. cap. 41. *Nunc ergo prouideat Rex virum ſapientem, & induſtrium, & præficiat eum Terræ Ægypti.* Non dixit: conſtituat me, virum ſapientem, & induſtrium, vt mentitur Alcoranus. Quamobrem Pharao modeſtiam Ioſeph admiratus, dixit Satrapis ſuis: *Num inuenire poterimus talem virum, qui ſpiritu Dei plenus ſit?* Et ſponte eum elegit in miniſtrum ſuum primarium.

Verſ. 60. Cum prima vice Ioſeph dimiſit fratres ſuos, præcepit eis vt adducerent ad ſe Beniamin, & addidit:

فان لم تاتوني به فلا كيل لكم عندي ولا تقربون

Quòd ſi non adduxeritis eum, non dabitur vobis à me frumentum, neque appropinquabitis mihi. Supponit híc Alcoranus, omnes fratres Ioſeph prima vice rediiſſe in Chanaan, cum ne verbum quidem habeat de Simeone pro obſide in vinculis retento; hoc autem eſt contra veritatem, & contra fidem hiſtoriæ.

Verſ. 67. Quando Iacob miſit ſecunda vice filios in Ægyptum, dixit eis:

يا بنيّ لا تدخلوا من باب واحد وادخلوا من ابواب متفرقة: *O filij mei, ne ingrediamini* (in Vrbem regiam) *per eandem portam: ſed ingredimini per portas diuerſas;* ne ſcilicet, ſi omnes per eandem portam ingrederentur, ſuſpicionem aliquam mali ciuibus præberent. At nihil de hoc Moyſes: & figmentum prorſus exiſtimandum eſt.

Verſ.

Verſ. 69. Loquens de reditu fratrum Ioſeph in Ægyptum cum Beniamin: hæc habet: ولما دخلوا على يوسف اوى اليه اخاه قال اني انا اخوك فلا تبتئس بما كانوا يعملون ; *Cum autem ingreſſi fuiſſent ad Ioſeph, ille excepit ad ſe ſecretò fratrem ſuum* (Beniamin) *& dixit ei: Certè ego ſum frater tuus: & ne affligaris ob id quod hi fecerunt* (contra me).

Conſtat euidenter ex Sacro textu, Ioſeph nunquam ſe manifeſtaſſe, niſi omnibus ſimul fratribus: quamobrem hoc quod refertur de peculiari manifeſtatione facta Beniamin, falſum omninò cenſendum eſt. Quemadmodum etiam illud quod additur, verſ. 76. فبدأ باوعيتهم قبل وعاء اخيه ثم استخرجها من وعاء اخيه ; *Capitque Ioſeph ſcrutari ſaccos eorum antequam ſcrutaretur ſaccum fratris ſui: deinde extraxit ſcyphum è ſacco fratris ſui*. Conſtat enim ex Sacra Hiſtoria, Geneſ. cap.

44. non Ioſeph in Regia, ſed diſpenſatorem eius in via extra Vrbem ante reditum eorum ad Ioſeph, ſcrutatum fuiſſe ſaccos ſingulorum, & inueniſſe ſcyphum in ſacco Beniamin; & deinde reuerſos fuiſſe ad Ioſeph.

Verſ. 81. Poſt inuentum ſcyphum in ſacco Beniamin, dixit Ioſeph fratribus ſuis: ارجعوا الى ابيكم فقولوا يا ابانا ان ابنك سرق وما شهدنا الا بما علمنا وما كنا للغيب حافظين: *Redite ad patrem veſtrum, & dicite ei: O pater noſter, filius tuus* (Beniamin) *furtum perpetrauit: neque teſtamur niſi quod ſcimus: Et non fuimus arcanum ſeruantes*. Ideſt, non potuimus obſeruare id quod promiſeramus de eo tibi reducendo, quia ignorabamus ipſum eſſe furaturum. Cum autem ad patrem rediiſſent, eique hæc retuliſſent, قال بل سولت لكم انفسكم امرا فصبر جميل: *Dixit illis: Quin potius hanc rem vos ipſi con-*

confinxiſtis. *Sed* (conuenit mihi) *patientia ſpecioſa*.

Reditus hic ad patrem in Chanaan eſt prorſus fictitius, & repugnat Sacræ Geneſeos hiſtoriæ, cap. 44. vbi expreſsè Iudas dixit Ioſepho volenti remittere eos ſine Beniamin ad patrem: *Non enim poſſum redire ad patrem meum abſente puero*. Et patet ex contextu impoſſibile eſſe eos rediiſſe.

Verſ.93. Remittens Ioſeph vltima vice fratres ad patrem ſuum, dixit eis: اذهبوا بقميصى هذا فالقوه على وجه ابى يات بصيرًا واتوني باهلكم اجمعين. *Pergite cum hac mea interula, & conijcite eam ſuper faciem patris mei, & euadet videns: & venite ad me cum vniuerſis familijs veſtris*. Deinde refertur, quomodo in ipſo filiorum diſceſſu ex Ægypto, dixerit Iacob, ſe ſentire odorem Ioſeph: quod dum domeſtici tribuunt delirio, interim ſuperuenit Iudas cum fauſto nuncio; & cum interulam ſuper vultum eius conieciſſet, ille viſum recuperauit. Tunc autem dixit

illis Iacob: ألم اقل اني اعلم من الله ما لا تعلمون : *Nonne dixi vobis, quòd ego sciebam ex reuelatione Dei quod vos nesciebatis*. Volunt porrò Expositores interulam illam, fuisse eandem de qua supra dictum est. Additque Gelal. فيه ريح الجنة ولا يلقى على مبتلى الا عوفي . *Erat in ea odor Paradisi, neque ponebatur super vllum, qui morbo laboraret, quin sanaretur*.

Hoc totum inter fabulas reijciendum: imò inter mendacia computandum. Tantum enim abest vt Iacob ex odore interulæ Ioseph, ab euro (vt fingunt,) delato, vel ex reuelatione diuina (vt ipse dixit), crediderit, aut sperauerit aduentum Ioseph, vt nunciantibus illum filijs, *quasi de graui somno euigilans, tamen non crederet eis*. vt habetur Genes. cap. 45. Quòd verò Iacob tunc cæcus fuerit, hactenus inauditum. Post plures deinde, nempe decem ac septem annos, dicitur, Genes. cap. 48. *Oculi Israel caligabant præ nimia senectute, & clarè videre non poterat*.

rat. Neque tamen erat cæcus.

Verſ. 100. Dicitur de Ioſeph iam in Ægypto regnante: ورفع ابويه على العرش: *Et exaltauit parentes ſuos ſuper Thronum*. Pater tantùm Ioſephi ſuperſtes erat, nam mater obierat: niſi forte Bala nouerca, aut Lia, pro vera matre hìc accipiatur. Cæterùm nullo modo dici poteſt, Ioſeph exaltaſſe parentes ſuos ſuper Thronum, cum patrem & fratres paſtores ouium in Terra Geſſen collocauerit: nec vllum munus honorificum in Regno, vel apud Regem illos habere voluerit. In omnibus ferè Suris Mahumetus ſe mendacem: ſed in hac mendaciſſimum oſtendit.

Ex Sura 14. ابراهيم *Abraham*.

Refricantur in ea, quæ ſupra commenta ſunt de Moyſe, Noë, Aad, Themud, Abraham: & de diſceptationibus inter legatos, & populos eorum. Nugæ omnia ac fabulæ.

Ex Sura 15. الحجر *Hegra*.

Iterum introducuntur Angeli cum Adam; hi illum adorant : Diabolus adorare recusat : quamobrem eijcitur é Paradiso, &c.

Vers. 27. Fingitur Deus dicere :

ولقد خلقنا الانسان من صلصال من حمإ مسنون

والجانّ خلقناه من قبل من نار السموم :

Et iam quidem creauimus hominem ex argilla siccata, ex luto nigro conformato. Et Dæmones creauimus anteà ex igne samum (ideſt, carente fumo, & penetrante). Ex eodem igne mox docet creatos fuisse Angelos. Homo creatus fuit ex puluere terræ rariori & subtiliori, hoc enim significat dictio hebraica עָפָר, & quidem terræ rubræ, vt fert communis sententia: hinc enim dictus fuit אָדָם, quasi *ruber*. Angelos verò non ex igne productos, sed ex nihilo creatos à Deo fuisse, Chri-

Christiana, & vera docet Theologia.

Verſ. 43. Legimus : وان جهنّم لموعدهم اجمعين لها سبعة ابواب لكل باب منهم جزء مقسوم ؛

Et quidem Gehenna promiſſa eſt illis omnibus (1. peccatoribus) : *Hæc habet ſeptem portas : vnicuique portæ aſſignabitur* (ad ingreſſum) *pars eorum ſeparata*. Hæ ſeptem portæ nullum habent fundamentum : Cum verò in Sacris literis portæ tribuuntur Inferis, ſeu Gehennæ ; cenſenda eſt metaphorica locutio : quemadmodum etiam cum Cælum portas, vel claues dicitur habere.

Verſ. 51. Redit in ſcenam Abraham cum Angelis hoſpitibus ; Lot cum Sodomæis : Hegrenſes ſeu Thæmudæi cum camela Saleh. Habitatores Leicæ, ſeu Scioaib, & Madianitæ : fabulæ centies recantatæ.

Ex

Ex Sura 16. النحل *Apes*.

Verſ. 124. Ita legimus : انما جعل السبت على الذين اختلفوا فيه وان ربك ليحكم بينهم يوم القيمة فيما كانوا فيه يختلفون : *Certè præcepta eſt obſeruatio Sabbathi illis, qui diſcordes fuerunt circa illud. Sed ſanè Dominus tuus iudicabit inter eos die Reſurrectionis de eo, in quo fuerunt diſcordes.* Verba Alcorani dilucidat Gloſſa Gelalis : اختلفوا فيه على نبيهم وهم اليهود امروا ان يتفرغوا للعبادة يوم الجمعة فقالوا لا نريد واختاروا السبت فشدد عليهم فيه : *Diſcordes fuerunt Iudæi in illo contra Prophetam ſuum* (Moyſen) : *nam præceptum fuerat illis vt vacarent operibus religionis in die Veneris* (ſeu feria ſexta). *At illi dixerunt : Nolumus hanc diem: & elegerunt Sabbathum. Quamobrem obſtricti ſunt ad illud obſeruandum.*

Splendido mendacio voluit Mahumetus

metus Moslemis suis blandiri, affingendo Moysi præceptum celebrandi diem Veneris. At Moyses nunquam Iudæis tale præceptum proposuit. Imò in Sabbathi feriatione ab ipso Pentateuchi initio semper constantissimus fuit.

Ex Sura 17. الاسرى *Iter nocturnum*.

Vers. 1. Prima huius Suræ verba, nempe: سبحان الذى اسرى بعبده ليلا من المسجد الحرام الى المسجد الاقصى: *Laus illi, qui transtulit seruum suum* (Mahumetum) *noctu à Templo Meccano ad Templum remotissimum*: nempe Ierosolymitanum: hæc inquam verba continent fabularum omnium ac figmentorum portentum; nempe raptum nocturnum Mahumeti per Gabrielem in Paradisum: de quo quia alibi satis diximus, hic nihil loquemur. Vide in 2. p. Prodromi.

Vers. 4. Ita loquitur Deus Mahumeto: وقضينا الى بنى اسرائيل فى الكتاب لتفسدن فى الارض

الأرض مرّتين ولتعلنّ علوًا كبيرًا :

Et prædiximus filijs Iſraël in Libro (Pentateuchi) : *Certè prauè agetis in Terra* (Chanaan) *duabus vicibus : & exorbitabitis exceſſu magno*. Iam ſupra dixi, Expoſitores explicare hæc verba de exceſſu à Iudæis perpetrato, primò in cæde Zachariæ patris S. Ioannis Baptiſtæ; & deinde eiuſdem S. Ioannis : propter quæ duo peccata puniti ſunt à Deo, primò per Goliam, & deinde per Nabuchodonoſor. Sed quicquid ſit de his delirijs : dico, falſum prorſus eſſe, quod Deus aliquando prædixerit ea verba Iſraëlitis in Pentateucho, quamuis non ſemel ijſdem prædixerit, ipſos non bis, ſed ſæpius in peccata magna, & ſcelera prolapſuros.

Verſ. 13. Idem ſic loquitur : وكلّ انسان الزمناه طايره في عنقه ونخرج له يوم القيمة كتابًا يلقيه منشورًا : *Et vnicuique homini appendimus auem ſuam in collo eius: & pro-*

producemus ei librum in die resurrectionis, & inueniet eum apertum & explicatum. Pro *aue*, intelligunt sapientiores Interpretes, auspicium, vel fatum, quemadmodum etiam Latini dicunt *bonam*, vel *malam auem*; pro fausto, vel infausto augurio. Hinc dixit Mogiahed: ما من مولود يولد

الّا وفى عنقه ورقة مكتوب فيها شقى او سعيد :

Nullus est qui nascatur, quin in collo eius appendatur chartula, in qua scriptum est: Infelix: vel: Felix. Sapit hoc ethnicam superstitionem: & si prout sonant verba, iuxta Sonnitarum regulam, intelligatur; est manifestum delirium; quemadmodum etiam liber ille in die resurrectionis proferendus, qui pro libro materiali proculdubio à Mahumetanis accipitur, vt constat ex professione fidei ipsorum.

Ver. 60. Iterum obtrudit Themudæos & Saleh cum camela à rupe prognata.

Vers. 61. Hæc pronunciat Deus ille fictitius: وما جعلنا الرويا التى اريناك الّا فتنة للناس

للناس والشجرة الملعونــــــــــــــة فى القران ؛

Et non posuimus visionem, quam videre te fecimus, nisi ad tentationem hominibus (id-est, vt de ea diuersimodè loquerentur, & inter se disceptarent) : *& Arborem maledictam in Alcorano*. Hæc visio, fuit iter illud nocturnum Mahumeti, quo translatus est in Paradisum. *Arbor autem maledicta*, est quædam arbor quæ nascitur ex imo Tartari, & vocatur الزقـــــوم *Zacum*: Gelal: وهى الزقوم فنبت فى اصــــل الجحيم جعلناها فتنة لهم اذ قالوا النار تحرق الشجر فكيف تنبتـــــــــه : *Hæc vocatur Zacum, & nascitur ex imo Tartari : & posuimus eam in disceptationem hominibus; dicunt enim : Ignis comburit arbores, quomodo ergo possunt arbores ab eo progigni?* De hac arbore alibi dicitur in Alcorano, producere fructus كروس الشياطين *sicut capita Diabolorum*. Si Diaboli habent capi-

ta:

ta : etiam hæc arbor fortaſſe habebit fructus. O craſſum Mahumeti non tam caput, quam cerebrum !

Verſ. 62. Refert in ſcenam fabulam de adoratione exhibita Adæ ab Angelis, negata à Diabolo ; & cæteras nugas ſupra expoſitas.

Verſ. 101. Iterum prodit Moyſes cum Pharaone : & ſignatim dicitur : ولقد اتينا موسى تسع ايات بينات : *Et iam quidem dedimus Moyſi* (poteſtatem patrandi) *nouem ſigna euidentia*. Hoc ſæpius repetitur in Alcorano, & ponitur ab omnibus Chronologis Moſlemis. At Moyſes pluſquam nouem ſigna in Ægypto patrauit ; & quidem omnia euidentia : quamobrem falluntur Mahumetus & Moſlemi, dum nouem tantùm ſemper conſtanter enumerant : per hoc enim oſtendunt, illum nulla alia ſigna feciſſe.

Ex Sura 18. الكهف *Spelunca*.

Refert primò in hac Sura hiſtoriam San-

Sanctorum Septem Dormientium, qui Ephesi per ducentos circiter annos, quãuis alij scribant supra trecentos, in spelunca quadam dormierunt; de quibus tam Græci, quam Latini celebrem mentionem faciunt. Quamobrem nonnisi temerè & impiè fæx Hæretiorum Hottingerus eã fabulam appellat. Cardinalis quidem Baronius in Notis ad Martyrologium Romanum, die 27. Iulij, in dubium reuocat, vtrùm dicti sint *Dormientes*, quia per tot annos verè dormierint: an verò quia, vt de Sancto Stephano, & alijs pro Christo passis dicitur, intra speluncam propter Christianam fidem inclusi, mortui sint, & obdormierint in Domino. Sed quidquid sit, verè Sancti semper ab Ecclesia vniuersali habiti sunt, & vt tales, Sanctorum honoribus culti. Mahumetus in ea enarranda, non multùm à nostris Scriptoribus recedit: nonnullas tamen quisquilias è suo interserit.

Vers. 16. Ita dicitur Mahumeto:

وترى

وترى الشمس اذا طلعت تزاور عن كهفهم ذات اليمين

واذا غربت تقرضهم ذات الشمال وهم فى فجوة منــــه :

Et vidisses Solem, postquam ortus fuerat, declinare à spelunca eorum versus meridiem: cum autem vergeret ad occasum, relinquere eos, & declinare versus aquilonem. Itaut Sol nunquam tangeret eos, ne forte turbaret somnum eorum. Videtur figmentum.

Vers. 17. وتحسبهم ايقاظًا وهم رقود و نقلّبــهم

ذات اليمين وذات الشمال وكلبهم باسط ذراعيــــه

بالوصيد لو اطّلعت عليهم لولّيت منهم فرارًا ولمليت

منــهم رعبــًا : *Et existimaßes eos vigilare* (tenebant enim oculos apertos), *& tamen dormiebant. Et versabamus eos ad dexteram & ad sinistram* (ne semper in eodem situ positi, marcescerent): *& canis eorum extensis brachijs, stabat* (dormiens) *in ore speluncæ. Si apparuisses eis ex improuiso, certè terga vertisses fugiendo ab eis,*

ob magnũ timorem. Et hoc, figmentũ ſapit.

Verſ. 23. سيقولون ثلثة رابعهم كلبهم ويقولون
خمسة سادسهم كلبهم رجما بالغيب ويقولون سبعة
وثامنهم كلبهم قل ربى اعلم بعدتهم ما يعلمهم الا قليل:
Dicunt (quidam, hos Dormientes fuiſſe) *tres: & quatuor cum cane ipſorum.* (Alij) *dicunt: quinque; & ſex cum cane ipſorum; opinantes de re arcana.* (Alij) *dicunt; ſeptem, & octo cum cane ipſorum. Dic*(tu ò Mahumete): *Dominus meus optimè nouit numerum eorum; & non nouerunt eum niſi pauci.* Ridiculum ſe oſtendit Mahumetus, qui tantæ molis putet eſſe horum Dormientium numerum noſſe, itaut nonniſi Deus, & aliqui pauci illum ſciant. Ipſe certè oſtendit ſe neſcire; dum non exprimit illum: cũ tamen alij, quamuis pauci, ſciant. Vah Prophetam! Mirum verò, quòd numerum annorũ, quibus in Spelũca morati ſunt, diuinauerit, vel diuinaſſe ſe putauerit, verſ. 26. ſcribens: ولبثوا فى كهفهم
ثلثماية سنين وازدادوا تسعا: *Et commorati ſunt*

in

in ſpelunca trecentos annos; & additi ſunt his anni nouem, nimirum poſtquam à ſopore ſuo excitati ſunt. Sed à Decio, ſub quo hi cæperunt dormire, vſque ad Theodoſium iuniorem, ſub quo experrecti ſunt; ducenti tantùm anni fluxere. Verùm excuſandus eſt Mahumetus, cum Metaphraſtes tribuat eorum ſopori trecentos ſeptuaginta ac duos annos.

Verſ. 32. Deſcribit felicitatem Paradiſi, & incolarum eius: اوليك لهم جنات عدن تجرى من تحتهم الانهار يحلّون فيها من اساور من ذهب ويلبسون ثيابًا خضرًا من سندس واستبرق متّكئين فيها على الارايك نعم الثواب وحسنت مرتفقًا. *Illis concedentur horti Eden* (i. deliciarum): *current ſubter ipſos flumina: ornabuntur ibi armillis aureis, & induentur veſtibus viridibus ex ſerico pretioſo, auro intertextis, & amictu ſplendenti. Accumbent ibi ſuper lectos ſponſales. O felix præmium, & pulcrum reclinatorium!*

Hæc verò omnia tenentur Moslemi materialiter, & iuxta sonum verborum accipere.

Verſ. 51. Redit Adam cum Angelis ipsum adorantibus, & Diabolo adorare renuente.

Verſ. 62. Exorditur fabulam, quam ipsis Alcorani verbis fideliter translatis, & Expositorum glossis vbi opus fuerit, interpositis, hîc Latinè tantùm referam. Ita igitur Gabriel, seu Deus nescio quis fictitius Mahumetum alloquitur: *Memento, cum dixit Moyses puero suo* (Iosue filio Nun): *Non cessabo iter agere, donec perueniam ad coniunctionem duorum marium* (Ionij, & Persici): *aut incedam per longum iter* (spatij octoginta annorum). *Cum autem ambo peruenissent ad horum marium coniunctionem, obliti sunt accipere piscem quendam, quem secum ferebant pro viatico: At piscis ibi relictus aufugit in mare per subterraneam viam: Vbi verò, longius inde recedentes, peruenerunt ad quendam locum: Moyses fatigatus piscem à Iosue, vt prandere posset, postulauit. Ille*

verò ingenuè fassus est, se oblitum fuiße illius ex astu dæmonis. Et ecce vidit vterque piscem illum, cum magno stupore per aquas maris incedentem. Reuersi igitur ambo per eandem viam, inuenerunt virum quendam seruum Dei, pietate ac doctrina instructum: (erat hic الخضر *Alchedrus*, nempe Phinees nepos Aaron, cuius anima postea transiuit in Eliam, & demum in S. Georgium). *Moyses igitur obtulit se illi socium ac discipulum. At ille dixit ei: Si vis me sequi, mecumque morari: de nulla re, quam fecero, me interroges, donec ego reddam tibi rationem de ea: alioqui statim dimittam te. Promisit Moyses, se in hoc ipsi obsequentem fore: cumque mox ambo in nauem ascendissent: ille eam confregit. At Moyses: Cur, inquit, nauem confregisti, cum periculo submersionis eorum, qui erant in ea? Tunc Alchedrus: Nonne, inquit, dixi tibi, quòd tu non poteris mecum perdurare? Excusauit se Moyses, ac veniam petijt, promittens se non vltra eum de vlla re, quam fecisset, interrogaturum. Processerunt igitur, & cum iuuenem quemdam obuium habuissent, Al-*

chedrus occidit eum. Tunc dixit ei Moyses: Cur hunc, qui reus non erat, occidisti? rem nefariam perpetrasti. At Alchedrus: Iam dixi, inquit, tibi, quòd tu non poteras mecum perdurare. Moyses verò rursum se excusans, ac veniam petens; pollicitus est, se in posterum fore magis cautum, neque vlla de re ipsum interrogaturum. Procedentes igitur peruenerunt ad Vrbem quamdam (Antiochiam); *cumque cibum ab eius ciuibus petijssent, illi negauerunt eis. Erat autem ibi paries* (altitudinis centum cubitorum) *qui minabatur ruinam. Alchedrus manu sua erexit, & stabiliuit eum. Sed Moyses: Cur, inquit, parietem hunc iam dirutum, iterum non ædificasti? magnam enim mercedem ex opere tuo acquisisses. Tunc Alchedrus: Hic, inquit, omninò à te separabor. Sed prius reddam tibi rationem de ijs, de quibus me interrogasti.*

Reddit deinde rationem, primò cur nauem confregisset: ne scilicet in manus piratarum venientium à tergo, cum ijs, qui in ea erant, deueniret. Deinde, cur iuuenem occidisset; quia scilicet, cum esset

esset infidelis, periculum erat, ne parentes suos, qui fideles erant, ad infidelitatem pertraheret. Tertiò, cur parietem illum minantem ruinam, manu erexisset, ac stabilisset; quia nimirum sub eo erat thesaurus, qui spectabat ad duos orphanos adhuc pueros, qui iam adulti inuenturi erant eum.

Non magno ingenio, nec multa arte opus est ad conuincendum, hoc merum esse figmentum. Certè cum, iuxta Zamchascerium, & alios, hoc contigerit, dum Moyses erat in Deserto (neque verò alio tempore contingere potuit), ridiculum est putare, illum cum solo Iosue adhuc adolescente, tamdiu à suis Israelitis abfuisse; & præterea discipulum se atque asseclam tradidisse Alchedro, seu Phinees, qui vel nondum natus erat; vel adhuc erat puer, & viuebat cum cæteris Israelitis in Deserto.

Vers. 85. Incipit aliam fabulam de ذي القرنين *Dhulcarnain*, idest *Bicorni*, quem Expositores communiter volunt esse Alexandrum Magnum, fortasse ex eo quod

à Daniele cap. 8. prædicatur ſub nomine *hirci caprarum*. Ita igitur Mahumetus Deum ſecum loquentem inducit (refero fideliter latinè verba Alcorani Arabica). *Et interrogabunt te (* Iudæi *) de Bicorni. Reſponde eis: Referam vobis hiſtoriam eius. Nos quidem firmauimus ei locum in terra, & conceſſimus ei viam liberam ad omnia. Ingreſſus eſt ergo viam, donec peruenit ad locum occaſus Solis: inuenitque eum occidere in fonte luti nigri: & reperit prope eumdem fontem populum quemdam infidelem. Diximus ei: O Bicornis: vel infer bellum huic populo; vel vtere erga eum benignitate: ita tamen vt captiuum ducas. Reſpondit Bicornis: Ego puniam eos, qui fuerint infideles,* (neque credere voluerint). *Deinde reducentur ad Dominum ſuum in die Iudicij; & ipſe puniet eos pæna vehementiſſima. Qui verò crediderint, & rectè operati fuerint; habebunt pro retributione pulcherrimam mercedem* (in Paradiſo)*: & dabimus eis præcepta facilia.*

Deinde proſequutus eſt iter ſuum, donec peruenit ad locum ortus Solis: inuenitque eum

eum oriri supra quosdam populos, quibus non dedimus tegumentum, quo defenderent se à calore eius (ideſt nudi incedunt). *Ita se res habuit: & iam noueramus ea, quæ ipse habebat* (nempe Exercitus, & potentiam eius.) *Deinde prosequutus est iter, donec peruenit inter duos Montes, infra quos inuenit populos quosdam, qui vix poterant intelligere sermonem. Hi dixerunt ei:* O Bicornis: *certè Iagug, & Magug deuastant terram nostram. Visne ergo, vt persoluamus tibi tributum cum pacto, vt ædifices inter nos & inter illos murum,* (nè tranſire poſſint ad nos)? *Respondit ille: Imperium, quo stabiliuit me Dominus meus, melius est tributo vestro. Adiuuate tantummodo me opera vestra, vt ponam inter vos, & inter illos munimentum validum. Afferte mihi frusta ferri, vt coæquem duo latera* (horum Montium). *Deinde dixit: Insufflate, donec ferrum euadat ignitum, & molle. Tum dixit: Afferte mihi æs liquefactum, vt effundam super ferrum illud; itaut non possint Iagug, & Magug* (aſcendere) *super illum murum, neque illum perfodere. Dixit*

Bicor-

Bicornis : Hoc, quod feci, fuit per gratiam Domini mei. Cum autem aduenerit promissio Domini mei (vt egrediantur Iagug, & Magug, propè diem Iudicij) *reducet hunc murum in puluerem minutissimum. Est autem promissio Domini mei vera.*

Si pro Bicorni, Alexander Magnus, vt communiter Expositores sentiunt, intelligatur : nullus erit, qui non videat, quam enormiter erret Mahumetus, & quàm absurdas fabulas contineat Alcoranus. Constat enim ex testimonio omnium Scriptorum, Alexandrum Macedonem, idololatram fuisse, ac multis & insignibus vitijs fœdatum : nihilque prope eorum, quæ in Alcorano habentur, illi conuenire. Hoc agnoscentes recentiores quidam Expositores, ne cogerentur fateri Mahumetum, vel insanum, vel mendacem fuisse ; finxerunt hunc esse alium Regem ab eo diuersum. Verùm alij, cum nec nomen, nec tempus, nec regnum illius, neque in Sacris, neque in profanis literis reperirent ; asseruerunt fuisse Angelum è cælo delapsum. Sed

nugæ ſunt hæ, & ineptiæ; quemadmodum iilæ, quòd Sol occidat in fonte, ſeu palude cæni nigri; itemque quòd habeat locum certum, vnde oriatur, & ad eum Bicornis hic peruenerit: cum vel pueri ſciant, Solem terrarum Orbem in immenſa prope diſtantia circumgyrando, nullum proprium ortus, vel occaſus ſui locum habere, ſed vbique oriri, & vbique occidere. Poſtremò figmentum omnium maximum eſt, murus ille ex ferro ignito, æreque liquefacto conſtruſtus, quo Bicornis aditum Gentibus Gog & Magog præcluſit, ne ad finitimos populos deuaſtandos tranſilirent.

Ex Sura 19. مريم *Maria*.

Verſ. 2. Reuocat in ſcenam ea, quæ ſuperius dixerat de Zacharia, & Ioanne Baptiſta: de quo verſ. 7. dixit Gabriel:

يا زكريا انّا نبشّرك بغلام اسمه يحيى لم نجعل له من قبل سميّا. O *Zacharia: Nos ſanè annun-*

nunciamus tibi puerum, cuius nomen erit Iahia (ideſt Ioannes) : *Non poſuimus ei antea cognominem* : ideſt : nullus antea vocatus fuit hoc nomine. Hoc autem omninò falſum eſt : nam multi ante eum hoc nomen habuerunt, quod Hebraicè dicitur יוחנן : vt patet lib. 3. Regum c. 25. lib. 1. Paralip. cap. 3. & alibi. Verum quidem eſt, in illius gente nullum fuiſſe hoc nomine vocatum.

Verſ. 16. Loquens de nuncio Gabrielis ad Mariam, hæc habet : واذكر فى الكتاب مريم اذ انتبذت من اهلها مكانا شرقيًا فاتخذت من دونهم حجابًا فارسلنا اليها روحنا فتمثّل لها بشرًا سويًّا . *Et commemora in libro* (ideſt Alcorano) *Mariam, quando diſceſſit à familia ſua ad locum orientalem* (nam, vt explicat Zamchaſcerius : ſeceſſerat ad orandum in locum, qui reſpiciebat partem orientalem verſus Templum ; vel etiam in Domo ſuà ſeparata ab hominibus) *Et accepit clàm ipſis*

ipsis velamen (quo se, vt explicat Gelal. honestatis causa tegeret, quando se purificabat, & aqua abluebat): *Et misimus ad eam spiritum nostrum* (idest Gabrielem) *in similitudine humana perfectā, illi simili:* nempe Mariæ. Pergit narrare, quomodo Maria timens à Gabriele violentiam, sese Deo commendauerit. At Gabriel solatus eam, promisit illi puerum, sine virili opera à se gignendum. Et interim fingunt Expositores, Gabrielem insufflasse in aperturam interulæ illius ad collum, & flatum peruenisse ad vuluam; atque ita Iesum concepisse. Cum verò se grauidatam cognosceret, discessit abitura in locum longinquum: & cum esset iuxta arborem palmæ, superuenit ei dolor partus : illa verò ad quamdam desperationem adacta, mortem sibi exoptauit. Sed Gabriel ei apparens solatus est eam : ostenditque illi riuum, qui subitò diuinitus eruperat: & iussit, eam excutere ad se palmam (quam afferunt Expositores antea aridam, & sine fructu fuisse) nam dactylos illi præbuis-

buiſſet: itaut cibo, ac potu poſſet ſe recreare. Deinde iuſſit eam cum Infante pergere ad ſuos, nullumque alloqui in itinere. Pergit Alcoranus: فاتت به قومها
تحمله قالوا يا مريم لقد جيت شيًا فريًّا يا اخـــت
هرون ما كان ابوك امرا سوء وما كانـــت امك بغيًّا ;
فاشارت اليه قالوا كيف نكلّم من كان في المهـــد
صبيًّا قال اني عبد الله اتاني الكتاب وجعلني نبيًّا :

Venit ergo cum Infante ad Gentem ſuam, geſtans illum brachijs. Dixerunt ei: O Maria, iam ſanè perpetraſti rem miram. O Soror Aaron, non fuit pater tuus vir malus; & non fuit mater tua ſcortatrix. At illa innuit ad Puerum, (dixitque illis: Loquimini cum eo). *Reſponderunt: Quomodo alloquemur eum, qui eſt infans in cunabulis? Tunc dixit Infans: Certè ego ſum ſeruus Dei: tradidit mihi Librum,* (ideſt Euangelium): *& conſtituit me Prophetam.* Et addit alia, quæ loquutus eſt pro ſe, & de ſe puer, magnifica quidem, ſed non

quæ

quæ Deum illum esse probarent.

Hæc, quæ in Alcorano habentur, pleraque fabulosa sunt, & ex apocryphis Schismaticorum, & Hæreticorum libris eruta; nec est, quòd in ijs refutandis tempus teramus. Quòd verò Maria Deipara vocetur hic اخت هرون ; *Soror Aaron*, confirmat errorem crassissimum Mahumeti, qui patauit Mariam filiam Amran, & sororem Moysis, & Aaronis, fuisse eamdem cum Maria matre Iesu. Sexcentas ineptias excogitarunt Interpretes Alcorani, ad vindicandum Mahumetum ab hoc tam enormi errore: sed ineptiæ sunt; & illius verba sunt nimis aperta. Vide, quæ superius dicta sunt.

Vers. 38. Redit in scenam Abraham disceptans cum patre suo contra idola, pro vnitate Dei.

Vers. 48. Prodit iterum Moyses.

Vers. 51. Laudatur Ismael his verbis:

واذكر في الكتاب اسمعيل انه كان صادق الوعد وكان

mus in ea genuflexos. Quis vnquam credat, tam pios, quam impios, & ſceleſtos, ex certo decreto Dei, in Gehennam eſſe deſcenſuros? Nullo modo vel ex Sacris literis, vel ex ratione poteſt hoc probari.

Ex Sura 10. طه *Ta.*

Redit Moyſes in Scenam cum Pharaone, Magis, & alijs quæ ſupra dicta ſunt; cum aliquibus tamen appendicibus.

Verſ. 9. Interrogatur Mahumetus tanquam de re noua, nec amplius audita: (poterat verò id quod Gnato paraſitus Thraſoni apud Terentium, reſpondere: *Plus millies iam audiui*). وهل اتيك حديث موسى اذ راء نارًا فقال لاهله امكثوا اني انست نارًا لعلي اتيكم بقبس او اجد على النار هدى: *Peruenitne vnquam ad aures tuas hiſtoria Moyſis? Cum ſcilicet vidit ignem, & dixit familiæ ſuæ: Expectate hic: nam ego conſpexi ignem; (*donec vadam*) & afferam vo-*

 bis

bis ex eo torrem : aut inueniam per ignem rectam viam. Pergebat scilicet cum familia sua è Madian in Ægyptum, vt explicant Glossæ, & innuit Alcoranus. Et ecce tibi primum mendacium : Nam Moyses vidit hunc ignem, non in reditu suo cum familia è Madian in Ægyptum : sed cum solus pasceret oues Iethro soceri sui in deserto Montis Horeb: & cum de reditu in Ægyptum nihil adhuc deliberasset. Deinde non perrexit ad ignem à se visum, vt acciperet ex eo torrem ad vsum familiæ, vel ad iter noctu agendum; sed ipsemet dixit : *Vadam & videbo visionem hanc magnam : quare non comburatur rubus*. Hoc totum constat ex libro Exodi cap. 3.

Vers. 13. Loquitur Deus Moysi è rubo:

انا الله لا اله الا انا فاعبدنى واقم الصلوة لذكرى ان

الساعة اتية اكاد اخفيها لتجزى كل نفس بما

تسعى فلا يصدنك عنها من لا يومن بها واتبع

هويه فتردى : *Ego sum Deus : non est deus*

deus nisi ego: Cole ergo me, & insiste orationi in memoriam mei. Certè Hora (i. Dies Iudicij) *ventura est: & prope est tempus vt manifestem eam, vt vnusquisque recipiat mercedem illius, quod studiosè operatus est. Ne ergo auertat te à memoria eius is, qui non credit in eam, & sectatur concupiscentiam suam: alioquin peribis.* Nihil huiusmodi legimus in Exodo Deum dixisse Moysi è rubo; & certè hæc non erant ad rem pro ea visione, quæ Moysi facta fuerat. Post prædicta verba refertur mutatio virgæ in colubrum, & manus Moysi lepra infecta: & postea demum indicitur Moysi legatio ad Pharaonem, de quo, ac de Israelitarum oppressione mentio nulla ante facta fuerat, vt par erat; nam hic erat scopus huius visionis.

Vers. 25. Moyses Deum precatur:

اجعل لى وزيرا من اهلى هرون اخى :

Concede mihi consiliarium (adiutorem in legatione) *de familia mea, Aaron fratrem meum.* Ex Sacro textu manifestum est, Moysen non postulasse à Deo fratrem in

adiutorium; sed Deum ipsum vltro ei illum obtulisse, addita etiam ratione cur id faceret; illis verbis: *Aaron frater tuus Leuites, scio quòd eloquens sit: ecce ipse egreditur in occursum tuum, &c.*

Vers. 57. Loquitur de Magis Pharaonis: فاذا حبالهم و عصيهم يخيل اليــه من سحرهم

انها تسعى فاوجس في نفسه خيفــة موسى قلنا لا

تخف انك انت الاعــلى : *Et ecce funes eorum, & virgæ eorum phantasticè apparuerunt ei per magiam eorum huc atque illuc discurrentes: & sensit Moyses in seipso timorem: sed nos diximus ei: Noli timere, nam tu eris superior.* Quòd Magi cum virgis etiam funes proiecerint, non habetur nisi ex cerebro Mahumeti. Quòd Moyses timuerit, videns præstigia Magorum, quasi dubitans se fore vincendum ab illis; est iniuria insignis in ipsum Moysen.

Vers. 84. Moyses iratus contra Aaron ob adorationem vituli, apprehendit eum per barbam, & caput: ille verò clamabat:

bat: يا ابن امّ لا تاخذ بلحيتى ولا براسى :
O fili matris meæ, ne arripias me per barbam & caput. Quasi verò inter duas mulierculas res ageretur.

Verſ. 87. Interrogatus Samarita, qui ſuderat vitulum aureum, quomodo vocem illi, & carnem & ſanguinem dediſſet, reſpondit: بصرتُ بما لم يبصروا به فقبضتُ قبضةً من اثر الرسول فنبذتها وكذلك سوّلت نفسى :
Sciebam id quod ipſi non ſciebant: & accepi pugillum (ex puluere) *veſtigij* (equi) *Legati* (i. Gabrielis), *& conieci illud* (in fornacem, in qua conflabatur vitulus). *ita enim perſuaſit mihi anima mea*. De equo Gabrielis, qui vocatur حيزوم *Haizum*, frequens fit mentio apud Arabes.

Verſ. 93. Loquens de die Iudicij, hæc habet: يوم ينفخ فى الصور ونحشر المجرمين :
Die quadam inſufflabitur in tubam, & congregabimus ſceleratos. Si Mahumetus in ſenſu Scripturarum de hac tuba loque-

retur nihil contra eum dicendum occurreret. Sed, si Alcorani Expositoribus, qui mentem eius norant, standum est, nihil est hæc tuba, nisi solennis fabula. Ex illis fortasse D. Pauli verbis ad Corinthios Epist. 1. cap. 15. *In momento, in ictu oculi; in nouissima tuba:* duas fingunt tubas: primam, quam insufflabit Angelus Asraphel quadraginta annis ante secundam. Secundam verò insufflabit idem Asraphel (vel, iuxta alios, Gabriel) plenam animabus omnium hominum: & vt scribit Iahias: اذا نفخ فيه صاحب الصور خرجت الارواح مثل النحل كل روح الى جسده: *Cum Angelus in eam sufflabit, exibunt animæ, velut apes: & vnaquæque ibit vt intret in corpus suum.* Omitto alias ineptias.

Vers. 106. Iterum Adam adoratus ab Angelis.

Vers. 107. Dicitur Adæ in Paradiso collocando. ان لك الاّ تجوع فيها ولا تعرى وانك لا تظمو فيها ولا تضحى:

Certè

Certè tibi competet vt non esurias in eo, neque sis nudus : & tu certè non sities in eo ; neque calore solis æstuabis. Quòd Adam in Paradiso calore Solis non æstuaret : probabile est, ob perfectissimam loci illius temperiem. Quòd verò neque esuriret, neque sitiret, difficilè credo; præsertim si à cibo & potu diù abstinuisset. Fames enim & sitis sunt affectiones naturales corporis humani in quocumque statu, etiam innocentiæ : & proculdubio si Adam in Paradiso nihil comedisset aut bibisset, naturaliter extinctus fuisset. Si quis forte non assereret illum comedisse ac bibisse sine fame vlla aut siti, ad solam nutritionem & sustentationem vitæ, vel ad solam voluptatem capiendam ex cibo, & potu : quod sine vllo fundamento assereretur. Denique quod Protoplasti in Paradiso nudi non fuerint, est apertè contra Sacras literas ; Genes. cap. 2. *Erat autem vterque nudus ; & non erubescebat*. Respondet Iahias ; vestibus quidem illos caruisse, sed كانا كسيا الظفر, *crinibus*, seu comis *illos pro*

 vesti-

vestibus vsos fuisse. Duos scilicet vrsos, non duos homines, Deus creauerat.

Ex Sura 21. الانبياء *Propheta*.

Vers. 53. Introducit Abraham cum Gente sua contra idola digladiantem. Cum verò illi ad nescio quam festiuitatem profecti fuissent, Abraham ingressus in Templum idolorum, جعلهم جذاذا
الا كبيرًا لهم لعلّهم اليه يرجعون قالوا مَن فعل
هذا بالهتنا انه لمن الظالمين قالوا سمعنا فتىً
يذكرهم يقال له ابراهيم قالوا فاتوا به على اعين
الناس لعلّهم يشهدون قالوا أ انت فعلت هذا
بالهتنا يا ابراهيم قال بل فعله كبيرهم
هذا فسلوهم ان كانوا ينطقون :

redegit ea in frusta, præter maximum eorum, vt ipsi ad illud conuerterentur (& appendit securim, qua alia conciderat, ad

ad collum eius. Interim verſo reuerſi) *dixerunt : Quis fecit hoc contra Deos noſtros ? certè hic eſt iniquus. Dixerunt quidam; Audiuimus puerum obloquentem de illis, qui vocatur Abraham. Reſponderunt cæteri; Adducite eum huc in conſpectu hominum, vt teſtes eſſe poſſint.* (Cum adductus fuiſſet) *dixerunt illi : Tù ne feciſti hoc contra Deos noſtros, ò Abraham ? At ille reſpondit : Quinimo hoc fecit Maximus eorum : interrogate eos; nam ipſi vobis hoc dicent.* Cum autem illi ita ſe à puero illuſos viderent, iuſſerunt illum proijci in ignem, à quo Deus mirabiliter liberauit eum. Sunt hæc commenta Rabbinica; neque ſolidum vllum habent in Sacris literis fundamentum.

Verſ. 28. Hæc refert de Dauid, & Salomone. وداود وسليمن اذ يحكمان فى الحرث اذ نفشت فيه غنم القوم وكنا لحكمهم شاهدين ففهمناها سليمن : *Dauid, & Salomon iudicium protulerunt circa agrum, quem depaſti fuerant greges quorundam : & fuimus*

mus iudicio eorum testes : & dedimus intelligentiam eius causæ Salomoni. Hanc fabulam ita elucidat Gelal : *Depastæ fuerant noctu agrum oues quorundam, quæ, absente pastore, irruperant in illum. Delata autem causa ad David, & Salomonem ; dixit Dauid : Tradantur oues domino agri pro damno illato. Salomon autem dixit : Compensetur damnum lacte, fætibus, & velleribus ouium donec redeat ager sicut erat antea, expensis pastoris ouium : deinde oues ei restituantur*. Concludit Author ; Dauid prætulisse sententiæ suæ sententiam Salomonis. Verùm non erat hæc causa tantæ molis, vt requireret iudicium Dauid, & Salomonis : poteratque à quouis rustico decidi, & quidem sapientiùs, quam à Dauide.

Vers.79. Hæc habentur de ijsdem Dauide, & Salomone : وسخرنا مع داود الجبال
يسبّحون والطير وكنّا فاعلين وعلّمناه صنعة لبوس
لكم لتحصنكم من بأسكم فهل انتم شاكرون :

ولسليمان

ولسليمن الريح عاصفة تجرى بامرة الى الارض الـــتى
باركنا فيها وكنّا بكل شى عالمين؛ ومن الشياطين
مُن يغوصون له ويعملون عملاً نون ذلك وكنّـــــا
لم حافظـــــــــــين : *Et seruire coëgimus cum Dauid montes, vt laudarent Deum, simul cum auibus. Hoc certè fecimus. Et docuimus eum artem faciendi loricas vobis, vt munirent vos in prælijs vestris: Estis ne vos ob hoc grati? Et Salomoni subegimus ventum vehementem; qui currebat ad imperium eius ad terram, in qua posuimus benedictionem* (idest terram promissionis): *Et fuimus in omni re scientes. Et subiecimus illi ex Dæmonibus aliquos, qui vrinarentur illi* (in mari gemmas, ac margaritas): *& operarentur alia opera præter hoc: & nos fuimus illos custodientes* (nempe, ne destruerent noctu quod in die fabricauerant, quod consueuerunt Dæmones facere, quando aliam non habent occupationem).

Hæc, quæ de Dauid, & Salomone fa-

bula-

bulatur Alcoranus, eruta sunt ex Thalmud Hebræorum, in quo mirabilia magna narrantur de hoc imperio Salomonis supra Dæmones, quibus tanquam famulis ad opera quælibet difficiliora conficienda vtebatur. Hoc autem cum *Dæmonibus* commercium ac familiaritas non fingitur sine maxima Salomonis iniuria, cum ex lege diuina hominibus omnino prohibeatur.

Ex Sura 22. الحج *Peregrinatio.*

Verſ. 53. Loquitur cum Mahumeto fictitius deus illius: وما ارسلنا من قبلك من

رسول ولا نبيّ الاّ اذا تمنّى القى الشيطان فى امنيّته

فينسخ الله ما يلقى الشيطان :

Et nullum ante te miſimus Legatum, neque prophetam, quin cum legeret (ea quæ sibi á Deo reuelata fuerant) *conijceret Satan* (aliquem errorem) *in lectionem eius. Sed abolebit Deus id, quod coniecit Satan.* Hoc fingitur dictum Mahumeto ad illum

lum consolandum in magno mærore, in quem inciderat, vt refert Gelal, cæterique Expositores, ob prolatam à se blasphemiam coram omni populo ex suggestione Satanæ, dum recitaret Suram 53. Alcorani, quæ inscribitur النجم *Stella*. Nam post ea verba أفرأيتم اللات والعزى ومناة الثالثة الأخرى: *Quid vobis videtur de Allat, & Aloza, & Manat tertia alia* (erant autem hæc tria idola Meccanorum): subdidit تلك الغرانيق العلى وان شفاعتهن لترتجى. *Istæ sunt puellæ excelsæ, in quarum intercessione nobis sperandum est.* Quo audito, Meccani valde gauisi sunt, quòd nouus Propheta ita laudasset deos eorum. Sed quidquid sit de blasphemia Mahumeti, alioqui blasphemorum omnium coryphæo: blasphemia certè maxima est, & mendacium impudentissimum id, quod affirmat Deus Mahumeticus: nempe: nullum legatum, aut prophetam fuisse, qui, dum legeret sacros libros sibi à Deo reuelatos, blasphemiam

miam aliquam ex Satanæ ſuggeſtione non interſereret.

Verſ. 66. Dicit de Deo ويمسك السماء ان تقع على الارض الا باذنه ان الله بالناس لروف رحيم :

Et retinet cælum ne cadat ſuper terram, niſi ipſe id ei conceſſerit: quippe Deus eſt erga homines benignus ac miſericors. Si tam peritus fuiſſet Mahumetus in re Aſtrologica, quam in Venerea, non effutiſſet has ineptias; ſciuiſſet enim tam eſſe contra naturam cæli cadere ſuper terram, quàm contra naturam terræ cadere ſuper cælum.

Ex Sura 23. المومنون *Fideles*.

Repetit ferè verbatim ea quæ ſuperius narrauerat de Noë, Hud, & Moyſe; & tam in hac Sura, quam in alijs, ſemper recoquit crambem, eamdemque cantat cantionem.

Ex

Ex Sura 25. الفرقان *Distinctio.*

Hic item Noë, Aad, Themud, Scioaib, & alia superius cocta, recoquuntur. Cætera, nugæ, & quisquiliæ.

Ex Sura 26. الشعراء *Poëtæ.*

Repetit primò omnia quæ dixerat supra de legatione Moysis ad Pharaonem, cum tota fabula conuersionis, & martyrij Magorum.

Vers. 58. Hæc leguntur: فاخرجناهم من

جنات وعيون وكنوز ومقام كريم ، كذلك

واورثناها بنى اسراييل فاتبعوهم مشرقين ،

Et egredi fecimus eos (1. Ægyptios) ex hortis, & fontibus, & loco honorifico: Ita: & dedimus possidenda hæc filijs Israel: & persequuti sunt eos surgentes in ortu Solis.

Falsum est, Deum dedisse Israelitis possidenda ea, quibus Ægyptij spoliati fuerant à Deo, dum eos demersit in ma-

re.

re. Zamchaſcerius explicat, data fuiſſe à Deo Iſraelitis alia ſimilia illis in Paleſtina. Sed repugnat verbis Alcorani, & expoſitioni cæterorum, & præſertim Iahiæ, qui fideliter exponit: ورجعوا الى
مصر بعد ما اهلك الله فرعون وقومه ؛

Nam Iſraelitæ reuerſi ſunt in Ægyptum, poſtquam perdiderat Deus Pharaonem & populum eius: & ita poſſederunt hortos, fontes, & reliqua bona Ægyptiorum. Quod certè eſt contra omnem veritatem.

Verſ. 70. Redit Abraham altercans cum gente ſua contra cultum idolorum pro vnitate Dei,

Verſ. 102. Iterum Noë digladiatur cum populo ſuo; iterum diluuium, cum cæteris figmentis.

Verſ. 120. Rurſus tota fabula Aadæorum, & Hud Legati eorum.

Verſ. 138. Redit in ſcenam Saleh cum Themudæis, & camela ex rupe prognata.

Verſ. 173. Iterum Scioaib, & populus

Leicæ, ſeu Madianitæ, cum ijſdem nugis, vt ſupra.

Ex Sura 27. النمل *Formica*.

Verſ. 8. Redit Moyſes, rubus, virga conuerſa in colubrum, manus leproſa, legatio ad Pharaonem, &c.

Verſ. 17. Hæc habentur de Salomone, quæ cum textu Arabico referre neceſſarium duxi, ne à me conficta crederentur : وورث سليمن داودَ قال يا ايها الناس عُلّمنا منطق الطير واوتينا من كل شي ان هذا هو الفضل المبين ؛ وحُشر لسليمن جنوده من الجنّ والانس والطير فهم يوزَعون حتى اذا اتوا على واد النمل ؛ قالت نملة يا ايها النمل ادخلوا مساكنكم الّا يحطمنّكم سليمن وجنوده وهم لا يشعرون ؛ فتبسّم ضاحكاً من قولها وقال ربّ اوزعني ان اشكر نعمتك التي انعمت عليّ ووالديّ انْ اعمل صالحاً ترضيه

وادخلنى برحمتك فى عبادك الصالحين : وتفقّد
الطير فقال ما لى لا ارى الهدهد ام كان من
الغايبين لاعذّبنّه عذابًا شديداً او لاذبحنّه او ليأتينّى
بسلطان مبين : فمكث غير بعيد فقال احطتُ
بما لم تحط به وجيتك من سَبَا بنبا يقين : انّى
وجدت امراةً تملكهم واوتيتْ من كل شى ولها
عرش عظيم وجدتها وقومها يسجدون للشمس من
دون الله وزيّن لهم الشيطان اعمالهم فصدّهم عن
السبيل فهم لا يهتدون ..... قال سننظر اَ صدقت
ام كنت من الكاذبين : اذهبْ بكتابى هذا فالقه
اليهم ثم تولَّ عنهم فانظر ماذا يرجعون : قالت يا
ايها الملؤ انّى اُلقىَ الىّ كتاب كريم انه من سليمن
وانه بسم الله الرحمن الرحيم الاّ تعلوا واتونى مسلمين :
قالت يا ايها الملؤ افتونى فى امرى ما كنتُ قاطعةً
امرًا

امرًا حتى تشهدون : قالوا نحن اولوا قوة واولوا بأس
شديد والامر اليك فانظرى ماذا تامريـــن قالت ان
الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها وجعلوا اعزّة اهلهـــا
اذلّة وكذلك يفعلون : وانّي مرسلة اليهم بهديـــة
فناظرة بمَ يرجـــع المرسلون ، فلمّا جاء سليمنَ قال
ا تمـــدّونن بمالٍ فما اتانى الله خيّر مما اتيكم بل
انتم بهديتكم تفرحون : ارجع اليهم فلناتينّهم بجنود
لا قبلَ لهم بها ولنخرجنّهم منها اذلّة : قال يا ايهـــا
الملوا ايّكم ياتينى بعرشها قبل ان ياتوني مسلمين :
قال عفريت من الجنّ انا اتيك به قبل ان تقوم مـــن
مقامك وانّي عليه لقوىّ امين : قال الذى عنده علم
من الكتاب انا اتيك بـــه قبل ان يرتدّ طرفـــك
فلمّا راه مستقرًا عنده قال هذا مـــــن فضل ربّى
ليبلوني ءاشكر ام اكفر ومن شكر فانّما يشكـــر

لنفسه ومن كفر فانّ ربّى غنىّ كريـــــم : قال
نكّروا لها عرشها ننظر أ تهتدى ام تكون مــــن
الذين لا يهتدون ؛ فلمّا جاءت قيل أ هكذا عرشك
قالت كانه هو واوتينا العلم من قبلها وكنّـــــا
مسلمين : وصدّها ما كانت تعبد من دون الله انهـــا
كانت من قوم كافرين : قيل لها ادخلى الصّرح فلمّا
رأته حسبته لجّةً و كشفت عن ساقيها قال انّه صرح
ممرّد من قوارير : قالت ربّى انّى ظلمت نفسى واسلمت
مع سليمن لله ربّ العالمـــــــــين :

Et hæres fuit Salomon Dauidis, & dixit: O homines, docti fuimus loquelam volucrum, & donum accepimus omnium rerum. Certè hæc est excellentia manifesta. Et congregati sunt ad Salomonem exercitus eius compositi ex Dæmonibus, & hominibus, & volucribus; & ipsi separatim ducebantur, donec venerunt iuxta vallem formicarum. Dixit vna formica (quæ erat Regina alia-

rum

rum, cum vidisset exercitus Salomonis) *Heus ò formicæ, ingredimini in habitacula vestra, ne proterat vos Salomon, & exercitus eius inaduertenter. Exhilaratus est autem Salomon, risitque ob verba illius, & dixit: O Domine mi, excita me, vt gratus sim gratiæ tuæ, quam beneficè contulisti super me, & super parentes meos: & vt faciam rectum, in quo tibi complaceas: & introduc me per misericordiam tuam inter seruos tuos probos. Cum autem oculis lustrasset exercitum volucrum, dixit: Quidnam causæ est, quod non video Vpupam? Nunquid abest* (ab exercitu)? *Profectò puniam illam pœna vehementi: & fortasse etiam occidam illam, ni veniat ad me, & afferat iustam causam absentiæ suæ. Tunc Vpupa constitit haud procul à Salomone, & ait illi: Lustraui eam regionem, quam tu numquam vidisti: & veni ad te ex Saba cum nuncio certo. Equidem inueni ibi mulierem, quæ regnat super eos, & prædita fuit omni re, & habet Thronum magnum. Comperi autem illam, & gentem eius adorare Solem pro Deo, & adornauit illis Sa-*

tan opera eorum ; auertitque eos à via veritatis : quamobrem ipsi non sunt directi. Dixit ei Salomon : Mox videbimus an vera, dixeris ; an vero mentita fueris. Perge cum hac mea Epistola, & proijce eam ad illos. Deinde auerte te aliquantulum ab eis, & attende quidnam respondeant. (Regina verò Saba, nomine Balcaisa, accepta Epistola Salomonis; conuocatis Proceribus suis) *dixit :* O *Proceres : Equidem, proiecta fuit ad me Epistola honorifica. Ipsa porrò est à Salomone, & præfert hunc titulum : In nomine Dei Miseratoris Misericordis. Ne eleuemini contra me, sed venite ad me subditi, ac deuoti. Dixit Regina : O Proceres, consulite mihi in negotio meo : nihil enim decidam, nisi vos approbetis. Responderunt Proceres : Nos præditi sumus fortitudine, & robore militari; sed ad te spectat imperium : vide ergo quid præcipias. Dixit Regina : Certè Reges cùm ingressi fuerint Vrbem aliquam, deuastant eam, & reddunt potentiores ciuium eius, viliores. Et ita facient* (contra nos Salomon, & milites eius). *Sed ego mittam ad eos munera :*

& ex-

& expectabo quid referant ij, quos misero (cum muneribus). *Cum autem venisset* (Legatus Balcaisæ) *ad Salomonem* (cum muneribus) *dixit ei Salomon: An augebitis me opibus? Profectò id, quod dedit mihi Deus, melius est eo, quod dedit vobis. Vos verò habete dona vestra, ijsque fruimini.* *Reuertere* (ò Legate) *ad eos: nam nos omninò veniemus ad illos cum exercitibus: non erit illis potentia contra eos: & profectò eijciemus eos ex sua regione humiliatos: & ipsi euadent subiecti, & obedientes.* (Deinde Salomon conuocatis suis) *dixit: Heus proceres: quis vestrum afferet ad me thronum huius Reginæ, antequam veniant ad me, sese dedituri? Respondit vaferrimus quidam inter Dæmones: Ego afferam tibi illum, antequam surgas è loco tuo: Et ego quidem ero ad hoc validus, fidelis. Dixit alius Dæmon peritus Sacrarum Scripturarum: Ego afferam tibi illum, antequam reuertatur ad te aspectus oculi tui.* (Statim igitur adduxit eum) *& cum vidisset eum Salomon depositum ante se, dixit: Hoc est ex gratia Domini mei, vt experimentum mei*

faciat, vtrùm gratus sim, an ingratus. Qui veró gratus fuerit, vtique gratus erit sibi ipsi. Qui autem ingratus fuerit: profectò Dominus meus diues est, ac munificus (neque eget vllius) *Dixit Salomon suis: Immutate thronum eius, itaut non possit eum facilè agnoscere: vt videamus vtrum directa sit ad veritatem cognoscendam, annon. Cum autem venisset Balcaisa, dixit ei Salomon: Erat ne huiusmodi thronus tuus? Respondit: Erat similis huic. Et dixit Salomon: Donati sumus scientia, & fuimus in vera Religione, à qua auertit eam falsus cultus Deorum, cum esset ex gentibus infidelibus. Dixerunt autem Reginæ: Ingredere in Palatium.* (Erat autem constructum ex vitro transparenti, sub quo currebat aqua, & natabant in ea pisces.) *Cum autem Regina vidisset illud, existimauit esse cumulum aquarum:* (quamobrem sublatis vestibus discooperuit crura sua, quæ erant pilosa sicut crura asini, vt transuadaret illum) *Dixit ei Salomon*(qui stabat in medio Palatij, & omnia videbat)*: Certè hoc est Palatium solidum, fa-*

ctum

ctum ex vitro : (non autem gurges aquarum, vt tu putabas). *Dixit tunc Regina : O Domine mi, certè ego iniqua fui contra animam meam : & nunc trado me ipsam cum Salomone Deo Domino sæculorum.* Scribunt autem Gelal, & cæteri Expositores ; cum Salomon adduxisset illam ad veram religionem, voluisse in vxorem eam accipere : sed cum exhorresceret pilos crurium eius, quæ erant asinina, Dæmones fecisse ei depilatorium ex calce viua, quo pili eius auferrentur : & ita accepisse eam in vxorem, & retinuisse eam apud se in statu Reginæ donec ipse mortuus est. Fabulæ plusquã aniles.

Vers. 46. Rursum obtrudit Saleh cum Themudæis : Lot cum Sodomitis, alijsque nugis toties decantatis.

Vers. 83. **Hæc habentur** : واذا وقع القول عليهم اخرجنا لهم دابّة الارض تكلمهم :

Cum autem ceciderit dictum super eos (idest aduenerit tempus supplicij eorum, nempe Meccanorum) *educemus illis bestiam è terra, quæ alloquetur eos.* Hæc bestia iuxta

xta Expositores relatos à Zamchascerio, habebit in longitudine sexaginta cubitos: eruntque ei pedes, & pili, & pennæ, & duæ alæ. Habebit caput tauri, oculos porci, aures elephantis, cornua cerui, ceruicem struthiocameli, pectus leonis, colorem vrsi, hypocondrium felis, caudam arietis, & vngulas cameli. Alij scribunt caput tantum eius exiturum è terra, & peruenturum vsque ad nubes Cæli: & inter cornua eius futurum spatium trium milliarium: ipsam autem loquuturã lingua Arabica. Omitto alias ineptias, quæ de hac bestia confingunt.

Ex Sura 28. القصص *Historia*.

Obtundit Mahumetum Deus suus, referens Historiam toties decantatam de Moyse, & Pharaone, cum aliquibus tamen nouis parergis.

Vers. 8. Legimus: ان فرعون وهامان وجنودهم كانوا خاطيين. *Porrò Pharao,*

& Haman, & exercitus eorum erant peccatores. Hunc Haman volunt Expoſitores fuiſſe وزير فرعون *Conſiliarium*, & primum Miniſtrum Pharaonis. Non dubium, quin more ſuo confuderit Mahumetus Pharaonem cum Aſſuero, cuius Haman fuit primus Miniſter.

Verſ. 12. Habetur de Moyſe infante:

وحرمنا عليه المراضع من قبــــــــــــل :

Et impediuimus ſuper eum nutrices antea. Nempè, vt exponunt Gloſſæ, ex miraculo Dei factum eſt, vt nullarum nutricum, quas adduxerat filia Pharaonis, vellet infans lac ſugere, antequam lactaret eum Mater. Fabulæ Rabbinicæ.

Verſ. 15. Aſſerit Moyſem, cum occidiſſet Ægyptium, qui Iſraëlitam vexabat, factum ſuum magno cum dolore deteſtatum fuiſſe, atque à Deo, tamquam de magno ſcelere, veniam poſtulaſſe: ac promiſiſſe ſe nunquam fore adiutorem ſceleratis: Deumque illi peperciſſe. Nihil huiuſmodi legimus in Pentateucho, neque Moyſes defendendo Iſraëlitam inno-

innocentem contra Ægyptium iniuſtè eum opprimentem, adiuuit ſceleratum. Imò plures doctiſſimi cenſent, Moyſem in hoc, peccatum nullum commiſiſſe.

Verſ. 19. Loquens de duobus Iſraëlitis, quos mutuò rixantes, voluit Moyſes inter ſe componere, litemque eorum dirimere, hæc habet: فلمّا ان اراد ان يبطش بالذى هو عدوّ لهمـــا : *Cumque voluiſſet vi repellere eum, qui erat hoſtis vtriuſque*. Expoſitores omnes conueniunt, per hæc verba apertè oſtendi, vnum ex duobus, qui ſecunda vice altercabantur, Ægytium fuiſſe: cum ex Sacro Textu Exodi cap. 2. apertiſſimè conſtet, ambos Hebræos, ſiue Iſraëlitas fuiſſe.

Verſ. 23. Cum Exodi cap. 2. dicatur: *Erant autem Sacerdoti Madian ſeptem filiæ, quæ venerant ad hauriendam aquam*: in Alcorano non niſi duæ veniſſe leguntur. Vbi etiam falsò aſſeritur, Moyſem hauſiſſe aquam ex puteo ad adaquandas oues filiarum Iethro, auferendo (vt volunt Expoſitores) ab ore eius lapidem

tam

tam grandem, vt quadraginta viri vix eum mouere potuissent. Iam enim puellæ ante Moysis aduentum hauserant aquam ex puteo, & impleuerant canales ad oues suas adaquandas. Et quàmuis è puteo nouam aquam hauserit Moyses, non tamen opus fuit, vt lapidem illum ab eius ore remoueret, cum iam puellæ ipsæ remouissent: Ex quo etiam conuincitur, lapidem illum non fuisse tam grandem, quam fingunt Mahumetani.

Vers. 38. Pharao conuocato Haman cum Proceribus, dixit eis: يا ايها الملؤ ما علمت لكم من الهٍ غيرى فاوقد لى يا هامان على الطين فاجعل لى صرحًا لعلّى اطّلع الى الـه موسى واني اظنّه من الكاذبين: *O Proceres, nunquam sciui esse vobis aliquem Deum præter me. Verùm succende mihi, ò Haman, super lutum* (idest, coque mihi lateres in fornace) *& ædifica mihi turrim excelsam, vt ascendere possim ad inspiciendum Deum Moysis: Quamuis ego minimè dubitem, illum*

illum esse mendacem. Scribit Zamchascerius, Pharaonem ascendisse super cacumen turris, quæ ad immensam altitudinem excreuerat, & coniecisse iaculum in Cœlum, quod redijt ad eum sanguine aspersum : quamobrem dixit ; Occidi Deum Moysis. Sed Deus misit Gabrielem, qui ala sua turrim percutiens, in tres partes diffregit, quarum vna cecidit super castra Pharaonis, & centena millia virorum interemit. Videtur Mahumetus, qui antea confuderat Pharaonem cum Assuero, nunc confundere eumdem cum Nemrod in hac portentasa turri, quæ etiamsi multos ædificatores haberet, non poterat nisi post multos annos ad metam perduci. Mirum verò quòd de turri hac Moyses ne minimum quidem verbum faciat. Sed facere non poterat cum tota sit figmentum Alcorani.

Vers. 75. Refertur Historia Core, quem vocat قارون *Carun*, & inter alia habet : انّ قارون كان منْ قوم موسى فبغى عليهم : واتيناه

واتيناه من الكنوز ما انّ مفاتحه لتنو بالعصبة اولوا القوة : *Porrò Carun erat ex gente Moysis, & insolenter se gessit contra eos : & dederamus ei tot thesauros, vt claues eorum grauassent turbam hominum robustissimorum.* Quis credat Core in deserto tot thesauros, tamque vastas, & opulentas ædes habere potuisse? præsertim iuxta id quod refert Ismael Ebn-Aly in suo Taarich: cap. فى ذكر قارون *De commemoratione Carun*, his verbis: قيل كانت مفا تيح خزاينه تحمل على اربعين بغلا وبناء دارا عظيما صفحها بالذهب وجعل ابوابها بالذهب فتكبر, &c. *Ferunt, fuisse Caruni tot thesauros, vt claues eorum onerarent quadraginta mulos: Fabricauit autem sibi palatium magnum, quod laminis aureis contexerat; & fecerat portas eius ex auro; Quamobrem in superbiam efferebatur*. Porrò vox Alcorani عصبة ad minus significat decem; ad plus, quadraginta. Fuerint autem decem tantum

tum homines robuſtiſſimi, qui ſatis eſſent ad portandas claues theſaurorum Core; eſtne vllus Rex, qui tot habeat claues ſuorum Theſaurorum?

Ex Sura 29. العنكبوت *Aranea*.

Redeunt in proſpectum Noë, Abraham, Lot cum populis ſuis: Madianitæ cum Scioaib, Thæmudæi, Aadæi, Carun, cum Haman, & Pharaone. Nec aliud occurrit in hac ſura, niſi quod verſ. 14. dicitur: ولقد ارسلنا نوحًا الى قومه فلبث فيهم الف سنة الّا خمسين عامًا: *Et iam quidem miſimus Noë ad populum ſuum, & moratus eſt cum eis mille annos, præter quinquaginta annos*. Expoſitores communiter volunt, Alcoranum computare ſolùm annos, quibus Noë verſatus eſt inter ſuos poſt miſſionem ſuam, qui fuerint nongenti quinquaginta anni: itaut anni ante miſſionem non ſint cumputandı. Et quidem litera ف in فلبث, iuxta Grammaticos, eſt ſignum con-

consequutionis : itaut annis nongentis quinquaginta vixerit Noë post missionem ; ante quam plures annos vixerat : nempe iuxta multos, supra quadringentos. Vita igitur Noë iuxta id quod habetur in quadam professione fidei Mahumetanicæ, peruenit ad mille quadringentos, ac viginti duos annos. At certum est ex Genesi cap. 9. Noë nongentos quinquaginta annos non excessisse.

Ex Sura 31. لقمان *Locman*.

Celebratur in hac Sura sapiens quidam simulque sanctus, nomine Locman. Quis autem, aut quando, aut vbi hic fuerit, non constat inter Expositores. Ex ijs tamen, quæ de eo dicuntur in Alcorano, & quæ afferuntur ab Expositoribus, & præsertim Zamchascerio, alijsque circumstantijs, ferè certò tenetur, hunc non fuisse nisi Æsopum Phrygium, authorem fabularum, etiam apud Arabes sub nomine Locmanis vulgatarum. De

Æſopo enim ſcribit Maximus Planudes: *Acuminato fuit capite, preſſus naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, nigro vultu, ventroſus, diſtortis cruribus, & incuruus*. Fertur autem fuiſſe ventroſus, quippe vorax, cibique auidus. Porrò Zamchaſcerius narrat, Locman, iuxta Ebn-Abbas, fuiſſe paſtorem, nigri coloris: gratum in loquendo, & argutum in ſententijs, præſertim verò prudentem in præceptis tradendis. Ex Ebnol-Moſaieb etiam habetur, illum fuiſſe nigrum, & ſartorem ſeu ſutorem, quippe infimæ conditionis. Mogiahed refert illum fuiſſe mancipium, nigri coloris, craſſis ac prominentibus labris, pedibus fiſſis. Iuſſus á domino ſuo, vt ex oue occiſa acciperet optimam partem: accepit linguam & cor. Iuſſus deinde vt peſſimam partem acciperet, accepit item linguam & cor. Hæc Zamchaſcerius, quæ ſatis conueniunt cum ijs, quæ de Æſopo habet Planudes. Porrò *Locman*, idem ſignificat ac *Vorax*, qualis erat Æſopus. In Alcorano autem, parænesis quam habet

Locman ad filium suum, valde similis est ei, quam Æsopum ad suum habuisse refert Planudes; & in vtraque sententiæ quædam ferè eædem reperiuntur. Nomina etiam filiorum non sunt absimilia: nam Locmanis انعم *Anaam*, seu *Enaam*, Æsopi autem *Enno* filius vocabatur. Denique, cum fabulæ Locmanis pleræque cum Æsopicis conueniant, dubitandum non est, eumdem fuisse Locman, & Æsopum. Gratulandum est igitur Mahumetanis, quòd tales Sanctos illis Mahumetus in Alcorano suo colendos proponat.

Ex Sura 32. السجدة *Adoratio*.

Vers. 5. Dicitur de Deo: يدبّر الامر من السماء الى الارض ثم يعرج اليه فى يوم كان مقداره الف سنة مما تعدّون: *Gubernat res à cælo vsque ad terram: deinde reuertentur ad eum in die, cuius mensura erit mille annorum, ex ijs, quos enumeratis* (in Mundo). Supremum iudicium breuissimo spatio

temporis absoluendum esse, tenent etiam Mahumetani, qui vnanimi prope assensu, dimidiæ diei spatium illi constituunt. Mendax igitur erit Mahumetus, qui mille annos illi assignat. Gelal recurrit hic ad metaphoras, contra leges Sonnitarum. Sed Alcorani verba sunt satis clara.

Ex Sura 33. الاحزاب *Coniurati*.

Vers. 7. Loquitur Deus Mahumeticus: واذ اخذنا من النبيين ميثاقهم ومنك ومن نوح وابراهيم وموسى وعيسى ابن مريم واخذنا منهم ميثاقا غليظا. *Et* (memento) *cum accepimus à prophetis pactum eorum; & à te, & à Noë, & Abraham, & Moyse, & Iesu filio Mariæ: & accepimus ab illis pactum firmum*. Iam supra vidimus Mahumetum delirare cum Rabbinis, dum putat, prophetarum omnium animas fuisse in Monte Synai cum Moyse, ibique Deum cum illis pactum inijsse. Sed Gelal vult hic

agi de alio pacto, & alio tempore, nimirum حين اخرجوا من صلب ادم كالذرّ وهى اصغر النمل: *quando prophetæ exire facti fuere à Deo è lumbis Adam, tamquam formiculæ minutissimæ.*

Verſ. 66. Ita legimus: يا ايها الذين امنوا لا تكونوا كالذين اذوا موسى فبرّاه الله ممّا قالوا وكان عند الله وجيها: *O fideles, ne ſitis ſicut illi, qui læſerunt Moyſen* (detrahendo famæ illius). *Quamquam purgauit eum Deus ab eo quod dixerant* (contra illum): *& ipſe fuit apud Deum illuſtris.* In quanam re læſus fuerit Moyſes, & quomodo purgauerit eum Deus docent Expoſitores, & præſertim Gelal, his verbis: اذوا موسى بقولهم مثلا ما يمنعه ان يغتسل معنا الا انه آدر وتبرّاه الله ممّا قالوا بان وضع ثوبه على حجر ليغتسل ففرّ الحجر به حتى وقف به بين ملاء من بنى اسرايل فادركه

 موسى

موسى فاخذ ثوبه فراوه لا ادرة بـــــــــــــة :

Læserunt Moysen (Iſraëlitæ) , *prouerbiantes eum , ac dicentes : Non retinet eum, quin lauet ſe nobiſcum* (lauabat enim ſe ſeparatim à cæteris) *niſi quia hernioſus eſt . Deus autem purgauit eum ab hac calumnia per hoc , quòd cum Moyſes poſuiſſet veſtimenta ſua ſupra petram , eò quòd vellet ſeſe lauare ; petra cæpit fugere* (vnà cum veſtibus ſupra ſe poſitis) *donec peruenit & conſtitit in medio multitudinis Iſraelitarum : Moyſes autem currens nudus poſt eam, vt aſſequeretur illam, peruenit & ipſe* (abſque eo quod animaduerteret) *in medium populi, vt tolleret veſtimenta ſua : & ita viderunt omnes illum non eſſe hernioſum .* Inſulſum prorſus figmentum .

Verſ. 69. Introducitur Deus ita loqui :

انّا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال فابين
ان يحملها واشفقن منها وحملها الانســـــان:

Nos propoſuimus fidem cælis , & terræ , & montibus : & renuerunt eam portare, & formida-

midauerunt ab ea : & portauit eam homo : Gelal, nomine fidei, intelligit opera religionis, per quæ quis præmium meretur. Hæc autem Deus cælis, terræ, & montibus proposuit, بان خلق فيها فهما ونطقا : *quia creauit in illis intelligentiam, & loquelam*. Nil ineptius dici poterat. Fides, & religio eiusque actus non possunt conuenire nisi subiecto rationali : Cælos autem, terram, & montes esse rationalia, ille solus dicet, aut credet, qui omni prorsus caret ratione.

Ex Sura 34. سبا *Saba*.

Vers. 10. Recoquit fabulas de Dauid & Salomone : quomodo Deus iusserit montes & volucres alternatim canere diuinas laudes cum Dauid : eidemque mollescere fecerit ferrum in manibus, quo facilius ex eo loricas conficeret ad vsum belli. Quomodo etiam Salomoni ventos subiecerit, itaut flarent ad imperium illius : quomodo fluere fecerit ei

fontem æris liquidi : quomodo Genios, ſeu Dæmones tradiderit ei in operarios, qui ſi ſegnes fuiſſent in opere, flagellis igneis à Deo puniebantur. Ædificabant autem ei turres excelſas; formabant ſtatuas, paropſides amplas ſicut piſcinas, ollas, & alia huiuſmodi opera. Concludit autem v. 14. his verbis: فلمّا قضينا عليه

الموتَ ما دلّهم على موته الّا دابّة الارض تاكل

منساته فلمّا خرّ تبيّنت الجنّ ان لو كانوا يعلمون

الغيب ما لبثوا فى العذاب مهين :

Cum autem decreuiſſemus illi (nempe Salomoni) *mortem* : (mortuus eſt innixus baculo ſuo, ita vt nemo cognouerit eum mortuum eſſe, per annum integrum, vt ait Gelal : & interim Dæmones putantes eſſe viuum, defatigabantur in operibus conſuetis). *Et non manifeſtauit eis mortem eius, niſi teredo, ſeu vermiculus terræ qui roſit baculum, cui innitebatur. Cumque propterea cecidiſſet Salomon, tunc manifeſte patuit eis mors illius. Atqui ſi arcana cogno-*

cognouissent, non commorati essent tamdiu in operibus illis vilibus. Fabulæ Rabbinicæ admodum insulsæ.

Ex Sura 35. الملايكة *Angeli.*

Vers. 1. Hæc de Angelis habentur:

الحمد لله فاطر السموات والارض جاعل الملايكة رسلا اولي اجنحة مثنى وثلاث ورباع :

Laus Deo Conditori Cælorum, & terræ, qui facit Angelos legatos suos, præditos alis binis, & ternis, & quaternis. Quamuis in Sacris Literis non semel Angelis alæ tribuantur,: non tamen credendum est illos rè vera alas habere. Cum enim sint purissimi, ac simplicissimi *Spiritus*, non possunt illis materiales huiusmodi res conuenire. Ideo autem alæ illis tribuuntur, & cum illis consueuerunt hominibus apparere, ad exprimendam eorum agilitatem, & velocitatem in operando. At Mahumetus Thalmudistica doctrina imbutus, veras, & materiales alas Angelis tri-

tribuit, neque aliter credunt Mahumetani aſſeclæ illius.

Verſ. 33. Promittit ſuis loco beatitudinis: جنّات عدن يدخلونها يحلّون فيها من اساور من ذهب ولؤلؤا لباسهم فيها حرير : *Hortos Eden* (ſiue deliciarum) : *Ingredientur in eos : ornabuntur in illis armillis ex auro, & margaritis : & amictus eorum in illis erit ſericus*. Cum hæc Mahumetus materialiter accipiat, beatitudinem prorſus ſtramineam ſuis pollicetur.

Ex Sura 36. يس *Ias*.

Ab hac Sura (quantum notaui) incipit Mahumetus per inauditam amentiam, & impietatem (more Ethnicorum, qui Iouem ſuum,

ſtygij per flumina fratris
Per pice torrentes, atraque voragine ripas,

iurantē inducebant) : Deum introducere iuramēta promentē per res ſæpe friuolas,

ac

ac ridiculas; vel absque vlla causa, vel pro causis prorsus vanis, atque etiam falsis; conglobando pro eadem re confirmanda, duo, tria, quatuor, quinque, & plura iuramenta: Porrò ne in singulis Suris pro his expendendis immorari cogar; summatim hìc ea recensebo.

In hac igitur Sura vers. 2. Iurat Deus والقران الحكيم *Per Alcoranum Sapientèr dispositum*: Mahumetum missum fuisse à se cum Alcorano: & ipsum in via recta ambulare.

Sura 37. vers. 1. & seqq. والصافات صفا: والزاجرات زجرا والتاليات ذكرا:

Per Ordinantes cum ordine: per Agitantes cum agitatione: per Legentes commemorationem (volunt Expositores, hos esse tres ordines Angelorum diuersi ministerij): iurat, Deum esse vnum, & Dominum rerum omnium.

Sura 38. vers. 1. Iurat والقران ذى الذكر *Per Alcoranum continentem commonitionem*. Sed nihil subditur pro quo iuret.

Sura 43. vers. 1. والكتاب المبين *Per Librum*

brum manifestum (ideſt Alcoranum) iurat, ſe dediſſe Alcoranum ſcriptum lingua Arabica; vt Arabes poſſent eum intelligere.

Sura 44. verſ. 1. Iterum والكتاب المبين *Per Librum manifeſtum*, iurat, ſe miſiſſe Alcoranum in nocte Alkadar, ad homines commonendos.

Sura 50. verſ. 1. Iterum والقران المجيد *Per Alcoranum glorioſum*. iurat: Sed nihil ſubditur pro quo iuret.

Sura 51. verſ. 1. & ſeqq. Quatuor aggerat iuramenta: 1. والذاريات ذروا *Per Spargentes cum ſparſione* (1. Ventos). 2. فالحاملات وقرا : *Per portantes onus* (1. nubes). 3. فالجاريات يسرا . *Per currentes feliciter* (1. Naues). 4. فالمقسمات امرا : *Per diſtribuentes res* (1. Angelos, qui ſingulis victum diſtribuunt): iuratque Iudicium ſupremum eſſe futurum.

Verſ.

Verſ. 7. Iurat والسماء ذات الحبك *Per cælum habens ſtrias*, vel *ſemitas* : Meccanos eſſe inter ſe diſcordes circa Mahumetum.

Sura 52. v. 1. & ſeqq. Quino iuramento: 1. والطور *Per Montem* (nempe Synai): 2. وكتاب مسطور فى رق منشور : *Per Librum ſcriptum in membrana expanſa* : (explicant, Pentateuchum, & Alcoranum) 3. والبيت المعمور : *Per Domum viſitatam* (hæc eſt in cælo) 4. والسقف المرفوع : *Per tectum eleuatum* (i. cælum). 5. والبحر المسجور : *Per mare plenum* : affirmat, Deum iudicaturum, ac puniturum eſſe homines.

Sura 53. verſ. 1. Iurat والنجم اذا هوى : *Per ſtellas dum occubuerint* : Mahumetum non eſſe in errore, neque decipi : ſed à Gabriele edoctum eſſe per diuinam reuelationem.

Sura 68. verſ. 1. والقلم وما يسطرون : *Per calamum*, *& id quod ſcribunt* (illo ſcri-

lo ſcriptores: vel per calamum, quo ſcribunt Angeli res omnes in libro Dei) iurat, Mahumetum non eſſe obſeſſum à dæmone: & eſſe in vera religione.

Sura 69. verſ. 34. Loquens cum Meccanis, iurat بما تبصرون وما لا تبصرون : *Per id quod videtis; & per id quod non videtis:* Alcoranum non eſſe figmentum poëticum, aut magicum, ſed librum diuinum. Nimis amplum campum aperuit hic ſibi Deus ad iuramenta, itaut etiam per Diabolum, per porcos, per ſicarios, per adulteros, per peſſima & viliſſima quæque implicitè iurauerit.

Sura 70. verſ. 31. بربّ المشارق والمغارب *Per Dominum Orientium & Occidentium* (falsò quippe exiſtimat multos eſſe Mundos) iurat, ſe eſſe potentem ad ſubſtituendos alios homines Meccanis meliores.

Sura 74. verſ. 32. Triplici iuramento: والقمر : والليل اذا ادبر : والصبح اذا اسفر :

Per

Per Lunam: per noctem, quando retrocedit: per auroram quando rutilat: affirmat, Tartarum esse rem grauissimam.

Sura 75. vers. 1. Iurat بيوم القيمة والنفس اللوامة : *Per diem resurrectionis; & per animam sese culpantem.* Sed nihil est pro quo iuret.

Sura 77. vers. 1. & seqq. Multiplicat iuramenta: والمرسلات عرفا : فالعاصفات عصفا والناشرات نشرا : فالفارقات فرقا : فالملقيات ذكرا عذرا او نذرا : *Per missas, sese inuicem cōsequentes* (idest, Intelligentias missas à Deo): *Per spirantes impetuosè* (i. ventos vehementes): *Per spargentes cum sparsione* (i. ventos imbriferos) *Per separantes cum separatione* (i. versus Alcorani, vel Angelos, qui vera distinguunt à falsis) *Per immittentes monitionem ad excusationem, vel comminationem* (i. Angelos, qui hoc præstant). Tot verò iuramentis, affirmat venturum esse diem Iudicij.

Sura

Sura 79. verſ. 1. & ſeqq. quinquies vt ſupra iurat, والنازعات غرقا : والناشطات نشطا :
والسابحات سبحا : والسابقات سبقا : فالمدبرات امرا :
Per abſtrahentes violenter (1. Angelos abſtrahentes animas peccatorum in morte) : *Per educentes leniter* (animas iuſtorum in morte) : *Per natantes natando* (1. Angelos volantes inter cælum & terram) : *Per præcedentes cum præceſſione* (Angelos, qui præcedunt animas in Paradiſum) : *Per moderantes res* (Angelos rebus moderandis præpoſitos) : Hæc autem omnia iuramenta ſunt ad veritatem diei Iudicij conteſtandam.

Sura 81. verſ. 15. بالخنس الجوار الكنس
والليل اذا عسعس والصبح اذا تنفس :
Per currentes, ſeſe occultantes (1. quinque planetas) *Per noctem quando venit cum tenebris, & recedit : & per Auroram cum aſpirauerit* : iurat, Alcoranum delatum fuiſſe à Gabriele : & Mahumetum non

eſſe

esse obsessum à dæmone. Magnum sane periurium.

Sura 83. vers. 14. Iurat بالشفق والليــل وما وسق والقمر اذا اتســـق : *Per rubedinem relictam à Sole in horizonte post occasum* : *Per noctem & ea quæ congregat* (scilicet bestias) : *Per Lunam cum plena fuerit* : iurat, inquam, hominibus, لتركبنّ طبقا عن طبق : *Certè conscendetis à contignatione in contignationem*. Idest, transferemini à vita in mortē; & à sepulcro ad resurrectionē.

Sura 85. vers. 1. & seqq. والسمـــاء ذات البروج : واليوم الموعود : وشاهد ومشهـــــــود : *Per cælum habens turres* (i. signa Zodiaci) *Per diem promissam* (Resurrectionis) : *Per testificantem, & testificatum* : iurat maledictos esse اصحاب الاخدود *Socios* (i. authores) *Foueæ*. Nempe Dunaan tyrannum & Iudæos, qui in odium Christi, combusserunt in foueis plenis igne multos Christianos in Arabia, de quibus antea loquuti sumus.

Sura 86. verſ. 1. والسماء والطارق : *Per Cælum, & noctu venientem* (1. vt explicat mox Alcoranus, *Stellam penetrantem*) iurat omnem animam habere ſupra ſe Angelum cuſtodem.

Verſ. 11. iterum iurat والسماء ذات الرجع والارض ذات الصدع : *Per cælum habens reditum* (ſeu reuolutionem) *& per terram habentem fiſſuras* : Alcoranum diſtinguere vera à falſis, nec continere nugas.

Sura 89. verſ. 1. Iurat والفجر : وليال عشر ؛ والشفع والوتر : والليل اذا يسرِ ؛ *Per Auroram : per decem noctes : per coniunctionem, & ſeparationem : per noctem quando accedit, & recedit*. Sed quid iuret, non apparet: & diuinandum eſt. Idem ruſtici, baiuli, infimæque plebis homines conſueuere, qui ſæpè ex habitu, non ex certa intentione iuramenta effutiunt.

Sura 90. verſ. 1. Iurat بهذا البلد ووالد وما ولد : *Per hanc regionem* (1. Meccam) *& per generantem, & quod generat* (1. per geni-

genitum): se creasse hominem in ærumnis. Falsum: nam Deus creauit hominem in statu felici; sed ipse se in ærumnis per culpam constituit.

Sura 91. verf. 1. & seqq. septem, vel potius nouem iuramentis: والشمس وضحيها : والقمر
اذا تليها ، والنهار اذا جلّيها : والليل اذا يغشيها :
والسماء وما بناها : والارض وما طحيها : ونفس وما
سوّيها. *Per Solem, & splendorem eius: Per Lunam, cum subsequitur illum: Per diem, cum fulgentiorem ostendit illum: Per noctem, cum cooperit illum: Per cælum, & qui fabricauit illud: Per terram, & qui expandit eam: Per animam, & qui conformauit eam*: pronunciat, felicem esse illum, qui animam à culpis emundat: infelicem verò, qui eam peccatis commaculat. Nullo opus erat iuramento, vt Deo in hac veritate omnibus notissima fides haberetur.

Sura 92. verf. 1. & seqq. triplici iura-

mento : والليل اذا يغشى : والنهار اذا تجلى : وما خلق الذكر والانثى :

Per noctem, quando cooperit (omnia tenebris) : *Per diem, cum clarior apparet : Per eum, qui creauit marem & fœminam* : asserit, studia hominum dissimilia esse inter se. Ita iurare poterat, non omnes homines eumdem habere nasum, vel eamdem barbam. Illud enim non minus quàm hoc vniuersis notum est.

Sura 93. vers. 1. Iurat والضحى والليل اذا سجى. *Per eleuationem solis, & per noctem intempestam* ; se non dereliquisse, neque odisse Mahumetum.

Sura 95. vers. 1. والتين والزيتون وطور سينين وهذا البلد الامين. *Per ficum, & oleam, & Montem Synai : & per hanc Regionem securam* (1. Meccam) : iurat se creasse hominem in optimo statu: contra id quod supra iurauerat Sura 90.

Sura 100. vers. 1. triplici iuramento :

to: والعاديات صبحا : فالموريات قدحا : والمغيرات ضبحا . *Per equos concitatos cum fremitu anhelanti: Per equos incutientes pedes ad silices, cum excussione ignis: Per equos sese in cursu æmulantes primo mane*: affirmat, hominem esse Deo ingratum. Res nimis aperta.

Sura 103. vers. 1. Iurat والعصر : *Per tempus pomeridianum*: hominem esse in iactura. Notum lippis, & tonsoribus.

Hæc sunt iuramenta Dei, quæ in Alcorano notaui. Paucis autem ex his præmittitur particula negatiua لا *non*, quam conueniunt Expositores esse زايدة *superfluam*: vel non referri ad iuramentum sed ad aliquid antecedens. v.g. Cum Sura 90. fingitur Deus dicere لا اقسم بهذا البلد *Non iuro per hanc regionem*; vel, *non*, sit abundans: vel supponatur Meccanos protulisse antea aliquid falsum: Deum verò respondere, لا *non*: idest, non est ita, vt dicitis: & ibi sistere; ac deinde iuramento suo contrarium confirmare.

Hoc verò in tribus vel quatuor locis reperitur.

Porrò siue spectes hìc personam iurantem: siue res, per quas iurat: siue eas, propter quas iurat: siue modum ipsum iurandi; non poteris Mahumeti stultitiam non admirari, & impietatem nō detestari. Certè S. Paulus in Epist. ad Hebr. cap. 6. manifestè docet, nefas esse nisi per aliquem se maiorem iurare, si tamen habeat maiorem, quemadmodum habent omnes creaturæ, nempe Deum. *Abrahæ* (inquit Apostolus) *promittens Deus, quoniam neminem habuit, per quem iuraret; iurauit per semetipsum*. Et mox subdit: *Homines enim per maiorem sui iurant*; nempe per Deum, siue immediatè, & explicitè in seipso: siue mediatè in ijs rebus, quæ Deo sunt consecratæ, & in quibus Diuina Maiestas consueuit ab hominibus specialiter recognosci: itaut per eas iurando, intelligatur cadere iuramentum super ipsum Deum: & sub hac formalitate res illæ maiores sunt homine iurante. Ideò autem exigitur ab homi-

homine iuramentum per maiorem se; quia illius fides non est ita certa, vt non possit de ea dubitari. Cum autem adducat veluti vadem fidei suæ diuinum testimonium, facilius creditur illius asserto. Deus verò, qui est Veritas infallibilis, non eget teste, qui illo sit maior, adhoc vt illi fides habeatur. Hinc patet, quàm stultè & impiè Mahumetus introducat Deum iurantem per creaturas, ad hoc vt ab hominibus sibi fides habeatur: quid enim est hoc, nisi tribuere maiorem veritatem creaturis quam Deo, & Deum minorem facere creaturis suis? Huc accedit, iuramentum ferre secum actum aliquem venerationis erga illa, per quæ iuratur, ob dignitatem, quam in se habent; cuiusmodi sunt Templa, Aræ, Sacri libri, Cruces, &c. Imò tantò grauius erit iuramentum, quantò dignius est illud, per quod iuratur. Quis autem, nisi penitus amens, dixerit, Deum exhibere venerationem suis creaturis? Id verò facere intelligeretur, si per eas iuraret.

Quid verò dicemus de rebus ipsis, per quas Deus Mahumeticus iurat? Per cælum, per Angelos, per Pentateuchum, per Solem, per Lunam, per Stellas. Tolerari post. Per Meccam, per Alcoranum, per ventos, per nubes, per naues, per calamum scriptorium, per noctem, per coniunctionem & separationem, per ficum, per oleam, per equos; denique per omnia visibilia, & inuisibilia, inter quæ certè multa sunt indignissima, vilissima, atque etiam Deo ipsi exosa: quis non exhorrescat? Ne Mahumetani quidem ipsi, vt opinor, per hæc iurabunt. At enim Deo omnia licent. Licent sanè, si rectæ rationi, summæque Dei ipsius perfectioni non aduersentur.

Res verò, pro quibus iurat, vt vidimus, pleræque eiusmodi sunt, vt iuramentum ipsum vel ridiculum, vel vanum & ociosum; vel etiam falsum reddant. Iam hoc vidimus. Sed quod est maioris insaniæ, non semel iurat aliquid per illud ipsum quod iurat: Iurat enim per Alcoranum, ipsum esse librum diuinum: &

per

per diem Resurrectionis, Resurrectionem ipsam esse futuram. Non secus ac si quis per Petrum, qui habetur fur, iuraret illum non esse furem.

Postremò huiusmodi iuramenta in rebus etiam stramineis ac leuissimis, ita conglomerat, vt pro eadem re bis, ter, quater, quinquies, septies, nouies vno impetu iurare non vereatur, in morem mulierculartum & puerorum, qui cum maximè mentiuntur, maximè iuramenta multiplicant. At Deo satis est semel iurasse, vt omnis illi fides sit adhibenda. Quamobrem ipsemet dixit in Psal. 88. *Semel iuraui in Sancto meo, si Dauid mentiar*. Sufficit quippe vt semel iuret in Sancto suo, idest per sanctitatem suam, nempe per seipsum, ad hoc vt omnis mendacij suspicio ab illius verbis procul remoueatur. Porrò si Deus per seipsum iurans semel tantùm, fidem ab hominibus non meretur, neque merebitur, etiam si millies, ac centies millies iuret per creaturas.

Si Alcoranus nihil aliud impij ac nefarij

farij contineret, quam quod hactenus de his Dei iuramentis dictum est; mereretur nihilominus ab vniuerso terrarum orbe eliminari, & gehennæ flammis, vt ne cineres quidem superressent, comburi. Sed pergo ad reliqua.

Vers. 53. Iterum reponit in Scena Paradisum suum: his verbis: - - -

انّ اصحاب الجنة اليوم فى شغل فاكهون هم وازواجهم

فى ظلال على الارايكة متكين لهم فيها فاكهة

ولهم ما يدّعون سلام قولاً من ربّ رحيم :

Porrò habitatores Paradisi occupabuntur hodie in voluptatibus, & delicijs. Ipsi, & vxores eorum morabuntur in vmbraculis super lectulos recumbentes. Ibi habebunt poma, & quidquid postulauerint, & dicetur illis: pax, à Domino misericordi. Præter hæc extrema verba, cætera olent ganeam, non Paradisum.

Ex Sura 37. الصافات *Ordinatrices.*

Vers. 41. Ferè ijsdem verbis, sed cum non-

nonnullis appendicibus retrudit ea, quæ de Paradiſo iam dixerat: Nempe:

الّا عباد الله المخلصين اوليك لهم رزق معلوم فواكه
وهم مكرمون فى جنّات النعيم على سرر متقابلين
يطاف عليهم بكأس من معين بيضاء لذّة للشاربين
لا فيها غول ولا هم ينزفون وعندهم قاصرات الطرف
عين كانهنّ بيض مكنون واقبل بعضهم على بعض
يتساءلون قال قايل منهم انّي كان لى قرين :

Sed ſeruis Dei ſynceris erunt ad prouiſionem victus (mane & veſpere) *poma: & ipſi magno erunt in honore, in hortis deliciarum ſuper lectulos ſeſe inuicem reſpicientes. Circumferetur illis calix ex fonte,* (vini) *albo, ad voluptatem bibentium. Non erit in eo offuſcatio intellectus, neque ipſi inebriabuntur. Iuxta eos accubabunt puellæ cohibentes oculos* (ne alios reſpiciant præter maritos ſuos) *amplis oculis præditæ, quaſi ipſæ eſſent ouum coopertum. Conuertent ſe alij eorum ad alios, & ſeſe mutuò interrogabunt.*

bunt. Dicet quiſpiam eorum: Erat mihi in Mundo quidam coniunctus. Pergit, narrans, quomodo penè fuerit ſeductus ab eo: & inuitat alios, vt eant ſecum ad eum videndum in gehenna è feneſtris Paradiſi. Recuſantibus autem illis ire, vadit ſolus, & cum vicino illo ſuo confabulatur. His nugis Mahumetus Arabes rudes & carnales ad ſectam ſuam allicere conabatur.

Verſ. 76. & ſequentibus, redit ad hiſtorias ſeu fabulas Noë, Abrahæ, Moyſis, Lot, Ionæ: quibus addit Eliam.

Verſ. 103. Refertur præceptum Dei ad Abraham, de ſacrificando filio, & verſ. 108. concluditur tota hiſtoria his verbis: وفديناه بذبح عظيم. *Et redemimus eum hoſtia magna.* Hanc hoſtiam ſcribit Gelal ex ſenſu reliquorum Expoſitorum fuiſſe: كبش من الجنة وهو الذى قرّبه هابيل جاء به جبرايل فذبحه السيّد ابراهيم مكبّرا: *Arietem ex paradiſo; illum ſcilicet, quem obtu-*

obtulerat Habel. Adduxit autem eum Gabriel è Paradiso, & Abraham immolauit eum in honorem Dei. Nunc etiam credunt Moslemi hunc arietem esse in Paradiso: quamobrem necesse est illum bis resuscitatum fuisse. Cum autem non exprimat Mahumetus, quisnam fuerit ille filius, quem immolare iussus est Abraham, tenent communiter Expositores, & Mahumetani, illum fuisse Ismaël, & volunt hoc manifestè ostendi ex Alcorano, vbi post narratam hanc de filij immolatione historiam, ponitur, vers. 112. annunciatio natiuitatis Isaac. Atqui ex Sacris Litteris certissimum est, hunc non Ismaël, sed Isaac fuisse.

Ex Sura 38. ص *Sad.*

Vers. 13. Refricat, licet breuiter, historiolas Noë, Hud, & Aadæorum; Pharaonis, Saleh, & Themudæorum; Lot, & Madianitarum; Dauid, & montium, & volucrum cum eo laudantium Deum.

Vers. 22. Refert hanc de Dauid fabellam;

bellam; quam vt pote longiusculam, latinè tantùm fideliter dabo. Ita igitur alloquitur Mahumetum Deus suus. *An verò peruenit ad notitiam tuam historia Litigantium, cum ascenderunt per murum in Oratorium David*(nempe per fenestras: nam si per ianuam introissent, illum orantem exturbassent. Acumen Gelalis). *Et intrauerunt ad David, & ipse timuit ab eis. At illi dixerunt: Ne timeas: Nos sumus duo litigantes, quorum alter aduersus alterum iniustè insurrexit. Iudica ergo inter nos cum veritate, & ne iniquè agas, sed ostende nobis æquitatem viæ.* (idest iustitiam causæ huius). *Porrò huic fratri meo erant nouem ac nonaginta oues: mihi verò ouis vnica. Et dixit mihi: Da mihi eam custodiendam; & præualuit contra me in sermone. Respondit David: Iam porrò iniquus fuit erga te in petitione ouis tuæ, vt adiungeret eam ouibus suis. Et quidem multi, qui ineunt societatem in negocijs, violenter agunt alij contra alios, præter eos qui credunt, & operantur bona. Sed quam pauci sunt hi!* Concludit narrationem:

وظن

وظنّ داود انّما فتنّاه فاستغفر ربّه وخرّ راكعــــا

واناب فغفرنا له ذلك انّ له عندنا لزلفى وحسن مآب :

Et cognouit Dauid quòd nos tentaueramus eum (per vxorem Vriæ) *& veniam petÿt à Domino suo, & procidit in genua prouolutus, & reuersus est ad Deum : Nos verò pepercimus ei hoc* (peccatum) *: & quidem fuit illi apud nos augmentum* (bonorum in hoc Mundo) *& pulcher regressus* (in Paradisum). En quomodo peruertat, atque in fabulam vertat impius scurra Sacram historiam, quæ habetur lib. 2. Regum cap. 12. Gelal autumat, hos duos litigantes, fuisse Angelos, qui per eam parabolam, voluerunt excitare Dauid ad cognitionem peccati sui cum vxore Vriæ, & ad agendam pro illo pænitentiam.

Vers. 33. Hæc legimus de Salomone:

اذ عُرض عليــه بالعشى الصافنات الجياد فقال انّي

احببتُ حبّ الخير عن ذكر ربى حــــتى توارت

با

بالحجاب ردّوها علىّ فطفق مسحًا بالسوق والاعناق :

Cum expositi fuißent coram eo vespere equi velocissimi, qui stantes supra tres pedes, vngula quarti pedis terram tangebant (& ad cursum eorum intentus, omisisset orationem vespertinam) *dixit : Ego amaui bonum* (transitorium ac mundanum) *plusquam memoriam Domini mei*, (non persoluendo orationem vespertinam) *donec absconderetur Sol sub velamine*(noctis: vt curiosius equos currentes inspicerem.) *Reducite equos illos ad me*. (Cumque reducti fuissent) *pracidit crura, & colla eorum*. Figmentum pium.

Vers. 36. Ita pronunciat Deus Mahumeticus de eodem Salomone. ولقد فتنّا سليمنَ والقينا على كرسيه جسدًا ثم اناب قال ربّه اغفر لى وهب لى مُلكًا لا ينبغى لاحد بعدى انّك انت الوهاب . *Et iam quidem castigauimus Salomonem, & posuimus super sedem eius corpus. Deinde conuersus est ad Deum,*

Deum, & dixit: Domine mi, parce mihi, & da mihi regnum, quod non competat vlli post me, tu quippe es donator. His paucis verbis innuitur fabula longissima, quam Mahumetus & Mahumetani acceperunt à Thalmude in lib. עין יעקוב p. 2. Tract. גטין :: & in lib. ילקוט, super libros Regum, c. 182. Ego illam ex تاريخ Ismaelis Ebn-Aly fideliter referam. *Habebat Salomon puellam, cui tradebat anulum suum, cum ingredi vellet in latrinam, seu, vt alij volunt, in balneum. Tradidit autem illi die quadam, & ingressus est in latrinam: & interim venit ad eam dæmon nomine Sakar* (in Thalmud dicitur fuisse Hasmodæus) *in figura Salomonis, & accepit ab ea anulum, ac proiecit in mare. Sakar autem* (assumpta figura Salomonis) *sedit super thronum eius: & mutauit statuta & iudicia eius super filios Israël. Porrò Salomon exiens è latrina, quærebat anulum suum, in eo quippe sita erat stabilitas regni eius; sed non inuenit eum. Et cognouit, quòd Deus Excelsus ipsum punire voluisset: capitque circuire terram, ac dicere: Ego sum*

Salomon. At ipsi negabant eum esse (non enim amplius agnoscebant illum) *vsque quo quadraginta dies* (alij maius spatium ponunt) *pertransissent. Salomon interea nihil comedit: sed transiens deinde per quandam viam, incidit in aliquos piscatores, & petijt ab eis cibum. Illi verò piscem ei dederunt; cuius ventrem cum aperuisset, inuenit in eo anulum suum. Recuperato igitur per hunc anulum regno, comprehendit dæmonem Sakar, & alligauit eum cum saxo prægrandi, & proiecit in mare Tyberiadis.* Eodem ferè modo refertur fabula á cæteris Expositoribus, & à Rabbinis in Thalmude; vbi etiam habetur, Salomonem comprehendisse Hasmodæum, inebriando illum vino posito in puteo, ex quo ille defessus sitim extinguere solebat, cum prius aquam, quæ in illo erat, exhausisset: nam sobrium, ob illius velocitatem & agilitatem, nunquam capere potuisset. Et hoc totum mysterium, seu verius delirium, in paucis illis Alcorani verbis continetur: post quæ, vers. 38. rursus venti, & Dæmones (quidam etiam com-

compedibus vincti) Salomoni famulari introducuntur.

Verſ. 43. Inducit in Scenam Iob, cui Deus præcipit, vt pede percutiat terram: nam fonte, qui ſtatim inde emanabit, poterit corpus lauare vlceroſum, ac refocillare, & contractam ſitim exſtinguere: & concludit, verſ. 46. وخذ بيدك ضغثا فاضرب به ولا تحنث انّا وجدناه صابرًا ؛

Et cape manu tua faſciculum (virgarum) *& percute eo* (vxorem tuam) *& ne violes iuſiurandum. Nos certè inuenimus illum patientem.* Hæc dicuntur, quia (vt ſcribit Gelal, & cæteri Expoſitores) Iob, dum morbo ſuo laboraret, iurauerat ſe inflicturum centum ictus vxori, cum conualuiſſet, ob culpam neſcio quam ab ea admiſſam. Vbi verò conualuit, voluit Deus, vt poſſet huic iuramento ſatiſfacere, ſemel tantum percutiendo vxorem faſciculo centum virgarum ex iunco odorato; vel, vt alij malunt, ramo palmæ, in quo erant centum folia. O ingenia nugis fæcunda.

Verſ. 52. Rurſum Paradiſus, pocula, poma, puellæ, lectuli, &c.

Verſ. 72. Redit Adam cum Angelis ipſum adorantibus, & Diabolo adorare recuſante, ac propterea eiecto é paradiſo, poſt longam cum Deo altercationem.

Ex Sura 39. الزمر *Caterua*.

Verſ. 67. Hæc habentur de die Iudicij: ونُفخ فى الصور فصعق من فى السموات ومن فى الارض الّا ما شاء الله ثم نُفخ فيه اخرى فاذا هم قيام ينظرون: *Et inſufflabitur in tubam* (prima vice) *& corruent mortui qui ſunt in cælis, & qui ſunt in terra, præter eos, quos voluerit Deus. Deinde inſufflabitur in eam* (poſt quadraginta annos) *ſecunda vice: & ecce ipſi* (qui erant mortui) *reſurgent, & expectabunt* (quid futurum ſit.) Alibi etiam habetur in Alcorano, ad ſonum primæ tubæ morituros eſſe omnes terrigenas, & cæligenas, exceptis ijs, quos

quos Deus voluerit, nimirum iuxta Gelaleddinum: الحور والولدان وغيرهما, *puellas nigrioculas Paradisi, & pueros eius, & alios.* Iahias excipit Gabrielem, Michaelem, Asraphelem, & Angelum mortis; qui tamen omnes ante signum secundæ tubæ morientur, & Angelus mortis morietur postremus omnium: & ad prædictum signum resurgent. Quis vnquam somniauit Angelos esse morituros, vel etiam capaces esse moriendi, cum sint puri spiritus, & simplicissimæ intelligentiæ? Sed Mahumetus credit, non secus ac homines ex terra, ita Angelos ex igne creatos fuisse. Quamobrem error errorem excusat.

Ex Sura 40. المؤمن *Fidelis.*

Vers. 24. Redit Moyses, Pharao, Haman, turris pertingens ad cælum, & alia figmenta toties decantata. Interseritur quidam è familia Pharaonis, qui cum credidisset in Moysen, prædicat Ægyptijs religionem eius, & cultum vnius

Dei: de quo tamen nihil legimus in Pentateucho. Quare inter consuetas fabulas recensendum est.

Ex Sura 41. فصلت *Distincta sunt*.

Vers. 9. Habetur, Deum creasse terram duobus diebus: & quatuor diebus produxisse ex ea necessaria ad victum pro homine, & cæteris animalibus. Deinde creasse cælum ex fumo, & distinxisse illud in septem cælos duobus diebus: & posuisse in cælo terris proximo luminaria, & custodiam Angelorum cum iaculis flammeis ad arcendos dæmones, ne accederent ad audienda colloquia Angelorum, ac diuinas reuelationes.

Omnia hæc sunt contra veritatem Sacræ Historiæ, siue attendantur dies, quibus terra, cælum, & cætera creata fuisse supponuntur: siue materia illa fumi, ex qua cælum formatum fuisse dicitur: siue luminaria in vltimo cælo posita, cum in eo luna tantum posita fuerit: siue demum custodia illa fictitia Angelorum, quæ

(etiam

(etiam ex testimonio & afferto Mahumetanorum) non fuit posita nisi post ortum Mahumeti.

Vers. 15. Recinit aliquid de Aadæis, & Thæmudæis.

Ex Sura 43. الزخرف *Ornamentum*.

Vers. 25. Refricantur digladiationes Abrahæ cum patre suo circa idola, & cultum vnius Dei.

Vers. 44. Iterum prosilit Moyses cum Pharaone.

Vers. 66. Rursum Paradisus cum coniugibus; paropsides ex auro; calices sine ansis, vt facilius ex quacumque parte possint accipi, & exhauriri: copia pomorum, & quicquid possit ad voluptatem & hilaritatem desiderari.

Vers. 73. Dicitur de damnatis in Gehenna: ونادوا يا مالك ليقض علينا ربك

Et clamabunt dicentes: O Malec, fac vt tandem absumat nos Dominus tuus. Iste Malec, est Angelus præpositus à Deo su-

per Gehennam, quem fingunt, interrogatum à damnatis, non reſpondere niſi poſt mille annos.

Ex Sura 44. الدخان *Fumus*.

Verſ. 4. Loquens de nocte, in qua demiſſus fuit Alcoranus è cælo, hæc habet:

فيها يُفَرق كل امرٍ حكيم امرًا من عندنا :

In ea diſponitur omnis res ſapienter per imperium noſtrum. Clarius gloſſa Gelalis.

فيها يُفصل كل امر محكم من الارزاق والاجال

وغيرهما التى تكون فى سنة الى مثل تلك الليلة :

In ea diſtinctè ſapienterque diſponuntur a Deo vniuerſa ſpectantia ad vitam & mortem hominum, & ad alia, quæ futura ſunt eo anno, vſque ad eandem noctem ſequentis anni. Vocatur autem hæc nox, ليلة القدر *Nox Alcader*, ideſt *Decreti*, ſeu *Diſpoſitionis*. Atqui Deus omnia decreuit ac diſpoſuit ab æterno diſtintiſſimè, & ſapientiſſimè; & nimis puerile eſt credere, eſſe

esse aliquam peculiarem noctem quotannis, in qua decernat ac disponat res futuras illius anni.

Vers. 17. Retruditur Moyses cum Pharaone.

Vers. 42. Loquens de pænis gehennæ, hæc habet : ان شجرة الزقوم طعام الاثيم كالمهل

يغلى فى البطون كغلى الحميم خذوه فاعتلوه الى

سواء الجحيم ثم صبوا فوق راسه من عذاب الحميم

ذق انك انت العزيز الكريم :

Certè arbor Zacum erit cibus peccatoris ; sicut amurca nigerrima ebulliet in ventre eorum in morem aquæ feruentissimæ. Arripite eum, & pertrahite in medium Tartari : deinde effundite super caput eius aquam feruentem. (& dicite ei) : *Gusta : quippe tu es potens ille, ac honoratus.* Hæc centies recantantur in Alcorano, & quidem materialiter, & vt verba sonant, à Moslemis creduntur. Nam allegoricè accepta, vel figuratè, essent tolerabilia.

Vers. 50. Redit in scenam Paradisus, cum

cum hortis, fontibus, veſtibus ſericis, lectulis, ſeu carrucis, omni genere pomorum, & puellis albis, grandioculis, ad libidinem exercendam deſtinatis.

Ex Sura 46. الاحقاف *Alahkaph*.

Verſ. 21. Redit ſpectandus in Scenam Hud cum Aadæis.

V. 29. Alloquitur Mahumetum Deus ſuus fictitius: واذ صرفنا اليك نفرًا من الجـــن

يستمعون القرآن فلمّا حضروه قالوا انصتوا فلما قضى

ولّوا الى قومهم منذرين قالوا يا قومنا انّا سمعنـــــا

كتابًا انزل من بعد موسى مصدّقًا لما بين يديـــــه

يهدى الى الحـــــــــــــــــــــــــــق :

Et memento cum venire fecimus ad te quoſdam ex Dęmonibus, vt audirent Alcoranum. Cum autem ad te perueniſſent, (& te illum legentem audiſſent) *dixerunt ad inuicem: Attenti eſtote. Cum autem abſoluiſſes lectionem; reuerſi ſunt ad gentem ſuam prædicaturi*

caturi id quod audierent : & dixerunt : O popule noster, nos certè audiuimus librum, qui descendit è cælo post Pentateuchum Moysis, & confirmat Sacros libros anteà traditos, dirigitque ad veritatem. Erant Dæmones hi (iuxta glossam Gelalis) *ex Nisibina, seu ex Arabia felici; vel ex Niniue. Erant autem septem, vel nouem. Mahumetus porrò legebat Alcoranum in concauo trunci cuiusdam palmæ in aurora, eratque cum socijs suis.* Addit illos anteà fuisse Iudaicæ religionis professores, & Mahumetismum amplexos fuisse. Gratulandum est Moslemis, quod eorum sectæ aggregati sint Dæmones Iudæi. Sibi habeant tam bellos ac lepidos neophytos, ac proselytos.

Ex Sura 47. القتال *Bellum.*

Vers. 16. En iterum Paradisus, sed parumper immutatus. مثل الجنة التي وعد المتقون فيها انهار من ماء غير اسن وانهار من لبن لم يتغير

يتغيّر طعمه وانهار من خمر لذّة للشاربين وانهار من عسل مصفّى ولهم فيها من كل الثمرات ومغفرة من ربّهم : *Similitudo Paradisi, qui promissus est pijs : sunt in eo flumina aquæ incorruptibilis; & flumina lactis, cuius non immutatur gustus : & flumina vini suauis bibentibus : & flumina mellis purissimi : & copia omnis generis fructuum; & indulgentia à Domino suo*. Hoc loco مثل *similitudo*, exponitur communiter صفة *prædicatum proprium*. Nam tenentur Moslemi hæc credere materialiter, & iuxta sonum verborum. Mirum verò quòd Mahumetus vinum concedat in cælo, quod tam rigidè suis in terra interdixit. Magis verò mirum, quòd cum incolæ huius Paradisi semper poma comedant, non secus ac si in syluis Calabrorum iugiter morarentur, dysenteriam assiduè non patiantur. Benè est, quòd vinum pro antidoto in Paradisum introduxerit, quamuis in terra prohibuerit.

Ex

Ex Sura 48. الفتح *Aperitio.*

Verſ. 5. Redit paradiſus cum hortis, & fluminibus.

Verſ. 29. Hæc habentur de Mahumeto, & Mahumetanis: محمد رسول الله والذين معه شدّاء على الكفار رحماء بينهم تريهم رُكعًا سُجّدًا يبتغون فضلًا من الله ورضوانًا سيماهم في وجوههم من اثر السجود ذلك مَثلهم في التوراة ومثلهم في الانجيل كزرع اخرج شطاه فازره فاستغلظ فاستوى على سوقه يعجب الزرّاع ليغيظ بهم الكفار:

Mahumetus eſt legatus Dei: qui verò ſunt cum eo, feroces ſunt contra infideles; miſericordes inter ſe. Videbis illos ſeſe incuruantes, adorantes; vt exquirant excellentiam à Deo, & beneplacitum. Signa eorum ſunt in faciebus eorum ex veſtigijs adorationis. Hæc eſt ſimilitudo eorum in Pentateucho. Similitudo autem eorum in Euangelio eſt ſicut

cut semen, quod produxit culmum suum; deinde roborauit illum: tum crassius factum est, & adæquatum est super crura sua, voluptatem afferens agricolæ. (Ita autem voluit Deus esse Mahumetanos) *vt ad iram excitarentur infideles per eos.* Impudentissimum mendacium. Nihil enim huiusmodi in Pentateucho, vel in Euangelio reperitur.

Ex Sura 50. ق *Quoph.*

Verſ. 11. Apparent velut in transitu Noë cum populo suo; Themudæi; Aadæi, Pharao, Lot, Madianitæ, & nonnulli alij prophetæ & populi exotici.

Ex Sura 51. الذاريات *Spargentes.*

Verſ. 7. Iurat Deus والسماء ذات الحبك.

Per cælum habens strias. Strias istas, seu semitas volunt Arabes esse in cælis, vt per eas stellæ decurrere possint. Excusandus est Mahumetus, si in re Astrologica huius-

huiusmodi nugas effutit : nam , vt de Romulo dictum fuit, *arma magis*, *quam sidera norat*. Sed non meretur excusationem, dum Deum suum per eas iurantem introducit.

Vers. 24. Reuertitur in scenam Abraham cum Angelis hospitibus, quorum prædictionem de Isaac cum audisset Sara, vers. 29. اقبلت فى صرّة فصكّت وجهها وقالت عجوز عقيم قالوا كذلك قال ربّك انه هو الحكيم العليم : *aduenit cum clamore stridulo, cędens palmis faciem suam, ac dicens : Ego sum vetula sterilis. At Angeli dixerunt ei : Ita dixit Dominus tuus, qui est Sapiens, Sciens.* Nusquam legimus intemperies has ineptas de Sara ad nuncium Angelorum de Isaac : imò ex Pentateucho constat oppositum.

Vers. 32. Iterum Lot & Sodomitæ.

Vers. 38. Iterum Moyses cum Pharaone : & deinde Aadæi, & Themudæi, & Noë

& Noë cum gente sua.

Ex Sura 52. الطور *Mons Sina.*

Vers. 17. Rursum Paradisus cum viridarijs ac delicijs, cum cibo & potu; cum lectulis & puellis, amplis pulcrisque oculis præditis: cum pomorum copia: cum carnibus, quas appetierint. Præbent sibi mutuò calicem vini: & eunt in gyrum ministrantes pocula adolescentes pulcherrimi vt margaritæ. Omnia verò dulcissimis confabulationibus condiuntur.

Ex Sura 53. النجم *Stella.*

Vers. 47. Regerit per transennam Aadæos, Themudæos, popolum Noë, ac Sodomitas.

Ex Sura 54. القمر *Luna.*

Vers. 9. Iterum Noë cum diluuio: Hud cum Aadæis: Themudæi cum Saleh, & camela portentosa: Moyses cum Pharaone;

raone: Lot cum Sodomitis; quos modo laterculis coctis è cælo delapsis, & singulis singulorum Sodomitarum, qui perituri erant, nominibus consignatis: modo per ventum, glareas & lapillos eiaculantem, deletos fuisse fabulatur; atque ita excæcatos, vt facies eorum tota in vnam veluti tabulam complanaretur.

Ex Sura 55. الرحمن *Miserator.*

Hæc sura tota est parænesis, qua Mahumetus dæmones, & homines excitat ad gratitudinem erga Deum, ob beneficia vtrisque concessa, hortaturque eos ad bonam frugem, præsertim timore gehennæ, & spe paradisi: repetitque in ea per intercalationem triginta & vna vicibus hunc versiculum: فبأى الاء ربكما تكذبــــبون: *Quodnam ergo beneficiorum Domini vestri inficiabimini.* Refert autem Alhakem ex Giaber, Mahumetum ipsum dixisse: se nunquam legisse hunc versiculum dæmonibus, quin statim respon-

 derent:

derent: : لا بشي من نعمك نكذبه فلك الحمد *Nullum beneficiorum tuorum inficiamur : ſit ergo tibi laus*. Porrò in hac Sura effunditur in Paradiſi ſui delicijs exponendis, à v.45.his verbis: لمن يخاف مقامَ ربّه جنّتان
ذ واتا افنان فيهما عينان تجريان فيهما من كل
فاكهة زوجان متّكيين على فرش بطاينها من
استبرق وجنا الجنتين دانٍ فيهنّ قاصرات الطرف لم
يطمثهنّ انس قبلهم ولا جان كانهنّ الياقوت والمرجان
ومن دونهما جنّتان مدهامّتان فيهما عينان
نضّاختان فيهما فاكهة ونخل ورمّان فيهنّ خيراتٌ
حسانٌ حور مقصورات فى الخيام لم يطمثهنّ انس
قبلهنّ ولا جان متّكيين على رفرف خُضر
وعبقرىّ حسان : *Ei autem, qui timuerit præſentiam Domini ſui, erunt duo horti, ornati ramis arborum : in vtriſque erunt duo fontes*

fontes fluentes : in horum vtroque erunt ex omnibus pomis duo genera. Accumbent super lectos, quorum intrinseca partes erunt ex serico crassiori, auro intertexto : fructus verò duorum hortorum erit vicinus (terræ, vt facilè manibus carpi poſſit). *In his hortis erunt puellæ, modestæ aspectu : non defloravit eas vllus homo, neque genius ante illos* (quibus tradentur in coniuges). *Erunt pulcræ velut hincynthi, aut margaritæ. Præter duos hortos erunt alij duò horti intensè virentes : & in vtroque erunt duo fontes copiosis aquis iugiter manantes. In vtroque erunt poma, & palmæ, & mala punica. In iiſdem erunt puellæ optimæ, pulcherrimæ, præditæ oculis amplis, atque impensè nigris, & candidis, custoditæ in tabernaculis. Non defloravit eas vllus homo aut genius ante eos* (quibus tradentur ad copulam). *Accumbent* (mariti earum cum eis) *super stragula viridia, & tapetes pulcherrimos.* Deſipit prorſus atque inſanit Mahumetus in hoc ſuo Paradiſo.

Ex Sura 56. الواقعة *Casura*.

In hac Sura repetit cum appendicibus eadem, quæ in superiori de Paradiso effutiuerat. En eius verba à versu 13. fideliter latinè reddita. *Hi erunt approximati in hortis voluptatis, super lectulos auro, gemmisque contextos discumbentes sese mutuo respicient: circuibunt circa eos adolescentes perpetuandi in flore ætatis, cum scyphis sine ansis, & calice ex vino iugiter fluenti, & cum pomorum copia, vt eligant, quæ velint, & carne auium, quas appetierint. Et erunt cum eis puellæ nigris amplisque oculis præditæ, quasi margaritæ in conchis absconditæ*. Et nonnullis interpositis: *Morabuntur inter arbores Mauz pulcrè inter se dispositas; & in vmbra protensa: & iuxta aquam iugiter fluentem; & cum pomis multis non defecturis, à quibus capiendis nunquam impedientur. Et in lectis excelsis cum puellis, quas nos produximus virgines, coniugibus suis dilectas, illisque coætaneas*. Circa illas aues ad cibum beato-

torum

torum paratas scribit Iahias : قال معيد بن راشد بلغنى ان الطير يصف بين يدى الرجل فاذا اشتهى احدهما اضطرب ثم صار بين يديه نضيجًا :

Dixit Said Ebno-Rasced : Peruenit ad notitiam meam, quòd aues illæ ordinatim sistent se ante vnumquemque. Cumque aliquis quampiam ex ijs appetierit, illa commouebit sese, deinde apparebit ante eum cocta. Quòd autem dicitur, puellas illas factas fuisse Virgines; Explicat Gelaleddinus:

كلما اتاهن ازواجهن وجدوهن عـــــــــذارى :

quotiescumque accedent coniuges earum vt cum ijs coëant, inuenient eas virgines : & addit, eas futuras من غير ولادة ولا وجـــــع :

sine partu prolis, & sine sensu doloris; scilicet illius, quem experiuntur virgines in primis copulis. O Paradisum prorsus pecunium!

Ex Sura 60. الممتحنة *Probata*.

Verſ. 4. Redit Abraham diſceptans pro vnitate Dei, cum gente ſua: ſed quaſi per tranſennam.

Ex Sura 61. الصف *Ordo*.

Verſ. 6. Hæc habentur de Chriſto:

قال عيسى ابن مريم يا بني اسرائيل انّي رسول اللـــه
اليكم مصدّقا لما بين يديّ من التوريــــة ومبشّرا
برسول ياتي مـــن بعدي اسمــــه احمد فلما جاءهم
بالبيّنات قالوا هذا سحر مبـــــــــــين :

Dixit Ieſus filius Mariæ: O filij Iſraël: Ego quidem veni legatus Dei ad vos, confirmaturus Pentateuchum traditum ante me; & annuncio vobis Legatum, qui veniet poſt me, cuius nomen erit Ahmed. Vbi autem hic venit ad eos cum euidentibus argumentis, dixerunt: Hic eſt magus manifeſtus. Hoc impu-

impudentissimum mendacium alibi refutauimus.

Ex Sura 64. التغابن *Mutua fraudatio.*

Vers. 2. Paradisus iterum cum hortis, & fluminibus.

Ex Sura 65. الطلاق *Repudium.*

Vers. 12. Iterum Paradisus cum hortis, & fluminibus.

Vers. 13. Ita legitur : الله الذي خلق سبع السموات ومن الارض مثلهن يتنزل الامر بينهن : *Deus est, qui creauit septem cælos, & totidem terras : in quibus exercet imperium suum.* Terram esse vnam, cæci ipsi norunt. Sed Mahumetus, & Mahumetani plures faciunt, vt supra vidimus.

Ex Sura 66. التحريم *Prohibitio.*

Vers. 6. Loquens de Gehenna hæc ha-

habet: وقودها الناس والحجارة عليها ملايكة غلاظ شداد لا يعصون الله ما أمرهم ويفعلون ما يؤمرون :

Fomes illius ſunt homines, & lapides : conſtituti ſunt ſuper eam Angeli feroces, terribiles, qui non ſunt inobedientes Deo in eo, quod præcipit illis; ſed faciunt quod iubentur eb eo. Ineptè ponuntur lapides (pro quibus accipiunt Expoſitores idola lapidea) fomes gehennæ : ſed ineptius ponuntur Præfecti illius Angeli (quos nouemdecim faciunt) Angeli, inquam boni, Deoque obedientes, qui alios torquent, ab omni ipſi pæna immunes, quamuis in igne Gehennæ perpetuò commorentur. De his ſæpè fit in Alcorano commemoratio.

Verſ. 8. Paradiſus cum hortis, & fluminibus.

Verſ. 10. Legitur : ضرب الله مثلاً للذين كفروا امراة نوح وامراة لوط :

Propoſuit Deus in exemplum infidelibus vxorem Noë, & vxorem Lot : additque ambas

ambas decepisse viros suos, & damnatas fuisse ad gehennam. Varia effutiunt Expositores de harum peccato, sed temerè, & absque vllo fundamento.

Vers. 12. Ita de vxore Pharaonis:

وضرب الله للذين امنوا امراة فرعون اذ قالــت ربى
ابن لى عندك بيتا فى الجنة ونجنى من فرعون وعملـه
ونجنى من القوم الظالمــــــــــــين :

Proposuit autem Deus in exemplum fidelibus vxorem Pharaonis, cum dixit: O Domine mi, ædifica mihi apud te domum in Paradiso, & libera me à Pharaone & operibus eius, & libera me à gentibus iniquis. Hæc (inquit Gelal) *credidit in Moysen, & vocabatur Asia. Propterea Pharao cruciauit eam, alligans manus & pedes eius ad quatuor paxillos terræ infixos, & ponens super pectus eius molam grandem; & ita relinquens radijs solaribus expositam. Sed cum discederet is, qui custodiebat eam, Angeli vmbram faciebant ei. Tandem Deus recepit spiritum eius: & iuxta Ebno-Keisan,*

ſan, رفعت الى الجنة حيّة فهى تاكل و تشرب :
Eleuata fuit in Paradiſum viua, vbi comedit, & bibit. Si hæc vera eſſent, nunquam Moyſes ea tacuiſſet. Suſpicor eſſe commentum aliquod Rabbinicum.

Ex Sura 69. الحاقة *Fatalis*:

Regerit Thæmudæos, Pharaonem, Sodomam, Noë, & diluuium, paradiſum cum hortis, fructibus, epulis, &c.

Ex Sura 70. المعارج *Gradus*.

Verſ. 5. Loquens de die Iudicij, aſſerit futurum يوم كان مقداره خمسين الف سنة : *diem, cuius menſura erit quinquaginta millium annorum*. Supra dixerat hunc diem futurum mille annorum: cum tamen communiter Moſlemi ſupremo Iudicio dimidiam tantum diem attribuãt.

Zam-

Zamchaſcerius exponit : قيل فيه خمسون موطنًا كل موطن الف سنة :

Dicitur iudicandas eſſe quinquaginta nationes, quarum quælibet mille annos exiget ad iudicium ſuum.

Verſ.40. Legimus: فلا اقسم بربّ المشارق والمغارب : *Et non iuro per Dominum Orientium, & Occidentium.* Ponit plures Orientes, & Occidentes ex falſa opinione pluralitatis Mundorum.

Ex Sura 71. نوح *Noë.*

Refertur ex profeſſo, tamquam aliquid nouum, legatio Noë ad populum ſuum, toties hactenus recantata. Inter alia autem ponitur, tunc homines adoraſſe idola, quorum nomina erant وَدّ *Vaddus* : سُوَاعٌ *Suaus* : يَغُوث *Iaguth* : يَعُوق *Iauk*, & نَسْر *Neſrus*. Sed iam ſupra manifeſtè oſtendimus, ante diluuium

uium non fuiſſe idololatriam ; quod etiam tenent Hebræi. Vide R. Moyſen Ægyptium in *Morè Nebuchim*.

Ex Sura 72. الجنّ *Genij*.

Recoquit fabulam de Genijs ſeu dæmonibus, qui audientes lectionem Alcorani à Mahumeto, conuerſi ſunt ad illus ſectam. Itemque aliam fabulam de ijſdem ex orbibus cæleſtibus eiectis. Et in his nugis tota Sura verſatur.

Ex Sura 74. المدّثر *Coopertus*.

Verſ. 30. Loquens de Gehenna, repetit figmentum nouemdecim Angelorum, qui illi præfecti ſunt, poſtea ſubdit:

وما جعلنا عدّتهم الا فتنة للذين كفروا ليستيقن

الذين اوتوا الكتاب ويزداد الذين امنوا ايمانًا

ولا يرتاب الذين اوتوا الكتاب :

Et non poſuimus numerum eorum niſi ad ſchiſma

ſchima inter incredulos; & vt certi fierent Scripturales, & fides augeretur fidelibus; neque vltra dubitarent Scripturales. Nempe, Iudæi & Chriſtiani non dubitarent Mahumetum eſſe veracem, cum viderent illum ita diuinaſſe numerum Angelorum Gehennæ præfectorum. Verùm neque Chriſtiani, neque Iudæi (vt puto) de his Angelis aliquid vnquam reſciuerunt, & ne ſomniarunt quidem.

Ex Sura 76. الانسان *Homo*.

Verſ. 1. Dicitur : هل اتى على الانسان حين من الدهر لم يكن شيأ مذكورا :

An venit ſuper hominem tempus ex ſeculo; nec fuit res vlla memorabilis? Hæc verba iuxta gloſſam Gelalis hanc continent ſententiam. هل قد اتي على الانسان ادم حين من الدهر اربعون سنة لم يكن فيه شيأ مذكورا كان فيها مصورا من طين :

An

An transijt super hominem, nempe super Adam, tempus ex seculo, idest quadraginta anni: nec fuit in eo res vlla memorabilis, quia eo tempore fuit semper figmentum ex luto? At Adam statim formatus à Deo ex puluere terræ, animatus fuit, & factus est in animam viuentem. Mirum est, Mahumetum & Mahumetanos, in rebus tam euidentibus ac certis, ita hallucinari, ac prorsus cæcutire. Nonnulli, vt Mahumetum excusent, detorquent hæc ad tempus, quo homo manet embrio, vel infans in vtero matris: sed ineptè nouem menses dicerentur حين مـن الدهر tempus ex seculo; idest, longissimum tempus: neque hæc esset res admiratione digna.

Vers. 5. Redit ad Paradisum suum, *in quo Iusti bibent ex calice vini mixti aqua Caphur, qui est fons ex quo bibent serui Dei, & vnusquisque deducet eum per riuulos quò ipsi commodum fuerit. Discumbent ibi super lectulos sponsales in vmbris arborum, demittentium ramos, vt facilius poma possint decerpi. Circumferentur crateres argentei*

sine

sine ansis, vt ex omni parte capi possint, sicut cyathi vitrei, & ponent in eis quantum vini placuerit. Miscebunt autem vinum aqua Zangebil, qui est fons, qui cognominatur Salsabil. Pueri in flore ætatis perpetuó duraturi, velut margaritæ sparsæ ibunt in gyrum pocula ministrantes. Induentur vestibus sericis viridis coloris, subtilioribus, & crassioribus, & ornabuntur armillis argenteis. Tædet toties hæc referre: & tamen referre necessarium existimo, vt agnoscat Lector, quas merces Alcoranus miseris Arabibus emendas exponat.

Ex Sura 70. المرسلات *Missa.*

Vers. 41. Redit Paradisus cum vmbris, & fontibus, & pomis cuiusque generis, vt vnusquisque eligat quæ concupierit. Nescio an Calabri tot pomis abundent, quot Paradisus Mahumeti.

Ex Sura 78. النبا *Nuncium*.

Verſ. 30. Iterum Paradiſus, cum hortis arboribus conſitis, cum vinetis, & vuis, & puellis cum mammis ſororiantibus ac turgidis: & calicibus vino ſpumantibus.

Ex Sura 79. النازعات *Abſtrahentes*.

Verſ. 15. Obtundit Deus ſuus Mahumetum, dum petit ab eo: هل اتاك حديث موسى: *An audiſti vnquam hiſtoriam Moyſis?* Et quamuis toties eam illi narrauerit; hic tamen illi retrudit.

Verſ. 28. Aſſerit, Deum *prius perfectè conformaſſe cælum, & obtenebraſſe noctem eius, & eduxiſſe ſplendorem eius*; ideſt produxiſſe in eo ſolem poſt tenebras præcedentes, vt exponunt gloſſæ; *& poſtea expandiſſe terram, & eduxiſſe ex ea fontes, & herbas, & arbores; & ſtabiliſſe in ea montes.* At hoc eſt contra id, quod ipſemet ſupra dixit non ſemel: nempe Deum

Deum prius creasse terram, & omnia, quæ in ea sunt: & postea animum intendisse ad creandum cælum.

Ex Sura 81. التكوير *Inuolutio*.

Vers. 4. Inter signa Diei Iudicij ponuntur اذا العشار عُطلت واذا الوحوش حُشرت : *Cum cameلæ destitutæ fuerint: & cum feræ congregatæ fuerint.* Primum signum est prorsus friuolum. Secundum autem, si intelligatur eo modo, quo exponunt Glossæ, est omninò incredibile. Ideò feras resuscitandas, & congregandas vult Gelal: ليقتصّ لبعض من بعض ثم تصير ترابًا : *vt sumatur vindicta aliarum ex alijs, & postea in puluerem reducantur.* Vel, vt ait Iahias: ليُقضَى لبعضها من بعض ثم يقال لها كونى ترابًا : *vt iudicium fiat vni de alia: & postea dicatur ei: Esto puluis.* Feræ ex necessitate operantur, & quem-

 admo-

admodum culpæ ſunt incapaces , ita etiam pæna pro culpa illis nulla debetur. Quòd ſi Deus aliquando iuſſit beſtias occidi, vel lapidari, aut comburi; id fecit in deteſtationem culpæ ab hominibus perpetratæ, & in pænam ipſis hominibus. Et ita intelligenda ſunt verba Gen. cap. 9. dicta à Deo Noë & filijs eius : *Sanguinem animarum veſtrarum requiram de manu cunctarum beſtiarum* : & alia huiuſmodi loca : vel dicendum eſt, has eſſe locutiones figuratas, quales ſæpe in Sacris literis occurrunt.

Ex Sura 83. التطفيف *Menſura iniuſta*.

Verſ. 7. Ita de Iniquis : ان كتاب الفجار لفى سجين وما ادريك ما سجين كتاب مرقوم :

Certè liber Sceleſtorum erit in Saggin. Quid verò faciet vt intelligas, quid ſit Saggin ? Eſt liber delineatus. Et deinde verſ. 18. pronunciat de Iuſtis : انّ كتاب الابرار لفى عليين

عليين وما ادريك ما عليين كتاب مرقوم يشهده المقربون : *Certè liber Iuſtorum erit in Alijn. Et quid faciat, vt intelligas quid ſit Alijn? Eſt liber delineatus, cui teſtes adſunt Approximati* : ideſt Angeli Deo proximi. Inepta prorſus loquutio, dum tam liber Iniquorum, quam liber Iuſtorum dicitur eſſe in libro delineato. Quamobrem Expoſitores nihil curantes interpretationem factam à Mahumeto ipſo, vtpote ridiculam, volunt tam *Saggin*, quam *Alijn*, eſſe loca quædam. Primum quidem in imo terræ ſeptimæ, vbi reſidet Diabolus: Secundum autem in ſeptimo cælo ſub Throno Dei. Ita Geladdinus, & alij. Sed omnia ſunt figmenta.

Verſ. 22. Reponit Paradiſum cum quodam additamento nota digno v. 25. his verbis: يسقون من رحيق مختوم ختامه مسك وفي ذلك فليتنافس المتنافسون : *Potabuntur ex vino puriſſimo ſigillato : &*

ſigillum eius erit muſcus : Ad hoc porrò anhelent illi, qui anhelant ad felicitatem. Nam vt explicat Gelal, ſeruabunt hoc vinum apud ſe repoſitum على انايها لا يفك ختمها الا هم : *in vaſis ſuis ſigillo obſignatis, quod nemo ſoluet, vel amouebit, niſi ipſi.* Quòd verò addit, *ſigillum fore muſcum*, ſignificat cretulam ad ſigillandum adhibitam, ex muſco, vel alia materia ſuaueolenti eſſe componendam; vel, vt exponit Gelal, quia اخر شربه يفوح منه ريحة المسك : *vltimus hauſtus huius vini*, (dum calix exhauritur) *efflabit ac relinquet poſt ſe odorem muſci*. Habebit igitur quilibet beatus dolium ſuum ſigillo obſignatum, ne ſcilicet euaneſcat, vel ne aliquis alius beatus ex eo furtim ſorbillet: adeo enim pretioſum eſt, vt ad illius potum aſpirare debeant, qui ad ſummam aſpirant felicitatem.

Ex

Ex Sura 83. الانشقاق *Scissio.*

Verſ. 7. Aſſerit, in die Iudicij, homini iuſto dandum eſſe librum ſuum بيمينه *in manu dextera eius:* Peccatori autem وراء ظهره *poſt tergum ipſius.* Quia ſcilicet, vt ait Gelal يغلّ يمناه الى عنقه وتجعل يسراه وراء ظهره فياخذ بها كتابه : *peccatori alligabitur ad collum dextera eius, & ſiniſtra eius poſt tergum ipſius: quamobrem librum ſuum poſt tergum accipiet.* Hæc ſi materialiter accipiantur, prout accipiuntur à Mahumetanis, à veritate aliena cenſenda ſunt.

Ex Sura 85. البروج *Turres.*

Refricat hìc etiam hortos & flumina Paradiſi: & Pharaonis, ac Themudæorum nugas.

Ex Sura 88. الغاشية *Operiens*.

In hac etiam producitur Paradisus cum hortis, fontibus, lectulis, crateribus, puluinaribus, ac tapetibus.

Ex Sura 89. الفجر *Aurora*.

Redeunt Aadæi, Themudæi, & Pharao, cum suis quisquilijs.

Vers. 26. Loquens de die Iudicij, habet. وجِيٓءَ يومئذٍ بجهنم : *& adducetur in illa die Gehenna*. Gelaleddinus. - -

تقاد بسبعين الف زمام كل زمام بايدى سبعين

الف ملك لها زفير وتغيظ :

Adducetur (Gehenna in die Iudicij) *ligata septuaginta millibus habenis: & vnaquaque habena trahetur à septuaginta millibus Angelis. Ipsa verò cum indignatione & ira mugiet*. Magnum figmentum: sed tamen apud Moslemos habet fidem.

Ex

Ex Sura 91. الشمس Sol.

Verſ. 11. Recoquit crambem fabulæ Themudæorum & Saleh, & camelæ è rupe productæ.

Ex Sura 97. القدر Alcader.

In hac Sura recinitur ex profeſſo commentum de Nocte Alcader, in qua delapſus eſt Alcoranus à Throno Dei ad cælum lunæ. Ita autem in illa introducitur Deus loquens: انّا انزلناه فى ليلة القـــدر

وما ادريك ما ليلة القدر ليلة القدر خير مـــــن

الف شهر تنزّل الملايكة والروح فيها باذن ربّهم من

كل امر سلام هى حتى مطلع الفجــــــــــــــــر:

Nos certè demiſimus eum (1. Alcoranum) in nocte Alcader: & quid faciet vt tu intelligas, quid ſit nox Alcader? Nox Alcader melior eſt, quàm mille menſes. Deſcendunt

Angeli & Spiritus (1. Gabriel) *in ea per voluntatem Domini sui pro omni re* (1. ad executionem decretorum,quæ fecit Deus illa nocte, quibus disposuit de omni re pro eo anno). *Pax est* (in ea nocte tota) *vsque ad ortum auroræ*.

Ex Sura 98. البينة *Euidentia*.

In hac Sura, Lector te relinquo vt in Paradiso Mahumetico, qui in ea retruditur, inter fontes & arbores, quantum libuerit, respires nisi forte in domesticis tuis prædijs aliquid melius habueris: & certè habebis. In sequentibus suris omnia nugæ & quisquiliæ, in quibus tempus tam mihi pretiosum terere, magnum piaculum existimarem. Te quoque hactenus expositis ineptijs ac fabulis iam ad nauseam saturum esse non dubito.

Con-

Conclusio totius Operis.

Actenus Alcorano contra Alcoranum pugnaui: & Mahumetum gladio suo iugulare pro mea virili conatus sum. At enim, neque illum expugnaui; neque hunc iugulaui. Per me non stetit: sed vtraque victoria non ex Alcorano, vel Mahumeto, verùm ex ijs, qui illos sequuntur, dependet. Tu verò quid facias cum ijs, qui non rationi ac veritati; sed obstinationi, & præoccupatæ ab errore menti sese totos commiserunt? Nonnullos legimus, & fortasse etiam nouimus, qui ob læsam phantasiam, & crederent fixè, & firmiter assererent, se mortuos esse; ac propterea cibum potumq; reijcerent. Alios, qui

qui se vitreos esse existimantes, omnem contactum, cane peius & angue, refugerent. Alios, qui se in aues versos putantes; per tecta domorum brachia in modum alarum motitantes, volare tentarent. Ita in his imaginatio deprauata præualebat, vt ne apertissimis quidem rationibus, & palpabilibus, vt ita dicam, argumentis, possent ab errore suo remoueri. His persimiles Mahumetanicæ superstitionis asseclæ mihi esse videntur. Contendunt, se in bona religione versari; non quia verè id agnoscant, sed quia à Mahumeto fascinati sunt. Affirmat hic, se nihil aliud docere in Alcorano, quàm quod Moyses in Pentateucho, Christus in Euangelio tradidere: seque suamque doctrinam fuisse ab vtroque prædictam. Manifestè ostendo eis in prima parte huius mei operis, neque in Pentateucho, neque in Euangelio, neque in vllo alio Sacro libro, quidquam, quod ad Mahumeti prophetiam spectet, reperiri: Alcoranum porrò longissimè ab his omnibus

bus

bus diffidere. At illi, & Iudæos Pentateuchum, & Christianos Euangelium corrupisse reponunt. Hoc verò non solum falsum, sed impossibile, meridiana luce clarius demonstro. Quid illi? Contendunt nihilominus, & in Pentateuchi, & in Euangelij codicibus, etiam quales nunc habemus, sexcenta esse de Mahumeto eiusque secta vaticinia. Exquirimus, vbinam, vel quænam ea sint. Nugas & ineptias vaticiniorum loco producunt: quas cum ipsimet nihil pro Pseudopropheta suo, eiusque superstitione facere apertè cognoscant, ad miracula confugiunt. Ea & multa, & magna Mahumetum patrasse affirmant; Sed ex ipsis Alcorani verbis, ipsiusque Mahumeti, & sapientiorum Moslemorum confessione, nullum verum ab eo miraculum factum fuisse, in secunda parte euidentissimè probo. At verò illi: Satis est, inquiunt, quòd Mahumetus & religionem veram tradiderit; & legem bonam docuerit: nam ipsemet se ad hoc tantùm missum à Deo fuisse, non autem ad miracu-

racu-

racula; ſexcenties in Alcorano teſtatur. Hoc etiam eorum propugnaculum, ſeu effugium, funditus dirui in tertia parte: ibi enim quæ dogmata Alcoranus contineat, quám falſa, quàm abſurda, quàm à diuina in Sacris literis reuelatione aliena, vnuſquiſque videre poteſt. Neque verò meliora iura quàm dogmata Mahumetus Aſſeclis ſuis propoſuit. Satis ſint ea, que in quarta parte circa eius leges & ſanctiones practicas tam ſacras, quàm politicas diſſeruimus: quibus ſi Alcoranicarum fabularum, mendaciorum, impietatum, ac ſuperſtitionum colophonem imponas, planiſſimè cognoſces, ingenuèque fateberis cæcos prorſus eſſe, vel in pluſquam cymmerijs tenebris iacere Mahumetanos, qui errores tam craſſos & apertos ab Impoſtore ſuo ſibi pro diuinis oraculis obtruſós non videant; ſeque ab eo faſcinatos ac dementatos eſſe non agnoſcant.

Alia ex parte Chriſtianæ religionis veritatem ex apertiſſimis Sacrarum Scripturarum oraculis, quæ Aduerſarij non

infi-

inficiantur: ex innumerorum miraculorum, quæ ijdem in dubium non reuocant, teſtimonio: ex dogmatum in diuina reuelatione fundatorum, quæ ipſi quoque admittunt, veritate: quamuis à legitimo ſenſu ea diſtorquere, ſed fruſtra, conentur: ex legis Euangelicæ à Chriſto traditæ ſumma profectione ac Snctitate, quam vel inuiti agnoſcunt, ac fatentur; euidentiſſimè demonſtraui. Neſcio, quid ad hæc reſpondere, vel contra hæc obijcere poſſint Mahumetani; niſi fortè ſtraminea illa argumenta; diuturnitatem ſectæ: numerum aſſeclarum: amplitudinem imperij: victoriarum felicitatem: quibus addere etiam conſueuerunt, morum vitæque probitatem: ſuperſtitionis ſuæ in precibus, purificationibus, ieiunijs, peregrinationibus, eleemoſynis exactam obſeruantiam: incorruptum iuſtitiæ tenorem, & alia huiuſmodi; quæ partim falſa, partim ad meram oſtentationem, partim nullius momenti ad veram religionem, & quod præcipuum eſt, innumeris vitijs, ſceleribus,

bus, ac flagitijs admixta esse iam vidimus; & omnes qui inter Mahumetanos versati sunt, vno ore testantur. Præclusum est igitur illis omne effugium, quo possint se in superstitione sua sustinere ac tueri: sublata omnis excusatio, qua Christianæ veræque Religionis ignorantiam prætendere queant.

Noui ego ipse nonnullos Mahumetanos, qui his argumentis conuicti, cum aliud quod responderent non haberent; tam ipsos in sua lege, quam Christianos in sua, etiam iuxta Alcorani doctrinam, æternam salutem consequi posse contenderét. Atqui impossibile hoc esse, iam satis in principio mei Operis demonstraui. Et Mahumetus ipse (iuxta eorum receptam traditionem) contra id, quod in Alcorano toties apertè affirmat; vnam tantum esse religionem, quæ ad æternam salutem duceret, pronunciauit.

Ex hactenus dictis, nemo non videt, quàm facilè possent Mahumetani de errore suo conuinci, si ipsi conuinci vellent. Sed volent, vt spero, aliquando,

diui-

diuina aſpirante gratia, cum duriſſimum Tyrannorum ſuorum iugum excuſſerint, & in Chriſtianorum Principum tutelam ſeſe ſponte receperint; vel ſub eorum poteſtatem victi deuenerint. Tunc verò cum libera erit eis religionis electio; & neque ignem, neque infame lignum formidabunt; facilè argumentis meis ad ſuperſtitionem ſuam deponendam, & ad veram religionem ſuſcipiendam perducentur. Imò ſatis erit ad hoc; ſi Alcoranum ſuum (pia illa, quam nunc impiè ſtultèque habent, affectione ſepoſita) attentius legerint, & ad veritatis examen expenderint, ac trutinauerint. Videlicet nulla alia ſunt validiora ac fortiora contra Alcoranum, eiuſque vanitatem ac falſitatem argumenta, quam ea, quæ ab Alcorano ipſo ſuppeditantur. Satis luculento exemplo aſſertum meum comprobatur, quo huic operi coronidem imponam. Refert illud, à me in principio laudatus, & nunc in fine cum laude commemorandus, Reuerendiſſimus Pater Tyrſus Gonzalez de Santalla

talla Illustrissimæ Societatis Iesu supremus ac sapientissimus Moderator, in Opere suo egregio, *Manuductionis ad conuersionem Mahumetanorum*, l. 2. c. 9. allegans eius authorem S. Eulogium Episcopum Toletanum & Martyrem, in libro, cui titulus, *Memoria Sanctorum*. Ita igitur se res habuit.

Dum Hispania sub durissimo Maurorum iugo ingemisceret, iuuenis quidam Cordubensis, quamuis amitam Christianam haberet, in Agarenica tamen superstitione natus, & enutritus, eam, vt ita dicam, innocenter profitebatur. Hortabatur eum identidem amita, vt Mahumeto valedicens, Christianam susciperet Religionem. Senserunt id cæteri cognati Mahumetani; quamobrem vt piæ fœminæ solicitam pro nepote curam eluderent, curauerunt vt is in Arabicis literis probè instrueretur, quò Alcorani lectione Mahumeticam legem & à fundamentis addisceret, & constantius deinde retineret. Erudito eum Magistro commiserunt: ipse verò, vt pote prompti viuac is-

uacisque ingenij, breui in Arabico idiomate tantùm profecit, vt Alcoranum & legere, & intelligere commodè posset. Existimauere consanguinei se iam adolescentem contra pias amitæ insidias, in tuto habere. Alcoranum illi statim legendum, attenteque considerandum tradidere. Adolescens, qui iam Arabici sermonis gustum aliquem accepisset, auidiùs librum illum, quem adeo celebrari audierat, arripuit, statimque legere cæpit. At cum semel, atque iterum legisset, longè alium ab eo, quem à suis audierat, inuenit. Omnia in eo perturbata & confusa animaduertit: pleraque obscura, & perplexa: stylum fluidum quidem, & aures vellicantem; sed meras inanias continentem: Surarum titulos ridiculos, nec ferè vnquam earum materiæ respondentem: Idem in vna Sura dictum, & in alia, imò aliquando in eadem, retractatum: apertas passim contradictiones: innumeras ineptias, ac fabulas aniles: Perpetuam in toto Alcorano earumdem rerum cantionem: Para-

disi felicitatem in scortis,Ganymedibus, lectulis, poculis, pomis, nemoribus, fluminibus, armillis, sericis, & huiusmodi partim obscænissimis, partim vilissimis delicijs ac voluptatibus positam : Deum partim periurum ; partim per res inanissimas atque indignissimas pro æque inanibus & indignis iuramenta bis,ter,quinquies, septies, nouies eodem tempore effundentem;& prophetæ suo Mahumeto in lasciuijs, adulterijs, furtis, ac periurijs lenocinantem : Prophetam ipsum totum fæminis, delicijs, gulæ, prædis, latrocinijs, humano sanguini effundendo addictum : nihilque aliud in Alcorano, quàm propria commoda curantem : Subditornm marsupijs ad iniusta bella gerenda sub specie religionis semper inhiantem : fæminarum honestarum pudicitiæ insidiantem : diuinas reuelationes ad probra sua cohonestanda, vel ad contribulium & consanguineorum suorum, quos exosos haberet, famam dilacerandam, semper paratas habere : Totum denique Librum à capite ad calcem,

armis,

armis, fæminis, prædis, cædibus, fabulis, nugis, mendacijs, superstitionibus esse referctum: Pauca tantùm nescio quæ, ex Christianorum libris fortasse furto sublata, & centies repetita, sani aliquid pijque redolere.

Hæc, & alia huiusmodi vbi prudentissimus iuuenis animaduertit contineri in Libro illo, quem diuinitus traditum, atque in throno, atque in essentia Dei custodiri, nullumque parem aut similem vnquam habuisse, aut habiturum esse Moslemi sui iactabant: obstupuit: atque apertè intellexit, nullo modo huiusmodi librum esse posse à Deo traditum; sed vel à nequissimo omnium mortalium, vel à Dæmone ipso compactum & concinnatum, atque ad humani generis perniciem editum, ac vulgatum fuisse, certissimè sibi persuasit. Alia ex parte animo reuoluens ea, quæ ab amita, & alijs audierat de Christianæ Religionis dignitate, deque mysteriorum eius maiestate, & grauitate, legisque Euangelicæ puritate ac sanctitate; & quæ Mahumetani

ipſi de Chriſto, eiuſq; matre Virgine Maria glorioſiſſimè prædicabant: Alcoranum cum Euangelio: Mahumetum cum Chriſto: Agarenicam ſuperſtitionem cũ Chriſtiana religione componens, clariùs ac manifeſtiùs Mahumeticæ ſectæ vanitatem ac falſitatem, & Chriſtianæ fidei veritatem agnoſcebat. Quid multa? Eodem momento ſe Chriſtianum eſſe velle firmiſſimè deliberauit. Nec mora: vt ſalutari lauacro ad vitam æternam regeneraretur, Sacriſque Chriſtianæ fidei myſterijs initiaretur clam curauit, & obtinuit. Mox palam, nec ſine multis teſtibus, Mahumetum, impiamque eius legem eiurauit: Chriſto ſe iam nomen dediſſe; illius fidem ac legem ſequi velle; liberè conſtanterque pronunciauit. Obſtupuere Mauri, præſertim cognati, tam ſubitam adolaſcentis mutationem. Lenibus primò blandiſque verbis illum à propoſito remouere, & ad auitam ſuperſtitionem reuocare conati ſunt. Verùm vbi ſemper conſtantiorem viderunt, ad minas ac terrores conuerti; flagra illi, lanie-

lanienam, ignem, palum intentare cæperunt. Sed fortissimum adolescentem nihil hæc mouebant. Quamobrem illi in furorem acti, vt tantam Prophetæ sui iniuriam vlciscerentur, innocentissimum iuuenem barbarè trucidauerunt; atque eius spiritus purissimus statim in cælestes sedes inter Martyrum choros euolauit.

Ita ars arte delusa est: & medela venit vnde malum parabatur. Profuit huic adolescenti ad cognoscendam Mahumetanicæ sectæ falsitatem ac vanitatem, atque ad æternam felicitatem per mortem tam gloriosam promerendam, Alcorani lectio, ex qua laqueus erroris, & æternæ perditionis illi curabatur. Neque dubito alijs etiam profuturam, dummodo sine animo ab errore præoccupato, illum & legant, & expendant: nam, vt verbis S. Eulogij concludam: *Si aliquis Catholicus* (veritatis scilicet amicus) *velit falsitatem sectæ Mahumetanæ clarè deprehendere, nullo alio opus ipsi est, quàm cum Sapientioribus Mahumetanorum sermones*

mones de Religione miſcere, & ab ijs interrogare, quid credant. Eis enim auditis, quæ ipſorum Lex (nempe Alcoranus) *docet; ſtatim cognoſcet, illam eſſe mendacem, & Deo authore indignam.*

FINIS.

Appendix.

NIhil tam falſum aut abſurdum à nouarum ſectarum authoribus excogitatum eſt, quod laruam aliquam veritatis è Sacris Scripturis perperam intellectis ſibi non aſſumat. Quid magis à veritate & à ratione alienum, quàm non ſolùm brutis animantibus, ſed etiam arboribus, ac lapidibus, & intellectum, & loquelam, non ſecus ac hominibus tribuere? & nihilominus tribuit Alcoranus, vt iam vidimus. Si obijcias Mahumetanis; hoc & omni rectæ rationi, & naturæ ipſi repugnare: ſtatim ad ſacrarum ſcripturarum teſtimonia te prouocabunt.

Primò: Geneſis cap. 3. Serpens alloquitur Mulierem, dicens: *Cur præcepit vobis Deus, vt non comederetis de omni ligno Paradiſi? Cui reſpondit mulier: De fructu lignorum, quæ ſunt in Paradiſo veſcimur: de fructu verò ligni, quod eſt in medio Paradiſi, præcepit nobis Deus, ne*

comederemus, & ne tangeremus illud, ne fortè moriamur. Dixit autem ſerpens ad mulierem: Nequaquam moriemini: Scit enim Deus, quòd in quacumque die comèderetis ex eo, aperientur oculi veſtri: & eritis ſicut dij, ſcientes bonum & malum. Ex his patet, ſerpentem habuiſſe vſum rationis; & ex vi illius, cum muliere loquutum fuiſſe.

Reſpondeo, Mahumetanos ipſos communiter docere, non ſerpentem, ſed Diabolum à ſerpente in Paradiſum delatum, cum Heua loquutum fuiſſe, eamque decepiſſe. Verum tamen eſt, Diabolum voces humanas in ore ſerpentis materiales efformaſſe, quaſi in organo certa ratione moto, colliſo, ac modulato; abſque vlla ſerpentis præuia ratione, aut cognitione.

Secundò: In libro Numerorum, capite 22. Aſina cùm fuſte à Balaam percuteretur, dixit illi: *Quid feci tibi? cur percutis me? ecce iam tertiò.* Cumque Balaam acrius in eam deſæuiret; ſubdidit illa: *Nonne animal tuum ſum, cui ſem-*

per

per sedere consueuisti vsque in præsentem diem? Dic, quid simile vnquam fecerim tibi? At ille ait; Nunquam. Non poterat asina ita cum Domino suo disceptare, nisi intellectu & ratione prædita esset.

Respondeo: eodem modo, quo serpentem, asinam hanc loquutam fuisse, nempe materialiter tantùm, absque eo quod intelligeret, quid voces suæ significarent quippe à mouente extrinseco, nempe ab Angelo, in ore illius, & per illius organa formabantur. Id quod non obscurè innuitur verbis illis: *Aperuitque Dominus os asinæ & loquuta est*: quia loquutio illius habuit motum tantùm ab extrinseco, non autem à præuia cognitione intrinseca.

Tertiò: in libro Iob cap. 38. interrogatur ipse Iob à Deo: *Quis posuit in visceribus hominis scientiam? vel quis dedit gallo intelligentiam?* ex quibus verbis colligitur, gallum ratione præditum esse.

Respondeo: Hebraicam vocem שכוי

 à mul-

à multis Interpretibus exponi *cor*, non *gallum*. Sed cum Latina nostra habeant *gallum*; & ita doctissimi Hebræorum vertant: pro *intelligentia*, accipiendum hic esse instinctum naturalem galli, cantandi certis horis noctis, inditum illi à Deo; quo, vi natiui temperamenti aërei, & ignei, excitantur ei sensus illis temporibus, quibus accessum & influxum Solis notabilius percipit: vnde instinctu phantasiæ mox in cantum, & alarum plausum ex naturæ necessitate erumpit: non ex vi rationis.

Quartò, in eodem Iob cap. 38. dicuntur, *pulli coruorum clamare ad Deum, vagantes eò quod non habeant cibos*. Idem penè habetur in Psalmo 146.& Psalmo 103. dicuntur, *catuli leonum quærere à Deo escam sibi*.

Respondeo; coruos, seu leones, aut alia animalia clamare ad Deum, & petere ab eo cibum non ex ductu rationis, sed ex innato appetitu, quem exprimunt vocibus suis exquirentes escas illas, quas ipsis Deus præparauit.

Po-

Postremò obijciunt Mahumetani, frequenter haberi in sacris literis, non solùm bruta animantia, sed etiam alias res inanimatas laudare Deum, eique obsequium præstare. Imò Dauid, alijque sancti viri, toti sunt in inuitandis omnibus creaturis, etiam inanimatis & insensibilibus, ad laudandum Deum, eique benedicendum.

Respondeo, si per hoc contendunt Mahumetani, creaturas omnes præditas esse ratione, & operari ex præuia cognitione: nimis se rudes atque hebetes ostendere. Porrò creaturæ omnes Deum laudare dicuntur, quatenus ad amussim exercent, & exequuntur id, ad quod Deus eas creauit; & per admirabiles operationes suas, quantumuis naturales & necessarias, prædicant quodammodo illius gloriam, potentiam, sapientiam, ac magnitudinem. Neque tamen frustra, & inutiliter homines inuitant reliquas creaturas, ad laudandum Deum: nam per hoc protestantur, se ratum habere, & probare, &

quan-

quantum eſt ex ſe, procurare id ipſum
quod illæ faciunt ex naturali inſtin-
ctu, & ex neceſſitate, lau-
dando Deum, eique
tanquam Creatori
ſuo, ſeruien-
do.

Errata sic corrige.

PAgina 38. linea 4. صورباضية. corrige رباضية. p. 40. l. 11. عمود. c. ما عمود. p. 41. l. 10. بز. c. برّ. & lin. 13. جل. c. حل: p. 44. l. vlt. الموتردية. c. المتردية. p. 45. l. 1. ذكيم. c. ذكيتم. p. 47. l. 13. ostensum. c. offensum. p. 48. l. 4. هربد. c. يريد. p. 52. l. 2. فيداء. c. فيبداء. p. 64. l. 21. quo. c. de quo. p. 97. l. 6. cum spira. c. vel cum spira. p. 105. l. 13. genitalem. c. genitale. p. 204. l. 17. institutio. c. instituti. p. 310. l. 3. simplex affirmatio vel negatio. c. simplicem affirmationem, vel negationem. p. 364. l. 5. educatione. c. educationi. p. 397. lin. 16. apponenda est parenthesis clausiua post *captiuitatis*). & deinde hæc addenda ex interpretatione Arabicorum: *Quòd si voluerit Deus, certè vindictam capiet de illis. Sed (hoc non semper faciet), vt probet alios vestrum per alios (per mutua bella). Eorum verò, qui occisi fuerint pro religione Dei, non sinet opera sine mercede. Diriget eos, &*

eos, & prosperabit intentionem eorum; & introducet eos in Paradisum, quem notificauit eis. O qui credidistis, si adiuueritis Deum, ille adiuuabit vos, & diriget pedes vestros. p. 501. l. 8. octauum. c. septimum. p. 510. l. 4. جمعسق. c. حمعسق. pa. 598. l. 13. post *ex remanentibus*; adde: *& pluimus super eos pluuiam: & vide cuiusmodi fuerit finis scelestorum.* p. 633. l. 13. والقيا c. ولقيا. p. 681. l. 1. verso. c. vero. p. 725. l. 16. v. g. cum. c. Itaut, cum v. g. pag. 754. l. 13. قبلهن. c. قبلهم p. 757. l. 3. احدهما. c. احدها. p. 785. l. 20. respondentem. c. respondentes.

Quidquid aliud in hoc opusculum, siue mea, siue Typographi culpa, vitiosi irrepserit; peritiæ ac prudentiæ tuæ, Lector, corrigendum relinquo.